

Gregory Benford Timperfect

Traducere: [Gabriel Stoian]
Editura [Nemira & Co], [2006]

*[Gregory Benford]
[Timescape]
[Simon & Shuster], [1980]*

Versiune ebook: hunyade [1.0]
Versiune ebook: pier [2.0]

GREGORY BENFORD (n. 1941), scriitor și fizician, face parte din departamentul de fizică și astronomie al Universității California din Irvine și din consiliul directorial al Societății Marte. A început să publice în 1965 și de atunci a câștigat de două ori Premiul Nebula pentru romanul *Timperfect* (1980) și pentru nuvela *Dacă stelele ar fi zei* (1974, în colaborare cu Gordon Eklund). A formulat în 1980 o celebră lege a controverselor – „Pasiunea este invers proporțională cu cantitatea de informații reale disponibile” – și este autorul unui ciclu de șase romane, *Saga centrului galactic*, ce postulează o galaxie în care inteligența organică se găsește în permanent război cu inteligența mecanică. Fascinat de viitoruri alternative, a conceput împreună cu Martin H. Greenberg o serie de patru antologii: *Imperii alternative*, *Eroi alternativi*, *Războaie alternative* și *Americi alternative*.

*Lui Richard Curtis,
cu mulțumiri*

Mențiune specială

Doresc să mulțumesc din inimă cumnatei mele, Hilary Foister Benford, pentru sprijinul acordat în scrierea acestui roman. Ea a contribuit substanțial la redactarea manuscrisului, îmbogățindu-l prin cunoștințele sale despre oameni. În bună parte, unele personaje sunt creațiile ei. Născându-se în Anglia și fiind absolventă a Universității Cambridge, mi-a oferit un ajutor neprețuit în ceea ce privește folosirea consecventă a exprimării britanice. Fără intervenția ei, romanul acesta ar fi arătat cu totul altfel.

Gregory Benford

Cambridge, august 1979

Mulțumiri

Îmi exprim recunoștința față de doctorii Riley Newman, David Book și Sidney Coleman pentru consultațiile tehnice acordate. Multe pasaje ale acestui roman au fost retușate de soția mea, Joan Abbe. Răbdarea și sprijinul ei, precum și al copiilor mei, Alyson și Mark, s-au dovedit esențiale.

Îi mulțumesc lui Asenath Hammond pentru corectura și pregătirea formei finale a materialului. Rămân recunoscător lui David și Marilee Samuelson, Charles Brown, Malcolm Edwards, Richard Curtis, Lawrence Littenberg și îndeosebi lui David Hartwell pentru observațiile făcute pe marginea manuscrisului. Multe elemente științifice prezentate în aceste pagini sunt corecte. Altele sunt speculații și, prin urmare, s-ar putea dovedi false. Eu mi-am propus în primul rând să evidențiez unele probleme filozofice importante cu care se confruntă fizica. Dacă totuși cititorul va rămâne cu convingerea că timpul reprezintă o enigmă fundamentală pentru fizica modernă, atunci romanul meu și-a atins scopul.

Gregory Benford

Cambridge, august 1979

„Timpul matematic, absolut și real, în sine și prin propria sa natură, curge imperturbabil, neavând nici o legătură cu ceva extern.”

Newton

„Cum se poate explica diferența dintre trecut și viitor dacă examinarea legilor fizicii nu evidențiază decât simetria timpului?... Fizica modernă nu ține deloc seama de timpul care curge sau de momentul prezent aflat în mișcare.”

P.C.W. Davies

The Physics of Time Asymmetry, 1974

1.

1998, PRIMĂVARA

Nu uita să zâmbești tot timpul, gândi iritat John Renfrew. Se pare că oamenii țin la asta. Nu se întreabă de ce, indiferent de subiectul discuției. Trebuie să fie vreun gest unanim recunoscut drept sollicitudine, bănuie el, un rafinament pe care nu l-ai stăpânit niciodată.

- Tati, uite...

- Fii atent, ce naiba! se răsti Renfrew. Nu vezi că-ți moi hârtia în farfuria mea? Marjorie, ce cauți afurisiții ăștia de câini în bucătărie, cât noi mâncăm?

Se trezi privit fix de trei siluete, parcă împietrite. Marjorie, lângă aragaz, pe jumătate întoarsă și ținând o spatulă în mână. Nicky, ducând lingura spre buzele întredeschise, exprimând uimirea. Alături de el, Johnny, întinzându-i un caiet, gata să izbucnească în plâns. Renfrew își dădu imediat seama ce gânduri îi treceau soției sale prin minte. *Pe John îl frământă ceva. Nu-i stă în obicei să se înfurie.*

Așa era, nu-i stătea. Încă un lux pe care nu și-l puteau permite.

Imaginea înghețată căpătă viață. Marjorie se repezi la câinii care scheunau și-i dădu afară pe ușa din dos. Nicky își lăsă capul spre farfuria ei, căutând parcă o explicație în fulgii de ovăz cu lapte. După aceea, Marjorie îl conduse pe Johnny la locul lui. Renfrew respiră lung, adânc, și mușcă din felia de pâine prăjită.

- Johnny, nu-l mai sâcâi pe tati! În dimineața asta are o întâlnire foarte importantă.

O plecare spășită a capului.

- Iartă-mă, tati.

Tati. Toți îi spuneau astfel. Nu tăticu', așa cum pretindea tatăl lui Renfrew. Acesta era un nume pentru tații cu mâini aspre, care purtau șapcă atunci când munceau. Încă așezat la masă, Renfrew aruncă o privire nemulțumită în jur. Uneori se simțea străin chiar și aici, în propria sa bucătărie. Și totuși, cel îmbrăcat cu bluză sport, uniformă Școlii Perse, vorbind cu glas limpede și afectat, era fiul lui. Renfrew își aduse aminte de amestecul încâlcit de dispreț și invidie pe care-l simțise față de asemenea băieți când era de vârstă

lui Johnny. Câteodată i se întâmpla să dea cu ochii de el și atunci imaginile din vremea aceea renășteau. În asemenea momente își făcea curaj ca să poată înfrunta bine cunoscuta atitudine de indiferență studiată de pe chipul fiului său – și rămânea tulburat descoperind, de fapt, un sentiment de admirație.

- Ar trebui să-mi cer scuze, băiete. N-am vrut să strig la tine. Are dreptate mama, astăzi sunt cam iritat. Ia spune, ce-i cu lucrarea pe care voiai să mi-o arăți?

- Cum să-ți spun, s-a organizat un concurs pentru cea mai bună lucrare, începuse Johnny sfios, despre contribuția școlarilor la depoluarea mediului, la economisirea energiei și alte chestii de-astea. Voiam să te uiți pe ea înainte de a o preda.

Renfrew își mușcă buzele.

- Azi n-am timp, Johnny. Când trebuie să o predai? Dacă pot, o să încerc s-o citesc diseară. E bine așa?

- Sigur. Mulțumesc, tati. O las aici. Știu că lucrezi la ceva grozav de important. Așa a zis profesorul de engleză.

- Serios? Cum s-a exprimat?

- Vezi tu, de fapt... Spunea că oamenii de știință ne-au adus în situația asta cumplită și că doar ei ne-ar mai putea salva, sigur, dacă mai există vreo șansă.

- Nu-i primul care vorbește astfel, Johnny. E un truism.

- Truism? Ce-i acela un truism, tati?

- Diriginta *mea* are cu totul altă părere, interveni brusc Nicky. Susține că oamenii de știință au provocat deja destule nenorociri. După părerea ei, numai Dumnezeu ne-ar putea ajuta, dar probabil că nici măcar El n-o va face.

- Of, Doamne, încă un profet care anunță sfârșitul lumii. În fine, mai bine așa decât primitivii și prostiile lor cu întoarcerea la Epoca de Piatră. Din nefericire, cei care propovăduiesc sfârșitul lumii trăiesc printre noi și ne retează tuturor aripile.

- Domnișoara Crenshaw spune că nici primitivii nu vor scăpa de judecata Domnului, indiferent unde s-ar ascunde, rosti apăsător Nicky.

- Marjorie, ce se întâmplă la școală? Nu vreau să-i bage în cap asemenea idei. Femeia asta nu pare în toate mințile. Te rog să vorbești cu diriginta lui Nicky despre ea.

- Nu prea cred să folosească la ceva, răspunse

împăciuitor Marjorie. Există mult mai mulți „profeți ai zilei de apoi”, cum le zici tu, decât îți închipui.

- Domnișoara Crenshaw ne îndeamnă să ne rugăm, urmă Nicky cu încăpățănare. Spune că asta e *judicata*. Și probabil sfârșitul lumii.

- Draga mea, dar e prostie, o liniști Marjorie. Unde am ajunge dacă am începe cu toții să lăncezim și să ne rugăm? Trebuie să ne vedem de rosturile noastre. Și pentru că tot veni vorba, hai, copii, mișcați-vă, altfel o să întârziați la școală.

- Domnișoara Crenshaw zice mereu: „Luați seama la crinii câmpului”¹, bolborosi Nicky în timp ce ieșea din bucătărie.

- Ei bine, eu nu-s crin, spuse Renfrew, împingându-și scaunul în spate și ridicându-se, așa că plec să trudes și astăzi.

- Și mă lași pe mine să torc? zâmbi Marjorie. Singura soluție, nu? Să nu-ți uiți pachetul pentru prânz. Nici săptămâna asta n-avem carne, dar am făcut rost de niște brânză de la fermă și am scos câțiva morcovi timpurii. S-ar putea să mai fie și niște cartofi. Nu-i așa că-ți plac? Se ridică puțin pe vârfuri și-l sărută. Sper din toată inima să-ți meargă bine la discuția de azi.

- Mulțumesc, iubito.

Simți cum încordarea din ultima vreme își face din nou simțită prezența. Trebuie să obțină finanțarea. Acest proiect i-a răpit prea mult timp și efort de gândire. Are nevoie de echipamente ca de aer. Trebuie neapărat să încerce.

Ieși din casă și încăleacă pe bicicletă. Renunțase deja la aerul de cap de familie și gândurile i-o luă înaintea, spre laborator, la instrucțiunile pe care le va da tehnicienilor și spre iminenta discuție cu Peterson.

Pedală hotărât, lăsând în urmă Grantchester și ocolind Cambridge. În cursul nopții plouase. Deasupra câmpurilor arate plutea o ceață ușoară care îndulcea lumina zilei. De frunzele verzi, abia mijite, ale copacilor atârnav stropi de apă. Peticele de zambile sălbatice care acopereau luminișurile străluceau umed. Drumul trecea de-a lungul unui pârau tivit cu tufișuri pitice de arin și urzică. Pe

¹*Evangelhia după Matei*: „Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenes, nici nu torc.” (cap. 6 verset 28) (n. tr.).

suprafața apei văzu micile valuri stârnite de gândacii numiți vâslași, care țâșneau încoace și încolo, dând din piciorușele lor ca niște rame. Florile broștești apăruseră deja, formând o pânză aurie pe maluri, iar sălciile dăduseră mâțișori moi și pufoși. Era o dimineață răcoroasă de aprilie, la fel ca multe altele care îi umpluseră de încântare copilăria petrecută în Yorkshire, când privea soarele palid risipind ceața de deasupra ținutului mlăștinos și iepurii luând-o la goană la apropierea lui. Poteca pe care pedala se adâncise mult de-a lungul anilor, iar acum rădăcinile copacilor ce o străjuiau îi veneau până în dreptul capului. Simți mirosurile de pământ reavăn și de iarbă spălată de ploaie amestecându-se cu aroma înțepătoare a fumului de cărbune.

O femeie și un bărbat îl măsurară cu indiferență când trecu pe lângă ei. Amândoi se rezemau leneș de un gard din lemn, pe jumătate prăbușit. Renfrew se strâmbă. Lună de lună tot mai mulți nomazi pătrundeau în ținut, socotind că orașelul Cambridge ar fi bogat. Departe, spre dreapta, se aflau ruinele unei ferme părăsite. În cursul ultimei săptămâni ferestrele negre și căscate fuseseră acoperite cu scânduri, cârpe și ziare. Părea surprinzător că nomazii nu descoperiseră locul acela mai de mult.

Ultima etapă a călătoriei, scurtătura printre casele de la periferia orașului Cambridge, era cea mai neplăcută. Îi venea greu să meargă pe străzile acelea înțesate de automobile parcate alandala sau abandonate. Guvernul inițiasse un program național de reciclare, dar Renfrew nu ținea minte ca el să fi trecut de stadiul interminabilelor dezbateri televizate. Se strecură printre mașinile care zăceau ca niște gândaci fără ochi și picioare, ușurate de tot ce putea fi demontat. În unele dintre ele locuiau studenți. Câțiva, cu chipuri adormite, îl urmăriră trecând legănându-se în șa. În fața clădirii Cavendish își legă bicicleta de stelaj. Observă o mașină în parcare. Doar n-o fi venit chiar atât de devreme nesuferitul acela de Peterson? Nu era nici 8.30. Urcă scările cu pași vioi și traversă holul de la intrare.

Actualul complex, format din trei clădiri, i se părea anonim. Acel Cav dintru începuturi, unde Rutherford descoperise nucleul, era o construcție veche din cărămidă, așezată în centrul Cambridge-ului, care devenise muzeu.

Venind dinspre Madingley Road, de la o distanță de două sute de metri, era lesne să iei locul acesta drept o instituție de asigurări, fabrică sau centru de afaceri. Atunci când fusese inaugurat, pe la începutul anilor șaptezeci, „noul Cav” arăta imaculat, având culori armonioase, covoare în biblioteci și rafturi pline de cărți. Acum însă, coridoarele erau prost luminate, iar unele laboratoare se căscau trist, golite de aparatură. Renfrew porni spre propriul său laborator, situat în clădirea Mott.

- Bună dimineața, doctore Renfrew.

- A, 'neața, Jason. A sosit cineva?

- Păi, a venit George să pornească pompele de dedurizare, dar...

- Nu, mă refeream la cineva din afară. Aștept un domn de la Londra. Îl cheamă Peterson.

- A nu. Nimeni necunoscut. Deci pot să încep aici, da?

- Te rog. Cum funcționează aparatura?

- Destul de bine. Se vedează. Am ajuns deja la zece microni. Am introdus o mostră proaspătă de azot lichid și am verificat partea electronică. S-ar părea că un amplificator merge. Efectuăm câteva calibrări și va trebui să verificăm echipamentul peste vreo oră.

- Bun așa. Ascultă, Jason, omul ăsta, Peterson, vine din partea Consiliului Mondial. El va aprecia dacă fondurile vor fi suplimentate. Vom face o demonstrație în prezența lui și în câteva ore vom trece prin toate etapele. Dă-ți silința să pari optimist și fă puțină ordine aici, bine?

- Am înțeles. Îi dau drumul.

Renfrew coborî de pe pasarelă pe podeaua laboratorului și păși cu fereală peste fire și cabluri. Încăperea din beton avea un aer sever și, din cauza dotării cu o instalație electrică demodată, era înțesată de cabluri care șerpuiau pe spațiile libere dintre aparate. Renfrew îi salută pe fiecare dintre tehnicienii pe care-i întâlni, se interesă cum funcționau focalizatoarele de ioni și dădu câteva indicații. Ajunsesse să cunoască bine tot vălmășagul acela de echipamente pe care le procurase cu greutate sau le proiectase el însuși. Azotul lichid curse în vas, cu un pleoscăit scurt. Aparatele electrice bâzâiau de fiecare dată când apărea un ușor dezechilibru de tensiune. Pe ecranele verzi ale osciloscopelor începu dansul și vâlurirea

nesfârșitelor curbe gălbui. Se simțea acasă.

Renfrew băga în seamă arareori zidurile austere și unghiurile rigide ale laboratorului; pentru el, toate reprezentau concentrarea acelor elemente familiare care funcționau doar împreună și-i dădeau o senzație de confort. Nu-și putea explica repulsia, acum la modă, față de tot ce însemna mecanism; bănuia că asta era doar o față a monedei, cealaltă fiind spaima respectuoasă. Oricum ar fi privit lucrurile, era o prostie. Puteai simți aceleași emoții și în fața unui zgârie-nori, de exemplu, și totuși clădirea nu avea cum să fie mai măreață decât omul – la urma urmei, oamenii o făcuseră, nu invers. Universul artefactelor aparținea omului. Uneori, când umbla pe aleile dintre masivele aparate electronice, se închipuia un pește înotând prin apele călduțe ale propriului său ocean, având în minte, ca pe o diagramă multietajată, câte o schemă complicată de desfășurare a experimentului, verificând totul, comparând cu realitatea, niciodată perfectă, pe care o vedea în fața ochilor. Îi plăcea mult să gândească, să corecteze și să caute defecțiunea ascunsă care ar fi putut distruge efectul de ansamblu, la care ținea atât de mult.

Strânsese majoritatea aparaturii preluând lucruri netrebuincioase altor grupuri din Cav. Activitatea de cercetare fusese dintotdeauna un lux care sărea în ochi și de aceea era abandonată cu ușurință. Ultimii cinci ani însemnaseră un dezastru. De fiecare dată când se destrămasă vreun grup, Renfrew încercase să salveze tot ce se mai putea. Începuse să lucreze ca specialist în producerea de fascicule de ioni de înaltă energie cu un grup care studia rezonanța nucleară. Acest lucru s-a dovedit important în descoperirea tahionului, un nou tip de particulă subatomică, despre care se emisese teorii cu decenii în urmă. Renfrew se dedicase acestui nou domeniu. Își păstrase intactă mica echipă, prin manevre abile menite să-i aducă subvenții, și se slujise de faptul că prin tahioni, ca noutate de ultimă oră, putea emite pretenții la fondurile secătuite ale Consiliului Național pentru Cercetare. Însă acesta fusese dizolvat cu un an în urmă.

În prezent, cercetarea se transformase într-o marionetă ale cărei sfori erau trase chiar de Consiliul Mondial. Națiunile occidentale își uniseră eforturile din domeniul

cercetării, ca gest de mărinimie în folosul economiei. Consiliul Mondial era un animal politic. Renfrew avea impresia că politica generală a Consiliului se mărginea la sprijinirea eforturilor evidente, și nimic mai mult. În ciuda progreselor care întârziiau să apară, programul de construire a reactorului de fuziune beneficia de partea leului. Cele mai bune grupuri de cercetare de la Cav, precum cel de radioastronomie, se desființaseră cu un an în urmă, când Consiliul considerase că, în ansamblul ei, astronomia era o știință care nu aducea foloase imediate; prin urmare, trebuia ca toate aceste activități să fie suspendate „pentru moment”. Consiliul evita cu abilitate să precizeze cât avea să dureze „momentul”. Necazul era că, pe măsură ce criza se adâncea, trebuia ca țările occidentale să renunțe la cercetările extravagante și costisitoare, pentru a se concentra, pline de râvnă, asupra problemelor ecologice și a altor dezastre care dominau primele pagini ale ziarelor. Trebuia însă ca el să reziste pe linia de plutire, Renfrew era conștient de asta. Reușise să demonstreze că tahionii își pot găsi o utilizare „practică” și printr-o asemenea stratagemă își păstrase până acum grupul neatins.

Termină de calibrat câteva aparate electronice – mai toate pe ducă – și rămase nemișcat, ascultând vreme de câteva clipe zumzetul din laborator.

– Jason, strigă el. Mă duc să fac rost de cafea. Lasă totul să meargă așa, te rog.

Își luă haina din catifea reiată de pe un cui bătut în perete și se întinse cu voluptate, ridicând brațele și dând la iveală petele de sudoare de la subsuori. Tocmai când se simțea mai bine, îi observă pe cei doi bărbați de pe pasarelă. Vorbind, unul dintre tehnicieni arată cu degetul spre el și, în vreme ce Renfrew își lăsă brațele în jos, celălalt bărbat coborî scările spre laborator.

Își aminti brusc de începuturile studenției la Oxford. Mergea pe un coridor, iar pașii lui stârneau acel ecou puternic și pătrunzător, caracteristic încăperilor pardosite cu piatră. Era o dimineață frumoasă de octombrie, iar în el clocotea dorința de a începe neîntârziat această viață nouă, scopul mult așteptat al atâtor ani de studiu. Știa că e inteligent; aici, printre intelectuali de aceeași clasă, își va

găsi locul, în sfârșit. Sosise cu o seară înainte, călătorind cu trenul tocmai de la York, și acum voia să se bucure de dimineața însorită și să vadă tot.

Doi tineri veneau pe coridor, îndreptându-se spre el. Purtau robe studentești scurte, ca ale curtenilor, și păseau de parcă întreaga clădire ar fi fost a lor. Vorbeau fără fereală și, când se apropiară mai mult, îl măsurară din cap până în picioare, ca pe un provincial. După ce trecură mai departe, unul dintre ei mormăi: „Of, Doamne, încă un țărănoi venit cu vreo bursă.” Vorbele astea îl urmăriseră toți anii petrecuți la Oxford. Terminase primul, desigur, și acum își dobândise un renume în lumea fizicii. Simțise însă mereu că studenții aceia, chiar dacă-și pierduseră timpul pe acolo, se bucuraseră de viață mai mult decât va reuși el vreodată.

Când îl văzu pe Peterson apropiindu-se, simți din nou arsura acelei amintiri. După atâta vreme, nu-și mai putea aduce aminte chipurile celor doi snobi din ultimul an și poate că nici nu exista vreo asemănare fizică între ei, însă bărbatul acesta înainta cu aceeași eleganță și siguranță de sine vecină cu aroganța. Nu-i scăpă modul în care era îmbrăcat Peterson și-și adresă un reproș că bagă în seamă astfel de detalii. Peterson era înalt, subțirel și cu părul negru. Privit de departe, lăsa impresia unui tânăr spilcuit, cu o statură athletică. Pășea ușor, nu ca Renfrew, care făcuse rugby în tinerețe, ci mai curând ca un jucător de tenis sau de polo sau poate ca un aruncător de suliță. Văzut mai de aproape, părea să aibă în jur de patruzeci de ani și arăta, fără umbră de îndoială, ca un bărbat învățat să-și folosească puterea. Atrăgător, dar cu trăsături severe. Expresia de pe chip nu trăda nici urmă de dispreț, însă Renfrew se gândi cu amărăciune că omul, în mod sigur, învățase să-și ascundă asemenea sentimente. *Liniștește-te, John*, se muștră el în gând. *Tu ești expertul, nu el. Și nu uita să zâmbești.*

- Bună dimineața, doctore Renfrew.

Vocea distantă era exact cum și-o închipuise.

- Bună dimineața, domnule Peterson, murmură el, întinzându-i mâna pătrătoasă. Încântat să vă cunosc.

La naiba, de ce i-a scăpat asta? Parcă auzea vocea tatălui său: „Ce bucurii să ti văd, fiule.” O luase razna. Pe

chipul lui Peterson se vedea doar expresia serioasă a omului venit să-și facă meseria.

- Acesta este experimentul? Întrebă Peterson, privind în jur cu un aer degajat.

- Da, doriți să asistați?

- Vă rog.

Trecură prin dreptul câtorva console de proveniență britanică și al altor echipamente montate pe rasteluri viu colorate, primite de la Tektronics, Physics International și de la alte firme americane. Aceste aparate vopsite strident în galben și roșu fuseseră cumpărate cu micile fonduri acordate de Consiliu. Renfrew îl conduse pe Peterson către un voluminos mănunchi de cabluri, aflat între polii unui magnet mare.

- Instalația supraconductoare, desigur. Avem nevoie de un câmp cu forță mare pentru a obține o linie precisă și continuă în cursul transmisiei.

Peterson privi cercetător labirintul de cabluri și instrumente de măsură. Dulapurile pe care erau așezate șiruri de aparate electronice îi copleșeau prin înălțime. Arată către unul dintre ele și întrebă la ce folosea.

- A, nu știam că doriți să cunoașteți mai multe detalii despre partea tehnică, spuse Renfrew.

- Puneți-mă la încercare.

- Deci avem înăuntru un eșantion mare de antimoniu de indiu, înțelegeți, și Renfrew făcu un semn către caseta închisă aflată între polii magnetului. O bombardăm cu ioni de mare energie. Când aceștia lovesc indiul, se produc tahioni. E vorba de o reacție ioni-nuclee, foarte complexă și delicată. Îi aruncă o privire lui Peterson. Știți, tahionii sunt particule care se deplasează cu viteze mai mari decât a luminii. Pe de altă parte, arată către magneti și-l conduse pe Peterson până în apropierea unei cuve cilindrice înalte, situate la zece metri depărtare de magneti, receptăm tahionii și-i concentrăm într-un fascicul. Ei au anumite valori energetice și de spin, și rezonază doar cu nucleele de indiu într-un câmp magnetic puternic.

- Și când se ciocnesc de ceva?

- Tocmai aici e *problema*, spuse Renfrew apăsător. Tahionii trebuie să ciocnească un nucleu în stare adecvată de energie și spin înainte de a-și pierde din energie. Ei trec

prin materia obișnuită. De aceea îi putem propaga la distanțe de ani-lumină, fără ca ei să se abată de la traiectorie.

Peterson nu scoase o vorbă. Se uită încruntat la aparatură.

- Când însă unul dintre acești tahioni se ciocnește de un nucleu aflat în stare optimă - situație care în natură nu se petrece prea frecvent - el este absorbit. Acest lucru schimbă mișcarea de spin a nucleului de indiu. Imaginați-vă nucleul de indiu ca pe o mică săgeată care se răstoarnă. Dacă toate săgețile ar fi orientate într-o singură direcție înainte de sosirea tahionilor, atunci ordinea s-ar strica. Acest amănunt ar fi detectabil și...

- Înțeleg, înțeleg, spuse Peterson disprețuitor. Renfrew se întreabă dacă nu cumva întrecuse măsura insistând asupra exemplului cu săgețile. Ar fi fost cumplit dacă Peterson și-ar fi închipuit că-l ia de prost - ceea ce nu era chiar departe de adevăr.

- Vă referiți probabil la eșantionul de indiu al altcuiva.

Renfrew rămase o clipă fără grai. Aceasta era partea cea mai spinoasă.

- Da. O experiență care se petrece în anul 1963, rosti el rar.

- Am citit raportul preliminar, spuse sec Peterson. Astfel de studii sunt deseori înșelătoare, dar pe acesta l-am înțeles. Tehnicienii mă asigură că e inteligibil, dar nu pot da crezare unor lucruri pe care le-ați scris acolo. Chestiunea referitoare la modificarea trecutului...

- O clipă numai, trebuie să sosească și Markham, și vă va explica el cum stau lucrurile.

- Dacă va fi în stare.

- Cum credeți. Vedeți dumneavoastră, dacă stăm să ne gândim, este evident de ce nimeni n-a încercat vreodată să transmită mesaje spre trecut. Putem construi un emițător, înțelegeți, dar nu există receptor. Nimănui din trecut nu i-ar fi venit ideea să-și facă unul.

Peterson se încruntă.

- Da, bineînțeles.

- *Noi* însă am construit unul, desigur, pentru a efectua experiențele preliminare, continuă Renfrew entuziasmat. Dar oamenii din 1963 nu știau de existența tahionilor. Prin

urmare, ideea noastră e să intervenim în vreun experiment în desfășurare la acea dată. E singura soluție.

- Hm!

- Încercăm să concentrăm fascicule de tahioni și să le dirijăm exact atât cât să...

- Stați puțin, interveni Peterson, făcându-i semn cu mâna să se oprească. *Încotro le dirijați? Unde este 1963?*

- Undeva foarte departe, după cum rezultă din calcule. Din 1963 până acum, Pământul s-a rotit în jurul Soarelui, timp în care și Soarele s-a rotit în jurul centrului galaxiei și așa mai departe. Dacă țineți seama de toate astea, veți vedea că 1963 e foarte departe.

- Față de ce anume?

- Păi, față de centrul de masă al grupului local de galaxii, desigur. Dar, atenție, și grupul local se deplasează față de cadrul de referință format de fundalul radiației de microunde și...

- Dacă nu vă supărați, să lăsăm limbajul științific. Susțineți că 1963 se află undeva în *cer*?

- Exact. Emitem un fascicul de tahioni pentru a bombarda acel loc. Măturăm volumul din spațiu ocupat de Pământ în acel moment din timp.

- Mi se pare imposibil.

Renfrew încercă să se controleze:

- Cred că nu. Problema e să creăm tahioni cu viteză practic infinită.

Pe chipul lui Peterson apăru un zâmbet strâmb, plictisit.

- Aha, „practic infinită”. Ce comic pare limbajul tehnic.

- Vreau să spun, cu viteză practic incomensurabilă, preciză Renfrew. Vă cer scuze dacă terminologia științifică vă deranjează.

- Nu-i vorba de asta, încerc doar să mă lămuresc.

- Da, sigur, iertați-mă, poate că am sărit calul. Renfrew se calmă vizibil, pregătindu-se pentru o nouă ofensivă. Vedeți, elementul esențial este să obținem acești tahioni de mare viteză. Apoi, dacă vom bombarda punctul exact din spațiu, vom putea transmite un mesaj înapoi în timp.

- Aceste fascicule de tahioni pot traversa stelele?

Renfrew se posomorî.

- Nu știm precis. Există posibilitatea ca diverse reacții dintre acești tahioni și nucleele altor substanțe decât indiumul

să fie destul de puternice. Deocamdată nu deținem date privind secțiunile transversale. Dacă s-ar întâmpla așa, apariția unei stele sau planete în calea fasciculului ar putea provoca necazuri.

- Teste mai simple ați făcut? În raport am văzut că...

- Da, da, și au reușit.

- Bine, totuși... Peterson făcu un gest larg spre munții de aparatură. Ca experiență de fizică superioară, mă frappează. Lăudabil. Însă... Ei bine, mă uimește faptul că ați obținut fonduri pentru ea.

Chipul lui Renfrew se înăspri.

- Nu reprezintă mare lucru.

Peterson oftă.

- Ascultați, doctore Renfrew, voi fi cinstit cu dumneavoastră. Mă aflu aici pentru a face o evaluare în numele Consiliului, fiindcă o serie de persoane importante au afirmat că experiențele acestea pot fi utile. Eu nu am pregătirea tehnică pentru a aprecia totul cum se cuvine. Nimeni din cadrul Consiliului n-ar putea înțelege în amănunt. Majoritatea suntem ecologi, biologi și specialiști în sisteme.

- Ar trebui să cuprindeți un spectru mai bogat.

- Da, de acord. Când a fost nevoie, am convocat specialiști, continuă el netulburat.

- Atunci luați legătura cu Davies de la King's College din Londra, spuse el pe un ton înțepat. Pe el îl interesează foarte mult problema și...

- N-avem timp de așa ceva. Ne-am gândit la măsuri de urgență.

- Chiar atât de gravă e situația? Întrebă Renfrew încet.

Peterson tăcu o clipă, de parcă ar fi divulgat deja prea multe.

- Da, așa se pare.

- M-aș putea grăbi și eu, dacă asta încercați să-mi sugerați, reveni Renfrew, înviorat.

- Tot ce se poate.

- Ar fi bine dacă am avea o generație mai recentă de echipamente, începu Renfrew și arătă cu mâna spre laborator. Americanii au creat noi aparate electronice care ar da rezultate superioare. Ca să fim cu adevărat siguri că reușim, avem nevoie de ajutorul lor. Majoritatea circuitelor

pe care le folosim aici sunt produse în laboratoarele naționale, la Brookhaven și în alte părți.

Peterson încuviință.

- Așa scria și în raport. De aceea vreau ca Markham să vină azi aici.

- Are atâta trecere, încât să influențeze lucrurile în bine?

- Eu așa cred. Din câte am auzit, se bucură de prestigiu și e singurul american aflat aici. Exact ce-i trebuie Fundației Naționale de Științe din America pentru a găsi o justificare în caz că...

- Da, înțeleg. Păi Markham va sosi dintr-un moment într-altul. Veniți să beți o cafea în biroul meu.

Peterson îl urmă în bârlogul întors cu susul în jos. Renfrew adună cărțile și hârtiile de pe un scaun, agitându-se de colo-colo, așa cum fac oamenii când înțeleg, la fel de bine ca și oaspeții lor, că în birou domnește harababura. Peterson se așază, își ridică pantalonii ca să nu facă genunchi și puse picior peste picior. Vrând să câștige timp de gândire, Renfrew transformă aducerea cafelei, ce avea un miros înțepător, într-un ritual mai mult inutil. Lucrurile luau o întorsătură neplăcută; se întrebă dacă nu cumva amintirile de la Oxford îl îndemneau să nu-l prea înghită pe Peterson. În fine, n-avea cum s-o mai dreagă; mai toată lumea era irascibilă în vremurile astea. Poate că sosirea lui Markham va aduce o schimbare în bine.

2.

Marjorie încuie ușa bucătăriei și porni să dea ocol casei, având în mână o găleată cu mâncare pentru găini. Peluza din spatele gospodăriei era riguros împărțită în patru prin poteci pardosite cu cărămizi, având un ceas solar la intersecția lor. Ca de obicei, merse cu grijă, ferindu-se să calce pe iarbă. Mai departe se afla o grădiniță de trandafiri, ideea și pasiunea ei. Mergând printre tufe și agățând în trecere pânze de păianjen, se opri ici și colo să îndepărteze câte o floare uscată sau să miroasă vreun boboc. Trandafirilor nu le sosise încă vremea, dar câțiva înfloriseră deja. Trecând pe lângă tufe, Marjorie se adresă fiecăreia:

- Charlotte Armstrong, te-ai dezvoltat foarte bine. Și ce muguri ai! O să fii o frumusețe la vară! Tiffany, tu cum o mai duci? Văd că ai făcut păduchi. Va trebui să te stropesc. Bună dimineața, Queen Elizabeth, pari sănătoasă, dar te-ai cam întins până pe potecă. Ar fi cazul să te mai tund în partea asta.

De undeva de departe auzi un ciocănit. Alterna cu trilul unui pițigoi albastru cocoțat pe gardul viu. Cu o tresărire, își dădu seama că bătaile se auzeau de la ușa din față. Nu puteau fi Heather sau Linda; ei obișnuiau să vină pe aici. Se întoarse. Când porni pe lângă tufele de trandafiri, de pe frunzele lor săriră stropi. Traversă peluza în grabă și, după ce lăsă găleata lângă ușa bucătăriei, dădu colțul casei.

O femeie îmbrăcată sărăcăcios, având o cană mare în mână tocmai se pregătea să plece din fața ușii. Arăta de parcă și-ar fi petrecut noaptea sub cerul liber; părul încurcat i se lipise de țeastă și avea urme de noroi pe față. Era cam de aceeași înălțime cu Marjorie, însă mult mai slabă și cu umerii căzuți.

Marjorie ezită un moment. La fel și femeia. Aflase de o parte și de alta a drumului de acces pentru mașină, se priviră fix una pe cealaltă. Apoi Marjorie făcu primul pas:

- Bună dimineața.

Vru să adauge: Cu ce te pot ajuta? Dar rămase tăcută, neștiind sigur dacă era dispusă să facă totuși ceva pentru femeia aceea.

- 'Neața, do'n'soară. Ce zici, n-ai putea să-mi dai cu împrumut nițel lapte? Io l-am terminat p-al meu și n-am ce să le dau plozilor să mănânce.

Se purta cu îndrăzneală, dar părea oarecum ostilă.

Marjorie o privi printre gene.

- De unde ești?

- Tocma' ne-am așezat la ferma cea veche de lângă șosea. Doar nițel lapte, doamnă.

Femeia făcu câțiva pași către Marjorie, întinzând cana.

Ferma cea veche - dar e părăsită, se gândi Marjorie. *Trebuie să fie nomazi*. Se simți cuprinsă de neliniște.

- Și de ce vii la mine? Magazinele s-au deschis de mult. Ceva mai încolo, pe șosea, e o fermă, pricepi, de unde poți cumpăra lapte.

- Asta-i bună, doamnă, doar n-o să mă lași să bat kilometri întregi și să-i fac p-ăia mici să aștepte?! Ți-l dau înapoi. Nu mă crezi?

Nu, gândi Marjorie. De ce nu s-o fi dus la cineva de teapa ei? Mai erau câteva căsuțe ale Consiliului Local, nu departe.

- Îmi pare rău, spuse ea ferm, dar n-am lapte de prisos.

Rămaseră o clipă cu privirile încleștate. Apoi străina se întoarse spre tufișuri.

- Vino-ncoa', Rog! strigă ea.

Dintre rododendroni apărură un bărbat înalt, slăbănog, târând după el un băiețaș.

Făcând un efort, Marjorie reuși să nu-și trădeze teama. Rămase pe loc, cu capul ușor lăsat pe spate, încercând să arate că stăpânește situația. Omul veni târșâindu-și picioarele și se opri lângă femeie. Marjorie strâmbă din nas când o adiere aduse spre ea un iz acru, de sudoare și fum. Bărbatul purta o adunătură de obiecte de îmbrăcăminte, care sigur proveneau din mai multe surse: o șapcă din pânză, un fular lung și vărgat care aparținuse probabil unui student, mănuși din lână cu toate degetele destrămate, o pereche de sandale albastre și scâlciate, dintre care uneia i se desprinsese talpa, pantaloni cu câțiva centimetri prea scurți pentru el și, lucru de mirare, o vestă cu broderie bogată pe sub haina veche și prăfuită, din vinilin. Avea probabil aceeași vârstă ca și Marjorie, însă arăta cu cel puțin zece ani mai bătrân. Fața îi era uscată, ochii adânciți în orbite și tuleiele de pe bărbie dovedeau că nu se răsese de câteva zile. Așa cum stătea acolo, plinuță și bine hrănită, cu părul scurt și spălat de curând, cu pielea catifelată de creme și loțiuni, îmbrăcată cu ceea ce ea

numea „haine vechi” pentru grădinărit, o fustă din lână albastră și moale, un pulover lucrat de mână și cojoc din piele, Marjorie își dădu seama de contrastul izbitor dintre ea și cei doi.

- Și vrei să te credem că n-ai pic de lapte-n casă, cucoană? mârâi bărbatul.

- N-am spus asta. Vocea îi era tăioasă. Am cât îmi trebuie pentru familia mea, nimic în plus. Mai sunt și alte case la care puteți încerca, dar vă sfătuiesc să mergeți în sat să cumpărați. E doar vreun kilometru până acolo. Îmi pare rău, dar nu vă pot ajuta.

- Îți pare rău pe dracu'! Nu vrei și gata! Ești cu nasu' pe sus, ca toți bogații. Ții totul numa' pentru voi. Uite câte ai - o casă mare, doar pentru tine, pun pariu. Habar n-ai ce grea ni-i viața. Nu găsesc slujbă de patru ani, n-am un' să locuiesc, în timp ce tu dormi în puf...

- Rog, spuse femeia prevenitor, strângându-l de braț ca să-l mai domolească.

El îi îndepărtă mâna cu o smucitură și mai făcu un pas către Marjorie. Ea nu se dădu înapoi și simți cum o cuprinde furia. Ce drept aveau să vină aici și să strige la ea, la naiba, în propria ei grădină?

- V-am spus că am atât cât să ajungă familiei mele. Cu toții trăim vremuri grele, zise ea cu multă răceală.

Dar nu m-aș duce să cerșesc, se gândi. Oamenii ăștia și-au pierdut până și ultima fărâmbă de demnitate.

Bărbatul mai înaintă un pas. Ea se dădu instinctiv înapoi, ținându-se la distanță de el.

- Trăim cu toții vremuri grele, nu? Începu el, maimuțărindu-i accentul. Păcat, nu? Foarte rău pentru ceilalți, numai tu să ai o casă frumoasă, mâncare și poate chiar televizor și mașină.

Măsură clădirea din ochi, nu-i scăpă garajul, antena TV de pe acoperiș, ferestrele. Slavă Cerului că erau încuiate, la fel ca și ușa principală, gândi ea.

- Asta e, nu vă pot ajuta. Și-acum vă rog să plecați. Se întoarse și porni cu gând să dea colțul casei. Bărbatul ținu pasul cu ea, în timp ce femeia și copilul îl urmară în tăcere.

- Da, asta e, ne întorci spatele și intri în locuința ta încăpătoare. N-o să scapi așa ușor de noi. Are să vină ziua când ai să cazi din...

- Te sfătuiesc să...
- Ajunge, Rog!
- Cei ca tine-au făcut tot ce-au vrut. Are să vină odată revoluția și atunci, da, *atunci* o să cerșești ajutor. Ți-nchipui că o să te ajute cineva? Mira-m-aș!

Marjorie mări pasul până ce ajunse aproape să alerge, încercând să scape de el măcar până se va apropia de ușa bucătăriei. Tocmai bâjbâia după cheia din buzunar, când omul o prinse din urmă. Temându-se că o va atinge, se răsuci brusc și rămase cu fața la el.

- Plecați de aici! Hai! Nu mai veniți să mă deranjați. Mergeți la autorități să vă ajute. Ieșiți din curtea mea!

Bărbatul făcu un pas înapoi. Ea luă de jos găleata cu mâncare pentru păsări, să nu rămână ceva la vedere, ceva care să poată fi furat. Cheia se răsuci ușor în broască, *slavă Cerului*, și reuși să trântască ușa exact când bărbatul făcea primul pas pe scară. Trase zăvorul. El răcni de afară:

- Târfă împutită și sătulă! Nu-ți pasă nici cât negru sub unghie că noi *crăpăm de foame*, așa-i?

Marjorie începu să tremure din tot corpul, dar reuși să strige la el:

- Dacă nu plecați imediat, chem poliția!

Merse din cameră-n cameră, verificând din ochi toate ferestrele. Erau ușor de spart. Se simțea vulnerabilă, încolțită în propria-i casă. Respira precipitat. Avea o senzație de greață. Bărbatul încă mai striga, iar vorbele lui deveniseră din ce în ce mai obscene.

Telefonul era pe masa din hol. Ridică receptorul și-l lipi de ureche. Nimic. Apăsă pe furcă de câteva ori. Tot nimic. La naiba, la naiba, la naiba! Tocmai acum și-a găsit să nu funcționeze. Asta se întâmpla frecvent, bineînțeles. *Dar nu acum, te rog*, se rugă ea. Îl scutură. Tot mort. Era izolată de restul lumii. Dacă omul acela spărgea ușa? Se gândi în fugă la posibile arme, vâtraiul, cuțitele de bucătărie - of, Doamne, nu, mai bine să nu treacă la violență, erau doi, iar bărbatul părea greu de dovedit. Nu, va ieși pe ușa din spate. Va alerga spre sat să ceară ajutor.

Nu-l mai auzi strigând, dar îi era teamă să apară la vreo fereastră, încercă din nou telefonul. Aceeași situație. Trânti receptorul. Își concentrează atenția asupra ușilor și ferestrelor, trăgând cu urechea și temându-se că omul va încerca să

pătrundă în casă. Apoi auzi un ciocănit la ușa principală. Era o ușurare să știe măcar că bărbatul se afla încă afară. Așteptă, strângând cu putere tăblia mesei din hol. *Pleacă de-aici, du-te naibii*, gândi ea, vrând parcă să-i transmită mesajul. Ciocăniturile se repetară. După un moment de tăcere, auzi pași pe pietriș. Oare pleca în sfârșit? Apoi răsunară bătăi la ușa bucătăriei. Of, lisuse! Cum să scape de el?

- Marjorie! Hei, Marjorie, ești acasă? răsună o voce.

Se simți străbătută de o undă de ușurare și-i veni să plângă. Rămase pe loc, incapabilă să facă vreo mișcare.

- Marjorie ! Unde ești?

Vocea venea mai de departe. Se îndreptă de spate, merse la ușa bucătăriei și o deschise.

Prietena ei, Heather, se îndrepta spre magazia din grădină.

- Heather! strigă ea. Sunt aici!

Heather se întoarce și porni spre ea.

- Ce s-a întâmplat? Arăți îngrozitor!

Marjorie ieși din bucătărie și privi în jur.

- A dispărut? A fost pe aici un bărbat care m-a înspăimântat.

- Un bărbat arătând cam jerpelit, cu o femeie și un copil? Când am venit, tocmai plecau. Dar ce s-a întâmplat?

- Voia să-i dau niște lapte. Începu să râdă, fără să se poată controla. A fost atât de vulgar. Apoi a devenit insolent și a început să strige. Sunt nomazi. Noaptea trecută s-au instalat la ferma aceea părăsită. Se prăbuși, istovită, pe un scaun. Doamne, Heather, ce m-am speriat!

- Te cred. Ești răvășită. Nu-ți stă în fire. Și eu care îmi închipuiam că poți face față la orice, chiar și la nomazi periculoși.

Lua lucrurile în glumă, iar Marjorie intră în joc.

- Păi sigur c-am fost în stare. Aveam de gând să-i dau cu vâtraiul în cap și să bag cuțitul în el.

Râdea, dar situația nu era amuzantă deloc. Chiar îi trecuse prin minte o asemenea idee?

Trebuie găsită o modalitate de a elimina zgometul acela, se gândi Gordon iritat, și-și ridică de jos geanta ponosită. A naibii perturbare, nu voia să dispară. Dacă nu reușea să găsească punctul nevralgic pentru a-l elimina, tot experimentul se ducea pe apa sâmbetei.

Palmierul din fața casei îl făcea să se oprească de fiecare dată când îl vedea. Dimineață de dimineață, după ce trântea ușa mai tare decât s-ar fi convenit, se întorcea, dădea cu ochii de el și rămânea locului. Această ezitare de o clipă era un prilej de aducere-aminte. Se afla cu adevărat în California. Nu avea în față un decor de film, ci însăși realitatea. Palmierul, tăcut și exotic, împungea cerul senin cu frunzele lui ascuțite. Planta asta, care aici nu reprezenta ceva ieșit din comun, îl impresiona mai mult decât autostrăzile ciudat de albe sau vremea permanent blândă.

Își petrecea majoritatea serilor stând cu Penny până târziu, citind sau ascultând discuri cu muzică folk. Nimic nu se schimbase față de anii petrecuți la Columbia. Își păstrase mai toate obiceiurile și uitase aproape cu desăvârșire că în apropiere se găsea Plaja Windansea cu valuri înspumate. Când ținea ferestrele deschise, vuietul lor îi amintea de zgometul traficului de pe Second Avenue, o agitație confuză a vieții altor oameni, pe care, din apartamentul lui, reușise să-i ocolească. De aceea rămânea puțin surprins în fiecare dimineață când se încumeta să plece, zornăind precipitat cheile mașinii, cu gândurile învălmășite, iar palmierul îl readucea la noua realitate.

La sfârșit de săptămână îi era mai ușor să-și dea seama că trăia în California. Se trezea și vedea părul lung și blond al lui Penny răsfirat pe pernă. În restul zilelor, Penny avea cursuri și pleca devreme, lăsându-l să doarmă. Se mișca atât de ușor și discret, încât niciodată nu-i tulbura somnul. În fiecare dimineață la fel, de parcă nici n-ar fi trecut pe acolo. Prin cameră nu rămânea împrăștiat nici un obiect de-al ei. Nici măcar vreo cută în partea de pat pe care dormise.

Gordon dădu drumul cheilor în buzunar, merse de-a

lungul unui gard viu de coada-mânzului și o apucă spre bulevardele largi din La Jolla. Și asta îi sporea sentimentul de uimire. Străzile de aici erau atât de largi, încât își putea parca Chevrolet-ul tip '58 la rigolă și tot rămâneau libere două benzi imense pe centru. Drumurile, la fel de impresionante prin dimensiuni ca și spațiile destinate clădirilor, asemenea unor terenuri spațioase de distracție pentru specia dominantă, automobilul, păreau să caracterizeze peisajul. În comparație cu Second Avenue, care aducea mai curând cu o coloană de ventilație între zidurile înalte din piatră cenușie, acesta era un exces vecin cu risipa. În New York, știind că imediat ce deschidea ușa principală cu geam armat, dădea brusc cu ochii de zeci de oameni, trebuia să-și ia inima în dinți înainte de a coborî în stradă. Apoi o pornea hotărât, trecând pe lângă vârtejul altor vieți. Putea fi întotdeauna sigur de presiunea inevitabilă a trupurilor. Aici însă, nimic din toate astea. Parcă depopulată, Nautilus Street era o câmpie albicioasă și întinsă care se cocea sub soarele dimineții. Se urcă în Chevy și uruitul motorului întrerupse brusc tăcerea, făcând să apară pe oglinda retrovizoare, parcă printr-un efect de magie, imaginea unui automobil Chrysler, lung și lipit de șosea, care coborî vertiginos panta din spate și trecu pe lângă el cu un foșnet grăbit.

În drum spre campus luă o mână de pe volan și răsuci butonul radioului, cufundându-se în vârtoarea de sunete discordante, considerate aici muzică pop. El unul prefera folk-ul, dar simțea o atracție bizară față de câteva cântece mai vechi de-ale lui Buddy Holly, pe care în ultima vreme se trezea fredonându-le când făcea duș – *Cu fiecare zi totul se-apropie / Da, aceea va fi ziua...* Nimeri peste o melodie interpretată în falset de Beach Boys și-i dădu pace butonului. Amintind despre soare și nisip, vocea puternică de tenor descria perfect imaginile ca de film care defilau pe lângă el. Urmă La Jolla Boulevard și zări în depărtare niște siluete care alunecau cu surf-uri pe coamele largi și înspumate ale valurilor. Copii care, surprinzător, la ora asta nu erau la cursuri, cu toate că anul școlar începuse de două săptămâni.

Coborând grăbit panta dealului, ajunse din urmă un grup de mașini, majoritatea Cadillac și Lincoln, care rula cu

viteză redusă. Frână ușor și observă noile clădiri de pe Mount Soledad. Pământul era dezgolit și terasat, iar camioanele, ca niște insecte mari, se cățarau pe solul întors pe dos. Gordon zâmbi trist; chiar dacă ar da de cap experimentului, obținând rezultate strălucite și ar deveni titular pe post, primind, în consecință, un salariu mai mare, tot nu și-ar putea permite să cumpere vreuna dintre casele din lemn de cedru și sticlă ce vor apărea pe coasta dealului. Nu ar căpăta o leafă cu mult mai mare nici măcar dacă s-ar apuca să predea ore suplimentare de consultanță și ar urca rapid în ierarhia universitară, ajungând să-și croiască drum prin metode nu tocmai cinstite ca să devină decan. Dar acest lucru era al dracului de puțin probabil.

Zâmbi strâmb în barba neagră și deasă, schimbă viteza, în vreme ce melodia grupului Beach Boys se stinse făcând loc refrenului *Când Tide apare / Orice pată dispare*, și, cu un mârâit gutural, automobilul își făcu loc prin trafic, îndreptându-se spre Universitatea California din La Jolla.

Gordon lovi distrat cu degetele în vasul Dewar care conținea azot lichid încercând să-și ordoneze ideile pentru a explica tot ce dorea să obțină, și-și dădu seama că pur și simplu nu putea să-l înghită pe Albert Cooper. Tipul cu păr nisipiu părea destul de agreabil: vorbea rar, uneori bolborosind de-a dreptul, dar impresiona prin statura athletică, dezvoltată prin practicarea tenisului și înotului submarin, care îl pasionau. Însă calmul morocănos al lui Cooper tăia mereu din entuziasmul lui Gordon. Purtarea lui lasă-mă-să-te-las și chipul zâmbitor păreau să reflecte o atitudine de îngăduință distrată și rezervată față de Gordon, care îl făcea pe acesta din urmă să devină irascibil.

- Ascultă, Al, spuse el întorcându-se puțin și îndepărtându-se de gâtul aburit al vasului Dewar. Ești cu mine de-un an, da?

- Corect.

- Te-ai înțeles foarte bine cu profesorul Lakin, apoi am venit și eu la Catedră, Lakin era prea ocupat, așa că ai fost repartizat la mine. Iar eu te-am luat în echipă. Gordon se balansa ușor, lăsându-se pe tocuri și-și vâri mâinile în buzunarele de la spate ale pantalonilor. Și asta fiindcă Lakin a spus că ești bun.

- Sigur.
- Iar acum te canonești la experimentul ăsta cu antimoniura de indiu de - oare atât să fie? - de-un an și jumătate, pe puțin.

- Exact, răspunse Cooper destul de înțepat.

- Cred c-ar fi vremea să termini cu prostia asta.

Cooper rămase impasibil.

- Hm! Nu prea... ăă... nu înțeleg ce vrei să spui.

- Când am sosit în dimineața asta te-am întrebat despre sarcina pe care ți-am dat-o. Și mi-ai zis că ai verificat fiecare amplificator, fiecare componentă Varian, totul.

- Îhî. Așa am făcut.

- Iar zgomotul persistă.

- Am verificat. Am parcurs tot lanțul.

- Vorbe goale.

Cooper oftă teatral:

- Deci ai aflat deja.

Gordon se încruntă.

- Aflat? Ce anume?

- Doctore Bernstein, știu că ești încăpățânat ca un catâr și duci experimentele până la capăt, de la A la Z, și fără întârziere. Sunt la curent. Cooper ridică din umeri în semn de scuză. Numai că n-am reușit să termin totul aseară. M-am dus cu băieții la o bere. După aceea m-am întors și-am continuat.

Gordon ridică mirat din sprâncene.

- N-am nimic împotrivă. Poți face pauză oricând dorești. Numai să meargă treaba ca lumea, să nu lași preamplificatoarele sau osciloscoapele să se decalibreze.

- Nu, astea erau în ordine.

- Păi atunci... Gordon își desfăcu brațele, exasperat... Atunci ai dat rasol undeva. Nu berea cu băieții mă interesează, ci *experimentul*. Ascultă, după cum e obiceiul locului, îți trebuie minimum patru ani ca să primești treapta următoare. Vrei să te încadrezi în termenul ăsta?

- Bineînțeles.

- Atunci faci cum îți spun eu și nu te culca pe-o ureche.

- Dar nici vorbă de-așa ceva.

- Ba da. N-ai fost atent. Ți-aș putea da...

- Zgomotul a rămas, spuse Cooper cu o certitudine care-l făcu pe Gordon să se oprească din plin avânt.

Își dădu brusc seama că-l trata de sus pe omul acesta care era doar cu trei ani mai tânăr, fără să aibă vreun motiv întemeiat, ci numai din cauza frustrării.

- Uite ce e... începu Gordon, dar se trezi că următoarele cuvinte i se opriră în gât. Se simți stânjenit pe neașteptate. Bine, te cred, spuse el, pe un ton sprinten și precis. Să ne uităm la diagramele pe care le-ai înregistrat.

Cooper rămăsese rezemat de magnetul masiv ce reprezenta baza experimentului. Se întoarse și păși printre magistralele de cabluri și ghidaje de microunde. Procesul era în plină desfășurare. Pe balonul argintiu, suspendat între polii magnetului, abia vizibil din cauza cablurilor de intrare, se formase un strat de gheață. Înăuntrul lui, heliul lichid bolborosea și făcea spumă, fierbând la o temperatură situată doar cu câteva grade peste zero absolut. Gheața era formată din apa aflată în aerul din jurul învelișului și scotea câte un *poc* de fiecare dată când echipamentul se dilata și se contracta, ca să elimine tensiunile interne. În laboratorul iluminat orbitor, aparatele electronice zumzăiau discret. Câțiva metri mai departe, șirurile de aparate de diagnosticare tranzistorizată emiteau căldură care dădea naștere unei perdele de aer fierbinte. Gordon simțea însă un curent rece nu prea puternic venind dinspre balonul cu heliu. În ciuda atmosferei răcoroase, Cooper avea pe el doar un tricou rupt și o pereche de blue jeans. Gordon purta o cămașă cu mânecă lungă, din poplin, pantaloni din catifea reiată și o haină din lână. Încă nu se învățase cu lipsa de etichetă din laboratoarele de aici. Dacă asta însemna să se îmbrace la fel, nu va reuși să se obișnuiască vreodată.

- Am obținut o mulțime de date, spuse Cooper netulburat, neluând în seamă tensiunea ce plutea în aer doar cu câteva clipe mai înainte.

Gordon porni printre grupurile de osciloscoape și dulapuri pe rotile, îndreptându-se spre Cooper care desfășura metodic diagramele înregistrate automat. Linii roșii trasau pătrățele pe hârtie, astfel încât conturul sinuos al semnalului ieșea în evidență, iar prin acest contrast pagina părea tridimensională.

- Vezi? Cooper urmări cu degetele groase punctele de maxim și de minim ale curbei. Aici ar trebui să fie

rezonanța nucleară a indiului.

Gordon îl aprobă.

- O valoare maximă continuă, asta trebuie să găsim, spuse el.

Însă pe hârtie apărea doar un haos de linii verticale apropiate una de alta, de parcă acul se balansase înapoi și încolo pe hârtie sub acțiunea unor impulsuri aleatorii.

- Un adevărat ghiveci, murmură Cooper.

- Așa e, recunosc Gordon, simțind că rămâne fără aer și că umerii i se pleoștesc.

- Și totuși am obținut astea.

Cooper întinse o altă foaie cu linii verzi. Prezenta o structură amestecată. În partea dreaptă se vedea o valoare maximă limpede, cu laturile continue și nealterate. Însă centrul și partea stângă a paginii înfățișau o învâlmășeală de zgârieturi fără noimă.

- Drace, șopti Gordon, mai mult pentru sine. Pe diagramele acestea, frecvența de emisie din eșantioanele de antimoniură de indiu crește de la stânga la dreapta. Zgomotul elimină frecvențele înalte.

- Nu tot timpul.

- Ce?

- Uite altă încercare. Am făcut-o la câteva minute după cealaltă.

Gordon studie cea de-a treia foaie în coordonate x-y. Aici apărea o valoare maximă destul de pronunțată în partea stângă, la frecvențe joase, apoi spre dreapta, zgomot de fond.

- Nu pricep.

- Te asigur că nici eu.

- Până acum am avut doar un zgomot plat, constant.

- Da.

Cooper îl privi nedumerit. Gordon era profesorul acum, și prefera să lase descâlcirea enigmei pe seama lui. Gordon se concentrează, privind printre gene.

- Obținem valorile maxime, dar nu tot timpul.

- Așa s-ar părea.

- Timp. Timpul, murmură Gordon absent. Hei, peniței îi trebuie aproximativ treizeci de secunde, să zicem, ca să parcurgă toată foaia, așa e?

- Păi, am putea face o modificare, dacă socoți...

- Nu, nu, ascultă, spuse Gordon precipitat. Să presupunem că zgomotul nu apare tot timpul. În asta de aici - desfăcu din nou a doua foaie - a apărut o sursă de zgomot tocmai când penița înregistra frecvențele joase. Zece secunde mai târziu ea a dispărut. Iar aici - înfipse un deget bont în cea de-a treia diagramă, în coordonate - a început ghiveciul ăsta tocmai când penița atingea frecvențele înalte. Zgomotul a revenit.

Cooper se încruntă.

- Dar... credeam că-i un experiment în regim continuu. Mai precis, nimic nu se schimbă, asta-i toată chestia. Păstrăm temperatura scăzută, dar constantă. Osciloscoapele, amplificatoarele și redresoarele sunt încălzite și mențin structura. Și atunci...

Gordon îi făcu semn să tacă.

- Nu e din vina *noastră*. Ne-am pierdut săptămâni întregi verificând partea electronică; totul funcționează în limita parametrilor normali. Nu, după părerea mea, e vorba de altceva.

- Dar ce anume?

- Ceva din afară. Interferențe.

- Cum ar fi posibil să?...

- Cine știe? spuse Gordon cu avânt renăscut. Începu să pășească agitat de colo-colo, cum îi era obiceiul când îl preocupa ceva. La fiecare întoarcere, tălpile scoteau câte un scârțâit. E vorba de o altă sursă de semnal în antimoniura de indiu. Or, indiul recepționează un semnal variabil în timp din afara laboratorului.

- Tot nu înțeleg.

- La naiba, nici eu. Dar ceva influențează detecția de rezonanță nucleară. Trebuie să descoperim ce anume.

Cooper privi concentrat la liniile dezlănate, de parcă ar fi măsurat din ochi modificările necesare studierii problemei în continuare.

- Cum?

- Dacă nu putem elimina zgomotul, măcar să-l analizăm. Să vedem de unde provine. Apare în toate eșantioanele de antimoniură de indiu? Se infiltrează din alt laborator? Ori e ceva nou? Cam așa trebuie să pornim.

Cooper dădu din cap. Gordon schiță din creion o nouă diagramă a circuitului pe dosul uneia dintre foi, notând și

componentele. Acum putea vedea noi soluții. Un reglaj ici, un echipament înlocuit colo. Puteau împrumuta câteva componente de la Lakin, convingându-l cu vorba bună să le dea analizorul de spectru pentru o zi-două.

Creionul scârțâi, dar nici nu-l băgă în seamă din cauza fâsâitului pompelor de vid și a bâzâitului constant și pătrunzător al aparaturii electronice. Părea că ideile îi veneau în flux neîntrerupt și le notă cu creionul pe pagină chiar înainte de a le fi analizat complet; avu senzația că știa de unde trebuie să pornească pentru a da de cap acestei probleme legate de zgomot. Dincolo de date ar putea apărea o nouă structură, aidoma unui vânat mare dintr-un desiș. Era convins că avea să descopere adevărul.

Gregory Markham pedală pe lângă clădirile învăluite în mirosuri aspre, aparținând Catedrei de Medicină Veterinară, și coti pe drumul ce ducea spre Laboratorul Cavendish. Îi plăcea adierea ușoară și umedă pe care o simțea pe față când lua turnantele, dând din picioare într-un ritm precis și riguros. Scopul lui era să găsească acea curbă minimă care să-l aducă exact la intrarea în laborator, o linie geodezică pentru curbura locală particulară a spațiului. Un ultim efort și coborî în viteză, alergând cu pași mărunți pe lângă bicicletă, folosindu-i mișcarea de inerție pentru a o sui pe unul dintre postamentele din beton.

Își îndreptă haina cenușie și urcă treptele câte două, un obicei care-l făcea să aibă un aer de veșnic întârziat. Cu un gest absent, își împinse ochelarii pe nas, așezându-i exact pe urma roșiatică făcută de purtarea lor, și-și trecu degetele printre firele bărbii. Avea o barbă bine conturată, care urma linia dreaptă a maxilarelor, începând de la perciuni și terminându-se la mustață dar, la fel ca și părul, părea să se încâlcească mereu. După plimbarea asta cu bicicleta respira mai precipitat decât de obicei. Ori mai pusese ceva kilograme în ultima săptămână, se gândi el, ori uzura cauzată de vârstă se făcea simțită mai acut. Avea cincizeci și doi de ani și se menținea destul de bine. Cercetările medicale dovedeau că există o legătură directă între efortul fizic și longevitate, așa că nu abandonase mersul pe bicicletă.

Deschise ușile din sticlă și porni spre laboratorul lui Renfrew. Venea aproape săptămânal, privea cercetător și precaut aparatura, aproba din cap, dar în realitate afla puține lucruri în cursul acestor vizite. Pe el îl interesa de fapt adevărul care se ascundea dincolo de labirintul de aparate electronice. Intră vioi în vârtoarea de zgomote a încăperii din beton.

Îl zări pe Renfrew prin fereastra biroului – scund și solid, cu hainele mototolite ca de obicei, cămașa ieșită din pantaloni, cu părul cărunț revărsându-i-se în dezordine pe frunte. Răsfoia niște hârtii aflate pe biroul ticsit cu tot felul de lucruri. Markham nu-l recunoscuse pe celălalt bărbat.

Bănuî că era Peterson și contrastul dintre cei doi îl făcu să surâdă. Peterson avea părul pieptănat fără cusur și purta haine scumpe, cu o croială elegantă. Părea curtenitor și sigur de sine și, gândi el, greu de dus cu vorba. Învățase din propria sa experiență că era dificil să ajungi la sufletul unui englez rece și necomunicativ precum acesta.

Bătu înainte să deschidă ușa, mai mult de formă. Cei doi bărbați se întoarseră spre el. Renfrew păru dintr-odată ușurat și făcu o mișcare bruscă, dărâmând o carte de pe masa de lucru.

- A, Markham, ai sosit, spuse el inutil. Ți-l prezint pe domnul Peterson de la Consiliu.

Peterson se ridică imediat cu eleganță și-i întinse mâna.

- Bună ziua, doctore Markham.

Markham îi strânse mâna cu convingere.

- Mă bucur să vă cunosc. Ați urmărit deja experimentul lui John?

- Da, tocmai am terminat. Peterson părea ușor deranjat de graba cu care Markham atinsese subiectul. Ce părere are FNS despre el, puteți să-mi spuneți?

- Până acum nici una. N-am prezentat un raport. Săptămâna trecută mi s-a solicitat să acționez ca mediator. Putem lua loc?

Fără să mai aștepte răspuns, Markham traversă încăperea, luă cărțile de pe singurul scaun rămas liber și se așeză picior peste picior. Ceilalți doi își reluară locurile fără multă ceremonie.

- Sunteți specialist în fizica plasmei, adevărat, doctore Markham?

- Da. Îmi petrec aici anul de concediu de studii. Am lucrat cândva în acest domeniu. Am scris mai demult o lucrare privind teoria tahionilor, asta înainte ca ei să fie descoperiți și să devină o modă. Presupun că de aceea m-au rugat cei de la FNS să vin aici.

- Ați citit propunerea pe care v-am trimis-o? întrebă Peterson.

- Da. E bună, spuse convins Markham. Teoria e interesantă. De câțva timp lucrez la ideile care stau la baza experimentului pe care-l face Renfrew.

- Prin urmare, considerați că va da roade?

- Știm doar că *tehnica* dă rezultate. Dar nu știm dacă

putem să comunicăm cu trecutul.

- Dar prin pregătirile de aici - și Peterson făcu un gest larg spre laborator - se poate?

- Dacă avem noroc. Am aflat că la Cavendish și în alte câteva locuri din Statele Unite și din Uniunea Sovietică s-au desfășurat experimente similare de rezonanță nucleară imediat după 1950. În principiu, ele ar putea recepționa semnalele coerente transmise prin tahioni.

- Deci le putem transmite telegrame?

- Da, dar nimic mai mult. E o formă foarte limitată de călătorie în timp. Asta e singura modalitate de a transmite mesaje spre trecut. Nu putem trimite obiecte sau persoane.

Peterson clătină din cap.

- Eu mi-am luat doctoratul cu o lucrare privind problemele sociale și computerele. Nici măcar eu...

- La Cambridge? interveni Markham.

- Da, la King's College. Markham încuviință mai mult pentru sine și Peterson ezită o clipă. Nu agreea obiceiul americanilor de a plasa orice persoană într-o categorie. Și el făcea la fel, desigur, dar din motive mai întemeiate. Vag iritat, preluă inițiativa. Uitați-vă, până și eu știu că există un paradox. Povestea aceea în care-ți împuști bunicul, așa e? Dar dacă el ar muri, nici tu nu te-ai mai naște. Cineva din Consiliu și-a amintit șarada asta. De aceea eram pe cale să resping tot programul.

- Aveți dreptate. Și eu am făcut aceeași greșală într-o lucrare din 1962. Apar tot felul de paradoxuri, dar dacă privești lucrurile din alt unghi, ele dispar. V-aș putea explica, însă ne-ar lua prea mult timp.

- Nu acum, dacă nu vă supărați. Așa cum văd eu problema, esențialul e să transmitem aceste telegrame și să comunicăm cuiva de prin anii șaizeci situația noastră de acum.

- Da, cam așa ceva. Să-i avertizăm asupra folosirii hidrocarburilor clorurate, să evidențiem efectele lor asupra fitoplanctonului. Primind sugestii referitoare la anumite domenii de cercetare, ei ar putea crea premisele pentru ceea ce ne trebuie nouă acum...

- Spuneți-mi, vă rog, credeți că experimentul acesta ne-ar putea ajuta *cu adevărat*?

Renfrew se foi neliniștit, dar nu zise nimic.

- Fără a fi melodramatic, rosti rar Markham, cred că ar salva milioane de vieți.

Se lăsă un moment de tăcere. Peterson puse picior peste picior și culese o scamă invizibilă de pe genunchi.

- Trebuie să stabilim prioritățile, înțelegeți? Începu el într-un târziu. Suntem siliți să privim lucrurile în ansamblu. Consiliul de Criză se află în ședință de la ora nouă. Din cauza lipsei de precipitații și a rezervelor nutritive scăzute, pe suprafețe întinse ale Africii s-a înregistrat o nouă epidemie de mană. Veți afla mai multe amănunte din buletinele de știri, nici nu mă îndoiesc. Până una-alta, această situație de criză, și nu e singura, trebuie să devină prioritară. Africa de Nord nu e unica zonă care se confruntă cu probleme grave. Există și o înflorire provocată de alge silicioase pe o arie mare din largul coastei sud-americane. Și într-un loc și-n celălalt, pier mii de oameni. Dumneavoastră ne cereți să finanțăm un experiment izolat, care ar putea la fel de bine să dea sau nu rezultate - fiind, în esență, o teorie emisă de un singur om.

Markham îl întrerupse grăbit:

- Ar mai fi ceva. Teoria tahionilor nu e nouă. Chiar acum există un grup la Caltech - de teorie gravitațională - care lucrează la un alt aspect al aceleiași probleme. Cei de acolo încearcă să determine rolul tahionilor în chestiunile cosmologice - de exemplu, imaginea universului în expansiune, și nu numai atât.

Renfrew dădu din nou aprobator din cap.

- Da, am văzut recent o lucrare în *Physical Review* privind fluctuațiile uriașe de densitate.

- Și la Los Angeles sunt probleme, spuse Peterson gânditor. În primul rând incendiul, desigur. Dacă vântul își va schimba direcția, s-ar petrece un dezastru. Nu știu cât îi afectează aceste necazuri pe cei de la Caltech. Nu ne putem permite să așteptăm ani întregi.

Renfrew își dresе glasul.

- Credeam că se va acorda prioritate maximă finanțării experimentelor științifice.

Vorbele trădau o anumită surescitare.

Peterson îi răspunse cu un aer ușor condescendent:

- A, vă referiți la alocuțiunea ținută de Rege la televiziune acum câteva zile. Da, explicabil, desigur, vrea

să-și creeze o imagine favorabilă în Anul încoronării. De aceea încurajează finanțarea experimentelor științifice – dar bineînțeles că nu are pregătire științifică, nici măcar politică nu face. Însă e animat de intenții bune. Comitetul nostru i-a recomandat ca pe viitor să se limiteze la generalizări optimiste. Cu o undă de umor. La asta se pricepe. Oricum, esențialul e că nu prea avem fonduri și de aceea trebuie să alegem cu multă atenție. Date fiind condițiile actuale, vă pot promite că voi înainta un raport către Consiliu. Vă voi informa cât de curând ce decizie s-a luat în legătură cu acordarea unei finanțări în regim de urgență. Personal, cred că e pe muchie de cuțit. Nu știm dacă ne putem permite să riscăm.

- Noi nu ne putem permite să *nu* riscăm, spuse Markham, brusc înviorat. De ce să tot peticim ba ici, ba colo, blocând bani în fonduri de ajutorare pentru secetă sau mană? Chiar dacă vom remedia situația pe moment, stăvilarul tot se va rupe. Numai dacă...

- Numai dacă vom modifica trecutul? Sunteți *siguri* că tahionii pot ajunge în trecut?

- Am realizat asta. Am încercat câteva experiențe simple și dau rezultate bune. Le găsiți în raport.

- Deci tahionii *sunt* recepționați?

Renfrew aprobă din cap cu convingere.

- Îi putem folosi pentru a încălzi un eșantion din trecut, deci știm sigur că sunt recepționați.

Peterson ridică din sprâncene.

- Și dacă, după ce măsurați această creștere de temperatură, ați hotărî să nu mai trimiteți tahionii?

- Experimentele acestea nu oferă o asemenea posibilitate. Trebuie ca tahionii să parcurgă o distanță considerabilă, înțelegeți, dacă vrem să ajungă în trecutul îndepărtat...

- O clipă, vă rog, murmură Peterson. Ce legătură există între deplasarea cu viteză mai mare decât a luminii și călătoria în timp?

Markham se ridică și merse până la tablă.

- Rezultă direct din legea relativității speciale, vedeți? Începu el și se lansă într-o demonstrație.

Desenă scheme de spațiu-timp și-i explică lui Peterson cum să le interpreteze, accentuând asupra coordonatelor.

Peterson rămase concentrat pe tot parcursul analizei. Markham trase linii ondulate reprezentând tahionii propulsați dintr-un anumit punct și arată modul în care, dacă se ciocneau de ceva din laborator, puteau să apară într-o altă zonă a lui, la un moment anterior.

Peterson clătină rar din cap.

- Prin urmare, ideea care rezultă din experimentele efectuate este că se pot face reexaminări? Propagați tahionii. Ei încălzesc eșantionul de indiu cu câteva nanosecunde, să zicem, *înainte* de pornirea fascicului de tahioni.

Renfrew îl aprobă.

- Chestiunea e că nici *nu dorim* să declanșăm o contradicție. Dacă, de pildă, am conecta detectorul de căldură la punctul de plecare a tahionilor, căldura care s-ar produce ar opri fluxul lor.

- Paradoxul cu bunicul.

- Exact, interveni Markham. În acest caz ar apărea și câteva probleme de finețe. Credem că asta ar conduce la un fel de stare intermediară în care se generează căldură, dar se lansează și câțiva tahioni. Dar încă nu sunt sigur.

- Înțeleg... Străduindu-se să priceapă, Peterson privi concentrat la tablă. Aș vrea să mai discutăm problema, dar după ce voi citi cu atenție materialele tehnice. De fapt, nu iau hotărârea de unul singur - se uită la cei doi bărbați încordați de lângă el - cred că v-ați dat seama de asta. Am primit o evaluare făcută de Sir Martin, de la Consiliu, și de la tipul de care vorbeați, Davies. Ei susțin că ideea este fundamentală.

Markham zâmbi; Renfrew radia de încântare. Peterson ridică o mână.

- Nu vă pripiți să trageți concluzii. Eu am trecut pe aici doar ca să-mi fac o idee despre felul cum stau lucrurile, nu să iau o hotărâre finală. Trebuie să-mi susțin poziția în fața Consiliului. Dumneavoastră solicitați urgent aparatură electronică folosită în laboratoarele americane, iar asta înseamnă să mă lupt cu FNS.

- Americanii gândesc la fel? întrebă Renfrew.

- Cred că nu. Consiliul promovează ideea concentrării propriilor resurse. Eu voi face recomandarea ca dumneavoastră să primiți sprijin, iar americanii să

contribuie cu ceva.

- Iar sovieticii? se interesă Markham.

- Ei spun că nu au preocupări în acest domeniu, pufni Peterson disprețuitor. Mint din nou, probabil. Nu-i nici un secret că noi, englezii, deținem un rol important în Consiliu doar pentru că sovieticii vor să rămână în umbră.

- De ce procedează astfel? se miră Renfrew, cu un aer nevinovat.

- Își închipuie că eforturile noastre vor da rezultate nedorite, îl lămuri Peterson. De aceea oferă sprijin mai mult de formă și-și păstrează probabil resursele pentru mai târziu.

- Asta-i cinism, spuse Markham.

- Exact, îl aprobă Peterson. În fine, trebuie să mă întorc la Londra. Mai am și alte propuneri - majoritatea chestii obișnuite - la care Consiliul așteaptă răspuns. Voi face tot ce-mi stă în puteri să vă ajut. Le strânse mâna protocolar. Doctore Markham. Doctore Renfrew...

- Vă conduc eu, se offeri Markham dezinvolt. John?

- Bineînțeles. Apropo, am aici un dosar cu lucrări privind tahionii. I-l înmână lui Peterson. Plus câteva idei despre ceea ce ar trebui să transmitem, dacă reușim.

Cei trei ieșiră împreună din clădire și se opriră în parcare pustie. Peterson se întoarse spre automobilul pe care Renfrew îl observase la sosire.

- Deci aceea era mașina dumneavoastră, făcu Renfrew, fără să vrea. Nu-mi închipuiam că veți veni atât de devreme de la Londra.

Peterson făcu ochii mari.

- Mi-am petrecut noaptea la un prieten, spuse el.

Sclipirea jucăușă care-i apăru în ochi vreme de o clipă la amintirea nopții trecute îl lămuri pe Markham că prietenul cel vechi era de fapt o femeie. Lui Renfrew îi scăpă acest amănunt, fiind preocupat să-și fixeze pantalonii cu cleme. Oricum, bănuî Markham, lui Renfrew nu i-ar trece prin minte asemenea gânduri. Era băiat bun, dar cam mărginit. În vreme ce Peterson, deși aproape sigur nu intra în categoria foarte restrânsă a celor buni, nu era nicidecum mărginit.

Marjorie se simțea în largul ei. Familia Renfrew nu primea prea des oaspeți, dar când avea loc un asemenea eveniment, Marjorie îi făcea întotdeauna pe invitați și pe John să rămână cu impresia că muncise sârguincios și că se confruntase cu mici dezastre gospodărești pe care le evitase în ultima clipă. În realitate, nu era doar o bucătăreasă excelentă, ci și o organizatoare deosebit de eficientă. Fiecare moment al acestei petreceri fusese plănuțit minuțios cu mult timp înainte. Doar intuiția înăscută o făcea să nu-și intimideze oaspeții prin perfecțiunea primirii și de aceea alerga ba în bucătărie, ba înapoi, vorbind fără astâmpăr și dându-și mereu părul pe spate, de parcă toate acestea o depășeau.

Fiind cei mai vechi prieteni ai lor, Heather și James sosiră primii. Apoi familia Markham, întârziind politicos doar zece minute. Cu rochia neagră și decoltată pe care o îmbrăcase, Heather avea un aer de rafinament surprinzător. Purtând pantofi cu toc, era la fel de înaltă ca și James care, măsurând doar un metru și șaizeci și șapte de centimetri, suferea din pricina asta. Ca de obicei, era îmbrăcat impecabil.

Pentru început băură sherry, în afară de Greg Markham, care alesese whisky Guinness. Înainte de masă, asta i se păru o mică ciudățenie lui Marjorie, dar Markham avea poftă de mâncare, așa că nu puteau apărea probleme. Se simțea puțin deconcertată în fața lui. Când John făcuse prezentările, Markham stătuse cam prea aproape de ea, o privise insistent și îi pusese întrebări neașteptate și uimitoare. Mai apoi, când ea bătuse în retragere – atât fizic cât și prin răspunsurile date – el lăsase impresia că o respinge. Mai târziu, oferindu-i niște alune pe care le procurase cu mare greutate, el luase un pumn în timp ce vorbea cu altcineva și nici măcar n-o băgase în seamă.

Marjorie hotărî să nu se lase deranjată de nimic. Trecuse mai mult de o săptămână de la îngrozitorul incident cu nomazii și... alungă acest gând din minte. Își îndreaptă întreaga atenție asupra petrecerii strălucitoare și elegante, și, evident, către Jan, soția lui Markham. Jan era mai tăcută, desigur – lucru nu tocmai de mirare, deoarece, chiar de

cum sosiseră, bărbatul ei acaparase toate temele de conversație. Tehnica lui era să vorbească foarte repede, sărind de la un subiect la altul, așa cum îi veneau în minte, într-un soi de cursă verbală pe teren accidentat. Spunea multe lucruri interesante, dar Marjorie nici nu apuca să se gândească și să facă vreo remarcă, pentru că discuția lua brusc o altă turnură. Pe Jan salturile acestea o făceau să surâdă cu înțelepciune, gest pe care Marjorie îl interpreta drept profunzime de caracter.

- Pari puțin englezoaică, o îmboldi Marjorie. Te-ai molipsit deja?

Asta le ajută să se rupă de restul participanților la discuție.

- Mama e englezoaică. Locuiește în Berkeley de zeci de ani, dar și-a păstrat accentul.

Marjorie dădu din cap în semn că a înțeles și o trase deoparte. Află astfel că mama lui Jan locuia în Arcology, care se construise în Zona Bay. Putea să-și permită asta fiindcă scria romane.

- Ce gen? interveni Heather.

- Gotic. Romane gotice. Publică sub un pseudonim absurd. Cassandra Pye.

- Doamne Dumnezeule, exclamă Marjorie, i-am citit câteva cărți. Se numără printre cele mai bune ale genului. Ce surpriză să aflăm că ești fiica ei!

- Mama ei e o bătrânică minunată, se băgă în vorbă Greg. Nu c-ar fi cu adevărat bătrână. Are - cât oare, Jan? - a sărit de șaizeci de ani și probabil c-o să ne îngroape pe toți. Sănătoasă-tun și puțin zărghită. Ajunsă în fruntea Mișcării Culturale Studentești. Berkeley s-a umplut de astfel de oameni, iar ea și-a găsit locul potrivit. Vâjâie de colo-colo pe bicicletă, doarme cu tot felul de oameni, cochetează cu misticismul... Șarpele transcendent. A luat-o puțin razna, nu-i așa, Jan?

Se vedea că era un permanent subiect de glumă între ei. Jan îi răspunse cu seninătate:

- Greg, ai o gândire riguroasă, ca orice om de știință. Tu și mama nu trăiți în același univers. Ia închipuiește-ți cât de uimit ai fi dacă ai muri și ai afla că mama a avut perfectă dreptate. Recunosc totuși că în ultima vreme a devenit mai excentrică.

- Așa cum s-a întâmplat săptămâna trecută, când a hotărât să-și doneze toate bunurile lumești săracilor din Mexic, adăugă el.

- Pentru ce, mă rog? întrebă James.

- Ca să-și dovedească sprijinul față de Cauza Regionalistă Hispanică, explică Jan. Adică o organizație care vrea să transforme Mexicul și vestul Statelor Unite într-o zonă liberă, pentru ca oamenii să poată circula după cum o cer interesele economice.

James rămase cu gura căscată.

- Și asta nu înseamnă deplasarea masivă către nord a mexicanilor?

Jan ridică din umeri.

- Da, probabil. Dar susținătorii de limbă spaniolă din California sunt atât de puternici, încât ar putea impune ideea.

- Ciudat soi de stat al bunăstării sociale, murmură Heather.

- Mai curând un stat al bunăstării pe ducă, nu se lăsă Greg.

Corul de râsete pe care-l stârni această remarcă o luă prin surprindere pe Marjorie. Încordarea de până atunci începea să se risipească.

Ceva mai târziu, Markham îl luă deoparte pe Renfrew și-l întrebă despre progresele înregistrate.

- Îmi pare rău, dar fără o reacție promptă din partea lor suntem legați de mâini și de picioare, îi spuse John.

- Da, componentele electronice americane. Markham încuviință din cap. Ascultă, am făcut calculele despre care am discutat - cum să dirijăm fasciculul de tahioni către 1963 cu mai multă precizie, și altele. Cred că va merge perfect. Limitele nu sunt chiar așa de înspăimântătoare cum am crezut la început.

- Excelent. Sper să avem prilejul să folosim tehnica.

- Am mai tras și eu de limbă pe câte cineva. Îl cunosc pe Sir Martin, șeful lui Peterson, de pe vremea când lucra la Institutul Astronomic. I-am telefonat. Mi-a promis că ne va da un răspuns curând.

Renfrew se lumină la față și pentru o clipă făcu uitat aerul său, oarecum nesigur, de gazdă.

- Ce-ar fi să trecem cu băuturile pe terasă? E o seară frumoasă, destul de caldă, și încă nu s-a întunecat.

Marjorie deschise larg ușile și reuși treptat să-și scoată oaspeții afară, unde soții Markham, așa cum nădărduse, exclamă admirativ la vederea grădinii. Parfumul caprifoiului din gardul viu ajungea până la ei. Când traversară terasa se auzi scrâșnetul pietrișului sub picioare.

- California progresează binișor, din câte am înțeles, spuse James, iar Marjorie, trăgând cu urechea și la discuțiile celorlalți, reuși să prindă frânturi din răspunsul lui Greg Markham.

- Guvernatorul ține deschis campusul Davis... Noi, restul... Acum primesc jumătate din salariu. Sindicatul m-a ajutat să-l am și pe ăsta... Presiuni... Profesorii sunt aliați cu funcționarii. Ai naibii, studenții vor să urmeze cursuri la fără frecvență...

Greg se desprinsese din grup și cu chipul îngândurat se duse până la marginea terasei.

- Nu-mi închipuiam că activitatea s-a redus atât de drastic, începu ea.

- Așa e peste tot, spuse el pe un ton calm și resemnat.

- Noi, cei de aici, continuă ea cu glas limpede, vesel și în ușor crescendo, sperăm ca lucrurile să se îndrepte și să se redeschidă și restul laboratoarelor. Colegiile sunt destul de optimiste.

- Când dorințele vor deveni cai, toți cerșetorii vor fi călăreți, bombăni el. Apoi, privind-o, păru să alunge starea de indispoziție. Sau, când cail s-or sălbătici, toți călăreții vor cerși. Surâse. Îmi place să operez permutări în clișee verbale, ție nu?

Marjorie ajunsese să asocieze acest mod neașteptat și fulgerător de a gândi cu un anumit tip de oameni de știință, teoreticienii. Erau greu de înțeles, de acord, dar mai interesanți decât experimenterii ca John al ei. Îi întoarse zâmbetul.

- Dar sper că anul petrecut la Cambridge ți-a alungat temerile legate de problemele bănești.

- Mm. Da, presupun că-i mai bine să trăiești aici, în trecutul altora, decât într-al tău. Frumusețea locului te face să uiți de lume. Îmi place comoditatea cursurilor teoretice.

- În turnul tău de fildeș? Dulce oraș cu turle visătoare,

parcă așa sună un poem².

- Oxfordul e orașul cu turle visătoare, o corectă el. Cambridge aduce mai curând a visuri tulburătoare.

- Ambiția științifică.

El se strâmbă.

- O regulă empirică îți cere să nu dai opere mărețe după patruzeci de ani. Regula asta păcătuiește prin inexactitate, desigur. Sunt multe descoperiri mari făcute și la vârste înaintate. Dar, în general, simți că te lasă imaginația. Ca la compozitori, bănuiesc. Iluminări venite de niciunde în tinerețe și apoi... Când îmbătrânești, totul seamănă mai mult a efort de consolidare, de stratificare.

- Problema asta de comunicare, la care lucrezi împreună cu John, pare deosebit de interesantă. Foarte *îndrăzneță*.

Greg se însenină.

- Da, e o șansă ce trebuie să fie folosită. Uite un subiect fierbinte, și în afară de mine, nimeni nu-l exploatează. Dacă nu s-ar fi desființat cea mai mare parte a Catedrei de Matematici Aplicate și de Fizică Teoretică, am fi avut acum o mulțime de tineri geniali care să se ocupe de el.

Marjorie păși mai departe de restul grupului, către verdeța care invadase grădina.

- Voiam să întreb pe cineva care se pricepe, încep eu cu un aer de nesiguranță, ce e cu problema asta a tahionilor de care se ocupă John. De fapt, el mi-a dat unele explicații, dar pregătirea mea e preponderent umanistă, și nu înțeleg mare lucru.

Greg își împreună mâinile la spate, într-un gest îndelung studiat, și privi cerul. Marjorie mai observă la el o nouă schimbare; expresia îi devenise impenetrabilă, de parcă ar fi căutat soluție la vreo întrebare care nu-i dădea pace. Rămase cu privirea ațintită în sus, neluând în seamă tăcerea jenantă care se prelungea. Marjorie văzu pe cer arcul trasat de un avion, lumina de poziție a ampenajului care clipea ritmic, și avu un sentiment ciudat de nesiguranță. Urma de vapori se împrăștie ca argintul-viu pe cerul de culoarea ardeziei.

- După părerea mea, cel mai greu e să înțelegi, încep eu Greg, de parcă ar fi dictat un articol din memorie, de ce

² Versurile fac parte din poemul *Oxford*, de Mathew Arnold (1822-1888), poet raționalist și laic din ecopca victoriana (n.tr.)

trebuie ca particulele care se deplasează cu viteză superioară luminii să dea un sens timpului.

- Da, tocmai aici e nelămurirea mea. John sare întotdeauna peste partea asta, trecând la lucruri privind receptori și focalizări.

- Miopia caracteristică omului care trebuie să facă ideea asta să dea roade. E de înțeles. Ei, bine, ascultă, îți amintești ce-a demonstrat Einstein cu un secol în urmă: că lumina e un fel de limită a vitezei?

- Da.

- Modul simplist, de popularizare a teoriei relativității susține că „totul este relativ”, spuse el, ridicând disprețuitor din sprâncene. O afirmație fără sens, desigur. O exprimare mai scurtă și mai precisă e că în Univers nu există observatori privilegiați.

- Nici măcar fizicienii nu sunt?

Greg zâmbi la gluma ei răutăcioasă.

- *Mai ales* fizicienii, deoarece ei știu ce se petrece. Problema stă cam așa: Einstein a arătat că doi oameni care se mișcă unul față de celălalt nu se pot pune de acord asupra a două evenimente simultane. Asta fiindcă luminii îi trebuie un timp finit ca să parcurgă distanța de la eveniment până la ei, timpul fiind diferit pentru fiecare, îți pot demonstra asta prin matematică elementară.

- A, nu te deranja, te rog, zâmbi ea.

- De acord. La urma urmei, suntem la o petrecere. Chestia e că soțul tău a prins un pește gras. Într-un fel, experimentul cu tahioni duce ideile lui Einstein cu un pas mai departe. Descoperirea particulelor care se deplasează mai repede decât lumina îi face pe cei doi observatori aflați în mișcare să nu se pună de acord asupra evenimentului care a avut loc mai întâi. Vreau să spun că până și percepția timpului se distorsionează.

- Dar asta-i doar o problemă de comunicare. Legată de fasciculul de tahioni, și așa mai departe.

- Nu, absolut greșit. E fundamentală. Vezi tu, „bariera de viteză a luminii”, cum a fost ea numită, ne-a menținut într-un univers care a dat un înțeles neclar noțiunii de *simultaneitate*. Dar puteam spune măcar în ce direcție curge timpul. Acum nici de asta nu mai suntem siguri.

- Prin folosirea acestor particule? Întrebă Marjorie

nelămurită.

- Da. Ele sunt produse rar în natură, așa credem, deci până acum nu am văzut ce efecte au. Însă în prezent...

- N-ar fi mai bine să construim o navă tahionică? Să plecăm spre stele?

El clătină din cap, hotărât.

- Nici gând. John poate obține doar un flux de particule, nu obiecte solide. Și apropo, cum te imbarci pe o navă care trece pe lângă tine cu o viteză mai mare decât cea a luminii? Ideea e un nonsens. Nu, marea realizare e semnalizarea, un nou fel de fizică. Iar eu... Eu mă consider norocos că pot lucra la proiect.

Marjorie întinse instinctiv mâna și-l bătu pe braț; simțise o undă de bucurie reținută auzind ultimele lui cuvinte. Era plăcut să constate că totuși cineva se dăruia cu totul unei probleme care-i depășea, mai ales în asemenea vremuri. Și John era la fel, numai că el se manifesta altfel. Emoțiile lui erau oarecum inhibitate de problema obsesivă a aparatului și de revolta interioară, vecină cu sfidarea furioasă la adresa Universului care refuza să-și dezvăluie secretele. Aceasta era probabil diferența dintre simpla concepere a experimentelor, ca în cazul lui Greg, și ducerea lor la bun sfârșit. Când ai mâinile mânjite de unsoare, îți vine mai greu să crezi în frumusețile limpezi ale matematicii.

James se apropie de ei.

- Greg, n-ai informații privind atmosfera politică de la Washington? Mă gândeam să...

Marjorie simți că legătura dintre ea și Greg se destramă și, observând un grup de oaspeți, se îndepărtă. James și Greg se apucară să discute politică. Greg schimbă imediat cursul discuției. Trecură repede în revistă grevele ce se țineau lanț, situație de care se făcea vinovat Consiliul Sindicatelor. James întrebă când va hotărî guvernul american să redeschidă bursa de mărfuri. John plutea stângaci de colo-colo. Ce ciudat, gândi Marjorie, să te simți nelalocul tău chiar și acasă. După expresia lui ușor încruntată, Marjorie își dădu seama că nu se putea hotărî dacă să se alăture celor doi bărbați sau nu. Nu știa nimic despre bursă, pe care o disprețuia, considerând-o o formă a jocurilor de noroc. Oftă, plină de milă.

- John, ajută-mă, te rog! Vreau să aduc primul fel.

El se întoarce ușurat și o urmă în casă. Marjorie verifică pateul și aranjă farfuriile cu feliuțe de morcov și foi de salată culese din grădină. John o ajută să așeze rotocoalele de unt și feliile de pâine prăjită făcută în casă. Apoi deschise cu pricepere câteva sticle de vin din producția proprie.

Marjorie se apropie de grupurile de oaspeți absorbiți de discuții și-i pofti cu îndemnuri vesele la masă. Întorcându-se mereu să-i împingă de la spate pe cei care ajunseseră la un punct interesant al conversației și încă zăboveau în grădină, se simțea ca un câine ciobănesc. În curând se auziră numai laude, oaspeții remarcând aranjamentele din flori de grădină și lumânările învelite discret în șervețele, îi ajută să ia loc la masă după preferințe, John alături de James, întrucât păreau să se înțeleagă bine. Greg se așează lângă Heather și asta păru să o irite puțin.

- Marjorie, ești o comoară, se entuziasmă Heather. Pateul e delicios, iar asta-i pâine de casă, adevărat? Cum Dumnezeu te descurci cu raționalizarea și cu celelalte greutăți?

- Da, așa e. Groaznic, exclamă Greg. Mă refer la raționalizarea energiei, adăugă el iute. Pateul e excelent. Pâinea grozavă. Dar cu numai patru ore de electricitate pe zi, mi se pare incredibil. Nu-mi dau seama cum suportă oamenii... Conversația din jurul mesei continuă pe aceeași temă: „E o măsură experimentală, înțelegi?... Crezi că va dura?... Prea multe inegalități... Fabricile au curent, bineînțeles... Program redus de muncă... Unii care suferă - descurcăreți ca noi... Săracilor nu le pasă, am dreptate?... Atâta vreme cât pot desface o conservă de fasole și au o halbă de bere în față... Cei înstăriți, care au numai aparate casnice electrice... Eu fac de toate în același timp: spăl, aspir... Între ora zece și amiază și seara... Luna viitoare are să fie și mai rău... East Anglia are același orar ca Midlands, de la douăsprezece la două și de la opt la zece...”

- Cât va mai dura până reintră și East Anglia în programul ăsta, de la șase la opt? interveni John. Măcar se potrivește cu ora petrecerilor.

- Abia în noiembrie, răspunse Marjorie. Luna încoronării.

- A, da, murmură Greg. Dans în bezna jilavă.

- Ei, s-ar putea să facă o excepție, interveni Heather,

provocată de remarca răutăcioasă.

- Cum?

- Lăsând curentul în continuare.

- Așa e, întâri Marjorie, Londra nu va avea nevoie de energie suplimentară pentru festivități. Dacă ne gândim mai bine, încoronarea are un aspect ecologic.

- Dai cuvântului „ecologic” înțelesul de „virtuos”? întrebă Greg.

- Si-ii-gur. Marjorie lungi cuvântul încercând să înțeleagă mai bine la ce se referise Greg. Știu că-i o folosire arbitrară, dar chiar așa, la încoronare se folosesc totuși călești trase de cai, iar Westminster Abbey e luminată doar de lumânări. Și nici n-au nevoie de încălzire, pentru că lorzii poartă robe îmblănite.

- O, ce mult aș vrea să-i văd și eu, spuse Jan. Sunt atât de pitorești...

- Da, și animați de sentimente civice, afirmă James plin de înțelepciune. Au sprijinit foarte mult guvernul aprobând legislația în regim de urgență.

- A, da, îl susținu Greg zâmbind. Sunt în stare să facă orice pentru muncitori, numai să nu fie în locul lor.

Vorbele lui stârniră hohote de aprobare, iar Heather adăugă:

- Păi bineînțeles, e preferabil să vorbești decât să muncești.

Chipul lui James încremeni. Marjorie își aduse aminte brusc de o rudă influentă din Camera Lorzilor. Se ridică în grabă, pretextând că trebuie să aducă friptura de pui. În timp ce pleca, Markham începu să vorbească despre părerile americanilor în legătură cu partidul aflat în opoziție, și James se calmă, iar trăsăturile feței i se îndulciră. Cum cei de la capătul celălalt al mesei acordau atenție comentariilor politice caustice ale lui Greg, James interveni:

- Mi se pare totuși ciudat să spun Rege după ce o viață întreagă am fost învățat cu Regină.

Marjorie reveni cu un platou plin cu friptură de pui în sos de smântână, cu garnitură de legume proaspete și pilaf. Murmure de apreciere însoțiră adierea aburindă și aromată care se răspândi în jur în clipa în care luă capacul de deasupra. Cât servi friptura, conversația se mai fragmentă,

James și Greg discutând despre legea muncii, iar ceilalți despre apropiata ceremonie a încoronării. În preajma Crăciunului, Regina Elisabeta abdicase în favoarea fiului său mai mare, iar acesta alesese ca dată a încoronării ziua din luna noiembrie în care avea să împlinească cincizeci de ani.

John plecă să mai aducă vin, de astă dată alb.

- Consider că încoronarea e o risipă *îngrozitoare* de bani, susținu Heather. Cu ei s-ar putea face multe lucruri *mai importante*. *Cancerul*, de exemplu. Statisticile sunt înspăimântătoare. O persoană din patru, parcă asta-i situația în prezent, nu? Apoi tăcu brusc.

Marjorie știa motivul, totuși părea inutil să treacă totul sub tăcere. Se aplecă peste masă.

- Cum se mai simte mama ta?

Heather acceptă subiectul fără să ezite. Marjorie își dădu seama că Heather simțea nevoia să se descarce.

- Mami e bine, dacă ținem seama de situația ei. Vreau să spun că e din ce în ce mai slăbită, dar pare să-și fi acceptat soarta. Știi că se temea cumplit să nu i se dea tranchilizante în faza finală.

- Și nu va fi cazul? Întrebă John.

- Nu, așa zic doctorii. S-a inventat un aparat electronic de anesteziere.

- Se conectează la centrii superficiale ai creierului, explică James. Blochează percepția durerii. Riscul e mai mic decât în cazul anestezicelor chimice.

- Și bolnavul e mai puțin dependent de el, presupun, interveni Greg.

Heather clipi, nesigură.

- La asta nu m-am gândit. Poți deveni dependent?

- Poate că nu, dacă durerea se elimină, spuse James. Dar dacă s-ar găsi o modalitate de a stimula și centrii nervoși ai plăcerii?

- S-a realizat și asta, murmură Greg.

- Serios? făcu Marjorie. Și se folosește?

- Încă nu îndrăznește nimeni, rosti James cu un aer hotărât.

- Ei, în orice caz, continuă Heather, pentru mama tot nu mai are importanță. Doctorii nu știu cum să stopeze înaintarea bolii ei.

Înainte ca interesul tuturor să se concentreze asupra detaliilor legate de prognozare, Marjorie reuși să schimbe subiectul discuției.

John se repezi să răspundă la telefon. Peterson se prezentă cu o voce stridentă.

- Voiam să vă anunț înainte de a mă duce la culcare, spuse el. Mă aflu la Londra, întrunirea la nivel european a Consiliului s-a încheiat acum câteva minute. Cred că am obținut ceea ce doriți, sau măcar parțial.

- Grozav, exclamă John precipitat. Extraordinar.

- Am zis „parțial”, deoarece nu sunt sigur dacă americanii vor trimite tot ce vă trebuie. Afirmă că au în vedere alte utilizări. Vreau să zic, în afară de problema tahionilor.

- Aș putea primi lista cu ce ne pot oferi?

- Lucrez la ea. Nu vă supărați, trebuie să plec. Voiam doar să vă transmit știrea asta.

- Am înțeles. Foarte bine. Și mulțumiri!

Vestea mai înveseli atmosfera petrecerii. Heather și James nu știau nimic despre experimentul lui John, astfel că trebui să li se explice îndelung până să poată înțelege importanța acelei convorbiri telefonice. Renfrew și Markham oferă lămuriri asupra ideii de bază, sărind peste complicata problemă a transformărilor Lorenz și a modului în care tahionii se puteau propaga înapoi în timp; ar fi avut nevoie de o tablă ca să se facă înțeleși. Marjorie veni din bucătărie ștergându-și mâinile de șorț. Pline de autoritate, vocile bărbaților făceau să vuiască sufrageria destul de mică. Lumânările aprinse scaldau fețele celor din jurul mesei într-o strălucire palidă. Femeile vorbeau cu inflexiuni ascuțite, punând mereu întrebări.

- Pare ciudat să te gândești la oamenii din propriul trecut ca la ființe reale, spuse Marjorie cu detașare. Ceilalți se întoarseră imediat spre ea. Adică să ți-i imaginezi încă în viață și, într-un anume fel, în schimbare.

Tăcură cu toții. Câțiva se încruntară. Modul în care vedea Marjorie lucrurile îi luase prin surprindere. În seara asta discutaseră în mai multe rânduri despre transformarea viitorului. Dar să-și imagineze și trecutul ca fiind ceva viu, mișcător și flexibil...

Momentul de cumpănă trecu, iar Marjorie se întoarce în bucătărie. Reapăru, nu cu un fel de desert, ci cu trei. Când le așează pe masă, *la pièce de resistance* – mereng cu zmeură și frișcă – stârni valul de exclamații de încântare pe care-l anticipase. Imediat după aceea le aduse castronașe cu sufleu de căpșuni cu frișcă și un platou mare cu șarlote de vișine frumos ornate.

– Marjorie, te-ai ostenit prea mult, protestă James.

John stătea tăcut și radia de încântare văzând cum o lăudau oaspeții. Până și Jan luă două porții, deși refuză șarlota.

– Am impresia că dulciurile sunt înlocuitorul britanic pentru sex, comentă Greg.

După desert se dădură cu toții mai aproape de șemineu, iar Greg și John strânseră farfuriile și le duseră în bucătărie. Marjorie se simți pătrunsă de o căldură odihnitoare și veni cu serviciul de ceai. Pe măsură ce întunericul se îndesea, camera părea să se răcească; aduse și un stativ cu o lumânare pâlpâitoare pentru a încălzi ceștile. Focul trosnea și arunca străluciri roșiatice pe covorul uzat.

– Nu prea se recomandă cafea la ora asta, dar dacă vreți, ar merge cu lichior, propuse Marjorie. E cineva amator? Avem Drambuie, Cointreau și Grand Marnier. Astea *nu sunt* din producția proprie.

Acum, după masă, avea o senzație de relaxare, de împlinire. Îndatoririle de gazdă se încheiaseră odată cu servirea cafelei. Afară începuse să bată vântul. Printre perdelele date în lături văzu ramurile pinilor mișcându-se. Sufrageria rămânea o oază de lumină, de pace și stabilitate.

Parcă ghicindu-i gândurile, Jan recită încet: „*S-a oprit ceasul turlei 'nainte de trei? / Mai avem pentru ceai niște miere de tei?*”³

Exagerăm cu toții, gândi Marjorie, mai ales presa. La urma urmei, istoria era o serie de crize cărora omenirea le supraviețuise. Pe John îl îngrijora situația, știa asta, dar lucrurile nu se schimbaseră chiar atât de mult.

³ Versuri din poezia *Bătrâna casă parohială* – Grantchester de Rupert Brooke (1887-1915) (n. tr.)

25 SEPTEMBRIE 1962

Gordon Bernstein apropie creionul de hârtie cu o încetineală premeditată. Rămase cu el așa, strâns între degetul mare și arătător, și privi cum îi tremură vârful. Era un test care nu dădea greș; când îl coborî mai mult spre tăblia melaminată a mesei, auzi ritmul sacadat tic-tic-tic. Cu toate că-și concentră voința, încercând să-și domolească tremurul mâinii, ticăitul nu se opri. Ascultând cu atenție, avu impresia că sunetul crește în intensitate, devenind mai puternic decât gâfăitul înfundat al pompelor.

Cu o mișcare fulgerătoare, Gordon trânti cu forță creionul de masă, făcând o gaură negricioasă în tăblie, iar mina plesni, sfâșiind lemnul și vopseaua gălbuie.

- Hei, am...

Gordon tresări surprins. Albert Cooper era lângă el. Oare de cât timp stătea acolo?

- Am... Am verificat împreună cu doctor Grundkind, spuse Cooper, luându-și privirea de la creion. Nu mai emite nimic.

- Ai văzut cu ochii tăi? întrebă Gordon cu voce gâtuită.

- Da, păi s-au cam săturat de vizitele mele, relatează Cooper râzând prostește. De data asta și-au scos toate aparatele din priză.

Gordon dădu din cap, rămânând tăcut.

- Atunci, am încurcat-o.

- Ce vrei să spui? întrebă Gordon, calm.

- Uite ce e, de când lucrăm la chestia asta? De patru zile, nu?

- Și?

- Ne-am împotmolit.

- De ce?

- Grupul de joasă temperatură era ultimul de pe lista noastră. I-am făcut pe toți din clădire să-și întrerupă lucrările.

- Exact.

- Atunci, zgomotul ăsta nu poate fi de la ei.

- Îhî.

- În plus, *știm* că nu pătrunde din afară.

- Cu plasa în care am înfășurat aparatele, sunt convins, îl aprobă Gordon, arătând din cap spre plasa metalică din jurul întregului montaj al magnetului. *Ar trebui* să ecraneze semnalele parazitare.

- Da. Deci trebuie să fie vreo defecțiune a aparaturii.

- Ba nu.

- De ce nu? Întrebă Cooper iritat. Ce naiba, poate că tipii de la Hewlett-Packard își bat joc de specificațiile noastre. Cum să ne dăm seama dacă le respectă?

- Am verificat împreună aparatura.

- Dar *acolo* trebuie să fie beleaua.

- Ba nu, îl contrazise Gordon cu tărie. Nu, e vorba de altceva. Întinse mâna și înșfăcă un vraf de diagrame în coordonate. Înregistrez astea de două ore. Uite aici.

Cooper răsfoi paginile cu pătrățele trasate în roșu.

- Zgomotul pare să fi scăzut. Mai precis, a căpătat niște impulsuri regulate.

- L-am acordat eu. Am îmbunătățit rezoluția.

- Și? Tot zgomot se cheamă, izbucni Cooper, iritat.

- Nu, nu e.

- Ce? E-așa cum zic eu.

- Uită-te la impulsurile pe care le-am extras din ghiveciul de acolo. Vezi ce spațiate sunt?

Cooper întinse foile pe masa melaminată. După o vreme, spuse:

- Casc ochii la ele, dar... S-ar părea că apar la două intervale diferite.

Gordon dădu din cap, energic.

- Corect. Asta am observat și eu. Avem aici mult zgomot de fond - să mă ia naiba dacă-mi dau seama de sursă - cu unele semnale ritmice, în partea de sus.

- Cum ai obținut diagramele astea?

- Am sincronizat corelatorul prin efect de antrenare, ca să izolez zgomotul autentic. Structura și spațierea au rămas; probabil că au existat tot timpul.

- Deci nu le-am studiat noi cu destulă atenție.

- „Știam” că sunt parazitare, de ce ne-am fi bătut mintea să le studiem? Ar fi fost o tâmpenie. Gordon clătină din cap și zâmbi strâmb, mai mult pentru sine.

Cooper privi în gol și se încruntă.

- Tot nu pricep. Ce legătură au impulsurile astea cu

rezonanța nucleară?

- Nu știu. Poate că nici una.

- Ei, la naiba, doar *ăsta* este scopul experimentului. Măsoară efectul tranzitoriu al rezonanței nucleare când reorientăm spinii nucleilor atomici. Impulsurile astea...

- Nu-s rezonanțe. Sau, oricum, nu așa înțelegem simpla rezonanță. Ceva basculează spinii nucleari, de acord, dar... la stai o clipă.

Gordon rămase cu privirea fixă la diagramele în coordonate. Cu mâna stângă răsucea absent un nasture de la cămașa albastră și boțită.

- Cred că nu reprezintă un fenomen dependent de frecvență.

- Dar tocmai *asta înregistrăm* pe grafic. Intensitatea semnalului recepționat în relație cu frecvența.

- Da, dar asta presupune că totul e stabilizat.

- Păi este.

- Cine ne dă certitudinea? Dacă zgomotul vine în impulsuri inegale?

- De ce-ar trebui să fie așa?

- La dracu'! explodează Gordon și bătu cu pumnul în masă, făcând creionul mutilat să salte în loc și apoi să se rostogolească pe jos. Cum se face că fiecare vrea să i se dea explicația mură în gură?

- Bine, bine.

Chipul lui Cooper căpătă o expresie îngrijorată și preocupată. Gordon văzu că asistentul lui era prea ocupat ca să se mai poată concentra. Nici el nu se mai simțea în stare. Problema aceasta nu le dăduse pace zile întregi; dormiseră pe apucate și se duseseră să mănânce la localuri expres de mâna a șaptea. Nici măcar nu mai coborâse pe plajă să facă jogging. Cât despre Penny - Hristoase, abia dacă o văzuse în treacăt. Seara trecută ea îi adresase câteva vorbe repezite și arțăgoase, înainte de a adormi, și înțelesul lor i se lămurise pe deplin abia azi-dimineață, când se îmbrăca. Acum, când va sosi acasă, va trebui să încerce o împăcare. Dacă va mai ajunge acasă, fiindcă nici de-al naibii n-avea de gând să renunțe până nu-i dădea de cap acestei...

- Hei, ce-ar fi să încercăm altfel? spuse Cooper, trezindu-l pe Gordon din visare. Să presupunem că interpretăm asta

drept un semnal variabil în timp, așa cum sugerați cu câteva zile în urmă, ții minte? – când am început să căutăm surse externe de zgomot. Penița de transcriere se mișcă pe hârtie cu viteză constantă, corect? Gordon aprobă. Deci impulsurile astea sunt spațiate la vreun centimetru unul de altul, și apoi încă două la jumătate de centimetru. Apoi un interval de un centimetru, trei de jumătate, și așa mai departe.

Gordon pricepu imediat încotro mergea raționamentul lui Cooper, dar îl lăsa să termine.

– Așa vine semnalul, spațiat în *timp*. Ca timp, nu ca frecvență.

Gordon lăsa capul în jos. Privi atent oscilațiile pe direcție longitudinală și punctele de maxim ale înregistrării.

– E ceva care vine în valuri, traversând spectrul de frecvență pe care-l studiem. Strânse din buze. Impulsuri la intervale mari între ele, apoi altele la intervale mai mici.

– Corect. Cooper îl aprobă entuziasmat. Asta e.

– Scurte. Lungi. Punct, linie, punct, punct. Parcă-i...

– Un cod nenorocit, completă Cooper. Apoi se șterse la gură și rămase cu ochii pironiți la înregistrările în coordonate x-y.

– Te pricepi la codul Morse? îl întreabă Gordon calm. Fiindcă eu n-am habar.

– A, da. Mă pricepeam când eram mic.

– Hai să întindem foile astea în ordinea în care am obținut datele. Gordon se ridică, simțindu-se brusc înviorat. Luă creionul rupt de pe podea, îl vârî într-o ascuțitoare mecanică și începu să învârtă de manivelă, scoțând un uruit strident, ca de moară.

Când Isaak Lakin intra în laboratorul de rezonanță nucleară, avea un aer de stăpân absolut. Bineînțeles, Fundația Națională de Știință plătise mai toată aparatura electronică, în afara celei disponibilizate și achiziționate de la Marină, iar Universitatea California era proprietarul imenșilor magneti plăți furnizați pentru Experimentul Grantor, dar, în rest, laboratorul îi aparținea. Își căpătase reputația la Massachusetts Institute of Technology (MIT), după un deceniu de activitate intensă, făcând cercetări aureolate în câteva rânduri de scripitori de geniu. De acolo

plecase la General Electric și Laboratoarele Bell, fiecare pas ducându-l tot mai sus pe scara ierarhică. Atunci când Universitatea California a început să construiască noul campus în jurul Institutului de Oceanografie Scripps, Lakin a devenit una dintre primele „achiziții”. Avea legături cu persoane importante din Washington și venirea lui adusese fonduri substanțiale, care însemnau aparatură, spații pentru laboratoare și posturi de asistenți. Gordon fusese unul dintre primii care prinseseră un asemenea post, dar încă de la început el și Lakin nu reușiseră să cadă la pace. Ori de câte ori venea în laboratorul lui Gordon, Lakin găsea ceva în neregulă, vreun colac de cabluri în care se împiedica, un vas Dewar prost asigurat, ceva care să-i strice buna dispoziție.

Lakin îl salută din cap pe Cooper și-i adresă lui Gordon un vag bună dimineța, după care aruncă o privire cercetătoare prin laborator. Gordon îi prezentă în câteva cuvinte un rezumat al operațiunii de eliminare pe care o încheiaseră. Când Cooper îi descrie săptămânile petrecute pentru verificarea și răsverificarea instalației, Lakin aprobă cu o umbră de zâmbet pe față. În timp ce Cooper vorbea, Lakin începu să se plimbe, ici atingând câte un buton, colo studiind câte un circuit.

- Bornele astea sunt inversate, descoperi el și ridică firele care aveau în capăt cleme-crocodil.

- Oricum nu folosim aparatul acela, răspunse domol Gordon.

Lakin cercetă circuitele montate de Cooper, aduse critici spunând că puteau fi asamblate mai bine și trecu mai departe. Cooper continuă să-i explice, urmărindu-l prin tot laboratorul. La el, descrierea unui experiment semăna cu dezasamblarea unei puști, fiecare piesă fiind indispensabilă și pusă la locul ei. Se pricepea și era atent, însă nu avea experiență suficientă pentru a ataca punctul nevralgic și a atinge doar chestiunile esențiale, constată Gordon. Ei bine, tocmai de aceea era doar asistent, iar Lakin profesor plin.

Lakin basculă un comutator, studie dansul liniilor pe ecran și spuse:

- Alinierea e de vină.

Cooper reacționează imediat. Detectă dereglarea și o remedie în câteva clipe. Lakin dădu aprobator din cap.

Gordon simți cum încordarea se mai risipește, de parcă el ar fi fost pus la încercare, nu Cooper.

- Așa, foarte bine, mormăi Lakin într-un târziu. Și rezultatele?

Acum era rândul lui Gordon să intre în scenă. Explică ideile, desenând în același timp la tablă, după care și le susținu cu datele obținute. Se declară de acord cu bănuiala lui Cooper privind existența unui mesaj codificat în acel zgomot. Alese o foaie cu înregistrări și i-o arată lui Lakin, evidențiind spațierile și faptul că atingeau întotdeauna un centimetru sau jumătate de centimetru lungime, niciodată altfel.

Lakin privi cercetător la liniile tremurătoare care se frângeau în unghiuri ascuțite, ca niște turnuri ce tășneau prin plafonul de ceață înveșmântând vreun oraș.

- Prostii, spuse el impasibil.

Gordon făcu o pauză.

- La început și eu am crezut la fel. Apoi am decodificat semnalele, considerând puncte intervalele de 0,5 centimetri și linii pe cele lungi, ca în Morse.

- N-are nici un sens. Nu există efect fizic în stare să producă asemenea date.

Vădit exasperat, Lakin îi aruncă o privire lui Cooper.

- Dar uitați-vă la traducerea din codul Morse, insistă Gordon, mângălind pe tablă: B. INHIBAT DE ENZIME.

Lakin se uită la litere printre gene.

- Asta a rezultat din înregistrarea pe o singură foaie.

- A, nu. Pe trei.

- Și cum erau despărțite cuvintele?

- BINHI pe prima, BAT DE pe a doua, și NZIME pe a treia.

- Deci n-ai recepționat un cuvânt complet.

- Păi *sunt* în serie. Le-am înregistrat unul după altul, cu o mică pauză pentru a schimba hârtia.

- Cât de lungă?

- Aă... Douăzeci de secunde.

- Timp suficient pentru ca multe dintre litere să scape nedectate.

- Da, se poate. Dar structura...

- Nu văd nici o structură, doar bănuieli.

Gordon se încruntă.

- Dar probabilitatea de a recepționa un grup de cuvinte

dintr-un zgomot aleatoriu, aranjate astfel...

- Cum le delimitezi? întrebă Lakin. Până și în semnalele Morse există o pauză care să-ți spună unde sfârșește un cuvânt și începe altul.

- Doctore Lakin, noi atât am descoperit. Pe înregistrări există spații de doi centimetri între cuvinte. Asta s-ar potrivi...

- Am priceput. Lakin acceptă totul cu stoicism. E foarte convenabil. Mai sunt și alte... mesaje?

- Câteva, spuse Gordon calm. Nu prea am înțeles.

- Bănuiam eu.

- A, dar sunt și cuvinte. „Acesta” și „saturate” - ce probabilitate există de a recepționa un cuvânt de opt litere ca „saturate” care să aibă spațieri de câte doi centimetri la fiecare capăt?

- Mda, făcu Lakin și ridică din umeri. Gordon avea întotdeauna senzația că în astfel de momente lui Lakin îi venea în minte vreo expresie în maghiară, limba lui maternă, dar nu putea s-o traducă în engleză. Cu toate astea, eu cred că e... un nonsens. Nu poate exista un asemenea efect fizic. Interferențe din afară, da. Asta o înțeleg. Dar chestia asta ca-n James Bond, cu semnale Morse, nici gând.

Spunând acestea, Lakin scutură grăbit din cap, de parcă și-ar fi șters din minte subiectul, și-și trecu degetele prin părul rărit. Cred c-am pierdut destulă vreme.

- Nu prea...

- Vă sfătuiesc să vă concentrați asupra problemei pe care o studiați. Adică de a descoperi sursa de zgomot din aparatura folosită. Nu reușesc să înțeleg de ce n-o puteți găsi. Lakin se întoarse, îl salută scurt pe Cooper, și plecă.

O oră mai târziu, după ce opri aparatele sau le goli, Gordon strânse datele, notă în jurnalul de laborator, completând detaliile, îi făcu un semn de rămas-bun lui Cooper și ieși pe coridorul care ducea afară din clădire. Rămase surprins; prin ușile de sticlă văzu că se întunecase binișor și că Luceafărul răsărise. Crezuse că era încă după-amiază. Geamurile mate ale celorlalte birouri erau neluminate; toată lumea plecase acasă, până și Shelly, cu care sperase să aibă o discuție.

În fine, pe mâine. Mereu amân câte ceva de pe o zi pe alta, se gândi Gordon. Păși țeapăn de-a lungul holului, ferindu-se într-o parte, pentru că geanta care-i atârna moale în mână îl lovea peste genunchi. Laboratoarele se aflau în subsolul noii clădiri destinate fizicienilor. Din cauza terenului deluros și în pantă de aici, clădirea se termina pe teren plat. Dincolo de ușile de la capătul coridorului pâdea pătratul negru al nopții. Gordon simți că pereții holului trec în viteză amețitoare pe lângă el, și-și dădu seama că era mai obosit decât își închipuise. Ar trebui să facă mai multă mișcare, să-și păstreze forma fizică.

Și cum privea așa, în pătratul de întuneric apăru Penny, care tocmai intra pe ușă.

- O, exclamă el, cu ochii goliți de orice expresie. Își aminti că dimineată îndrugase ceva, promițând să vină devreme ca să pregătească masa de seară. Of, la naiba.

- Da. Până la urmă m-am săturat să tot aștept.

- Doamne, iartă-mă, am...

Făcu un gest stângaci. Adevărul era că uitase cu desăvârșire, dar nu i se păru prudent să recunoască.

- Scumpule, muncești prea mult.

După ce-i privi chipul mai cu luare-aminte, vocea lui Penny se mai îndulci.

- Da, știu, eu... Iartă-mă, Doamne, ce...

Autoacuzator, se gândi: *Nici măcar nu-s în stare să găsesc o scuză.* O privi lung și se minună de această ființă atrăgătoare, vie, feminină și delicată, care-l făcea să se simtă mătăhălos și stângaci. Ar trebui să-i explice situația, cum îl acaparau problemele la care căuta răspuns, cum ea îi fugea din minte - într-un fel, până și ea. Suna brutal, dar era adevărat, și încercă să găsească o cale să-i spună asta fără s-o...

- Uneori mă-ntreb cum de sunt în stare să iubesc un asemenea căscat, spuse ea, scuturând din cap, cu un început de zâmbet pe buze.

- Pfui, *iartă-mă*, dar... Să-ți povestesc de ciocnirea pe care am avut-o cu Lakin.

- Da, spune-mi, te rog.

Se aplecă să-i ridice geanta. Era vânjoasă și o luă de jos așa, burdușită, fără nici un efort, doar cu o unduire din șolduri. În ciuda oboselii, Gordon se trezi studiindu-i

mişcarea. Fusta strâmtă făcu şoldurile să iasă în evidenţă prin stofă. El începu să-i povestească. Ea îl aprobă, gânditoare, şi îl conduse pe lângă staţia de alimentare cu azot lichid, apoi coborâră spre parcare mică, unde, în lumina felinarelor, balustradele aruncau umbre care făceau ca pământul reavăn să pară o întindere întreruptă, aidoma unei urzeli lucrate la traforaj.

Penny răsuci cheia în contact și aparatul de radio prinse viață, pornind să urle strident: „Pepsi Cola-n cutii noi! O salvare pentru voi!” Gordon se aplecă și-l reduse la tăcere.

Penny ieși din parcare și porni pe bulevard. Aerul răcoros al serii îi răsfiră părul. La rădăcină, şuvițele erau castaniu-închis, apoi deveneau mai deschise la culoare, aproape blonde, decolorate de soare și de apa cu clor a piscinelor. Briza ușoară aduse cu ea aroma mării.

- A telefonat mama ta, începu Penny cu fereală.

- Aha. I-ai spus că o voi suna eu? întrebă Gordon, sperând să pună capăt discuției.

- Vine în vizită.

- Ce? Mama naibii, de ce?

- A zis că nu i-ai scris deloc și oricum voia să vadă cum e viața pe coastă. Se gândește să se mute aici.

Penny spuse toate acestea cu o voce calmă și egală, continuând să șofeze cu mișcări rapide și precise.

- Off, lisuse! Și-o imaginea dintr-odată pe mama îmbrăcată în rochie neagră, mai scundă cu un cap decât cei din jur, umblând pe Girard Avenue în soarele strălucitor, iscodind vitrinele magazinelor. Ar apărea la fel de distonantă ca o măicuță de la mănăstire într-o colonie de nudiști.

- Nu știa de mine.

- Poftim? făcu el distrat.

Imaginea chipului mamei încruntându-se la vederea fetelor îmbrăcate subțirel, fâțâindu-se pe Girard Avenue îl furase cu totul.

- M-a întrebat dacă sunt menajera.

- Oh.

- Nu i-ai spus că trăim împreună, așa e?

O ezitare.

- O să-i spun.

Penny zâmbi, abătută.

- Până acum de ce n-ai făcut-o?

Privi pe fereastra care era pătată de grăsime în locurile în care-și rezemase capul și urmări atent luminile împrăstiate ca niște pietre prețioase. La Jolla, nestemata. Coborau în viteză pe șoseaua denivelată ce semăna cu un

canion, și aroma mentolată a eucaliptilor pătrunse în mașină. Încercă să se vadă din nou în Manhattan și să privească lucrurile din această perspectivă, să intuiască poate ce va gândi mama despre toate, dar realizează că-i este imposibil.

- Fiindcă eu nu sunt evreică?

- Doamne Dumnezeule, nu.

- Dar dacă i-ai fi spus asta, ar fi venit aici valvârtej, am dreptate?

- Îhî, încuviință el cu amărăciune.

- Ai de gând să-i zici înainte de a sosi?

- Uite ce e, începu el cu o energie neașteptată, răsucindu-se pe scaun ca s-o privească. Nu vreau să-i zic *nimic*. N-am chef să se amestece în viața mea. În viața noastră.

- Gordon, are să pună întrebări.

- N-are decât.

- Și n-o să-i răspunzi?

- Ascultă, n-o să stea în apartamentul nostru, nu-i nevoie să știe că locuim împreună.

Penny își dădu ochii peste cap.

- A, da, pricep. Cu puțin timp înainte de a ajunge ea aici, o să începi să bați aporouri că n-ar fi rău să-mi strâng lucrurile împrăștiate prin apartament. Să-mi scot crema de față și pilulele anticoncepționale din dulăpiorul de medicamente, nu? Câteva aluzii subtile.

Gordon dădu înapoi în fața tonului ei agresiv. Nu gândise chiar așa, dar, desigur, îi trecuseră prin minte câteva idei asemănătoare. Vechiul joc: apără ce trebuie, dar ascunde restul. Oare de când se stabilise relația asta între el și mama? De când murise Tati? Iisuse, când o să se maturizeze?

- Iartă-mă, eu...

- Hai, vino-ți în fire. Am glumit.

Știa amândoi că, departe de a fi glumă, situația plutea în acel spațiu situat între fantezie și imaginația pe cale de a se materializa, și chiar dacă ea n-ar fi spus nimic, el tot ar fi ajuns până la urmă să-i sugereze anumite lucruri. Straniul ei talent de a simți felul în care mintea lui, puțin obișnuită cu situații delicate, căuta soluții la o problemă, ajungând la aceleași concluzii ca și el, i-o făcea și mai dragă lui Gordon

tocmai în momentele cele mai neașteptate. Ca și cum, răsturnând o stâncă și scoțând la lumină viețuitoarele de dedesubt, ea îi luase o piatră de pe suflet; nu putea să o mintă.

- La naiba, ce mult te iubesc, spuse el brusc și zâmbi.

În ciuda surâsului, fața ei căpătă un aer ușor încordat.

Rămase cu ochii ațintiți la șoseaua ce sclipea în lumina lămpilor.

- Asta-i necazul când permanentizezi o relație. Trăiești alături de un bărbat și curând, când îți zice că te iubește, înțelegi că de fapt îți mulțumește. Prin urmare, pentru puțin.

- Ce-i asta, înțelepciune discriminatorie?⁴

- Făceam o simplă remarcă.

- Cum de reușesc fetele de pe Coastă să devină istețe atât de repede? Se aplecă în față, de parcă s-ar fi adresat și peisajului californian.

- Le ajută mult faptul că renunță de timpuriu la virginitate, spuse ea zâmbind larg.

Aceasta era o altă slăbiciune a lui, care-l rodea. Penny era prima fată cu care se culcase și când îi mărturisise asta, la început ea refuzase să-l creadă. Când glumise zicând că-i dă lecții unui profesor, el simțise cum fațada de rafinament, specifică persoanelor de pe Coasta de Est, se năruie. Tot atunci se lămurise că se ascundea sub carapacea intelectuală pentru a se apăra de frecuşurile și incertitudinile vieții, în special de decepțiile sentimentale. Privind casele din stuc de lângă plajă defilând pe lângă el, Gordon se gândi cu oarecare amărăciune că simpla recunoaștere a slăbiciunilor nu însemna și depășirea lor. Se simțea încă neliniștit în fața atitudinii directe, lipsite de prejudecăți a lui Penny. De aceea probabil că nici nu putea concepe existența celor două femei în aceeași lume, cu atât mai puțin întâlnirea lor în propriul său apartament, în care îmbrăcămintea lui Penny stătea în dulapuri ca o dovadă mută.

Întinse mâna instinctiv și porni aparatul de radio. Din

⁴În original, WASP – protestant alb de origine anglo-saxonă – considerat de grupurile minoritare drept tipul dominant din societatea americană, care menține o solidaritate inflexibilă de clasă (n. tr.)

difuzor se auzi o voce metalică: „Feetele mari nu plâng...” și-l închise imediat.

- Lasă-l să meargă, spuse Penny.
- E-o porcărie.
- Mai înveselește atmosfera, făcu ea cu subînțeles.

El îl redeschise și se strâmbă. Când se auzi din nou refrenul cu „Feete mari”, Gordon exclamă:

- Hei, azi e în 25, nu-i așa? Ea dădu afirmativ din cap. În seara asta are loc meciul dintre Liston și Patterson. Stai o clipă. Răsuci butonul de acord și prinse vocea sacadată a prezentatorului galei dând statisticile dinaintea meciului. Gata. Nu-l televizează. Să mergem spre Pacific Beach. Mâncăm în oraș. Vreau să ascult meciul.

Penny aprobă în tăcere și Gordon avu un ciudat sentiment de ușurare. Da, era plăcut să te debarasezi de propriile tale probleme și să asculți cum doi indivizi se lovesc unul pe celălalt până la desfigurare. Luase obiceiul de a urmări meciurile de box de la tatăl lui, pe când avea vreo zece ani. Stăteau pe scaunele tapițate din camera de zi și ascultau vocile exaltate care răzbăteau din difuzorul aparatului Motorola, mare, cenușiu și demodat. Tata își arunca ochii încoace și încolo, parcă văzând loviturile și eschivele descrise de la o mie de mile distanță. Era supraponderal chiar și pe vremea aceea și când, instinctiv, lansa câte un pumn imaginar, aruncându-și cotul drept înainte, grăsimea de pe brațe tremura. Gordon vedea carnea vibrând prin cămașa albă a tatei, și stătea cu ochii mari, să nu-i scape clipa în care scrumul țigării de foi va cădea pe covor, făcând o pată cenușie. Asta se întâmpla măcar o dată la fiecare meci, iar mama apărea exact în momentul culminant al luptei și începea să bombăne, apoi ieșea să aducă fărașul. Tata clipea șmecherește spre el, ori de câte ori unul dintre boxeri nimerea o lovitură în plin sau când vreunul se prăbușea la podea, iar Gordon zâmbea. Tot acum își aminti că asta se întâmpla mereu vara, în timp ce zgomotul surd al traficului luneca dinspre 12th Street și Second Avenue, iar la terminarea partidei tata avea întotdeauna pete umede de sudoare la subsuorii cămășii. După aceea amândoi beau ceva răcoritor. Trăise vremuri frumoase.

Imediat ce intrară în Limehouse, Gordon arătă cu mâna către o masă și constată:

- la te uită, familia Carroway. Cum stăm cu statistica?
- Șapte din douăsprezece, preciză Penny.

Soții Carroway, achiziții recente ale Catedrei de Fizică, erau astronomi străluciți de origine britanică. Se ocupau de probleme de avangardă în specialitatea lor, străduindu-se să lămurească recenta descoperire a unor surse cvasistelare. Elizabeth se ocupa de partea de observare și-și petrecea mai toată vremea la observatorul de la Palomar, făcând fotografii de profunzime ale cerului și căutând surse de lumină roșie. Deplasările spre roșu arătau că sursele se aflau la distanțe foarte mari și, prin urmare, erau incredibil de puternice. Bernard, teoreticianul familiei, socotea că aproape sigur nu era vorba de galaxii îndepărtate. Pregătea un model care să considere aceste surse drept porțiuni ale propriei noastre galaxii, propulsate spre exterior cu o viteză apropiată de cea a luminii, motiv pentru care sufereau o deplasare spre roșu. Oricum ar fi stat lucrurile, nici unul dintre ei nu avea vreme să gătească și se părea că amândoi preferau aceleași restaurante pe care le frecventau Gordon și Penny. Gordon remarcase frecvența întâlnirilor cu ei, iar Penny ținea statistica la zi.

- Efectul de rezonanță pare să persiste, îi spuse Gordon lui Bernard când trecu pe lângă el.

Elizabeth auzi și pufni în râs, apoi îi prezentă celei de-a treia persoane de la masă, un bărbat solid care obișnuia să-și privească fix interlocutorii. Bernard îi invită să se așeze și curând astrofizica și controversa declanșată de deplasarea spre roșu deveniră subiecte de discuție. Între timp comandară cele mai exotice feluri de mâncare pe care le cuprindea meniul. Limehouse era un restaurant chinezesc de mâna a doua, singurul din oraș, iar oamenii de știință considerau că un asemenea local îi putea satisface mai bine decât unul tipic american, cu pretenții. Gordon se întrebă într-o doară dacă asta se datora internaționalizării științei când, brusc, își dădu seama că nu reținuse corect numele bărbatului. Era John Boyle, renumit astrofizician care se putea mândri cu un lung șir de succese. Surprizele stârnite de asemenea întâlniri cu vârfurile comunității științifice făceau din La Jolla un loc cu totul deosebit. Se

arăta foarte încântat când Penny dădu câteva replici amuzante, și Boyle o studie râzând. Astfel de discuții cu oameni deosebiți ar impresiona-o pe mama; din această pricină hotărî pe dată să nu-i povestească nimic. Gordon urmări atent fluctuațiile conversației, încercând să descopere ce calități îi făceau pe acești colegi ai săi să se deosebească de ceilalți. Poate elasticitatea gândirii, desigur, un scepticism ușor amuzat față de politică și de modul în care era condusă lumea. Dacă ignora aceste amănunte, semănau foarte bine cu restul cunoștințelor lui. Se hotărî să-i pună la încercare, schimbând discuția pe un alt făgaș.

- Ați auzit că Liston l-a făcut KO pe Patterson?

Ceilalți se uitară la el, nedumeriți.

- L-a pus la podea chiar în prima rundă, după numai două minute.

- Regret, nu prea urmăresc așa ceva, spuse Boyle.

- Îmi imaginez că spectatorii au fost cam dezamăgiți, mai ales dacă biletul o fi costat o groază de bani.

- O sută de dolari pentru un loc în primul rând.

- Aproape un dolar secunda, chicoti Bernard, iar asta îi făcu să treacă la o comparație a prețului în dolari pe unitatea de timp în diverse activități umane. Boyle se strădui să o găsească pe cea mai costisitoare și Penny îl dădu gata arătând că sexul le bătea pe toate: cinci minute de plăcere și, în absența măsurilor preventive, un copil extrem de scump de crescut. Boyle clipi amuzat și-i spuse:

- Cinci minute? Asta nu prea e un motiv de mândrie pentru tine, Gordon.

Datorită hohotelor nestăvilite de răs, nimeni nu-l observă pe Gordon cum scrâșnește din dinți. Era ușor contrariat de supoziția lui Boyle că el și Penny ar dormi împreună, și de gluma făcută pe socoteala lor. Al naibii de agasant. Dar conversația urmă pe alte subiecte și încordarea sâcâitoare se risipi.

Apoi sosi mâncarea și Penny continuă să plaseze replici inteligente, fermecându-l în mod vădit pe Boyle. Gordon o admiră în sinea sa, mirat că Penny putea reacționa cu atâta naturalețe în situații dificile. Pe de altă parte, se trezi gândind câte-o remarcă originală, dar la o clipă-două după ce conversația se purta pe alt subiect. Penny băgă de

seamă și-l atrase în discuție, servindu-i din când în când idei la care știa sigur că el putea da replici pline de haz. Învăluit în aroma sosurilor, Limehouse răsună de zumzetul discuțiilor de la mese. Când Boyle scoase o agendă din buzunarul hainei ca să-și noteze ceva, Gordon povesti despre o petrecere de la Princeton, unde un fizician scria mereu câte ceva într-un carnețel, iar Einstein, care stătea alături de el, l-a întrebat de ce făcea asta. „Când îmi vine o idee bună, mi-o notez, ca să n-o uit”, a răspuns omul. „Poate c-ar trebui să faceți și dumneavoastră la fel – e simplu.” Einstein a clătinat trist din cap și a răspuns: „Mă îndoiesc. N-am avut decât vreo două-trei idei bune în toată viața.”

Gluma stârni hohote de râs. Gordon privi triumfător spre Penny. Ea îl scosese din starea de apatie, iar acum se simțea în largul lui.

După cină, toți cinci căzură de acord să meargă la un film împreună. Penny voia să vadă *Anul trecut la Marienbad*, iar Boyle propuse *Lawrence al Arabiei*, pe motiv că, de vreme ce nu viziona decât un film pe an, era cazul să-l aleagă pe cel mai bun. Supuseră la vot și *Lawrence* câștigă cu patru la unu. Ajunși în parcare, Gordon o luă în brațe pe Penny, gândindu-se, în timp ce se apleca să o sărute, la mirosul pe care-l radia în pat.

- Te iubesc, spuse el.

- Cu plăcere, răspunse ea zâmbind.

Mai târziu, în timp ce stătea întins în pat lângă ea, avu impresia că profită de geana de lumină ce se strecura pe fereastră pentru a recrea imaginea ei mereu proaspătă. O mângâie cu mâinile și cu limba. La rândul ei, Penny îl îndrumă, dezmiardându-l. El se gândi că în preferințele și mișcările ei sigure putea detecta tipare aproape uitate ale bărbaților pe care-i cunoscuse înaintea lui. Ciudat, ideea nu-l deranja, deși simțea că, într-un fel, așa s-ar cuveni. Percepea ecouri ale altor bărbați. Însă aceștia dispăruseră și rămăsese doar el; i se părea suficient.

Gâfâia ușor, iar asta îi aduse aminte că ar trebui să coboare mai des pe plajă ca să alerge, apoi, în lumina cenușie ce pătrundea din stradă, îi studie chipul. Trăsăturile îi erau drepte, fără ocolișuri, singurele linii rotunjite

rămânând doar șuvițele umede de păr care i se lipiseră de obraji. Studentă în ultimul an la Facultatea de Litere, fiică îndatoritoare a unui investitor din Oakland, lirieă sau practică, după cum era cazul, cu o orientare politică ambivalentă, care descoperea virtuți atât la Kennedy, cât și la Goldwater. Uneori cinică, alteori timidă, apoi zburdalnică și destrăbălată, îngrozită de ignoranța lui în probleme de sex, uimită de izbucnirile pline de vigoare, devenind apoi protectoare, dovedind tact și delicatețe, când el se prăbușea epuizat lângă ea.

De undeva răzbătu până la ei glasul cuiva care cânta subțirel „Lămâiul”, lansat de Peter, Paul și Mary.

- La naiba, ești tare, spuse Penny. Pe o scară de unu la zece, ai primi unsprezece.

El se încruntă, gânditor, analizând această nouă ipoteză.

- Ba nu, noi suntem tari. Nu poți rupe rezultatele de participanții la joc.

- Oho, ce analitic ești!

El se strâmbă. Cu fetele contradictorii din est, lucrurile ar fi stat altfel. Sexul oral ar fi devenit o problemă complicată, presupunând nesfârșite târguieli preliminare, starturi false și vorbe care nu s-ar fi potrivit, dar necesare totuși: „Ce-ai zice dacă am...” Sau: „Dacă, înțeleg, așa vrei tu...” Care ar fi dat naștere la tot soiul de stângăcii, coate care nu-și găsesc locul și poziții incomode pe care, o dată găsite, ți-ar fi teamă să le mai schimbi dintr-o jenă aproape imposibil de exprimat. Cu siguranță că așa s-ar fi întâmplat cu toate fetele pline de viață pe care le cunoscuse. Cu Penny însă nu era așa.

O privi încă o dată, apoi își mută atenția spre pereții din lemn. Pe chip îi apărură o cută de îngrijorare pe care nu și-o putea lămuri. Știa că trebuie să fie degajat și cuviincios, dar mai important i se părea să pună lucrurile la punct.

- Nu, nu e vorba de mine sau de tine, repetă el, ci de noi.

Ea începu să râdă și-l înghionti.

14 OCTOMBRIE 1962

Gordon răsoi teancul de scrisori ridicate din căsuța poștală. O reclamă pentru o nouă comedie muzicală, „Opriți lumea – Vreau să cobor”, trimisă de mama. Puțin probabil că va reuși să ajungă acolo în toamna asta pentru a vedea premierele de pe Broadway; aruncă reclama la coșul de hârtii. O mișcare numită Cetățenii pentru o Literatură Decentă îi trimisese o broșură bătătoare la ochi, în care prezentau excesele din *Aventurierii politici*⁵ și din *Tropical Capricornului* de Miller. Gordon citi cu interes extrasele din aceste romane. În învălmășeala de picioare larg desfăcute, orgasme nemaîntâlnite și exerciții complicate de gimnastică, nu descoperi nimic în stare să dărâme statul. Însă așa considera Generalul Edwin Walker, iar Barry Goldwater⁶, ca savant, avea o poză în relief și un text scris cu cuvinte alese, în care avertiza asupra pericolului erodării voinței publice prin practicarea pe ascuns a viciilor. Apărea și gargara de rigoare care făcea o analogie între Statele Unite și declinul Imperiului Roman. Gordon pufni în râs și o azvârli și pe aceasta. Aici, în vest, întâlnise o civilizație cu totul aparte. Pe Coasta de Est o asemenea mișcare cu vederi puritane nu ar solicita vreodată contribuții din partea corpului profesoral; și-ar da seama că era o încercare sortită eșecului, bani risipiți pe taxe poștale. Nătărăii de aici își închipuiau probabil că analogia cu Imperiul Roman îi va convinge chiar și pe erudiți. Gordon aruncă o privire prin ultimul număr din *Physical Review*, făcând câte un semn în dreptul articolelor pe care intenționa să le citească mai târziu. Claudia Zinnes publica o lucrare interesantă despre rezonanța nucleară, cu date aparent exacte; vechiul grup de la Columbia își păstra reputația neștirbită.

Gordon oftă. Poate că trebuia să fi rămas în continuare la Columbia, la cursuri postdoctorat, decât să se arunce atât

⁵ Roman de Harold Robbins, renumit pentru descrieri erotice (n. tr.)

⁶ Om politic american, candidat republican la alegerile prezidențiale din 1964 (n.tr.)

de devreme în scaunul de asistent. La Jolla era o universitate puternică și competitivă, care tânjea după faimă și „recunoaștere”. O revistă lunară locală avea o rubrică permanentă intitulată *O universitate în căutarea măreției*, plină de vorbărie și de fotografii în care apăreau tot felul de profesori privind iscoditor la instrumente complicate, sau rumegând în fața vreunei ecuații. California se îndreaptă spre stele, California face un salt înainte, California cumpără inteligență cu bani grei. Reușiseră să-l aducă pe Herb York, fost director adjunct la Ministerul Apărării, care devenise primul consilier al campusului universitar. Apoi sosiseră Harold Urey, soții Mayer, Keith Brueckner, specialist în teorie nucleară și, încet-încet, firicelul de talente se transformase într-un adevărat torent. În asemenea ape, un asistent își vedea existența asigurată la fel ca o nadă vie pusă în cârlig.

Gordon porni pe coridoarele de la etajul al treilea, uitându-se la plăcuțele cu nume de pe uși. Rosenbluth, specialist în plasmă, despre care unii afirmau că ar fi cel mai bun din lume. Matthias, artistul în obținerea temperaturilor scăzute, cel care deținea recordul pentru superconductorul cu temperatura cea mai ridicată de funcționare. Kroll, Suhl, Piccioni și Feher, fiecare nume amintind de cel puțin o mare descoperire, de un calcul genial sau de vreun experiment memorabil. Iar aici, la capătul holului luminat cu neon și pardosit cu gresie: Lakin.

- A, deci ai primit bilețelul meu, spuse Lakin când îi deschise lui Gordon. Bun. Trebuie să luăm niște hotărâri.

- Da? De ce? făcu Gordon și se așeză în fața biroului, foarte aproape de fereastră. Afară, grohăind mecanic, buldozerele scoteau câțiva eucalipti din rădăcini, pregătind terenul pentru clădirea destinată chimiștilor.

- Subvenția mea din partea FNS urmează să fie reînnoită, începu Lakin cu subînțelese.

Gordon băgă de seamă că Lakin nu zisese „subvenția noastră”, deși pe baza ei își efectuau cercetările toți trei, adică el, Shelly și Gordon. Lakin era cel care aproba cecurile, CP-ul, după cum se exprimau secretarele - Cercetătorul Principal. Cu totul altceva.

- Propunerea pentru prelungire trebuie să fie înaintată până în jurul Crăciunului, spuse Gordon. S-o redactăm de

pe acum, nu?

- Nu la redactare mă refer. Ce scriem în ea?
- Experimentele privind evaluarea spinului...

Lakin clătină din cap și pe chip îi apărură o expresie de nemulțumire.

- Sunt încă în faza de explorare. Nu le pot folosi ca atuuri.

- Atunci, rezultatele lui Shelly...

- Da, sunt promițătoare. O treabă bine făcută. Dar au deocamdată un caracter convențional, simple prelungiri ale unor lucrări anterioare.

- Deci rămân doar eu.

- Da. Tu.

Ținându-și coatele pe birou, Lakin își împreună palmele în unghi ascuțit. Ordinea din jur sărea în ochi: fiecare foaie aliniată la margine, creioanele așezate paralel cu hârtia.

- Încă n-am aflat nimic clar.

- Ți-am încredințat problema rezonanței nucleare, plus un colaborator excelent - Cooper - pentru a urgenta lucrarea. Mă așteptam deja la date complete.

- Știi necazul pe care-l avem cu zgomotul acela.

- Gordon, nu întâmplător ți-am dat problema, spuse Lakin zâmbind subțire. Pe fruntea lui lată apărură cute, o expresie de amicitie și îngrijorare. Am considerat că va fi un sprijin valoros pentru consolidarea carierei tale. Recunosc, aparatura nu este asemănătoare celei folosite până acum. Problema pe care ai abordat-o s-a dovedit mai directă. Dacă ai obține un rezultat clar, l-am publica în *Physical Review Letters*, și asta sigur ne-ar ajuta să obținem prelungirea subvenției. Iar tu ți-ai consolidat poziția în cadrul Catedrei.

Gordon privi din nou la utilajele care mursecău peisajul, apoi își întoarse ochii spre Lakin. *Physical Review Letters* era o revistă de prestigiu în care se publicau cele mai recente rezultate la câteva săptămâni după prezentarea lucrării, fără a mai trebui să se aștepte cu lunile apariția în *Physical Review*, sau prin alte asemenea jurnale. Explozia informațională îi obliga pe cercetători să-și restrângă lecturile la câteva reviste, întrucât fiecare dintre ele devenea din ce în ce mai cuprinzătoare. Era ca și cum ar fi încercat să-și astâmpere setea de la un hidrant. Pentru a

câștiga timp, cercetătorii începuseră să se bazeze pe scurte prezentări apărute în *Physical Review Letters*, promițându-și că vor citi revistele mai voluminoase când vor găsi timp.

- Asta-i într-un totu adevărat, recunosc domol Gordon. Numai că nu am rezultate publicabile.

- Ba da, ai, continuă Lakin încurajator. Efectul acesta al zgomotului. E deosebit de interesant.

Gordon se încruntă.

- Acum câteva zile ai spus că e vorba de tehnică defectuoasă.

- În ziua aceea eram cam nervos. N-am apreciat pe deplin dificultățile pe care le întâmpinați. Își plimbă degetele prin părul rărit, dându-l pe spate și scoțând la iveală țeasta deschisă la culoare, în vădit contrast cu tenul măsliniu. Zgomotul pe care l-ai descoperit, Gordon, nu e o simplă întâmplare. M-am gândit la el și cred că e vorba de un nou efect fizic.

Gordon îl privi neîncrezător.

- Ce fel de efect? Întrebă el calm.

- Nu știu. Este evident că totuși ceva perturbă procesul normal de rezonanță nucleară. Îți sugerez să-l numim „rezonanță spontană”, asta doar ca să avem o temă de cercetare. Mai târziu, dacă se dovedește important, așa cum bănuiesc eu, efectul ar putea primi numele tău, Gordon - ce zici?

- Isaak, dar nu-l înțelegem! Cum am putea să-i dăm un asemenea nume? Prin „rezonanță spontană” s-ar înțelege că în cristal există ceva care face spinii magnetici să se reorienteze mereu.

- Da, așa e.

- Dar nu suntem siguri că așa stau lucrurile!

- E singurul mecanism posibil, spuse distant Lakin.

- S-ar putea.

- Sper că nu ai luat în serios chestiunea cu semnalele, vorbe Lakin, cu sarcasm.

- O studiem. Chiar în această clipă, Cooper culege date suplimentare.

- E o prostie. Îl faci pe Cooper să-și piardă timpul.

- După părerea mea, nu.

- Din păcate, „părerea” ta nu e singurul element al

ecuației, zise Lakin măsurându-l cu răceală pe Gordon.

- Și ce înseamnă asta?

- N-ai experiență în asemenea probleme. Muncim contra cronometru. Reînnoirea finanțării de către FNS e mai importantă decât obiecțiunile tale. Regret că trebuie să ți-o spun fără menajamente, însă...

- Da, înțeleg, ai în vedere interesele întregului grup.

- Cred că nu-i nevoie să mă completezi.

Gordon se mulțumi să clipească și privi pe fereastră.

- Iartă-mă.

Deși se lăsă tăcere, scrâșnetul supărător al buldozerelor îl împiedica pe Gordon să se concentreze. Aruncă o privire spre pâlcul de palisandri situat ceva mai departe, și văzu o gheară mecanică sfârtecând un gard din lemn, vechi și putred. Arăta ca un țarc, o relicvă din istoria Vestului care se ștergea acum din memorie. Pe de altă parte putea foarte bine să fie o rămășiță de pe terenul Marinei, cumpărat recent de Universitate. Baza Mathews, unde erau antrenați infanteriștii pentru războiul din Coreea. Prin urmare, se dăruia un centru de pregătire pentru a ridica un altul în loc. Gordon se întrebă în ce scop se pregătea aici. Pentru știință? Sau pentru obținerea de fonduri?

- Gordon, reluă Lakin, vocea lui devenind un murmur liniștitor, cred că nu apreciezi însemnătatea reală a acestei „probleme de zgomot” cu care te confrunți. Te rog să reții, nu e nevoie să pricepi totul despre un efect fizic pentru a intra în rândul descoperitorilor. Goodyear a descoperit absolut întâmplător procedeul de obținere a cauciucului, scăpând cauciuc natural amestecat cu sulf pe o sobă încinsă. Roentgen a descoperit razele X în timp ce băjbâia la un experiment de descărcare electrică în gaz.

Gordon făcu o grimasă.

- Asta înseamnă că tot ce nu înțelegem capătă importanță?

- Sigur că nu. Dar în cazul acesta ai încredere în judecata mea. *Phys Rev Letters* publică exact acest tip de enigme. Și va contribui la crearea unei imagini favorabile în fața FNS.

Gordon protestă cu încăpățănare.

- Cred că e un semnal.

- Gordon, anul ăsta va trebui să susții un examen pentru

evaluarea activității. Putem să-ți mai dăm o gradație în cadrul funcției de asistent. Chiar să-ți acordăm un concediu de studii plătit.

- Și? Lakin uitase să menționeze că, din punct de vedere birocratic, se putea alege cu o „anulare a contractului”.

- O lucrare fundamentată în *Phys Rev Letters* se bucură de autoritate.

- Îhî.

- Iar dacă experimentul tău continuă să nu dea roade, cu tot regretul, nu voi avea prea multe argumente în sprijinul tău.

Gordon îl măsură pe Lakin, știind că discuția nu-și mai avea rostul. Situația era clară. Lakin se rezemă de spătarul scaunului de șef, radiind o forță ascunsă și așteptând efectul cuvintelor lui. Observă cămașa impecabilă evidențiindu-i pieptul athletic și pantalonii bine întinși pe picioarele musculoase. Se simțea în elementul lui în California, profitând de soare și îmbunătățindu-și lovitura de rever. Laboratoarele aglomerate și prost iluminate de la MIT deveniseră ceva de domeniul trecutului. Lui Lakin îi pria aici și dorea nespuse să se bucure din plin de luxul de a trăi într-un oraș al bogătașilor. Era dispus să răzbată oricum, numai să-și păstreze poziția; voia să rămână pe loc.

- O să mă mai gândesc, spuse Gordon controlându-și vocea. În fața staturii atletice a lui Lakin, se simțea supraponderal, palid, stângaci. Și voi continua să culeg date, adăugă el în final.

La întoarcerea de la Aeroportul Lindbergh, Gordon menținu discuția pe teme neutre. Mama sporovăi despre vecinii de pe 12th Street, ale căror nume nu le mai ținea minte, astfel încât certurile lor de familie, căsătoriile, nașterile și decesele nu-l interesau câtuși de puțin. Mama bănuia că el va pricepe de îndată semnificația gestului soților Goldberg de a cumpăra în sfârșit o casă în Miami, și va trage concluzia că fiul lor, Jeremy, a ales New York University în locul colegiului Yashiva⁷. Toate acestea făceau parte din spectacolul ieftin și melodramatic al vieții. Fiecare

⁷ Universitate Evreiască Ortodoxă pentru pregătirea celor ce vor deveni rabini (n.tr.)

segment își avea înțelesul său. Unii vor ajunge sus. Alții, după multe suferințe, își vor primi răsplata finală, în cazul mamei sale, el însuși reprezenta o răsplată, cel puțin în viața asta. Se extazie în fața fiecărei minunății care se profila în lumina din ce în ce mai scăzută, în timp ce goneau pe Autostrada 1 către La Jolla. Palmieri care creșteau pe marginea drumului, fără a fi îngrijiți. Nisipul alb din Mission Bay, pustiu și curat. Fără ceva care să semene cu Coney Island⁸. Fără trotuare înguste și aglomerate. O vedere spre ocean, de pe Mount Soledad, care ajungea până spre infinitul albastru în locul priveliștii cenușii ce se oprea în haosul din New Jersey. Era impresionată de toate; îi aminteau de cele ce i se povestiseră despre Israel. Tatăl lui fusese un sionist înfocat, făcând permanent economii pentru a-și ajuta patria. Gordon era convins că mama continua să contribuie, deși nu-l rugase niciodată să facă același lucru; simțea probabil că el avea nevoie de *gelt*⁹ pentru a face față poziției universitare, însă deocamdată nu se simțea îndemnat să dea nimic pentru cauza evreiască. Părăsind New Yorkul, se rupsese de toate gogorițele privind regimul alimentar și adevărurile talmudice. Penny îi spusese deja că nu semăna a evreu, dar el știa că doar ignoranța o făcea să afirme așa ceva. Atmosfera conservatoare în care crescuse n-o învățase nici unul dintre micile secrete revelatoare. Pe de altă parte, majoritatea californienilor nu băga în seamă asemenea amănunte și asta îi convenea lui Gordon. Nu voia ca oamenii să aibă rezerve înainte de a-i strânge mâna. Se stabilise în La Jolla și pentru a scăpa din mediul claustrofobic evreiesc al New Yorkului.

Ajunseseră aproape de casă și intraseră pe Nautilus Street, când mama zise, ca din întâmplare:

- Această Penny, s-ar cuveni să-mi spui câteva lucruri despre ea înainte de a o întâlni.

- Ce să-ți spun? E o fată din California, ca atâtea altele.

- Ce să înțeleg din asta?

- Joacă tenis, urcă pe munte, a fost în Mexic, dar nu mai departe de Las Vegas. Face și surfing. A încercat să mă

⁸ Zonă în Brooklin, New York, care cuprinde cele mai vechi parcuri de distracție din SUA (n.tr.)

⁹ Bani, bănuți (idiș) (n.tr.)

convingă și pe mine, dar întâi trebuie să mă simt în formă. Eu fac alergări.

- Totul pare frumos, spuse ea bănuitor.

Gordon o cază la Motelul Surfside, apoi își continuară drumul până la apartamentul lui, situat în apropiere. Intrară în cameră și fură învăluiți de mirosul unei mâncări cubaneze, pe care Penny învățase să o gătească de la o fostă colegă de cameră de origine latino-americană. Penny apăru din bucătărie dezlegându-și cordonul șortului, arătând ca o gospodină perfectă. Deci Penny, în ciuda obiecțiunilor ei, dădea un adevărat spectacol. Mama se arătă entuziasmată și vorbăreată. Năvăli în bucătărie pentru a ajuta la pregătirea salatei, interesându-se de rețetă și așezând cratițele la loc. Gordon își găsi de lucru cu vinul, ritual pe care începuse să-l deprindă recent. Până să ajungă în California, abia dacă băuse vreodată altceva decât must de struguri¹⁰. Acum păstra în bar un stoc de Krug și de Martini, și putea înțelege jargonul în care apăreau cuvinte precum buchet sau tărie, deși nu era sigur ce semnificație aveau toate acestea.

Mama veni din bucătărie, așază masa cu mișcări rapide și precise și întrebă unde era baia. Gordon îi spuse, în timp ce se întorcea la sticla de vin pe care o desfăcea, Penny îl căută din priviri și-i zâmbi. El îi răspunse. Flaconul cu Enovid¹¹ avea să fie steagul independenței lor.

Când se întoarse, doamna Bernstein arăta preocupată. Pășea mai greoi și mai legănat decât își amintea Gordon, iar invariabila rochie neagră făcea cute în timpul mersului. Ceva o tulburase. Începură să mănânce și pe parcurs discuția se limitează la noutăți lipsite de importanță. Vărul Irv voia să intre în afaceri cu articole de galanterie, undeva în Massachussetts, unchiul Herb făcea bani cu lopata, ca de obicei, iar sora lui - și aici mama făcu o pauză de parcă și-ar fi amintit dintr-o dată că era un subiect care trebuia să fie evitat - încă mai umbla cu niște trăsniți din Village. Gordon zâmbi. Sora lui, cu doi ani mai mare și mult mai curajoasă, își purta singură de grijă. Făcu o remarcă

¹⁰În original, *Concord grape*, soi de struguri negri de masă, specific pentru Coasta de Est (n. tr.).

¹¹ Compus hormonal anticoncepțional, folosit pentru controlul ovulației (n. tr.).

referitoare la preocupările ei artistice și la perioada de adaptare la această lume, iar mama se întoarse către Penny și spuse:

- Presupun că și pe tine te interesează arta.
- A, da, îndeosebi literatura europeană.
- Și ce părere ai de ultimul roman al domnului Roth?¹²
- A, făcu Penny, încercând clar să câștige timp. Nu cred că l-am citit până la capăt.

- Ar trebui s-o faci. Te-ar ajuta să-l înțelegi mai bine pe Gordon.

- Poftim? se miră el. Ce vrei să spui?

- Păi, dragul meu, începu doamna Bernstein pe un ton compătimitor, i-ar putea da unele idei despre... Cum să zic... Cred că domnul Roth - sper că mă aprobi, Penny - e un scriitor foarte profund.

Gordon zâmbi, întrebându-se dacă-și putea îngădui să-i râdă în nas. Înainte de a apuca să deschidă gura, Penny murmură:

- Ținând seama că Faulkner a murit în luna iulie, iar Hemingway anul trecut, după părerea mea, Roth intră în grupul celor mai buni o sută de scriitori americani, dar...

- Da, dar ei scriau despre *trecut*, Penny, începu doamna Bernstein, neînduplecată. Ultima lui carte, *Fie ce-o fi*, e plină de...

Văzând cum stau lucrurile, Gordon se așează mai comod și se lăasă în voia gândurilor. Mama își expunea teoria despre dezvoltarea și superioritatea literaturii evreiești, iar Penny, așa cum era de prevăzut, răspundea precis. Curând, în mintea mamei ideile se amestecară cu fapte de viață. Își găsisese însă un interlocutor încăpățânat, care nu era dispus să cedeze doar ca să păstreze o atmosferă pașnică. Gordon simți tensiunea crescândă dintre ele, dar nu putea face nimic pentru a pune capăt discuției. Controversa nu avea absolut nici o legătură cu teoria literară, ci cu relația despre *shiksa*¹³ și dragostea de mamă. Urmări cum fața mamei se asprește. Ridurile din jurul ochilor, care ieșeau în evidență

¹² Referire la romanul *Fie ce-o fi (Letting Go)* publicat în 1962, care are ca subiect deruta morală a unei părți a tinerei intelectualități americane, considerat de critica de specialitate drept o scriere modestă. (n. tr.).

¹³ Fată sau femeie care nu este evreică (idiș) (n.tr.)

când râdea, formate de fapt din cauza căutăturii severe, se adânciseră. Putea interveni, dar știa ce se va întâmpla: fără să-și dea seama cum, vocea lui va deveni pițigăiată și va ajunge să vorbească la fel de scârțâit ca un adolescent care abia a trecut de Bar Mitzvah¹⁴. Mama îl făcea mereu să aibă o asemenea reacție de răspuns. Ei bine, de data asta va evita capcana.

Vocile lor crescuseră în intensitate. Penny cita cărți, autori; mama respingea totul, ferm convinsă că puținele cursuri urmate la seral îi dădeau dreptul să aibă păreri de nezdruncinat. Gordon termină de mâncat, savură îndelung vinul, privi în tavan, dar în cele din urmă nu se mai putu abține:

- Mamă, s-a făcut destul de târziu, și dacă mai punem și diferența de fus orar...

Doamna Bernstein se opri în mijlocul perorației și-l privi, nedumerită, parcă trezită dintr-o transă.

- Doar discutăm, dragule, nu trebuie să te îngrijorezi, îi zâmbi.

Penny reuși să-și descrețească puțin fruntea.

Doamna Bernstein își pipăi cocul, un castel clădit din păr, care rezistase timpului. Penny se ridică și strânse farfuriile, făcând mult zgomot. Tăcerea apăsătoare dintre ele se menținu.

- Hai, mamă. E mai bine să mergem.

- Întâi masa, zise ea, începând să adune tacâmurile.

- Las-o pe Penny.

- Bine, atunci să mergem.

Se sculă de pe scaun scuturându-și de firimituri inexistente rochia neagră și strălucitoare și-și luă poșeta. Coborî scările cu pași din ce în ce mai grăbiți, toc-toc, mai repezi la ieșire, ca și cum ar fi fugit de la locul unei bătălii neterminate. Merse pe o alee despre care Gordon știa că scurtează drumul și o vreme ascultară ecoul propriilor pași. La mică distanță se auzea zgomotul valurilor care se spărgeau de țărm. Fuoare de ceață pluteau și se cuibăreau sub felinare.

- Ei bine, e diferită, nu-i așa? întrebă doamna Bernstein.

¹⁴ Ceremonie ebraică ținută la Sinagogă pentru primirea băieților de treisprezece ani, care au urmat un curs pregătitor de idaistică, în rândul adulților comunității evreiești (n.tr.)

- În ce sens?
- Așa.
- Nu, serios nu știu.

Cu toate că știa.

- Voi sunteți... făcu un semn, neavând încredere în cuvinte, încolăcindu-și degetul mijlociu peste arătător, imaginând o pereche înlănțuită... Așa, da?

- Asta înseamnă ceva?
- La noi acasă e altfel.
- Am mai crescut și eu.
- Puteai să spui. Să-ți previi mama.
- Preferam s-o cunoști mai întâi.
- Tu, cadru universitar...

Oftă. Poșeta i se legăna, descriind un arc larg, în ritmul pașilor, iar unghiul la care cădea lumina o făcea să aibă o umbră alungită. Gordon socoti că mama se resemnase cu ideea. Dar nici gând:

- N-ai cunoscut nici o evreică în California?
- Hai, mamă.

- Nu mă refer la relații întâmplătoare. Se opri locului. E vorba de o viață întreagă.

El ridică din umeri.

- E prima dată. O să învăț.
- Să înveți ce? Să fii altceva?

- Nu ți se pare că ești prea ostilă cu prietenele mele? Nu-i nevoie de prea mult spirit analitic pentru a înțelege atâta lucru.

- Unchiul Herb ar zice...
- Dă-l încolo pe unchiul Herb! Filozofie de târfă.
- Ce urât vorbești. Dacă i-aș spune ce...
- Spune-i că am bani în bancă. O să priceapă el.
- Sora ta măcar e aproape de casă.
- Doar geografic.
- Habar n-ai.

- Înșiră vopsele de ulei pe pânză ca să-și lecuiască psihoza. Asta e. Psiho-surioara mea.

- Termină.
- E adevărat.
- Trăiești cu ea?
- Sigur. Am nevoie de experiență.
- De când a murit taică-tău...

- Nu începe iar cu asta. Făcu un gest tăios cu mâna. Ascultă, ai văzut cum stau lucrurile. Și așa vor rămâne.
- De dragul lui taică-tău, Dumnezeu să-l odihnească...
- Nu poți... Vru să spună *să mă sperii cu o fantomă*, și chiar așa simțea, dar încheie scurt: știi cum sunt acum.
- O mamă să nu-și dea seama?
- Exact, uneori se înșală.
- Îți spun, ți-o cer, nu-i frânge inima mamei tale.
- Fac ce vreau. Mie îmi convine situația asta.
- E... O fată care face așa ceva, care trăiește cu tine fără să fiți căsătoriți...
- Nu-s încă sigur dacă vreau...
- Dar ea ce vrea?
- Uite ce e, o să aflăm noi. Fii înțelegătoare, mamă.
- Tu-mi zici mie să fiu înțelegătoare? Când mie-mi vine să mor aici fără să mai scot o vorbă? Nu pot rămâne să vă văd ca pe două păsărele amorezate.
- Nu te obligă nimeni să te uiți. Trebuie să afli cine sunt, mamă.
- Taică-tău ar... Dar nu continuă. Cu o mișcare bruscă, se îndreptă de spate. Părăsește-o.
- Avea chipul împietrit.
- Nu.
- Atunci du-mă la culcare.

Când se întoarce, Penny citea revista *Time* și mânca semințe de acaju.

- Cum te-ai descurcat?
- Obosită, strâmbă puțin din colțul gurii.
- N-o să câștigi concursul de Susie Semita.
- Nici nu-mi făceam iluzii. Iisuse, am mai întâlnit persoane cu fixuri, dar nici chiar așa.
- Da. Prostiile alea ale ei, cu Roth.
- Nu despre el era vorba.
- Da, ai dreptate, aprobă el.

A doua zi dimineață, mama îi telefonă de la motel. Plănuia să-și petreacă ziua plimbându-se prin oraș. Nu dorea să-i răpească din timp, făcându-l să absenteze de la Universitate, și de aceea va merge singură. Gordon n-o contrazise, deoarece avea o zi plină în față; o prelegere, un seminar, prânzul cu prezentatorul seminarului, două

întruniri ale comitetului după-amiază, și o discuție cu Cooper.

Reveni seara, mai târziu decât de obicei. Telefonă la motel, dar nu primi răspuns. După ce sosi și Penny, cinară împreună. Penny avea niște probleme de rezolvat și trebuia să mai citească puțin. În jur de nouă terminară curățenia, apoi Gordon își întinse o parte dintre materialele pentru prelegere pe masa din sufragerie și se apucă să corecteze niște lucrări mai vechi. Pe la unsprezece încheie, trecu notele în agendă și abia după aceea își aminti de mama. Telefonă la motel. I se spuse că mama agățase biletul cu „Nu deranjați” de clanța ușii și ceruse să nu i se dea legătura în cameră. Gordon se gândi să plece până acolo. Dar era prea obosit și hotărî să facă asta în ziua următoare, la prima oră.

Se trezi târziu. Mâncă un castron cu fulgi de grâu, timp în care trecu prin notițele pentru prelegerea de Mecanică Clasică, revăzând etape din unele probleme-model pe care le va lucra în fața studenților. Tocmai își aranja hârtiile în geantă când își aminti că trebuia să telefoneze. Mama era din nou plecată.

După-amiază se simți cuprins de remușcări. Veni devreme acasă și plecă direct la motel. Bătu, dar nu-i răspunse nimeni. Se duse la recepție și funcționarul se uită în căsuța de scrisori a camerei. Pescui un plic alb și i-l înmână lui Gordon.

- Doctor Bernstein? Da. V-a lăsat asta, domnule. A părăsit motelul.

Gordon îl desfăcu, simțindu-se total amețit. Înăuntru era o scrisoare lungă, repetând în detaliu temele discutate pe drum. Nu înțelegea cum de putea fiul ei, altădată atât de devotat, să-și jignească mama în felul acesta. Era rănită de moarte. Ce făcea era greșit din punct de vedere moral. Să se combine cu o fată atât de diferită, să trăiască astfel – cumplită greșală. Să-și piardă vremea cu o *shtunk!*¹⁵ Mama plângea, era îngrijorată foc din cauza lui. El nu se va răzgândi prea curând. Ea are să-i dea pace. Are să-l lase să priceapă și singur. Fata n-o să moară din asta. Pleca la Los Angeles, s-o viziteze pe verișoara Hazel, Hazel care avea trei copii buni, pe care ea nu-i văzuse de șapte ani. De la

¹⁵ Putoare (idiș) (n.tr.)

Los Angeles se va întoarce la New York cu avionul. Peste câteva luni va veni probabil din nou. Sau mai curând să vină el acasă. Să-și reîntâlnească prietenii de la Columbia. Să le facă vizite cunoștințelor din cartier; se vor bucura cu toții să-l vadă pe marele profesor născut pe strada lor. Până atunci îi va scrie și va spera. Mamele nu-și pierd speranța.

Gordon vârî scrisoarea în buzunar și plecă acasă. I-o arătă lui Penny și discutară o vreme despre ea, apoi se hotărâră să uite și să se ocupe de problema asta altă dată. Cu timpul, rănilor de genul acesta se lecuiau de la sine.

- Ei, unde dracu' e? explodă Renfrew. Se agita încoace și încolo prin birou, cinci pași în fiecare direcție.

Gregory Markham stătea tăcut, urmărindu-l pe Renfrew. În această dimineață făcuse meditație jumătate de oră, iar acum se simțea relaxat și echilibrat. Privi dincolo de Renfrew, pe ferestrele mari pe care Cav le etala ca articole de lux esențiale în construcție. La început de vară, câmpia întinsă era netedă și nemișcată, de un verde incredibil. Câțiva cicliști rulau, netulburați, pe drumul Coton, cu niște baloturi cocoțate pe portbagaje. Aerul dimineții era deja cald și apăsător. Albastrul cerului înveșmânta turlele îndepărtate din Cambridge și încadra soarele auriu care atârna deasupra orașului. Era o părticică binecuvântată a zilei, când simțea că ai în față un interval imens de timp, gândi Markham, ca și cum în marea de minute ce te aștepta puteai să realizezi orice.

Renfrew încă se foia nervos. Markham făcu o mișcare și întrebă:

- La ce oră a spus că sosește?

- Zece, la naiba. A plecat de-acolo acum câteva ore. A trebuit să-i telefonez la birou și am întrebat dacă mai e acolo. Mi-au spus că a pornit foarte devreme, înaintea orei de vârf. Unde-o fi?

- E abia trecut de zece, zise Markham împăciuitor.

- Da, dar ce naiba, nu pot începe înainte de a sosi el. Îi țin pe tehnicieni degeaba. Nici nu-i pasă de experiment și ne face și greutate.

- Finanțarea ai primit-o, așa e? Și echipamentele de la Brookhaven.

- Fonduri limitate. Cât să continuăm, nimic mai mult. Trebuie și altele. Ne strâng de gât, asta e. Știm amândoi la fel de bine că asta-i singura șansă de a ieși din impas. Iar ei ce fac? Mă silesc să continuu experimentul cu te-miri-ce și *după aceea*, blestematul ăsta nici nu se deranjează să apară la vreme pentru a-l urmări.

- E administrator, nu om de știință. Sigur, politica de finanțare pare mioapă. Dar uite, FNS n-ar mai trimite nimic dacă nu s-ar exercita presiuni. Poate folosesc banii în alte

scopuri. Doar nu te aștepți ca Peterson să facă minuni.

Renfrew se opri și-l privi fix.

- Cred că ți-e destul de limpede că nu-l înghit. Sper să nu-și dea seama de asta, altfel s-ar putea opune experimentului.

Markham ridică din umeri.

- Sunt sigur că știe. Se vede de la o poștă că aveți temperamente diferite, iar Peterson nu-i prost. Ascultă, dacă vrei, vorbesc eu cu el... Chiar am s-o fac. Cât despre ideea de a-l elimina de la experiment - să i-o scoateți din cap. Fără îndoială că s-a obișnuit să fie detestat. Cred că nici nu-l deranjează. Nu, după părerea mea, poți conta pe sprijinul lui. Dar numai parțial. Omul se străduie să-i iasă toate rădăcinile, iar asta înseamnă subțierea substanțială a fondurilor de ajutorare.

Renfrew se așează pe scaunul rotativ.

- Iartă-mă, Greg, dar azi sunt cam încordat. Își trecu degetele groase prin păr. Am lucrat de dimineață până spre seară, și am obosit. Dar în primul rând sunt dezamăgit. Îmi apar tot felul de zgomete care distorsionează semnalul.

Freamătul activității febrile din laborator le reținu brusc atenția. Tehnicienii, care cu câteva clipe mai devreme flecăreau fără grijă, păreau acum gata de treabă. Peterson se strecură printre aparatele prezente peste tot. Veni la ușa biroului lui Renfrew și îi salută scurt din cap.

- Regret c-am întârziat, doctore Renfrew, spuse el, fără a mai da explicații. Putem începe imediat.

Când Peterson se întoarse către laborator, Markham observă cu ușoară surprindere noroiul uscat de pe pantofii lui eleganți, cu care părea să fi mers prin arătură.

Era 10.47. Renfrew începu să apese rar pe tasta de semnalizare. Markham și Peterson rămaseră în spatele lui. Tehnicienii controlau celelalte semnale de ieșire și făceau reglaje.

- E chiar așa de ușor să transmiți un mesaj? se interesă Peterson.

- Simple semnale Morse, îl lămurii Markham.

- Înțeleg, pentru a mări șansele de a fi decodificate.

- Drace! făcu Renfrew și se ridică. Iar a crescut nivelul zgomotului.

Markham se aplecă în față și privi la ecranul osciloscopului. Linia dansa și vibra, creând un câmp de dispersie aleatoriu.

- Cum de poate apare atât zgomot într-un eșantion de indiu înghețat? Întrebă Markham.

- Iisuse, de unde să știu? Am avut mereu necazuri de genul ăsta.

- Nu poate fi termic.

- Din cauza fenomenului, transmisia e imposibilă, nu?

- Bineînțeles, răspunse îmbufnat Renfrew. Lărgeste linia de rezonanță tahionică și alterează semnalul.

- Deci experimentul nu dă rezultate?!

- Ce mama dracului, n-am spus asta. E doar o întârziere. Sunt sigur că voi descoperi defectiunea.

Un tehnician strigă de pe pasarelă:

- Domnule Peterson! Cineva la telefon, susține că-i urgent.

- Bine, vin. Peterson urcă grăbit scările și dispăru. Renfrew se sfătui cu câțiva tehnicieni, verifică indicațiile aparatelor și pierdu astfel câteva minute. Markham urmări cu atenție curbele de pe osciloscop.

- Ai idee ce-ar putea fi? strigă el către Renfrew.

- Scurgeri de căldură, probabil. Ori eșantionul nu e bine izolat împotriva șocurilor.

- Te referi la pașii celor de aici?

Renfrew ridică din umeri și-și văzu de treabă. Gânditor, Greg își duse un deget la gură și studie spectrul de zgomot de culoare galbenă de pe ecranul verzui al osciloscopului. După o clipă, întrebă:

- Ai un corelator, ca să-l folosești în montaj?

Renfrew rămase nemișcat și se gândi.

- Nu, n-avem aici. N-am avut nevoie.

- Ei, propun s-o facem. Mai durează până procuri unul potrivit.

Peterson apăru deasupra.

- Iertați-mă, trebuie să merg la un telefon sigur. S-a întâmplat ceva.

Renfrew se întoarse fără să spună o vorbă. Markham urcă scara.

- Oricum cred că vom întârzia cu experimentul.

- A, perfect. N-aș vrea să mă întorc la Londra fără să văd

totul. Dar va trebui să vorbesc cu câteva persoane pe o linie telefonică specială. Există una în Cambridge. Are să-mi ia probabil vreo oră.

- Chiar atât de gravă e situația?

- Așa se pare. Înflorirea aceea de diatomee din largul coastei Americii de Sud se extinde și nu poate fi controlată.

- Înflorire?

- Așa o numesc biologii. Înseamnă că fitoplanctonul se adaptează la hidrocarburile clorurate folosite la îngrășăminte. Dar mai e ceva. Specialiștii se chinuiesc să descopere care sunt efectele asupra lanțului trofic din ocean.

- Înțeleg. Putem să vă ajutăm cu ceva?

- Nu știu. Americanii desfășoară experimente controlate în Oceanul Indian, dar am înțeles că progresele sunt neînsemnate.

- Asta e, n-o să vă mai reținem. Am ceva de lucru, o idee în legătură cu experimentul lui John. Știți unde se află restaurantul Whim?

- Da, pe Trinity Street. Lângă Bowes & Bowes.

- Peste vreo oră aș vrea să mănânc și să beau ceva. Ne întâlnim acolo.

- Bună idee. Ne vedem la prânz.

Localul Whim gemea de studenți. Ian Peterson își făcu loc prin aglomerația de lângă ușă și rămase o clipă în loc, încercând să se orienteze. Studenții din apropierea lui își treceau halbele cu bere din mână în mână, pe deasupra capetelor, și dintr-una se vărsară câteva picături și pe Peterson. Își scoase batista și se șterse dezgustat. Tinerii nici nu observaseră. Era sfârșitul anului universitar și se simțeau într-o dispoziție de zile mari. Câțiva dintre ei erau deja beți. Vorbeau tare într-o latină de baltă, o parodie a vreunei ceremonii la care probabil că tocmai participaseră.

- *Eduardus, dona mibi plus beerus?* strigă unul.

- *Beerus? O Deus, quid dicit? Ecce sanguinus barbarus!* declamă un altul.

- *Mea culpa, mea maxima culpa!* răspunse primul, mimând pocăința. Dar cum se zice la bere în scârba asta de latină?

- *Alum! Vinum barbaricum! Imbibius hopius!* îi

răspunseră mai mulți.

Se auziră hohote puternice de râs. Își închipuiau că sunt foarte spirituali. Unul dintre ei sughiță, lunecă moale la podea și rămase nemișcat. Cel de-al doilea ridică mâna deasupra lui și intonă cu un aer solemn:

- *Requiescat in pace. Et lux perpetua*, și-așa mai departe.

Peterson se îndepărtă de ei. Venind din lumina orbitoare de pe Trinity Street, ochii i se obișnuiseră deja cu semiobscuritatea de aici. Un afiș îngălbenit, lipit pe perete, anunța că unele feluri de mâncare nu puteau fi oferite - temporar, firește. În centrul localului se afla un foc mare de cărbuni, care trosnea și sfârâia. Un bucătar asaltat din toate părțile muta cratițele de pe ochiurile mici pe cele mari, și invers. Când ridica vreun vas, flacăra dinăuntru îi lumina mâinile și fața transpirată, iar în asemenea clipe se profila ca o fantomă roșiatică și agitată. Studenții de la mesele din jurul sobei îl îndemnau să se grăbească.

Peterson traversă spațiul aglomerat unde se mânca, trecând prin vălătucii albastrui de fum care pluteau straturi-straturi. Adierea acră de marijuana ajunse până la el, amestecată cu mirosuri de tutun, ulei încins și sudoare. Se auzi strigat pe nume. Privi în jur până îl zări pe Markham într-un separeu.

- Doar din întâmplare poți întâlni pe cineva aici, nu? spuse Peterson așezându-se.

- Tocmai comandam. Mai mult salate, ce zici? Și feluri cu carbohidrați căcăcioși. S-ar părea că-n zilele astea nici nu merită să mai mănânci.

Peterson studie meniul.

- Cred c-o să comand niște limbă, deși e incredibil de scumpă. Orice alt fel de mâncare mi se pare imposibil.

- Da, așa e. Se strâmbă. Nu înțeleg cum poți mânca limbă știind că provine din gura unui animal.

- Și-atunci să cer ouă?

Markham râse.

- Cred că nu prea e loc de-ntors. Dar eu o să mă destrăbălez și-o să cer niște cârnați. Se potrivesc mai bine cu bugetul meu.

Chelnerul aduse bere slabă pentru Peterson, iar pentru Markham tare și neagră. Peterson bău cu sete.

- Deci se permite consumul de marijuana?
- Markham aruncă o privire în jur și adulmecă aerul.
- Droguri? Sigur. Toate euforicele slabe sunt legale aici, ce crezi?
- Legale sunt de un an-doi. Dar convențiile sociale, dacă le-o mai respecta cineva, cer să nu fumezi așa ceva în locuri publice.
- Suntem într-un oraș universitar. Bănuiesc că studenții fumau în public și înainte de legalizare. Oricum, guvernul vrea să-i facă pe oameni să mai uite de veștile alarmante, așa că n-ar avea rost să le ceară să se drogheze numai acasă, explică Markham cu multă răbdare.
- Mm, murmură Peterson.
- Markham rămase cu halba la buze și-l privi.
- Ești evaziv. Deci am avut dreptate, așa-i? A avut guvernul în minte așa ceva?
- Să zicem că s-a discutat și aspectul ăsta.
- Atunci, ce va hotărî guvernul liberal în legătură cu medicamentele care îmbunătățesc inteligența umană?
- De când am fost transferat în Consiliu, nu am mai avut de-a face cu aceste probleme.
- Chinezii au avansat serios în domeniu, așa am auzit un zvon.
- Zău? Păi doar atât am prins și eu, Consiliul a primit luna trecută un raport referitor la chestia asta.
- Culege informații despre propriii săi membri?
- Chinezii sunt membri doar cu numele, însă... Ei, uite, problemele din ultimii ani au avut un caracter tehnic. La Beijing au destule pe cap și fără să se vâre în tematici pentru care nu posedă capacități de cercetare.
- Credeam că o duc bine.
- Peterson făcu un gest din umeri.
- Cât de bine se poate când trebuie să te ocupi de un miliard de suflete. În prezent, problemele externe îi preocupă mai puțin. Încearcă să împartă în porțioane matematic egale plăcinta care e din ce în ce mai mică.
- În sfârșit, comunismul în stare pură.
- Nu chiar pură. Feliile egale descurajează tulburările pe care le-ar stârni inegalitatea. Pentru a crește producția, au redescoperit agricultura terasată, chiar dacă necesită mai multă forță de muncă. În China, legumele sunt opiul

maselor. Dintotdeauna a fost așa. Au pus capăt folosirii de produse chimice consumatoare de energie la culturi. Cred că se tem de efectele secundare.

- Cum ar fi înflorirea sud-americană?

- Absolut corect. Peterson se strâmbă. Cine-ar fi fost în stare să prevadă?...

Din mulțime se auzi deodată un strigăt gâlgâit. O femeie țâșni de la o masă apropiată, ținându-se de gât. Încerca să spună ceva. O alta, care o însoțea, o întrebă:

- Elinor, ce ai? Gâtul? Te-ai înecat?

Femeia gâfâi, tuși hârâit. Se agăță de un scaun. Câteva persoane se întoarseră într-acolo. Duse mâinile la pânțele și fața i se schimonosi de durere.

- Eu... Mă doare, așa...

Vomită brusc, direct pe masă. Făcu o mișcare spasmodică în față, trăgându-se cu mâinile de îmbrăcăminte. Un șuvoi verzui se împrăștie peste farfuriile cu mâncare. Consumatorii de la mesele alăturate, rămași până în acest moment împietriți, își împinseră scaunele înapoi și se retraseră. Femeia încercă să mai strige ceva, dar nu reuși decât să verse. Se auziră pahare căzând pe jos și spărgându-se; mulțimea se trase mai departe de ea.

- A... ajutor! răzni femeia, cutremurându-se în convulsii. Încercă să stea în picioare și se mânji de vomă. Se întoarse către prietena ei care se refugiase la o altă masă. O privi cu ochi sticloși și-și apăsă palmele peste burtă. Făcu un pas nesigur, înapoi. Alunecă brusc și se prăbuși la podea.

Peterson fusese atât de șocat, încât rămăsese împietrit, ca și Markham, de altfel. Când femeia căzu, sări în picioare și se repezi spre ea. Mulțimea vocifera, însă nimeni nu făcea nici o mișcare. Se aplecă deasupra femeii. Avea șalul încurcat în jurul gâtului. Răsucit și mirosind acru a vomă. Trase de el folosind ambele mâini. Materialul se sfâșie. Femeia gâfâi. Peterson vântură șalul, făcând un curent de aer. Ea începu să respire șuierător. Ochii îi jucau în cap.

- Doa... doare... Așa de...

Peterson se uită urât la oamenii care se buluceau.

- Chemați un doctor, ce mama dracului!

Ambulanța plecase. Personalul localului era ocupat să spele pe jos. Izgoniți de duhoare, consumatorii se cam

risipiseră. Peterson se întoarse de afară, unde ieșise să se asigure că se recoltase și o mostră din ceea ce mâncase femeia.

- Ce-au spus că are? întrebă Markham.

- N-aveau idee. Le-am dat cârnatul din care tocmai mânca. Medicul a zis că ar fi o toxiinfecție alimentară, dar ce-am văzut nu mi-a lăsat impresia asta.

- Câte-am auzit despre impurități...

- Probabil. Peterson alungă subiectul, făcând un gest larg cu mâna. În zilele astea ar putea fi orice.

Markham sorbi gânditor din bere. Un chelner se apropie aducându-le mâncarea.

- Limbă pentru dumneavoastră, domnule, i se adresă lui Peterson punându-i farfuria în față. Și cârnați pentru dumneavoastră.

Amândoi se uitară lung la farfurii.

- Cred că... începu Markham ezitant.

- De acord, îl susținu Peterson cu vioiciune. Sărim peste astea. Ne-ai putea aduce o salată?

Chelnerul privi șovăitor la farfurii.

- Așa ați comandat dumneavoastră.

- Așa e. Dar după cele întâmplate mai devreme, cred că nu te aștepți să mai și mâncăm. Într-un asemenea restaurant...

- Eu habar n-am, șefu' a zis...

- Spune-i să verifice marfa primită, altfel o să-i închid localul. M-ai înțeles?

- Dumnezeule, dar ăsta nu-i un motiv să...

- Atât să-i spui. Și adu-i prietenului meu încă o bere neagră.

După ce chelnerul bătu în retragere, neavând chef să fie luat la întrebări nici de Peterson, nici de patron, Markham șopti:

- Grozav. Cum de-ai știut că mai vreau o bere?

- Intuiție, răspunse Peterson amical.

După ce mai băură câte o halbă, Peterson începu:

- Ascultă, Sir Martin e singurul om cu pregătire tehnică din delegația britanică. Eu sunt nespecialistul, cum zic ei. Vreau să știu: cum dracu' rezolvați chestia cu paradoxul bunicului? Omul acela, Davies, mi-a explicat destul de clar

despre descoperirea tahionilor, și accept ideea că pot parcurge drumul spre trecutul nostru, dar tot nu văd cum l-am putea *schimba*.

Markham oftă.

- Până la descoperirea tahionilor, toată lumea a considerat comunicarea cu trecutul drept o imposibilitate. Sună incredibil, dar fizica comunicațiilor în timp s-a conturat de mult, aproape accidental, încă de prin anii patruzeci. Doi fizicieni, John Wheeler și Richard Feynmann, au făcut o descriere corectă a luminii însăși, arătând, de pildă, că ori de câte ori se încearcă transmiterea unei unde radio există *două* unde lansate.

- Două?

- Exact. Pe una o recepționăm cu aparatele de radio. Cealaltă călătorește înapoi în timp - „undă întârziată”, după cum au numit-o Wheeler și Feynmann.

- Dar nu primim nici un mesaj înainte de a fi transmis.

Markham dădu aprobator din cap.

- Adevărat, însă unda întârziată există *acolo*, în ecuația matematică. N-ai cum s-o ocolești. Ecuațiile în fizică sunt simetrice față de timp. Asta-i una dintre enigmele fizicii moderne. Cum se face totuși că percepem scurgerea timpului și ecuațiile fizicii spun că timpul poate curge în ambele direcții, și înainte și înapoi?

- Și atunci, ecuațiile sunt greșite?

- Nu. Ele anticipează tot ce se poate măsura - dar *numai* atâta vreme cât folosim „unda întârziată”, cum au botezat-o Wheeler și Feynmann. Cea pe care o auzi prin intermediul radioului.

- Ei, dar trebuie să existe și o modalitate de a răsturna ecuația până când recepționezi doar partea întârziată.

- Nu, nu există. Dacă procedezi așa în cazul ecuațiilor, nu poți păstra unda întârziată la aceeași valoare.

- În regulă, și *unde* sunt spectacolele radio transmise înapoi în timp? Cum de nu putem prinde veștile din secolul următor?

- Wheeler și Feynmann au demonstrat că undele acestea nu pot ajunge aici.

- În anul acesta? Adică în timpul prezent?

- Corect. Vezi tu, unda avansată poate interacționa cu întregul Univers; ea se deplasează înapoi, spre trecutul

nostru, astfel că atinge toată materia care s-a creat vreodată. Problema e că unda avansată bombardează toată materia înainte ca semnalul să fi fost transmis.

- Da, sigur. Peterson se gândi că acum, de dragul discuției, accepta ideea „unde avansate” pe care cu câteva momente înainte ar fi respins-o.

- Deci unda lovește toată materia, iar electronii ce o compun trepidează în *așteptarea* mesajului pe care îl va transmite postul de radio.

- Efect care precede cauzei? se miră Peterson.

- Exact. Pare să contrazică experiența, nu?

- Absolut.

- Dar trebuie să se țină seama și de vibrația electronilor din restul Universului. La rândul lor, și ei transmit atât „unde avansate”, cât și întârziate. Ca și cum ai arunca două pietre într-un lac. Amândouă propagă unde. Dar cele două unde nu se însumează.

- Nu? De ce?

- Interferează una cu alta. Dau naștere unei rețele reticulare de maxime și minime locale. Acolo unde maximele și minimele din modelele separate coincid, ele se amplifică una pe alta. Dar când maximele produse de prima piatră se întâlnesc cu minimele celei de-a doua, ele se anulează. Apa nu se mai vâlurește.

- Aha. În regulă.

- Wheeler și Feynmann au arătat că restul Universului, lovit de o „undă avansată”, acționează ca o mulțime de pietre azvârlite în lac. „Unda avansată” merge înapoi în timp, produce toate celelalte unde. Ele interferează și rezultatul este zero. Nimic.

- Aa! Până la urmă, „unda avansată” se anulează singură.

Deodată, din difuzoarele localului, răzbătu: „Iar diavolul dansează, *da, da, da*, cu loana d’Arc”.

- Dă muzica mai încet, n-auzi? strigă Peterson. Gălăgia se stinse. Se aplecă spre Markham. Foarte bine. Mi-ai arătat de ce nu funcționează această „undă avansată”. Comunicarea în timp e imposibilă.

Markham zâmbi.

- Orice teorie are și o ipoteză ascunsă. Problema pe care o ridică modelul Wheeler-Feynmann e că s-ar putea ca

electronii din Univers și din trecut să *nu* reflecte unele potrivite. Acest lucru e valabil pentru semnalele radio. Pentru tahioni, nu. Wheeler și Feynmann nu știau de existența tahionilor; nici n-au fost concepuți teoretic decât pe la mijlocul deceniului șase. Tahionii nu sunt absorbiți în același mod. Ei nu interacționează cu materia la fel ca undele.

- De ce?

Markham făcu o grimasă.

- Nu-i ușor de explicat. Soluția a fost intuită cu zeci de ani în urmă, dar nimeni n-a dezvoltat-o într-o teorie, în lucrarea originală a celor doi există chiar o frază care sună astfel: „Este necesar numai ca descrierea să fie consecventă cu ea însăși.” Prin asta, ei vor să spună că modul de înțelegere a curgerii timpului, care merge într-o singură direcție, este o prejudecată. Ecuațiile din fizică nu se supun prejudecăților noastre - ele sunt simetrice față de timp. Singurul standard pe care-l putem impune unui experiment e să fie consecvent din punct de vedere *logic*.

- Dar e illogic să trăiești chiar după ce ți-ai ucis bunicul cu un foc de armă. Să-l omori înainte de nașterea tatălui tău.

- Noi suntem obișnuiți să concepem aceste lucruri ca și cum ar exista un soi de comutator care ar avea două poziții. Altfel spus, tatăl tău e mort ori inexistent.

- Da, *aici* ai dreptate.

Markham scutură din cap.

- Nu chiar. Dacă e rănit și-și revine? Apoi, ieșind din spital, o poate cunoaște pe bunica. Depinde de scop.

- Nu înțeleg...

- Gândește-te la transmiterea de mesaje, nu la uciderea bunicilor. Toată lumea presupune că receptorul - aflat în trecut - poate fi legat de un comutator, de pildă. Dacă semnalul sosește din viitor, comutatorul e programat să închidă emițătorul - *înainte* ca semnalul să fi fost transmis. Acesta-i paradoxul.

- Exact.

Peterson se lăsă peste masă, simțindu-se absorbit de problemă, în ciuda îndoielilor pe care le avea. Îi plăcea modul în care oamenii de știință prezentau problemele ca pe niște experimente cerebrale precise, făcând ca lumea să

fie sigură și precisă. Problemele sociale erau mai încălcite și mai neplăcute. Din acest motiv, ele își găseau rareori rezolvarea.

- Din nefericire, nu există comutator care să aibă ceva între cele două poziții - închis și deschis.

- Ei, asta-i acum. Dar comutatorul cu care aprind lumina ce este?

- De acord, deci îl basculezi. Există un moment când comutatorul se află la mijloc, nici închis, nici deschis.

- Înțeleg că e vorba de un interval de timp extrem de scurt.

- Sigur, dar nu-l poți reduce la zero. Și, de asemenea, există un anumit impuls pe care trebuie să-l dai comutatorului pentru ca el să sară de la închis la deschis. În realitate, e posibil să-l lovești atât cât să-l faci să rămână la mijloc - încearcă. Sigur ți s-a întâmplat asta măcar o dată. Comutatorul se blochează - echilibrat la jumătatea drumului.

- Bine, de acord, spuse Peterson nerăbdător. Dar care-i legătura cu tahionii? Adică unde-i *noutatea*?

- Noutatea e cum gândești aceste evenimente - transmiterea și receptarea - ca fiind legate într-un lanț, o *buclă*. De exemplu, transmit spre trecut un mesaj de genul: „închide emițătorul!” Gândește-te la comutatorul care se mișcă spre „închis”. Acest eveniment e ca o undă care se mișcă din trecut spre viitor. Emițătorul se schimbă de la „deschis” la „închis”. Acum această așa-numită undă de informații se mișcă înainte, în timp. Deci semnalul original nu este transmis.

- Exact. Paradox.

Markham surâse și ridică un deget. Îi făcea plăcere să explice:

- Stai puțin! Gândește-te la toate aceste timpuri existând într-un fel de buclă. În ea cauza și efectul n-au nici un înțeles. Există doar *evenimente*. Când comutatorul trece pe poziția „închis”, informația se propagă înainte, spre viitor. Concepe-o ca pe un emițător din ce în ce mai slab, pe măsură ce comutatorul se apropie de poziția „închis”. Atunci fasciculul de tahioni transmis de emițător devine mai slab.

- Aha! se lumineă brusc Peterson. Deci, la rândul lui,

receptorul primește un semnal mai slab din viitor. Comutatorul nu e lovit prea puternic, deoarece semnalul care se deplasează înapoi în timp devine mai slab. Nu se mișcă prea repede spre „închis”.

- Asta e. Cu cât ajunge mai aproape de „închis”, cu atât se deplasează mai încet. Există o undă de informații care călătorește înainte, spre viitor și - ca o reflexie - fasciculul de tahioni se întoarce spre trecut.

- Atunci *ce realizează* experimentul?

- Păi, să zicem că acest comutator se apropie de poziția „închis”, și atunci fasciculul de tahioni slăbește. Comutatorul nu parcurge tot drumul până la „închis” și, la fel ca și întrerupătorul de la lumină, începe să revină spre „deschis”. Dar, cu cât se apropie mai mult de „deschis”, cu atât mai puternic devine emițătorul în viitor.

- Deci fasciculul de *tahioni* crește ca forță, încheie Peterson în locul lui. Ceea ce, din nou, deplasează comutatorul de la „deschis” înapoi, spre „închis”. Comutatorul rămâne pe o poziție intermediară.

Markham se rezemă de spătar și goli halba. Pe chipul bronzat, devenit acum palid după iarna lipsită de soare de la Cambridge, apărură un zâmbet puțin strâmb care-i evidenția ridurile.

- Vibrează la mijloc.

- Nici un paradox.

- Vezi... Markham ridică ușor din umeri. Nu există contradicții logice. Dar noi încă nu știm precis ce înseamnă acea stare intermediară, de echilibru. Ea *evită* paradoxurile. I se pot aplica formule de mecanică cuantică, dar nu am idee ce rezultă dintr-un experiment practic.

- De ce nu?

Markham ridică din umeri.

- Încă nu s-au desfășurat experimente. Renfrew n-a avut nici timp, nici bani.

Peterson ignoră critica implicită; sau doar i se păruse? Era evident că activitatea din aceste domenii se redusese an de an. Markham nu făcea decât să exprime realitatea.. Trebuia să țină seama că un om de știință se simte înclinat să evalueze mai curând situația așa cum este, fără să calculeze efectele afirmațiilor sale. Pentru a schimba subiectul, Peterson întrebă:

- Nu cumva efectul acela de blocare în poziție intermediară vă împiedică să transmiteți informații spre trecut, adică spre 1963?

- Uite cum se prezintă problema; percepția noastră privind cauza și efectul este o iluzie. Micul experiment despre care discutăm reprezintă o buclă *cauzală* - fără început și fără sfârșit. Asta voiau să spună Wheeler și Feynmann când cereau ca descrierea noastră să fie coerentă din punct de vedere logic. În fizică *domnește logica*, nu mitul cauzei și efectului. Stabilirea unei ordini în desfășurarea evenimentelor reprezintă punctul *nostru* de vedere. O părere umană ciudată, presupun. Legilor fizicii nu le pasă. Acesta-i noul concept asupra timpului - ca grup de evenimente în perfectă interrelație, consecvent cu el însuși. *Noi* considerăm că ne deplasăm în timp, dar asta-i doar o prejudecată.

- Dar știm că evenimentele se petrec totuși *acum*, nu în trecut sau în viitor.

- Dar unde este acel *acum*? A spune că „acum” este clipa de față reprezintă un cerc vicios. Fiecare moment este „acum” când „se petrece”. Mai e ceva: cum măsoară viteza de mișcare de la o clipă la alta? Și răspunsul vine: nu poți. Care e viteza de curgere a timpului?

- Păi, e... Peterson se opri și rămase pe gânduri.

- Cum se poate deplasa timpul? Viteza e de o secundă pe secundă! În fizică nu poate exista un sistem de coordonate cu ajutorul căruia să putem măsura trecerea timpului. Asta e. Când ne referim la Univers, timpui înghețat.

- Și atunci... Peterson ridică un deget pentru a-și masca deruta și se încruntă. Patronul apărură ca din pământ.

- Da, domnule? spuse el cu politețe exagerată.

- A, încă un rînd.

- Da, *domnule*.

Plecă imediat să aducă el însuși berea. Această hârjoană îi dădu o mică satisfacție lui Peterson. Obținerea unei asemenea reacții printr-o demonstrație de forță era un joc pe care-l practica de mult, iar fiecare reușită îl umplea de mulțumire.

- Și crezi, *totuși*, începu Peterson revenind la subiect, că experimentul lui Renfrew are vreun rost? Problema asta cu

buclele și imposibilitatea de a închide comutatoarele...

- Sigur va da roade. Markham primi paharul întunecat, plin cu bere neagră. Patronul așază precaut berea blondă în fața lui Peterson și începu:

- Domnule, vreau să vă cer scuze...

Nerăbdător să-l asculte pe Markham, Peterson îl întrerupse cu un gest:

- E în ordine, spuse el expeditiv.

Markham urmări retragerea patronului.

- Foarte eficient. Chestia asta se predă în școlile cele mai bune?

- Bineînțeles, zâmbi Peterson. Există prelegeri, apoi călătorii de documentare la restaurante reprezentative. Trebuie să deprinzi corect mișcarea din încheietura mâinii.

Markham ridică paharul în semn de salut. După acest toast mut, spuse:

- A, da, Renfrew. Wheeler și Feynmann nu au observat ceva. Dacă transmiți un mesaj înapoi, care nu are nimic de-a face cu închiderea emițătorului, nu e nici o problemă. Să spunem că vreau să fac un pariu la o cursă de cai. Hotărâsc să trimit rezultatele cursei unui prieten din trecut. O fac. Prietenul pariază și câștigă banii. Asta nu înseamnă schimbarea rezultatului cursei. Mai târziu, amicul îmi dă o parte din câștig. Faptul că-mi dă bani nu mă împiedică să-i transmit și alte informații - de fapt, pot aranja lesne asta, astfel încât să primesc bani *după* ce am trimis mesajul.

- Nici un paradox.

- Exact. Deci *poți* schimba trecutul, dar numai dacă *nu* încerci să produci un paradox. Dacă încerci, experimentul rămâne în starea aceea incertă.

Peterson se concentrează.

- Și cum e? Vreau să spun, cum ar apărea lumea dacă ai putea s-o schimbi?

- Nu se știe, răspunse Markham ușor amuzat. Până acum n-a încercat nimeni.

- N-au existat emițători tahionici.

- Și nici motive pentru a încerca transmiterea de mesaje spre trecut.

- Vreau să înțeleg clar. Cum va evita Renfrew crearea unui paradox? Dacă le dă multe informații, vor rezolva problema, și atunci n-ar mai avea motive să transmită

mesajul.

- Tocmai ăsta-i trucul. Evită crearea paradoxului, altfel blochezi comutatorul. Prin urmare, Renfrew va transmite *un element* vital de informație - cât să impulsioneze cercetarea, nu să rezolve problema cu totul.

- Și pentru noi cum va fi? Lumea se va schimba în jurul nostru?

Markham își mușcă buza de jos.

- Cred că da. Vom fi într-o stare diferită. Deteriorarea va fi de mai mici proporții, oceanele mai curate...

- Dar starea *asta* ce e? Adică situarea noastră aici? Noi știm că oceanele sunt în pericol.

- Sigur? Cum să aflăm dacă nu cumva tocmai acesta e rezultatul experimentului pe cale de realizare? Cu alte cuvinte, dacă Renfrew n-ar fi existat ca să conceapă această idee, poate că ne-am afla într-o stare și *mai gravă*. Necazul este că ideea noastră despre timp nu acceptă buclele cauzale. Dar gândește-te din nou la comutatorul blocat.

Peterson clătină din cap, ca și cum ar fi vrut să-și limpezească gândurile.

- Greu de conceput așa ceva.

- Seamănă cu legarea de noduri în timp, recunosc Markham. Eu ți-am oferit doar o interpretare matematică. *Știm*: tahionii sunt reali; nu știm, însă, ce presupune existența lor.

Peterson privi în jur, constatând că localul Whims aproape se golise.

- E ciudat să te gândești că ăsta ar putea fi rezultatul a ceea ce încă n-am făcut. Totul prins într-o relație indisolubilă, ca un covor țesut manual. Clipi amintindu-și de trecut, de alte prilejuri când mâncase aici. Soba asta cu cărbuni - de când se află aici?

- De ani de zile, presupun. Pare un fel de semn distinctiv. Face cald iarna și revine mai ieftin decât o plită electrică sau cu gaz. În plus, se poate găti în orice moment al zilei, nu doar când se distribuie energie. Și le oferă clienților o privilegie în timp ce așteaptă să fie serviți.

- Da, cărbunele rămâne combustibilul pe termen lung al bătrânei Anglii, murmură Peterson mai mult pentru sine. Soba e totuși cam butucănoasă.

- Când ai fost student aici?
- Prin anii șaptezeci. De atunci n-am revenit de prea multe ori.

- S-au schimbat mult lucrurile pe care le știai?

Peterson surâse melancolic.

- Îndrăznesc să spun că apartamentul meu nu s-a schimbat esențial. O vedere pitorească spre râu și haine mucegăite din cauza umezelii. Își alungă ușoara întristare. Curând va trebui să plec la Londra.

Își croiră drum cu coatele printre studenții din dreptul ușii și ieșiră în stradă. După lumina scăzută din interior, soarele de iunie îi orbi. Rămaseră nemișcați pe trotuarul îngust, clipind, total dezorientați. Câțiva trecători o luară pe stradă ca să-i ocolească, iar niște bicicliști cotiră brusc și claxonară strident. Se întoarseră și porniră spre King's Parade. Se opriră la colț, peste drum de biserică, pentru a se uita în vitrina librăriei Bowes & Bowes.

- Te superi dacă într-o clipă? Întrebă Peterson. Vreau să caut ceva.

- Foarte bine, te însoțesc. Și eu bat librăriile; rareori îmi scapă vreuna.

Librăria Bowes & Bowes era la fel de aglomerată ca și Whim, numai vocile păreau ceva mai potolite. Se strecurară cu atenție printre piramidele de cărți expuse și printre grupurile de studenți îmbrăcați cu robe negre. Peterson arată către o masă mai puțin bătătoare la ochi, aflată în partea din spate a magazinului.

- Ai văzut asta? Întrebă el și ridică un exemplar pe care i-l dădu lui Markham.

- Cartea lui Holdren? Nu, n-am citit-o încă, deși am vorbit amândoi despre ea. E bună? Markham se uită la titlul imprimat cu roșu pe fond negru - *Geografia Mizeriei: geopolitica degradării umane*, de John Holdren. În partea din dreapta jos se afla o mică reproducere după o pictură medievală, înfățișând un schelet rânjind, având o coasă în mână. O răsfoi, se opri la o pagină și începu să citească. Ia uite aici, spuse el îndreptând volumul spre Peterson care-și aruncă ochii la tabel și încuviință.

Decese

(Estimări)

1984-96 Java

8 750 000

1986	Malawi	2 300 000	
1987	Filipine	1 000 000	
1987-până în prezent	Congo	3 700 000	
1989- până în prezent	India	68 000 000	
1990- până în prezent	Columbia, Ecuador, Honduras	1 600 000	
1991- până în prezent	Rep. Dominicană		750 000
1991- până în prezent	Egipt, Pakistan		3 800 000
1993-până în prezent	Asia de Sud-Est	113 000	000

Markham fluieră printre dinți.

- Sunt cifre reale?

- A, da. Subevaluate, mai mult ca sigur.

Peterson se îndreaptă spre capătul magazinului. O fată stătea cocoțată pe un scaun înalt și aduna o coloană de cifre folosind un calculator. Părul blond și lung îi cădea peste ochi, acoperindu-i fața. Peterson o studie fără fereală în timp ce răsfoi câteva cărți. Îmbrăcată după ultima modă, dar oarecum strident. O eșarfă albastră, aranjată cochet la gât. Încă suplă, dar peste o vreme, cine știe? Părea să aibă în jur de nouăsprezece ani. Parcă simțindu-i privirea, fata ridică ochii spre el. El continuă să o studieze. Da, nouăsprezece ani, foarte drăguță și tare conștientă de asta. Ea se dădu jos de pe scaun și, ținându-și hârtiile ca o pavăză lângă corp, se apropie.

- Vă pot fi de folos cu ceva?

- Nu știu, răspunse el cu un zâmbet vag. Poate. O să te anunț dacă va fi cazul.

Ea luă vorbele drept o încercare de flirt și-i adresă câteva cuvinte-șablon cu care probabil îi dădea gata pe băieții din oraș. Se întoarse și se îndepărtă aruncându-i o privire peste umăr, rostind cu o voce guturală:

- Atunci să mă anunți.

Îl privi lung printre gene, apoi zâmbi provocator și porni legănându-se spre partea din față a librăriei. Peterson era amuzat. La început crezuse că fata cochetează cu el în mod serios, lucru comic dacă n-ar fi fost atât de atrăgătoare. Zâmbetul dovedea că juca teatru. Se simți

dintr-o dată foarte bine dispus și observă aproape imediat cartea pe care o căuta.

O luă și plecă să-l caute pe Markham. Fata era acum cu două prietene și stătea cu spatele la el. Acestea râdeau și-i măsurau din ochi. Zău că era extraordinar de drăguță. Luă hotărârea pe loc. Markham se uita printr-o antologie SF.

- Am câteva treburi de rezolvat, îi spuse Peterson. Ce-ar fi să pleci înainte și să-l informezi pe Renfrew că sosesc peste jumătate de oră?

- Foarte bine, aprobă Markham.

Peterson îl urmări ieșind pe ușă, pășind elastic și dispărând pe aleea din spatele clădirii cunoscută sub numele de Schools.

Peterson o căută din ochi pe fată. Servea pe altcineva, un student. O studie făcând din nou același joc, aplecându-se mai mult decât era nevoie ca să scrie o chitanță, dar de ajuns ca studentul să poată privi prin decolteul bluzei. Apoi se îndreptă de spate, îl fixă fără jenă și-i înmână cartea într-o pungă din hârtie albă. Tânărul ieși cu o expresie de mirare pe chip. Peterson o privi drept în ochi și arătă volumul pe care îl ținea în mână. Ea închise sertarul mașinii de casă și veni spre el.

- Da, vă rog. V-ați hotărât?

- Cred că da. O iau pe asta. Și poate mă ajuți în alt fel. Locuiești în Cambridge, da?

- Da. Dumneavoastră nu?

- Nu, sunt din Londra. Fac parte din Consiliu. Se disprețui imediat. Era ca și cum ar fi doborât un iepure cu tunul. Lipsă de tact. În fine, acum se bucura de atenția ei, așa că era cazul să profite de situație. Mă întrebam dacă n-ai putea să-mi recomanzi vreun restaurant bun pe aici.

- Păi ar fi Mistrețul Albastru. Și mai e unul franțuzesc în Grantchester despre care am auzit vorbindu-se, Le Marquis. Și altul, italian, Il Pavone.

- Ai fost la vreunul dintre ele?

- Eu, nu... Se îmbujoră ușor și Peterson își dădu seama că fata regretă lumina dezavantajoasă în care se puneau. Era sigur că numise trei dintre cele mai scumpe restaurante. Preferatul lui nu fusese menționat; nu chiar ostentativ și ceva mai ieftin, dar cu o bucătărie excelentă.

- Dacă ar fi să alegi, la care te-ai duce?

- O, Le Marquis. Pare un local grozav.
- Data viitoare când voi veni aici, aş considera o mare favoare dacă ai lua masa cu mine acolo, în caz că nu ai alte treburi. Îi zâmbi cuceritor. E plictisitor să călătoreşti singur, să mănânci singur...
- Serios? exclamă ea. Vreau să spun... Se zbătu să-şi tempereze emoţia triumfătoare. Da, tare mult aş vrea.
- Foarte bine. Dacă mi-ai da şi numărul de telefon... Ea ezită şi Peterson bănuie că nu avea telefon. Sau dacă preferi, pot trece pe la magazin.
- Da, aşa ar fi cel mai bine, acceptă ea, bucuroasă, această soluţie salvatoare.
- Abia aştept.

Merseră spre casă, unde Peterson plăti pentru carte. După ce părăsi Bowes & Bowes dădu colţul spre Market Square. Prin vitrina librăriei o văzu consultându-se cu cele două amice. Ei, ce uşor a fost. Doamne Dumnezeule, nici măcar nu ştiu cum o cheamă.

Traversă piaţa şi trecu prin Petty Cury, unde cumpărători nenumăraţi ieşeau din magazinul Christ de peste drum. Prin poarta deschisă se vedeau peluza verde şi, dincolo de ea, culorile vii ale bordurii de verdeaţă de lângă peretele cenuşiu de la Master's Lodge. În uşă stătea un portar care citea ziarul. Câţiva studenţi parcurgeau nişte liste puse la avizier. Peterson îşi continuă drumul şi intră pe Aleea Hobson. Găsi în cele din urmă locul pe care-l căuta: Foster şi Jagg, negustori de cărbune.

John Renfrew își petrecu dimineața de sâmbătă instalând rafturi noi pe peretele liber din bucătărie. Marjorie se ținuse de el luni de zile ca să le facă. Aluziile nevinovate privind locul de așezare al scândurilor „când te vei hotărî” se tot acumulaseră, devenind apăsătoare. Piețele erau deschise doar câteva zile pe săptămână - „pentru evitarea fluctuațiilor în aprovizionare”, venea de obicei explicația oferită la buletinele de știri din cursul serii - și, din cauza întreruperii curentului, nu se putea refrigera nimic. Marjorie începuse să pună legume la conservat și adunase o mulțime de borcane. Așezate în cutii de carton, acestea așteptau cuminți să fie plasate pe rafturile promise.

Renfrew își montă minuțios sculele, acordându-le aceeași atenție ca și instrumentelor de laborator. Casa era veche și stătea puțin înclinată, parcă bătută permanent de vreun vânt nevăzut. Renfrew descoperi că firul cu plumb se abătea cu mai bine de 7,5 centimetri față de stâlful din beton. Podeaua ceda, obosită ca un covoraș de șters picioarele, îndelung folosit. Se îndepărtă la un pas față de pereții înclinați, privi atent și observă că liniile casei erau total aiurea. Dai o mulțime de bani pe o locuință, cugetă el, și te alegi cu un păienjenis de stâlpi, grinzi și scafe, toate abătute de la verticală. O ușoară afundare în colțul de aici, dincolo o diagonală care nu merge unde trebuie, își aminti o scenă din copilărie când îl urmărise pe tatăl său care se uita fix la tavanul din paiantă, calculând probabilitatea prăbușirii lui.

În timp ce studia problema, copiii trecură valvârtej prin casă. Pașii lor duduiau pe porțiunile lustruite de podea, neacoperite de covoarele subțiate. Ajunseră la ușa principală și țâșniră afară, continuându-și joaca. Își dădu seama că pentru ei avea o căutătură preocupată, iar chipurile trăda concentrarea de altădată a tatei.

Își aranjă sculele și se apucă de lucru. Tăie șipcile la dimensiuni potrivite. Încetul cu încetul, stivele din spatele casei se micșorară. Pentru a fixa scândurile subțiri de lângă tavan, trebui să le taie oblic cu un ferăstrău de mână. La mișcarea puternică de du-te-vino, așchiile zburară peste tot, iar tăietura ieși dreaptă. Apăru și Johnny, obosit de

fugăreala cu sora lui. Renfrew îl puse la treabă, cerându-i să aducă sculele necesare. Prin fereastră auzi vocea metalică a unui prezentator de la radio anunțând că Argentina intrase în Clubul Țărilor Nuclearizate.

- Tati, ce înseamnă Clubul Țărilor Nuclearizate? întrebă Johnny, făcând ochii mari.

- Oameni care aruncă bombe.

Johnny își trecu degetul mare pe un rașpel, rămânând cu privirea țintă la striatiile care îi agățau pielea.

- Pot să intru și eu?

Renfrew se opri, își umezi buzele și se uită spre cerul de un albastru-închis.

- Numai nebunii ajung să intre, spuse el și-și reluă treaba.

Vocea de la radio prezintă în detaliu respingerea de către Brazilia a acordurilor comerciale preferențiale care ar crea o Zonă Americană Extinsă. Se afirma că americanii condiționaseră acceptarea unor importuri mai ieftine de sprijinul pe care voiau să-l acorde în problema înfloririi din sudul Atlanticului.

- O floare, tati? Cum poate să înflorească oceanul?

- E un alt fel de floare, spuse Renfrew cu o voce răgușită.

Luă câteva scânduri sub braț și le duse înăuntru.

Tocmai îndrepta marginile aspre când, din grădină, apărură și Marjorie să vadă ce progrese făcuse. Avusese cu ea aparatul de radio care funcționa cu baterii.

- De ce iese în afară la bază? spuse ea în loc de bună ziua.

Puse radioul pe masă. De la o vreme părea să umble cu el peste tot, observă Renfrew, de parcă nu mai suporta solitudinea și liniștea.

- Rafturile sunt drepte, iar pereții înclinați.

- Arată ciudat. Ești sigur?

- Încearcă și tu. Îi întinse nivela. Ea o așeză cu delicatețe pe o scândură a unui raft. Bula se opri exact în locul dintre cele două repere de ghidare. Vezi? Perfect plană.

- Da, așa se pare... recunosc Marjorie împotriva voinței ei.

- Nu te-ngrijora, nu ți se vor răsturna borcanele.

Puse câteva pe un raft. Acest gest-ritual însemna încheierea misiunii lui. Cadrul pătrat ieșea în evidență;

scânduri din brad și lambriuri din stejar. Johnny mângâie temător lemnul, parcă uimit că dăduse și el o mână de ajutor la construirea acestui ansamblu.

- Mă gândeam să dau o fugă până la laborator, spuse Renfrew, strângându-și ferăstrăul și dălțile.

- Las-o mai moale, mai ocupă-te și de copii. Trebuie să-l iei pe Johnny și să mergeți să strângeți mercur.

- Of, *drace*, mi-a ieșit din minte. Uite, mă gândisem...

- Că vei lucra puțin și după-amiază, termină Marjorie cu o undă de reproș în glas. Renunță, te rog.

- Păi mă duc doar să-mi notez câteva rezultate obținute de Markham.

- Poate-l iei și pe Johnny cu tine. Chiar nu poți să ai un sfârșit de săptămână numai al tău? Credeam c-ai rezolvat totul de ieri.

- Am pregătit un mesaj împreună cu Peterson. În primul rând chestia cu oceanul. Transmitem și despre fermentația masei de trestie de zahăr care se folosește la producerea de combustibili.

- Și ce-i rău în asta? Alcoolul e mai curat decât benzina proastă care se găsește acum.

Renfrew se spală pe mâini la chiuvetă.

- Foarte adevărat. Nenorocirea e că brazilienii defrișează o mare parte a junglei pentru a cultiva trestie de zahăr. Asta reduce numărul plantelor care pot absorbi bioxidul de carbon din aer. Gândește-te la efectele ce rezultă pe termen lung, și așa îți explici și modificările climatice la nivel planetar, efectul de seră, ploile și câte altele.

- Consiliul a constatat asta?

- Nu, nu, echipele de cercetători din întreaga lume. Consiliul doar stabilește politica generală pentru rezolvarea problemelor. Mandat ONU, puteri extraordinare, și așa mai departe.

- Acest domn Peterson pare să fie un tip foarte influent.

Renfrew ridică din umeri.

- El afirmă că Regatul Unit exercită un rol major doar din întâmplare. Și asta deoarece mai avem echipe de cercetare care lucrează la probleme „vizibile”. Altfel am ocupa locul Nigeriei, al Vietnamului sau al altor țări aproape necunoscute.

- Ceea ce faci *tu* e... cum ai spus, „vizibil”?

Renfrew râse înfundat.

- Nu, e-al naibii de transparent. Peterson a dirijat niște fonduri de sprijin pentru noi, dar cred c-o face dintr-un soi de ambiție personală; pariez chiar.

- Foarte frumos din partea lui.

- Frumos? Renfrew se șterse pe mâini și rămase o clipă gânditor. Îl interesează din punct de vedere intelectual, îți spun eu, deși nu-i tipul de intelectual așa cum îl concep eu. Aș zice că mi se pare un târg cinstit. El se alege cu amuzamentul, iar eu cu banii.

- O fi convins că vei reuși.

- Crezi? Poate. Deși nici eu nu sunt sigur că voi reuși.

Marjorie păru șocată.

- Atunci de ce perseverezi?

- E o problemă de fizică. Nu știu dacă putem modifica trecutul. Nici alții n-au idee. În privința asta, fizica e un haos. Dacă cercetarea n-ar fi fost desființată aproape complet, acum s-ar fi lucrat la ea. Mie mi s-a oferit șansa de a efectua experimentele cele mai importante. *Acesta* e motivul. Știința, iubito...

Marjorie se încruntă, dar nu spuse nimic. Renfrew își admiră lucrarea. Ea începu să aranjeze borcanele pe rafturi. Fiecare dintre ele avea o garnitură din cauciuc și cleme de fixare etanșă. Înăuntrul lor pluteau legume cu forme rotunde, imprecise. Văzându-le, Renfrew simți că-i piere pofta de mâncare.

Marjorie se opri brusc din treabă și spuse cu un aer îngrijorat:

- Îl tragi pe sfoară, nu-i așa?

- Nu, dragă, eu... Cum să-ți spun... Îi dau speranțe.

- Și el ce *speră*?

- Uite ce e, pe Peterson îl interesează problema. Nu e treaba mea să ghicesc ce gânduri îl animă. Iisuse, curând o să-l inviți să se întindă pe canapea să-ți povestească despre copilărie.

- Nu l-am cunoscut pe omul ăsta, spuse ea, înțepată.

- Păi, după cum vezi, discuția n-are nici un rost.

- De fapt, discutam despre *tine*. Tu...

- Stai puțin. Înțelege, fată dragă, nimeni nu știe *nimic* despre experimente. Încă nu mă poți acuza de pretenții absurde. Și fiindcă veni vorba, pe Peterson îl îngrijorează la

fel de mult problema interferențelor și cred că nu m-am înșelat.

- Bruiază cineva experimentele?

- Nu, *ceva*. Foarte mult zgomot din afară. Îl voi filtra. Exact asta voiam să fac după-amiază.

- Întâi colectarea de mercur, zise Marjorie, îndârjită, și deschise radioul care începu să urle o reclamă: *Consoarta înseamnă soartă în noul plan de împărțire a slujbelor! Exact, un cuplu care împarte o slujbă își poate aduce contribuția la actuala...*

Renfrew îl închise.

- Fii bună și ascultă în altă parte, spuse el hotărât.

Pedală alături de Johnny până la Cav. Trecură pe lângă ferme ocupate de nomazi și Renfrew se strâmbă. Se apropiase de câteva dintre ele, încercând să găsească perechea care o băgase în sperieți pe Marjorie. Fusese primit cu priviri ostile și cu invitații brutale de: „la cară-te de-aici!” Nici polițistul din localitate nu-l ajutase cu ceva.

Când trecu pe lângă zidurile dărăpănate ale unui grajd, Renfrew simți în nări mirosul acru al fumului de cărbune. Cineva aflat înăuntru ardea cărbune de proastă calitate, lucru interzis de lege, dar nu se vedea fumul albăstrui care să-l alerteze pe polițist. Fenomenul era tipic. Oamenii aruncau o groază de bani pentru reducerea poluării, apoi recuperau cheltuielile prin folosirea de combustibil ieftin.

Renfrew îi auzise pe unii oameni, altfel respectabili, lăudându-se cu exact asemenea isprăvi, ca niște copii care fac diverse năzbâtii interzise de părinți și scapă neprinși asupra faptului. Aceștia aparțineau acelei categorii de excursioniști care lasă în urma lor mormane de sticle și cutii goale de conserve în pădure, în loc să se ostenească să le recicleze. Uneori se gândea că singurii care respectau legile erau cei din clasa de mijloc, mereu subțiată.

Când ajunseră la Cav, Johnny umblă fără țință pe coridoarele cufundate în umbră, timp în care Renfrew luă notițe. Johnny îl convinge până la urmă să facă un ocol pe la Institutul Astronomic, aflat pe Madingley Road. Băiatul se jucase deseori pe acolo și, de când Institutul fusese închis, îl vedea rar. Pe Madingley erau tot felul de gropi făcute de șenilele tancurilor aduse pentru înăbușirea revoltei din '96.

Renfrew nimeri cu roata într-una dintre ele și se stropi cu noroi pe pantaloni. Trecură pe lângă clădirile joase ale biroului Institutului, care aveau ferestre supradimensionate, o modă americană foarte îndrăgită într-o epocă bogată în țitei. Ajunseră la corpul central, construit din gresie în secolul al nouăsprezecelea, care avea o cupolă demodată deasupra etajelor ce adăposteau biblioteca, birourile și arhivele cu hărți stelare. Pedalară pe lângă cupola mai mică, a telescopului de 36 de inci, pe lângă magazine și ateliere de reparații, ale căror ferestre fuseseră sparte de răufăcători. Când intrară pe alee, roțile împrăștiară pietrișul. De un alb-strălucitor, ramele ferestrelor încadrau interiorul scufundat în întuneric. Renfrew tocmai cotea pe drumul de acces al mașinilor ca să coboare panta spre Madingley când ușile mari de la intrare se deschiseră brusc. Văzu un bărbat scund care-i privea. Era îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, vestă și cravată asortată, bine strânsă la gât. Avea în jur de șaizeci de ani și purta ochelari cu lentile bifocale.

- Nu sunteți polițistul, constată omul cu surprindere.

Renfrew, căruia idea i se păru normală, se opri, dar nu spuse nimic.

- Domnule Frost! strigă Johnny. Vă mai amintiți de mine?

Frost se încruntă, apoi se luminează la față.

- Johnny, dar nu te-am văzut de ani de zile. Veneai la Serile Observatorului cu regularitatea cu care răsar stelele.

- Până când s-au desființat, îl acuză băiatul.

- S-a închis Institutul, spuse Frost scuzându-se, aplecându-se puțin ca să-l vadă mai bine pe Johnny. N-au mai fost bani.

- Dar dumneavoastră ați rămas.

- Asta așa e. Dar nu mai avem lumină electrică, și pe întuneric nu pot primi publicul.

Renfrew îl întrerupse:

- Apropo, sunt John Renfrew... tatăl lui Johnny.

- Da. Credeam că sunteți polițistul. I-am trimis vorbă azi-dimineață, zise Frost, arătând către o fereastră. Rama era ruptă. Au spart-o cu picioarele.

- S-a furat ceva?

- Foarte multe. Am încercat să înlocuiesc ferestrele pe vremea când au fost blocate coridoarele cu plasă de sârmă.

Le-am spus eu că biblioteca reprezintă o tentație. Dar cine să mă asculte pe mine, un simplu custode? Nimeni, și mare prostie au făcut.

- Au furat telescopul? Întrebă Johnny.

- Nu, n-are nici o valoare, sau aproape. Au șterpelit cărțile.

- Atunci pot să mă uit și eu? Întrebă Johnny.

- Ce cărți? Renfrew nu-și putea imagina că niște cărți de strictă specialitate aveau acum mare valoare.

- Cele de colecție, bineînțeles, făcu Frost, cu mândria justificată a custodelui. Au luat ediția a doua din Kepler și Copernic, originalul atlasului astronomic din secolul al șaptesprezecelea - tot ce era vechi și valoros. Sigur erau hoți specializați. N-au dat nici o atenție volumelor mai recente. S-au priceput chiar să deosebească tomurile din ediția a cincea față de a treia, scoțându-le din supracoperte. Nu-i ușor să faci asta când operezi într-o grabă nebună, la lumina lanternei.

Renfrew rămase impresionat, unul dintre motive fiind că auzea pentru prima oară pe cineva folosind cuvântul „tom” într-o conversație.

- De ce se grăbeau?

- Fiindcă știau că mă voi întoarce. Plecasem pe la apusul soarelui să-mi fac plimbarea de seară, până la Cimitirul Eroilor și înapoi.

- Locuiți aici?

- Când s-a închis Institutul, n-am mai avut unde să plec. Frost își umflă pieptul cu mândrie. Suntem câțiva. Astronomi bătrâni, majoritatea, dați afară din colegiile la care au lucrat. Locuiesc în altă clădire - vara e mai plăcut. Cărmida ține cald. Vă spun sincer, era o vreme când colegiilor le păsa de angajații lor. Când Boyle a fondat Institutul, aveau de toate. Acum suntem aruncați la gunoi, laolaltă cu toți ceilalți; trecutul nu mai contează, criza actuală e totul...

- Parcă-l văd pe polițist îndreptându-se înapoi.

Încercând să pună capăt torentului de plângeri academice, Renfrew arătă cu mâna către o siluetă pe bicicletă, aflată încă departe. În ultimii ani auzea mereu aceleași lucruri care, departe de a mai avea vreun efect asupra lui, ajunseseră chiar să-l plictisească. Sosirea

polițistului obosit și transpirat îl determină pe Frost să arate singurul volum pe care nu-l furaseră hoții, o ediție mai târzie a operei lui Kepler. Renfrew cercetă cartea câteva momente, timp în care Frost îl asaltă pe polițist, cerându-i să declanșeze o alarmă generală pentru a prinde hoții care mișunau pe toate drumurile. Paginile uscate și fragile foșneau la cea mai mică atingere. Învățat cu noile metode de tipărire a cărților, Renfrew uitase cum un rând de pe o pagină putea apărea pe dosul ei, ca și cum fiecare cuvânt suferea sub apăsarea istoriei. Literele bogat ornamentate erau largi, iar cerneala de un negru-intens. Marginile ample, desenele precise ale bolții cerești, greutatea volumului din mâinile lui păreau să grăiască despre o vreme când fiecare carte reprezenta o piatră de hotar într-un marș hotărât înainte, o presiune asupra viitorului.

Flecărind și râzând, numeroșii tați prezenți aveau un aer sărbătoresc. Câțiva băteau o minge de fotbal pe pavajul cenușiu. Era un prilej de distracție, un eveniment menit să ajute financiar autoritățile locale din Cambridge. Un funcționar citise despre operațiuni similare desfășurate în orașe americane și ideea prinsese contur la Londra.

Coborâra în canalele de colectare cu lanterne puternice care despicau bezna mohorâtă. Pe sub laboratoarele și platformele industriale ale orașului tunelurile pietruite erau îndeajuns de mari, permițându-i chiar și unui bărbat în toată firea să meargă în picioare. Renfrew își strânse mai bine masca pe față și-i zâmbi lui Johnny. Ploile de primăvară mai curățaseră mizeria, astfel că duhoarea nu era chiar insuportabilă. Vorbind animat, tovarășii de vânătoare porniră înainte.

Mercurul nu era deosebit de rar și costa o mie de lire kilogramul. În risipa de la mijlocul secolului, mercurul cu valoare comercială fusese vărsat la canalizare. Pe vremea aceea revenea mai ieftin să arunci mercurul contaminat cu alte substanțe și să cumperi altul pur. Fiind metal greu, el își găsea locurile cele mai adânci din sistemul de canalizare și se acumula acolo. Până și recuperarea unui kilogram justifica osteneala căutării.

Curând se strecurară prin tuneluri mai înguste, îndepărtându-se de restul grupului. Lumina lanternelor era

reflectată de pelicula încrețită a apei ce băltea.

- Hei, pe aici, tati, strigă Johnny.

Acustica tunelului făcea ca fiecare cuvânt să sune a gol. Renfrew se întoarse și, pe neașteptate, alunecă. Se prăbuși într-o baltă și înjură. Johnny se aplecă. Fasciculul de lumină dădu la iveală conturul mat al argintului-viu. Bocancul lui Renfrew se agățase într-o crăpătură de la îmbinarea imperfectă a două țevi. Sub pelicula de murdărie de la suprafața apei mercurul strălucea de-ți lua ochii. Licărirea caldă, ca de fum, era un șarpe subțire, prins într-o capcană, valorând o sută de guinee.

- O captură! O captură! repetă Johnny. Aspirară mercurul în sticle. Descoperirea metalului luminos îi înviorase; bine dispus, Renfrew începu să râdă nestăvilit. Continuară să meargă înainte, descoperind peșteri neexplorate și cotloane întunecate, doar plimbând fasciculele de lumină gălbuie de-a lungul pereților curbați. Johnny găsi o nișă situată la înălțime, scobită și acoperită cu o saltea mucegăită.

- Căminul vreunui vagabond, cred, murmură Renfrew. Găsiră mucuri de lumânări și cărți jerpelite.

- Hei, asta-i din 1968, tati, spuse Johnny. Lui Renfrew conținutul i se păru pornografic, așa că o azvârli înapoi cu fața în jos pe saltea.

- Ar trebui să ne întoarcem, propuse el.

Consultând harta pe care o aveau la ei dădură de o scară de fier. Johnny se strecură primul afară și clipi orbit de lumina după-amiezei. Se așezară la rând să predea Șefului Expediției captura de mercur. În acord cu noua teorie la modă, observă Renfrew, grupurile sociale erau încurajate, nu conduse. Îl urmări pe Johnny vorbind, sfădindu-se și încercând să se apropie de alți doi băieți aflați aproape de el la coadă. Johnny depășise deja vârsta la care părinții îl mai puteau influența profund. De acum încolo intervenea presiunea egalilor și a mediului; jocul cu mingea în limita regulilor, etalarea unui dispreț moderat față de fete, câștigarea unei poziții de mijloc între bătaușii înnașcuți și cei care o luau mereu pe coajă, mimarea unei anumite familiarități ușor vulgare, dar încă nedesluite, față de sex și de rostul acelor organe misterioase, rareori văzute, dar percepute. Curând se va confrunta cu

arzătoarea problemă a adolescenței – cum să se culce cu vreo fată, să treacă astfel prin flacăra spre bărbăție și să evite totuși capcanele pe care societatea i le pune în cale. Sau poate că părerea aceasta, suficient de cinică, era destul de învechită. Pesemne valul de libertate sexuală prin care trecuseră generațiile anterioare mai ușurase situația. Lucrurile stăteau totuși altfel, socoti Renfrew. Mai rău era că nu-i venea nici o idee clară prin care să lămurească problema aceasta cu Johnny. Cel mai bine ar fi fost, probabil, să se bazeze chiar pe intuiția băiatului. În concluzie, ce sfaturi îi putea oferi lui Johnny? „Ascultă fiule, să ții minte un lucru – nu primi sfaturi.” Parcă-l vedea făcând ochi mari și răspunzând: „Dar e caraghios, tati. Dacă ți-aș urma sfatul, aș face invers de cum spui.” Renfrew surâse. Paradoxurile apăreau la tot pasul.

O mică fanfară studentască făcu mare larmă la anunțarea cantității colectate, în total câteva kilograme.

– Trăim din resturile zilei de ieri, murmură un bărbat aflat lângă el.

– Al naibii de-adevărat.

Avea sentimentul că regăsește înțelepciunea populară și lucrurile prețioase ale trecutului, fără să realizeze nimic nou. *Ca însăși țara*, gândi el.

În drum spre casă, Johnny vru să se oprească să vadă Bluebell Country Club, un nume insuportabil de atrăgător pentru o casă construită din piatră în secolul al optsprezecelea, aflată în apropiere de Cam. O oarecare doamnă Bell găzduia acolo pisici pe perioada cât stăpânii lor erau plecați. Marjorie își luase demult o pisică nesuferită pe care Renfrew o încredințase în cele din urmă doamnei Bell, deoarece nu-l lăsase inima să o arunce în Cam. Casa trăsnea a urină de pisică și a umezeală propice apariției tuberculozei.

– N-avem timp, strigă Renfrew către Johnny, și pedalară prin dreptul citadelei. După aceea, Johnny se arătă mai lenevos decât înainte și deveni mai reținut. Lui Renfrew îi păru rău imediat că fusese atât de tranșant. Își dădu seama că mai trecuse prin starea asta în ultima vreme. Absența prelungită de acasă, probabil, munca până târziu la laborator, îl făceau să se îndepărteze treptat de Marjorie și de copii. Ori poate că existau momente în viață când

aveai un sentiment nedeslușit că semeni cu părinții tăi și că reacțiile nu-ți mai aparțin întru totul. Acțiunea genelor și a mediului nu putea fi împiedicată.

Renfrew zări un nor ciudat și gălbui dominând orizontul și-și aminti după-amiezele de vară pe care el și Johnny le petrecuseră urmărind sculptorii de nori care lucrau deasupra Londrei.

- la uită-te acolo! strigă el și arată cu mâna. Johnny se supuse și aruncă o privire la norul gălbui. Îngeri care se pregătesc să facă pipi, explică Renfrew, așa spunea babacul meu. Înviorați de acest fragment din istoria familiei, zâmbiră amândoi.

Se opriră la o brutărie de pe King's Parade; Fitzbillies. Johnny deveni un școlar englez rupt de foame care se dă în spectacol fără să-i pese. Renfrew își îngădui să spună că nu va mânca decât două bucăți, nimic mai mult. O tăbliță scrisă cu creta, așezată în fața chioșcului de ziare, anunța groaznica știre că *The Times Literary Supplement* își dăduse duhul, o informație pe care Renfrew o găsi la fel de neinteresantă ca și producția de banane din Borneo. Titlurile de pe primele pagini nu precizau dacă încetarea apariției fusese provocată de faliment sau - ceea ce lui Renfrew i se părea mult mai sigur - de absența cărților demne de a fi citite.

Johnny intră în casă ca un vârtej, provocând strigătul de protest al soră-sii. Renfrew îl urmă, simțindu-se, după atât pedalat, cam fără vlagă și ciudat de abătut. Se instalează în camera de zi, încercând să nu se gândească la nimic, măcar acum, dar nu reuși. Jumătate dintre obiectele de acolo îi erau total necunoscute. Un prespapier vechi din sticlă, o lumânare ciudat de mată, un abajur creț cu o floare pe el, o reproducere ieftină după un Gauguin, un porc vârgat din porțelan așezat lângă vatră, o copie în alamă înfățișând o doamnă în costum medieval, o scrumieră din porțelan sub forma unei pisici, având scris pe margine cu litere cursive un citat dintr-o poezie. Abia dacă scăpase vreun centimetru pătrat care să nu fie transformat în ceva grețos de drăguț. În vreme ce lua aminte la toate acestea, glasul metalic și persistent ce răzbătea din aparatul de radio purtat peste tot de Marjorie ajunse până

la el, anunțând din nou ce se întâmpla în Nicaragua. Americanii voiau să obțină aprobarea guvernelor de diverse coloraturi politice ale țărilor învecinate pentru construirea unui canal. Se înțelegea de la sine că avea să intre în competiție cu cel din Panama, de vreme ce acesta era blocat aproape jumătate din an. Renfrew își aminti un interviu difuzat de BBC pe această temă, în cadrul căruia un nătărău din Argentina sau de undeva din zonă se luase de ambasadorul american dorind să știe de ce americanii se numeau așa, iar cei din sudul SUA, nu. Argumentația logică ajunsese să includă și ideea că, dacă tot își atribuiseră numele de „american”, puteau să-și însușească și orice nou canal. Ambasadorul, neînvățat cu trucurile televiziunii, dăduse o explicație rațională. El susținea că nici una dintre națiunile americane nu includea în numele ei cuvântul „America” și, prin urmare, nu putea emite pretenții privind folosirea lui. Vulgaritatea acestei păreri în fața torentului de energie psihică a argentinianului îl făcuse pe ambasador să piardă masiv din popularitate când telespectatorii au telefonat pentru a-și exprima părerile despre dezbatere. Ei bine, ambasadorul acela abia catadicsise să zâmbească sau să se întoarcă spre cameră, și nici nu bătuse cu pumnul în masa din fața lui. Cum se putea aștepta să-i convingă cât de cât pe telespectatori?

Intră în bucătărie și o găsi pe Marjorie reasezând borcanele cu conserve, poate pentru a treia oară.

- Nu știi cum se face, dar nu arată *drept*, îi spuse ea cu o iritare vecină cu disperarea.

El se așeză la masă și-și puse o cafea care, exact cum se aștepta, avea un gust insuportabil. Așa se întâmpla mereu în ultima vreme.

- Sunt sigur că-s drepte, murmură el.

Apoi însă îi urmări mișcările prin care ridica și aranja cilindrii aurii și, într-adevăr, rafturile păreau înclinate. Urmărind exact linia care ducea spre centrul planetei, el le făcuse impecabile din punct de vedere geometric. Casa lor era deplasată și înclinată, apăsată de istoria prin care trecuse. Știința nu mai avea nici o valoare în asemenea vremuri. Bucătăria aceasta era cadrul de referință local și drept, constanta galileeană. Da. Privind-o pe Marjorie răsucind borcanele și tot schimbându-le locul și simțind

rigiditatea prusacă alcătuită din șipci de brad, își dădu seama că de data asta pereții erau drepți, iar rafturile stăteau înclinate.

Peterson se trezi și se uită pe fereastră. Pilotul făcuse o curbă largă pentru a se apropia de San Diego dinspre ocean. De la această înălțime se vedea mai toată coasta de la nord de Los Angeles. Orașul părea înveșmântat într-o eternă ceață; în rest, ziua era senină și sclipitoare. Scânteind orbitor, razele soarelui erau reflectate de ferestrele clădirilor cu multe etaje, care adăposteau birouri. Privi absent suprafața mării. Liniile minuscule și încrețite ale valurilor se târau imperceptibil spre țărm. Pe măsură ce avionul cobora, văzu ici și colo rotunjimi de spumă albă pe fondul albastru, cu mult diferite de apele oceanului pe care-l traversase cu o zi în urmă.

Zburase cu o cursă regulată. Din aer, înflorirea diatomeelor din Atlantic i se păruse înfiorător de clară. Avea acum peste o sută de kilometri diametru. Numele de înflorire i se potrivea, gândi el abătut. Arăta ca o floare gigantică, o camelie sângerie desfăcându-se în largul coastei Braziliei. Toți pasagerii fuseseră impresionați de acea apariție, alergând ca o turmă de la o fereastră la alta ca să vadă mai bine, punând întrebări care le trădau agitația. Interesant, remarcă el, cum roșul, culoarea sângelui, era asociat cu pericolul în mintea omului. Se cutremurase când zărise oceanul nemișcat, rănit, și marginile rozalii ale valurilor.

Mintea se distanțase de realitatea de jos, transformând-o într-o operă de artă suprarrealistă. Mai adaugă jaguari purpurii și copaci galbeni: un tablou de Jesse Allen. Și pești portocalii zburând prin aer...

Cum suna poemul acela de Bottomley?¹⁶ Strofa a doua - ceva despre păsări silite să zboare prea sus -...*unde aburii tăi ciudați se strecoară / Când păsările se-apropie prea mult, pietrele toate dau să moară*. Versuri proaste din secolul al nouăsprezecelea. Cu câtă disperare ne agățăm de fărâmele de civilizație.

În Rio avuseseră loc tulburări. Chestiuni politice obișnuite, marxism pop și încleștări locale având oarece legături cu înflorirea. La aeroport îl așteptase un elicopter

¹⁶ Gordon Bottomley (1874-1948), poet și dramaturg britanic (n.tr.)

pentru a-l transporta în grabă la o întâlnire secretă pe un iaht mare, ancorat în larg, la nord de oraș. Era prezent președintele brazilian, împreună cu Consiliul de Miniștri, McKerrow de la Washington și Jean-Claude Rollet, un coleg de-al lui Peterson, membru al Consiliului. Discutaseră de la zece dimineața până după-amiaza târziu, mâncând acolo la ora prânzului. Urma să se ia măsuri pentru a stopa extinderea înfloririi, dacă era posibil așa ceva. Era crucial să se dea procesul înapoi; de aceea se efectuau unele experimente în Oceanul Indian și în bazinele din sudul Californiei. Se votaseră proceduri de urgență pentru Brazilia, cu scopul de a se compensa pagubele produse prin interzicerea pescuitului. Trebuia ca președintele brazilian să prezinte semnificația acestor hotărâri și să evite declanșarea unei panici generale. O încercare de a stăpâni apele dezlănțuite cu mâinile goale, un reazem fragil împotriva marșului de nestăvilit al mării bolnave din jurul lor. După încheierea reuniunii, Rollet plecase să prezinte un raport direct în fața Consiliului.

Peterson se văzuse obligat să apeleze la subterfugii pentru a scăpa de povara altor sarcini și alergături, și a amestecului din afară. Rezolvarea unei asemenea crize cerea diplomație și multe deplasări extenuante. Trebuia ca națiunile să fie calmate la nivel individual, promovate interesele Angliei (deși nu aceasta era misiunea lui oficială prioritară) și să se evite comentariile alarmiste ale atotprezenților reporteri obraznici și băgăreți. Peterson demonștră cu succes că era nevoie să se acorde sprijin oficial experimentelor din California. Nu era suficient să faci treabă bună, ci, mai presus de toate, să fii văzut muncind. Prin asta câștigă răgazul de care avea nevoie. Adevăratul scop era un mic experiment pe care-l concepuse el însuși.

Imediat după aterizare, din difuzoare se auzi muzică și pasagerii începură să-și pregătească bagajele de mână pentru a coborî. Lui Peterson acesta i se părea cel mai dezagreabil aspect al călătoriei pe curse regulate și regretă că nu insistase mai mult pe lângă Sir Martin pentru a primi ordinul de deplasare cu un avion supersonic destinat persoanelor oficiale. Era costisitor, ar fi fost o risipă etc. etc., dar, la naiba, mult mai convenabil decât să călătorească într-un vagon de vite înzestrat cu aripi.

Argumentul standard, potrivit căruia transportul privat îngăduia persoanei oficiale să se odihnească și astfel să-și păstreze energia pentru rezolvarea problemelor, nu rezistase într-o epocă a subțierii bugetelor.

Părăsi avionul înaintea tuturor, folosind ușa din față, așa cum stabilise dinainte. Văzu o gardă de securitate liniștită de numeroasă, toți membrii dispozitivului purtând cizme din piele și căști. Se obișnuise deja cu imaginea pistoalelor automate purtate la vedere.

Limuzina avea ca însoțitor un angajat de la protocol care se porni să vorbească fără nici o noimă, dar Peterson îl reduse curând la tăcere și călătoria se dovedi agreabilă. Automobilul care asigura protecția se ținea foarte aproape, observă el. Nu se vedea nici o urmă a recentelor „neplăceri”. Câteva blocuri arse până la temelii, desigur, și un drum de acces către Autostrada 45 sfârtecat de proiectilele armelor de mare calibru, însă în aer nu se simțea câtuși de puțin încordarea. Străzile erau destul de curate, iar autostrada practic pustie. De când, în ciuda planurilor vădit optimiste, câmpiile mexicane se uscaseră, California încetase a mai fi paradisul celor ce venerau automobilul. Acest lucru, la care se adăugau pasiunile politice ale mexicanilor care cereau respectarea promisiunilor fără acoperire de redresare economică, se contopise cu restul urzelilor politice de aici și dusesese la declanșarea „tulburărilor”.

Ceremoniile, obișnuite în astfel de ocazii, îi răpiră foarte puțin timp. Institutul de Oceanografie Scripps degaja un aer de soliditate ce rezistase vremii; gresie albastră, o aromă sărată și așa mai departe. Personalul se învățase cu prezența demnitarilor care umblau peste tot. Membrii echipei TV se aleseră cu o casetă înregistrată – numai că acum nu se mai numea așa, își reaminti Peterson, misteriosul termen de „dexter” apărând ca din senin în locul lui – și fură dați afară cu vorba bună. Peterson zâmbi, strânse mâini, discută pe teme neimportante. Apăru și pachetul pe care Markham îl solicitase celor de la Caltech, și Peterson îl puse bine în valiza-diplomat. Markham ceruse acest material spunând că era legat de experimentul cu tahioni, iar Peterson consimțise să-și folosească poziția și

relațiile pentru a-l obține de la americani. Deocamdată lucrarea nu putea fi publicată, o stratagemă bine cunoscută pentru a evita divulgarea de secrete, dar demersurile inteligente rezolvaseră și problema asta.

Dimineața decurse conform planului. O prezentare generală făcută de un oceanograf, diapozitive și grafice în fața unui public format din douăzeci de persoane. Apoi o rundă de discuții deschise și mult mai pesimiste într-un grup restrâns, format din cinci oameni. După aceea, o întrevvedere particulară cu Alex Kiefer, șef peste toate.

- Nu doriți să vă scoateți haina? Azi e destul de cald. De fapt, e o zi mare.

Kiefer vorbea repede, agitat, clipind mai tot timpul. Eliberat acum de presiunea grupului, Kiefer părea să clocotească de energie. Pășea grăbit, parcă sărind pe vârfuri, și privea permanent în jur, salutând cu mișcări precipitate pe cei câțiva oameni cu care se întâlneau pe drum. Îl invită pe Peterson în biroul său.

- Pofțiți, pofțiți, spuse el frecându-și mâinile. Luați loc. Dați-mi mie haina. Nu? Da, frumoasă priveliște, nu-i așa? Frumoasă.

Această ultimă replică veni ca răspuns la un comentariu pe care Peterson nici măcar nu-l făcuse, deși traversase instinctiv biroul, mergând spre ferestrele largi, atras de suprafața sclipitoare a Pacificului.

- Da, spuse el într-un târziu, rostind remarca mult așteptată. E o priveliște magnifică. Nu vă distrage atenția?

Plaja largă se întindea spre La Jolla și apoi se arcuia, întreruptă de stânci și de golfuri mici, către un promontoriu înconjurat de palmieri, ca un paradis. Mai spre larg, șiruri de surferi îmbrăcați în costume impermeabile se legănau pe planșe, ca niște păsări mari și negre.

Kiefer râse.

- Când constat că nu mă mai pot concentra, îmi pun costumul și mă duc să înot. Mă ajută să-mi limpezesc gândurile. Încerc să înot zilnic. În realitate, nici nu prea am nevoie de un costum impermeabil. Apa s-a încălzit deja. Tinerilor de colo li se pare rece. Arată către surferii așezați în genunchi pe planșe, vâslind cu brațele către un val de mărime apreciabilă. Pe vremuri era rece de-a binelea în perioada asta. Înainte de a se inaugura centralele nucleare

de mare putere de la San Onofre, înțelegeți? Ei, îmi închipui că *știți asta*. Astfel de lucruri sunt de competența dumneavoastră, nu? Oricum, temperatura apei a crescut cu câteva grade, exact în porțiunea aceasta de coastă. Interesant. Până în prezent pare să fi stimulat dezvoltarea vieții acvatice. Desigur, urmărim cu atenție fenomenul. De fapt, reprezintă una dintre preocupările noastre majore. Dacă va continua, ar putea modifica unele cicluri trofice, dar, din câte am constatat, a atins maxima. În ultimii ani nu s-au mai înregistrat creșteri de temperatură.

Pe măsură ce-și prezenta activitatea, Kiefer deveni mai puțin agitat. Peterson aprecie că se apropia de cincizeci de ani. Avea riduri în jurul ochilor și părul negru încăruntit la tâmplă, dar era zvelt și cu o bună condiție fizică. Părea un ascet, însă înfățișarea biroului dezmințea această impresie. Cu acel amestec de invidie și dispreț pe care îl simțea deseori față de America, Peterson observase deja preferințele lui Kiefer: grosimea covorului verde-oliv, care se asorta cu biroul mare și elegant din lemn de trandafir, ferigi și alte plante bine îngrijite, stampe japoneze pe pereți, reviste cu coperte lucioase și colorate așezate pe măsuța de cafea cu tăblia din ceramică și, desigur, ferestrele largi cu vedere spre ocean. Îi reveni în minte imaginea odăiței aglomerate, ce-i aparținea lui Renfrew, de la Cambridge. În afară de priveriște, Kiefer nu părea totuși să fie mândru sau conștient de mediul pe care și-l crease. Se așezară, nu la birou, ci pe scaunele confortabile de lângă măsuță. Peterson socoti că putea pune capăt acțiunii de intimidare a vizitatorului, puse la cale de Kiefer, și că acum era nevoie de un gest care să dovedească nepăsarea.

- Vă deranjează dacă fumez? întrebă el scoțându-și o țigară de foi și bricheta din aur.

- A... Nu... Poftiți. Vreme de o clipă, Kiefer păru tulburat. Sigur, fumați. Se ridică și deschise puțin fereastra, apoi merse la birou și vorbi prin interfon: Carrie, adu, te rog, o scrumieră.

- Îmi pare rău, spuse Peterson. După cât se pare, încălc o regulă. Credeam că fumatul e permis în birourile personale.

- Da, este, este, îl asigură Kiefer. Întâmplător eu nu

fumez și încerc să descurajez obiceiul acesta. Îi adresa lui Peterson un zâmbet strâmb și dezarmant. Din fericire, veți înțelege curând de ce o fac. V-aș fi recunoscător dacă *stați* oarecum pe direcția vântului, ca să zic așa.

Peterson consideră acel „oarecum” drept o încercare obișnuită a unui american de a vorbi engleza britanică, efect ratat însă prin folosirea greșită a prezentului în fraza rostită.

Ușa se deschise și secretara lui Kiefer aduse o scrumieră pe care o așeză în fața lui Peterson. Îi mulțumi și trecu tăcut în revistă calitățile ei fizice, dându-i un opt pe scara lui de zece puncte. Realiză, plin de încântare, că doar statutul său de membru în Consiliu anulasese interdicția pe care o impusese Kiefer în legătură cu fumatul în acest birou.

Kiefer se instalează pe marginea scaunului, față în față cu Peterson.

- Așa... Spuneți-mi cum vi se pare situația din America de Sud. Își frecă mâinile nerăbdător.

Peterson pufăi satisfăcut.

- Rea. Nu disperată, dar gravă, totuși. În ultima vreme, Brazilia a devenit tot mai dependentă de pescuit, din cauza politicii mioape de defrișări și incendieri de acum zece-douăzeci de ani - și această înflorire afectează, bineînțeles, foarte serios pescuitul.

Kiefer se aplecă și mai mult în față, dornic să audă și alte detalii, ca orice gospodină bârfitoare, iar Peterson începu imediat să repete lecția pe care o învățase perfect. Dezvălui numai ce socoti de cuviință și obținu de la Kiefer câteva detalii tehnice extrem de interesante. Știa mai multă biologie decât fizică, așa că îi merse mai bine decât cu Renfrew sau cu Markham. Kiefer povesti despre situația fondurilor - tristă, bineînțeles; nici nu era posibil să audă altă placă - și Peterson îl struni discret spre subiecte care să-i folosească.

- Credem că întregul lanț trofic ar putea fi amenințat, spuse Kiefer. Fitoplanctonul moare din cauza hidrocarburilor clorurate - cele folosite la îngrășăminte. Kiefer răsfoi câteva rapoarte. Mai precis, manodrina.

- Manodrina?

- Da, o hidrocarbură clorurată folosită la insecticide. A

creat o nouă verigă de viață între algele microscopice. A apărut o nouă varietate de diatomee. Ea utilizează o enzimă care descompune manodrina. Diatomeele excretă de asemenea un produs de descompunere care întrerupe transmiterea impulsurilor nervoase la animale. Legăturile arborescente nu se mai realizează. Dar sigur s-au menționat toate acestea în timpul conferinței.

- Discuția a fost preponderent politică, referindu-se la măsurile ce trebuie luate pentru a se face față crizei imediate.

- Ce se poate face?

- Se va încerca transferarea resurselor prevăzute pentru experimentele din Oceanul Indian, referitoare la limitarea înfloririi, dar nu știu dacă se vor obține rezultatele dorite. Testările încă nu s-au încheiat.

Kiefer bătu darabana pe ceramica tăbliei.

- Ați văzut personal cum evoluează înflorirea? Întrebă el brusc.

- Am zburat pe deasupra ei, răspunse Peterson. E urâtă ca păcatul. Culoarea bagă în sperieți satele de pescari.

- Cred c-ar fi bine s-o văd și eu, murmură Kiefer mai mult pentru sine. Se ridică și începu să se plimbe prin birou. Știți, eu simt totuși că e vorba de altceva.

- Da?

- Unul dintre cercetători crede că acolo se petrece ceva ieșit din comun, după modul în care se modifică procesul. Kiefer făcu un semn de renunțare. Totu-i doar o ipoteză. Vă voi informa când apare ceva.

- Apare?

- Voiam să spun „rezultă”.

- A, chiar vă rog.

Peterson plecă de la Scripps mai târziu decât își planificase. Acceptă invitația lui Kiefer de a cina la el acasă, în ideea de a păstra fațada de colaborare, gând înțelept care mai dăduse roade și cu alte ocazii. Oricât de plictisitoare ar fi conversația, nu-ți vine să te superi pe un nătărău atunci când e puțin cherchelit, când spune glume și devorează în tovărășia ta o tavă cu mâncare.

Urmată îndeaproape de echipa de asigurare a securității, limuzina îl duse pe Peterson în La Jolla, pentru întâlnirea de

la Banca San Diego First Federal Savings. Aceasta se afla într-o clădire masivă și simplă, așezată exact între magazine cu un aer obosit și cu mărfuri pentru toate gusturile. Se gândi să cumpere ceva drept amintire, ca orice soldat-care-se-întoarce-acasă-după-război, lucru pe care-l făcea mai des când era tânăr, dar, după ce deliberă câteva clipe, respinse ideea. Magazinele făceau parte din categoria locurilor în care sigur ești fraierit și, în ciuda situației șubrede a dolarului, lira o ducea și mai prost. Nimic din toate acestea n-ar fi contat dacă marfa ar fi fost cu adevărat interesantă, însă vitrinele expuneau mărunțișuri ieftine, lămpi încărcate de zorzoane și scrumiere, strident colorate. Se strâmbă și intră în clădirea băncii.

Directorul îl întâmpină la ușă, impresionat de prezența pazei de corp. Da, fusese anunțat de sosirea domnului Peterson, da, căutaseră prin arhivele băncii. Imediat ce ajunseră în biroul lui, Peterson îl întrebă fără menajamente:

- Ei, bine?

- O, domnule, a fost o surpriză pentru noi, vă asigur, spuse el cu un aer serios. O casetă de valori cu taxa plătită pe zeci de ani înainte. Nu suntem obișnuiți cu așa ceva.

- Tot ce se poate.

- Am înțeles eu bine, sau nu aveți cheia? Întrebă el, sperând să nu fie adevărat, pentru că astfel scăpa de explicațiile obligatorii față de superiorii lui.

- Exact, n-o am. Dar n-ați descoperit caseta înregistrată pe numele meu?

- Ba da. Nu înțeleg...

- Să zicem pur și simplu că e o problemă de, hm, securitate națională.

- Totuși, fără cheie, proprietarul...

- Securitate națională. Timpul de care dispunem este foarte scurt, în acest caz. Sper că înțelegeți ce vreau să spun.

Peterson îi zâmbi cât se poate de distant.

- Da, subsecretarul mi-a explicat într-un fel la telefon, iar eu m-am consultat cu șeful meu direct, însă...

- Ei, atunci mă bucur să aflu că lucrurile s-au rezolvat atât de repede. Vă felicit pentru promptitudine. E o încântare să constat cât de eficient lucrați.

- Da, noi...

- Aș dori să verific chiar acum, spuse Peterson cu un aer ferm.

- Da, atunci, pe aici, poftiți...

Îndepliniră inutilul ritual de semnare și notare a orei exacte și trecură de poarta dotată cu sisteme de alarmă. Dincolo de ușile uriașe din oțel, se vedeau șiruri de casete strălucitoare așezate pe toată lungimea peretelui. Directorul pescui cheile potrivite din buzunarul vestei. Găsi caseta dorită și o extrase. Ezită o clipă, apoi i-o cedă lui Peterson.

- Da, mulțumesc, murmură el politicos și se duse direct în cămăruța alăturată pentru a-i cerceta conținutul fără să fie tulburat.

Lui îi venise ideea asta și ținuse la ea. Dacă tot ceea ce spunea Markham se dovedea adevărat, era posibil să transmită ceva în trecut și să modifice prezentul. Însă nu rezulta limpede modul precis în care această acțiune afecta prezentul. Întrucât trecutul, așa cum îl vedea acum, putea fi cel creat de Renfrew, cum l-ar fi deosebit oare de un altul, potențial, care de fapt nu existase? Modul acesta de a privi lucrurile era o greșeală, spunea Markham, fiindcă imediat ce se transmitea un fascicul de tahioni printre două perioade, ele erau legate pentru totdeauna, formând o buclă închisă. Dar lui Peterson i se părea esențial să știe dacă se putea realiza legătura. Experimentele de laborator ale lui Markham, incluzând comutatoare și întrerupătoare care se mișcă într-o parte și-n alta între ploturi, îi rămâneau nelămurite. De aceea propusese o modalitate de verificare. Foarte adevărat, trebuia să fie transmise spre trecut datele preliminare privind starea oceanului, și câte altele... Dar se putea cere trecutului un soi de piatră de hotar. Un semn de netăgăduit că fuseseră recepționate - asta era suficient să-l convingă pe Peterson de soliditatea ideilor. Prin urmare, cu două zile înainte de a părăsi Londra, îi telefonase lui Renfrew și-i dăduse un anumit mesaj pentru a-l transmite. Markham avea o listă a grupurilor experimentale care ar fi putut primi un mesaj tahionic pe aparatele lor de măsurare a rezonanței magnetice nucleare. Se transmisera mesaje fiecărui asemenea loc - New York, La Jolla, Moscova - cu rugămintea de a se închiria pe numele lui Peterson casete

de valori care să conțină un bilet și să nu fie contestate. Atât era de ajuns.

Peterson nu se putea deplasa la Moscova fără să-i explice lui Sir Martin motivul. New Yorkul era exclus, pentru moment, din cauza actelor teroriste. Rămânea doar La Jolla.

Peterson își simți pulsul crescând în clipa în care încuietoarea cutiei de valori se deschise cu un declic. Ridică apoi capacul și văzu doar o foaie gălbuie de hârtie împăturită în trei. O luă și-i îndreptă îndoiturile. Foșnea ca un pergament.

MESAJ PRIMIT. LA JOLLA.

Atâta tot. Era suficient. În aceeași clipă se simți cuprins de două stări contradictorii: bună dispoziție și o bruscă dezamăgire că nu ceruse mai mult. Cine scrisese biletul? Ce altceva se recepționase? Își dădu seama cu tristețe că făcuse niște presupuneri: amărâtul care va primi mesajul va respecta instrucțiunile și apoi va povesti cum îl recepționase, ce semnificație îi atribuia sau se va lăuda măcar cu priceperea lui.

Ba nu, nu, se gândi așezându-se. Atât era de ajuns. Rezultatul dovedea că acțiunea fusese corect gândită. Incredibil, dar adevărat. De acord, implicațiile păreau neclare, însă realitatea nu putea fi contestată.

Și în plus, cugetă el cu oarecare mândrie, totul fusese opera lui. Se întrebă în treacăt dacă asta însemna să fii om de știință, să vezi lumea deschizându-se, fie și numai pentru o clipă.

Apoi directorul bătu șovăitor la ușă, sentimentul dispăru și Peterson strecură foaia îngălbenită în buzunar.

Se cază la Hotel Valencia într-un apartament cu vedere spre un mic golf. Parcul de dedesubt era ros de năvala valurilor, lucru evidențiat de modul abrupt în care se terminau aleile. Valurile măcinaseră solul de-a lungul întregii coaste. Lespezi mari de stâncă atârnav deasupra mării, gata să se prăbușească oricând. Nimeni nu părea să se sinchisească.

Le spuse celor din echipa de însoțire și șoferului

limuzinei să-și petreacă noaptea cum doresc. Îl făceau să fie prea bătător la ochi și socotea că se aflase destul sub lumina reflectoarelor în cursul zilei. Ideea succesului obținut la bancă nu-i dădea pace. Alungă o parte din încordarea acumulată înotând treizeci de lungimi în piscina hotelului și apoi făcând câteva incursiuni dezamăgitoare prin prăvăliile din preajmă. Îl interesau îndeosebi cele de îmbrăcăminte, însă ele aparțineau categoriei de magazine care nu se mulțumeau doar să-și expună mărfurile cu discreție, ci se simțeau obligate să le plaseze în scene înfățișând conace englezești sau castele franțuzești. America nu ducea lipsă de bani, numai că părea să le dea o destinație nepotrivită. Oamenii erau inteligenți, curați și eleganți. În Anglia, prosperitatea te plasa pe o treaptă aparte; aici ea nu-ți garanta nimic, nici măcar bunul-gust.

Trotuarele erau înțesate de oameni în vârstă, unii de-a dreptul nepoliticoși dacă nu te dădeai la o parte din calea lor. Bărbații mai tineri, însă, arătau atletici și sclipitori. Fiind îmbrăcate cu gust după ultima modă și dovedind o educație impecabilă, femeile îl interesară mai mult. Radiau o anumită amabilitate, un aer ciudat de nonșalanță prosperă. Într-o oarecare măsură, Peterson invidia această viață. Știa că oamenii care păseau atât de siguri de ei pe Girard suportau aceleași îngrădiri și restricții ca și englezii – sudul Californiei era un munte de interdicții privind imigrarea, cumpărarea de case, utilizarea apei menajere, schimbarea locului de muncă, folosirea automobilului și altele – dar păreau liberi. Aici nu ieșea prea mult în evidență plictisul față de viață, pe care europenii îl asociau cu maturizarea. Simțise dintotdeauna nevoia de a descoperi o anumită complexitate la femei. Toate păreau în mișcare, având chipuri frumoase, bine îngrijite și sincere. Legăturile amoroase cu ele erau directe, dovedind pricepere și lipsă de fantezie. Dacă li se făceau avansuri, niciodată nu se arătau surprinse sau șocate. Un *nu* însemna *nu*, iar *da* rămânea *da*. I se făcuse dor de provocarea celui *nu* care însemna poate, de jocul elegant al seducției. Aceste femei americane nu practicau jocul; erau energice și abile, dar niciodată viclene, secretoase sau subtile. Preferau întrebările directe și dădeau răspunsuri fără ocolișuri. Le plăcea să stăpânească situația.

Tot gândindu-se la aceste lucruri, se opri în fața unui magazin de vinuri și hotărî să vadă dacă putea să cumpere câteva sticle cu vin bun californian pentru a-l trimite în Anglia. Nu avea de unde să știe când se va mai ivi șansa de a trece pe aici.

Îl aștepta pe Kiefer în bar, când îi veni o idee. Ce-ar fi fost dacă i-ar fi trimis direct lui Renfrew o scrisoare cu mesajul în ea? După cum mergea poșta acum, s-ar fi putut să nici n-o primească, iar de împlinirea rugăminții nici nu mai putea fi vorba. În acest caz, după ce primise azi hârtia îngălbenită, l-ar fi putut suna pe Renfrew cerându-i să nu trimită mesajul. Cum ar interpreta Markham un asemenea gest?

Termină de băut ginul și apoi își aminti chestiunea cu buclele. Da, planul pe care-l concepușe ar fi aruncat totul într-o nebuloasă. Acesta era răspunsul. Dar ce fel de răspuns?

- La naiba cu străzile astea, se plânse Kiefer. Au ajuns ca la mahala. Trase brutal de volan ca să ia o curbă strânsă. Pneurile scrâșniră.

Această schimbare a subiectului reprezenta un retuș necesar pentru Peterson. Kiefer enumerase pe nerăsuflăte virtuțile și avantajele consumului de legume proaspete aduse aproape cu viteza luminii din „vale”, un soi de paradis care nici n-avea nevoie de alt nume.

Ca să încurajeze turnura pe care o căpătase discuția, Peterson îndrăzni să spună calm:

- Totul îmi pare foarte prosper.

- Da, sigur, dacă mergeți numai pe bulevarde, nu aveți cum să vedeți. Dar e din ce în ce mai greu de menținut un standard de viață. Priviți zona de aici, de exemplu. Observați ceva?

Se aflau pe dealuri, urmând drumuri înguste și întortocheate care le permiteau să zărească frânturi de ocean printre locuințe în stil spaniol și castele franțuzești în miniatură.

- Vedeți ce ziduri au? Când am sosit noi aici, oho, acum aproape douăzeci de ani, erau toate neîngrădite. Priveliști minunate de la fiecare casă. Acum nici cu vecinul de alături nu poți schimba o vorbă fără să ieși în stradă și să apeși pe

butoane pentru a te prezenta la interfon. Și, zdrang, merită să vezi sistemele antifurt! Componente electronice valorând cât o sută de ciobănești germani. Au și baterii auxiliare pentru cazurile de întrerupere a curentului.

- Deci criminalitatea e ridicată? Întrebă Peterson.

- Groaznic. Străini sosiți ilegal, prea multă lume, slujbe insuficiente. Toți cred că au dreptul la lux - sau cel puțin la confort - de aceea, când visul se năruie, apar nemulțumiri și resentimente.

Peterson începu să-și replanifice programul. Își va lăsa timp pentru a găsi cel mai bun sistem de securitate posibil. Mare prostie din partea lui că nu se gândise la asta mai de mult. Americanii excelau exact în domeniul acesta. Va avea nevoie de un sistem bun, adaptabil și rezistent. La o adică, îl va lua cu el acum. Regretă din nou că nu ceruse un avion personal.

- Orașul s-a divizat în enclave închise ermetic, reluă Kiefer. Majoritatea populației e înaintată în vârstă.

Peterson dădu absent din cap când Kiefer îi cită statistici despre California, care ocupa locul al doilea, după Florida, în ceea ce privește procentajul de persoane vârstnice. De la prăbușirea sistemului de Asigurări Sociale, Mișcarea Vârstnicilor a exercitat presiuni din ce în ce mai mari pentru a obține privilegii, reduceri de taxe și alte înlesniri. Peterson cunoștea mult mai bine decât Kiefer problemele demografice; în urmă cu doi ani, Consiliul își făcuse o imagine globală în această privință, beneficiind și de unele informații confidențiale. Prezentând o rată de creștere a populației egală cu zero, SUA și Europa aveau un excedent de populație care atingea acum vârsta pensionării. Toți acești oameni așteptau cecuri grase, care ar fi trebuit să provină din taxele încasate de la numărul redus de tineri activi. Așa se născuse „sindromul drepturilor”. Vârstnicii considerau că plătiseră taxe mari cât munciseră, și fuseseră dați la o parte înainte de a fi ajuns să câștige salariile imense pe care le încasau în prezent managerii tineri. Se simțeau „îndreptățiți”, susținea Mișcarea Vârstnicilor, și era cazul ca societatea să scoată banii. Bătrânii votau mai frecvent și vegheau cu ochi ageri la respectarea intereselor proprii. Aveau putere. În California, părul alb devenise un simbol al activismului politic.

- ...Cu sistemele tele-video dichisite pe care și le-au cumpărat, nu au nevoie să iasă în oraș *săptămâni* la rând. Ele îi scutesc de cumpărături, deplasări la bancă sau de vizite la alte persoane sub șazeci de ani. Fac totul prin electronică. Asta ucide orașul. Cel mai vechi cinematograful din La Jolla, Unicorn, s-a închis luna trecută. Mare păcat.

Gândindu-se încă la reorganizarea programului, Peterson dădu din cap, prefăcându-se interesat. Mașina coti pe o alee în pantă și poarta se deschise. Urcară până în apropierea unei case mari și albe. Imitație spaniolă, o încadră Peterson în sinea sa. Scumpă, dar lipsită de stil. Kiefer parcă mașina și Peterson observă niște biciclete și un automobil familial. Iisuse, copii. Dacă se trezea silit să ia masa cu o gloată de puști americani...

Temerile i se confirmară parțial când fură întâmpinați la ușă de doi băieți care-i săriră în brațe lui Kiefer, vorbind amândoi în același timp. Kiefer reuși să-i potolească doar atât cât să-i poată prezenta lui Peterson. Copiii își îndreptară apoi atenția asupra lui Peterson. Cel mai mare sări peste orice preparative și-l întrebă de-a dreptul:

- Sunteți om de știință ca și tata?

Cel mic îl privi țintă fără să clipească, mutându-și greutatea de pe un picior pe celălalt, într-un mod enervant. Dintre ei, părea cel mai zgomotos și mai zurbagiu, consideră Peterson. Cunoștea felul de a fi al celor de vârsta celui alt - curioși, vorbăreți, siguri de sine și cu convingeri aproape de neclintit.

- Nu chiar, începu el, dar nu apucă să termine.

- Tăticul meu studiază diatomeele din ocean, spuse băiatul, considerând că Peterson vorbise de ajuns. E ceva foarte important. Și eu o să mă fac om de știință când o să fiu mare, dar astronom, iar David astronaut, da' deocamdată are doar cinci ani și nu s-a hotărât. Vreți să vedeți modelul sistemului solar pe care l-am construit pentru școală?

- Nu, nu, Bill, interveni Kiefer precipitat. Știu că-i foarte frumos, dar domnul Peterson nu vrea să fie deranjat acum. Noi vom bea ceva și vom vorbi chestiuni de oameni mari.

O luă înainte către camera de zi, urmat de Peterson și de cei doi băieți. Kiefer era exact tipul de părinte care-i numea pe adulți „oameni mari”, gândi Peterson plictisit.

- Și *eu* pot să discut chestiuni de oameni mari, mormăi Bill indignat.

- Da, sigur că poți. Voiam să spun că vom discuta despre lucruri care nu te-ar interesa. Ce beți? Vă pot oferi whisky cu sifon, vin, tequila...

- De unde știi că nu m-ar interesa? Mă interesează multe, nu se dădu bătut copilul înainte ca Peterson să poată răspunde.

O voce fermă, dar calmă, se auzi din altă cameră și salvă situația:

- Băieți! Veniți aici imediat, vă rog!

Cei doi dispărură fără să mai protesteze. Peterson păstră pentru altă ocazie palma verbală pe care avusese de gând să i-o administreze puștiului.

- Văd că aveți niște Pernod. Aș vrea Pernod și tequila cu un strop de lămâie, vă rog.

- Doamne, ce amestec. E bun? Eu nu beau nimic tare. Ficatul, înțelegeți? Luați loc. Sigur avem niște suc de lămâie. Soția mea știe mai bine. Băutura asta are vreun nume sau ați inventat-o dumneavoastră?

Kiefer se purta din nou ciudat.

- Cred că se numește macho, spuse Peterson fără chef.

Își roti privirea prin cameră. Mobilată simplu și elegant, albul fiind culoarea predominantă, cu excepția câtorva piese orientale. Lângă peretele din partea opusă se afla un paravan minunat. În dreapta șemineului, un sul japonez, iar într-o mică nișă remarcă un aranjament floral. De la ferestrele largi, fără perdele, se vedeau acoperișurile caselor, coroane de copaci și Pacificul. Oceanul părea o suprafață întunecată în comparație cu luminile ce sclipeau pretutindeni de-a lungul coastei, cât putea cuprinde cu privirea. Preferă o sofa albă și joasă, așezându-se puțin pieziș la un capăt al ei pentru a putea admira atât camera, cât și priveliștea. În ciuda câtorva vrafuri de hârtii amestecate ici și colo, aparținând evident lui Kiefer, camera degaja o anumită seninătate.

- Sper să nu fi greșit. Cantități egale de Pernod și de tequila, e bine? Mă duc să caut suc de lămâie. A, vine și soția mea.

Peterson se întoarse către ușă, privi, apoi se mai uită o dată. Se ridică încet în picioare. Soția lui Kiefer îl lăsase

fără grai. Japoneză, tânără, zveltă și foarte frumoasă. Fără să-și dezlipească ochii de la ea, încercă să-și facă ordine în vâlmășagul de gânduri. Până în treizeci de ani, socoti el, ceea ce explica vârsta copiilor lui Kiefer. A doua căsătorie, fără îndoială. Purta pantaloni Levis albi și o bluză albă, pe gât, dintr-un material lucios. Nimic pe dedesubt, observă el încântat. Părul îi cădea drept și neted până aproape de talie, atât de negru, încât părea să aibă o strălucire albăstruie. Dar ochii îi reținură atenția în mod deosebit. Îmbrăcată doar în alb, în camera luminată discret, capul femeii părea să plutească liber și senzația aceasta stranie îl tulbură. Se opri în prag, nu neapărat pentru a crea un efect, dar apariția ei fusese dramatică. Se simți incapabil de vreo mișcare până când făcu ea primul pas. Kiefer se repezi agitat spre ea.

- Mitsuko, draga mea, vino, vino. Vreau să-l cunoști pe oaspetele nostru, Ian Peterson. Peterson, soția mea, Mitsuko.

Îi privi înflăcărat, când pe unul, când pe celălalt, asemenea unui copil care a adus acasă un premiu.

Ea intră în cameră mișcându-se cu o grație fluidă care-l încântă pe Peterson. Îi întinse mâna: rece și ușoară.

- Bună seara, spuse ea.

Peterson simți că măcar acum putea folosi cu toată sinceritatea salutul tipic american „încântat să vă cunosc”.

- Bună seara, murmură el, privind-o scurt printre gene pentru a-i transmite ceea ce salutul banal nu reușea.

Mesajul nerostit trezi o umbră de zâmbet. Se priviră cu o fracțiune de secundă mai mult decât impuneau convențiile sociale. Apoi ea își retrase mâna și se așeză pe sofa.

- Scumpa mea, avem în casă suc de lămâie? întrebă Kiefer frecându-și mâinile cu un aer stângaci. Iar tu? Vrei să bei ceva?

- Da, la amândouă întrebările, răspunse ea. Găsești suc de lămâie în frigider și vreau niște vin alb. Se întoarse către Peterson și-i zâmbi. Nu pot să beau mult. Mi se suie la cap.

Kiefer plecă în căutarea sucului de lămâie.

- Cum e situația în Anglia, domnule Peterson? întrebă ea lăsându-și capul ușor pe spate. Potrivit veștilor pe care le-am auzit aici, pare sumbră.

- Este grea, deși mulți nu înțeleg cât de grea. Cunoașteți

Anglia?

- Mi-am petrecut un an acolo, mai demult. Mi-a plăcut în mod deosebit.

- Da? Unde ați lucrat?

- Am fost la un curs postdoctoral la Imperial College din Londra. Sunt matematician. Acum predau la UCSD. Surâse în timp ce-l urmărea atent, anticipând o reacție de surpriză. Peterson rămase impenetrabil. Îmi dau seama că vă așteptați la studii de filozofie.

- A, nu ceva chiar atât de comun, spuse el calm, întorcându-i zâmbetul. Îi considera pe filozofi oameni care-și petreceau timp îndelungat căutând răspuns la întrebări de genul: „Dacă nu există Dumnezeu, cine scoate următorul șervețel Kleenex din pachet?”

Tocmai se pregătea să formuleze fraza într-o epigramă, când Kiefer reveni cu un pahar de vin și cu o sticlă de mici dimensiuni.

- Poftim vinul, iubito. Și către Peterson: Și sucul. Cât să fie, o idee?

- Splendid, mulțumesc.

Kiefer se așază și-l privi pe Peterson.

- V-a spus Mitsuoko despre anul petrecut la London University? Soția mea e o femeie sclipitoare. Doctor la douăzeci și cinci de ani. Sclipitoare și frumoasă. Sunt un bărbat norocos. Zâmbi mândru spre ea.

- Alex, nu mai vorbi așa. Cuvintele îi erau tăioase, dar surâsul afectuos le mai îndulci. Ridică din umeri dezaprobator către Peterson. E jenant când Alex se laudă cu mine față de prieteni.

- Înțeleg motivele.

Afișând un zâmbet curtenitor, Peterson își făcu socoteli. Îi mai rămăsese doar o seară. Cei doi aveau o căsătorie fără prejudecăți? Cât de direct s-o abordeze fără a o jigni? Cum să atingă subiectul în prezența lui Kiefer? Soția dumneavoastră mi-a spus că și aici situația e gravă, deși unui vizitator nu i se pare chiar așa.

Oare cum să interpreteze zâmbetul ei? Era ca și cum ar fi împărtășit amândoi un secret. Îi ghicise gândurile? Sau făcea doar un joc? Ori era vorba - îi trecu fulgerător prin minte - de o stare de iritare? Sigur îi transmitea niște semnale.

- Există o incapacitate psihologică de a renunța la standarde foarte ridicate, spuse Kiefer. Oamenii nu sunt dispuși să abandoneze un stil de viață pe care-l consideră tipic american.

- Asta-i o frază-șablon în mare vogă? Întrebă Peterson. Am întâlnit-o și în câteva reviste pe care le-am citit în avion.

Kiefer acordă atenție acestei ipoteze și, preocupat, se încruntă și spuse:

- Hm, „tipic american”? Da, cred că da. Chiar săptămâna trecută am citit un articol de fond pe tema asta. Vă rog să mă iertați, mă duc să văd ce mai fac băieții.

Ieși din cameră în stilul lui caracteristic, amintind de un terier dornic să facă pe plac stăpânului. Curând Peterson îl auzi vorbindu-le băieților în hol pe un ton blând, dar ferm. Ei îl întrerupeau mereu cu izbucniri de tenor, tipice pentru băieții-care-știu-că-sunt-inteligenți. Peterson luă o gură din pahar și se gândi dacă ar fi înțelept să continue tatonările cu Mitsuoko. Kiefer reprezenta o verigă din lanțul prin care el putea culege informații, o părticică esențială din mașinăria pusă în slujba oricărui cadru de decizie. Adevărat, se afla în California, la o dată ce trecuse binișor de secolul al nouăsprezecelea, dar niciodată nu puteai fi sigur de modul în care va reacționa un soț într-o asemenea situație, fără a mai pune la socoteală ce spunea teoria despre astfel de chestiuni. Dar, dincolo de principii și obiceiuri, realitatea era că individul îl enerva prin fanatismul lui privind alimentele pure, fumatul și devotamentul orb față de copiii aceia care nu-i plăceau câtuși de puțin.

La urma urmei, cadrele de conducere trebuie să ia pe loc decizii importante, corect? Corect.

Se întoarse către Mitsuoko, preocupat să descopere cum ar putea folosi momentele acestea, cât erau singuri.

Ea se uita pe geam, admirând priveliștea pe care, în mod sigur, o cunoștea perfect.

Înainte ca el să poată spune câteva cuvinte introductive, ea îl întrebă fără să-l privească:

- Unde locuiți, domnule Peterson?
- La Valencia. Iar numele meu este Ian.
- A, da. La sud de golfuleț există o porțiune de plajă la

care țin. Seara am obiceiul să fac o plimbare pe acolo. Apoi îl privi direct: în jur de zece.

- Am înțeles, răspunse el.

Simți pulsația sângelui. Era singura manifestare vizibilă a emoției. Dumnezeu, ea făcuse primul pas. Reușise să stabilească o întâlnire cu el aproape sub nasul soțului. Iisus, ce femeie!

Kiefer se întoarse în cameră.

- Ne confruntăm cu o criză care se ascute, spuse el.

Peterson pufni în râs, dar imediat, abil, începu să tușească.

- Cred că aveți dreptate, reuși el să spună sec. Nu îndrăzni să-și arunce ochii spre Mitsuoko.

În cursul îndelungatului zbor pe deasupra Polului, Peterson avu vreme să răfoiască dosarul primit de la Caltech. Simțea o relaxare și o oboseală plăcută, având acea senzație lenevoasă pe care o încerca de fiecare dată când știa că făcuse tot ce se putea pentru a ceda în fața plăcerilor. Fără regrete, acesta era cuvântul de ordine; să nu rateze nici o ocazie. Ar fi cel puțin o consolare dacă ar trăi cu certitudinea asta până la sfârșitul vieții.

Mitsuoko se ridicase la înălțimea dezmiardărilor sugerate subliminal. Plecase după trei ore, înarmată, desigur, cu argumente solide sau, mai curând, având acordul tacit al lui Kiefer de a nu pune întrebări. O încununare fericită a unei călătorii obositoare.

Dosarul de la Caltech reprezenta cu totul altă chestiune. Conținea câteva rapoarte minuțioase și sumbre de uz intern, care lui i se părură o învălmășeală de cuvinte și simboluri matematice. Markham va zburda prin ele, dacă va avea chef. I se dăduse de înțeles că dosarul nu-i fusese încredințat de bună voie. O copie a unei scrisori oficiale, întocmită la sugestia lui Peterson, care prezenta poziția Consiliului față de problemă, avea câteva cuvinte mângălite în partea de jos: *Purtați-i cu vorba - să nu dăm știri-bombă*. Sigur autorul biletului va elimina asta înainte de a face parțial cunoscut conținutul. Explicația venea de la sine. Guvernul american avea servicii foarte eficiente de securitate internă. În loc să apeleze la un schimb de scrisori cu cei de la Caltech, preferaseră să fotografieze în mod

clandestin tot ce reușiseră să găsească. Peterson oftă. O metodă cam riscantă dar, bineînțeles, nu era treaba lui.

Singura parte inteligibilă din dosar era o scrisoare personală, inclusă mai mult ca sigur datorită unor cuvinte-cheie.

Dragul meu Jeff,

Nu voi reuși să vin de Paști; am prea multe de făcut aici, la Caltech. Ultimele săptămâni au fost extrem de interesante. Lucrez alături de alți câțiva oameni și n-am vrea să lăsăm baltă calculele, nici măcar pentru o vacanță la Baja. Îmi pare rău, fiindcă așteptam cu nerăbdare să fiu împreună cu voi doi (dacă pricepi aluzia). O să duc lipsa cactușilor plini de țepi și a încântătoarei arșițe. Iartă-mă, poate data viitoare. Spune-i Lindei c-o să-i telefoniez în următoarele zile, să mai sporovăim, asta dacă-mi găsesc timp. Voi nu puteți veni aici o zi, sau, și mai bine, o noapte?

După ce mi-am călcat cuvântul în felul acesta, s-ar cuveni să-ți spun ce m-a pus pe jeratec. Un specialist în biologie marină de talia ta va socoti probabil că problema nu merită atâta atenție – cosmologia nu cântărește prea greu în lumea enzimelor și a soluțiilor titrate, cred eu – dar noi, care lucrăm în cadrul grupului pentru teoria gravitației, ne simțim în preajma unei adevărate revoluții. Ori poate că ea s-a petrecut deja.

E vorba de o problemă care nu le dă pace de multă vreme astrofizicienilor. Dacă există o anumită cantitate de materie în Univers, atunci el are o geometrie închisă – ceea ce înseamnă că expansiunea va înceta și va începe contractarea determinată de atracția gravitațională. Prin urmare, cercetătorii din domeniul nostru se întrebă de câțva timp dacă există suficientă materie în Univers pentru definitivarea geometriei. Până în prezent, măsurătorile directe asupra materiei din Universul nostru au fost neconcludente.

Simpla numărătoare a stelelor luminoase din Univers indică o cantitate redusă de materie, insuficientă pentru a include spațiul-timp. Există însă fără îndoială multă masă sub formă de praf, stele stinse și găuri negre.

Suntem foarte siguri că majoritatea galaxiilor au în centrul lor mari găuri negre. Asta explică în parte lipsa de

materie pentru definitivarea Universului nostru. Datele obținute recent arată modul în care sunt grupate galaxiile îndepărtate. Acești ciorchini la scară galactică sugerează că în Univers există mari fluctuații în ceea ce privește densitatea materiei. Dacă galaxiile s-ar aduna undeva în Universul nostru, iar densitatea lor ar crește îndeajuns, atunci geometria lor locală spațiu-timp s-ar putea înfășură în jurul ei însăși, la fel cum ar putea fi închis Universul nostru.

Acum posedăm numeroase dovezi pentru a da crezare vechii idei a lui Tommy Gold – potrivit căreia *există* părți ale Universului nostru care au suficiente grupări de galaxii pentru a-și forma propria geometrie închisă. Nouă nu ne-ar apărea mult diferite – doar mici zone radiind o lumină roșie slabă. Roșul provine de la materia care continuă să cadă în acele aglomerări. Ceea ce uimește este că toate aceste fluctuații locale în densitate pot fi considerate drept universuri *independente*. Timpul necesar pentru formarea unui univers separat nu depinde de mărimea lui. Probabil e egal cu rădăcina pătrată a lui gn în care g este constanta gravitațională, iar n , densitatea regiunii care se contractă. Deci e independentă de mărimea microuniversului. Un univers mic se închide la fel de repede ca și unul mare. Asta înseamnă că toate universurile, indiferent de dimensiuni, au aceeași vârstă. (Simpla definiție a timpului în cadrul acestei ecuații te-ar împinge să pui mâna pe pahar dacă nu ai fi matematician – ba chiar și dacă ai fi.)

Pe scurt, s-ar putea să existe universuri închise înăuntrul Universului nostru. În realitate, ar fi o coincidență extraordinară dacă el ar fi cel mai mare dintre toate. S-ar putea să reprezentăm o aglomerare locală în alt univers. Ții minte un desen animat mai vechi, în care un peștișor era înghițit de unul mai mare, la rândul lui înghițit de altul și mai mare, și așa mai departe, la infinit? Ei, bine, s-ar putea să fim unul dintre acești pești.

De câteva săptămâni lucrez în problema obținerii de informații despre – sau de la – aceste universuri aflate în interiorul Universului nostru. Evident, lumina nu poate trece dintr-unul în celălalt. Lucru valabil și pentru materie. Asta înseamnă geometrie închisă. Singura excepție o constituie un anumit tip de particulă care nu se supune

restricțiilor stabilite de teoria lui Einstein. Există câțiva candidați pentru asta, însă Thorne (marele nostru bătrân) nu vrea să cadă într-o asemenea capcană. Ar fi prea greu de ieșit, așa zice el.

Eu cred că răspunsul ni-l vor da tahionii. Ei pot scăpa din „universurile” mai mici conținute de al nostru. De aceea, recenta descoperire a tahionilor are o importanță enormă pentru cosmologie. E greu să detectezi tahioni, așa că nu știm prea multe despre ei. Ei ne oferă o legătură directă în spațiu-timpurile închise din interiorul propriului nostru Univers, motiv pentru care lucrez cu atâta îndârjire. Nici nu-ți închipui cât ne-am chinuit ca să ne putem continua munca, mai ales dacă ținem seama de greva din sectorul alimentar și de marele incendiu din Los Angeles. Judecând după situația actuală din lume, probabil că nimeni nu se va sinchisi. Tocmai asta-i farmecul vieții și lumii universitare.

Iartă-mă pentru detaliile astea care nu te-au luminat prea mult, probabil, dar subiectul este extraordinar de important pentru mine și m-am lăsat purtată de val. Oricum ar fi, îmi pare rău că nu pot veni la Baja. Sper să vă revăd curând pe amândoi.

Cu dragoste,
Cathy

Pentru o clipă, citind această scrisoare cu accente personale, Peterson avu o senzație de vinovăție. Consiliul ajunsese să folosească în mod curent astfel de metode pentru a evita lezarea intereselor unor țări recalitrante care nu înțelegeau necesitatea de a se acționa neîntârziat. Dar el rămânea un domn, iar un domn nu-și bagă nasul în corespondența altuia. Rezervele lui se risipiră, deoarece îl interesau mai mult implicațiile conținutului decât numele semnatarei. Subuniversuri? Incredibil. Peisajul creat de oamenii de știință devenea din ce în ce mai puțin real.

Peterson se rezemă de spătar și urmări îndelung defilarea zonelor pustii din Canada. Da, probabil că așa stăteau lucrurile. De câteva zeci de ani, imaginea lumii, așa cum era descrisă de oamenii de știință, devenise ciudată, detașată și incredibilă. Prin urmare, era mult mai ușor să ignori decât să încerci a înțelege. Problemele se complicau peste măsură. De ce să-ți mai bați capul? Deschide

televizorul, iubito! Bravo!

3 DECEMBRIE 1962

Cooper întinse foile cu pătrățele roșii pe masa din laborator, formând astfel o linie continuă. Se trase înapoi, mișcându-se pe vârfurile picioarelor, ca un sprinter gata să țâșnească înainte, și-și admiră opera. Zumzetul aparatelor din încăpere crea un fond pentru speranța care plutea în aer.

- Asta e, spuse încet Cooper. Sunt în ordine.

- Cele mai bune date pe care le-am obținut? îl întrebă Gordon.

- Cele mai bune pe care le voi obține eu, zise cu hotărâre Cooper, încruntându-se, detectând ceva anume în vocea lui Gordon. Se răsuci pe călcâie, cu mâinile în șolduri. Fără întreruperi. Trei ore în cap.

- Par bune și clare, recunosc Gordon pe un ton împăciuitor. Precise.

- Da, întări Cooper. Vorbesc serios. Dacă ar fi apărut vreo rezonanță mi-aș fi dat seama.

Gordon își plimbă degetul de-a lungul liniilor verzui reprezentând date. Nu apăreau rezonanțe standard.

În interiorul eșantionului lor, răcit la trei grade peste zero absolut în heliul care fierbea, se aflau nuclee de atomi. Fiecare era ca un mic magnet. Aveau tendința de a se orienta de-a lungul câmpului magnetic în care Cooper ținuse eșantionul. Experimentul standard era simplu: se dădea un scurt impuls electromagnetic, iar acesta bascula magneții nucleari, îndepărtându-i de câmpul magnetic. Cu timpul, nucleele se reorientau de-a lungul câmpului. Acest proces de relaxare nucleară putea să-i spună cercetătorului multe lucruri despre mediul din interiorul solidului. Era o metodă relativ simplă pentru a detecta trăsăturile microscopice ale structurii complexe a solidului. Pe lângă alte aplicații la tranzistori sau detectori de infraroșii pe care le-ar fi putut avea, acest proces îi plăcea lui Gordon pentru claritate și simplitate. La fel ca și cercetarea quasarelor sau a particulelor de mare energie, această ramură a fizicii solidelor nu oferea lucruri palpabile, însă era directă și avea o frumusețe simplă.

Diagramele pe care le avea acum sub ochi nu erau nici simple, nici frumoase. Ici și colo apăreau fragmente din ceea ce ar fi trebuit să recepționeze: curbe de rezonanță nucleară, omogene și semnificative. Însă înregistrările, cele mai multe, evidențiau grupări de linii zimțate reprezentând zgomot electromagnetic, apărând și dispărând la fel de brusc, după mai puțin de o clipă.

- Aceleași spațieri, murmură Gordon.

- Da, spuse Cooper. Cele de un centimetru, arătă el, și cele scurte de jumătate de centimetru. Al naibii de regulate.

Cei doi se priviră, apoi reveniră la date. Fiecare dintre ei sperase să obțină alt rezultat. Repetaseră la nesfârșit aceste experimente, eliminând orice sursă posibilă de zgomot. Ruperile zimțate refuzau să dispară.

- E un mesaj nenorocit, mormăi Cooper. Sigur.

Gordon dădu din cap simțindu-se cuprins de oboseală.

- N-avem cum să-l eliminăm, recunosc el. Sunt aici ore întregi de semnale. Nu poate fi vorba de o coincidență.

- Nu.

- În regulă, spuse Gordon, străduindu-se să pară optimist. Să decodificăm mizeria asta.

REDUCEREA CONȚINUTULUI DE OXIGEN LA VALORI SUB DOUĂ PĂRȚI LA MILION PE O RAZĂ DE CINCIZECI DE KILOMETRI FAȚĂ DE SURSĂ DUPĂ CE ÎNFLORIREA DIATOMEELOR SE MANIFESTĂ AEMRUDYCO PEZQEASKL POLUANȚI MINORI PREZENȚI ÎN DEITRICH POLYXTROPE 174A UNU PATRU ȘAPTE A PENTRU A SE COMBINA ÎNTR-UN LANȚ CRISTALIN CU ERBICIDE SPRINGFIELD AD 45 AD PATRU CINCI ȘAU ANALAGAN 58 CINCI OPT ORIGINE DU PONT UTILIZĂRI REPETATE ÎN BAZINUL AMAZONIAN DIVERSE LOCURI ALTE LANȚURI MOLECULARE LUNGI SINERGICE POSIBILE ÎN ZONA TROPICALĂ COLOANA OXIGEN SUPUSĂ VITEZĂ DISPERSIE CONVECTIVĂ ALZSURUD OSMÁ WSUOXIO 829 CMXDROG ETAPA FIXARE VIRUS REZULTĂ ÎNTÂRZIERE TREI SĂPTĂMÂNI DACĂ DENSITATEA AD 45 AD PATRU CINCI SPRINGFIELD DEPĂȘEȘTE 158 PĂRȚI PER MILION APOI INTRĂ ÎN REGIM DE SIMULARE MOLECULARĂ ÎNCEPE SĂ IMITE GAZDA POATE APOI TRANSFORMA STRATUL NEURO AL

PLANCTONULUI ÎN PROPRIA SA FORMĂ CHIMICĂ FOLOSIND
CONȚINUTUL DE OXIGEN AMBIENTAL PÂNĂ CÂND NIVELUL
SCADE LA VALORI FATALE PENTRU MAJORITATEA
OCTIRPWAELPO DIN LANȚUL TROFIC SUPERIOR DIN NOU
AMMA ACȚIUNEA RAZELOR ULTRAVIOLETE ASUPRA
LANȚURILOR PARE SĂ ÎNTÂRZIE RĂSPÂNDIREA ÎN
STRATURILE DE SUPRAFAȚĂ ALE OCEANULUI DAR
CREȘTEREA CONTINUĂ SPRE INTERIOR ÎN CIUDA
CELULELOR CONVECTIVE ÎN FORMARE CARE TIND SĂ
AMESTECE STRATURILE DIN XMC AHSU URGENT MADUDLO
374 NUMAI SEGMENTUL AMZLSOUDP ALYN SUBSTANȚELE
MENȚIONATE MAI SUS TREBUIE ÎMPIEDICATE SĂ INTRE ÎN
LANȚUL TROFIC AL OCEANULUI AMZSUY REDWPE PRIN
INTERZICEREA URMĂTOARELOR SUBSTANȚE CALLANAN B
471 PATRU ȘAPTE UNU MESTOFIT SALEN COMPUS MARIN
DE LA ALFA LA DELTA EXPTRM URGENT XYU EFECTUAȚI
ANALIZE DE TITRARE ASUPRA COMPONENTILOR
METASTAZABILI PWMXSJR ALSUDNCH

Gordon nu găsi decât după-amiază răgaz să se gândească la mesaj. Toată dimineața îi fusese răpită de o prelegere urmată de o ședință a comitetului pentru admiterea de absolvenți. Se primiseră cereri din partea unor studenți eminenți de pretutindeni - Chicago, Caltech, Berkeley, Columbia, MIT, Cornell, Princeton, Stanford. Sfintele temple ale înțelepciunii. Câteva cazuri neobișnuite - doi tineri mai ciudați din Oklahoma, care păreau promițători, și un tip discret și dotat din Long Beach State - au fost reținute pentru studiu. Era clar că prestigiul La Jollei creștea rapid. Într-un fel, cauza era goana neîncetată și impetuoasă declanșată de lansarea Sputnik-ului. Gordon se lăsa purtat de același val și știa asta; trăia în vremuri potrivite cercetării științifice. Îl mira totuși numărul mare de studenți atrași de fizică. Unii dintre ei păreau să facă parte din aceeași categorie cu cei care urmau dreptul sau medicina - nu fiindcă era un domeniu fascinant, ci pentru că promitea să ofere salarii mari. Gordon se întrebă dacă și pe Cooper îl animau asemenea gânduri; omul avea sclipiri amintind de flacăra pasiunii, dar pasiunea lui se ascundea sub o fațadă de detașare, o aură de siguranță fizică. Până și existența mesajului i se părea lui Cooper puțin ciudată,

dar în fond acceptabilă, o acțiune stranie ce avea să fie explicată curând. Gordon nu reușea să-și dea seama dacă era atitudine căutată sau seninătate autentică; oricum, se simțea descumpănit. Se obișnuise cu un stil mai înfocat. Îi invidia pe fizicienii care făcuseră marile descoperiri pe vremea avântului mecanicii cuantice, atunci când nucleul fusese învins pentru prima oară. Eckart și Lieberman, membrii mai vârstnici ai Catedrei, povesteau uneori despre acele timpuri. Înainte de anii patruzeci, o diplomă în fizică reprezenta o bază solidă pentru o carieră în domeniul electricității. Punct. Bomba atomică adusese o schimbare a opticii. În avalanșa de arme sofisticate, de noi domenii de studiu, de bugete mari și orizonturi tot mai largi, față de fizicieni se născuse dintr-odată un interes național. În anii ce urmaseră Hiroshimei, orice articol de ziar care se referea la vreun fizician îl numea în mod invariabil „strălucit specialist în fizică nucleară”, ca și cum n-ar fi existat atâtea domenii. Fizica se dezvoltă. Și cu toate acestea, fizicienii erau relativ prost plătiți; Gordon își aminti de un profesor vizitator de la Columbia care împrumutase bani pentru a participa la „mesele chinezești”, în fiecare vineri, pe care le inițiaseră Lee și Yang. Participanții se întâlneau la unul dintre restaurantele chinezești de mare ținută, care se aflau în preajma campusului, și de obicei acolo erau anunțate pentru prima oară noile rezultate obținute. Participarea reprezenta o idee bună pentru cel ce voia să fie informat. Prin urmare, acel profesor reușise să împrumute banii trebuincioși și-i restituisese în decurs de o săptămână. Zilele acelea i se păreau de mult uitate lui Gordon, deși fără îndoială că rămăseseră bine întipărite în mintea fizicienilor mai bătrâni, gândi el. Unii, precum Lakin, de pildă, trăiau un soi de neliniște, de așteptare, de parcă bășica prea umflată avea să pocnească în curând. Publicul orbit, a cărui atenție nu zăbovea mult timp asupra unui singur lucru, va fi atras de superabundența de automobile elegante și de rulote în stil ranch, și va uita de știință. Ecuația ușor de rezolvat – știință egal inginerie egal bunuri pentru consumatori – se va complica. Fizica rămăsese mai multă vreme în partea de jos a buclei S decât chimia – primul război mondial fusese perioada ei de glorie – iar acum se bucura de un impuls ascendent. Dar trebuia să

urmeze un palier plat. Trebuia ca bucla în formă de S să coboare.

Lui Gordon îi veniră în minte toate acestea în timp ce ieși pe coridor și urcă scările spre biroul lui Lakin. Jurnalul de laborator era completat minuțios și verificase de mai multe ori exactitatea decodificării mesajului. Cu toate astea, îl bătea gândul să se întoarcă fără să mai discute cu Lakin.

Nici nu intră bine în subiect, când Lakin îl întrerupse:

- Zău, Gordon, eram încredințat că ai rezolvat deja problema.

- Isaac, asta e realitatea.

- Ba nu. Bărbatul bine făcut se ridică de la birou și începu să pășească prin cameră. Am cercetat în detaliu experimentul tău. Ți-am citit notițele - mi-a arătat Cooper unde le ții.

Gordon se încruntă.

- De ce nu mi le-ai cerut mie?

- Erai la curs. Și ca să fiu sincer, voiam să văd notițele luate de Cooper, scrise cu mâna lui.

- De ce?

- Recunoști că nu ai notat singur toate datele.

- Nu, sigur că nu. Trebuie să facă și el ceva pentru teza de doctorat.

- Da, și e în întârziere. A rămas mult în urmă. Lakin se opri și făcu unul din gesturile care-l caracterizau, lăsându-și capul ușor în jos și ridicându-și sprâncenele pentru a-l fixa pe Gordon, ca și cum ar fi privit peste ramele unor ochelari inexistenți. Gordon se gândi că asta era o căutătură menită să comunice totuși ceva de nedovedit, dar evident, un mesaj mut între colegi.

- În nici un caz nu le falsifică, dacă la asta te referi, spuse el foarte clar, făcând un efort să nu-i tremure glasul.

- De unde știi?

- Datele pe care le-am înregistrat eu concordă cu sintaxa din restul mesajului.

- Ar putea fi un efect calculat, pus la cale cumva de Cooper. Lakin se întoarse spre fereastră, cu mâinile împreunate la spate, vocea lui trădând o vagă ezitare.

- Fii *serios*, Isaac.

Lakin se repezi la el:

- Foarte *bine*. Atunci să-mi spui *tu* ce se petrece.

- Avem un efect, dar nici o explicație. Asta se întâmplă. Nimic altceva. Vântură prin aer pagina cu decodificarea mesajului, parcă tăind razele de soare ce pătrundeau pe fereastră.

- Bun, suntem de acord. Lakin zâmbi. Un efect foarte straniu. Ceva face spinii nucleari să se relaxeze, *bang*, pur și simplu. Rezonanță spontană.

- Asta-i o prostie. Gordon chiar își închipuise că fuseseră de acord asupra acestui subiect, iar acum Lakin pusese din nou aceeași placă.

- E o prezentare simplă a ceea ce știm.

- Și cum explici *asta*? se interesă el, fluturând din nou mesajul.

- Nu-l explic. Lakin ridică ostentativ din umeri. În locul tău, nici n-aș mai aduce vorba de el.

- Până când îl vom înțelege...

- Ba nu. Am înțeles destul. Suficient pentru a putea vorbi în public despre rezonanța spontană.

Lakin începu să prezinte un rezumat tehnic, urmărind ideile pe degete, cu mișcări precise. Gordon își dădu seama că-l interogase minuțios pe Cooper. Lakin știa cum să prezinte datele, ce cantități să treacă în diagrame, ce figuri puteau crea impresia unei lucrări bine încheiate și convingătoare. „Rezonanța spontană” avea să devină un articol interesant. Ba nu, incitant. După ce Lakin termină de schițat argumentele științifice, Gordon spuse calm:

- Jumătate de adevăr tot minciună se cheamă, să știi.

Lakin făcu o față lungă.

- Te-am păsuat destul, Gordon. Luni de zile. A sosit momentul să recunoști adevărul.

- Îhî. Și care-i adevărul?

- Tehnicile folosite de tine sunt greșite.

- Cum asta?

- Nu știi. Dădu din umeri, plecându-și capul și ridicând iar din sprâncene. Nu pot să stau tot timpul în laboratorul tău.

- Am reușit să punem cap la cap semnalele de rezonanță...

- Deci par să spună ceva. Lakin zâmbi îngăduitor. Ar putea comunica *orice*, Gordon, dacă le aranjezi în mod convenabil. Uite... Îți amintești, din astronomie, pe unul

Lowell?

- Da, răspunse bănuitor Gordon.

- El a „descoperit” canalele de pe Marte. Le-a văzut ani de zile, decenii întregi. După aceea au început să le vadă și alții. Lowell a cerut să i se construiască un observator în deșert. Era bogat. Omul avea timp și vedere bună.

- Da, dar... începu Gordon.

- Singura greșeală era că pornea de la o concluzie falsă. Viața inteligentă se afla pe partea *lui* de telescop, nu pe cea îndreptată spre Marte. Minteia lui - și aici Lakin își duse arătătorul la tâmplă - a perceput o licărire de imagine și apoi a impus ordine în ea. Propria lui inteligență l-a tras pe sfoară.

- Da, da, mormăi fără chef Gordon.

Nu putea găsi un contraargument. Lakin se pricepea mai bine decât el la astfel de lucruri, știa mai multe povești și avea un dar înnăscut de a le folosi în favoarea lui.

- Sugerez să nu devenim și noi ca el.

- Publicăm chestia cu rezonanța spontană, spuse Gordon, încercând să se gândească.

- Da. Săptămâna asta trebuie să finalizăm propunerea către FNS. Putem scoate în evidență materialul despre rezonanța spontană. Îl scriu eu după notițe, în așa fel încât să folosim același manuscris și pentru un articol în *Physical Review Letters*.

- Și ce rost are să-l trimiți la PRL? întrebă Gordon, neștiind totuși ce atitudine să adopte.

- În propunerea către FNS putem include lucrarea în pagina de bibliografie drept „trimisă la PRL”. Asta îi conferă o notă aparte, arată că e vorba de o lucrare de cea mai bună calitate. De fapt...

Își țuguie buzele, adâncit în gânduri, și privind peste rama ochelarilor imaginari continuă:

- ...de ce n-am zice „în curs de apariție în *PRL*”? Sunt sigur c-o vor accepta, iar „în curs de apariție” atârână mai greu în balanță.

- Nu-i adevărat.

- Va fi în curând. Lakin se așeză la birou și se aplecă peste el cu mâinile împreunate. Îți spun sincer: fără ceva interesant și nou, finanțarea e în pericol.

Gordon îl privi fix pentru o clipă. Lakin se ridică și-și reluă

mersul agitat.

- Nu, era doar o idee, desigur. Vom spune „trimisă”, și asta va convinge. Dădu ocol biroului cu pași măsurați, gândindu-se. Se opri în fața tablei pe care schițase datele generale. Un efect foarte straniu și o recunoaștere a meritelor descoperitorului – adică tu.

- Isaac, începu Gordon cântărindu-și atent cuvintele, n-am de gând să abandonez subiectul.

- Foarte bine, aprobă Lakin luându-l de braț. Acordă-i toată atenția. Sunt sigur că problema lui Cooper se va rezolva de la sine. Trebuie să fixezi data examenului pentru candidatura la doctorat, să știi.

Gordon încuviință absent. Pentru a începe un program complet de cercetare în vederea elaborării tezei, trebuia ca studentul să treacă un examen care dura două ore. Cooper va avea nevoie de o perioadă de pregătire; se inhiba teribil când se afla față în față cu mai mult de doi membri ai Catedrei, o stare foarte des întâlnită printre studenți.

- Mă bucur c-am rezolvat și treaba asta, murmură Lakin. Luni o să-ți arăt o ciornă a lucrării pentru PRL. Până una-alta – aruncă o privire la ceas – începe Colocviul.

Gordon încercă să se concentreze asupra colocviului dar, ca un făcut, esența discuțiilor îi scăpa mereu. La numai câteva șiruri de scaune mai în față, Murray Gell-Mann explica schema „modului de pliere în opt” pentru înțelegerea particulelor de bază ale materiei. Gordon știa că ar trebui să asculte cu atenție, întrucât se referea la o chestiune fundamentală. Specialiștii în teoria particulelor afirmau deja că Gell-Mann va primi Premiul Nobel pentru lucrare. Se încruntă și se aplecă ușor în față, privind concentrat la ecuațiile lui Gell-Mann. Cineva din public puse o întrebare ce exprima scepticism și Gell-Mann se întoarse, netulburat și calm ca întotdeauna, pentru a risipi îndoielile. Cei prezenți urmăriră cu interes schimbul de păreri. Gordon își aminti ultimul an de studenție la Columbia, când începuse să participe la colocviile Catedrei de Fizică. Observase o trăsătură definitorie a întâlnirilor săptămânale despre care nimeni nu avea obiceiul să vorbească. Oricine putea pune întrebări și când se întâmpla asta, întreaga atenție a auditoriului se îndrepta asupra lui. Dacă avea loc

un dialog între lector și curios, cu atât mai bine. Iar cel care-l prindea pe vorbitor cu vreo greșeală era recompensat de către oamenii din jur cu zâmbete și înclinări aprobatoare din cap. Totul era limpede, dar și mai limpede se vedea că nimeni din public nu se pregătea pentru colocvii, nimeni nu studia înainte de a participa la ele.

Tema se anunța cu o săptămână înainte. Gordon începea să se documenteze asupra subiectului și-și nota câte ceva. Consulta lucrările, acordând atenție deosebită secțiunii de concluzii, în care autorul făcea de obicei unele speculații, aruncând idei ca „picate din cer” și uneori atacându-i indirect pe competitorii din domeniul său. În asemenea cazuri, citea și lucrările lor. Asta îi sugera întotdeauna câteva întrebări potrivite. Câteodată, ele, deși aparent nevinovate, reușeau să zdruncine serios ideile vorbitorului. Intervenția dădea naștere unui murmur de interes în rândul auditoriului și unor priviri întrebătoare adresate lui Gordon. Dacă era bine exprimată, până și o întrebare simplă lăsa impresia unei înțelegeri profunde. Gordon începuse prin a-și striga întrebările din ultimele rânduri ale sălii. După câteva săptămâni se mutase mai în față. Profesorii titulari ai Catedrei se așezau invariabil în primele două rânduri și curând ajunse puțin în spatele lor. Luaseră obiceiul de a se întoarce pe scaune pentru a-l vedea când punea întrebări. După alte câteva săptămâni, se afla în primul rând. În vreme ce-și ocupau locurile, profesorii începuseră să-l salute din cap. În preajma Crăciunului, Gordon ajunsese să fie cunoscut de majoritatea membrilor Catedrei. De atunci încercase mereu un ușor sentiment de vinovăție dar, la urma-urmei, nu făcuse altceva decât să dovedească o preocupare vie și constantă. Dacă îi aducea vreun folos, cu atât mai bine. În acea perioadă se dădea în vânt după fizică și matematică, fiind mai interesat să vadă un lector scoțând un iepuraș analitic dintr-o pălărie matematică decât să meargă la vreun spectacol de pe Broadway. Odată își petrecuse o săptămână întreagă încercând să dea de capăt Ultimei teoreme a lui Fermat și chiulise de la prelegeri pentru a face calcule nesfârșite.

Prin anul 1650, Pierre de Fermat mângălise ecuația $x^n + y^n = z^n$ pe manșeta unui exemplar din *Aritmetica* lui

Diophantus. Fermat scrisese: „Dacă x , y și z ar fi numere întregi pozitive, nu ar exista soluții ale ecuației pentru n mai mare decât doi. Demonstrația ar fi prea lungă pentru a fi făcută pe marginea foi.” În cele trei sute de ani ce trecuseră, nimeni nu reușise să dovedească asta. Încercase oare Fermat să-i descurajeze pe matematicieni? Poate că dovada nici nu exista. Cel capabil să rezolve enigma printr-o demonstrație matematică avea să devină faimos. Gordon se zbătuse să găsească răspuns dar apoi, rămânând în urmă cu programa, renunțase. Jurase însă că într-o bună zi va reveni asupra problemei.

Ultima teoremă avea o serie de frumuseți matematice, dar nu prin asta îl atrăgea. Îi plăcea să rezolve probleme pur și simplu pentru că ele existau. Majoritatea oamenilor de știință îi semănau: erau jucători de șah și rezolvau enigme încă din copilărie. După credința lui, acestea, la care se adăuga ambiția, erau trăsături comune tuturor oamenilor de știință. Gordon se gândi o clipă cât de mult se deosebeau de Lakin, în ciuda interesului lor pentru știință – și se ridică în capul oaselor. Mișcarea neașteptată îi făcu pe mulți să se întoarcă spre el. Gordon derulă prin minte discuția avută cu Lakin și-și aminti cum fuseseră trecute cu vederea vorbele lui despre mesaj, întâi printr-o eschivă în legătură cu Cooper, apoi prin povestea despre Lowell, urmată de presupusa renunțare la ideea de „în curs de publicare”. Lakin obținea publicarea așa cum dorea, cu Gordon și Cooper pe post de coautori, iar Gordon nu se alegea decât cu transcrierea mesajului.

Gell-Mann descria, în stilul lui precis, o piramidă de particule aranjate în funcție de masă, de spin și de alte numere cuantice. Lui Gordon toate acestea i se păreau un talmeș-balmeș de neînțeles. Băgă mâna în buzunarul vestei – întotdeauna purta haină la colocvii, dacă nu chiar și cravată – și scoase mesajul. Publicul venit să-l audă pe Gell-Mann era foarte numeros, deoarece prelegerea reprezenta atracția anului. Gordon avu impresia că toată lumea îl urmărește strecurându-se prin pădurea de picioare până să ajungă pe interval. Ieși din sală puțin derutat, strângând în mână mesajul făcut sul. Mulți îl priviră cu interes în timp ce ieșea pe ușa laterală.

- Are vreun înțeles? îl întrebă Gordon bănuitor pe bărbatul cu păr nisipiu așezat în fața lui la birou.

- Da, așa se pare.

- Partea de chimie se susține?

Michael Ramsey își privi palmele.

- Sigur, atât cât pot înțelege. Denumirile astea industriale, Springfield AD 45, Du Pont Analagan 58, nu-mi spun nimic. Poate că deocamdată sunt în fază de proiect.

- Dar referirile la ocean și la reacția asta de combinare...

Ramsey ridică din umeri.

- Cine știe? Când e vorba de multe molecule cu lanț lung bâjbâim ca orbii. Să nu ne credem vrăjitori doar pentru că producem haine de ploaie din plastic.

- Ascultă, am venit la Catedra de Chimie să mă ajutați să înțeleg mesajul ăsta. Cine ar putea ști mai multe?

Ramsey se rezemă de spătarul scaunului reglabil și-i privi nelămurit printre gene pe Gordon, încercând evident să cântărească situația. După o vreme, spuse încet:

- De unde ai obținut informațiile astea?

Gordon se foi neliniștit pe scaun.

- Le-am... Uite, dar s-o ții pentru tine.

- Da, sigur.

- Am recepționat niște... Niște... semnale ciudate în cadrul unui experiment. Semnale pe care, de fapt, n-ar trebui să le primesc.

Ramsey îl privi din nou atent.

- Îhî.

- Ei, știu, mesajul nu-i prea clar. Doar fragmente de propoziții.

- Dar ce, te-așteptai la mai mult?

- Să mă aștept? De unde?

- De la un mesaj interceptat, prins întâmplător de vreo stație de ascultare din Turcia.

Ramsey zâmbi destul de bine dispus și pielea din jurul ochilor albaștri se încreți.

Gordon își prinse un colț de la gulerul cămășii între degete, deschise gura să spună ceva, apoi renunță.

- Hai, lasă, continuă Ramsey, destul de satisfăcut de propria sa istețime care-l ajutase să detecteze legenda strigătoare la cer. Știu și eu câte ceva despre operațiuni strict secrete. Sunt destui care se apucă de asemenea

chestii. Guvernul n-are oameni calificați pentru a intercepta mesajele, și atunci apelează la un consultant din afară.

- Nu lucrez pentru o instituție guvernamentală. În afară de FNS, vreau să zic.

- Bineînțeles, nici n-am spus așa ceva. Dar știu de colectivul acela pe care-l are Ministerul Apărării, acum îmi scapă numele lui... Ba nu, Jason. Au fost cooptați o grămadă de băieți deștepți. Hal Lewis de la Santa Barbara, Rosenbluth de aici, toți oameni bine pregătiți. N-ai contribuit și tu la lucrarea de reactualizare a ICBM¹⁷ pentru Ministerul Apărării?

- N-aș putea afirma c-am lucrat, răspunse Gordon cu încetineală calculată. *Ceea ce e absolut adevărat*, gândi el.

- Ha, ha. Bună chestie. Nu poți *afirma*, dar asta nu înseamnă că *n-ai lucrat*. Cum zicea maiorul Daley? „A rămâne cu mâinile curate nu-i totuna cu a face baie.” Doar n-o să-ți cer acum să-mi divulgi secrete.

Gordon se trezi din nou trăgându-se de guler și descoperi că nasturele răsucit abia se mai ținea într-un fir. Când era la New York, mama trebuia să-i coasă nasturele de la gulerul cămășii cam o dată pe săptămână. În ultima vreme făcea tot mai rar gestul ăsta, însă astăzi...

- Mă surprinde totuși că pe sovietici îi interesează asemenea lucruri, mormăi gânditor Ramsey. Cutele din jurul ochilor se destinseră, iar Ramsey redeveni modelul specialistului în chimia organică experimentală care cugetă la o problemă. N-au avansat prea mult în direcția asta. De fapt, la ultima întâlnire de la Moscova, la care am participat, puteam să jur că-s cu mult în urma noastră. Planurile lor cincinale impun folosirea de îngrășăminte. Dar n-au nimic atât de complex.

- Atunci de ce apar numele producătorilor americani și englezi? Întrebă Gordon apăsător, aplecându-se puțin în față. Dupont și Springfield. Și chestia asta - „origine, utilizări repetate în bazinul amazonian, diverse locuri” și așa mai departe.

- Da, recunosc Ramsey, pare ciudat. Sper să nu se refere la Cuba. E singura țară din America de Sud unde rușii își fac de cap.

¹⁷ Intercontinental Ballistic Missiles – Rachete balistice intercontinentale (n.tr.)

- Hm.

Gordon se încruntă și clătină din cap.

Ramsey îl privi cercetător.

- A, poate înțelegem altfel. O fi vorba de vreo acțiune de-a lui Castro prin zona Amazonului? Ajutoare ilegale pentru oamenii din junglă, ca să mai ridice nițel prestigiul gherilelor? Așa ar mai merge.

- Mi se pare destul de complicat, nu găsești? Vreau să spun, celelalte porțiuni privind stratul neuro al planctonului, și așa mai departe...

- Da, nici eu nu pricep asta. S-ar putea să nu aparțină aceleiași transmisii. Ridică privirea spre Gordon. Nu poți obține o transcriere mai bună? Cei ce fac interceptări radio...

- Îmi pare rău, dar mai bine nu se poate. Sper că înțelegi, adăugă el cu subînțeles.

Ramsey strânse din buze și dădu din cap.

- Dacă Ministerul Apărării ar fi interesat, ar folosi informațiile... Grozav, nu-i așa? Trebuie să fie ceva cu ele.

Gordon făcu un gest evaziv. Nu îndrăznea să mai adauge nimic. Făcuse un joc subtil lăsându-l pe Ramsey să se autoamăgească cu explicația aceea de roman polițist prost, fără a-i spune de fapt ceva care să semene a minciună gogonată. Venise la Catedra de Chimie pregătit să le ofere fără ocolișuri tot ce avea, dar acum pricepu că nu va ajunge nicăieri. Era mai bine să procedeze în felul acesta.

- Hai că-mi place, spuse Ramsey în loc de concluzie. Lovi cu palma un vraf de lucrări studentești aflate pe birou. Îmi place la nebunie. Ghicitoarea ta e-a naibii de ciudată, iar pe cei de la Apărare sigur o să-i intereseze. Trebuie să conțină ceva important. Crezi c-o să obținem vreo finanțare?

Întrebarea îl luă pe nepregătite.

- Ei bine, nu... Nu m-am gândit...

Ramsey încuviință din cap.

- Gata, am priceput. Ministerul nu-i dispus să bage bani în orice idee născută din senin. Vor niște lucrări care să susțină afirmațiile.

- Un avans, îl ajută Gordon.

- Exact. Niște date preliminare. Asta-i poate convinge că ideea merită să fie dezvoltată. Făcu o pauză, ca și cum ar fi evaluat programele la care lucra. Cred că știu cum am

putea demara. În momentul ăsta nu am timp, înțelegeți? Am o puzderie de lucrări pe cap. Calmat, se lăsa pe spătarul scaunului rotativ și zâmbi. Trimite-mi și mie o copie și dă-mi răgazul să mai reflectez, bine? Mă dau în vânt după ghicitori de felul ăsta. Mai pigmentează puțin viața. A fost o idee bună să apelezi la mine și-ți mulțumesc pentru încredere.

- Iar eu mă bucur că te interesează, bolborosi Gordon. Zâmbi cu un aer distant și enigmatic.

14 IANUARIE 1963

Intrând pe Pearl Street, trebui să stea aproape tot timpul cu piciorul pe pedala de frână, atent la mașinile din fața lui care îl mustrau cu luminile sângerii ale stopurilor. De la o zi la alta, circulația devenea tot mai anevoioasă. Pentru prima oară de când sosise, pe Gordon îl irita gândul că și alții se instalau în oraș, îmbrâncindu-l, înfulecând peisajul și aglomerând această părticică de paradis. Acum, după ce se stabilise aici, eforturile de dezvoltare și extindere i se păreau lipsite de noimă. Un zâmbet imperceptibil îi apărui pe chip când își dădu brusc seama că, orice ar fi spus, făcea parte din armata celor transplantați; California era acum *aici*, iar restul veneau din *alte părți*. New Yorkul devenise mai curând o noțiune decât un loc situat departe.

Penny nu era acasă. Îi spusese că va întârzia pentru că va trebui să participe la cocteilul dat de Lakin cu prilejul noilor angajări, și era aproape sigur că ea îl va aștepta cu o cină ușoară. Umblă de colo-colo prin apartament, neștiind ce să facă, simțindu-se aerian și fără astâmpăr după cele trei pahare de vin alb băute la festivitate. Găsi o cutie de alune și se apucă să le ronțăie. Lucrările studenților de la cursul de compoziție pe care îl preda Penny erau aruncate una peste alta pe masa din sufragerie, de parcă ea ar fi plecat în goană, fără să mai aibă timp să le strângă. Gordon se încruntă; nu era stilul ei. Pe lucrări apărea ici și colo scrisul ei îngrijit și rotunjit, etichetând unele paragrafe drept „încropeli”, sau „discutabile”, iar prescurtările cu litere mari, de genul PROP FRAGM sau, pur și simplu, LAC – dezacord între subiect și predicat, după cum îi explicase ea mai demult – păreau avertismente, nu strigăte furioase. Pe prima pagina a unui eseu pe tema *Kafka și Hristos*, Penny scrisese: „King Kong a murit ca să ispășească păcatele noastre?” Gordon se întrebă la ce făcea Penny aluzie.

Se hotărî să iasă pentru a-și cumpăra vin și ceva de mâncare. Nu avea de gând s-o aștepte acasă. Când trecu pe lângă ușă, observă o geantă din pânză rezemată de fotoliul tapițat pe care obișnuia să stea. Trase ușor de șnurul ei, și aceasta se desfăcu puțin la gură. Înăuntru se

afla îmbrăcămintă bărbătească. Se schimbă la față.

Cuprins de o energie pe care nu și-o putu explica, renunță să se mai suie în Chevrolet și o porni în schimb pe jos, parcurgând jumătatea de cvartal ce-l despărțea de Plaja Windandsea. Valurile mari și înspumate se prăbușeau cu vuiet peste porțiunile de-acum netede ale platoului stâncos ce se prelungea spre mare. Se întrebă cât vor mai rezista stâncile acestea roase neîncetat de marea agitată, care bubuia exploziv deasupra lor. Spre sud, câțiva adolescenți negri ca niște indieni stăteau în apropierea clădirii scunde a stației de pompare a apei. Priveau rostogolirea valurilor cu un aer pierdut și nepăsător, iar câțiva dintre ei fumau niște țigări scurte. Indiferent ce-i întrebasse, Gordon nu reușise niciodată să smulgă mai mult de trei cuvinte de la ei. *Băștinași inabordabili*, se gândi el și se îndepărtă. Revenind la mașină pe Nautilus Street, trecu pe sub pinii care străpunseseră trotuarul, făcând betonul să pară că se frânge ca un val înghețat la atingerea cu trunchiurile rezistente.

Porni pe străzile lăturalnice și întortocheate din apropierea oceanului. Casele minuscule, ca pentru păpuși, se îngrămădeau una într-alta. Multe dintre ele erau arătoase dar stridente sau etalau cupole inutile. Tot felul de zorzoane și zăbrele metalice țineau la distanță begoniile vecinilor. Trandafirii foșneau alături de pâlcuri luxuriante de bambuși. Frânturi lichefiate din toate stilurile arhitectonice păreau să fi fost azvârlite peste aceste case, iar acum se prelingeau, dar nu cedau. Străzile erau drepte și liniștite, înregimentând talmeș-balmeșul de culturi și de istorii din care se încropise acest cartier neînsemnat. La Jolla era locul unde totul se îngemăna altfel decât la New York, dovedind o vitalitate stranie și reținută. Lui Gordon îi plăcea. Dintr-un impuls de neînțeles, coti pe Camino de la Costa 6005. Acum era un mic altar, locul unde Raymond Chandler trăise și crease în anii patruzeci și cincizeci, cu o curte pavată cu dale de piatră și cu o grădină încâlcită și presărată cu bolovani, ce se întindea și pe dealul din spatele casei. Citise toate romanele lui Chandler imediat după ce-l văzuse pentru prima oară pe Humphrey Bogart în *Somnul de veci*; Penny îi spusese că și asta era o modalitate de a înțelege mai bine California.

Cumpără mâncare de la Albertson's și o cutie cu diverse soiuri de vin dintr-un magazin de băuturi situat lângă Wall Street. Parchetul magazinului păstra arșița uscată a zilei, acum domolită. În timp ce Gordon transfera sticlele într-o sacoșă de pânză, vânzătorul mătăhălos și bronzat îi privi cu ironie detașată cămașa încheiată la toți nasturii. Când ieși din magazin, Gordon îl văzu pe Lakin coborând dintr-un automobil Austin-Healey. Se întoarse grăbit și porni pe Prospect Street; probabil că în lumina crepusculară Lakin nu-l zărise. Lucrarea pe tema rezonanței spontane fusese inclusă fără probleme în *Physical Review Letters*, așa cum anticipase Lakin, pentru care întregul episod părea să fi devenit ceva de domeniul trecutului, însă Gordon trăia neliniștea celui care semnează mereu cecuri, dar știe că de mult nu mai are nici un ban în cont. Depuse sticlele, care se ciocneau una de alta, în portbagajul Chevrolet-ului și apoi porni pe jos pe lângă Hotelul Valencia. În La Jolla nu-și făcuseră încă apariția reclame luminoase și stridente care să zgârie retina, nici fabrici, nici tripouri, nici coșuri de fum ori cimitire, nici stații de cale ferată sau restaurante de două parale care să pângărească ambianța. Valencia își anunța prezența printr-o firmă scrisă cu litere modeste. Pe verandă se aflau două femei în floarea vârstei, care jucau canasta și flecăreau cu multă vioiciune. Amândouă purtau rochii dintr-un material imprimat, cu o croială complicată, având multe pliuri în talie, coliere metalice masive și etalau cel puțin câte trei inele pe fiecare mână. Cei doi bărbați, partenerii lor de joc, păreau bătrâni și obosiți. *Probabil că s-au extenuat semnând cecuri*, gândi Gordon și trecu pe lângă ei, intrând în holul hotelului. Zumzetul discret al conversațiilor din bar răzbătu până la el. O luă pe lângă șirurile de canapele din trestie împletită, îndreptându-se către sufrageria de la capătul culoarului; de aici îi plăcea să privească în jos, spre mare. Ellen Browning Scripps, care văzuse cât avea de suferit orașul din pricina poftii nesățioase după terenuri, păstrase o peluză netedă și înverzită în jurul brațului de mare, astfel încât nu numai cei înstăriți să se poată bucura de priveliștea valurilor uriașe și leneșe ce se loveau de stânci. În timp ce le admira, se aprinseră și câteva reflectoare, făcând și mai vizibili dinții înspumați care țâșneau brusc din întunericul mării ca să

muște din țärm. Puținele ieșiri ale lui Gordon spre largul Pacificului avuseseră ca punct de pornire plajele în formă de semilună pe care le admira acum. La o oarecare depărtare de țärm se afla o stâncă pe care putea sta în picioare și de unde putea să se ridice deasupra scobiturii valurilor. Echilibrul era întotdeauna nesigur, însă îi plăcea să privească spre pământul năpădit de construcții efemere din stuc, lemn și var, ca și cum de la distanța aceasta găsea o perspectivă mai solidă și mai tranșantă.

Chandler afirmase că La Jolla era un oraș populat de bătrâni și de părinții lor, dar, mai mult sau mai puțin întâmplător, nu se referise la mare și la brizantii care mugeau nemilos, punctând valurile lungi, ca niște propoziții fără sfârșit, ce devorau neîncetat țärmul. De parcă o forță nevăzută venea de dincolo de orizont, tocmai din Asia, cu gând să știrbească ceva din tihna acestui refugiu de istorie și geografie americană. Digurile boante încercau să micșoreze efectul distructiv, dar Gordon nu reușea să înțeleagă cum de mai rezistau. Timpul, doar el avea să macine totul; doar el avea puterea.

Când trecu din nou prin holul hotelului, paharele băute între timp făcuseră ca murmurul ce răzbătea din bar să fie mai viguros. O blondă îi aruncă o privire apreciativă, apoi, dându-și seama că nu-și găsisese omul, cu chipul din nou placid precum un trotuar muiat de soare, se afundă în lectura revistei *Life*. Gordon se opri la tutungeria de pe Girard, își cumpără un roman într-o ediție ieftină de treizeci și cinci de cenți și, în timp ce ieșea, îi răsfoi paginile prin dreptul nasului; păstrau întotdeauna mirosul dulceag, ca de humus, al săculețului de tutun pentru pipă.

Descuie ușa casei și intră. Pe canapea stătea un bărbat care-și turna whisky într-un pahar de apă.

- A, Gordon, exclamă Penny cu o voce cântată și se ridică de lângă necunoscut. El e Clifford Brock.

Bărbatul se ridică. Purta pantaloni kaki și o cămașă din lână cu buzunare care se închideau cu un nasture. Era desculț, iar Gordon văzu o pereche de zori¹⁸ care zăceau lângă geanta din pânză. Clifford Brock era înalt și solid, și când fața i se lumină încet într-un zâmbet, în jurul ochilor îi

¹⁸ Sandale japoneze fără toc, fixate pe picior cu barete care trec printre degetul mare și cel alăturat (n. tr.).

apărură riduri:

- Încântat să te cunosc. Frumos locșor casa asta.

Gordon îngână un salut.

- Cliff e un bun prieten din liceu, interveni Penny, veselă. El m-a dus atunci la Stockton, să văd cursele.

- Aha, făcu Gordon, ca și cum asta explica totul.

- Nu vrei niște whisky? îl îmbie Cliff arătându-i sticla desfăcută de pe măsuta de cafea, arborând același zâmbet care parcă nu i se dezlipea de pe chip.

- Nu, nu, mulțumesc. Abia am cumpărat niște vin.

- Și eu, spuse Cliff. Pescui de sub măsută o butelcă de un galon.

- Am ieșit cu Cliff ca să ia ceva de băut, se grăbi Penny să explice. Fruntea îi era ușor brobonată de sudoare. Gordon aruncă o privire la sticla de vin. Era un vin roșu, Brookside, pe care ei îl foloseau de obicei la gătit.

- Stai puțin până aduc restul din mașină, mormăi Gordon ca să scape de invitația lui Cliff.

Ieși în aerul răcoros al serii și aduse înăuntru restul de sticle, punând câteva într-un dulap, iar pe celelalte în frigider. Scoase dopul uneia, cu toate că nu era frapată, și-și turnă un pahar. În sufragerie, Penny se apucă să așeze pe masă cartofi prăjiți și mâncare de fasole, ascultându-l în același timp pe Cliff, care vorbea cu o voce moale și târăganată.

- Ai stat mult la petrecerea lui Lakin? îl întrebă Penny pe Gordon care se instală pe scaunul-balansoar.

- Nu, numai că m-am oprit să cumpăr câte ceva. Vin, mai precis. Petrecerea a fost doar un prilej ca bătrânii să se bată amical pe burtă. Imaginea lui Roger Isaacs sau a lui Herb York bătându-se pe burtă cu un filozof de renume, așa cum făceau Templierii¹⁹ atunci când trăgeau câte-un chef, nu se prea potrivea, dar Gordon nu încercă să mai repare cele spuse.

- Și cine a fost? întrebă Penny, cu un interes mai mult de formă. Pe cine vor să mai angajeze?

- Pe un critic marxist, așa s-a exprimat cineva. N-a vorbit

¹⁹În original, *Shriners* - membri ai unui ordin (Ordinul Antic Arab al Nobililor Templului Sfânt) care este un corp auxiliar al ordinului masonic și se ocupă de opere de caritate, programe de sănătate, etc. (n.tr.)

prea limpede și n-am înțeles mare lucru. Ceva despre capitalismul care ne oprimă și nu ne îngăduie să ne descătușăm adevăratele energii creatoare.

- Universitățile sunt recunoscute pentru predilecția de a angaja comuniști, interveni Cliff, clipind ca o bufniță surprinsă de lumină.

- Cred că-i mai curând un comunist teoretic, îl temperă Gordon, nedorind să-i susțină punctul de vedere.

- Și crezi că-l veți angaja? întrebă Penny, cu intenția de a menține discuția pe acest subiect.

- Eu n-am nici un cuvânt de spus. Cei de la Științe Umaniste se ocupă de asta. Toată lumea s-a purtat respectuos, mai puțin Feher. Un tip a zis că în capitalism există exploatarea omului de către om. Feher l-a împuns cu degetul și a spus: „Da, iar în comunism lucrurile stau exact invers.” Asta a stârnit râsul. Cu toate astea, lui Popkin nu i-a prea picat bine.

- Ca să înveți ce-i comunismul n-ai decât să mergi în Laos, sugerează Cliff.

- Despre Cuba ce-a zis? insistă Penny.

- Criza rachetelor? Nimic.

- Hm, făcu Penny, triumfătoare. Și ce-a scris individul până acum?

- Am văzut un teanc de cărți publicate de el. Una dintre ele se numea *Omul unidimensional*, iar...

- Marcuse. ăsta e Marcuse, spuse Penny sec.

- Și ce-i cu el? îngână Cliff, turnându-și niște vin roșu în alt pahar.

- Un gânditor destul de bun, recunosc Penny cu o ridicare din umeri. Am citit cartea. El...

- În Laos afli mai multe despre comuniști, repetă Cliff ridicând butelca de un galon, astfel încât să poată turna rezemând-o de umăr. Facem plinul? îi invită el.

- Fără mine, spuse Gordon ținându-și palma peste buza paharului, ca și cum Cliff chiar ar fi avut intenția să-i toarne împotriva voinței lui. Ai fost în Laos?

- Sigur. Cliff bău însetat. Știu că marfa asta nu se compară cu a ta - și făcu un gest cu paharul, iar conținutul rubiniu se balansă - dar e cu mult mai bun decât ce-a trebuit să înghit acolo, vă spun eu.

- Ce-ai făcut acolo?

Îl privi nelămurit pe Gordon.

- În Forțele Speciale.

Gordon dădu tăcut din cap, ușor neliniștit.

- Și cum e situația acolo? Întrebă el moale.

- Căcăcioasă rău.

- Ce părere aveau ofițerii despre rezolvarea crizei rachetelor din Cuba? Întrebă Penny cu seriozitate.

- Bătrânul soldat și-a meritat solda-n săptămâna aia. Cliff trase o înghițitură zdravănă de vin.

- Cliff s-a întors definitiv, îi spuse Penny lui Gordon.

- Exact, întări Cliff. Cum mă vezi și cum te văd. M-au debarcat în El Toro. Știam eu că amica mea, Penny, era pe-aici pe undeva, așa că i-am telefonat babacului ei, iar el mi-a dat adresa. Am luat un autobuz, și gata. Făcu un gest ușor cu mâna prin aer, ca o schimbare de dispoziție. Vreau să zic, să nu te superi, amice, sunt doar un vechi prieten. Nimic altceva. Așa-i, Penny?

Ea dădu afirmativ din cap.

- Cliff m-a dus la balul absolvenților.

- Daa, și ce *grozav* arătai. Îmbrăcată într-o rochie de seară roz. Goneam ca nebunii în mașinuța mea. Începu brusc să cânte „Când valsez din nou cu tine”, cu o voce pițigăiată și nesigură. Ce porcărie, domnule! Teresa Brewer.

- Nici mie nu mi-a plăcut. Atâta tevatură la terminarea liceului... spuse acru Gordon.

- Puteam să pun pariu că nu ți-a plăcut, mormăi Cliff nepăsător. Ești din est?

- Da.

- Marlon Brando, *Pe chei* și chestii din astea? Mamă, ce balamuc e acolo.

- Nu-i chiar așa de rău, făcu Gordon. Fără să-și dea seama, Cliff detectase precis asemănarea.

O vreme, la fel ca și Brando, Gordon crescuse porumbei pe acoperiș și se ducea să le vorbească în sâmbetele când nu avea întâlnire cu vreo fată, ceea ce i se întâmpla destul de frecvent. După câțva timp se convinsese că plimbările cu fete, sâmbăta seara, nu puteau rămâne preocupările centrale ale vieții lui de adolescent, și astfel, curând după aceea, scăpase de porumbei. Oricum erau murdari.

Gordon se scuza și plecă să mai aducă vin. Când reveni cu un pahar pentru Penny, ea și Cliff își aduceau aminte de

vremurile de odinioară. Năravurile intelectualității²⁰; plecarea la plimbare cu mașina fără acordul părinților; *Ora de Varietăți a lui Ted Mack*²¹; enervanta replică la modă: „treaba mea e să știu, iar a ta să afli”; înghețata Sealtest; serialele *Ozzie și Harriet*; *Tata știe totul*; pieptănăturile cu cârlionț pe frunte; clasa absolvenților care vopsise turnul de apă peste noapte; fete care făceau baloane de gumă la ore și apoi, gravide, părăseau facultatea încă din primul an; *Micuța mea Margie*; scârbosul șef de clasă al absolvenților; rochii de seară fără spate care erau prinse cu sârmă ca să nu lunece pe corp; hoinari de două parale; insigne ale cercurilor științifice; Eloise, care-și distrusese toaleta lunecând în piscină la o petrecere; consumul de băuturi alcoolice în baruri unde vârsta era ignorată; fete ale căror fuste erau atât de strâmte, încât se vedeau silite să se miște în lateral atunci când voiau să urce în autobuz; incendiul din laboratorul de chimie; și o sumedenie de alte întâmplări de același fel pe care Gordon le detestase la vremea aceea, preferând să se îngroape în studiu ca să intre la Columbia, așa că nu vedea ce motiv ar avea să devină melancolic tocmai acum. Atât Penny cât și Cliff considerau toate acestea stupide și lipsite de sens, dar disprețul lor era încărcat de o nostalgie pe care Gordon nu putea fi în stare să o reînvie.

- Totul sună de parcă ar fi vorba de un club privat, spuse Gordon degajat, dar vocea îi trădă seriozitatea.

Lui Cliff nu-i scăpă nuanța de reproș.

- Ne distram și noi, dom'le. Parcă știam că totul se va duce de râpă.

- Lucrurile mi se par suportabile.

- Așa par, dar te înșeli. Du-te acolo, intră în glod până la gât și mai discutăm. Asiaticii ne macină, încetul cu încetul. Situația din Cuba se află pe primele pagini ale ziarelor, dar numai cubanezii știu ce se întâmplă acolo. Își termină paharul de vin și-și turnă altul.

²⁰În original, Ivy League – grup de colegii și universități situate în nord-estul SUA: Yale, Harvard, Princeton, Columbia, Cornell etc., care se bucură de un prestigiu deosebit (n. tr.).

²¹Spectacole televizate de varietăți pentru descoperirea de noi talente, care au ținut vreme de peste douăzeci de ani, de la 4 octombrie 1949 până în septembrie 1971 (n. tr.)

- Am priceput, spuse Gordon impasibil.
- Cliff, interveni Penny bine dispusă, ia povestește-i chestia aceea cu iepurele mort de la ora doamnei Hoskins. Gordon, Cliff a luat într-o zi...

- Nu cred, domnule, spuse Cliff rar, privindu-l pe Gordon de parcă ar fi fost miop, împungând aerul cu degetul fără nici un sens, nici nu-ți în...

Se auzi telefonul.

Aproape recunoscător, Gordon se ridică și se duse să răspundă. În timp ce ieșea din cameră, Cliff începu să mormăie ceva cu jumătate de gură către Penny, dar Gordon nu reuși să priceapă despre ce era vorba.

Duse receptorul la ureche și printre zgomotele de pe linie auzi vocea mamei:

- Gordon? Tu ești?

- A, da. Aruncă o privire spre camera de zi și coborî glasul. Unde ești?

- Acasă, pe Second Avenue. Unde-ai vrea să fiu?

- Păi... Mă-ntrebam dacă nu cumva...

- Dacă nu cumva m-am întors în California să te văd?

- Nu, nu de asta, șovăi el o fracțiune de secundă, cât pe ce să i se adreseze cu *mămico*, dar renunțând brusc. Nici nu m-am gândit la așa ceva, ai înțeles tu greșit.

- E acolo, cu tine? Vocea vibră și deveni mai neclară, ca și cum ar fi apărut o defectiune pe linie.

- Sigur. Sigur că-i aici. Dar ce credeai?

- Nu știu ce-ar mai fi de crezut, fiule.

Știa că ori de câte ori i se adresa cu „fiule” se putea aștepta la o predică.

- Nu trebuia să pleci așa. Fără să spui o vorbă.

- Știu, știu. Vocea i se stinse din nou. Verișoara Hazel consideră că am greșit purtându-mă astfel.

- Aveam atâtea de făcut, plănuisem să te plimbăm peste tot, minți el.

- Am fost atât de... Nu-și găsi cuvintele.

- Puteam să discutăm... Înțelegi?

- Vom discuta. Acum nu mă simt prea bine, dar sper să pot veni curând la tine.

- Nu prea bine? Ce vrei să spui, mămico, ești bolnavă?

- Am o ușoară pleurezie, mai nimic. Am azvârlit o groază de bani pe doctori și pe analize. Acum e mai bine.

- Aha, perfect. Ai grijă de tine.

- E ca infecția aceea din gât pe care ai avut-o tu, mai ții minte? Mă pricep la boli, Gordon. Ieri a venit sora ta la masă și ne-am amintit cum...

Și, cu vocea ei dintotdeauna, mama începu să treacă în revistă toate evenimentele săptămânii, dând de înțeles că surioara cea rătăcită e pe cale să se îndrepte, fiindcă gătise și supă de varză și *kugel*²² și flanken și limbă cu sos unguresc din stafide, toate la o singură masă. Și după aceea, „teeatruu”, văzuseră împreună piesa *Luther* de Osborne („Ce deranj!”). Niciodată nu-l îmboldise pe tata să iasă în oraș să-și risipească banii câștigați cu greu pe asemenea distracții, dar acum, dorința de a-și recâștiga copiii justifica astfel de mici extravagante. Gordon zâmbi cu duioșie în timp ce asculta curgerea molcomă a cuvintelor ce păreau să aparțină unei vieți anterioare, aflate la trei mii de mile depărtare, și se întrebă dacă Philip Roth auzise vreodată de Laos.

Și-o imaginea pe mama la capătul firului: la început strângând puternic receptorul. Pe măsură ce vocea i se îndulcea, simți mâna destinzându-se, iar degetele recăpătându-și culoarea. La încheierea discuției, lui Gordon îi reveni buna dispoziție. Puse receptorul negru și greu în stativul montat pe perete, și abia atunci percepu suspinele reținute care răzbăteau din camera de zi.

Penny îl strângea în brațe pe Cliff care-și ținea palmele căuș în dreptul feței și vorbea printre sughituri:

- Eu n-am... Traversam orezăria aia, urmărind un grup de soldați Pathet Lao din Vietnam, știind că se retrag către Câmpia Jars. Eram cu un pluton de soldați vietnamezi, eu și Bernie, îl știi, Penny, a fost cu noi în clasă și... Și unul a deschis focul împotriva noastră, și atunci am văzut capul lui Bernie zvâcnind... S-a așezat în noroi și casca i-a căzut în palme, și-a întins mâinile spre față, a încercat să culeagă ceva din cască și s-a prăbușit într-o rână. M-am aruncat la pământ în spatele lui, iar gloanțele au început să zboare pe deasupra noastră. M-am târât până la el, iar în jur apa era înroșită de sânge... Atunci mi-am dat seama. M-am uitat în casca lui și am priceput că Bernie încercase să-și scoată

²² Fel de mâncare specific evreiesc, asemănător cu musacaua sau ghiveciul, învelit în aluat (n. tr.)

dinăuntru o parte din cap, părul era lipit de metal, probabil că glonțul ricoșase și, răsucindu-se, îi străpunsese creierul după ce-i sfârtecuse falca.

Cliff vorbea coerent acum, rostind cuvintele ceva mai clar, dar continuând să suspine rar, apăsându-și mâinile pe ochi. Penny îl strânse din nou în brațe și murmură ceva. Se întinse apoi peste umărul lui și-l sărută pe obraz, cu un aer trist și resemnat. Pe Gordon îl străfulgeră chinuitorul gând că demult, pe când erau în liceu, Penny se culcase cu el. Între ei exista o apropiere ce dăinuise.

Cliff ridică ochii și-l văzu pe Gordon. Ezită o clipă, apoi clătină din cap și deschise gura să spună ceva. Se smiorcăi.

- Și a început o ploaie împruțită, reluă el limpede, decis să termine povestea fără a mai lua în seamă prezența lui Gordon. N-au putut să ne trimită elicoptere în ajutor. Căcăcioșii ăia de piloți vietnamezi nu voiau să riște când se trăgea. Iar noi am rămas ascunși într-un desiș de bambuși, unde ne repliasem. Cei din Pathet Lao și Viet Cong ne încercuiseră. Eu și Bernie eram consilieri, n-aveam dreptul să dăm ordine; ne repartizaseră la plutonul ăsta fiindcă se gândiseră că nu vom da ochii cu dușmanul. Toată lumea se gândise că odată cu începutul sezonului ploios se vor retrage.

Ridică butelca de vin roșu și-și turnă încă un pahar. Penny rămase lângă el, cu palmele încleștate în poală și cu ochii umezi. Gordon își dădu seama, surprins, că încremenise între bucătărie și camera de zi ținându-și mâinile țepele pe lângă corp. Se îndreptă spre scaunul-balansoar și se așeză.

Cliff bău jumătate de pahar și se șterse la ochi cu mâneca, apoi suspină. În locul tulburării, care se mai risipise, se instala acum o stare de oboseală, ca și cum, pe măsură ce vorbea, cuvintele reușeau să absoarbă și să alunge amintirile dureroase.

- ăsta, comandantul de pluton, a început să se dea la mine. Nici nu știa unde se află, dar el voia să ne retragem chiar în noaptea aia. Apoi, peste orezării s-a lăsat ceața. Ținea să plec cu zece soldați vietnamezi în recunoaștere. N-am avut ce face, și-am pornit cu amărății ăia mititei, înarmați cu automate M-1, care făceau pe ei de frică. Nici n-am mers o su' de metri că ăluia din frunte i-a intrat prin

talpă o țepușă ascuțită. A început să urle ca apucat. Dușmanul a deschis focul și abia am reușit să ne întoarcem târâș până în desișul de bambuși.

Cliff se rezemă de spătarul canapelei, își petrecu dezinvolt brațul pe după umerii lui Penny și rămase cu privirea ațintită la butelca de vin.

- Din cauza umezelii au început să ne mucegăiască șosetele. Pielea de pe picioare ni s-a făcut albă. Am încercat să dorm în condițiile astea, dar mi-era atât de frig la labele picioarelor, că nici nu mi le mai simțeam. Și când m-am trezit aveam o lipitoare pe limbă.

Rămase o clipă tăcut. Penny deschise ușor gura, dar nu spuse nimic. Gordon își dădu seama că se legăna cu scaunul și îi domoli mișcarea.

- La-nceput, am crezut c-o fi vreo frunză sau altceva. Dar nu puteam scăpa de ea. Unul dintre vietnamezi m-a pus să stau întins, că eu alergam ca turbat și urlam. Rahatul ăla de comandant de pluton și-a închipuit imediat că fusesem descoperiți. Și vietnamezul mi-a pus cremă de ghetă pe limbă și după aceea a scos lipitoarea din gura mea; o chestie mică și păroasă. Am rămas cu gustul de cremă de ghetă și în ziua următoare, de-mi dădea fiori. Batalionul de sprijin i-a alungat pe cei din Viet Cong pe la amiază. Privi spre Gordon. Abia când am ajuns la bază mi-am amintit din nou de Bernie.

Cliff rămase cu ei până târziu și, pe măsură ce goli sticla de vin dulceag, amintirile despre sarcina lui de consilier pe lângă armata vietnameză deveniră aproape nostalgice. Penny stătea pe canapea cu picioarele strânse sub ea, cu un braț așezat pe spătar, pe care uneori își rezema capul, afișând o expresie gânditoare. Cu ochii mai mult la Penny, Gordon punea întrebări scurte, aprobând mereu și murmurând câte ceva, dar fără să fie atent tot timpul la vorbele lui Cliff.

Când să plece, Cliff deveni de o veselie dezlănțuită; se clătina pe picioare și avea fața asudată și ușor congestionată.

Porni nesigur spre Gordon, ridică un deget în aer, clipi șmecherește și spuse condescendent:

- Duceți deținutul în cea mai adâncă temniță!

Gordon se încruntă. Nu pricepuse și era convins că vinul îl zăpăcise pe Cliff.

- Asta-i o glumiță, sări Penny să-i explice.

- O ce? explodează Gordon iritat.

Cliff dădu din cap, înțelegător.

- Păi, o glumă. Un joc de cuvinte, îi răspunse ea, implorându-l din priviri să se controleze și să lase seara să se sfârșească într-o atmosferă destinsă. Trebuie să răspunzi la fel.

- Aha... Gordon se simțea înfierbântat și depășit. Nu-s în stare...

- E rândul meu. Penny îl bătu pe umăr pe Cliff, cu intenția de a-i oferi un sprijin. Ce zici de: „«M-am ales cu o mulțime de chestii de la femeile din Paris», spuse el nepăsător?”

Cliff izbucni într-un hohot gutural de râs și, bine dispus, îi trase lui Penny o palmă peste fund, apoi porni cu pași nesiguri spre ușă.

- Gordie, poți să păstrezi restul de vin.

Penny îl urmă afară, iar Gordon se rezemă de tocul ușii. În lumina palidă a lămpii din fața intrării, văzu cum Penny îl sărută pe Cliff de rămas bun. Apoi Cliff îi aruncă un zâmbet peste umăr și se îndepărtă.

Gordon puse sticla cu restul de vin roșu în lada de gunoi și clăti paharele. Penny strânse la gură punga de cartofi prăjiți.

- De azi încolo te rog să nu mai vii cu vreunul dintre foștii tăi drăguți.

Penny se întoarse brusc spre el și-l fulgeră cu privirea:

- *Poftim?*

- Ai auzit bine.

- De ce?

- Nu-mi place.

- Aha. Și *de ce* nu-ți place?

- Acum stai cu mine. Nu vreau să reînvii prietenii vechi.

- Dumnezeule, dar nu „reînvii” nimic cu Cliff. Era doar în trecere. Nu l-am văzut de ani de zile.

- Nu trebuia să-l săruți atât.

- Of, Doamne, făcu ea și-și dădu ochii peste cap.

Gordon se simți dintr-o dată amețit și nesigur pe el.

Cât băuse? Nu, nu chiar atât de mult, nu asta era cauza.

- Vorbesc serios. Nu mi-a plăcut chestia. O să creadă nu știu ce. Depănând amintiri de pe vremea liceului, ținându-l în brațe...

- Dumnezeuule mare, „să creadă nu știu ce”? Asta-i o exprimare tipică de licean perpetuu. Uite unde-ai rămas, Gordon.

- I-ai dat tot timpul apă la moară.

- Ei, pe dracu'! Omul ăsta suferă enorm. Eu doar l-am consolat. Am ascultat ce avea de spus. Chiar din clipa când i-am deschis ușa mi-am dat seama că-l roade ceva, ceva de care nici toți doctorii din armată nu-l pot scăpa. Era cât pe ce să moară acolo, Gordon. Iar Bernie, prietenul lui cel mai bun...

- Da, înțeleg, dar tot nu-mi place.

Constatând că pierde teren, încercă să se agațe de altceva ca să-și susțină ideea. Dar *care era* ideea? Când apăruse Cliff, își simțise poziția amenințată. Dacă mama ar fi putut vedea prin telefon, ar fi știut imediat cum să numească felul în care se purtase Penny. Ea ar fi spus...

Se opri, evitând să privească spre chipul ostil și împietric al lui Penny, iar ochii îi căzură pe sticla de Brookside care aștepta cu resemnare să fie distrusă, deși mai avea vin în ea. Îi urmărise pe Penny și pe Cliff cu ochii mamei, sub influența copilăriei lui new-yorkeze. Își dădu seama că-i scăpase ceva *esențial*. Discuția despre război îl luase pe nepregătite, nu știuse cum să reacționeze, iar acum era ciudat că încerca să se răzbune pe Penny.

- Ascultă, începu el. Iartă-mă, eu... Ridică mâinile încet, în față, în spațiul dintre ei, apoi le lăsă să cadă pe lângă corp. Vreau să mă plimb puțin.

Penny înălță din umeri. Gordon se strecură afară pe lângă ea.

În aerul răcoros și sărat se cernea o ceață fină, care înveșmânta coroanele stejarilor bătrâni, cu coaja aspră. Merse prin La Jolla înveșmântată în noapte, și curând fața i se îmbrobonă de sudoare.

La două intersecții depărtare de casă, pe Fern Glen, apariția unei siluete îl făcu să uite vălmășagul de gânduri care nu-i dădeau pace. Era Lakin. Omul se uită atent într-o parte și-n alta, păru mulțumit, apoi se strecură grăbit în

automobilul său Austin-Healey. Storiile venețiene de la o fereastră a casei din care tocmai ieșise Lakin fluturară ușor, lăsând să se vadă un trup de femeie profilat în lumina ce-i venea din spate. Gordon recunoscuse locul; aici stăteau două absolvente ale secției umaniste. Surâse în barbă când mașina lui Lakin se îndepărtă. Această mică dovadă de slăbiciune umană îi dădu puțin curaj.

Se plimbă îndelung, pe lângă case de vacanță acum nefolosite, pe pragurile cărora se vedeau ziare îngălbenite, apoi trecu prin dreptul unor reședințe uriașe inundate de lumină. Cliff și Laos și cuvintele lui Cliff care acum însemnau lucruri adevărate și importante, sumbre și mânjite de noroi – toate aceste gânduri îl rodeau, toate se amestecau cu ceața care venea valuri-valuri, cu spusele lui Penny și cu prezența îndepărtată dar inevitabilă a mamei. Pe lângă ele, fizica experimentală părea o jucărie, nimic altceva decât un careu de cuvinte încrucișate. Tăvălugul războiului se rostogolea departe, dincolo de ocean, dar putea ajunge și pe țărmul pe care se afla el. Ușor cherchelit, se gândi la cheiul Scripps, care împungea marea în apropierea campusului universitar și era folosit pentru îmbarcarea soldaților, tancurilor și muniției. Apoi pufni iritat, convins că băutura îl făcea să gândească atât de confuz. Adăpostul sigur oferit de La Jolla nu putea fi amenințat de o mână de omuleți alergând bezmetic, îmbrăcați în pijamale negre, care încercau să răstoarne guvernul Diem. Era absurd.

Porni înapoi spre casă, gândindu-se la Penny. Era ușor să te lași tulburat de astfel de amenințări – Cliff, Laos, Lakin. Valurile nu puteau să spulbere un țărm peste noapte. În seara asta se convinsese că gândurile negre referitoare la cubanezii care aruncă îngrășămintele chimice în Atlantic și ucid toate formele de viață de acolo... Da, erau complet nefondate, reprezentând mai curând nălucirile unei minți bolnave.

22 MARTIE 1963

Gordon deschise ziarul *San Diego Union* și-l întinse pe masa de lucru din laborator. Regretă imediat că nu se ostenise să caute un exemplar din *Los Angeles Times*, deoarece – în stilul lui vulgar, dedica un spațiu larg căsătoriei lui Hope Cooke – proaspătă absolventă a colegiului Lawrence – cu Prințul Palden Thonup Namgyal din Sikkim. Reporterul de la *Union* părea să cadă pe spate la ideea că o tânără americană se mărita cu un bărbat ce avea să devină maharajah dintr-o clipă în alta. Dintre știrile cu adevărat interesante, una singură avea un articol neînsemnat pe prima pagină: murise Davey Moore. Gordon răsfoi nerăbdător ziarul, ajungând la ultima pagină, cea de sport, și se mai înmuie găsim acolo o continuare amănunțită. Sugar Ramos îl făcuse KO pe Moore în runda a zecea a meciului pentru centura de campion la categoria pană, disputat la Los Angeles. Lui Gordon îi păru rău că nu reușise să-și procure un bilet; orarul încărcat și programul de cercetare îl făcuseră să amâne de la o zi la alta, până când se vânduseră toate.

Deci Moore murise din cauza unei hemoragii cerebrale, fără să-și mai recapete cunoștința; o nouă victimă a boxului profesionist. Gordon oftă. Citi comentariile ușor de anticipat ale unor oameni cu opinii previzibile, care cereau să se pună capăt acestui sport. Se întrebă dacă nu cumva aveau dreptate.

– Uite ultimele date, spuse Cooper, care se afla lângă el. Gordon luă foile.

– Alte semnale?

– Da, răspunse fără chef Cooper. Săptămâni la rând am obținut curbe de rezonanță bune și, pe nepusă-masă, *zbang!*

– Le-ai decodificat?

– Sigur. Nu știu de ce, dar apar multe repetări.

Gordon îl urmă pe Cooper în sectorul lui, unde se aflau împrăștiate jurnalele de laborator. Se trezi sperând ca rezultatele să fie irelevante, efectul unor simple interferențe. I-ar veni mai ușor. N-ar mai trebui să-l

preocupe mesajele, Cooper și-ar putea vedea de teza lui, iar Lakin ar fi fericit. În momentele acestea n-avea deloc nevoie să-și complice viața și sperase că efectul de rezonanță spontană va dispărea cu totul. Notița publicată de ei în *Physical Review Letters* trezise interesul multora și nici un specialist din domeniu nu criticase lucrarea; poate că era mai bine să lase lucrurile așa cum picaseră.

Când începu să studieze transcrierea făcută de Cooper cu scrisul lui colțuros, speranțele i se topiră.

TRANSWBPY 7 DIN CL998 CAMBE19983ZX

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

Strofele deconcertante formate din litere și cifre se întindeau pe trei pagini. Apoi se opreau brusc și mesajul continua astfel:

TREBUIE SĂ APARĂ CA SURSĂ PUNCTUALĂ ÎN SPECTRUL
TAHIONIC 263 KEV MAXIM SE POATE VERIFICA PRIN
MĂSURĂTORI DE DIRECȚIONALITATE RMN URMEAZĂ
ZPASUZC AKSOWLP DESCOMPUNERE ÎN COORDMZALS
RECTANGULARE NSMISIE DIN 19BD COORDGHQE1998

După aceea nu mai apărea nimic inteligibil. Gordon privi concentrat datele culese de Cooper.

- Restul materialului pare un vâlmășag. Nu poate fi decodificat. Cooper încuviință din cap și se scărpină la picior, sub blugii tăiați la genunchi.

- Doar linii și puncte, murmură Gordon mai mult către sine. Ciudat.

Cooper dădu din nou din cap. Gordon observase că în ultimul timp Cooper se mulțumea doar să colecteze datele și nu îndrăznea să-și exprime părerile. Confruntarea cu Lakin îl învățase probabil că postura de „nu știu, n-am văzut” era mai sigură. Cooper era destul de satisfăcut când obținea semnale normale de rezonanță; ele constituiau pietrele de temelie pentru teza lui.

- Chestiile astea de la început, AD și DEC, continuă Gordon frecându-și bărbia, reprezintă ceva astronomic...

- Mda, îngână Cooper. Tot ce se poate.

- Da. Ascensiune Dreaptă și Declinație. Astea sunt

coordonate care fixează un punct în spațiu.

- Îhî. S-ar putea.

Enervat, Gordon îi aruncă o privire lui Cooper. Prea ținea lucrurile mai mult pentru sine.

- Uite ce e, aș vrea să studiez problema asta. Continuă să faci măsurători.

Cooper aprobă din cap și se îndepărtă, evident ușurat la gândul că scăpa de datele care nu-i spuneau nimic. Gordon ieși din laborator și urcă două etaje, până la camera 317, biroul lui Bernard Carroway. Bătu, dar nu-i răspunse nimeni. Trecu pe lângă Catedră, băgă capul înăuntru și întrebă: „Joyce, unde-i Doctorul Carroway?” Printr-o înțelegere nescrisă, personalului de birou i se putea vorbi pe numele mic, în timp ce membrii catedrei aveau titluri științifice. Gordon se simțea mereu jenat când respecta acest obicei al locului.

- Cel mare sau cel mic? Întrebă secretara brunetă, ridicând din sprâncenele care nu stăteau locului nici o clipă.

- Cel mare. Ca masă, nu ca înălțime.

- La seminarul de astrofizică. Ar trebui să fie pe sfârșite.

Se strecură discret în sala de seminar în timp ce John Boyle își termina prelegerea; tablele de culoare verde erau acoperite de ecuațiile diferențiale din demonstrația noii teorii a gravitației susținută de el. Boyle încheie cu o înfloritură, scăpând și o glumă despre scoțieni. Participanții începură să vorbească între ei. Bernard Carroway se ridică greoi și dădu tonul conversației dintre Boyle și un alt bărbat, pe care Gordon nu-l cunoștea. Se aplecă în față și, dând din cap spre bărbatul cu păr cârlionțat, îl întrebă pe Bob Gould:

- Cine-i tipul?

- Saul Shriffer de la Yale. El și Frank Drake s-au ocupat de proiectul Ozma, ascultarea semnalelor radio care ar putea proveni de la alte civilizații.

- Aha!

Gordon se rezemă de spătar și-l urmări pe Shriffer discutând aprins cu Boyle despre o problemă tehnică. Chiar și el însuși era plin de energie, de parcă ar fi mirosit urma vânatului. Vreme de luni de zile făcuse uitată toată povestea cu mesaje, cedând în fața indiferenței lui Lakin

și din cauză că efectul dispăruse la un moment dat. Dar acum revenise, și era dintr-o dată sigur că trebuie să insiste.

Boyle și Shriffer se ciondăneau asupra valabilității unei aproximații pe care John o făcuse pentru a simplifica o ecuație. Gordon îi urmări cu interes. Nu era o discuție rece și intelectuală între oameni înțelegători, așa cum își imaginau mereu novicii. Devenise o dispută care se înfierbânta, punctată de țipete înăbușite și gesturi ample. Se certau pe marginea unei idei, dar dincolo de asta se simțea o încleștare între personalitățile lor. Shriffer era cel mai gălăgios. Apăsă tare pe tablă cu creta care se rupea mereu, își vântura brațele, ridica din umeri, se încrunta. Scria și, în același timp, vorbea repede, respingând până și ceea ce afirmase el însuși cu o clipă mai devreme. Făcea greșeli copilărești în calcule, reparându-le în timp ce ștergea tabla cu mâna cealaltă. Greșelile flagrante nu contau, el încerca să prindă esența problemei. Soluția exactă putea să apară mai târziu. Scrisul lui grăbit și dezordonat acoperi curând toată tabla.

Boyle era cu totul altfel. Vorbea fără să ridice glasul, aproape monoton, în contrast cu tonul repezit, percutant, pe care Gordon își amintea că-l auzise la cina de la Limehouse. Acesta era eul lui științific. Vocea îi era uneori atât de moale, încât Gordon trebuia să-și încordeze auzul ca să-l înțeleagă. Cei din preajmă au fost obligați să pună capăt discuțiilor ca să-i audă pe cei doi – o tactică vicleană pentru a capta atenția auditoriului. Boyle nu-l întrerupea deloc pe Shriffer. Își începea frazele cu „Saul, cred că ar trebui să încercăm asta...” sau „Nu înțelegi ce se va întâmpla dacă...?” O formă de autocontrol. Niciodată nu făcea o afirmație pozitivă, convingătoare; era căutătorul de adevăruri care nu se aprinde. Dar, încet-încet, efortul pe care-l făcea pentru a-și păstra în continuare rolul secundar se arătă inutil. Nu putea dovedi că aproximarea folosită era justificată, deci se vedea constrâns să apere o poziție deja cucerită. În concluzie, vorbele lui se rezumau la invitația adresată lui Shriffer să „demonstreze că e greșit”. Treptat, ridică și el glasul. Pe chip îi apăru o expresie de încăpățănare.

Saul afirmă deodată că știa cum să respingă

aproximarea lui John. Ideea lui era să rezolve o problemă-model deosebit de simplă, la care cunoșteau deja răspunsul. Saul efectua calculele cu rapiditate. Aproximarea dădea rezultatul corect doar pentru un domeniu foarte limitat de condiții fizice.

- Uite! Vezi? Nu e bine.

John clătină din cap.

- Las-o baltă. Dă rezultate în cazul cel mai interesant. Saul fierbea.

- E o prostie! Ai eliminat din problemă toate lungimile mari de undă.

Cei prezenți îl contraziseră, clătinând din cap. John câștigase. Întrucât disputata aproximare nu era complet inutilă, devenea acceptabilă. Saul acceptă cam cu jumătate de gură, iar o clipă mai târziu zâmbi și se apucă să vorbească despre altceva, făcând uitat subiectul discordiei. Nu avea rost să insiste cu încăpățănare asupra unei probleme dacă se demonstra altfel. Gordon surâse. Acesta era un exemplu pentru ceea ce concepea el drept Legea Controversei: înflăcărarea e invers proporțională cu numărul de informații exacte pe care le-ai avut la dispoziție.

Se apropie de Carroway și-i arată coordonatele conținute de mesaj:

- Bernard, ai idee unde se află locul ăsta pe cer?

Carroway privi numerele și clipi nesigur:

- Nu, niciodată nu-mi amintesc asemenea detalii. Saul, tu?

Îi arată acestuia hârtia.

- Lângă Vega, spuse Saul. O să verific, dacă ții neapărat.

După prelegerea de Electrodinamică Clasică, Gordon intenționase să-l caute pe Saul Shriver, dar când trecu pe la birou să-și lase notițele, găsi pe cineva așteptându-l. Era Ramsey, chimistul.

- Bună, m-am gândit să trec pe la tine să te pun la curent, începu Ramsey. Am studiat puțin ghicitoarea aceea pe care mi-ai arătat-o.

- Zău?

- Cred că e ceva serios. Mai avem mult până să înțelegem bine moleculele cu lanțuri lungi, pricepi, dar

chestia asta mă interesează. Partea în care se spune „intră în regim de simulare moleculară începe să imite gazda”... Sună a mecanism de auto-reproducere despre care habar n-avem.

- Asta se întâmplă și cu formele moleculare cunoscute?
Ramsey căzu pe gânduri.

- Nu. Dar am studiat îngrășămintele speciale pe care le experimentează câțiva producători și... Ei bine, e prematur să mă pronunț. Am totuși o bănuială. Am venit doar să-ți spun că nu te-am uitat. Cu atâtea cursuri și lucrări zilnice pe cap, înțelegi – te sufocă. Dar, printre picături, o să mă ocup. Poate mă duc să-l sâcâi și pe Walter Munk în legătură cu problemele de oceanografie. În orice caz... Se ridică mimând un soi de bună ziua. Mulțumesc pentru informație. Ar putea fi un punct bun de pornire. *Gratz* din suflet.

- Poftim?

- Gratz, adică *gracias*. E-n spaniolă.

- A, da. Așa e.

Învățarea jargonului spaniol, chestiune de mondenitate pentru californieni, i se potrivea ca o mănășă lui Ramsey. Și totuși, sub manierele de vânzător de mașini uzate se ascundea un tip cu o gândire ascuțită. Gordon se bucură că-l preocupase primul mesaj și nu-l făcuse uitat de tot. Părea să fi început o zi norocoasă; ideile disparate se legau. Da, o zi norocoasă. „După cum mi-a mers până acum, i-aș da un zece plus”, cugetă Gordon și plecă să-l caute pe Shriffer.

- Am găsit locul de care vorbeai, spuse Saul cu convingere și arătă cu degetul către un punct de pe harta stelară. E situat foarte aproape de o stea F7 normală, numită Hercules 99.

- Dar nu exact pe stea?

- Nu, însă foarte aproape. Dar de ce te frământă, mă rog? Ce treabă are un specialist în fizica solidelor cu poziția unei stele?

Gordon îi povesti despre persistența semnalelor și-i arătă ultimele decodificări făcute de Cooper. Saul se aprinse imediat. El și un savant rus, Kadarski, scriau împreună o lucrare despre detectarea civilizațiilor extraterestre. Porniseră de la premisa că semnalele radio erau singurul

mijloc de comunicare la îndemână. Iar dacă semnalele recepționate de Gordon nu puteau fi explicate ca transmisiuni terestre obișnuite, de ce să nu ia în considerare ipoteza originii lor extraterestre, sugerează Saul. Coordonatele îi puneau pe această pistă.

- Vezi, Ascensiunea Dreaptă este de 18 ore, 5 minute, 36 secunde. Iar Hercules 99 e punctul de aici, la 18 ore, 5 minute, 8 secunde, alături. Declinația semnalului tău e de 30 de grade și 29,2 minute. Se potrivește.

- Da. Dar nu concordă perfect.

- Ba-s al naibii de aproape! Saul vântură din mâini. Câteva secunde diferență nu înseamnă *nimic*.

- Dar cum dracu' de știu extraterestrii sistemul nostru de măsurători astronomice? mormăi Gordon cu scepticism.

- Cum de ne cunosc *limba*? Ascultând programele noastre vechi de radio, bineînțeles. Uite, paralaxa pentru Hercules 99 este 0,06. Cu alte cuvinte, se află la o depărtare de peste șaisprezece parseci.

- Și asta ce înseamnă?

- Oho, aproximativ cincizeci și unu de ani-lumină.

- Atunci cum pot să semnalizeze? Radioul a fost inventat acum vreo șaiszeci de ani. Lumina nici n-a avut timp să facă drumul dus-întors, îi trebuie un secol. Deci n-ar putea să răspundă transmisiunilor noastre.

- Adevărat. Saul păru să se dezumfle. Zici că mesajul e mai lung? Se luminează la față. Dă-mi și mie să văd.

După o clipă, împunse cu degetul în mesajul tipărit și exclamă: Exact! Asta e. Vezi cuvântul?

- Care?

- Tahion. E de origine grecească. Înseamnă „cel iute”, sunt gata să pariez. Vasăzică utilizează o transmisie cu viteză mai mare decât a luminii.

- Ei, asta-i bună.

- Gordon, folosește-ți imaginația. Se *potrivește*, la naiba!

- Nimic nu se poate deplasa mai repede decât lumina.

- Mesajul ăsta spune că da.

- Prostii. Simple vorbe.

- Cum zici tu, dar ce explicație îi dai? „Trebuie să apară ca sursă punctuală în spectrul tahionic 263 KEV maxim.” KEV înseamnă kilovolți. Folosesc tahioni, nu știu ce-s ăștia, care au energia de 263 de kilovolți.

- Cam îndoielnic.
- Dar ce zici de restul mesajului? „Se poate verifica prin direcționalitate RMN. Măsurătorile urmează.” RMN - Rezonanță magnetică Nucleară. Apoi nimic clar, alte câteva cuvinte, după care iar apă de ploaie. NSMISIE DIN 19BD COORDGHQE1998 și așa mai departe.

- Nu-i totul neclar. Vezi, restul e compus din puncte și linii.

- Mda. Saul studie înregistrarea. Interesant.

- Ascultă, Saul, îți mulțumesc, dar...

- Ia stai o clipă! Hercules 99 nu e orice fel de stea, pricepi? Am căutat-o. Intră în clasa de stele despre care credem că ar putea adăposti forme de viață.

Gordon strânse din buze și-l privi bănuitor.

- Exact, e o F7. Cu puțin mai grea decât soarele nostru - cu o masă mai mare, vreau să zic - și cu o sferă înconjurătoare în care sunt condiții pentru apariția vieții. E o stea binară... Stai, stai așa, știu ce vrei să spui! continuă Saul cu un aer teatral și-și întinse mâinile cu palmele desfăcute spre Gordon, care nu pricepea ce va urma. Stelele binare nu pot avea planete prielnice vieții, am dreptate?

- Hm, de ce nu?

- Pentru că perturbă planetele. Numai că Hercules 99 *nu are* problema asta. Cele două stele se rotesc complet una față de alta abia la 54,7 ani o dată. Sunt foarte depărtate și în jurul fiecăreia există suficient spațiu propice dezvoltării vieții.

- Amândouă sunt de tipul F7?

- Din câte știm, doar cea mare. Tu n-ai nevoie decât de una, adăugă el moale.

Gordon clătină din cap.

- Saul, îți rămân îndatorat...

- Gordon, dă-mi mesajul să mă uit la ceva. La linii și puncte, vreau să zic.

- Sigur, nici o problemă.

- Fă-mi un hatâr. Am impresia că-i o chestie nemaipomenită. Poate că ideile noastre despre comunicațiile radio și linia de 21 de centimetri a hidrogenului - pe care le considerăm normale - sunt greșite. Vreau să verific atent mesajul ăsta al tău. Să nu te

răzgândești. Bine?

- Bine, acceptă Gordon cam fără chef.

A doua zi dimineată, când intră în birou târându-și geanta, Saul îl aștepta. Văzând expresia lui de nerăbdare abia stăpânită și ochii jucându-i veselii în timp ce-i vorbea, Gordon se lăsă cuprins de gânduri nu tocmai plăcute.

- L-am descifrat, spuse Saul scurt. Mesajul.

- Poftim?

- Punctele și liniile de la sfârșit, ai uitat? Cele care nu semnificau cuvinte. Nici nu sunt *cuvinte*, ci o imagine!

Gordon îl învrednici cu o privire sceptică și-și puse jos geanta.

- Am numărat liniile din transmisia mai lungă. Tu spuneai că reprezintă „zgomote”. Erau 1 537 de linii.

- Și?

- Eu, Frank Drake și mulți alții ne-am gândit să găsim modalități de a transforma semnalele deschis-închis în imagini simple. E clar - așa transmiți o grilă rectangulară.

- Partea aceea distorsionată a mesajului? COORD GHQE RECTANGULARE și așa mai departe?

- Exact. Pentru a desfășura o rețea, trebuie să știi câte linii să iei pe fiecare axă. Am încercat o serie de combinații de numere al căror produs să fie 1 537. Toate dădeau rezultate aiurea, *cu excepția* rețelei de 29 pe 53. Desfășurarea liniilor în schema asta a dat o imagine. *În plus*, atât 29 cât și 53 sunt numere prime, lucru firesc, dacă stai să te gândești. Pentru a descompune 1 537 ca produs a două numere prime nu există decât o soluție.

- Mda. Foarte ingenios. Și asta e imaginea?

Saul îi dădu lui Gordon o foaie de hârtie milimetrică cu un pătrățel înnegrit pentru fiecare linie din transmisie. Rezultase un grup de curbe complexe care se întrepătrundeau de la dreapta la stânga. Fiecare curbă era compusă din ciorchini de puncte aranjate într-un desen regulat, dar foarte complicat.

- Asta ce e? întrebă Gordon.

- Nu știu. Toate problemele practice pe care Frank și cu mine le-am pregătit până acum dădeau imagini înfățișând sisteme solare, în care o planetă ieșea în evidență, sau cam așa ceva. Asta însă nu seamănă cu nimic.

Gordon azvârli desenul pe birou.

- Atunci la ce folosește?

- Ei, mama dracului! După ce ne vom da seama ce e, *o să folosească la multe.*

- Păi...

- Ce mai e? Crezi că am greșit?

- Saul, știu că ai reputația de a gândi - cum se exprima Hermann Kahn? - imposibilul. Dar chestia asta...

- Crezi c-am aranjat totul în mod convenabil?

- Eu? Să *cred* așa ceva? Saul, *eu* am detectat mesajul. Eu ți l-am arătat. Dar explicația pe care i-o dai... Semnale telegrafice transmise de pe o stea, cu o viteză superioară vitezei luminii! Nici coordonatele nu se potrivesc. O imagine care rezultă din zgomot! Pe de altă parte, imaginea nu e inteligibilă! Fii serios, Saul.

Împurpurându-se la față, Saul făcu un pas înapoi, cu mâinile în șolduri.

- Ești orb, pricepi? Orb.

- Să zicem mai curând... sceptic.

- Gordon, nu mă crezi deloc.

- Să te cred? Recunosc că unele lucruri se leagă cumva. Dar până nu înțelegem imaginea aceea, demonstrația ta nu se susține.

- Bine, bine, spuse Saul teatral, lovind cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. Aflu eu până la urmă ce semnifică imaginea asta. Va trebui să apelăm la întreaga comunitate universitară pentru rezolvarea enigmei.

- Ce înseamnă asta?

- Trebuie să dăm publicității toată treaba.

- Adică să-i consultăm pe toți?

- Pe cine? Din ce specialitate? Astrofizică? Biologie? Când nu știi ceva, trebuie să fii receptiv.

- Da, dar... Gordon își aminti brusc de Ramsey. Saul, mai am un mesaj.

- Poftim?

- L-am recepționat cu luni în urmă. Uite. Cotrobăi prin sertarele biroului și găsi transcrierea. Încearcă-l pe ăsta, e mai cuprinzător.

Saul studie rândurile lungi bătute la mașină.

- Nu pricep.

- Nici eu.

- Ești sigur că-i decodificat corect?
- La fel de sigur ca și de interpretarea ta.
- *Rahat*, și Saul se lăsă greoi pe un scaun. Asta chiar că încurcă lucrurile.

- Așa mă gândeam și eu.
- Gordon, e *absurd*.
- Tot așa e și imaginea ta.
- Uite ce e, poate că ai primit mesaje care se bat cap în cap. Atunci când prinzi diferite posturi de radio, pe unul asculți muzică, pe altul sport, pe un al treilea știri. Poate că ai un receptor care prinde de toate.

- Hm!

Saul se aplecă în față și-și prinse capul între palme. Gordon își dădu seama că astronomul era obosit. Probabil că stătuse treaz toată noaptea, lucrând la descompunerea imaginii. Îl simți dintr-odată foarte apropiat. Saul era cunoscut ca adversar al ideii comunicațiilor interstelare, iar mulți astronomi îl considerau prea nestăpânit, prea speculativ, prea tânăr și impulsiv. Ei, și ce dacă, asta nu însemna că se înșela.

- Bine, Saul, accept ideea cu imaginea - pentru moment. Nu poate fi chiar o întâmplare. Prin urmare: ce reprezintă? Trebuie să aflăm.

Îi povesti lui Saul despre Ramsey. Asta nu făcea decât să complice lucrurile, dar considera că Saul avea dreptul să știe.

- Gordon, sunt convins că am dat peste ceva important.
- Și eu.
- Cred că ar trebui să facem totul public.
- Inclusiv problema de biochimie? Adică primul mesaj?
- Nu... Saul căzu pe gânduri. Nu, doar al doilea mesaj. E mai limpede. Se repetă pe *pagini întregi*. De câte ori ai recepționat primul semnal?

- O dată.

- Atâta tot?

- Da.

- Atunci să-l lăsăm baltă.

- De ce?

- Ar putea fi o eroare de decodificare.

Gordon își aminti de povestea referitoare la Lowell.

- Atunci...

- Ascultă, eu mă pricep mai bine la chestii din astea. Știu ce vor spune oamenii. Dacă tulburi apele într-un domeniu, nimeni nu va sări să te ajute.

- Asta ar însemna să ascundem informațiile recepționate.

- Exact. Dar nu pe vecie. Până ne lămurim ce reprezintă imaginea.

- Nu-mi place ideea.

- Le dăm problemele pe rând. Saul ridică un deget în aer. O problemă. Mai târziu, le spunem toată povestea.

- Totuși nu-mi place.

- Gordon, ascultă. Cred că așa e mai bine. Vrei să-mi accepți sfatul?

- Poate.

- Îl iau eu. Îl fac public. Eu sunt cunoscut ca un individ trăsnit care își face de lucru cu semnalele radio venite din stele și alte chestii din astea. Devin o autoritate într-o problemă inexistentă. Dar pot atrage atenția lumii universitare.

- De acord, numai că...

- Pe rând, Gordon!

- Păi...

- Întâi imaginea și după aceea și restul.

- Bine... Gordon avea un curs peste câteva minute. Saul avea talentul de a-i hipnotiza pe interlocutori, capacitatea de a face ca ideile lui să pară plauzibile, ba chiar evidente. Gordon socotea însă că scroafa, chiar dacă-i pui fundă roșie la gât, tot scroafă rămâne. Și totuși... Bine. Urcă tu în ring, eu rămân pe margine.

- Hei, *mulțumesc*. Saul clătină brusc din cap. Îți sunt recunoscător. Serios. Mi-ai dat o *șansă*.

- Da, spuse Gordon.

Dar nu simțea nici urmă de entuziasm.

Văzură *știrile de seară*, prezentate de Walter Cronkite pe CBS, în timp ce luau masa. Penny făcuse un sufleu, iar Gordon desfăcuse o sticlă de Beaujolais; amândoi se simțeau ușor euforici. Trecuseră în sufragerie să se uite la televizor. Penny își scoase bluza, lăsându-și liberi sânii mici, dar frumoși, cu sfârcuri bine conturate.

- De unde știi că transmit reportajul? îl întrebă ea

lenevoasă.

- Mi-a telefonat Saul azi după-amiază. A dat un interviu la Boston, în cursul dimineții. Postul local CBS a făcut filmul, dar l-a preluat rețeaua națională. Probabil că nu au știri mai importante.

Se uită în jur, să se asigure că perdelele erau trase.

- Mda. Așa se pare.

Era un singur eveniment notabil: submarinul nuclear *Thresher* se scufundase în Atlantic fără să apuce să transmită vreun semnal de avarie. Făcea o imersiune de testare. Autoritățile Marinei declarau că accidentul se datora probabil vreunei defecțiuni care cauzase inundarea treptată. Distrugerea circuitelor electrice provocase căderea sistemului de propulsie, iar submarinul coborâse prea adânc și în cele din urmă implodase. La bord se aflau o sută douăzeci și nouă de oameni.

În afară de această știre deprimantă nu era nimic deosebit. O reluare privind expoziția *Mona Lisa*, care era prezentată la New York și Washington, DC. O avanpremieră la lansarea în spațiu a maiorului L. Gordon Cooper Jr., care urma să petreacă două zile în cosmos, pe orbită circumterestră, în nava *Faith* - ultimul zbor al proiectului Mercury. O declarație a Casei Albe că se va continua acordarea de ajutoare Vietnamului de Sud și că războiul ar fi câștigat până la finele anului 1965, dacă actuala criză politică de acolo nu va stânjeni în mod semnificativ acțiunile militare. Apăruseră câțiva generali care, zâmbind către camere cu gura până la urechi, promisese eforturi sporite din partea armatei Vietnamului de Sud și o operațiune de curățire în regiunea deltei. La New York, demersurile menite să salveze Gara Pennsylvania eșuaseră, iar falnicul edificiu era demolat cu lovituri de berbec pentru a face loc noii arene Madison Square Garden. Clădirea Pan Am, inaugurată cu o lună în urmă, părea să fi devenit emblema degradării peisajului urban. Aflat în fața camerei de luat vederi, un critic deplângea distrugerea Gării Penn și declara că sediul Pan Am este o atrocitate arhitecturală care nu face altceva decât să sufoce o zonă deja aglomerată. Gordon era de acord. Criticul încheie cu constatarea încărcată de melancolie că întâlnirile de lângă ceasul hotelului Baltimore, peste drum

de Pan Am, nu vor mai avea farmecul de odinioară. Gordon râse în sinea lui, fără să înțeleagă prea bine de ce. Compasiunea făcu brusc loc unui sentiment opus. Nu-și dăduse niciodată întâlnire cu vreo fată la ceasul de la Baltimore; era un ritual golit de conținut la care țineau cei de la Yale și puștii care se identificau cu personajul principal din romanul *De veghe în lanul de secară*. Nu aparținea acestei lumi și nici nu-i aparținuse vreodată. „Dacă asta înseamnă trecutul, ducă-se-n mă-sa”, bolborosi el în barbă. Penny îi aruncă o privire întrebătoare, dar nu zise nimic. Gordon mormăi nerăbdător. Probabil că vinul își făcea efectul.

Apoi apăru chipul lui Saul.

- În această seară vă anunțăm o veste uimitoare, primită de la Universitatea Yale, începem Cronkite. Profesorul Saul Shriffer, astrofizician, afirmă că există posibilitatea ca o serie de experimente recente să fi detectat un mesaj trimis de o civilizație extraterestră.

Imaginea se schimbă și-l văzură pe Saul arătând către un punct de pe o hartă cerească.

- Semnalele par să aibă ca origine steaua Hercules 99, asemănătoare Soarelui nostru. Hercules 99 este situată la o distanță de cincizeci și unu de ani-lumină. Un an-lumină reprezintă distanța...

- I-au dedicat *prea mult* timp, spuse Penny mirată.

- Sst!

- ...Parcursă într-un an, cu viteza de 186 000 de mile pe secundă.

Un prim-plan cu Saul stând alături de un mic telescop.

- Mesajul a fost descoperit în mod neașteptat, în cursul unui experiment realizat de profesorul Gordon Bernstein...

- Of, Doamne, gemu Gordon.

- ...De la Universitatea California din La Jolla. Experimentul are drept scop determinarea, la temperaturi scăzute, a modului în care se aliniază atomii într-un câmp magnetic. Experimentele Bernstein sunt în plină desfășurare și încă nu este sigur că semnalele recepționate provin de la o civilizație extraterestră. Dar profesorul Shriffer, colaborând cu Bernstein - care a descifrat codul semnalelor - declară că dorește să atragă atenția comunității științifice.

Un nou prim-plan cu Saul, scriind ecuații la tablă.

- Mesajul conține un element deconcertant. O imagine...

O versiune bine desenată a curbelor care se întrepătrundeau. Saul stătea în fața desenului, vorbind în microfonul pe care-l ținea în mână:

- Vă rog să rețineți: deocamdată nu susținem ceva anume. Solicităm însă ajutorul comunității științifice pentru a descoperi ce reprezintă acest desen.

Urmare câteva cuvinte despre decodificare, apoi apără din nou Cronkite.

- Cei câțiva astronomi cărora *CBS News* le-a cerut să-și exprime părerea s-au arătat sceptici. Cu toate acestea, dacă profesorul Shriver are dreptate, am putea asista la o mare premieră. Cronkite arboră un zâmbet încurajator. Astfel se prezintă lucrurile astăzi, 12 aprilie...

Gordon închise televizorul, ca să nu-l mai vadă pe Cronkite.

- *La dracu'*, exclamă el, încă uimit.

- Mi s-a părut bine făcut, spuse Penny gânditoare.

- *Bine făcut?* Nu trebuia să-mi pomenească numele!

- De ce, nu vrei să-ți recunoască meritele?

- Recunoaștere? Iisuse!... Gordon trânti cu pumnul în peretele cenușiu, făcând zidul să duduie. A greșit de la cap la coadă, nu pricepi? Când mi-a spus am simțit un gol în stomac și, bineînțeles, hop și numele meu, legat de teoria asta trăsnetă!

- Dar sunt măsurătorile *tale*...

- I-am spus să *nu pronunțe* numele meu.

- Stai puțin! Walter Cronkite a amintit de tine, nu Saul.

- Ce-mi pasă mie cine-a spus-o? Acum sunt legat de Saul.

- De ce nu te-au prezentat și pe tine la TV? Întrebă Penny cu naivitate, evident incapabilă să înțeleagă toată tevatura. Au arătat doar o puzderie de imagini cu *Saul*.

Gordon se strâmbă.

- Ăsta-i punctul lui tare. Simplifică știința la câteva fraze, o sucește cum îi vine mai bine, o prostituează, aducând-o la nivelul oricui, doar ca să fie sigur că numele lui strălucește. Cu lumini de neon mari și țipătoare. *Prostii*. Numai...

- A tras spuza pe turta lui, nu?

Gordon o privi, încurcat.

- Spuza?... Se opri brusc și înțelese imediat. Penny credea sincer că se înfuriase deoarece nu-și văzuse mutra la televizor. Dumnezeuule mare! Se simți dintr-o dată asudat și roșu la față. Începu să-și descheie cămașa albastră din poplin și se gândi ce putea să facă acum. Era inutil să discute cu Penny; ea nu avea cum să priceapă sentimentele unui om de știință în asemenea momente.

Pufnind, își suflecă mânecile cămășii și intră în bucătărie, unde se afla telefonul.

- Saul, sunt furios la culme, încep Gordon.

- Aă...

Gordon și-l imaginează pe Saul căutând vorbele potrivite. Se pricepea la așa ceva, dar de data asta n-avea să-i slujească la nimic.

- Da, știu cum te simți, Gordon, serios. Am văzut emisiunea pe canalul local și am fost la fel de surprins ca și tine. Montajul celor de la Boston era curat, nu se făcea nici o referire la tine, exact așa cum ai vrut. Imediat după ce-am văzut reportajul lui Cronkite i-am sunat și mi s-a spus că totul a fost schimbat la postul național.

- Dar cum de-au *știut* cei de la studioul național dacă tu nu le-ai spus?

- Păi, a trebuit să le spun celor de la studioul local. Ca referință, pricepi?

- Mi-ai promis că numele meu n-o să apară.

- Am făcut tot ce-am putut, Gordon. Tocmai voiam să te sun.

- Și de ce n-ai făcut-o? De ce m-ai lăsat să văd fără să?...

- M-am gândit că n-o să te deranjeze prea mult, mai ales că ni s-a oferit atâta timp de emisie. Vocea lui Saul își schimbă tonul. E o chestie *grozavă*, Gordon. Vom fi băgați în seamă.

- Da, mare lucru, mormăi Gordon acru.

- Imaginea aceea are să-i trezească pe mulți. Până la urmă *spargem* noi codul.

- Mai degrabă o să ne spargă *e/* pe noi. Saul, ți-am spus că nu vreau să fiu vârat în chestia asta. Ai promis...

- Nu înțelegi că era nerealist? îl întrerupse Saul, calm și împăciuitor. Ți-am făcut pe plac, bineînțeles, dar până la

urmă tot se afla.

- Dar *nu* așa.

- Crede-mă, Gordon, așa vom reuși. Altfel nu rezolvai nimic. Fii sincer și recunoaște măcar atât.

Gordon inspiră adânc.

- Saul, dacă mă întreabă cineva, o să spun că nu știu de unde provin semnalele. Asta-i adevărul gol-goluț.

- Dar nu *tot* adevărul.

- *Tu-mi vorbești* de adevăr? Tu, Saul? Tu, care m-ai convins să ascund existența primului mesaj?

- Asta era altă problemă. Voiam să lămuresc mai întâi problema...

- Ei, rahat! Ascultă, dacă o să fiu întrebat, o să spun că nu-s de acord cu interpretarea ta.

- O să faci public primul mesaj?

- Păi... Gordon ezită. Nu, nu vreau să stârnesc lucrurile. Se întreabă dacă Ramsey își va continua cercetările în cazul în care el va da publicității mesajul. La dracu, din câte-și dădea seama, în mesaj păreau să existe elemente de securitate națională. Gordon nu avea chef să fie amestecat în așa ceva. Nu, era mai bine să lase totul baltă.

- Gordon, îți înțeleg sentimentele. Vocea lui Saul deveni mai caldă. Îți cer doar să nu-mi pui piedici. Eu n-o să-ți stau în cale, dar nici tu să n-o faci.

- Bine...

Pierzându-și din avânt, Gordon tăcu.

- Zău că-mi pare rău de gafa lui Cronkite și de menționarea numelui tău. Bine?

- Eu... Bine, bolborosi Gordon, fără să fie sigur dacă era de acord sau nu.

15.

1998

Gregory Markham stătea cu mâinile la spate. Tâmpilele albe îi dădeau un aer distant și solemn. Zumzetul surd din laborator i se părea un zgomot cald, un bâzâit harnic produs de instrumentele care, fie și numai prin deficiențele și slăbiciunile lor, semănau uneori cu muritorii supuși greșelii atunci când fac ceva din toată inima. În adăpostul tăcut de la Cavendish, laboratorul era o insulă de sunete,

solicitând toate resursele umane. Cav inaugurase epoca modernă, folosind lucrările lui Faraday și Maxwell pentru a crea miracolul electricității. Acum, cugetă Markham, în miezul lui rămăseseră doar câțiva oameni care încercau să meargă înapoi, înotând împotriva curentului.

Renfrew pășea printre grupurile de aparate, trecând grăbit de la un punct nevralgic la altul. Văzând clocotul acestui om, Markham surâse. Agitația lui era în parte consecința prezenței lui Ian Peterson, care stătea comod pe un scaun și privea cercetător ecranul osciloscopului pe care apărea semnalul principal. Renfrew era cuprins de neastâmpăr, conștient că, în ciuda aerului aparent calm, lui Peterson nu-i scăpa aproape nimic.

Renfrew se întoarse tropăind către osciloscopul central și-și aruncă ochii la vâlmășagul de linii șerpuitoare care materializau zgomotul de fond.

- La naiba! protestă el. Perturbațiile astea nenorocite nu vor să dispară.

- Ei, nu-i absolut necesar să transmiteți noile semnale cât mă uit eu, încercă Peterson să-l liniștească. M-am oprit aici doar ca să văd cum merge treaba.

- Nu, nu, protestă Renfrew și ridică stângaci și neliniștit din umeri. Markham observă că buzunarele hainei îi erau burdușite cu componente electronice, îndesate la repezeală și apoi uitate acolo. Ieri totul a decurs bine. Nu văd de ce n-ar merge și azi. Am transmis porțiunea aceea de date astronomice vreme de trei ore fără întrerupere.

- Vă repet, nu trebuie neapărat, spuse Peterson, mai ales ținând seama de dificultatea de a transmite ceea ce e cu adevărat important...

- Încerc să-i ajut pe cei care recepționează, interveni Markham, făcând un pas înainte. Arboră o atitudine de hotărâre neutră, deși în sinea lui era amuzat de felul în care cei doi păreau să atingă una-două o stare de animozitate, de parcă ar fi căutat-o cu tot dinadinsul. John consideră că i-ar putea ajuta să-și dea seama când e mai ușor de detectat fasciculul nostru. Coordonatele astronomice...

- Înțeleg perfect, îl întrerupse Peterson. Nu pricep însă *de ce* nu vă dedicați momentele mai liniștite materialelor esențiale.

- De pildă? Întrebă imediat Markham.
- Spuneți-le ce vrem, repetați mesajul despre ocean și...
- *Am făcut asta de ni s-a urât*, izbucni Renfrew. Dar dacă *nu pot* să recepționeze, ce mama...

- Stai puțin, interveni blând Markham, avem timp destul să facem și asta. De acord? Când nivelul de zgomot va scădea, vom transmite prioritar mesajul complet, iar apoi John...

- Cum, nu l-ați transmis imediat? exclamă Peterson vădit surprins.

- A, nu, nu terminasem celălalt material, explică Renfrew.

- Asta-i bună! Peterson părea enervat; se ridică imediat și începu să se plimbe agitat încoace și încolo, în spațiul îngust dintre dulapurile cenușii mai înalte de-un stat de om. V-am spus că am găsit biletul... Realmente surprinzător, recunosc.

- Da, aprobă Markham.

Se produsese destul de multă agitație când Peterson apăruse de dimineață, fluturând hârtia îngălbenită. Dintr-odată, totul li se păruse posibil și real.

- Păi, continuă Peterson, mă gândeam că n-ar fi rău să încercați să... Cum să zic?... Să extindeți experimentul.

- Să-l extindem? Întrebă Renfrew.

- Da. Nu trimiteți mesajul meu.

- Doamne păzește, reuși să îngaime Markham.

- Dar nu înțelegeți că... începu Renfrew, însă vocea i se stinse.

- Mă gândeam c-ar fi interesant.

- Sigur. Foarte interesant, zise Markham. Dar va crea un paradox.

- Asta a fost ideea mea, spuse Peterson grăbit.

- Tocmai asta e, că *nu* vrem să dăm naștere unui paradox, îl contrazise Renfrew. Am încurca definitiv *ideea*.

- Ți-am explicat, îi spuse Markham lui Peterson. Comutatorul care rămâne suspendat între deschis și închis, ți-amintești?

- Da, am înțeles perfect, însă...

- Atunci nu mai sugerați aberații! strigă Renfrew. Dacă vreți să ajungeți în trecut și știți că ați făcut-o deja, lăsați lucrurile așa cum sunt.

- Știți asta doar pentru că am mers *eu* la banca din La Jolla, preciză Peterson cu un calm glacial. După părerea mea, *eu* am confirmat succesul vostru.

Se lăsă o tăcere stânjenitoare.

- A... da, încercă Markham să repare lucrurile. Trebuia să admită că Peterson avea dreptate. El făcuse acea verificare simplă pe care ar fi trebuit s-o încerce el sau Renfrew. Numai că ei doi erau învățați să conceapă experimente mecanice, în care instrumentele funcționau fără intervenția umană. Nici măcar nu le trecuse prin minte ideea de a cere o confirmare. Iar acum Peterson, administratorul care habar n-avea de altceva, dovedise că planul fusese bun și o făcuse fără să gândească extrem de complicat.

Markham respiră adânc. Uimitor lucru să-ți dai seama că săvârșești ceva nemaiîncercat, ceva ce depășește puterea ta de înțelegere, dar real și de netăgăduit. Se afirmase în repetate rânduri că, prin știință, omul și lumea intrau într-un contact altfel imposibil de realizat. Întâmplările dimineții și fila simplă din mâna lui Peterson evidențiaseră această legătură, dar într-un mod ciudat de diferit. Orice experiment îți dădea un sentiment de triumf atunci când atingeai un nou nivel de cunoaștere. Însă tahionii nu aveau un înțeles real. Totul se reducea la un anunț scris pe un petic de hârtie îngălbenită.

- Ian, știu ce simți. Ar fi al naibii de interesant dacă am omite mesajul tău. Dar nimeni nu știe ce-ar însemna asta. S-ar putea să ne împiedice să obținem ce ți-ai propus, adică să transmitem informațiile despre ocean.

Renfrew accentuă acest sentiment exclamând „Al naibii de adevărat!” și se întoarse la aparatele lui.

Peterson închise ochii încet, ca și cum s-ar fi cufundat în gânduri.

- Ai dreptate. Vezi tu, pentru o clipă mi-am închipuit că am putea găsi o cale pentru a afla mai multe.

- Am putea, îl aprobă Markham. Doar dacă nu urmăm drumuri pe care le înțelegem...

- Așa e, interveni Peterson. Eliminăm paradoxurile, de acord. Însă mai târziu... Pe chip îi apăru o expresie melancolică.

- Mai târziu, bineînțeles, murmură Markham.

Bizar, reflectă el mai departe, cum jucătorii își

schimbaseră rolurile. După toate probabilitățile, Peterson era administratorul capabil care, mai întâi de toate, cerea rezultate. Dar același Peterson voia acum să forțeze parametrii experimentului și să descopere o nouă fizică. Iar el și Renfrew, dintr-odată nesiguri de consecințele pe care le-ar avea un nou paradox, se opuneau acestei dorințe. Îi asaltau ironiile sorții.

După o oră, așa cum se întâmpla adeseori în astfel de cazuri, elementele delicate ale logicii își pierduseră din strălucire în fața detaliilor de neocolit ale experimentului. Curbele de zgomot brăzdau ecranul plat al osciloscopului. În ciuda eforturilor neobosite ale tehnicienilor, defectul de sincronizare nu voia să dispară. Iar dacă nu-l puteau elimina, fasciculul de tahioni avea să fie difuz și slab, adică inutilizabil.

- Știi ceva, Ian? murmură Markham, lăsându-se mai comod pe scaunul de laborator, cred că materialul de la Caltech influențează fasciculul.

Peterson ridică ochii din dosarul având pe copertă o ștampilă pe care, cu litere roșii, scria CONFIDENȚIAL, în perioadele de acalmie lucrase hotărât, citind aproape toate rapoartele pe care le avea în geanta diplomat.

- Zău? Cum așa?

- Calculele acelea cosmologice reprezintă o treabă bună. Strălucită, de fapt. Roiuri de universuri. Să presupunem însă că cineva dinăuntrul lor transmite semnale. Tahionii pot ieși de acolo. Nu trebuie decât să treacă prin orizontul evenimentțial al sistemelor microgeometrice izolate. Apoi sunt liberi. Scapă de particularitățile gravitaționale, iar noi îi recepționăm.

Peterson se încruntă.

- Microuniversurile astea... sunt alte... alte spații populate? Ar putea fi locuite?

- Sigur, răspunse Markham și surâse. Spusese asta cu încrederea senină a omului care pricepe matematica și vede soluțiile. Exprima o certitudine liniștitoare care era rezultatul înțelegerii depline a ecuațiilor de câmp ale lui Einstein, arabescuri de litere grecești care se înșiruiau fragile pe pagină, ca o pânză de păianjen. Când le vedeai pentru prima oară, păreau imateriale, un șirag unduitor.

Dacă însă urmăreai tensorii delicați care se contractau, exponenții împerechindu-se cu indicii, ordonându-se matematic în entități clasice concrete – potențial, masă, forțe vectoriale într-o geometrie sferică – trăiai o experiență sublimă. Pumnul de fier al realității învelit în mănua de catifea a matematicii evanescente. Markham descifra pe chipul lui Peterson mirarea ezitantă care-i cuprindea pe oameni atunci când se străduiau din răsuferință să vizualizeze idei ce depășeau tridimensionalitatea familiară și certitudinile euclidiene care le încadrau lumea. Dincolo de ecuații existau imensități de spațiu și pulbere, materie moartă dar violentă, care se supunea voinței geometrice a gravitației, stele ca niște gămlii de chibrituri care explodau în noaptea necuprinsă, scânteieri roșiatice care luminau doar un inel subțire de planete aflate la vârsta copilăriei. Matematica făcea posibile toate acestea; imaginile pe care le aveau oamenii în minte erau utile dar stângace, desene ale unei lumi delicate ca mătasea, inimaginabil de constantă și diversă. După ce înțelegeai cu adevărat, faptul că lumile puteau exista în interiorul altor lumi, că alte universuri se puteau dezvolta în interiorul Universului nostru, nu mai reprezenta o enigmă atât de ermetică. Matematica îți oferea un sprijin.

- Cred că pot găsi o explicație a nivelului anormal de zgomot, spuse Markham. Dacă nu mă înșel, nu e generat termic. Zgomotul provine mai curând de la tahioni. Eșantionul de antimoniură de indiu nu numai că *emite* tahionii, dar îi și *recepționează*. Există un zgomot de fond tahionic de care nu am ținut seama.

- Un zgomot de fond? Întrebă Renfrew. De unde?

- Să vedem. Încearcă să folosești corelatorul.

Renfrew făcu o serie de reglaje și se îndepărtă de osciloscop.

- Cred că asta rezolvă lucrurile.

- Ce rezolvă? vru să știe Peterson.

- Acesta e analizorul sincron de coerență, îl lămurii Markham. Elimină zgomotul real din eșantionul de antimoniură – zgomotul undei sonore, mai precis – și accentuează semnalele din fondul aleatoriu.

Renfrew rămase cu privirea ațintită la osciloscop. Pe reperi ecranului tremură o undă cu o formă complexă.

- Se pare că avem o serie de impulsuri înlănțuite la intervale regulate, spuse el. Dar semnalul scade treptat. Arată către o linie fluidă care, pe măsură ce se apropia de marginea din dreapta a ecranului, cobora către nivelul zgomotului.

- E foarte regulată, adevărat, zise Markham. Uite aici un maxim, apoi o pauză, apoi două puncte de maxim apropiate, după aceea nimic, încă patru care se suprapun și apoi nimic. Ciudat.

- Ce crezi că e? întrebă Peterson.

- Nu e un fond obișnuit, clar, răspunse Renfrew.

- E coerent, deci nu provine dintr-o sursă naturală, preciză Markham.

- Nu. Mai curând... începu Renfrew.

- Un cod, termină Markham în locul lui. Să notăm, începu să scrie pe o agendă. Afișarea e în timp real?

- Nu, abia l-am conectat ca să iau o mostră de zgomot într-un interval de o sută de microsecunde. Renfrew întinse mâna spre butoanele de reglare. Vrei să fixez un alt interval?

- Așteaptă să copiez asta.

- De ce nu faci o fotografie? întrebă Peterson.

Renfrew îl privi cu subînțeles.

- N-avem film. Trecem printr-o criză, iar laboratoarele nu beneficiază de priorități, cred că știți asta.

- Ian, notează-ți, interveni Markham.

În mai puțin de o oră, rezultatele erau evidente. Zgomotul era de fapt efectul mai multor semnale, fiecare dintre ele suprapus peste toate celelalte. Când și când apărea câte un grup de impulsuri mai clare, care erau imediat înghițite de furtuna de linii încâlcite.

- De ce apar atât de multe semnale concurente? întrebă Peterson.

Markham ridică din umeri și strâmbă din nas, într-un efort instinctiv de a-și ridica ochelarii care-i alunecaseră. Gestul îi aduse pe chip o expresie nedorită de dezgust fără margini.

- Presupun că ar putea veni din viitorul îndepărtat, dar ideea cu microuniversul mi se pare la fel de bună.

- N-aș acorda prea mult credit unei noi teorii astrofizice,

Îl contrazise Renfrew. Indivizii din domeniul ăsta speculează ideile ca niște agenți de bursă.

Markham dădu aprobator din cap.

- De acord, se agață adeseori de un grăunte de adevăr și-l intelectualizează până ajunge un soi de balon supradimensionat. Dar de data asta au dreptate. Departe, printre galaxii, există surse inexplicabile de emisie în infraroșu. Așa ar trebui să arate microuniversurile. Închipui un fel de acoperiș cu degetele mâinilor împreunate și zâmbi; gestul lui academic preferat. În astfel de momente era o consolare să apelezi la un ritual familiar care să te ajute să depășești greutatea. John, osciloscopul acela indică un zgomot de o sută de ori mai puternic decât te așteptai. Îmi place ideea că nu suntem unici și că există un fond de semnale tahionice. Transmise din alte timpuri, da. Dar și din microuniversuri.

- Vin și se duc, remarcă Renfrew. Mai pot totuși să transmit din când în când.

- Foarte bine, spuse brusc Peterson, care rămăsese multă vreme tăcut. Continuă tot așa.

- Sper că cei din 1963 nu au un detector atât de sensibil încât să studieze zgomotul ăsta, zise Renfrew. Dacă se mulțumesc cu semnalele noastre - care ar trebui să se detașeze din zgomotul de fond când transmitem bine - atunci e perfect.

- Greg, reveni Peterson privind în gol, ar mai fi ceva.

- Da? Ce anume?

- Vorbești mereu de universuri mai mici incluse în al nostru și de faptul că interceptăm mesajele lor tahionice.

- Exact.

- Nu cumva ești cam egocentric? De unde știi că nu suntem și noi, la rândul nostru, un univers de buzunar în universul altora?

Gregory Markham plecă discret de la Cav în primele ore ale după-amiezei. Peterson și Renfrew reușeau încă să evite mușcăturile reciproce. În ciuda obiceiului său instinctiv de a se distanța, Peterson se simțea vădit atras de experiment. Renfrew îi era recunoscător lui Peterson pentru sprijinul acordat, dar insista să obțină mai mult. Dansul complicat pe care-l executau cei doi bărbați i se

părea amuzant lui Markham, sentiment accentuat și de faptul că, practic, totul se petrecea fără ca ei să-și dea seama. Cu obișnuințele lor de exprimare determinate de apartenența la clase sociale diferite, cei doi erau despărțiți de chiar prima vocală rostită. Dacă Renfrew ar fi rămas fiu de muncitor, s-ar fi înțeles fără probleme cu Peterson, fiindcă fiecare și-ar fi cunoscut rolul social consfințit de epocă. Ca unul ce înota în ape academice exotice, Renfrew nu avea puncte de referință. Se întâmpla deseori ca știința să dea naștere unor asemenea conflicte. Puteai să apari din senin și să-ți câștigi locul fără să fi deprins noi particularități de comportare socială. Șederea lui Fred Hoyle la Cambridge ilustra cum nu se poate mai bine această idee. Hoyle fusese un astronom de modă veche, „excentricul-căutător-de-adevăr” care propunea teorii controversate și respingea manierismele reci, raționale, atunci când nu-i conveneau. S-ar putea ca Renfrew să se dovedească la fel de remarcabil ca și Hoyle, un somon aparținând clasei truditilor, capabil să înoate împotriva curentului până la capăt, dacă experimentul reușea. În prezent, majoritatea oamenilor de știință în ascensiune care proveneau din medii obscure își păstrau o fațadă neutră, liniștită; se simțeau mai siguri așa. Renfrew nu aparținea acestei categorii. Progresele înregistrate de echipele mari de cercetare din ziua de azi depindeau de operațiuni bine organizate pe scară largă, funcționând fără incidente, a căror stabilitate impunea prezența minimă a elementelor perturbatoare, adică a „relațiilor interpersonale”, cum se spunea în jargonul tehnic. Renfrew era un solitar cu o gândire mai rigidă. Ciudățenia era că el se dovedea politicos față de majoritatea oamenilor; nu-l stârnea decât etalarea simbolurilor de clasă de către unii ca Peterson. Markham asistase la înrăutățirea relațiilor sociale în ultimele decenii, surprinzând diferite aspecte cu prilejul vizitelor sale ocazionale. Timpul părea să întărească legăturile de clasă, spre nedumerirea marxiștilor cu pretenții, care aveau tendința de a pune claie peste grămadă programele guvernamentale. Pentru Markham explicația era simplă: în decăderea economică accentuată ce urmasse anilor de belșug adus de exploatarea petrolului din Marea Nordului, oamenii accentuaseră importanța

diferențelor pentru a-și menține viu sentimentul de demnitate personală. Ideea *noi împotriva lor* le punea sângele în mișcare. Era mai ușor să practice acest joc demodat și întristător decât să dea piept cu viitorul ce părea tot mai sumbru.

Cugetând la acestea, Markham strânse din umeri și porni pe aleea Coton, întorcându-se spre solemnele turle ale orașului. Era american și prin urmare scutit de subtilele ritualuri de clasă, ca un vizitator aflat în posesia unei vize pe o perioadă limitată. În anul petrecut aici se obișnuise cu deosebiri de exprimare; acum, acordurile gramaticale la plural pentru „comitet” sau „guvern” nu-l mai făceau să tresară atunci când ochiul îi aluneca pe hârtie. Recunoștea arcuirea sprâncenelor lui Peterson ca semn de scepticism, precum și acel „Hram?” sec și în crescendo drept armă socială bine ascuțită. Sonoritatea grațioasă, șlefuită, a unor cuvinte ca „repaus” sau „programă”, pronunțate de Peterson, era mai agreabilă decât gâlgâitul mecanic al administratorilor americani care numeau orice informație „intrare”, întotdeauna „abordau o problemă”, prezentau propunerile numai „pachet”, dar nu le „agreau” mereu, și care „intrau în dialog” cu publicul; dacă te opuneai exprimării lor goale, ți se spunea că asta era „doar o problemă de semantică”.

Markham își vârî mai adânc mâinile în buzunarele sacoului și merse mai departe. De câteva zile îl sâcâia un calcul matematic laborios și simțea nevoia unei plimbări lungi și netulburate, care să-l ajute să alunge starea de iritare. Trecu pe lângă un șantier de construcții, unde cimpanzei modificați lucrau în piatră și făceau toate operațiile dificile. Rezultatele obținute de ingineria genetică în ultimii ani erau remarcabile.

Când se apropie de coada de la o stație de autobuz, remarcă un amănunt ciudat. Ultimul din rând era un negru cu ochi foarte vioi, mișcându-și capul de parcă i-ar fi fost tras de sfori nevăzute, și încălțat cu teniși. Markham se apropie de el și bolborosi: „Polițistu-i după colț”, apoi își văzu de drum. Omul îngheță. „Hî? Ce?” făcu el și privi îngrozit în jur. Îl măsură din ochi pe Markham. Ezită, apoi se hotărî: o luă la sănătoasa în direcția opusă. Markham zâmbi. Tactica standard era să aștepte până se oprea

autobuzul și cei de la coadă deveneau atenți la urcare. Atunci smulgea poșeta unei femei și o zbughea cu viteză maximă. Înainte ca mulțimea să se dezmeticească, hoțul se afla deja la câteva intersecții depărtare. Markham văzuse aceeași manevră pe străzile din Los Angeles. Își dădu seama, oarecum mâhnit, că n-ar fi recunoscut probabil stratagema dacă omul n-ar fi fost negru.

Ajunsese pe High Street. Ca prin minune, la vederea sacoului american pe care-l purta, cerșetorii întindeau mâinile spre el, dar renunțau imediat ce se uita urât la ei. La intersecția St. Andrews cu Market se afla frizeria Barrett, având în vitrină un anunț cam decolorat de soare pe care scria: „Barrett e dispus să-i bărbierească pe toți cei care nu sunt dispuși s-o facă singuri.” Markham pufni în râs. Era o glumă pe care o cunoșteau mai ales cei de la Cambridge, o aluzie la viclenia perfect logică a lui Bertrand Russell și a matematicienilor din secolul trecut. Asta îi reaminti destul de brutal problema care nu-i dădea pace, vâlmășagul de raționamente pe care-l presupuneau experimentele lui Renfrew.

Întrebarea evidentă era: „Dar Barrett? Pe sărmanul Barrett cine-l bărbierește?” Dacă era dispus să se bărbierească singur și anunțul era adevărat, atunci *nu* era dispus să se radă. Iar dacă Barrett nu voia să se bărbierească singur, atunci, în conformitate cu anunțul său, *era* dispus s-o facă. Russell formulase acest paradox și încercase să-l rezolve, inventând ceea ce numise un „metaanunț” care spunea: „Barrett va fi exclus din categoria celor la care se referă primul anunț.” Așa rezolva problema într-un mod foarte elegant pentru Barrett, însă în lumea reală lucrurile nu se clarificau atât de ușor. Sugestia de a nu mai trimite mesajul, făcută de Peterson, îl tulburase pe Markham mai mult decât o arătase. Necazul cu teoria aceasta a tahionilor era că ideea buclei cauzale nu se potrivea cu percepția noastră despre un timp mișcându-se invariabil înainte. Bucla mică și precisă, cu vectori care trec dinspre viitor spre trecut și invers, avea lacune. Nu conținea ființele umane. Scopul fizicii teoretice moderne era să discute despre realitate ca fiind independentă față de observator, măcar atâta vreme cât teoria cuantică era lăsată deoparte. Dar, dacă Peterson se

afla în bucla cauzală, putea să se răzgândească în orice clipă și să schimbe totul. Sau schimbarea apăruse deja? Markham rămase locului o clipă și se uită prin vitrina tulbure la un băiat cu părul blond, care se tunde. Unde era voința liberă a omului în ghicitoarea asta?

Ecuatiile rămâneau mute. Dacă Renfrew reușea, cum aveau să se schimbe lucrurile din jur? Cutremurat, Markham avu brusc o viziune amețitoare a lumii în care înflorirea oceanului nu se produsese. El, Renfrew și Peterson vor ieși din Cav și vor descoperi că nimeni nu va înțelege bâiguielile lor. *Înflorirea oceanului? Am rezolvat-o cu secole în urmă.* Prin urmare, ei vor fi descreierații, un ciudat trio trăind o iluzie comună. Și totuși, pentru a fi consecvente, ecuațiile arătau că transmiterea mesajului *nu putea* avea un efect prea mare. Nu putea anula însuși motivul pentru care se efectuase transmisia prin tahioni. Deci trebuia să existe o imagine conformă cu ea însăși, în care Renfrew avea ideea inițială, apoi apela la Consiliul Mondial. Însă...

Cuprins de un fior rece, Markham se scutură, încercând să alunge gândurile sumbre. Avea în față ceva mai profund, un tip de fizică deocamdată necunoscută.

Tulburat, mări pasul. Pe terenul spațios cunoscut sub numele de Parker's Piece se desfășura lent o partidă de cricket care avea să țină toată după-amiaza. Matematicianul G.H. Hardy urmărise jocuri ca acesta cu un secol în urmă, se gândi Markham, și lenevise în după-amiezele lungi la fel cum făcea el acum. Markham înțelegea motivația jocului, dar nu și detaliile. Niciodată nu pricepuse pe deplin jargonul acestui sport – picior pătrat, jucător care servește mingea, jucător în linie cu cel care servește, punct de acoperire, acoperire scurtă suplimentară – și încă nu-și dădea seama când se putea vorbi de un joc frumos. Trecu prin spatele spectatorilor așezați comod pe scaune pliante din pânză și se întrebă ce-ar fi crezut publicul amator de cricket de atunci despre Anglia de acum. Bănuia că, la fel ca majoritatea oamenilor care trăiesc în prezent, spera ca ziua de mâine să semene cu cea de azi.

Markham coti pe Regent Street și lăsă în urmă Grădina Botanică Universitară. Dincolo de ea se afla o școală pentru

băieți. *Cultivăm normele și manierele claselor educate*, după cum suna o frază într-o engleză impecabilă.

Intră pe poarta arcuită și se opri la avizierul școlii. *Următorii elevi și-au pierdut obiectele personale. Se vor prezenta la biroul monitorului până joi, 4 iunie.*

Fără „sunt rugați”. Fără gingășii inutile. Pur și simplu, o invitație directă. Markham își imaginează laconicul schimb de cuvinte: „Regret, înțelegeți...” „Pedeapsa standard. Cincizeci de rânduri, caligrafic. Până mâine la pauza mare.” Iar elevul va scrie, va tot scrie: *Pe viitor nu voi mai dovedi neglijență față de bunurile mele.*

Faptul că elevul ar putea apela la recent inventatul aparat de scris după dictare, folosit pentru aproape toate temele școlare, nu avea importanță; principiul rămânea atotputernic.

Era ciudat cum dăinuiau obiceiurile chiar și când toate celelalte – clădiri, politică, glorie – se dezintegrau. Aici găseai o ieșire din timp, prea fragilă pentru a rezista în atmosfera uscată a Californiei. Acum, când vara se instalase pe deplin, manierele pretentioase ale școlilor și colegiilor păreau și mai demodate, ca o părticică dintr-o epocă pe cale de dispariție. Îl cuprinse o stare de bună dispoziție la gândul că scăpase de nesfârșita iarnă aspră și de primăvara ploioasă.

Simți cum mintea refuză întrebarea referitoare la tahioni, căutându-și refugiu în aura confortabilă a trecutului. Știa că pentru el totul era diferit. Doar englezii puteau înota în această imensitate. În ochii lor, trecutul rămânea o prezență palpabilă, o prelungire vie care descria evenimentele ca un sufleor, cu o șoaptă abia auzită. Americanii îl concepeau ca pe o paranteză în interiorul frazei nesfârșite a prezentului, o remarcă spusă în treacăt, ruptă de restul contextului.

Porni înapoi, către colegii, lăsându-se pătruns de sentimentul imperios al timpului. Luase masa cu Jan și cu decanii câtorva colegii, iar aceasta fusese experiența lui supremă în anglofilie. Plăcuța pe care era gravată data întemeierii strălucea ca argintul viu, iar paharele erau cizelate cu finețe. În sala cu lambriuri de lemn lustruit, folosită pentru discuții după cină, ramele aurite încadrau portretele severe ale fondatorilor colegiului. Jan fusese

surprinsă să descopere în sufragerie o segregatie de facto: cei de la Eton la o masă, cei de la Harrow la alta, absolvenții altor școli publice mai puțin faimoase la a treia și, în sfârșit, absolvenții școlilor de stat și restul lumii la o masă anonimă și marginală. Unui american aflat într-o asemenea citadelă a educației totul i se părea ciudat, după ce, vreme de decenii, constatase o feroce politică-egalitaristă-cu-orice-preț în propria lui țară. Acolo persista o încredere fermă în avantajele moștenite, ba chiar și în ideea că un asemenea sistem era el însuși o virtute moștenită. Trecutul nu se lăsa dat la o parte. Puteai fi la curent, puteai ști pe de rost laitmotivele de doi bani în latină ale lui Lady Delicious, și cu toate acestea rămâneai tăcut și confortabil în strana corului din capela de la King's College, ascultându-i pe heruvimii cu gulere încrețite, care încercau să sfărâme vitraliile cu glasurile lor în falset. Părea că, amețitor, trecutul era încă aproape și toate se legau, iar percepția viitorului – ca noțiune tangibilă – trăia și în prezent.

Markham se destinsese vreme de o clipă, lăsând ideea să se risipească din subconștient. Mersul pe jos era exercițiul lejer de care avea nevoie mintea lui; aplicase metoda aceasta și altă dată. Ceva... O parte din realitate care trebuia să rămână independentă față de observator...

Ridică privirea. Un nor gălbui și vălătucit, mișcându-se iute chiar pe deasupra turnurilor, îngrămădea umbre pe zidurile bisericii Great Saint Mary. Clopotele revărsară o cascadă de sunete prin aerul dintr-odată înghețat; norul părea să absoarbă căldura brizei.

Urmări degetele încârligate ale ceții care se dizolva în siajul norului. Apoi, pe neașteptate, surprinse înțelesul ascuns. Miezul problemei era observatorul, acea persoană care trebuia să vadă lucrurile în mod obiectiv. Cine era el? În mecanica cuantică, ecuațiile în sine nu spuneau nimic despre sensul în care curge timpul. De îndată ce se efectua o măsurătoare, experimentul trebuia să se desfășoare în continuare ca un proces generator de probabilități. Toate ecuațiile îți spuneau doar cât de probabil era un eveniment ulterior. În asta consta esența cuantică. Ecuația lui Schrodinger putea dezvolta lucrurile fie înainte în timp, fie înapoi. Numai atunci când observatorul se amesteca și

efectua o măsurătoare, ceva fixa și direcția de curgere a timpului. Dacă atotputernicul observator măsura coordonatele unei particule și o găsea în poziția X, atunci el, aflat chiar în actul observării, trebuia să-i dea particulei un mic impuls. Acesta era principiul nedeterminării al lui Heisenberg. Nu se știa niciodată precis cu ce forță împinsese observatorul sărmana particulă, astfel că poziția ei viitoare era oarecum incertă. Ecuația lui Schrodinger descria grupul de puncte probabile în care putea apare particula după aceea. Probabilitățile erau calculate imaginând o undă care se mișcă înainte în timp și permitea particulei să apară în mai multe locuri diferite din viitor. O undă de probabilitate. Bine cunoscuta imagine din jocul de biliard, în care particula se deplasa cu o certitudine newtoniană către următorul punct, era falsă, înșelătoare. Poziția cea mai probabilă a particulei era, în realitate, exact aceeași ca și cea propusă de Newton, numai că deveneau posibile și alte căi. Da, mai puțin probabile, dar posibile. Problema se complica atunci când observatorul mai intervenea o dată și făcea o a doua măsurătoare. El găsea particula într-un anume loc, nu răspândită într-o puzderie de locuri. De ce? Deoarece întotdeauna observatorul era considerat el însuși newtonian – un „topometru clasic”, potrivit jargonului tehnic.

Markham zâmbi relaxat când ieși pe King's Parade. În această argumentație exista o capcană. Observatorul clasic nu exista. Totul pe lumea asta era mecanică cuantică. Totul se mișca potrivit undelor de probabilitate. Prin urmare, cercetătorul cu o masă uriașă, neatins, se trezea împins înapoi. El primea un impuls incert din partea particulei dislocate, iar asta însemna că și observatorul era supus legilor mecanicii cuantice. Făcea parte din sistem. Experimentul era mai larg, mai complex, depășind ideile simple ale trecutului. Acum *totul* făcea parte din experiment. Nimeni nu se putea sustrage. Da, nimic nu te oprea să introduci un al doilea observator, mai mare decât primul, pe care experimentul nu-l afecta, dar asta muta deja problema cu un pas înainte. Greșeala fundamentală era să consideri *întregul univers* drept „observator”, astfel încât el să fie un sistem suficient lui însuși. Cu alte cuvinte, însemna că trebuia să rezolvi problema mișcării universului

dintr-odată, fără a o mai descompune în experimente separate, convenabile.

Esența problemei devenea următoarea: de ce particula apărea doar într-un singur loc, de ce alegea una dintre stările posibile și nu alta? Era ca și cum universul avea posibilitatea să se dezvolte pe mai multe căi, dar ceva îl făcea să aleagă doar una, specifică.

Markham se opri și măsură atent înălțimea ameteitoare a bisericii Saint Mary. Un student se uită peste balustradă, un cap colțuros profilat pe cerul de un albastru metalic.

Care era analogia corectă?

Fasciculus de tahioni ridica aceeași problemă. Dacă ideile lui erau corecte, atunci exista un fel de undă de probabilitate care se deplasa înainte și înapoi în timp. Introducerea unui paradox determina unda să parcurgă o buclă, declanșând un soi de frenezie irațională în sistemul care nu se mai putea decide în ce stare ar trebui să se afle. Ceva trebuia să aleagă una dintre stări. Oare aici apărea o analogie, un soi de observator imobil care făcea timpul să se scurgă mai curând înainte decât înapoi?

Dacă exista, atunci paradoxul conținea un răspuns, într-un fel sau altul, trebuia ca legile fizicii să furnizeze un răspuns. Dar ecuațiile rămăneau mute, insondabile. Așa cum se întâmpla întotdeauna, întrebarea de bază la care răspundea matematicianul era *cum*, nu *de ce*. Oare era necesară intervenția observatorului imobil? Cine era acesta? Dumnezeu? Tot ce se putea.

Markham clătină din cap, nemulțumit. Ideile i se învârtteau prin minte ca un roi de albine, dar nu le putea face să stea locului. Pe neașteptate mormăi ceva, tăie calea câtorva studenți pe biciclete și intră în Bowes & Bowes.

Nu prea avea ce alege: editurile băteau în retragere în fața marșului triumfător al televiziunii și activitatea lor era tot mai restrânsă. Îi atrase atenția o femeie care se ocupa de registre; foarte sexi. La vârsta lui n-ar mai fi avut succes, se gândi cu regret. Ajungea încet la faza în care ambițiile aproape că depășeau domeniul de probabilitate a succesului.

Problema tahionilor îl frământă și în timp ce merse spre

casă, traversând Cav și trecând pe lângă locurile de baie. Pajiștea numită Lamma Land – din motive care-i rămâneau străine – încremenise în după-amiaza caldă și umedă. Simțea o nemișcare în aer, de parcă anul stătea într-un echilibru stabil pe culmea unui deal, cocoțat acolo ca să scape de strânsoarea iernii, și avea să coboare de acolo curând. Se întoarse spre sud, către Grantchester, unde se construia reactorul nuclear. După atâtea amânări, cupola care trebuia să acopere miezul fierbinte al reactorului, asemănătoare cu o minge de ping-pong uriașă, părea că nu va fi terminată niciodată. Poienile din jurul ei erau o oază de pace rurală. Vacile care pășteau la umbra albăstruie a copacilor își mișcau cozile într-o parte și-n cealaltă, alungând muștele. Se auzeau sunete discrete, adormitoare: murmurul porumbeilor sălbatici, zbârnâitul unui avion, bâzâituri și clipoceli. Aerul era încărcat cu arome de ciulin, coada șoricelului, rugină și calapăr. Culoarele îl asaltară din iarba înaltă și moale: galbenul muștelului, albastrul zambilei sălbatice, sângeriul scânteiuței de notorietate literară²³.

Când ajunse acasă, Jan citea. Făcură dragoste alene în dormitorul de la etaj, umezind cearșafurile. Mai târziu, imaginea femeii de la Bowes & Bowes trecu prin mintea lui semiadormită. În aer plutea un sentiment de împlinire. Ziua se prelungi până aproape de zece seara, parcă ținând noaptea la distanță. În timp ce verifica un calcul la lumina scăzută a asfințitului, Markham își aminti că la antipod alții plăteau aceste zile de vară suportând nopțile cele mai friguroase. *Cresc datoriile noastre*, se gândi el. Și când citi, mai târziu, despre înflorirea care se extindea, simți că o nouă datorie devenise scadentă.

²³ Aluzie la un roman galant scris de baroana Orczy (1865-1947), *Scarlet Pimpernel* (1905), și la un roman SF de Simon Hawke, *The Pimpernel Plot* (1984) (n. tr.)

8 APRILIE 1963

Mai erau câteva minute până să înceapă ședința de Comitet a Senatului Facultății și Gordon tocmai mărise pasul, când Bernard Carroway îi tăie drumul.

- Hei, Gordon, trebuie să discut cu tine. O anume nuanță din vocea lui Bernard îl făcu să se oprească. Am auzit de proiectul la care lucrezi împreună cu Shriffer. Am văzut și un fragment din păcăleala aceea la știrile de seară - m-a sunat unul dintre studenți să mă anunțe.

Carroway își împreună mâinile la spate și gestul îi conferi un aer marțial.

- Da...Cred că Saul a cam sărit calul...

- Mă bucur că ești de aceeași părere! Bernard deveni dintr-odată foarte jovial. Mi s-a părut cam... Cum să spun? Saul are tendința de a exagera în unele cazuri, înțelegi?

Îl fixă pe Gordon, așteptând o confirmare.

- Da, uneori.

- Nici nu mi-aș putea imagina ceva mai improbabil. Experimente de rezonanță magnetică nucleară, parcă așa s-a exprimat, nu? Cam ciudat mod de a comunica.

- Saul consideră că o parte din... ăă... din mesaj reprezintă coordonate astronomice. Îți amintești, atunci când am venit la tine...

- Doar pe asta se bazează? Pe câteva coordonate?

- Nu tocmai. A descompus impulsurile acelea într-o imagine, recunoscui moale Gordon.

- A, despre ele era vorba? Mie mi se par niște mângăleli de copil.

- Ba nu, există o structură logică. Cât privește conținutul, nu știm...

- Gordon, părerea mea e că trebuie să fii mai circumspect. Te rog să nu mă înțelegi greșit, îmi plac *unele* lucrări ale lui Shriffer. Dar eu și alți colegi astronomi avem impresia că Shriffer se supraapreciază când își vâra nasul în radiocomunicații. Asta-i bună! Să descoperi mesaje în timpul unor experimente de rezonanță nucleară! Cred că Shriffer a depășit binișor măsura.

Bernard dădu din cap cu un aer serios și-și privi vârfurile

pantofilor. Gordon se întrebă ce atitudine să adopte. Chipul grav al lui Bernard lăsa impresia că nu acceptă să fie contrazis fățiș. În ciuda supraponderalității, vedea o energie agresivă ce părea o provocare aruncată celor care ar fi avut intenția să-l contrazică. Era scund și avea un piept bombat care, atunci când nu-și mai încorda mușchii, se arăta a fi doar un pânțec mai înălțat, ridicat cu multă hotărâre. Sub privirea lui Gordon, Carroway apăru drept ceea ce era în realitate: concentrându-și atenția asupra păcatelor lui Shriffer, uitase să-și mai umfle pieptul. Sacoul din stofă înspicată se umflă, cu nasturii gata-gata să plesnească. Lui Gordon i se păru că aude cureaua gemând sub apăsarea bruscă a burții. Tortura la care îi era supusă îmbrăcămintea dispăru în uitare când, pe negândite, chipul serios al lui Bernard se luminează, devenind o imagine a încântării.

- Dă o notă proastă pentru toată munca noastră, înțelegi? spuse precipitat Bernard și ridică privirea. O notă jalnică.

- Chestiunea este că până nu mergem mai adânc...

- În adânc te-a tras vicleanul de Shriffer, Gordon. Bag mâna-n foc că n-a fost ideea ta. Îmi pare rău că acum toată Catedra e vârată în cacialmaua asta. Dacă vrei să arăți că ești deștept, pune punct aici.

După ce-i făcu această recomandare, Bernard îl salută din cap pe Gordon și plecă.

Când Gordon intră în laborator, Cooper ridică ochii spre el.

- 'Neața, ce mai faci?

Gordon se gândi indispus că oamenii puneau din obișnuință întrebarea asta în loc de salut, dar de fapt nu-i interesa câtuși de puțin starea ta.

- Mă simt ca un rahat pe-o napolitană, mormăi Gordon. Cooper se încruntă, neștiind ce să creadă. Ai văzut emisiunea TV de aseară?

Cooper strânse din buze.

- Da, spuse el ca și cum asta îi cerea un mare efort.

- N-am vrut să las lucrurile să-mi scape de sub control în halul ăsta, dar Shriffer a pornit-o de unul singur.

- Da, poate c-a realizat ceva.

- Așa crezi?
- Nu, recunosc imediat Cooper.

Se aplecă și reglă un osciloscop, lăsând clar să se vadă că spusese tot ce avea pe suflet. Gordon ridică încet din umeri, de parcă ar fi fost apăsați de o mare greutate. Nu va încerca să-l zgândărească pe Cooper în orgoliul lui de creștin, atât de bine disimulat sub haina nepăsării.

- Ai ceva date noi? Întrebă Gordon, apoi își înfundă adânc mâinile în buzunarele pantalonilor și porni prin laborator, inspectând aparatele și simțind o bucurie secretă la gândul că, măcar în problema asta, știa foarte bine ce se întâmplă și ce contează într-adevăr.

- Am obținut câteva linii bune de rezonanță. Așa cum am căzut de acord, am făcut mai departe măsurători.

- Aha, bine. *Vezi că fac doar ce-am convenit. N-o să mă prinzi cu vreun rezultat neașteptat, nici vorbă, domnule.*

Gordon continuă să umble agitat de colo-colo și verifică instrumentele. Vasul Dewar plin cu azot scotea pocnete ușoare din cauza temperaturii scăzute, transformatoarele bâzâiau, pompele icneau ca niște vite înjunghiate. Gordon citi pe sărite din jurnalul de laborator ținut de Cooper, căutând posibile surse de erori. Scrise din memorie expresiile teoretice simplificate care ar fi trebuit să confirme datele culese de Cooper. Cifrele erau liniștitor de apropiate de valorile teoretice. În comparație cu scrisul ordonat și școlăresc al lui Cooper, cel răsfirat al lui Gordon părea o agresiune umană mișelească asupra paginilor curate, liniate cu o exactitate impecabilă și nemiloasă. Cooper scria cu un pix cu vârf fin; Gordon folosea un stilou Parker chiar și când trebuia să efectueze calcule rapide ca acestea de acum. Prefera alunecarea sprintenă și elegantă a stiloului, poticnirea lui neașteptată atunci când i se termina cerneala, precum și liniile albastre și generoase pe care le lăsa penița pe hârtie. Unul dintre motivele pentru care renunțase la cămășile albe și trecuse la cele albastre era speranța că petele de cerneală de pe buzunarul stâng de la piept vor fi mai puțin vizibile.

Stând în picioare și lucrând în vâlmășagul de nedescălcit al experimentului în plină desfășurare, mâzgăind grăbit pe un carnețel, se calmă. Vreme de o clipă se simți din nou la Columbia, un fiu al lui Israel rămas credincios lui Newton.

Dar verificase până și ultimele cifre ale lui Cooper și nu mai avea nimic de făcut. Momentul de grație trecuse. Se prăbușise din nou în realitatea lumii.

- Ai terminat sumarul pe care te-am rugat să-l alcătuiești pentru examenul de candidatură? îl întrebă pe Cooper.

- A, sigur. E aproape gata. O să ți-l aduc mâine.

- Bine, bine. Ezită un moment, căutând un pretext să mai rămână acolo. Ascultă, eu... N-ai obținut nimic altceva decât curbe obișnuite de rezonanță? Nici un?...

- Mesaj? Cooper surâse vag. Nu, n-am nici un mesaj.

Gordon dădu din cap, privi distrat în jur și plecă.

Nu se întoarse în biroul lui, ci porni pe un drum ocolitor care trecea pe lângă Biblioteca de Științe Fizice. Sala de lectură se afla la parterul Corpului B și avea un aer provizoriu, nesigur. În contrast cu respectul sacral față de vechile încăperi de la Columbia, la Universitatea California La Jolla (UCLJ) toate dădeau această impresie de efemer, iar acum se zvonise că până și numele campusului se va schimba. La Jolla urma să devină o anexă a ghiveciului din San Diego. Consiliul municipal făcea caz de economiile bugetare pe seama protecției din partea poliției și a pompierilor, dar Gordon vedea în asta doar un nou pas către omogenizarea treptată, către „los-angelizarea” a ceea ce până acum constituise o entitate plăcută. Prin urmare, UCLJ va deveni UCSD și va dispărea mai mult decât un nume.

Își petrecu o oră frunzărind proaspăt sositele reviste de fizică, apoi căută bibliografia pentru o idee mai veche care-l frământa și pe care-o lăsase baltă. Găsise aproape tot ce-i trebuia și îi mai rămăsese o oră până la masa de prânz. Porni cam fără tragere de inimă spre birou, dar nu urcă direct la etajul trei ca să-și ridice corespondența, ci o luă printre clădirile ce adăposteau Catedrele de Fizică și de Chimie, trecând pe sub pasajul de legătură dintre ele, rezultatul vreunui vis nerod al arhitectului. Rețeaua grațioasă de hexagoane înlănțuite atrăgea privirea, nu avea cum să nege, însă genera un sentiment de disconfort, amintind de proiectul unui cuib de viespi încă inexistent.

N-a fost surprins văzând că ușa biroului era deschisă, fiindcă așa o lăsa de obicei. În privința ușilor, observase o

deosebire esențială în modelul comportamental al profesorilor de științe umaniste și al celor de științe exacte: primii le închideau, descurajând astfel întâlnirile întâmplătoare. Gordon se întrebă dacă acest gest avea o semnificație psihologică profundă sau dacă nu cumva – ceea ce părea mai plauzibil – umaniștii apelau la el ca să ascundă faptul că nu se aflau în campus. După câte știa Gordon, rareori îi puteai găsi. Toți păreau să lucreze acasă.

Îl văzu pe Isaac Lakin în birou, cu spatele la ușă, studiind eșafodajul de viespar care acoperea cerul.

- Aha, Gordon, murmură el întorcându-se. Te-am căutat.

- Îmi închipui de ce.

Lakin se așează pe marginea biroului, iar Gordon rămase în picioare.

- Zău?

- Chestia cu Shriffer.

- Da. Lakin fixă cu privirea lămpile fluorescente de pe tavan și strâmbă din buze, de parcă s-ar fi gândit ce cuvinte să aleagă.

- A scăpat de sub control, spuse Gordon, anticipând gândurile lui.

- Da, mă tem că așa e.

- Shriffer a promis că numele meu și al UCLJ nu vor apărea în reportaj. Singurul scop al interviului era să prezinte desenul.

- Ei, bine, a ieșit cu totul altfel.

- Cum adică?

- Am primit o mulțime de telefoane. Nici tu n-ai fi scăpat dacă stăteai în birou.

- De la cine?

- Colegi. Oameni care lucrează în domeniul rezonanței nucleare. Toți vor să știe ce se petrece. La fel și eu, dar e de prisos s-o mai spun.

- Păi... Și Gordon îi prezentă pe scurt cel de-al doilea mesaj și explică amestecul lui Shriffer. Regret că Saul a dus lucrurile mai departe decât era cazul, dar...

- Cu asta sunt de acord. A sunat și cel care se ocupă de contractul nostru.

- Și ce dacă?

- Cum *și ce dacă?* Adevărat, omul nu are putere să intervină, însă colegii noștri au. Ei vor da verdictul.

- Te mai întreb o dată: Și ce dacă?

Lakin ridică din umeri.

- Va trebui să respingi concluziile lui Shriffer.

- Poftim? De ce?

- Fiindcă-s false.

- *Nu* sunt sigur.

- N-ar trebui să faci declarații pe care nu le poți susține.

- Dacă le resping, tot neadevăr se cheamă.

- Consideri plauzibilă ipoteza lui?

- Nu. Gordon se foi, neliniștit. Sperase că nu va trebui să se pronunțe favorabil sau defavorabil.

- Atunci refuză să o accepți.

- Nu pot să neg primirea mesajului. L-am recepționat cum nu se poate mai clar.

Lakin ridică din sprâncene, un semn tipic european de exprimare a disprețului, de parcă ar fi spus: *Cum să vorbești omenește cu o asemenea persoană?* Ca răspuns, Gordon își ridică pantalonii cu un gest instinctiv și-și petrecu degetele mari pe după curea, în dreptul șoldurilor, înălțându-și în același timp umerii. În mod absurd, îi reveni brusc în memorie imaginea lui Marlon Brando într-o postură similară, privind printre gene la o brută care tocmai îl enervase. Gordon clipi nehotărât și încercă să găsească un răspuns.

- Îți dai seama că tevatura asta cu mesajul va pune sub semnul întrebării efectul de rezonanță spontană? rosti Lakin rar și apăsător. Ca să nu mai spun că te va umple de ridicol.

- Se poate.

- Câtiva dintre cei care mi-au telefonat s-au referit exact la problema asta.

- Probabil.

Lakin îl săgetă cu privirea pe Gordon.

- Cred că ar fi bine să mai reflectezi.

- Mai bine să strălucești decât să reflectezi, murmură Gordon malițios.

Lakin înlemni.

- Ce vrei să?...

În aceeași clipă sună telefonul. Gordon ridică receptorul și respiră ușurat. Răspunse mai mult monosilabic.

- Bine. La trei. Biroul 118. După ce închise, îl privi pe

Lakin drept în ochi: *San Diego Union*.

- Groaznic ziar.

- De acord. Vor să-mi pună câteva întrebări pentru un articol.

- *Îi primești?*

- Sigur că da.

Lakin oftă.

- Și ce-o să le spui?

- O să le spun că nu știu de unde dracu' provine mesajul ăla.

- Mare greșeală. Mare.

După plecarea lui Lakin, Gordon se minună de fraza care-i scăpase fără să vrea: *Mai bine să strălucești decât să reflectezi*. Unde o mai auzise? Probabil la Penny; suna ca o remarcă a vreunui critic. Oare chiar intenționase s-o spună? Dorea faima, la fel ca Shriffer? Fusesse învățat să-și recunoască măcar o parte din vină pentru ceea ce se întâmplase. Cam așa suna clișeul, nu? Evreii au sentimentul vinovăției, mamele lor îi învață să se poarte astfel. Însă nu era vorba de vinovăție, nici gând, cel puțin asta îi spunea intuiția. Instinctul îl îndemna să creadă că mesajul ascundea ceva *real*. Cercetase domeniul acesta de zeci de ori, dar trebuia totuși să aibă încredere în propria-i judecată, în datele obținute. Iar dacă lui Lakin subiectul i se părea ridicol, dacă el lăsa impresia că e un șarlatan, ei bine, ghinionul lui; asta era situația.

Își vârî din nou degetele sub curea, contemplă gânditor realizările ingineresti ale Californiei și realizează că se simte bine, al naibii de bine.

După ce reporterul de la *San Diego Union* plecă, Gordon rămase cu un sentiment de încredere, deși conștientizarea lui îi cerea un oarecare efort. Reporterul îi pusese o serie de întrebări prostești, dar așa ceva era de așteptat. Gordon evidențiasse incertitudinile; conducerea ziarului dorea răspunsuri limpezi, eventual într-o singură frază memorabilă, la întrebări de dimensiuni cosmice. Pentru Gordon problema se punea altfel: știința însemna cu totul altceva, răspunsurile erau întotdeauna provizorii, așteptând mereu confirmarea din partea a noi și noi experimente. Cei de la *Union* doreau aventură, spectacol și dovezi

suplimentare care să susțină ideea unei universități pe cale de a deveni faimoasă. Discuția era menită să răspundă acestei dorințe, dar nu reușise pe deplin.

Tocmai își sorta corespondența și puneă câteva scrisori în geantă ca să le citească spre seară, când apăru Ramsey.

După câteva banalități introductive, dând impresia că îl pasionează prognoza vremii, Ramsey scoase o pagină dintr-un plic și întrebă:

- Asta e imaginea pe care a arătat-o Shriffer seara trecută?

Gordon o privi lung.

- De unde o ai?

- De la asistentul tău, Cooper.

- Dar e/ de unde-a căpătat-o?

- De la Shriffer, zice el.

- Când?

- Acum câteva săptămâni. Shriffer a venit la el să verifice punctele și liniile.

- Hmm. Gordon își dădu seama că ar fi trebuit să se gândească la asta. Constituia o măsură elementară de prevedere. Bine, n-are prea mare importanță. Ce-i cu ea?

- Păi, nu cred că înseamnă ceva, dar adevărul e că n-am avut timp să... Uite, vreau să știu și eu, ce face Shriffer asta?

- A decodificat al doilea mesaj. E convins că provine de la o stea numită Hercules 99, care...

- Da, da, știu. Întrebarea mea e alta. De ce-a apărut el la televiziune?

- Ca să dea de cap imaginii.

- Nu știe de primul mesaj, cel la care lucrez eu?

- Ba știe.

- Ei, ce mama dracului, chestia de la televizor e o porcărie! Corect?

Gordon ridică din umeri.

- Eu sunt un agnostic. Nu știu ce reprezintă, așa i-am declarat și unui reporter.

Ramsey păru îngrijorat.

- Consideri că-i o treabă clară? Vorbesc despre mesajul de care mă ocup.

- Da, e clar.

- Iar Shriffer e doar un bolovan?

- Eu sunt agnostic, repetă Gordon, simțindu-se dintr-odată foarte obosit. Toată lumea îi cerea Adevărul etern și de neclintit, însă nu putea oferi nimănui așa ceva.

- Grozav. Ceva din biochimie începe să se lege, pricepi? L-am pus pe unul dintre studenții mei să facă un mic experiment, de aceea-ți ziceam. Dar a apărut chestia asta...

- Nu-ți face griji. După părerea mea, mesajul ar putea fi apă de ploaie. Ascultă, m-am grăbit și... Gordon își șterse fruntea transpirată. Lucrurile mi-au scăpat din mână. Continuă experimentul, bine?

- Am priceput. De ce te-ai grăbit?

- Din cauza lui Shriffer. Își închipuie că a decodificat ceva nemaipomenit și imediat apare la televizor. N-a fost ideea mea.

- Aha. Da, înțeleg. Acum se schimbă lucrurile. Ramsey părea lămurit. Apoi fața i se întunecă din nou. Dar ce-i cu primul mesaj?

- Da. Ce vrei să știi?

- Îl dai publicității?

- Nu, și nici n-am de gând.

- Bun așa.

- Ai la dispoziție tot timpul din lume ca să-l studiezi.

- Bine. Ramsey îi întinse mâna de parcă ar fi încheiat un știu ce contract important. Te mai caut eu.

Gordon îi strânse mâna cu un aer solemn.

La început, ideea că jucase teatru față de Ramsey îl tulbură, dar mai apoi își dădu seama că această reacție făcea parte din viață și din relațiile cu oamenii: trebuia să vorbești limba lor, să vezi lucrurile din punctul lor de vedere dacă voiai să comunici cu ei cât de cât. Ramsey concepea totul ca pe un joc și accesul la informațiile din primul mesaj i se părea un privilegiu, iar Shriffer se comporta ca un traficant. Ei bine, ținând seama de prioritățile din universul lui Ramsey, lucrurile erau în regulă. În tinerețe, Gordon s-ar fi arătat cinic până la cruzime față de cineva care ar fi adoptat o anumită atitudine doar ca să-i convingă pe cei din jur. Acum situația se prezenta altfel. De fapt, nu-l mințea pe Ramsey. Nu-i ascundea informații. Se mulțumea doar să prezinte

evenimentele în mod selectiv. Clișeele adolescente despre adevăr, frumusețe și *pasăre nu ești*²⁴ erau vorbe goale, categorii simpliste. Atunci când trebuie să obții ceva, vorbești pe înțelesul omului. Așa stăteau lucrurile. Ramsey va continua să experimenteze fără să ceară mai multe detalii decât i se dăduseră și, cu puțin noroc, se putea întâmpla să descopere ceva.

Tocmai se îndepărta de clădirea care adăpostea Catedra de Fizică, luând-o spre Torrey Pines Road, unde-și parcase Chevroletul, când zări o siluetă ridicând mâna în semn de salut. Gordon se întoarse și o recunoscu pe Maria Goeppert Mayer, singura femeie-fizician. Cu câțva timp în urmă suferise un atac de inimă și acum apărea rareori, umblând ca o fantomă pe coridoare. Avea o semipareză și vorbea cu greutate. Chipul cu trăsături căzute o făcea să pară tot timpul obosită, dar Gordon reuși să vadă în ochii ei o inteligență vie căreia nu-i scăpa nimic.

- Crezi în re... rezultate? îl întrebă ea.

Gordon ezită. Privirea ei scrutătoare îl făcu să se simtă studiat prin lupa istoriei; femeia aceasta venise din Polonia, traversase războiul, lucrase la separarea izotopilor uraniului pentru Proiectul Manhattan de la Columbia, făcuse cercetări împreună cu Fermi înainte ca el să fie doborât de cancer. Supraviețuise tuturor acestor încercări, dar și altora: soțul ei, Joe, era un strălucit chimist și avea un post de profesor la Chicago, în vreme ce ei i se refuzase acordarea unui titlu universitar și fusese obligată să se mulțumească cu funcția modestă de cercetător asociat. Gordon se întrebă dacă asta o supărase în timp ce pregătea modelul învelișului nucleului, lucrare care îi adusese recunoașterea generală. În comparația cu suferințele ei, necazurile lui erau nimicuri. Își mușcă buzele.

- Da. Cred că da. Ceva... Ceva încearcă să ia legătura cu noi. Nu știu ce-ar putea fi.

Mayer dădu aprobator din cap. În ciuda corpului anchilozat, gestul exprima o încredere calmă și senină care

²⁴ Vers din prima strofă a poeziei *Unei ciocârlii* de P. B. Shelley: *Slavă, duh șăgalnic, / Păsăre nu ești! / Ce din cer năvalnic / Inima-ți golești / În șuvoi de triluri limpezi și firești*. Trad. de Petre Solomon (n. tr.)

Îl impresionează pe Gordon. Clipi, incomodat de razele orbitoare ale soarelui, iar strălucirea se transformă în lacrimi calde.

- Bun. Foarte bine, murmură ea împleticit și se îndepărtă, continuând să-i zâmbească.

Sosi acasă puțin în urma lui Penny și o găsi schimbându-și hainele. Azvârli într-un colț geanta grea în care părea să-și ducă grijile zilnice.

- Încotro? întrebă el.

- La surf.

- Iisuse, dar se întunecă!

- Valurile nu țin seama de asta.

Moleșit, se rezemă de perete. Energia ei îl uimea. Îi venea extrem de greu să înțeleagă această latură a Californiei: abordarea fizică directă, impulsivitatea.

- Hai cu mine, spuse ea trăgându-și niște bikini franțuzești și un tricou. Îți arăt eu cum să plutești. Poți face surf pe burtă.

- Păi... mormăi el, evitând să-i spună că abia așteptase să bea un pahar de vin și să vadă emisiunea de actualități. La urma urmei, se gândi - și nu-i plăcu deloc ideea - poate avea să apară vreo continuare a reportajului despre Shriffer.

- *Hai odată!*

Stând pe Plaja Windansea, o urmări cum se avântă pe povârnișul unui val în cădere și se miră: o ființă fragilă, stăpânind o scândură boantă și ținând în frâu energia cinetică oarbă a oceanului, suspendată în aer, parcă printr-un miracol al dinamicii newtoniene. Părea un mister fluid și, cu toate acestea, simți că n-ar trebui să fie surprins; în fond, nu era vorba decât de legile mecanicii clasice. Tinerii care-și făceau veacul lângă stația de pompare ieșiseră cu toții în larg și pluteau cu abilitate pe planșele orbitor de albe în contrast cu trupurile lor bronzate, așteptând rostogolirea perfectă a tonelor de apă. Gordon execută nemiloasele exerciții fizice până transpiră, forțându-se să creadă că-i aduceau aceeași plăcere evidentă pe care o simțeau surf-erii atunci când despica valurile. După ce făcu genuflexiunile și flotările obligatorii, porni să alerge pe

nisipul denivelat; respira sacadat și încerca, oarecum confuz, să descâlcească evenimentele de peste zi. Însă dorința nu era de ajuns; ziua nu voia să se lase redusă la o simplă paradigmă. Se opri, suflând din greu în aerul sărat și simțindu-și sprâncenele îmbrobonate de sudoare. Penny se ridică în picioare pe planșă și porni înainte, aproape zburând prin aerul dens, apoi îi făcu semn cu mâna. În spatele ei, oceanul se umflă și o antrenă într-o mișcare amplă, înclinând-o în față. Pendulă, se clătină nesigură, brațele ei bătură aerul și căzu. Învolverarea înspumată o acoperi. Planșa subțire și albă se rostogoli nebunește spre țărm, prinsă în strânsoarea momentului cinetic. Apoi, cu părul lipit de cap ca o caschetă de baie, Penny ieși din apă și Gordon văzu sclipirea dinților ei perfecți. Râdea.

În timp ce se îmbrăcau, Gordon întrebă:

- Ce mâncăm diseară?
- Ce dorești.
- Salată de andive, fazan și la urmă șarlotă.
- Sper că te pricepi să pregătești toate astea.
- Bine, dar *tu* ce dorești?
- Eu ies în oraș. Nu mi-e foame.
- Hâm? făcu el aproape mut de uimire. Lui îi *era* foame.
- Mă duc la o întrunire.
- De care?
- O întrunire. Politică, bănuiesc.
- În ce scop? insistă el.
- Susținerea lui Goldwater.
- Ce?
- Ai auzit de el. Candidează la președinție.
- Glumești. Gordon se opri cu un picior ridicat în aer, în vreme ce-și trăgea șortul. Pricepând apoi cât de comic arăta astfel, își continuă mișcarea, ducând-o la bun sfârșit. E un naiv...

- La fel ca Babbitt?

Nu, o aluzie la Sinclair Lewis nu i-ar fi trecut prin minte.

- Nu, să zicem doar naiv.

- Ai citit *Conștiința unui conservator*? Spune multe lucruri interesante acolo.

- N-am citit-o. Dar ascultă, când există Kennedy, cu tratatul de interzicere a experiențelor nucleare și unele idei

cu adevărat *noi* în politica externă, Alianța pentru Progres...

- Plus Golful Porcilor, Zidul Berlinului și frățiorul lui cu ochi porcini...

- Hai, fugi de-aici. Goldwater e doar un pion în mâna marilor concerne.

- Se va opune comuniștilor.

Gordon se așează pe pat.

- Doar nu vrei să-mi spui că într-adevăr *crezi* asemenea baliverne?

Penny strâmbă din nas, semn că nimic n-o putea face să se răzgândească.

- Cine a trimis soldați în Vietnamul de Sud? Ai uitat ce li s-a întâmplat lui Cliff și Bernie?

- Dacă Goldwater ajunge președinte, vom avea acolo milioane ca Bernie și Cliff.

- Goldwater o să câștige războiul; el nu umblă cu jumătăți de măsură.

- Penny, în ceea ce privește situația de acolo, trebuie să *luăm lucrurile așa cum sunt*. De ce să sprijinim un dictator ca Diem?

- Pe mine mă interesează că acolo mor prieteni de-ai mei.

- Iar mărețul Barry va schimba toate astea?!

- Sigur. Cred că e hotărât. Va pune capăt socialismului de aici.

Gordon se lăsă pe spate și pufni neîncrezător.

- Penny, știu că mă consideri un soi de comunist new-yorkez, dar tot nu înțeleg...

- Am întârziat. Linda m-a invitat la cocteilul în onoarea lui Goldwater și vreau să mă duc. Mergi și tu?

- Doamne Dumnezeule, nu.

- Bine, eu plec.

- O studentă la litere susținătoare a lui Goldwater? Fii serioasă.

- Gordon, știu că nu mă încadrez în modelele tale, dar asta te privește.

- Iisuse!

- Mă întorc peste câteva ore.

Își pieptănă părul pe spate, își aranjă pliseurile fustei și ieși din dormitor, călcând apăsător și hotărât. Încă întins în pat, Gordon o urmări plecând, incapabil să-și dea seama

dacă vorbea serios sau nu. Penny trânti ușa de la intrare atât de tare încât geamurile zăngăniră, iar Gordon înțelese că nu glumea.

Făcuseră o pereche nepotrivită încă de la început. Se întâlniseră la o petrecere fără pretenții, într-o căsuță de lângă plajă, pe Prospect Street, la vreo sută de metri de Muzeul de Artă din La Jolla. (Prima dată când intrase în muzeu, Gordon nu observase inscripția de la intrare și crezuse că era doar o galerie de artă ca oricare alta, ceva mai răsărită; i se părea o glumă să pună Metropolitanul și această instituție în aceeași categorie.) Penny îl impresionase imediat prin armonia detaliilor: dinții frumoși, pielea scrupulos de curată, părul care nu era niciodată răvășit. Cu totul altfel decât femeile contradictorii, imateriale pe care le văzuse sau le „întâlnise” la New York – cuvântul era la modă pe atunci – pentru ca apoi să fie atras de ele. Părea luminoasă și deschisă, capabilă să vorbească sincer și direct, fără să-și completeze opiniile cu articole din *New York Times* sau cu idei din ultimul seminar în care se discutaseră numai Lucruri Importante. Era îmbrăcată cu o rochie dintr-un material cu motive florale, cu decolteu pătrat, a cărei croială dreaptă era îndulcită de un șirag de perle rotunde. În lumina scăzută a serii, pielea ei bronzată și strălucitoare radia o căldură învăluitoare, amintind de pulsația unei stele îndepărtate. Gordon aproape dăduse gata o sticlă de vin roșu prost, care atribuisese probabil acelei ocazii o aură de mister, deși Penny se detașa perfect în vârtejul de siluete din încăperea cufundată în penumbră. Poate că la lumina zilei nu s-ar fi simțit atrași unul de altul. Acolo însă, Penny se apropiase de el cu dezinvoltură, așa cum lui Gordon nu i se mai întâmplase cu altă femeie. Modul simplu în care articula vocalele, tipic pentru California, era ca o mângâiere în comparație cu pronunția rigidă a celor de pe Coasta de Est, iar frazele spuse de ea se rostogoleau cu o perfecțiune firească, pe care o găsea fascinantă. Descoperise autenticitatea, naturalitatea, fervoarea feminină, claritatea ideilor. În plus, avea coapse atletice și generoase, care se mișcau sub rochie de parcă întregul ei trup ar fi fost gata să evadeze din strânsoarea materialului mățos. Gordon nu știa mai nimic despre

femei - bine cunoscuta meteahnă a celor care studiau la Columbia - și, în timp ce bea și discuta cu ea, era uimit de propria lui comportare, de fata de lângă el, de ceea ce se petrecea. Se simțea stânjenit, ca în fața materializării unei năluciri intime. Când plecaseră împreună de acolo într-un Volkswagen care pornise tușind, departe de petrecerea încă animată, începuse să respire precipitat la gândul încă nerostit - care urma să devină realitate. După aceea, momentele trăite împreună, serile petrecute în restaurante intime, discurile și cărțile redescoperite păruseră inevitabile. Aceasta era calea firească. Știuse dintotdeauna că apropierea de o femeie trebuie să fie învăluită în mister, iar acest lucru se împlinise pe neașteptate. Nu scăpase prilejul.

Acum, în metaforica trezire la realitatea de a doua zi dimineață, descoperea că Penny avea prieteni precum Cliff și părinți în Oakland, și îl susținea pe Goldwater. Asta este, se gândi, detaliile nu au fost perfecte. Dar poate că, într-un fel sau altul, și acestea făceau parte din mister.

15 APRILIE 1963

Gordon luă dejunul la cafeneaua Harry's de pe Girard, încercând în același timp să-și revadă notițele pentru prelegere și să scrie o serie de probleme ca temă de casă. Îi venea greu să lucreze. Îl deranjau zdrăngănitul veselei și sunetul metalic al unui radio difuzând melodii ale trio-ului Kingston, care nu-i plăceau deloc. Singura noutate în materie de muzică pop pe care o suporta era „Dominique”, o melodie ciudată cântată de o maică belgiană cu o voce ca de înger. Oricum, nu avea chef să se concentreze asupra unor probleme intelectuale. Articolul din *San Diego Union*, care elogia surprinzătoarea declarație de presă a lui Saul, era mai prost decât se așteptase, împingând senzaționalul până dincolo de limitele buneicuviențe. Câțiva membri ai catedrei își exprimaseră deja mirarea.

Conducând mașina pe Torrey Pines, avu timp să treacă în revistă toate acestea, dar nu ajunse la nici o concluzie. Îi atrase atenția un Cadillac ce făcea slalom prin trafic, cu farurile aprinse în faza lungă. Șoferul era un individ anost, în jur de patruzeci de ani, care purta o pălărie cu borurile întoarse și avea întipărită pe chip o expresie de uimire. Gordon își aminti de o propunere înaintată de Consiliul Național al Siguranței Rutiere pe la sfârșitul anilor cincizeci, cu prilejul unei sărbători naționale; ideea era de a conduce cu farurile aprinse și în timpul zilei, pentru a atrage atenția celorlalți participanți la trafic și a-i îndemna să conducă prudent. Noutatea prinsese la șoferii adepți ai dictonului „încet și sigur”, iar acum, după câțiva ani, încă mai puteau fi întâlniți unii care mergeau încet și alandala, cu farurile aprinse inutil în miezul zilei, siguri fiind că viteza mică le conferea și invulnerabilitate. Asemenea exemple de prostie perpetuată din reflex îl scoteau din sărite.

Cooper era deja în laborator. *Pe măsură ce data examenului de candidatură se apropie, dovedește tot mai multă hărnicie*, se gândi Gordon, dar apoi cinismul remarcei îl făcu să se simtă vinovat. Cooper părea sincer preocupat de lucrare, poate și pentru că misteriosul mesaj fusese scos din teza lui.

- Încerci noile eşantioane? Îl întrebă Gordon cu un aer amical, pornit și din sentimentul de vinovăție care încă nu se stinsese.

- Da. Obțin rezultate interesante. Cred că impuritățile de indiu pe care le-am adăugat au avut un rol important.

Gordon îl aprobă. Descoperise o metodă de a trata eşantioanele pentru a obține o concentrație optimă de impurități, iar aceasta era prima confirmare că eforturile de luni de zile aveau să se materializeze.

- Nici un mesaj?

- Nici unul, răspunse Cooper vădit uşurat.

- Hm, bună, mi s-a spus... se auzi o voce.

- Da? făcu Gordon întorcându-se.

Bărbatul purta nişte pantaloni care atârnavau pe el și o haină încheiată la toți nasturii. Părea să aibă peste cincizeci de ani și chipul îi era bronzat, ca al persoanelor care muncesc în aer liber.

- 'Mneavoastră sunteți profesorul Bernstein?

- Da.

Gordon se simți îndemnat să adauge una dintre glumele pe care le făcea tatăl său - „Da, am această onoare” - dar expresia concentrată a omului îl lămurii că nu era cazul să încerce.

- Eu... Eu sunt Jacob Edwards din San Diego. Am făcut nişte cercetări și mă gândeam că v-ar interesa.

Pronunțase fiecare frază ca pe o întrebare.

- Ce fel de cercetări?

- Păi, legate de experimentele dumneavoastră și de mesaj... Lămuriți-mă, aici primiți mesajele?

- Da, desigur.

Edwards începu să umble de colo-colo prin laborator, atingând uimit unele aparate.

- Impresionant. De-a dreptul impresionant, spuse el și privi cu atenție noile eşantioane așezate pe masa de lucru.

- Alo, strigă Cooper ridicând ochii de la oscilograf. Atenție, eşantioanele sunt acoperite cu... Drace!

- Ei, nu-i nimic, și-așa eram murdar pe mâini. Aveți o grămadă de aparatură aici, domnilor. Cu ce o plătiți?

- Avem o finanțare din partea... la stați puțin, domnule Edwards, cu ce vă pot fi de folos?

- Păi, v-am rezolvat problema, înțelegeți? Da, serios.

Edwards ignoră căutătura urâtă a lui Cooper.

- Cum asta, domnule Edwards?

- Secretul este *magnetismul*.

- Aha.

- Vor magnetismul soarelui nostru, nu?

- Cine? Întrebă Gordon, căutând o soluție ca să-l îndepărteze pe Edwards de aparatură.

- Tipii care vă trimit scrisori. Vin înapoi să ne fure magnetismul, iar magnetismul face Pământul să se rotească în jurul Soarelui. Am dovedit-o chiar eu.

- Domnule Edwards, nu cred că magnetismul are vreo legătură cu...

- Dar experimentul de aici, zise el netulburat și bătu ușor cu palma înfășurările de câmp, folosește *magneți*, adevărat?

Gordon nu avea nici un motiv să nege atâta lucru, înainte să apuce să deschidă gura, Edwards continuă:

- Au fost atrași de *magnetismul* dumneavoastră, profesore Bernstein. Caută magnetism, și acum, dacă l-au găsit pe *acesta*, vor veni să-l ia.

- Înțeleg.

- Și vor lua și magnetismul *Soarelui*. Își vântură brațele și rămase cu privirea ținută la tavan, de parcă ar fi văzut o nălucă. *Tot magnetismul*. O să cădem în Soare?

- Cred că nu...

- Pot dovedi toate astea, înțelegeți, spuse Edwards calm, pe un ton care însemna: „Sunt în toate mințile”. Îl aveți în fața dumneavoastră pe cel care a descifrat - da, a *descifrat* - secretul magnetismului unificat. Vedeți? De unde vin toate particulele și de unde vin mesajele? Am reușit.

- Iisuse, șopti acru Cooper.

Edwards se răsti la el:

- Ce vrei să zici cu asta, tinere?

- Ia spune-mi, nu se lăsă bătut Cooper, ăștia vin cu farfuriile zburătoare?

Chipul lui Edwards se întunecă.

- Cine ți-a spus?

- Mă gândeam și eu.

- Aveți ceva ce n-ați declarat ziarelor?

- Nu, interveni Gordon. N-avem nimic.

Edwards împunse cu degetul spre Cooper.

- Atunci de ce a zis?... Aha! Înlemni, fixându-l pe Cooper. Doar n-aveți de gând să vorbiți cu ziariștii, așa e?

- N-avem nimic...

- Și nici despre magnetism, bine?

- Nu ne...

- Păi, n-o țineți doar pentru voi! Teoria magnetismului unificat e a *mea*, iar voi, voi aștepta educații... Se zbatu să găsească cuvântul dorit, apoi renunță și continuă: în universitățile voastre mă vor împiedica să?...

- Nu, nici...

- ...să mă adresez presei ca să prezint varianta *mea*. Și eu am școală, înțelegeți? Și...

- Unde ați studiat? Îl întrebă Cooper sarcastic. La Institutul închide Garda înainte de-a Lovi?

- Tu... Edwards se înecă de parcă toate cuvintele veneau șuvoi și nu le putea separa. Tu...

Cooper se ridică nepăsător. Era musculos și părea pregătit de luptă.

- Hai, amice. Valea.

- Ce?

- Cară-te.

- N-aveți dreptul să-mi furați ideile!

- Nici n-avem nevoie de ele, spuse Gordon.

- O să vedeți voi când o să le public în ziare. Vedeți voi!

- Leși, zise Cooper.

- Nici n-o să vă las să-mi vedeți motorul cu magnetism.

Voiam să vi-l arăt...

Gordon își puse mâinile în șolduri și porni spre bărbat, iar Cooper îi blocă drumul, astfel încât singura ieșire rămăsese ușa laboratorului. Edwards se dădu înapoi, încă perorând. Îi privi furios, chinuindu-se să găsească o ultimă frază pe care să le-o azvârle în obraz, dar imaginația îi juca feste. Se întoarse bombănind, ridică din umeri și ieși pe coridor.

Gordon și Cooper se priviră o clipă.

- Una dintre legile naturii spune că jumătate din omenire are o inteligență sub media speciei, zise Gordon.

- Într-o distribuție gaussiană așa e, îl aprobă Cooper. Destul de trist.

Clătină din cap și zâmbi, apoi se întoarse la treabă.

Edwards fusese primul, dar nu și ultimul. Apăreau în ritm

constant, mai ales după ce articolul din *San Diego Union* fusese preluat de alte ziare. Unii soseau tocmai din Fresno sau Eugene, dornici să descâlcească enigma mesajelor, fiecare dintre ei fiind sigur că știa răspunsul înainte de a vedea dovezile. Unii aduseră chiar și manuscrise în care-și adunaseră ideile privind universul în general și câte o teorie științifică în particular – Einstein era la loc de frunte, revendicând exclusivitatea asupra temei – uneori în legătură cu proiectul lui Gordon. Ideea de a scrie un tratat așa-zis științific folosind ca sursă doar un articol confuz dintr-un ziar îl uimea pe Gordon. Unii dintre vizitatori merseseră până acolo încât își publicaseră lucrările în tipografii particulare, atât de iubite de amatori. I-au dăruit cu generozitate exemplare groase, legate între coperte înfiorătoare. Toate conțineau o adunătură de termeni științifici care se înghesuiau în fraze fără sens. Apăreau la tot pasul ecuații scoase din mânecă, înfrumusețate cu simboluri încă nefolosite, de parcă ar fi fost podoabe noi pentru pomul de Crăciun. Când își găsea timp să asculte, Gordon constata că teoriile n-aveau nici cap, nici coadă și nici vreo legătură cu ceva cunoscut din fizică, întotdeauna încălcau prima lege a modelului științific: nu puteau fi verificate. Majoritatea acestor trăsniți părea să creadă că o nouă teorie însemna doar o nouă terminologie. Alături de „energie”, „câmp”, „neutrino” și alți termeni consacrați apăreau „macron”, „superon” sau „flux-forță” – nici unul definit, dar toți învăluiți de aura miraculoasă creată de cel care crede.

Gordon ajunsese să-i recunoască dintr-o privire. Intrau în birou sau în laborator – ori îl căutau acasă – și în mai puțin de un minut îi putea deosebi de restul oamenilor obișnuiți. Cei scrântiți aveau fixație la câte-un cuvânt ciudat, care apărea imediat în perorația lor. Indivizii susțineau că au rezolvat totul: reușiseră să cuprindă toate problemele cunoscute într-o lucrare de sinteză. „Teoria unificată” îi dădea imediat de gol. Un alt indiciu era apariția inexplicabilă a cuvântului „superon”, foarte îndrăgit de acești amatori. Când i se întâmplase așa ceva pentru prima oară, Gordon pufnise în râs, ironizându-l pe trăsmit cu blândețe, uneori făcând și câte o glumă. Dar un al treilea semn distinctiv al nebunului era lipsa lui de umor: nu râdea

niciodată și nici nu abandona poziția rigidă pe care o adoptase. Încercarea directă de a-l ridiculiza îl făcea să-și dea arama pe față. Toți erau siguri, fără nici o deosebire, că oamenii de știință își pusese ră în gând să le fure ideile. Unii îl avertizaseră pe Gordon că ceruseră patentarea lor. (Faptul că poți patentă o invenție, nu o idee, nu le trecuse prin cap.) În asemenea cazuri, Gordon încerca să găsească o soluție elegantă pentru a scăpa de insistențele lor. La telefon era ușor: închidea și gata. Prezența nebunilor în persoană ridică însă probleme. Opoziția față de ideile lor deschizătoare de drumuri conducea în mod inevitabil la amenințarea directă – și atunci apărea privirea întunecată, decizia luată cu greu de a utiliza arma finală, supremă – că vor apela neîntârziat la sprijinul publicațiilor. Nu se știe de ce, dar pentru ei presa era judecătorul suprem al chestiunilor științifice. Întrucât Gordon ajunsese să fie cunoscut prin intermediul ziarului *San Diego Union*, acești oameni credeau că el tremura de teamă la gândul că va fi atacat în aceleași pagini sfinte care îl laudaseră.

În cele din urmă, Gordon a găsit mijloace de apărare. Când era vorba de telefon, închidea repede; atât de repede încât odată, când nu-i recunoscuse vocea și nu înțelesese mai nimic din cauza paraziților de pe linie, îi trântise receptorul în nas chiar și mamei sale. Cu manuscrisele și scrisorile țicniților îi era la fel de ușor: le scria câte-un bilețel prin care îi anunța că ideile erau „interesante” (un termen potrivit, care nu-l angaja cu nimic), dar problemele depășeau competența lui, astfel încât nu putea să emită judecăți de valoare. Stratagema dădea roade; oamenii nu-i mai răspundeau. Nebunii în persoană îi dădeau cele mai mari dureri de cap. Se obișnuise să fie tăios, chiar nepoliticos, și așa scăpa de majoritatea vizitatorilor. În cazul celor insistenți și încăpățânați – precum Edwards – Gordon învățase să împingă conversația către alte probleme. După aceea îi conducea ușor spre ușă, dându-le tot soiul de asigurări cu jumătate de glas, dar fără a le promite vreodată că va citi manuscrisul, că va participa la vreo conferință sau le va susține teoria. Dacă ar fi făcut asta, n-ar mai fi scăpat niciodată. Prin urmare, îi împingea ușurel către ușă, iar ei plecau – cam fără chef uneori, însă plecau.

Un efect secundar al vizitelor trăsniților se făcea simțit în remarcile întâmplătoare aruncate de alți profesori ai Catedrei. La început, manifestaseră un oarecare interes față de nebuni. Urmase o perioadă de amuzament, iar Gordon le povestise tuturor anecdote despre teorii ciudate sau despre comportamente și mai și. Cu vremea, totuși, atitudinea lor se schimbase. Unora nu le plăcea imaginea distorsionată a Catedrei reflectată în *San Diego Union*. Curând, în pauza de cafea încetaseră să-l întrebe ce țicnit îl mai vizitase. Lui Gordon nu-i scăpase această întorsătură a lucrurilor.

24 MAI 1963

San Diego creștea și se întindea. În loc să copieze harababura din Los Angeles, tânărul oraș de la sud prefera să încurajeze prezența funcționarilor, a industriilor „curate” și a instituțiilor intelectuale. Cea mai mare dintre acestea era General Atomic, situată la mai puțin de o milă depărtare de universitatea născută recent. Pe culoarele ei puteau fi văzute figuri impozante, care încercau să dea de cap unor probleme dificile cu ajutorul financiar oferit de guvern. Cunoscuți oameni de știință de la Berkeley și Caltech își petreceau luni memorabile umplând cu formule tablă după tablă, în vreme ce afară, verighetele și iepurii umblau lenevos de colo-colo în căutarea hranei. Animalele făceau parte dintr-un plan menit să evoce tihna, liniștea și gândirea profundă; asemănarea cu vreun film de desene animate era pur întâmplătoare. Rigidul motiv circular folosit de arhitect în proiectarea birourilor de la General Atomic, cu spațiul central ocupat de o bibliotecă bine aprovizionată, slujea aceluiași scop. Drumurile inelare de acces și clădirile rotunde aminteau de ideile orientale de împlinire, seninătate, repaus. Holurile curbe aveau rostul de a contribui la apropierea dintre cercetători. În realitate, geometria neiertătoare făcea ca nimeni să nu poată vedea mai mult de zece metri de-a lungul coridorului. Acest lucru tindea să împiedice întâlnirile întâmplătoare atunci când oamenii de știință veneau sau plecau: dispăreau fără ca cineva să bage de seamă. Drumurile spre casă sau bibliotecă presupuneau o mișcare radială și, prin urmare, evitarea oricărui martor. După cum se exprimase Freeman Dyson în vara aceea, „Aici distanța medie de interacțiune nu e mai mare decât o poartă de fotbal.” Adeseori însă, ea era de ajuns; trăiau vremuri memorabile. Cu numai șase luni mai devreme, *Mariner II* cercetase pentru prima oară planeta Venus. Gell-Mann și alții deschideau noi căi în teoria particulelor. În aprilie, J. Robert Oppenheimer fusese declarat câștigător al Premiului Fermi oferit de Comisia pentru Energie Atomică. În ochii multor oameni de știință, Oppenheimer suferise în locul altora în epoca McCarthy; în

1954 fusese considerat un risc pentru securitatea statului. Se părea că guvernul plătea acum tribut pentru stupiditatea sa de atunci, începuseră să se stingă și resentimentele față de Edward Teller care, pe vremea aceea, nu susținuse cu tărie cauza lui Oppenheimer.

Senzația de deschidere, de început de drum, devenise deja un clișeu răsuflat pe scena politică. În atmosfera creată de administrația Kennedy totul era propulsat cu forța presei. Albumul *Prima Familie* al lui Vaughn Meader, care lua în zeflema clanul Kennedy, s-a vândut peste noapte; publicul simțea că ridiculizarea se făcea cu zâmbetul pe buze. Cu toate acestea, oamenii de știință formau un grup mai sceptic, majoritatea liberali sau radicali deranjați de atitudinea în general aspră a lui Bobby Kennedy, care nesocotea subtilitățile legale privind interceptarea telefoanelor. Dar sprijinul din ce în ce mai substanțial acordat cercetării științifice părea să devină o trăsătură permanentă, începând cu goana febrilă declanșată de lansarea *Sputnik*-ului sovietic și crescând apoi linear. Toată lumea știa că avântul avea să se domolească, dar nu chiar atât de curând; erau multe de făcut și puțini oameni capabili de asemenea efort.

Freeman Dyson venise în California cu acordul Institutului pentru Studii Avansate de la Princeton, pentru a lucra la Proiectul Orion. Dyson avea o reputație extraordinară ca fizician teoretician și de aceea fusese invitat să țină unul dintre ultimele colocvii de primăvară la UCLJ. Gordon era încântat. Avea să conducă ultimul seminar al anului, iar prezența lui Dyson, care urma să prezinte câteva idei speculative, putea dezamorsa unele resentimente ale membrilor catedrei față de el.

Zvelt și înzestrat cu umor, Dyson se mișca grațios în fața tablei de demonstrații, de parcă ar fi fost într-o transă ușoară, gândindu-se profund la ceea ce avea de spus și modelând fiecare frază în așa fel, încât să atingă esența problemei. Ceva mai devreme avusese grijă să-l corecteze pe George Feher când acesta îl prezentase drept „doctor”. Dyson nu-și terminase teza de doctorat și acum părea chiar mândru de asta, dovedind un orgoliu tipic englezesc pentru faptul că era, măcar prin absența titlului, un amator. Dar colocviul lui Dyson nu avea nimic comun cu diletantismul.

Diapozitivele lui ordonate prezentau desene clare, unele dintre ele în culori, și aveau finisajul perfect al aparatelor aerospațiale, care lui Gordon îi evoca plăcutele culmi ale prosperității; pe vremea studenției lui la Columbia, schițele sumare și diapozitivele completate cu scris de mână erau lucruri obișnuite.

Dyson descrie anii de muncă la Proiectul Orion, planul de a propulsa o navă cosmică uriașă folosind energia unor explozii nucleare în lanț. Detonația trebuia să creeze un „front propulsor” care să transfere forța către navă prin intermediul unor amortizoare. La început, proiectul semăna cu un desen de Rube Goldberg dar, așa cum îl prezenta Dyson, părea plauzibil. Propulsia nucleară era singura modalitate de a transporta încărcături cu adevărat importante prin sistemul solar. Programul Orion avea la bază principii simple și apela la o știință deja certă: fabricarea bombelor eficiente. De ce să nu se folosească această capacitate distructivă pentru ceva util? Dyson considera că un efort serios va duce nu numai la primii pași ai omului pe Lună în jurul anului 1970 – scopul lui Kennedy – ci chiar la o călătorie până în apropierea planetei Marte. Principiile fuseseră testate în cadrul unor experimente pe scară redusă și dăduseră roade. Problema nerezolvată era, desigur, prima etapă a zborului: ridicarea navei de pe suprafața Pământului cu ajutorul unei serii de explozii nucleare.

- Nu va ploua cu deșeuri radioactive? întrebă unul dintre participanții la seminar.

Dyson strânse din buze. Era un tip renumit prin concizie, iar trăsăturile lui regulate îi anticipară cuvintele.

- Vor fi mult mai puține decât cele produse de actualele teste pe care noi și Uniunea Sovietică le efectuăm în atmosferă. Am calculat că Orion nu va adăuga decât unu la sută din nivelul de radiații convenit deja prin tratatele politice.

Spunând acestea, Dyson rămase pe gânduri, de parcă ar fi simțit cum Proiectul Orion îi scapă printre degete. Ziarele publicau zilnic articole despre acordul de interdicere a experiențelor nucleare; la Washington se zvonea că el avea să fie semnat peste câteva luni. Dacă era adevărat, până și Proiectul Orion va fi abandonat, chiar dacă nivelul de

radiații se menținea scăzut. Spre sfârșitul orei de prelegere, după prezentarea ecuațiilor și diagramelor, rămaseră toți cu un gust amar. Istoria va da proiectul la o parte. Într-o bună zi, când se va descoperi o cale sigură de lansare pe orbită cu ajutorul rachetelor chimice, omul se va putea înălța în cosmos. Dar chiar și atunci, o mare parte din rămășițele rachetei purtătoare va reveni în atmosferă. Probabil că nu exista o modalitate absolut sigură de a folosi în alt scop darul omului de a fabrica bombe. Poate că drumul spre alte planete nu avea cum să fie scurtat.

Aplauzele care salutară concluzia sumbră a lui Dyson se prelungiră. El se înclină discret către public și zâmbi, dar ochii îi rămaseră triști.

Gordon susținu ultimul seminar al anului. Publicul era mai numeros și mai zgomotos decât la prelegerea lui Dyson. La început, Gordon prezintă detalii despre experiment, istoria descoperirilor în domeniu, diapozitive ale liniilor de rezonanță normală. Copiasse rezultatele convenționale obținute de Cooper până în acel moment și arată modul în care acestea confirmau teoriile deja cunoscute. Prezentarea era mulțumitoare, dar lipsită de elemente spectaculoase. Gordon avusese de gând să se limiteze la atât – fără referiri la mesaje, fără riscuri – dar ceva îl făcu să scurteze proiecția diapozitivelor.

- Există totuși unele caracteristici neobișnuite. Zgomotul observat în cursul experimentului, de exemplu... murmură el, și continuă descriind întreruperile înregistrate de Cooper în curbele de rezonanță, bănuiala că ele aveau o logică, apoi prima decodificare.

Când ajunse la diagrame Gordon folosi proiectorul, schimbând foile transparente pe măsură ce expunerea avansa. Frazele deveniră mai precipitate, cuvintele mai sacadate, de parcă vocea lui se supunea unei forțe interioare de neoprit. Ajunse la descifrarea primului mesaj. Comentă posibilitatea ca ea să fi fost o întâmplare norocoasă, un accident. Murmurul din ce în ce mai susținut al celor prezenți îi însoțea vorbele. Descrise eforturile depuse pentru a detecta o sursă locală a zgomotului, eșecul, apoi al doilea mesaj. Nu pomeni de Saul și de rețeaua de 29 pe 57; se mulțumi să expună datele.

Diagrama AD 18 5 36 DEC 30 29,2 umplu ecranul. Abia după aceea aduse în discuție „rezonanța spontană”, atribuindu-i lui Isaac Lakin meritul pentru această idee. Descrise impasibil „rezonanța spontană”, cu o voce calmă și fără inflexiuni. Aprecie probabilitatea statistică de apariție a unui asemenea efect dintr-un zgomot întâmplător și lăsă șirurile de AD 18 5 36 DEC 30 29,2 pe ecran, ca o mărturie mută. Le povesti pe un ton sec și precis despre încercările de a împiedica apariția semnalelor din afară, despre creșterea și stingerea „rezonanței spontane” – acum zâmbea vag și folosea expresia cu viclenie, făcând câte o pauză înainte și după ea, de parcă ar fi încadrat-o în ghilimele – și porni să se plimbe înapoi și încolo prin fața tablei de demonstrații, cu privirea în podea, încercând să-și amintească modul cumpănit în care o făcuse Dyson.

Din public se ridică un glas. Mulți se întoarseră să-l vadă pe cel care încă nu încheiase întrebarea. Era Freeman Dyson.

– Presupun că vă dați seama ce proporții a dat Saul Shriffer fenomenului? Mă refer la Hercules 99.

– A, desigur, răspunse Gordon uimit. Nu-l văzuse pe Dyson în mulțime. Eu... Eu nu l-am autorizat să...

– Și că nimeni de pe Hercules 99 nu putea să răspundă la mesajele posturilor noastre de radio? E prea departe.

– Da, așa e.

– Deci, dacă sursa mesajului este acolo, putem vorbi de comunicații cu o viteză mai mare decât a luminii.

Publicul rămase tăcut.

– Da, spuse Gordon nesigur.

Să sprijine ideea lui Saul? Sau să stea în banca lui?

Dyson clătină din cap.

– Săptămâna trecută am vorbit despre un vis. E plăcut să visezi, dar trebuie să te mai și trezești.

Valul de râsete provocat de această remarcă păru să-l acopere pe Gordon care, fără să-și dea seama, făcu doi pași înapoi. Aflat la jumătatea amfiteatrului înalt în formă de semicerc, până și Dyson rămase surprins în fața unei asemenea reacții, apoi zâmbi și, când îl privi pe Gordon, trăsăturile chipului i se înmuiară, parcă în intenția de a mai îndulci vorbele tăioase. Câteva persoane din preajma lui

Dyson se bătură cu palmele pe genunchi și se legănară pe scaune, ca și cum observația ar fi descătușat încordarea prin care trecuseră, iar acum, având un semn din partea lui Dyson, știau ce atitudine să adopte.

- Nu propun... începu Gordon, dar vorbele se pierdură în vacarmul de râsete. Eu nu...

În partea stângă a sălii îl observă pe Isaak Lakin ridicându-se în picioare. Toată lumea își îndreptă atenția spre el. Râsetele se stinseră.

- Aș dori să fac o declarație, spuse Lakin cu voce tunătoare. Eu am inventat termenul de rezonanță spontană pentru a explica unele date neobișnuite. Am făcut-o fără nici un gând ascuns. Consider că experimentele reprezintă *ceva*. Dar chestiunea aceasta cu mesajul... Făcu un gest de respingere. Nu. Nici vorbă. E un nonsens. Mă disociez de el în fața dumneavoastră. Nu vreau ca numele meu să fie legat de o... de asemenea afirmații. Bernstein și Shrifffer pot să facă ce doresc, dar *eu* nu voi fi părtaș la așa ceva.

Lakin se așeză cu un aer hotărât. Urmară aplauze.

- Nu mi-am propus să lămuresc semnificația mesajului, începu Gordon.

Vocea îi devenise pițigăiată și-i venea greu să-și găsească cuvintele. Aruncă o privire spre Dyson. Zâmbind cu gura până la urechi, cineva îi vorbea în șoaptă. Gordon observă că Lakin stătea cu brațele încrucișate la piept și se uita încruntat către AD și DEC. Gordon se răsuci și privi coordonatele care se înălțau uriașe, neîndurătoare și amenințătoare deasupra lui.

- Dar consider că ea există. Știu că pare caraghios, totuși... Rumoarea încă nu se domolise. Tuși, dar nu reuși să trezească în el însuși siguranța arogantă pe care o dovedise Lakin. Murmurele din sală se întetiră.

- Hm, Gordon...

Surprins, descoperi că șeful Catedrei se afla alături de el. Profesorul Glyer ridică o mână spre public și rumoarea încetă.

- Am epuizat deja timpul ce ni s-a pus la dispoziție și mai avem programată o prelegere în acest amfiteatru. Dacă aveți alte întrebări, puteți să le puneți la cafea pe care o veți servi sus în hol.

Președintele dădu tonul unor aplauze anemice, mai mult

de complezență. Acestea se pierdură în vacarmul general al celor ce ieșeau din amfiteatru.

Cineva trecu prin preajma lui Gordon, vorbind cu un cunoscut:

- Cronkite ar putea să ia asta în serios, dar...

Celălalt râse.

Gordon rămase cu spatele la tablă și-i privi plecând. Nimeni nu se apropie de el să-l întrebe ceva. În jurul lui Lakin roiau câteva persoane. Dyson apăru alături.

- Îmi pare rău că au interpretat-o așa, spuse el. N-am vrut să fiu...

- Știu, mormăi Gordon. Mi-am dat seama.

- Numai că mi se pare atât de improbabil...

- Shriver crede... Începu Gordon, dar găsi că era mai bine să abandoneze subiectul. Ce părere aveți despre restul mesajului?

- Cinstit să fiu, nu cred că se poate vorbi de un mesaj. Nu are înțeles.

Gordon aprobă tăcut.

- Prezentarea în presă nu ți-a făcut nici un serviciu, sper că ai înțeles asta.

Gordon nu-l contrazise.

- Ei, atunci mergem la cafea?

Dyson se înclină în semn de rămas bun și se lăsă dus de mulțime. Participanții la seminar se scurseră spre holul unde se oferea cafea și dulciuri, iar Gordon simți că încordarea i se risipește, înlocuită de sfârșeala bine cunoscută de la capătul unei zile de muncă. În timp ce-și strângea graficele și desenele, constată că-i tremurau mâinile. *Ar trebui să fac mai multă mișcare*, se gândi el. *Nu mai sunt deloc în formă*. Hotărî brusc să treacă peste timpul destinat cafelei și discuțiilor. Ducă-se naibii. Ducă-se dracului toată adunătura asta de nemernici.

29 mai 1963

- Mâncați, domnule, *s'il vous plaît*? îi întâmpină șeful de sală de la restaurantul situat deasupra golfului.

- Mda... Da.

Îi conduse la o masă de la care aveau o priveliște panoramică a întregului golf La Jolla. Luminate de reflectoare, valurile se spărgeau în stropi înspumați.

- Va convin maza?

Gordon aprobă cu o mișcare scurtă, iar Penny își dădu ochii peste cap. După ce șeful de sală le înmână uriașul meniu, Penny remarcă:

- Dumnezeule, ce bine-ar fi dacă ar renunța la chestia asta cu accentul.

- Se dorit, madame? La dumneavoastra nu place imitat limba? o întrebă Gordon.

- Nu-s prea tare la franceză, dar...

Penny tăcu, fiindcă se apropia chelnerul. Gordon oficia ritualul degustării vinului, alegând unul pe care-l recunoscuse în meniul foarte cuprinzător. Când privi în jur, văzu familia Carroway râzând și distrându-se la o masă destul de îndepărtată. O atenționează pe Penny, iar ea înregistrează imediat informația în statistica pe care o țineau. Spre deosebire de alte date, nu se duseră la ei să le comunice rezultatul. Trecuseră cinci zile de la încheierea seminarului, dar Gordon avea încă un sentiment de jenă față de membrii Catedrei. Ieșirea de acum la restaurantul Deasupra Golfului fusese ideea lui Penny, pentru a-l ajuta să-și alunge senzația de izolare.

Gordon auzi un zgomot lângă el.

- Acum o deschid, spuse chelnerul făcându-și de lucru cu sticla. Tre' s-o las să se aerisească.

- Să ce? întrebă Gordon surprins.

- Să ia aer, știți... să se aerisească.

- Aha.

- Da, domnul.

Chelnerul îi aruncă un zâmbet ușor condescendent. După ce acesta plecă, Gordon remarcă:

- Bine că măcar zâmbește înțelegător. Toate

restaurantele de lux de pe aici sunt la fel?

Penny ridică din umeri.

- Nu avem cultura lumii vechi, la fel ca New Yorkul. Și nici n-am fost jefuiți de când am sosit aici.

În mod normal, Gordon ar fi evitat o discuție despre ce-ar trebui să facă un new-yorkez într-un asemenea caz, dar de această dată nu se putu abține:

- Nu te lega de lucruri la care nu te pricepi.

Și, fără să-și dea seama, începu să vorbească de ziua când se mutase de lângă părinți ca să locuiască într-un apartament înghesuit, să studieze cu zel și să simtă pentru prima oară respirația adevărată a orașului. Mama îl însărcinase pe unchiul Herb să-l viziteze din vreme în vreme pentru că, la urma urmei, stătea în același cartier. Unchiul Herb era un bărbat slab și fără astâmpăr, care făcea mereu afaceri bune în domeniul confecțiilor.

Față de fizică nutrea disprețul omului înzestrat cu simț practic.

- Cât ești plătit? întreba el pe neașteptate în mijlocul unei discuții pe altă temă.

- Destul, dacă mă zgârcesc la toate.

Unchiul Herb se încrunta, încercând să aprecieze suma, apoi spunea în mod invariabil:

- Plus toată fizica pe care ești în stare s-o mănânci, nu? Și-și plesnea genunchii cu palmele.

Dar nu era un om obișnuit. Cerea inteligență, nu glumă, să apreciezi ce reduceri de preț trebuie să faci sau cât de vandabile sunt bluzele fără guler. Avea o singură pasiune și o transformase într-o afacere. Sâmbăta și duminica de dimineață lua metroul până la Washington Park Square, ca să prindă un loc la una dintre mesele de șah din beton de la intersecția MacDougal Street cu West Fourth. Era un jucător de sfârșit de săptămână. Juca pe un sfert de dolar cu orice amator, reușind uneori să câștige chiar doi dolari într-o oră. Spre seară se muta la altă masă, mai aproape de luminile străzii. Iarna obișnuia să joace într-una din cafenelele din Village, sorbind zgomotos ceaiul răsuflat, ca să-l țină cât mai mult și să nu cheltuiască peste măsură. Singura lui șmecherie era să-i facă pe adversari să-și închipuie că sunt mai buni decât el. Și cum orice jucător de șah ajuns la vârsta la care dispune de o monedă de

douăzeci și cinci de cenți reprezintă un caz de egomanie șahistă, nici nu-i venea greu. Unchiul Herb îi numea *potzer*²⁵, jucători slabi care au o părere prea bună despre ei înșiși. Nici stilul lui de joc nu atingea culmea măiestriei. Suferea din punct de vedere strategic, era exploziv, dar plin de capcane menite să-i păcălească pe fraierii care-și închipuiau că au întrevăzut o deschidere neașteptată, bună pentru obținerea unei victorii în câteva mutări. Șmecheriile acestea îi aduceau câștiguri rapide și un profit maxim pe oră. După părerea Unchiului Herb, lumea se împărțea în două: puțoi și *mensch*²⁶. El era, bineînțeles, *mensch*.

- Știi care-a fost ultimul lucru pe care mi l-a spus când am plecat? Întrebă Gordon brusc. Cică „Să nu fii un *potzer* acolo unde te duci.” Și-apoi mi-a dat zece dolari.

- Ce unchi de treabă, remarcă Penny cu diplomatie.

- Ți-amintești seminarul de vinerea trecută? Am început să mă simt ca un puțoi.

- De ce? Întrebă Penny sincer mirată.

- M-am bazat prea mult pe soliditatea datelor. Dar când te uiți mai bine... Iisuse, Dyson mi-ar fi dat o șansă, m-ar fi sprijinit dacă povestea ar fi avut vreo noimă. Am încredere în intuiția lui. Încep să cred că am făcut pe undeva o greșală prostească, am viciat experimentul atât de grav încât *nimeni* nu poate descoperi ce e în neregulă.

- Ar trebui să te încrezi în *propria ta*...

- Tocmai asta îl caracterizează pe *potzer*, înțelegi? Incapacitatea de a învăța din propria-i experiență. Am înaintat orbește...

- Compotul, tomnule, spuse mios chelnerul.

- Of, *Doamne!*

Gordon izbucnise pe un ton atât de nervos încât chelnerul se dădu un pas înapoi și aerul de bună dispoziție îi dispăru de pe chip. Penny pufni în râs, iar asta îl făcu pe chelner să fie și mai nesigur. Nici Gordon nu-și putu reține un zâmbet și simți că iritarea i se risipește.

Veselia forțată a lui Penny ținu mai tot timpul cât rămaseră la restaurant. La un moment dat, scoase o carte din poșetă și insistă ca el să se uite la ea.

- E ultima carte a lui Phil Dick.

²⁵ Fraier, puțoi (idiș) (n. tr.)

²⁶ Bărbați adevărați (idiș) (n. tr.)

Gordon aruncă o privire la coperta sumbră. *Omul din castelul înalt.*

- N-am timp pentru ea.

- *Găsește-ți.* E foarte bună. Pe celelalte le-ai citit, nu?

Gordon ridică din umeri, în semn că preferă să discute despre altceva. Din motive care-i rămăneau nelămurite, voia să mai vorbească despre New York. Făcu un compromis și povesti conținutul ultimei scrisori a mamei. Ființa aceea aflată departe părea să se fi obișnuit cu ideea că el trăia „într-un păcat de netăgăduit”. Scrisorile ei conțineau însă neclarități care-l îngrijorau. Cele trimise la începutul șederii lui în California erau lungi, încărcate de amănunte despre programul ei zilnic, vecini și praștii și săgeți²⁷ ale vieții din Manhattan. Acum îi spunea foarte puțin despre ceea ce făcea. Gordon acuza golul lăsat de absența acestor detalii, simțea viața New York-ului alunecând pe lângă el. Pe vremea aceea fusese tare sigur de sine, iar lumea îi părea mult mai încăpătoare.

- Hai, lasă, Gordon. Nu mai *tânji* atât. Uite, ți-am adus câteva lucruri.

Descoperi că Penny pusese minuțios la punct o seară distractivă, care să se încheie cu daruri neașteptate. Scoase un set Cross format dintr-un creion mecanic și un stilou, o cravată îngustă cu motive western și un autocolant pentru bara de protecție a mașinii: Au + H₂O²⁸. Gordon îl apucă între degetul mare și arătător, ținându-l delicat în aer deasupra mesei, de parcă ar fi amenințat să contamineze vițelul *piccata*.

- Ce-i cu prostia asta?

- Hai, Gordon. E o simplă glumă.

- Nu mai durează mult și-o să-mi dai un exemplar din *Conștiința unui conservator*. Dumnezeule!

- Nu te mai teme atât de ideile noi.

- *Noi?* Penny, sunt așa de *prăfuite*...

- Pentru tine sunt noi.

- Uite ce e, Goldwater ne-ar putea fi un vecin cumsecade. „Gard înalt de-ai ridicat, bun vecin ai căpătat”, nu așa spunea Frost? Poftim, o mică aluzie literară pentru

²⁷ Citat din Shakespeare (*Hamlet*, actul III, scena I), folosit aici ironic (n.tr.).

²⁸ Joc de cuvinte: Goldwater (*Gold* = aur, *water* = apă)

tine, Penny. Dar omul e *simpluț la minte*.

- Nu chiar așa de simpluț ca să dea Cuba pe tavă, spuse Penny, înțepată.

- Poftim?

- Kennedy a semnat *cedarea* ei în octombrie anul trecut. Uite-așa. Pocni sonor din degete. A fost de acord să nu întreprindă *nimic* în ce privește Cuba, cu condiția ca rușii să-și ia rachetele de acolo.

- Prin „nimic” înțelegi un alt Golf al Porcilor.

- Probabil. Dădu din cap cu hotărâre. Poate.

- Kennedy i-a ajutat deja pe destui fasciști. Exilații cubanezi, Franco, iar acum pe Diem în Vietnam. Mă gândesc...

- Nu gândești deloc, Gordon. Zău. Ai o concepție tipic estică despre modul în care evoluează lumea, iar ideile astea sunt *greșite* până la ultima. JFK a dat dovadă de slăbiciune în privința Cubei și o să te convingi singur: rușii le vor da arme și se vor infiltra pretutindeni, în întreaga Americă de Sud. Ei sunt adevărata *amenințare*, Gordon. Ce-i poate opri să trimită trupe până și în Africa, în Congo?

- Vorbe goale.

- E vorbă goală că acum Kennedy ne îngrădește libertățile? Că forțează companiile producătoare de oțel să bată în retragere, când ele de fapt n-au făcut decât să ridice prețurile? Ce s-a întâmplat cu libera concurență?

Gordon ridică o mână.

- Uite ce e, n-am putea încheia un armistițiu?

- Încerc să te eliberez de ideile tale prăfuite. Voi, cei din est, nu înțelegeți prea bine cum merg treburile în țara asta.

- Trebuie să existe la *New York Times* câțiva care pricep și pentru noi, trânti el sarcastic.

- Democrații de extremă stângă, care nu...

- Ușurel, ușurel. Ridică din nou mâna către ea. Am crezut că am ajuns la un armistițiu.

- Da... Bine. Iartă-mă.

Gordon se uită o clipă, nedumerit, la farfuria din fața lui. Apoi, începând să înțeleagă, întreabă:

- Ce-i asta?

- Salată de anghinare.

- Am comandat eu așa ceva?

- Te-am auzit cu urechile mele.

- După vițel? Unde mi-era mintea?
- Te asigur că nu știu.
- N-am nevoie de ea. O să chem unul dintre chelnerii ăștia ciudați.

- Nu-s „ciudați”, Gordon. Sunt *homo*.
- Ce? Întrebă el nelămurit.
- Ei, asta-i bună! Homosexuali.
- Aha. Gordon încercă sentimentul că fusese dus de nas toată seara. Brusc timorat, își lăsă mâna să cadă. Trebuia să-mi fi spus.

- De ce? N-are nici o importanță. Vreau să zic, îi întâlnești pretutindeni în La Jolla... N-ai băgat de seamă?

- Nu.
- Majoritatea chelnerilor din *orice* restaurant sunt homo. E o meserie convenabilă. Călătoresc peste tot și trăiesc în cele mai bune cercuri. N-au obligații familiale, rudele nici nu vor să aibă de a face cu ei, așa că...

Ridică din umeri. Gordon percepu în gestul acesta o capacitate de înțelegere de care nu făcea paradă, o împăcare deplină cu lumea, calități pe care se trezi dintr-odată că le invidiază. Felul în care conversația din această seară alunecase de la un subiect la altul îl stânjenea, împiedicându-l să-și regăsească echilibrul. Își dădu seama că încă nu putea s-o surprindă pe Penny cea adevărată, femeia care se ascundea sub atâtea măști. Comica susținătoare a lui Goldwater conviețuia alături de studenta de la filologie care, la rândul ei, se îngemăna cu persoana care privea rafinamentele sexuale drept ceva normal.

Își aminti cum anul trecut, la o petrecere de la facultate, deschisese ușa de la grupul sanitar și o găsisese stând pe toaletă, cu rochia albastră crescând parcă din bazin, ca o ghirlandă de flori. Amândoi rămăseseră surprinși; Penny ținea în mâna ridicată un pătrățel de hârtie igienică de culoare gălbuie. Tocurile pantofilor ei erau proptite în interstițiul dintre plăcile de gresie cafenii și triumphiulare, astfel încât degetele de la picioare stăteau înălțate în aer. Scaunul jos o făcea să pară grea de fund. Între coapsele palide se căsca ovalul fără de sfârșit. Țesătura întunecată a ciorapilor ascundea mai toată suprafața picioarelor, lăsând la vedere doar baretele portjartierului. La început, nehotărârea îl făcuse să rămână cu gura căscată, dar apoi

intrase, strângând din buze la gândul că făcuse o gafă. Oglinda de la capătul încăperii reflecta imaginea unui necunoscut uimit. Atras de ea, a închis ușa.

- Poți vedea asta și acasă, a spus ea cu malițiozitate.

S-a șters cu un calm studiat și demonstrativ, ignorându-l cu desăvârșire, și a lăsat hârtia gălbuie să cadă în ochiul de apă din bazin. S-a răsucit pe jumătate pe scaun și a apăsat pe mânerul ciobit din ceramică. Un gâlgâit a cărat cu sine totul de sub ochii lui curioși, înainte ca ea să se ridice. Așa cum stătea în picioare, aranjându-și rochia, era mai înaltă și oarecum provocatoare, o apariție exotică. În refugiul acesta septic, pardosit cu gresie, apărea luminoasă și hotărâtă, o Penny pe care Gordon nu apucase să o cunoască.

- N-am mai rezistat, a spus el cu o căldură în glas care-i suna chiar și lui ciudată, mai ales că era neadevărat. Trecu pe lângă ea trăgându-și fermoarul. Jetul aproape plăcut: o eliberare.

- Am devenit casnici, nu?

Simțind în ce ape se scaldă, Penny își arcui buza superioară, rujată, într-o tentativă de zâmbet.

- Așa cred, răspunse el alene.

Dincolo de ușă colegii lui discutau despre superconductibilitate, în vreme ce soțiile lor făceau observații pertinente privind proprietățile imobiliare din oraș; femeile păreau să surprindă mai bine realitatea, luând-o imediat în posesia lor. Zâmbetul lui Penny deveni mai generos, iar el termină cu un jet scurt, cât pe ce să ude scaunul. Se scutură moale, se aranjă și șterse stropii rătăciți cu o bucată de hârtie igienică. Niciodată nu se comportase atât de simplu și deschis față de o femeie, într-o asemenea atmosferă de plenitudine, înconjurat numai de obiecte emailate. Nedorind să prelungească acest moment de teamă că va deveni stânjenitor, Gordon o sărută fugar și deschise ușa. Afară, Isaac Lakin stătea rezemat de perete, privind cercetător câteva gravuri de Breughel agățate pe holul scufundat în penumbră, așteptând să intre în grupul sanitar.

- O, făcu el când Gordon și Penny ieșiră împreună. Puneți ceva la cale. O simplă deducție.

Lakin își mută privirea de la unul la celălalt, de parcă ar

fi aflat secretul și ar fi descoperit o nouă trăsătură a lui Gordon. Ei bine, poate că era adevărat. Poate că amândoi avuseseră o revelație.

- Gordon. Penny îl îndemna să revină în prezent. *Toată seara* te-ai purtat ciudat.

Fusese o scurtă izbucnire de nervozitate. Penny din vis era blândă și feminină; cea din fața lui, cicălitoare.

- Dacă te supără ceva, de ce nu vrei să *vorbești*?

Gordon încuviință tăcut. Încărcată de o veselie forțată, ieșirea programată de Penny începuse să-l apese, iar trecerile neașteptate de la o stare sufletească la alta îl deranjau la fel de mult. În mod obișnuit se considera de neclintit, neafectat de idei trecătoare.

- Azi mi-a telefonat Saul, spuse el rece, parcă fugind de propriile lui gânduri. El și Frank Drake vor obține aprobarea de a folosi temporar radiotelescopul principal de la Green Bank, Virginia. Vor să studieze steaua Hercules 99.

- Dacă vor recepționa semnale, presupunerile tale vor fi demonstrate?

- Exact. Nu are nici un rost, dar... Asta e.

- De ce n-are rost?

- Uite, voiam...

Exasperat, Gordon făcu un semn de lehamite cu mâna. Unul dintre chelneri interpretează gestul drept un semn și porni spre ei. Grăbit, Gordon îi făcu un alt semn să nu se deranjeze.

- Chiar dacă s-ar accepta întreaga poveste, tahionii și celelalte... de ce să credem că trebuie să apară semnale radio? De ce *ambele*? Ideea de a folosi tahioni e motivată de viteza prea mică a undelor radio.

- Ei, bine că măcar ei fac *ceva*.

- N-ai fost cumva și tu șefă de galerie în liceu?

- Doamne, ce ticălos poți fi uneori...

- Luna asta am ratat momentul.

- Ascultă, Saul vrea să te ajute.

- Nu cred că problema se rezolvă în felul ăsta.

- Dar *cum*? Când el respinse întrebarea cu un aer ușor dezgustat, ea insistă: Serios, Gordon, cum?

- Las-o baltă. Asta-i cea mai bună soluție. Să sperăm că vor uita și ceilalți.

- Nu vorbești serios.

- Ba da. Dacă ai fi venit la seminarul acela, te-ai fi convins.

Penny îl lăasă o clipă să se mai domolească, apoi murmură:

- Acum o săptămână erai încrezător.

- Asta a fost acum o săptămână.

- Dar măcar puteai lucra.

- Mai sunt două zile până la examenul de candidatură al lui Cooper. Trebuie să-l ajut să se pregătească și apoi să-l pun pe picioarele lui. Asta-i *sarcina* mea.

Gordon dădu brusc din cap, de parcă faptul că-și găsisese ceva de făcut rezolva toate chestiunile.

- Poate că ar trebui să încerci pe calea sugerată de Saul.

- N-are rost.

- Cum poți fi atât de sigur? Rezemându-se de spătarul scaunului din trestie împletită, Penny își împreună brațele la piept și-l fixă cu privirea. Te-ai gândit vreodată la modul rigid în care lucrează oamenii de știință? Îmi amintește de instrucția militară.

- Rahat.

- Cum v-au învățat? Notați-vă tot ce știți despre o problemă. Exprimați-o în câteva ecuații. De cele mai multe ori ajunge și atât. Jonglează cu ecuațiile și ai obținut răspunsul.

- Nu-i chiar așa de simplu, o contrazise Gordon, clătînând din cap.

În sinea lui trebuia să recunoască, fără să vrea, că într-o oarecare măsură vorbele ei exprimau adevărul. Stabilește simboluri, făcând din x, y și z necunoscute și apoi rearanjează-le. Gândire la comandă. Toți se obișnuiseră cu metoda asta și probabil că ea masca unele elemente ale problemei dacă nu erai atent. Dyson, cu toată înțelepciunea lui, se putea înșela amarnic, pur și simplu fiindcă avea un anumit model de gândire.

- Hai să comandăm o înghețată de ciocolată, sugeră Penny bine dispusă.

Gordon ridică privirea spre ea. Dorea ca într-un fel sau altul să încheie seara cum se cuvine. Și-o aminti șezând pe scaunul toaletei și se simți învăluit de o căldură ciudată. În acea împrejurare, îndeplinind o funcție animalică, înveșmântată într-o rochie din voal, avusese un aer în

același timp vulnerabil și senin. Un aer îndrăzneț și straniu de elegant.

- V-ați simțit bine la noi, domnule?

Gordon se uită printre gene la chelner, încercând să descopere dacă era homosexual.

- A, da... Sigur. Făcu o pauză. Mult mai bine decât la Chef Boy-Ar-dee.

Expresia de pe chipul chelnerului făcea tot atâtea parale cât nota de plată.

31 mai 1963

Examenul de candidatură al lui Albert Cooper porni destul de bine. Gates, specialist în particule de energie înaltă, începu cu o problemă standard.

- Domnule Cooper, să considerăm doi electroni într-o cutie unidimensională. Puteți scrie funcția ondulatorie pentru această stare?

Gates zâmbi amical, încercând să dezamorseze încordarea pe care o crea orice examen oral. Candidatul făcea aproape invariabil câte o gafă în prezentare, fiind incapabil să-și amintească o problemă simplă de fizică doar din cauza agitației pe care nu și-o putea controla.

Cooper trecu relativ ușor prin partea introductivă a problemei, schițând cea mai scăzută stare energetică. Apoi se împotmoli. Gordon nu reuși să-și dea seama dacă era vorba doar de panică sau de o tactică deliberată de a târăgăna prezentarea. În ultima vreme, studenții descoperiseră în tăcerea încruntată sau în tragerea de timp o metodă potrivită pentru a smulge din partea comisiei de examinare unele aluzii salvatoare. Adeseori ea dădea roade. După o clipă de tăcere, Gates spuse:

- Bine, atunci... Componenta spațială a funcției ondulatorii ar trebui să fie simetrică?

Evident, Cooper răspunse:

- A, nu... cred că nu. Spinii ar trebui să fie...

Și apoi, oprindu-se din când în când, reuși să treacă mai departe.

Pe măsură ce Gates îl purta pe Cooper printr-o serie de întrebări de rutină, toate menite să descopere dacă studentul cunoștea situația generală din domeniul pe care îl aborda în lucrare, Gordon se simțea tot mai neliniștit. Instalația de aer condiționat zumzăia cu o energie inutilă; creta cu care scria Cooper zgâria tabla, scoțând un scrâșnet supărător. Gordon îl privi scurt pe Bernard Carroway, astrofizicianul. Din partea lui nu se putea aștepta la necazuri. Carroway părea plictisit, nerăbdător să termine cu ritualul acesta și să se întoarcă la calculele lui. Singurul pericol putea veni din partea celui de-al patrulea

și ultimul membru al comisiei: Isaac Lakin. Ca profesor titular în domeniul din care Cooper își alesese subiectul tezei, prezența lui era inevitabilă.

Gates termină de formulat întrebările simple, iar Carroway, clipind somnoros, îl lăasă pe Lakin să ia cuvântul. Acum e acum, gândi Gordon.

Dar Lakin nu atacă imediat. Îl făcu pe Cooper să vorbească despre partea experimentală, de obicei un teren sigur pentru candidat, pentru că aici se simțea ca acasă. Lakin puse apoi accentul pe bazele teoretice ale efectelor rezonanței nucleare. Lucrând cu febrilitate, Cooper scrise ecuațiile demultiplicatoare. Când Lakin atacă mai profund, Cooper încetini ritmul, apoi se opri. Aplica tactica de târăgănare. Lakin pricepu imediat jocul și refuză să-i servească lui Cooper vreo aluzie de care să se agațe. Carroway începu să pară interesat și, pentru prima oară de la începerea examinării, se ridică de pe scaun. Gordon se întrebă de ce orice student aflat într-un impas atrage în mod deosebit atenția unei comisii; era oare vorba de instinctul vânătorului? Ori de îngrijorarea profesorală că studentul, considerat pregătit până nu se dovedea contrariul, trădează dintr-o dată o ignoranță fatală? Nici unul dintre cele două răspunsuri nu exprima pe deplin adevărul, conchise Gordon.

De-acum Lakin îl hăituia pe Cooper. Îi ceru să formuleze o imagine clară a modelului teoretic și să descrie ipotezele de lucru. Apoi Lakin făcu țândări explicațiile lui Cooper. Afirmările lui erau confuze, raționamentele nefundamentate. Neglijase două efecte importante. Gordon rămase împietrit, nedorind să intervină, deoarece încă se agăța de speranța că poate Cooper își va reveni după ce fusese azvârlit în această furtună dezlănțuită din senin și va începe să răspundă corect. Dar speranța se năruí. Gordon își aminti de un comentariu scris de Lakin pe o teză, cu câțiva ani în urmă: „Tinere, în această lucrare sunt multe lucruri originale și corecte. Din nefericire, lucrurile corecte nu sunt originale, iar cele originale nu sunt corecte.”

Carroway intră și el în joc, punând câteva întrebări tăioase. Cooper păru să facă față, apoi reîncepu să bată în retragere, încercând să câștige timp. Dar în cadrul unei

examinări de două ore se găsește timp suficient pentru a detecta slăbiciunile celui examinat. Carroway, cu ochii întredeschiși, ascultă răspunsurile poticnite. Se înviorase în mod evident, iar pe chip i se lățea o expresie de acreală. Gates se uită printre gene la Cooper, de parcă ar fi încercat să priceapă cum se făcea că un student care până mai adineauri păruse strălucit putea să se încurce atât de rău. Când Cooper îndrăzni să răspundă la o remarcă răutăcioasă a lui Lakin, Gates clătină muștrător din cap.

Gordon se hotărî să intervină. Nu era o idee prea fericită să-ți aperi studentul în timpul susținerii examenului de candidatură, tocmai din cauză că efortul sărea în ochi și dădea de înțeles că și tu îi recunoști defectele. Gordon ridică glasul, întrerupând torentul de întrebări al lui Carroway. Arată că, în timpul ce le-a mai rămas, membrii comisiei ar trebui să ia în discuție forma și detaliile experimentului efectuat de Cooper, aspect pe care încă nu-l abordaseră. Reuși. Gates aprobă. Cooper, care rămăsese proptit cu spatele de tablă, zâmbi vizibil ușurat. Se azeau acum doar foșnetele firave ale hârtiilor răsfoite și scârțâind scaunelor incomode în care cei prezenți își căutau o poziție mai odihnitoare. Starea de mai devreme se risipise. Cooper putea drege lucrurile măcar parțial.

Trecură cinci minute în care totul decurse fără probleme. Cooper descrie dispunerea aparaturii, intrând în detalii referitoare la montaj. Le oferi celor prezenți eșantioane din rezultatele obținute la început.

Lakin abia catadicsi să arunce o privire. În schimb, strecură câteva pagini proprii în setul de date și le dădu lui Cooper.

- Domnule Cooper, în cazul de față pe mine nu mă interesează doar rezultatele ușor de interpretat. Sunt sigur că membrii comisiei le vor considera normale. Ceea ce vreau să știu e dacă sunt *corecte*.

- Poftiți? Întrebă Cooper pe o voce pițigăiată.

- Știm cu toții că în lucrarea dumneavoastră există... particularități... ciudate.

- Păi, eu...

- Ne-ați putea explica aceste lucruri?

Lakin arată spre pagina lui, care era cu fața scrisă în sus. Pe ea se vedeau linii care arătau întreruperea bruscă a

curbelor normale de rezonanță. Gordon le privi și simți un gol în stomac.

Restul examinării păru să decurgă foarte rapid. Cooper își pierdu o parte din detașarea calmă de care reușise să dea dovadă când începuse barajul de întrebări. Acum se grăbea să explice o problemă pe care o cunoștea și, ajungând la capăt, evita să tragă concluzii. Încerca să ocolească răspunsul care justifica rezultatul. De această dată vădit interesat, Carroway îl întoarse din drum. Intervențiile lui Gordon nu puteau potoli avalanșa de întrebări. Gates începu să se alăture atitudinii sceptice a lui Carroway, astfel încât Cooper trebuia să se răsucească de la Lakin către Carroway, apoi către Gates, fiind întâmpinat de fiecare dată cu noi și noi obiecții.

- Această problemă reprezintă esența tezei, spuse Lakin, iar ceilalți îi dădură dreptate. Trebuie rezolvată. Doar domnul Cooper cunoaște realitatea.

Toți cei din încăpere știau că discuția se referea nu numai la corectitudinea montajului electronic al lui Cooper, ci și la mesaje, la Gordon și Saul Shriffer. Însă examinarea de față reprezenta modalitatea prin care membrii catedrei puteau să-și exprime părerea profesională în legătură cu subiectul pus în dezbatere, iar bătlia trebuia purtată pe acest teren.

Gordon intenționa să lase lucrurile să se desfășoare astfel cât mai îndelung, eventual până la epuizarea celor două ore. În cele din urmă îndrăzni:

- Totul e clar, dar nu ne-am îndepărtat de la subiect? Ați văzut datele...

- Sigur, reacționează prompt Lakin. Dar sunt oare corecte?

- Cred că examinarea are *alt* scop decât găsirea răspunsului la această întrebare. Suntem la un examen de candidatură. Ne ocupăm de *adecvarea* unui subiect - nu de rezultatul final.

Gates dădu aprobator din cap. Apoi, spre surprinderea lui Gordon, Carroway făcu același gest. Lakin tăcu.

Ca și cum problema fusese închisă, Gates îi puse lui Cooper o întrebare nevinovată despre partea electronică. Examinarea continuă. Carroway se lăsă moale pe scaun, ținându-și ochii aproape închiși și cufundându-se în propria lume interioară, căci licărirea de interes dispăruse. Gordon

se gândi îmbufnat la părerea contribuabililor despre funcționarul public pe jumătate treaz, iar apoi își aminti că Bernard Carroway respecta ceea ce teoreticienii numeau un program de lucru normal. Sosea pe la amiază, gata să înlocuiască masa de dimineață cu dejunul. Seminariile și discuțiile cu studenții se desfășurau până seara. Abia atunci era gata să înceapă calculele – adică adevărata muncă. Acest examen de la începutul după-amiezei era pentru el doar un exercițiu de deșteptare.

Adevăratul chin al lui Gordon începu abia după plecarea lui Cooper. Acum îndrumătorul de lucrare trebuia să asculte atent comentariile și criticile colegilor săi, pentru ca, după toate aparențele, să țină seama de ele în viitor, atunci când se va ocupa de teza altui candidat. O confruntare decisivă și în același timp subtilă.

Lakin deschise discuția punând sub semnul întrebării capacitatea lui Cooper de a înțelege problema pe deplin. Adevărat, recunosc Gordon, Cooper stătea mai prost cu teoria generală. Dar studenții dedicați experimentelor erau prin tradiție mai preocupați de detaliile muncii de laborator – de „mângâierea aparatului”, cum obișnuia Gordon să spună, pentru a stârni buna dispoziție de care era mare nevoie – decât de finețurile teoretice. Gates înghiți ideea fără să spună nimic; Carroway se încruntă.

Lakin ridică din umeri, recunoscând că, deocamdată, partida rămânea indecisă. Tăcu o vreme, cât Carroway, apoi Gates își exprimă neîncrederea privind rezultatele uneori neconcludente ale lui Cooper în problemele de fizică fundamentală – cei doi electroni din cutie, de exemplu. Gordon se declară de acord. Arată, totuși, că de acum înainte Catedra de Fizică putea să ceară studenților să aleagă numai cursurile esențiale și să spere că aceste cunoștințe vor fi asimilate. Cooper trecuse deja examenul de calificare cerut de Catedră: trei zile de probleme scrise, urmate de un test oral de două ore. Cunoștințele lui Cooper despre anumite subiecte erau lacunare, lucru regretabil, desigur. Dar ce putea face această comisie? Gordon promise că-l va obliga pe Cooper să aprofundeze respectivele probleme și că, de fapt, îl va băga în sperieți pe student, care va compensa curând aceste lipsuri. Membrii comisiei acceptară răspunsul-șablon, mulțumindu-

se să dea din cap.

Până acum Gordon călcase pe un teren destul de solid. De data aceasta însă, Lakin bătu gânditor cu stiloul în tăblia mesei – *toc-toc* – și încet, aproape moleșit, revizui datele lui Cooper. Adevărata piatră de încercare pentru un experimentator, spuse el, era rezultatul obținut. Nucleul tezei lui Cooper era efectul de rezonanță spontană, și tocmai acest aspect nu reieșea cu claritate.

– Teza este o demonstrație, nu un vraf de hârtii, continuă Lakin cu un aer visător.

Gordon îl contracara cât putu mai bine. Da, fenomenul de rezonanță spontană era important, dar Cooper vizase altceva. Subiectul se referea la un fenomen mult mai convențional. Comisia ar trebui să considere rezonanța spontană drept o chestiune secundară care umbrise uneori datele pe care Cooper a încercat să le obțină.

Lakin îl contrazise cu vioiciune. Aduse vorba despre lucrarea publicată în *Physical Review Letters*, care fusese semnată de Lakin, Bernstein și Cooper. Teza finală trebuia să menționeze articolul.

– Iar asta înseamnă, desigur – și aruncă o privire tristă și ostenită în direcția lui Gordon – că trebuie să discutăm toată problema... interpretării... care s-a bazat pe aceste... întreruperi... ale curbelor de rezonanță.

– Nu sunt de acord, răbufni Gordon.

– Comisia trebuie să țină seama de toate elementele, spuse Lakin calm.

– În realitate, Cooper abordează o problemă standard.

– Nu așa a fost prezentată.

– Ascultă, Isaac, ce fac *eu* n-are nici o legătură cu *această* teză și cu *această comisie*.

– Sunt de părere să ne concentrăm mai curând atenția asupra posibilităților experimentului în sine, interveni Gates.

– Exact, bolborosi Carroway, trezit din somnolență.

– Cooper nu se va ocupa de... Aăă... Nu se va ocupa deloc de teoria mesajelor, zise Gordon.

– Dar trebuie, spuse Lakin cu fermitate reținută.

– De ce? întrebă Gordon.

– Cum putem fi siguri că aparatura electronică funcționează corect? se vârî și Gates.

- Corect, reveni Lakin.
- Stai puțin, echipamentele n-au nimic deosebit.
- Cine ne asigură de asta? Întrebă Lakin. Există câteva modificări care nu sunt uzuale în experimentele pentru cercetarea rezonanței. Ele, dacă înțeleg eu precis (Gordon detectă o undă de sarcasm în aceste ultime cuvinte), au fost făcute pentru a se obține o creștere a sensibilității. Dar se limitează doar la *atât*? Nu cumva se obține și un efect neprevăzut, ceva care face ca aparatura să recepționeze efecte *noi* din solidul în chestiune - antimoniura de indiu? Cum putem ști cu siguranță?

- Bună remarcă, mormăi Gates.
- La ce fel de efect te referi, Isaac? Întrebă Carroway sincer uimit.

- Nu știu, recunosc Lakin. Dar asta e problema. *Exact* asta.

- Nu sunt de acord, spuse Gordon.
- Ba nu, Isaac are perfectă dreptate, murmură Carroway.
- Are un grăunte de adevăr, spuse Gates gânditor. Cum putem fi siguri că e un subiect bun de teză dacă nu știm că echipamentele vor produce exact ceea ce susține Cooper? Vreau să zic, Isaac are unele îndoieli. Tu, Gordon, consideri că totul e în ordine. Dar eu cred că ar trebui să avem informații suplimentare înainte de a trece mai departe.

- Nu acesta e scopul declarat al examinării, puse Gordon lucrurile la punct.

- Ba eu cred că e o întrebare justificată, insistă Carroway.
- Și eu cred la fel, adăugă Gates.

Lakin aprobă cu o mișcare din cap. Gordon observă că ceilalți erau jenați, nedorind să supună discuției chestiunea care zăcea îngropată în mormanul de detalii privind aparatura folosită de Cooper și de subtilități teoretice. Cu toate acestea, Gates, Carroway și Lakin considerau că ipoteza mesajului era pur și simplu o prostie. Nu aveau de gând să lase subiectul să le scape din mână. Cooper nu putea să explice toate datele obținute sau, în orice caz, datele interesante. Atâta vreme cât îndoiala plutea în aer, comisia aceasta nu va aproba teza. Pe de altă parte, nu se puneau problema unor teorii care să se bată cap în cap. Cooper era slăbuț la unele capitole importante. Trebuia să studieze, să-și dedice mai mult timp manualelor. Niciodată

nu fusese un student strălucit la seminarii, iar acum acest lucru ieșea în evidență. La el se adăuga chestiunea confuză a mesajelor, și era de ajuns.

- Propun să-l respingem pe domnul Cooper la această primă încercare de a lua examenul de candidatură, spuse Lakin calm. Are nevoie de pregătire suplimentară. De asemenea, problema rezonanței spontane - o privire aruncată lui Gordon - trebuie rezolvată.

- Corect, întâri Gates.

- Hm, spuse Carroway somnoros, adunându-și deja hârtiile împrăștiate.

- *Stați puțin...*

- Gordon, începu Lakin pe un ton amical dar ușor agasat, asta-i părerea majorității membrilor comisiei. Vrei să ne dai formularul?

Cu un gest mecanic, Gordon îi înmână formularul de examinare cu antetul Universității, pe care membrii Catedrei puteau semna și răspunde cu „da” sau „nu” la întrebarea dacă Albert Cooper trecuse. Formularul reveni la Gordon cu trei de *nu*. Rămase cu ochii pironiți la el, încă debusolat, încă nesigur că totul se terminase. Era prima oară când condusesse un student la un asemenea examen, iar acesta căzuse - o întâmplare destul de neobișnuită. Candidatura era considerată un *fleac* de examen, pentru numele lui Dumnezeu. Lui Gordon îi fulgeră prin minte teoria arhicunoscută a revoluțiilor științifice, în care paradigmele se depășeau una pe alta, cele vechi înlocuindu-le pe cele noi. Într-un fel, teoria mesajului și teoria rezonanței spontane erau paradigme, construite pentru a explica o multitudine de date misterioase. Două paradigme care se gâlceveau pentru o fărâma de material experimental. Aproape că-i veni să izbucnească în râs.

Abia hârșăitul scaunelor și foșnetul hârtiilor îl treziră, încă uluit de rezultat, bolborosi câteva cuvinte către fiecare dintre bărbații care plecau. Înainte de a ieși, până și Lakin îi strânse mâna și-i spuse pe un ton senin:

- Serios, trebuie să rezolvăm chestia asta, înțelegeți?

Privindu-l din spate, Gordon înțelese că pentru Lakin examenul acesta fusese un incident regretabil, în care era implicat un membru tânăr al Catedrei, ce se îndepărtase de la subiect. Lakin abandonase metodele mai subtile de

convingere. Nu mai era în stare să vină la Gordon și să-l îndemne cu blândețe să renunțe la ideile lui. Acest fel de discuție nu ar fi dus nicăieri. Nici *nu dăduse* vreun rezultat. Personalitățile lor nu se împăcau, și poate că acesta reprezenta, la urma urmei, aspectul cel mai important în domeniul cercetării. Crick și Watson nu o suferiseră pe Rosalind Franklin, iar asta îi împiedicase să colaboreze la rezolvarea enigmei ADN-ului. Dacă ar fi lucrat alături, ar fi descoperit secretul mai demult. Știința abunda în conflicte aprinse, dintre care multe blocaseră progresul. Cunoștea exemple de ocazii irosite – dacă Oppenheimer ar fi reușit să penetreze izolarea din ce în ce mai rigidă a lui Einstein, probabil că împreună ar fi trecut de lucrările din 1939 ale lui Oppenheimer privind stelele neutronice, pentru a analiza problema relativistă generală a materiei deformate. Dar nu se întâmplase așa, pentru că, într-o oarecare măsură, Einstein încetase să mai asculte vocile altora și se izolase în propria-i lume de vis a teoriei complete a câmpului unificat...

Gordon își dădu seama că rămăsese singur în încăperea sumbră. Un etaj mai jos, Cooper aștepta rezultatul. Profesoratul oferea nenumărate bucurii, dar Gordon se întrebă brusc dacă ele nu erau cumva anulate de asemenea momente nefericite. Îți petreceai două treimi din timp cu sfertul de clasă care avea o pregătire mai slabă; studenții cu adevărat buni nu-ți făceau probleme. Acum trebuia să coboare și să-l anunțe pe Cooper.

Își adună hârtiile și ieși. Razele de soare pătrundeau pe ferestrele coridorului ca niște săgeți galbene. Zilele erau tot mai lungi. Cursurile se încheiau. Vreme de o clipă, Gordon uită de Cooper, de Lakin și de mesaje și se lăsă pătruns de un singur gând: lunga și binecuvântata vară sosise.

August 1998

În clipa când auzi pietrișul de pe drumul de acces scârțâind sub pneurile automobilului, Marjorie avea totul pregătit. În congelator aștepta gheața acumulată cu grijă în orele când energia electrică nu era întreruptă. După o săptămână searbădă, era nerăbdătoare să primească oaspeți. După cum i-l descriesese John, probabil că Peterson avea să-i displace; membrii Consiliului erau persoane distante, inabordabile. Vizita unuia dintre aceștia în casa ei aducea cu sine primejdia de a comite vreo gafă socială enormă, dar și emoția reparatorie de a cunoaște o persoană mai importantă decât un profesor universitar de la Cambridge.

John o anunțase cu doar două ore înainte, stratagema clasică a soților nechibzuiți. Din fericire, era ordine în casă, cu toate că bărbații oricum nu bagă în seamă astfel de amănunte. Cina îi dădea bătaie de cap. Simți că s-ar cuveni să-l invite să rămână, măcar din politete, deși cu puțin noroc s-ar putea ca el să refuze. În congelatorul ce funcționa cu baterii avea carne pentru o friptură. O păstrase pentru o ocazie deosebită, dar nu-i rămăsese timp să o dezghețe. Știa că era important să-i facă o impresie bună lui Peterson; John nu-l invitase acasă din amicitie. Poate un sufleu... Căută prin dulapurile din bucătărie și găsi o conservă de creveți. Da, cu asta putea face față. Un sufleu de creveți, salată și pâine albă. Apoi căpșuni din grădină și frișcă. Al naibii de elegant, dacă stai să te gândești la situația generală. E drept, va epuiza o bună parte din bugetul săptămânal destinat alimentelor, dar ducă-se încolo gândul la economii într-o situație de asemenea urgență. Aduse din pivniță o sticlă scumpă de Chablis de California și o puse în congelatorul minuscul, singura modalitate de a o răci atât cât trebuia până la sosirea oaspetelui. Cu vinul rece, întâlnirea ar arăta mai festivă, se gândi ea. Întrucât John lucra până târziu la laborator, abia dacă-l văzuse în ultimele zile. Marjorie se obișnuise să încropească o masă frugală de seară pentru copii și pentru sine, păstrând o oală cu supă, doar s-o

încălzească la sosirea lui.

Auzi zgomotul portierelor trântite. Marjorie se ridică de pe scaun când cei doi bărbați intrară în camera de zi. John părea morocănos ca de obicei, se gândi ea cu afecțiune. Văzându-l la lumina zilei pentru prima oară în acea săptămână, observă cât de obosit arăta. Peterson era atrăgător și avea un aer elegant, socoti Marjorie, însă buzele prea subțiri îl făceau să apară rigid.

- Soția mea, Marjorie, spuse John când ea îi întinse mâna lui Peterson. Privirile li se întâlniră în momentul strângerii de mână. Marjorie încercă brusc un sentiment straniu, apoi el își dezlipi privirea de la ea și trecură în cealaltă cameră.

- Sper că nu vă deranjăm prea mult, spuse Peterson. Soțul dumneavoastră m-a asigurat că nu va fi nici o problemă, iar noi mai avem de discutat unele chestiuni.

- Nu, deloc. Mă bucur să primesc oaspeți din când în când. Viața unei soții de fizician devine foarte plicticoasă atunci când el are de lucru la un experiment.

- Cred că aveți dreptate. Îi aruncă o privire pătrunzătoare și pași spre fereastră. Aveți o locuință încântătoare.

- Ce să-ți ofer de băut, Peterson? întrebă John.

- Whisky cu sifon, te rog. Da, încântător. Îmi place mult la țară. Trandafirii dumneavoastră arată extrem de bine.

Făcu un gest către grădină și apoi câteva comentarii precise asupra solului.

- Locuiți la Londra, domnule Peterson, adevărat?

- Da, sigur. Mulțumesc, se adresă el lui John în timp ce luă paharul cu whisky.

- Aveți și o casă la țară pentru sfârșitul de săptămână? întrebă Marjorie.

Înainte ca Peterson să-i răspundă, i se păru că percepe un licăr în ochii lui.

- Nu, din nefericire. Aș fi vrut să am. Dar probabil că nici n-aș avea timp s-o folosesc. Munca mă ține mereu pe drumuri.

Ea dădu din cap înțelegătoare și se întoarse spre John:

- Am deja un avans la băutură, dar aș mai vrea o înghițitură, te rog, John, spuse ea întinzând paharul.

- Sherry, da?

Judecând după modul deliberat nepăsător în care

vorbea, Marjorie depistă imediat efortul pe care-l făcea John pentru a se înțelege cu Peterson. Simțise din prima clipă încordarea existentă între cei doi bărbați. John traversă camera până la dulap și spuse pe un ton amuzat și reținut:

- Ian are și sarcina de a se îngriji ca noi să nu bem prea mult, ca să vedem lumea așa cum e.

Remarca nu-l impresionează vizibil pe Peterson, care murmură:

- Mare fericire că până acum alcoolicii nu le-a venit ideea de a arunca vina pe Consiliul Mondial pentru fuga lor de realitate.

- Fuga de realitate? interveni Marjorie. Asta nu-i cumva noua teorie terapeutică?

- O boală care se dă drept remediu, pariez, chicoti John.

Peterson se mulțumește să mormăie ceva și se întoarce spre femeie. Înainte ca el să treacă la alt subiect, lucru ce părea evident, Marjorie întrebă, mai degrabă pentru a-l debusola:

- Ce se ascunde în spatele acestor nori ciudați pe care-i vedem zilnic? Am auzit la buletinul de știri despre un francez care afirma că sunt de un tip nou, o...

- Nu pot să vă spun, o întrerupse Peterson brusc. Serios că nu știu. Am pierdut de mult contactul, înțelegeți?

„Ce evaziv e, un adevărat artist”, gândi Marjorie.

- Atunci despre Brazilia. Ce ne poate spune Consiliul Mondial despre asta?

- Înflorirea se extinde, iar noi facem tot ce ne stă în putință.

Peterson se însuflețește, poate și pentru că noul subiect era deja de domeniu public.

- Deci a scăpat de sub control? întrebă ea.

- În mare măsură, da. Consiliul identifică problemele și dirijează cercetarea, integrându-le pe ambele în sfera politică. Imediat ce descoperim punctele nevralgice care au legătură cu tehnologia, acționăm asupra lor. Funcția noastră principală este integrarea ecoprofilor prin satelit. Studiem datele care pot evidenția schimbările. Cum apare o chestiune cu implicații internaționale, doar cei din domeniile tehnice se ocupă de...

- ... Rezolvarea lor, termină John, revenind cu paharul de sherry. Psihologia asta pompieristică face extrem de dificilă

descifrarea unei enigme, nu găsești? Fără continuitate în cercetare...

- Oho, John, am mai auzit placa asta de multe ori, spuse Marjorie cu o veselie pe care o simți puțin falsă. Sunt sigură că domnul Peterson îți știe deja părerile.

- Gata, o las mai moale, o aprobă John domolit, de parcă și-ar fi amintit unde se afla. Voiam să atrag atenția asupra echipamentului, asta e. Încerc să-l conving pe Ian să pună mâna pe telefon și să obțină ajutorul celor de la Brookhaven. Îți trebuie vână, după cum zic americanii și...

- Mai multă decât am eu, din nefericire, interveni Peterson. Ai o impresie greșită despre putere sau, mai curând, despre influența pe care o pot exercita. Cei din domeniul științific nu prea agreează Consiliul, pentru că mută oamenii de colo-colo ca pe niște pioni.

- Și eu am observat asta, spuse Marjorie.

John zâmbi drăgăstos.

- N-are rost să fii primadonă dacă nu ți se oferă prilejul să cânti o arie, am dreptate? Se întoarce iar spre Peterson. Voiam doar să spun că unele echipamente sofisticate de la Brookhaven ne-ar ajuta să eliminăm zgometul. Dacă tu...

Peterson strânse din buze și spuse repede:

- Ascultă, eu voi exercita presiuni. Știi cum e: rapoarte, comisii, comitete de analiză și câte altele. Dacă nu se întâmplă un miracol, vor trece săptămâni până să se rezolve.

- Dar sunt sigură că puteți exercita o oarecare..., interveni Marjorie.

- Markham se pricepe cel mai bine la treaba asta, spuse Peterson, întorcându-se către ea. Eu voi pregăti terenul cu telefoane. El poate merge să-i întâlnească pe cei din Washington și Brookhaven.

- Da, murmură John, da, așa s-ar rezolva. Greg are multe legături, sper.

- Sigur? Întrebă Marjorie, neîncrezătoare. Pare cam, nu știu cum să spun...

Peterson zâmbi amuzat.

- Cam trăsnet? Lipsit de gusturi? N-ar fi omul potrivit? Dar e american, să nu uităm asta.

Marjorie râse.

- Da, așa e. Ian pare mai apropiat.

- Mai previzibil, vrei să spui? o ajută John.
- Asta voiam să spun?
- Cred că e modalitatea pe care o folosim de obicei, spuse Peterson. Nu ne periclitează planurile.

Marjorie rămase uimită de acordul dintre cei doi bărbați. Purta o amprentă de straniu și tristețe. Ezită o clipă când amândoi, ca la un semnal neauzit, privesc fix în pahare. Fiecare dintre ei își înclină paharul, făcând cuburile de gheață să se lovească de margini. Marjorie ridică ochii spre camera tăcută, apăsătoare. Lemnul lustruit al mesei din sufragerie reflecta buchetul de flori pe care-l aranjase cu mâna ei, iar în oglindirea neclară vaza părea o mână deschisă care susținea lumea.

Oare Peterson îi spusese lui John mai devreme vreo veste proastă? Căută febril o soluție pentru a risipi această stare.

- John, mai avem sherry?
- Bună idee, spuse el și se ridică să aducă sticla. Părea iritat. Vorbea mai devreme, în mașină, despre femeia aceea de la Caltech, se adresă el lui Peterson.

- Catherine Wickham, spuse Peterson cu o voce moale. Are o lucrare despre microuniversuri.

- Materialele pe care i le-ai arătat lui Markham?
- Da. Dacă explică nivelul de zgomot din experimentul tău, atunci sunt importante.

- Deci de aceea ai dat telefonul acela? întrebă John. turnând sherry. Mai vrei unul?

Ridică sticla de whisky.

- Da, te rog. Am luat legătura cu ea și apoi cu Thorne, tipul care conduce grupul. Femeia vine cu următoarea cursă.

John rămase cu sticla în aer în timp ce turna.

- *Grozav*. Ai vorbit cu cine trebuie.
- Îl cunosc pe cel ce răspunde de contractul lui Thorne.
- Aha. Tăcere. Deci așa.
- Ei, să n-o plictisim pe soția ta cu problemele noastre, sugerează Peterson. Aș vrea să văd grădina, dacă nu vă supărați. Mai tot timpul mi-l petrec în Londra sau călătorind, și trebuie să recunosc că e o încântare să văd o casă adevărată.

Când se ridicară, se uită la ea dintr-o parte. Marjorie se

întrebă dacă acesta nu era cumva un joc deliberat pentru a-i câștiga simpatia.

- Soția dumneavoastră vă însoțește în călătorii?

- Nu, niciodată.

- Da, presupun că nu poate, din cauza afacerilor. Cred că-i merge foarte bine.

- Da, îi merge de minune. Lui Sarah îi reușește tot ce începe. Vocea lui nu trăda nici un sentiment.

- Marjorie, o cunoști pe soția lui Ian? Întrebă John uimit.

Acum se aflau afară, pe terasa de lângă scara care dădea spre peluză. Soarele era încă sus pe cer.

- Nu, nu personal, dar am auzit câte ceva despre ea.

Înainte o chema Lady Sarah Lindsay-Stuart-Buttle, înțelegeți? John o privi nelămurit.

- Ei, n-ai de unde să știi. În fine, acum desenează rochii minunate. Sarah Lindsay. Nu aveți copii, adevărat, domnule Peterson?

- Nu, n-am.

Traversară peluza. De undeva din dreapta se auzi un cocoș cântând.

- Găinile dumneavoastră? o întrebă Peterson.

- Da, ținem câteva pentru ouă. Uneori le mai și mâncăm, cu toate că-mi displace să omor creaturile astea proaste.

- Ce rasă aveți? Orpington sau Leghorn, presupun, dacă le creșteți în primul rând pentru ouă.

Marjorie îl privi, surprinsă.

- Vă pricepeți și la găini. Da, avem câteva Orpington. Dar Leghorn, nu. Deși sunt bune ouătoare, totuși îmi plac mai mult ouăle cu coaja roșie decât celelalte.

- Aveți dreptate. Iar cele din rasa Leghorn sunt cam năbădăioase. Au tendința de a răvăși o gospodărie mică, așa ca a dumneavoastră. Dar de Rhode Island? Și astea fac ouă roșii.

- Am doar câteva puicuțe. Încă n-au început să ouă.

- Aveți intenția să le încrucișați? După cum a cântat, cocoșul nu pare a fi din Roșu de Rhode Island.

- Mă surprinde ce multe știți despre ele.

Peterson zâmbi.

- Știu o mulțime de lucruri cu care uimesc lumea.

Marjorie răspunse cu politețe zâmbetului, dar încercă să-și păstreze o anumită răceală în privire. Nu era femeia care

să se lase ușor sedusă de cineva. Omul era demn de dispreț, n-o interesa deloc persoana ei. Flirta cu ea din obișnuință, numai pentru că era femeie.

- Vreți să luați masa de seară cu noi, domnule Peterson? Întrebă aproape oficial.

- Sunteți foarte amabilă, doamnă Renfrew. Vă mulțumesc, dar am făcut deja o altă promisiune. De fapt, adăugă el, privindu-și ceasul, cred că ar trebui să plec. Am o întâlnire cu cineva la șapte și jumătate, tocmai la Cambridge.

- Regret, dar și eu trebuie să mă întorc la laborator în seara asta, spuse John.

- A, nu, protestă ea. Urât din partea ta. Se simțea deja ușor cherchelită și avea chef de tovărășie. Pe de altă parte, se simțea și plină de energie, aproape agitată, de parcă ar fi băut prea multă cafea. N-ai mai stat cu mine de-un veac și aveam de gând să pregătesc un sufleu de creveți. *Refuz* cu îndârjire să rămân singură și în seara asta.

- Sună ca o invitație ispititoare. John, dacă aș fi în locul tău, n-aș ezita nici o clipă, zise Peterson arborând un zâmbet insinuant, ca de obicei.

John păru stânjenit de această ieșire a lui Marjorie în fața unui necunoscut.

- Bine, de acord, dacă e atât de important, voi rămâne la masă. Dar după aceea va trebui probabil să plec pentru câteva ore.

Intrară în casă. Peterson puse paharul pe masă.

- Mulțumesc pentru tratație. Te anunț când va trebui să plec din nou în California. Doamnă Renfrew, vă mulțumesc pentru această plăcută ieșire din cotidian.

Marjorie îl lăsa pe John să-l conducă și-și turnă încă un pahar în vreme ce ei își luau rămas-bun în hol. Era destul de dezamăgită că Peterson nu rămăsese la masă. Probabil că un flirt nevinovat cu el i-ar fi făcut plăcere, deși omul părea să fie total lipsit de principii și dezagreabil.

John reveni în cameră frecându-și mâinile, mulțumit.

- Ei, bine c-am scăpat de el. Mă bucur că n-a putut să rămână, tu nu? Ce părere ai despre el?

- Parcă-i o reptilă, răspunse Marjorie fără să se gândească. Alunecos și lipicios. Nu m-aș încrede deloc în el. Deși e foarte atrăgător, desigur.

- Serios? Mie mi se pare foarte comun. M-a surprins că știai atâtea despre soția lui. Niciodată n-ai adus vorba de ea.

- O, cerule, mi-am amintit totul când l-am văzut. John, nu mai ții minte? A fost un scandal îngrozitor în legătură cu ea și Prințul Andrew. Stai să mă gândesc, aveam douăzeci și cinci de ani, deci trebuie să fi fost prin 1985. Prințul Andrew e de o vârstă cu mine, iar ea avea - știu eu? - aproape treizeci, așa cred. În sfârșit, mi-aduc aminte că toate discutam despre asta. Noi îi spuneam Randy Andy.²⁹

- Eu nu-mi amintesc deloc.

- Ei, *nu se poate*. Toate ziarele vuiau. Nu doar cele de scandal. Apăreau scrisori din partea cititorilor, în care cereau un comportament mai demn al membrilor Familiei Regale și chestii din astea. Iar Regina l-a numit pe Peterson ambasador în... Uite că nu mai știu exact unde, dar oricum departe. Africa.

- Vrei să spui că erau căsătoriți pe vremea aceea?

- Păi, *sigur* că erau. Tocmai de aceea a ieșit atâta *tevdură*. A fost o nuntă grandioasă, doar cu un an înainte, a participat toată înalta societate. De fapt, nu a fost numit chiar ambasador. Prim-secretar, înțelegi, sau cam așa ceva. Da, iar nouă Prințul Andrew ni se părea un bărbat grozav. O poveste romantică de dragoste. Picătura care a umplut paharul a fost într-o seară, când amândoi au băut cam mult, iar el a dus-o într-o cameră din Palatul Buckingham și a atârnat de clanță o plăcuță cu „Nu deranjați” pe care o șterpelișe din vreun hotel. Mai apoi, după ce s-a răspândit zvonul, ea le-a declarat reporterilor că dorise dintotdeauna s-o facă în Palat, numai că paturile erau tari și cu denivelări!

- Doamne Dumnezeule, Marjorie!

Văzând expresia de pe chipul lui, Marjorie chicoti.

- E destul de caraghios, dacă stai să te gândești.

- Femeia pare să fie total iresponsabilă. Aproape că mă face să-mi fie milă de Peterson, deși îndrăznesc să afirm că se merită unul pe altul. Presupun că a rămas cu ea fiindcă l-a ajutat să urce pe scara ierarhică.

- Tot ce se poate. Trebuie să recunosc că pe vremea aceea nu mi-a păsat deloc de el. Faptul că o spusese acum

²⁹ Rimă intraductibilă, având înțelesul de Andy Scandal (n.tr.)

i se părea normal. Asta explica măcar în parte ciudata încordare și confuzie de mai devreme. Părea un tip interesant, dar poate că impresia ei se datora și celor trei pahare, în fine, să bag sufleul la cuptor. Vrei să pui masa, iubitul?

- Hmm, da, bolborosi el distrat. Mă gândeam că poate prindem și știrile...

Marjorie se întoarce:

- *Știri*, asta e. Tu și Peterson ați trecut printr-un moment ciudat ceva mai devreme. La ce vă gândeați fiecare?

John rămase locului.

- A, da. Avea aceeași expresie ca și după-amiază, când am primit un telefon la laborator. Acum mi-am amintit. Am auzit întâmplător o parte...

Tăcu, căzând pe gânduri.

- Îmi spui și mie? îl somă Marjorie pe un ton sever.
Despre ce era vorba?

- Norii. Un raport privind compoziția lor. Iar când Peterson a ignorat întrebarea ta, mi-am dat seama că e ceva rău.

- Crezi că vor spune ceva la știri?

- Dacă și Peterson își ține gura, mă îndoiesc. Și totuși...

Copiii urmăreau ITV. John comută pe BBC 1. Marjorie rămase în picioare lângă ușă, uitându-se la televizor. Nu se difuza decât o emisiune de știri pe zi; restul programului consta din emisiuni distractive, în majoritate comedii de situație și din când în când câte un film vechi sau un western. Puțini mai voiau să vizioneze ceva serios.

„...tulburări și la Londra astăzi, deși nu s-au înregistrat victime. Grupurile protestatare din Cornwall care au demonstrat în Piața Trafalgar au provocat ciocniri cu poliția. Un purtător de cuvânt al poliției a declarat că grupul a încălcat ordinul de a elibera strada și de a permite reluarea traficului, astfel că autoritățile s-au văzut obligate să disperseze mulțimea prin folosirea forței și să aresteze persoanele care au opus rezistență. Hugh Caradoc, lider al Mișcării pentru Independență din Cornwall, susține că demonstrația s-a desfășurat într-o atmosferă de ordine și că poliția i-a atacat pe manifestanți, fără a fi provocată.”

Pe ecran apăru un bărbat cu ochi sălbatici, cu pumnul ridicat deasupra capului, târât de doi polițiști. Prezentatorul făcu o pauză și păru mai bine dispus.

„Pregătirile pentru încoronare continuă. Regele și Regina au vizitat astăzi Westminster Abbey și au fost primiți de Sfinția-Sa Reverendul Gerald Hawker, Abatele bisericii. Întrevederea a durat ceva mai puțin de o oră.”

Pe ecran apăru bine cunoscuta fațadă a catedralei Westminster Abbey; sub portalurile impunătoare se iviră două siluete minuscule care făcură semn cu mâna către câțiva trecători, apoi se urcară într-o limuzină cu însemnele regale.

„Invitațiile pentru ceremonia din luna noiembrie au fost trimise recent șefilor de state din întreaga lume. La grajdurile regale a început pregătirea trăsorii folosită în mod obișnuit cu ocazia încoronărilor. Aceasta va fi complet aurită, costurile fiind estimate la cinci sute de mii de lire sterline. Domnul Alan Harmon, reprezentantul comitatului Huddersfield în Parlament, a declarat astăzi în Camera Comunelor că aceasta este o povară scandalooasă pentru contribuabilii britanici. Un comunicat primit azi din partea Palatului Regal a confirmat că Prințul David, în vârstă de paisprezece ani, suferă de vărsat de vânt și se află izolat la infirmeria școlii Gordonstown. Moștenitorul tronului își petrece timpul citind benzi desenate de science fiction. Iar acum vă prezentăm știrile sportive ale zilei. La sfârșitul partidei, echipa din Kent a totalizat 245 de puncte, față de Surrey...”

Marjorie ieși să pregătească cina. John Renfrew rămase în fața aparatului, așteptând rezultatul celor din Yorkshire. Nu mai avea deloc timp pentru a face sport, dar continua să urmărească meciurile de cricket și ținea cu Yorkshire.

Marjorie se agita în bucătărie. Era puțin nervoasă. Plicticos joc acest cricket. De ce stătea acolo să se uite la așa ceva? Ar fi putut s-o ajute sau măcar să vorbească cu ea dacă tot voia să plece din nou. Se gândi să mai bea un pahar de vin și hotărî că nu era cazul. Mare risipă să-l bea acum, mai ales că avea să-și petreacă seara singură și se

simțea deja amețită. Amestecă salata, scoase pâinea și untul. Sufleul era deja gata. Se întoarse în camera de zi. John se afla tot în fața televizorului.

- Credeam c-o să așezi masa măcar, spuse ea tăios. El ridică ochii nelămurit.

- Cum, e gata mâncarea? O pun într-o clipă.

- Nu, nu într-o clipă. Sufleul e făcut și nu așteaptă. Fă bine și pune-o *acum*.

leși ca o furtună din cameră, iar John rămase cu ochii holbați după ea. Porni calm către dulap, scoase furculițe și șervete și le întinse pe masă. Marjorie apăru cu sufleul.

- Asta numești tu masă aranjată? Unde sunt șervețelele de șters pe mâini? Și cheamă și copiii. Vreau să-l pun în farfurii înainte să se lase.

Se așeză la masă.

- Ce s-a întâmplat, scumpo? Întrebă el cu un aer nevinovat.

- Cum adică „ce s-a întâmplat”? Nimic, izbucni ea.

- Pari supărată, îndrăzni John.

- Cum naiba să nu fiu iritată! Nu-ți cer decât să aranjezi masa și când totul e pregătit, descopăr că tu n-ai făcut nimic. M-am săturat să trebăluiesc toată ziua. Și la ce *bun*? Fac curat în casă, dar nu mai primim oaspeți, așa că tot nu bagă nimeni de seamă. Gătesc ceva deosebit, iar tu mănânci și fugi la treaba ta. Aș putea la fel de bine să desfac o conservă de fasole, că oricum nu observi ce mănânci. Mi-e silă să-mi petrec singură serile și chiar jumătate din noapte, dacă-i vorba să spunem lucrurilor pe nume. Se ridică în picioare, înfruntându-l.

- Marjorie, iartă-mă, draga mea. Nu mi-am dat seama... Uite, dacă ții atât de mult, o să stau acasă în seara asta. Mă gândeam... Vreau să zic, știu că te-am neglijat în ultima vreme, dar lucrarea asta înseamnă enorm pentru mine. E vitală, Marjorie, și n-aș fi putut s-o fac dacă n-aș fi știut că mă sprijini. Tu ești elementul cel mai stabil din viața mea. Nu ți-am spus-o mereu, pentru că sunt sigur că știi. Mă bizui pe tine. Dacă aș afla că ți s-a întâmplat ceva rău, nu m-aș mai putea concentra.

Marjorie zâmbi strâmb.

- Mă faci să mă simt vinovată. Te-am trădat, nu? Vrei să păstrez casa curată ca un pahar, să fiu sistemul tău de

sprijin, să devin reazemul pentru marele om de știință și așa mai departe. Ei bine, de cele mai multe ori sunt fericită să fiu toate astea, numai că acum am devenit egoistă. Și nu-i vorba că ești plecat mai tot timpul. Azi am avut o zi grea, toate s-au ținut lanț. A trebuit să stau la coadă ore în șir, nicăieri nu aveau carne, de vreo două săptămâni nu pot găsi pe nimeni să repare baia, iar astăzi cineva a spart lacătul de la garaj și a furat o grămadă de scule.

- Serios? De ce n-ai spus mai devreme?

- N-am apucat. Niciodată nu dau de tine la nenorocitul ăla de laborator. Iar Nicky a venit de la școală plângând, pentru că domnișoara Crenshaw, tocmai ea, a renunțat la toate și a plecat la Tristan da Cunha fără să anunțe pe nimeni. Știi ce devotată îi era Nicky. Mi-am închipuit că guvernul *va pune capăt* emigrării muncitorilor de care avem nevoie. Presupun că domnișoara C. nu a fost considerată necesară. În sfârșit, a trebuit s-o consolez pe Nicky. După aceea ai telefonat tu anunțându-mă că vii cu Peterson acasă. Serios, uneori mă simt ca o minge pasată de colo-colo.

- De ce nu-ți iei o zi liberă? Du-te la cumpărături în Londra. Cumpără-ți o rochie. Mergi la teatru.

- Singură?

- Alege-ți ziua și-ți promit că voi veni seara să vedem o piesă împreună. Ce zici de asta? Dar să nu fie vreuna dintre piesele acelea sumbre și tragice din noul val. Lumea e destul de amărâtă și fără așa ceva.

Domolită, Marjorie râse.

- Ei, lucrurile nu-s chiar atât de negre cum le descriu oamenii. Lumea a trecut prin vremuri și mai cumplite. Gândește-te numai la ciumă sau la al doilea război mondial. O să supraviețuim noi. Da, cred că o zi la Londra ar fi o idee bună. Am și uitat de când nu mi-am mai cumpărat ceva nou. Vai, John, acum mă simt mai bine. Să știi, nu-i nevoie să rămâi acasă în seara asta. Sunt convinsă că mori de nerăbdare să te întorci la treabă.

- Ba rămân. Spune-mi mai precis ce s-a furat din garaj. Să știi că ar cam fi vremea să instalăm un sistem de alarmă. Crezi că e vorba de nomazii aceia de la ferma veche?

- Of, Dumnezeuule, se văită ea dintr-odată, John, uită-te

la sufleul meu! S-a turtit ca o clătită!

Se așează greoi la loc și rămase cu privirea pironită la cratiță. Apoi începu să râdă. Hohotele de râs se transformară treptat în suspine. John veni în spatele ei și, stângaci, o bătu ușor pe umăr.

- Nu te amărî, iubito, repetă el de câteva ori.

În cele din urmă, Marjorie își șterse lacrimile și-și înălță capul.

- Asta e, oricum nu mi-e foame. Nu vreau să mănânc nimic. Sunt epuizată. Dar copiii n-au mâncat, cred că trebuie să le fac ceva și lor.

Dădu să se ridice, dar John o împinse înapoi pe scaun.

- Ba nu, nu faci nimic. O să desfac o cutie cu supă, văd eu. Tu du-te la culcare. Arăți dărâmată. Nu-ți mai face atâtea probleme, stau acasă și mă ocup eu de toate.

- Mulțumesc, John, ești un scump. Da, ai dreptate, o să mă duc să mă culc.

Îl urmări plecând spre bucătărie și se ridică cu greutate. Apoi aproape că-i veni din nou să râdă. Cu o oră sau două în urmă simțise nevoie să facă dragoste, tocmai pentru că John era atât de puțin timp acasă. Acum își petrecea seara aici, iar ea se simțea atât de extenuată, încât abia de-și putea ține ochii deschiși cât să ajungă la pat. A naibii de minunată viață, nu?

Fata sosi punctuală la locul de întâlnire stabilit, zidul mărunț din piatră din fața colegiului King's. Peterson ezită doar o clipă, căutând fraza care să-i reamintească numele ei. A, da, Laura-at-Bowes.

- Sper că nu te-am făcut să aștepți, spuse ea, aranjându-și rochia cu mișcări delicate.

Uimit din nou de frumusețea ei, Peterson mormăi ceva drept răspuns. Remarcă amuzat că purta o rochie simplă care era copia unui model desenat de Sarah. O copie reușită. Ar fi înșelat aproape pe oricine.

Impresionată de automobil, un model nou, fabricat după specificațiile lui, Laura privi mirată lemnul lustruit al bordului și aprecie impetuoșitatea discretă a motorului, dar nu scoase o vorbă. *Încearcă să pară blazată*, își zise Peterson. Până și Sarah, care era răsfățată cu de toate încă de la vârsta de cinci ani, exclamase încântată când văzuse interiorul mașinii. Dacă se gândea mai bine, singura persoană care nu reacționase fusese Renfrew. Se întrebă cum să interpreteze asta.

Când intrară în restaurantul aflat la câteva mile de Cambridge, șeful de sală îl recunoscă imediat. Nu același lucru se întâmplă cu ceilalți consumatori: doar Laura le atrase atenția. Urmară gin și apă tonică, șervete bogate din țesătură fină, tot tacâmul. Laura privea atentă în jur, de parcă își nota impresii pentru a le împărtăși mai târziu prietenelor ei. Impresionant restaurant, se gândi el, dar din punct de vedere stilistic era un talmeș-balmeș. La origini un han de țară tipic englezesc, însă cu unele elemente de eleganță franțuzească rău asimilate. Cretonul, șemineul mare din piatră - acum, vara, plin cu plante - tavanul cu grinzi aparente, mesele joase și rotunde din lemn de stejar, toate creau o atmosferă intimă, de soliditate și confort. Candelabrele și oglinzile aurite nu se potriveau deloc. Același lucru se putea spune cu prisosință despre televizorul cu ecran plat, pe care se vedea imaginea nu tocmai fericit aleasă a unei curți franțuzești și câteva siluete îndepărtate umblând pe un câmp - niște fermieri care strângeau fânul, desigur. Iar bufetul cu forme rotunjite, cu picioare curbate și aurite, o imitație stil

Ludovic al XVI-lea, era pur și simplu o monstruozitate.

- Franțuzisme! exclamă Laura.

- Da, spuse el.

- Mă-ntreb cum sunt *rognons de veau flambés*? Sau *cotes d'agneau à l'ail*?³⁰

- Primul fel, probabil bunicel. Cei de-aici sunt tare pricepuți la flambat. Cât despre al doilea, mai mult ca sigur că e mai curând din berbec tânăr decât din miel. Îmi place cum vorbești franceza. Ar putea ține seama de asta în continuare. Formulă o felicitare lungă în franceză.

- Îmi pare rău, nu mă pricep decât la mâncărurile franțuzești.

Peterson râse, încântat să descopere o undă de spirit în spusele ei.

Discutară despre hoții de cărți prinși la Bowes & Bowes; Peterson răspunsese evaziv la majoritatea întrebărilor ei referitoare la activitatea Consiliului.

- De ce nu puneți un om la ușă care să controleze gențile?

- Domnul Smythe vrea ca magazinul nostru să rămână unul pentru adevărații domni, unde clienții să nu se simtă bănuți de intenții rele.

Peterson își aminti de vremea când studenții erau siguri că universitatea le va asigura cazarea, când li se oferea sherry la prima lor întâlnire cu îndrumătorul de an și purtau frac alb la balurile din mai. Acum toate colegiile primeau femei care, dacă doreau, puteau locui cu bărbații și exista chiar și un colegiu numai pentru homosexuali, iar robele academice nu mai erau obligatorii nicăieri.

Laura continuă să vorbească despre răutatea studenților de azi. El dădea din cap aprobator, bănuind că exact astfel de lucruri credea fata că îl preocupau. De fapt, nu se înșela prea rău. Cu toate acestea, pe el îl interesa farmecul, nu părerea ei.

Făcu un efort mental pentru a suporta situația. Semăna cu o problemă bine cunoscută în eternul joc al sexualității. Probabil că tocmai previzibilitatea discuției explica în mare măsură lipsa lui de atenție la detalii; trebui să se concentreze ca să poată urmări șirul ideilor ei. Voia să facă film sau poate actorie, punct. Un apartament în Londra,

³⁰ Rinichi de vițel flambat, costiță de miel cu usturoi (fr.) (n. tr.).

dacă ar fi găsit vreo modalitate de a se muta, corect. Cambridge era plicticos dacă nu-ți plăceau cumplitele distracții tipic universitare. Laura simțea că situația politică actuală trebuia îndreptată într-un fel sau altul, dar nu avea idei ce anume s-ar putea face. Nimic surprinzător, însă fata era extraordinar de drăguță și fiecare gest al ei avea o grație deosebită.

Laura acceptă toate legumele ce li se aduseră pe farfurii de argint, fiecare în suc propriu. Probabil că nu mânca prea variat acasă, mai ales după pierderile de recolte înregistrate în Franța. Se gândi o clipă dacă n-ar fi fost cumva recomandabilă intervenția Consiliului pentru eliminarea noilor tehnici, dar apoi abandonează subiectul pentru altă dată; nu avea rost să se concentreze asupra unor probleme care aparțineau trecutului.

Simțind pericolul de a deveni total neatent, începu să îndrume discuția pe un nou făgaș. Îi venea ușor să ocupe o funcție de stat recent înființată, să arunce câteva nume la întâmplare, pronunțându-le îndeajuns de repede ca să nu fie pe deplin înțelese, dar nici prea rar, astfel ca ea să aibă vreo bănuială că făcea asta în mod deliberat. Apoi strecură o aluzie despre Charles, iar ea căzu imediat în plasă:

- Chiar îl cunoști pe Rege?

În realitate, cu Charles avea relații de serviciu, bazate pe respect, dar nu se sfii să exagereze atât cât totul să rămână credibil. Era convins că fata nici măcar nu observase gestul lui discret prin care mai comandase o jumătate de sticlă de vin. Laura devenea din ce în ce mai volubilă și surâzătoare. Profită de starea ei pentru a încerca povești ceva mai decoltate. La un moment dat, ea își acoperi paharul cu palma, spunând că băuse destul. Peterson puse sticla deoparte și începu să-i povestească detaliile picante ale recentului divorț al Ducelui de Shropshire. Ajunse repede la scena din sala tribunalului, când fusese adusă ca probă faimoasa fotografie „fără cap”. Lady Pringley jurase că în poză era Ducele, l-ar fi recunoscut dintr-o mie. Judecătorul ceruse să vadă proba. Descoperise că în ea apăreau, fotografiate de aproape, doar organele genitale ale bărbatului, deși fața partenerei sale putea fi identificată cu ușurință. Laura râse nestăpânită, iar Peterson rămase convins că nu observase

când el îi umpluse paharul.

Continuă să relateze episodul referitor la judecătorul care o întrebase pe Lady Pringley cum de putea fi sigură că era vorba de Duce și ridică paharul, iar Laura îi imită gestul fără să-și dea seama. O lăasă întâi să bea vinul și abia după aceea îi reproduse răspunsul lui Lady Pringley, care produsese o asemenea rumoare, încât judecătorul se văzuse silit să evacueze publicul.

Se rezemă de spătar și o privi cu atenție. Totul mergea splendid. Fata renunțase la atitudinea afectată și provocatoare ba, pentru moment, chiar și la accentul distins.

- Oho, fugi de-aici, spuse ea, vocalele alunecând anapoda printre diftongii pronunțați ca în estul Angliei.

Chelnerul le aduse la masă un cărucior încărcat cu foitaje și aluaturi franțuzești bolnăvicios de fine. După cum se așteptase, fata o alese pe cea care avea mai multă cremă și mușcă din ea cu pofta molipsitoare a unei școlărițe.

La cafea redeveni serioasă, controlându-și pronunția și insistând ca el să-i vorbească despre politică. Peterson reproduse vorbăria prefăcută a ziarelor ce denunțau iresponsabilitatea corporațiilor care lansau produse noi și îndoielnice fără să se gândească la impactul lor social. Se resemnă să ducă până la capăt aceste prelegeri standard și apoi, fără să-și dea seama, se trezi gândindu-se cu voce tare la probleme pe care le uitase de multă vreme.

- Nu, nu, ai înțeles greșit, spuse el brusc. Lucrurile au luat o întorsătură nedorită atunci când am început să stimulăm în principal cercetarea relevantă din punct de vedere social. Am acceptat ideea că știința era ca orice alt domeniu productiv, unde totul poate fi condus de sus în jos.

- Păi, sigur că se poate, spuse Laura. Dacă sus sunt oamenii potriviți...

- Nu există oameni potriviți, o contrazise el cu convingere. Tocmai de aceea eu abia învăț. Vezi tu, ne-am adresat oamenilor de știință cei mai importanți și le-am cerut să aleagă domeniile cele mai promițătoare. Apoi le-am sprijinit numai pe acestea, iar pe celelalte le-am dat deoparte, ca „să ne concentrăm eforturile”. Însă adevărata

diversitate a științei vine de jos, nu de la gestionarii inovatori din vârf. Am redus orizontul științei până când nimeni n-a mai văzut altceva decât problemele îngăduite oficial, înțelepciunea convențională. Pentru a economisi bani, am sufocat imaginația și talentul.

- Mie mi se pare că avem *prea multă* știință.

- Prea multe aplicații fără a înțelege pe deplin principiile, cu asta sunt de acord. Dacă neglijezi problemele fundamentale, nu obții decât o generație de tehnicieni. Asta e situația din prezent.

- Ne trebuie mai multe verificări pentru a detecta efectele secundare neprevăzute...

- Pentru a vedea, ne trebuia o viziune, spuse Peterson cu seriozitate. Abia acum am început să pricep acest aspect. Toată vorbăria asta despre munca „relevantă din punct de vedere social” presupune că orice birocrat va aprecia cel mai bine ceea ce este util și ce nu. Deci acum problemele i-au depășit pe oamenii capabili să facă ceva concret, oamenii cu un orizont limitat, și...

Se opri, uimit de propria-i izbucnire necontrolată. Fata schimbase, poate chiar în mod fatal, tonul atent pregătit al acestei seri. Probabil că de vină era ziua petrecută aproape în întregime în preajma lui Renfrew. Vreme de o clipă perorase înfocat exact împotriva punctului de vedere care îl adusese atât de rapid în vârful ierarhiei.

Luă o înghițitură de cafea și chicoti încălzit.

- Am cam luat-o razna de data asta, nu găsești? Trebuie să fie din cauza vinului.

Bine jucată, izbucnirea de moment putea să-i slujească pentru a dovedi că lumea îl pasiona, se simțea răspunzător, era un gânditor independent etc. sau orice i-ar fi plăcut fetei să creadă despre el. Continuă să vorbească pentru a consolida această părere.

Luna era sus, deasupra arborilor. O bufniță fâlfâi, tăcută, traversând peticul de cer de deasupra luminișului, își retrase cu delicatețe brațul de sub capul fetei și se uită la ceas. Trecuse de miezul nopții. Mama naibii! Se ridică și începu să se îmbrace. Ea rămăsese întinsă, într-un abandon total, cu picioarele larg desfăcute.

Haina lui era pe jos. Peterson se aplecă să o ia și în

lumina lunii o văzu pe Laura plângând. Of, drace! Nu avea nici un chef să asiste la o scenă.

- Mai bine îmbracă-te, spuse el. S-a făcut târziu.

Fata se încurcă în rochie.

- Ian, începu ea cu glas șoptit, niciodată nu mi s-a întâmplat așa ceva.

- Ei, asta-i acum, făcu el fără să creadă. Doar nu vrei să-mi spui că erai virgină.

- N-am vrut să spun asta.

Peterson încercă să priceapă:

- Cum niciodată?...

- Eu, nu cu un bărbat... Nu așa... Niciodată n-am avut...

Vocea i se împletici, iar cuvintele nesigure trădau stânjeneala.

Asta era tot. Nu se oferi să o ajute. Se simțea obosit și nerăbdător, nu-l tulbura complimentul ei discret. Își făcea un punct de onoare din a le satisface pe toate și nimic mai mult. Dumnezeu îi era martor că fata îl solicitase destul. Cu toate acestea, fusese mai bine decât cu nimfomana japoneză din La Jolla, soția lui Kiefer. Gândindu-se acum la ea, avu o tresărire de neplăcere. Făcuse ceea ce făcea de obicei - ba chiar mai mult decât atât. Femeia avusese un orgasm după altul, dar păruse nesățioasă. Percepuse o dorință febrilă de a se agăța de ceva, lucru pe care-l observase la tot mai multe în ultima vreme. Dar asta era treaba lor, nu a lui. Oftă și alungă această amintire.

Își scutură haina, îndepărtând cu mâna firele de iarbă. Laura tăcea, chinându-se cu șalul; încerca probabil să refacă funda pe care o avusese la plecarea de acasă. Porni înainte spre ieșirea din luminiș, golit de orice dorință de a o mai atinge. Când ea își strecură palma în mâna lui, i se păru politicos să nu o îndepărteze; la urma urmei, avea să mai vină în Cambridge. Distrat, se scărpină pe ceafă, unde fusese pișcat de o musculiță în timp ce se rostogoliseră prin iarbă. Ziua de mâine va fi la fel de lungă. Se îndreptă de umeri. O durere rece se instalase în mușchii de la baza gâtului. Să vedem, întrunirea subcomisiei și lecturile restante despre Războiul Vacilor Sfinte care încă bântuia în India... Tresări, dându-și seama că trăia oarecum în viitor, iar acesta devenise un obicei deja înrădăcinat. Vizitându-l pe Renfrew, fusese cu gândul la masa de seară și la vin. La

restaurant privise părul Laurei și se gândise cum ar arăta răsfirat pe o față de pernă albă. Apoi, imediat după ce făcuseră dragoste, gândurile îi fugiseră la ziua următoare și la ce mai avea de rezolvat. Hristoase, era ca un măgar care urmărește un morcov legat de vârful unei prăjini.

Când ieșiră din pădurea umedă, în lumina lunii, și își aminti că încă se afla la Cambridge, aproape nu-i veni să creadă.

Gregory Markham se miră când Ian Peterson apăru în laborator și o porni hotărât printre șirurile de aparate electronice. După salutul obișnuit, Greg începu:

- Nu mi-aș fi imaginat că mai ai timp acum pentru eforturi suplimentare ca ăsta.

Peterson privi în jur.

- Eram pe-aici. M-am întâlnit cu Renfrew acum câteva zile și de atunci încoace am fost ocupat. Voiam să vorbesc cu tine și s-o cunosc pe femeia asta, Wickham.

- Aha. Am ajuns la concluzia că nu mai trebuie să plec în SUA imediat. Avem...

Pe chipul lui Peterson apăru o expresie de severitate:

- Ți-am obținut aprobarea de la FNS și Brookhaven. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri. Cred că ești de acord să înlături piedicile pe care cei de acolo i le pun în cale lui Renfrew.

- Da *sigur*, dar...

- Foarte bine. Atunci te aștept la zborul de mâine, așa cum am stabilit.

- Am o serie de teorii interesante pe care aș vrea să le verific, materiale pe care le-a adus Cathy...

- Ia-le cu tine.

Markham oftă. Peterson nu făcea parte din categoria - atât de cunoscută în SUA - de administratori ușor de abordat, care rămân deschiși oricăror sugestii chiar și după ce s-a luat o hotărâre.

- Bine, asta va întârzia puțin lucrurile, dar...

- Wickham unde e?

- Pe-acolo, pe undeva. A venit ieri și John îi prezintă aparatura.

Văzură o femeie zveltă, destul de osoasă, care se apropia de ei.

- Tocmai am terminat vizita, îi spuse ea lui Markham. De-a dreptul impresionant. Pe dumneavoastră am impresia că nu v-am cunoscut, continuă ea întorcându-și ochii mari și căprui spre Peterson.

- Nu, dar eu am auzit despre dumneavoastră. Ian Peterson.

- Deci dumneavoastră sunteți cel care m-a adus cu forța

aici.

- Mai mult sau mai puțin. Era nevoie de dumneavoastră.
- Și-n Pasadena era nevoie de mine, remarcă ea pe un ton serios. Cred că ați pus pe jărat pe cineva de sus.
- Voiam să aflu ceva despre acești tahioni din subuniversuri, și așa mai departe.
- Grozav, sunteți învățat să obțineți ce doriți al naibii de repede.

- Uneori, da, murmură Peterson calm.

- Ei bine, am discutat cu Greg și John și am impresia că zgomotul ar putea avea, cum să zic, o origine cosmică. Poate microuniversuri, poate galaxii Seifert din propriul nostru Univers, dar foarte îndepărtate. Greu de spus. Miezurile quasarelor nu pot produce atât de mult zgomot, asta-i clar. Datele care sunt recepționate la Caltech și Kitt Peak par să demonstreze că există multă materie superdensă în universul nostru. Suficientă ca să ne sugereze existența microuniversurilor.

- Suficientă ca să afecteze geometria Universului nostru? interveni Greg. Adică, dincolo de densitatea critică?

- S-ar putea. I se adresează apoi lui Peterson: Dacă densitatea materiei negre este destul de mare, Universul nostru s-ar putea prăbuși în el însuși. Cosmosul pulsatoriu.

- Atunci nu vom găsi o soluție de a elimina zgomotul din experimentul lui Renfrew? întrebă Peterson.

- Probabil că nu. Problema e serioasă pentru John, care încearcă să concentreze un fascicul în ciuda emisiei spontane pe care o provoacă zgomotul tahionic. Dar pentru anul 1963 nu va fi nici o problemă. Ei doar recepționează; e mult mai ușor.

Peterson îngână un răspuns neutru, menit să pună capăt conversației și apoi spuse că trebuia să dea niște telefoane. Se îndepărtă grăbit, cu un aer destul de distrat.

- Ciudat individ, spuse Cathy.
- El e omul care deschide pușculița, interveni Markham care stătea rezemat de consola computerului. Fă-i pe plac. Wickham zâmbi.

- Mă uimește că ați obținut finanțarea pentru tot ce văd aici. Făcu o mișcare circulară cu mâna. Privirea i se opri cercetătoare la chipul lui. Chiar credeți că veți putea schimba trecutul?

- Hm, *cred* că Renfrew a început doar pentru a obține fonduri, spuse Markham gânditor. Vezi tu, seamănă cu ornarea unui tort cu înghețată, detaliu fundamental și în același timp inutil. Nici prin gând nu i-a trecut că va da rezultate. Chiar și mie mi s-a părut o problemă interesantă de fizică, de aceea pe amândoi ne-a mirat interesul pe care l-a manifestat Peterson. Dacă mă gândesc mai bine, John a fost convins încă din prima clipă. Uite, *tu* ai văzut ecuațiile. Dacă un experiment nu produce o buclă causală, atunci e permis. Asta înseamnă „închis” și „deschis”.

Cathy se așază pe un scaun de laborator și se lăsa pe spate, ridicându-și picioarele pe consolă. Pielea întinsă a feței părea subțiată la pomeți, uscată și pergamentoasă, ridată de soare și oboseală. Sub ochi îi apăruseră umbre albastrii din cauza neadaptării la noul fus orar.

- Da, dar încălzirea eșantionului, la început... Asta pe de o parte, o chestie simplă. Cu oamenii implicați în experiment, totuși...

- Iar te gândești la paradoxuri, spuse Markham înțelegător. Amestecul oamenilor aduce în ecuație voința umană, iar asta duce la întrebarea: cine e observatorul în acest experiment pseudo-cuantic-mecanic? Și așa mai departe.

- Exact.

- Iar acest experiment *dă rezultate*. Amintește-ți de mesajul lui Peterson către bancă.

- Da. Însă transmiterea materialului despre ocean ce succes va avea? Ne trezim într-o bună dimineață și constatăm că înflorirea a dispărut?

- Iar gândim în termeni creatori de paradoxuri. Te rupi de experiment. Ideea clasică a observatorului, ceva de genul ăsta. Vezi tu, evenimentele nu trebuie neapărat să fie cauzale, ci doar consecvente cu ele însele.

Wickham oftă.

- Nu știi ce spun despre asta noile ecuații de câmp. Uite un exemplar al lucrării mele privind soluțiile cuplate, poate tu...

- Cea care combină supersimetria cuanto-mecanică și relativitatea generală? Care ține seama de tahioni?

- Da.

- Ei, atunci merită să arunc o privire. Markham se luminează

la față.

- În ecuații încă se regăsesc o mulțime de noțiuni vechi, măcar atâta pot să-ți spun. Fiecare eveniment cuantic - adică ipoteza în care avem tahioni într-o buclă de paradox - conduce la un soi de dispersie într-o familie de probabilități-eveniment.

- O structură ondulatorie între trecut și viitor. Comutatorul suspendat între „deschis” și „închis”.

- Așa e.

- Deci încă obținem predicții probabilistice. Nu certitudini.

- Eu așa cred. Sau cel puțin formalismul contribuie la asta. Însă ar mai fi ceva... N-am avut timp să mă gândesc mai bine.

- Dacă am avea timp să ne gândim... Markham privi cercetător paginile cu ecuații scrise ordonat. Interpretarea lor ridică dificultăți. Partea matematică e atât de nouă...

- Da, și al dracului de mult așa fi vrut ca individul ăsta, Peterson, să nu mă fi smuls de la Caltech tocmai acum. Eu și Thorne ajunsesem aproape... Tresări brusc. la ascultă, de unde a auzit Peterson de mine? Tu i-ai spus?

- Nu. Nici nu știam că lucrezi la asta.

- Hm! Îl privi printre gene, apoi ridică din umeri. Are ceva putere, mi-e clar. Mi se pare arogant ca orice englez.

Markham o privi stânjenit.

- Nu-mi dau seama...

- Bine, bine, pune asta pe seama oboselii. Avionul a fost supraaglomerat. Iisuse, tare bine era dacă Peterson mai întârzia vreo săptămână.

Markham îl văzu pe Peterson ieșind din camera în care lucra Renfrew și-i făcu semn lui Cathy. Femeia își compuse o expresie blândă, ușor comică. Markham speră în gând ca Peterson să nu bage de seamă.

- Tocmai am vorbit cu personalul meu, începu Peterson, vârându-și degetele mari prin găicile pantalonilor în timp ce se apropie. I-am pus să identifice oamenii care lucrau în problema R.M.N.³¹ la Columbia, Moscova și La Jolla prin 1963. Biografii și alte elemente.

- Evident, chestia asta trebuia verificată, spuse Markham. Puteam să bag mâna în foc că Ian va rezolva

³¹ Rezonanță magnetică nucleară (n.tr.)

problema de fizică și va încerca o cale mai directă.

- Hm! Ridicându-și ușor sprâncenele, Peterson îi aruncă o privire lui Markham.

- Cu toate căte le stau pe cap, oamenii mei nu prea au timp. N-au descoperit nimic care să sară în ochi, de exemplu articole în publicațiile științifice. A apărut ceva despre „rezonanța spontană”, dar articolul nu a avut nici o continuare; se pare că a fost o alarmă falsă. Nimic însă despre tahioni sau mesaje. Unul dintre ei a dat peste un articol din *New Scientist* referitor la mesaje din cosmos, pe care le punea pe seama unui tip pe nume Bernstein, specialist în rezonanță nucleară. Există și câteva aluzii la un reportaj TV pe tema vieții în univers.

- Oamenii dumneavoastră pot face rost de articol? Întrebă Cathy.

- Probabil. S-au pierdut multe în explozia din Central Park, așa mi s-a comunicat. Arhivele rețelei de televiziune erau în Manhattan, iar programele de știri cu o vechime de treizeci și cinci de ani nu se păstrează în mai multe exemplare. Am pus pe cineva să caute, dar Sir Martin are un program urgent în problema... Se opri brusc.

- Crezi că acest Bernstein a pus biletul la bancă? Întrebă Markham.

- Tot ce-i posibil. Dar dacă acesta este singurul efect pe care l-a avut transmisia lui Renfrew, atunci înseamnă că informația despre ocean nu a ajuns.

Markham clătină din cap.

- Ai folosit un timp gramatical greșit. Putem continua să transmitem; dacă ajunge un mesaj, atunci pot ajunge și altele.

- Iarăși voința umană, spuse Cathy.

- Sau lipsa de voință, interveni Peterson calm. Eu trebuie să plec la Cambridge, să rezolv câteva chestiuni. Cathy, înainte de asta n-ai putea să-mi prezinți o informare privind lucrarea ta?

Ea se declară de acord. Markham interveni:

- Renfrew dă o mică petrecere astă seară. Vrea să te invite, înțelegeți?

- Să văd... Peterson o privi pe Cathy. Voi încerca să vin. Nu trebuie neapărat să ajung la Londra până mâine dimineață.

El și Cathy Wickham se retraseră în biroul lui Renfrew, pentru a folosi tabla de demonstrații. Privind prin geamul ușii, Markham îi urmări discutând. Peterson părea captivat de fizica tahionilor și uitase în mare măsură presupusa lor utilitate. Cele două siluete pășeau înapoi și încolo prin fața tablei, Cathy desenând diagrame și simboluri cu mișcări largi, iar Peterson studiindu-le cu un aer concentrat. Părea să se uite mai mult la ea decât la tablă.

Markham făcu un gest cu mâna în care ținea paharul cu băutură și vărsă câteva picături pe una dintre carpetele cenușii din sufrageria familiei Renfrew. Distrat, încercă să le ștergă cu talpa, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că asta i se întâmplase chiar lui, și continuă să discute cu Cathy Wickham.

- Ecuatiile acelea noi ale tale au soluții ciudate. De acord, există unda de probabilitate pentru buclele cauzale, totuși...

Vorbea visător și preocupat, dar în același timp spera că Jan va sosi cât mai curând. Îi telefonase de la laborator după ce Renfrew îi spusese că această întrunire avea să fie un fel de petrecere de rămas bun în onoarea lui. Renfrew nădăjduia că vor depăși problema zgomotului cu ajutorul echipamentelor de la Brookhaven și vor beneficia de abilitatea lui Markham de a-i convinge pe cei de acolo să renunțe la ele.

- Iar țârâie, nu? constată Renfrew după ce se uită pe fereastră.

Așa era. Ploaia însoțită de tunete, venită pe neașteptate, fusese urmată de o atmosferă mohorâtă și amenințătoare. Peterson, care venea cu mașina de la Cambridge, trebuise să coboare geamul și să-și scoată capul afară ca să vadă poarta. Markham se duse la fereastră și inspiră aroma grea de pământ reavăn și frunze umede. Seminte de platan cu frunzulițe ca niște elice coborau în spirală, căzând pe gardurile vii. O lume îmbibată de apă.

Marjorie Renfrew gravita la exteriorul sistemului Peterson-Wickham-Markham, incapabilă să se alăture discuției degajate pe teme științifice. John Renfrew umbla încoace și încolo prin cameră, împingând farfurioarele cu un centimetru sau doi mai aproape de centrul geometric al măsuțelor. Avea chipul îmbujorat și părea să fi băut deja prea mult.

Sonerie țârâi. În răpăitul ploii, nici unul dintre ei nu auzise mașina sosind. Parcă ușurată, Marjorie alergă să deschidă ușa. Markham îi auzi vocea răsunând în hol, turuind fără a lăsa oaspetelui nici o șansă să răspundă:

- Ce seară îngrozitoare! Nu-i de-a dreptul cumplită?

Intră, n-ai haină de ploaie? Trebuie să ai ca să poți trăi aici, asta e, mă bucur că te-a găsit Greg. Da, a fost ceva de ultim moment, dar acum sunt înconjurată de oameni de știință și zău că am nevoie de cineva cu care să vorbesc.

Văzu șiroaiele de ploaie curgând de pe marginea acoperișului verandei în spatele lui Jan, apoi Marjorie închise ușa, împingând-o cu umărul.

- Bună, scumpo. O sărută iute. Vino să te usuci.

Fără să ia în seamă agitația lui Marjorie, Markham o trase pe Jan după el în camera de zi.

- Un foc adevărat! Ce drăguț! exclamă Jan.

- M-am gândit că va mai înveseli atmosfera, se destăinui Marjorie, dar în realitate e cam deprimant. Te face să simți că-i toamnă, când de fapt suntem abia în august. Pentru numele lui Dumnezeu, vremea asta parcă a luat-o razna!

- Cunoști pe toată lumea? o întrebă Greg. Să vedem, uite-o pe Cathy Wickham.

Cathy, care acum stătea pe sofa cu John Renfrew, o salută cu o mișcare din cap.

- O, să fii în California acum, când august a sosit, nu?

- Ian Peterson. Ian, soția mea, Jan.

Peterson dădu mâna cu ea.

- Ei, cum a mers experimentul? îi întrebă pe cei prezenți.

- Of, Cerule, nu le da apă la moară, spuse Marjorie grăbită. Speram să putem discuta și despre altceva dacă tot ai sosit.

- Și bine și rău, răspunse Greg fără s-o bage în seamă pe Marjorie. Mult zgomot de fond, dar explicațiile detaliate ale lui Cathy privind nivelul de zgomot și spectrul sună convingător, deci cu aparatură electronică mai bună John va uita de necazuri.

- Mă surprinde că Peterson nu poate obține echipamentele doar cu un simplu telefon, interveni Cathy tăios.

Câtiva întoarseră capetele spre ea. Cathy tăcu și strânse din dinți.

- Omnipotența mea e supraevaluată, spuse Peterson îngăduitor.

- E impresionant să vezi cum coada științifică face să se cutremure ditamai dulăul CIA.

- Nu înțeleg la ce vă referiți.

- Oamenii dumneavoastră ar trebui să pună dosarele la loc așa cum le-au găsit.

- Serios nu înțeleg la ce vă re...

- Aveți de gând să vă ascundeți mereu în spatele frazei ăsteia bine învățate?

Parcă atinsă de încordarea explozivă, Marjorie se holbă îngrozită la cei doi.

- Jan, nu vrei să bei ceva? izbucni ea disperată, incapabilă să-și mai controleze vocea.

Răspunsul tăios al lui Peterson acoperi replica discretă a lui Jan:

- Aici, în Anglia, socotim că discernământul și politețea caracterizează relațiile sociale, domnișoară Wickham.

- *Doctore* Wickham, dacă tot trebuie să fim scorțoși, *domnule* Peterson.

- *Doctore* Wickham, desigur.

Transformase cuvântul într-o insultă. Cathy se îndreptă de spate și umerii îi deveniră rigizi de furie.

- Cei ca dumneavoastră nu pot vedea într-o femeie decât o târfă lipsită de minte, așa e?

- Vă asigur că nu acesta e adevărul în ceea ce vă privește, răspunse Peterson insinuant. Se întoarse spre Renfrew, care se uita de parcă ar fi vrut să se afle la o mie de kilometri depărtare. Markham sorbi din pahar, privind cu atenție de la unul la celălalt. Era ceva mai interesant decât discuțiile de doi bani obișnuite la petreceri...

- Ciudat, nu asta a fost impresia pe care am avut-o azi după-amiază, continuă Cathy cu încăpățănare. Dar încă n-ați învățat să acceptați cu ușurință un refuz, am dreptate?

Peterson strânse piciorul paharului între degete până când încheieturile i se albiră. Se întoarse încet.

- Of, Doamne Dumnezeule, șopti Marjorie, pierită.

- Sunt sigur că ai înțeles greșit cuvintele mele, doctore Wickham, spuse el în cele din urmă. Nici n-aș îndrăzni să abordez subiectul cu o femeie de... condiția dumneavoastră.

Vreme de câteva momente, toți împietriră și nu scoaseră o vorbă. Apoi, cu halba de bere în mână, John Renfrew păși către șemineu și rămase în fața lui, cu picioarele larg desfăcute. Se încruntă autoritar, amintindu-le tuturor de un mic nobil englez.

- Vă rog, spuse el, e casa mea și aș dori ca oaspeții să se comporte politicos.

- Ai dreptate, Renfrew, răspunse prompt Peterson. Îmi cer scuze. Pune-o pe seama provocării pe care n-am putut-o tolera.

Vorbele lui avură efectul de a o face pe Cathy să pară lipsită de tact.

- Iisuse, exclamă ea întristată. John, îmi pare rău că mi-am ieșit din fire tocmai aici, dar te asigur că mi-a făcut plăcere să fiu nepoliticoasă față de el...

- *De ajuns*, ridică glasul Renfrew. Gata.

Făcu semn cu halba că incidentul fusese uitat.

- Bine-ai zis, John, aprobă Jan. Apără-ți drepturile. Și acum, dacă mi-ai da ceva de băut...

Zâmbind, porni spre el. Cercul se destrămă, încordarea se risipi. Renfrew o luă de cot și, împreună, traversară camera în direcția bufetului. Peterson începu să discute cu Marjorie. Greg se așeză pe sofa alături de Cathy Wickham.

- Ei, cred că am fost numărată în runda asta, spuse ea bine dispusă. Totuși, dacă mă gândesc mai bine, a meritat.

- Chiar ți-a făcut avansuri? o întrebă Greg. Eram acolo și n-am observat absolut nimic.

Jan li se alătură, așezându-se în echilibru pe marginea sofalei.

- Ai chef de glume? întrebă Cathy râzând. Sigur că a făcut-o.

- Apropierea dă naștere tentației. Dar să te abordeze așa, direct și...

- A, nu, a încercat cu multă subtilitate și prudență. S-a pus la adăpost de un refuz politicos, ca să-și salveze mândria de mascul. Însă văd că Jan nu aprobă ieșirea mea, nu-i așa?

- Ca să fiu sinceră, da. După părerea mea, ai creat o situație jenantă pentru John și Marjorie. Adevărul e că am aceeași părere despre el, dar...

- Deveniți fascinante, interveni Greg. Ia să vă aud pe amândouă sfârtecându-l pe bietul om.

- *Bietul* om? E un broscoi alunecos, plin de sine, cu succes, care disprețuiește femeile. Ai de gând să-i iei apărarea în fața a două femele ipocrite?

- Disprețuiește femeile? întrebă Greg uimit. Mai curând

aș crede că situația e pe dos.

Jan și Cathy schimbă priviri semnificative.

- Ne urăște pe toate, fără deosebire. Și nu suportă să fie respins de o ființă pe care o consideră inferioară. De ce crezi că a dat de înțeles că aș fi lesbi?

- Chiar ești?

Ea ridică din umeri.

- Și-și, dacă vrei să știi. Dar prefer femeile. Nu te uita în direcția lui, dar amicul nostru Ian își exercită farmececele asupra scumpei noastre gazde. S-a înroșit ca o școlăriță.

Curios, Markham se răsuci pe sofa și aruncă o privire în cealaltă parte a camerei.

- Doamne, e incredibil! Marjorie nu mi se pare deloc sexi. În plus, cred că ar vorbi tot timpul.

- Uite, acum cine-i ipocrit? Ea e heterosexuală toată ziua. Exact asta-i trebuie lui Peterson ca să-și vindece orgoliul rănit. Data viitoare va fi rândul lui Jan.

Jan ridică din sprâncene.

- Ei, fii serioasă. Cu Greg de față? Oricum, cred că-și dă seama că nu-mi place în mod deosebit.

- Îți închipui că-l deranjează asemenea amănunte? Du-te și vorbește cu el, pariez că după cinci minute o să înceapă să-ți facă avansuri. Atunci o să-ți dai seama cu cine ai de a face.

- Prefer să mă lipsesc de experiența asta, spuse Jan clătînând din cap.

- Faceți din țânțar armăsar, zise Greg. Nu pot să cred că-i atât de înrăit.

Cathy se strâmbă la el.

- Treaba ta. Eu mă duc să discut cu John despre experiment.

Se ridică și plecă.

- Ei bine? făcu Greg.

- Ei bine, ce?

- N-ai impresia că a îngroșat gluma în ce-l privește pe Peterson? Chiar crezi că s-a dat la ea?

- Sunt sigură. După părerea mea, cel mai mult o supără că a fost smulsă de la rosturile ei de un individ care nu vrea s-o trateze ca pe un om de știință. Și nu-i prea plăcut să știi că ți-a umblat cineva prin hârtiile personale.

- Of, la naiba! În comparație cu restul lumii, Peterson mi

se pare foarte rațional. În afara laboratorului Renfrew e șters, Marjorie o toantă, iar Cathy o scorțoasă. Iisuse! Doar eu și cu tine ce mai suntem normali.

- Ba chiar și tu ești cam ciudat, nu se lăsă ea mai prejos. Aveam sentimentul că-ți place cum se desfășoară experimentul. De ce e toată lumea atât de prost dispusă?

- Ai dreptate, nimeni nu se simte în apele lui. Nu-i vorba de experiment. În ceea ce mă privește, nu prea am chef să zbor spre Washington.

- Nu, ce?

- Of, așa e, încă n-am apucat să-ți spun. Stai să-mi mai iau ceva de băut și-ți explic.

- Dar ne făceam planuri...

- Știu, însă va dura doar câteva zile și...

Cât timp Jan și Greg își rezolvară treburile de familie, oaspeții evitară discret să se apropie de sofa. Apoi Markham ascultă câteva clipe torentul conversației în engleza britanică, dominată de vocale lungi și inflexiuni ascendente.

Din verandă, Cathy anunță că ploaia se oprișe, fenomen ce trecuse neobservat din cauza încordării care plutea în camera de zi. Discuția dintre Peterson și Renfrew părea caracterizată de o bună dispoziție artificială, forțată. Pronunțau cuvintele abrupt, pe un ton cam strident. Intervențiile repezite ale lui Marjorie se împleteau cu conversația lor, în contrapunct, ca o voce singulară într-un cor de păsări. Peterson vorbea despre birocrăția și eforturile imense și zadarnice pentru salvarea speciilor de rinoceri din Sumatra și Java. Consiliul Mondial hotărâse să dirijeze banii destinați inițial eradicării manei din Java către izolarea rinocerilor. Ecoinventarul impunea acest lucru ca parte componentă a planului de stabilizare menit să evite dispariția speciilor. Dar singura specie supranumerară era cea umană, fără îndoială. Deciziile politice ale Consiliului fuseseră aplaudate de susținătorii ideii salvării mediului care, din politete, nu menționaseră că - în lipsa aproape totală a resurselor - acest lucru însemna mai puțin pământ și mai puțini bani la dispoziția oamenilor.

- Chestiune de opțiune, remarcă Peterson distant, agitând cu un aer absent lichidul de culoare aurie din

pahar.

Ceilalți încuviințară cu înțelepciune.

- Nu, lasă, nu te mai gândi la scena dintre Cathy și Ian, îi spuse Markham lui Marjorie. Nu înseamnă nimic. De la o vreme, *toți* suntem irascibili.

Stăteau pe terasă, la marginea cercului de lumină palidă ce răzbătea dinăuntru.

- Credeam că oamenii de știință sunt mai puțin impulsivi, dar să-i văd forfecându-se așa...

- În primul rând, Peterson nu-i om de știință. Pe de altă parte, toate chestiile astea cu stăpânirea emoțiilor reprezintă o legendă foarte convenabilă. Când Newton și Hooke au avut celebra dispută privind întâietatea descoperirii legii pătratelor inverse, sunt sigur că amândoi fierbeau de furie. Dar pe vremea aceea treceau două săptămâni până făceau schimb de scrisori. Newton și-a găsit timp să-și gândească răspunsul. A păstrat tonul discuției la un nivel elevat, pricepi? Acum însă, dacă un om de știință scrie vreo amărâtă de scrisoare, o și publică. Intervalul de interacțiune e foarte redus, iar iritarea atinge cote înalte. Chiar și așa...

- Crezi cumva că asta explică starea de iritare specifică epocii? Nu, ar mai fi ceva, un sentiment de... Greg clătină din cap. Of, mama dracului, ar trebui să-mi văd de fizica mea, deși nici în domeniul ăsta nu știm multe lucruri fundamentale.

- Serios? De ce?

- Păi, să ne referim la simplul fapt că electronii au masă și sarcină electrică. La fel și antiparticulele lor, pozitronii. Poți vorbi de câmpuri, fluctuații în vid și câte altele, dar mie îmi place vechea idee a lui Wheeler: au aceeași masă deoarece toți sunt aceeași particulă.

Marjorie zâmbi.

- Cum se poate așa ceva?

- În Univers există doar un electron, înțelegi? Un electron care călătorește înapoi în timp seamănă cu o antiparticulă, pozitronul. Prin urmare plimbi un electron înainte și înapoi în timp. Cu această unică particulă poți face orice: câini, dinozauri, bolovani și stele.

- Dar de ce să călătorească înapoi în timp?

- Te referi la coliziunea tahionilor? Habar n-am. Degajarea lui Greg se risipi. După părerea mea, toate fundamentele se clatină. Până și logica are fisuri. Teoriile se bazează pe imagini ale lumii așa cum o văd oamenii.

Ridică privirea și Marjorie îl imită. Constelațiile atârnau pe cer ca niște candelabre aprinse. Se auzi bâzâitul surd al unui avion. O lumină verde clipea ritmic în coada lui.

- Prefer lucrurile vechi și certe, începu ea cu voce nesigură.

- Crezi că arhaismele potolesc foamea? Întrebă malițios Greg. Prostii! Trebuie să mergem înainte. Hai să ne întoarcem înapoi.

Markham se opri la fereastră și privi îndelung cerul care se lumina.

- Ajungi să te întrebi din ce fel de nori a căzut apa asta, nu? șopti el gânditor, mai mult pentru sine. Întoarse capul, uitându-se fără țintă prin curte, apoi tresări: Hei, cine sunt ăia?

John Renfrew veni lângă el și încercă să distingă ceva în semiîntuneric.

- Cine?... Asta-i bună, umblă la garajul nostru!

Markham se întoarse de la fereastră, gândindu-se la bărbatul pe care-l întâlnise cu câteva zile în urmă în stația de autobuz.

- Ce ții acolo?

Uitându-se cercetător la siluetele din beznă care tocmai deschideau larg ușa garajului, Renfrew întârzie răspunsul:

- Scule, lucruri vechi. Eu...

- Mâncare! exclamă Marjorie. Conservele mele sunt depozitate acolo. Și cutiile cu alimente.

- Asta caută, spuse Markham cu convingere.

- Nomazii de la fermă, murmură Renfrew în barbă. Marjorie, cheamă poliția.

- Of, Doamne! murmură ea fără să se clinească.

- Hai odată!

John o îmboldi ușor.

- Mă duc eu, zise Jan repede și alergă în hol.

- Să-i punem pe goană, sugeră Markham.

Fără să stea mult pe gânduri, apucă vătraiul de lângă șemineu.

- Nu, zise Renfrew, poliția are să...

- Până la sosirea poliției tipii ăștia vor fi departe, îl lămurii Markham. Porni grăbit spre ușă și o deschise. Să mergem!

- Ar putea fi înarmați, îl preveni Peterson.

Markham se năpusti afară și ajunse pe peluză. Renfrew era în spatele lui.

- Hei! se auzi un strigăt din garaj. Scarper!

- Hai! strigă Markham.

Alergă spre hăul întunecat al garajului. Distinse silueta unui bărbat aplecat, încercând să ridice o ladă din carton. Alți doi cărau diverse lucruri. Când Markham veni peste ei, avură un moment de ezitare. Ridică vătraiul și strigă spre cei din casă:

- Hei, John! Ți-ai luat pușca?

Bărbații înghețară. În clipa următoare, doi dintre ei o zbughiră pe alee. Greg țâșni înainte și ajunse între ei și poartă. Se auzi un şuierat puternic când învârti vătraiul prin aer. Bărbații se opriră, apoi se dădură încet înapoi, privind spre gardul viu ce mărginea curtea.

Renfrew se repezi spre cel de-al treilea. Omul făcu un pas lateral și se strecură pe lângă John. În același moment, Cathy Wickham coborî scările terasei, iar Renfrew alunecă pe iarba umedă. „Iisuse!”, făcu el. Bărbatul se îndepărtă în goană, privind în spate. Încercând să distingă siluetele întunecate de pe peluză, Cathy Wickham se opri în mijlocul aleii. Bărbatul se ciocni de ea. Se prăbușiră amândoi pe pavaj.

Markham continua să agite vătraiul în față. Hoții păreau paralizați la auzul şuieratului amenințător. Din cauza întunericului nu-și puteau da seama cât de aproape era. Nici Markham nu reușea să aprecieze distanța. *Armatele neștiutoare se încaieră noaptea*, se gândi el febril. Să atace?

- Prietenul vostru a încasat-o, strigă el limpede.

Ceilați se întoarseră să vadă. O fâșie de lumină gălbuie se răsfrânse din cadrul ușii, strălucind umed pe peluză. Profitând de ea, Renfrew îl apucă pe bărbatul căzut și-l ridică în picioare, spunând:

- Ce cău?...

Markham veni tiptil și îl lovi puternic pe altul în fluierul piciorului.

- Aoleu! Individul lovit se prăbuși. Tovarășul lui îl văzu pe Markham apărând din întuneric și se dădu înapoi. Se întoarse brusc și porni să traverseze peluza în fugă. Markham încercă să-i păstreze pe amândoi în câmpul lui vizual. Doi doborâți, urma al treilea.

- Fii atent, Greg, asta are cuțit! strigă Cathy Wickham.

Bărbatul se întoarse, parcă fascinat de conul de lumină albă ce cădea în centrul peluzei. În mâna lui strălucea ceva metalic.

- Tipule, dă-te la o parte, spuse el cu o voce guturală.

Markham continuă să înainteze spre el.

Văj, văâj. Șuieratul îi distrase atenția. Apăru și Ian Peterson călcând apăsător.

- Lasă-l să se ducă! îi strigă el lui Markham.

- La dracu, nu! răspunse Markham nepăsător.

- N-are rost să te expui...

- I-am prins, insistă Markham.

- Unul încearcă să scape! țipă Cathy Wickham. Bărbatul care căzuse pe alee se furișa greoi către gard. Când o auzi pe Cathy dându-l de gol, porni să alerge șchiopătând către poartă și sări peste ea.

- La naiba! exclamă Markham necăjit. Trebuia să-l blocăm.

- Să lăsăm scenele melodramatice, strigă Peterson împăciuitor. Curând va sosi și poliția.

Markham aruncă o privire spre Renfrew.

- Eric! răcni cel înarmat. Du-te!

Cei doi bărbați se mișcară brusc, înainte ca Markham să poată înțelege semnalul. Prizonierul lui Renfrew se smulse din strânsoare și goni înapoi spre garaj. Markham porni în urmărirea lui, dar omul dispăru înăuntru. Markham ezită. Nu vedea nimic. Hoțul reapăru pe neașteptate, ca o umbră. Markham zări ceva lung în mâna lui. Se dădu înapoi prudent. Îl văzu pe bărbatul înarmat retrăgându-se spre poartă. O manevră elementară ca să-i distragă atenția. Umbra mai făcu un pas în lumină și încercă să-l lovească pe Markham în cap cu o greblă. Markham se aplecă și sări înapoi.

- Iisuse, să vină cineva...

Amândoi bărbații alergară în direcția porții. Unul dintre ei se întoarse și aruncă grebla spre Markham care se feri într-

o parte, scăpând de lovitură.

- Ticăloșilor! strigă el și azvârli cu vătraiul după ei.

Zgomotul pașilor se stinse în beznă.

- N-are rost să-i mai urmărim, spuse Renfrew care se afla alături de el.

- Lasă-i în seama poliției, Greg, îl aprobă Cathy Wickham.

- Bine, am înțeles, bolborosi el.

Se întoarseră în casă fără chef. După câteva momente de tăcere, toată lumea începu să sporovăiască despre incident. Markham observă că persoanele care rămăseseră înăuntru și priviseră din cadrul ușii aveau o altă perspectivă asupra detaliilor. Credeau că Renfrew îl doborâse pe unul dintre hoți, când de fapt omul așteptase momentul prielnic să scape. *Relativitatea experienței observatorului*, cugetă Markham. Încă mai găfâia după atâta alergătură și se simțea surescitat.

Auziră în depărtare o sirenă tânguindu-se pe două tonuri.

- Poliția, spuse Peterson precipitat. Târziu, ca de obicei. Uite ce e, eu o s-o șterg înaintea de sosirea lor. Nu vreau să-mi petrec restul nopții aici răspunzând la întrebări. Oricum, voi doi sunteți eroii. Mulțumesc pentru tratație și rămâneți cu bine.

Plecă grăbit, iar Markham îl urmări îndepărtându-se. Se gândi că la început reacționaseră necugetat, închipuindu-și că intrușii erau hoți. Nimeni nu ezitase, nimeni nu sugerase că ar putea fi vorba de vreo greșeală, de niște oameni care nimeriseră la altă casă decât a lor. Cu douăzeci de ani în urmă așa ar fi gândit. Acum însă...

Ceilalți, rămași în mijlocul camerei de zi, ridicară paharele pentru un toast. Sunetul sirenei se auzea tot mai aproape.

Iulie 1963

Gordon înțelese că va trebui să-și petreacă foarte multă vreme lucrând cu Cooper. Examenul de candidatură fusese un eșec greu de suportat. Trecuseră câteva săptămâni până ce Cooper își recăpătase încrederea în sine. Gordon se văzuse silit în cele din urmă să-l dăscălească părintește. Căzuseră de acord asupra unui program. Cooper urma să studieze teoriile fundamentale în fiecare dimineață, pregătindu-se astfel să încerce a doua oară. După-amiaza și seara avea să colecteze date. Până în toamnă va strânge suficientă informație pe care să o analizeze în detaliu, iar atunci, sub îndrumarea lui Gordon, se va prezenta din nou la examen, cu mai mult curaj. Cu puțin noroc, la începutul iernii teza va fi aproape terminată.

Cooper ascultase, încuviințase tăcut, fără comentarii. Uneori părea deprimat. Datele se acumulau normale, fără cusur: nici un semnal.

De fiecare dată când citea însemnările de laborator ale lui Cooper și vedea curbele cumiști, liniștitoare, Gordon se simțea descurajat. Se putea ca efectul să apară și să dispară chiar așa? De ce? Cum? Sau Cooper dădea deoparte rezonanțele care nu se încadrau în teza lui? Dacă porneai convins că nu cauți ceva anume, atunci exista posibilitatea să nu găsești nimic.

Însă Cooper consemna totul în caietele lui, așa cum trebuie să procedeze orice experimentator care-și merită numele. Notațiile, deși greu de descifrat, erau mereu complete. Gordon le verifica zilnic, căutând pete albe sau ștersături. Nimic nu părea în neregulă.

Cu toate acestea, își aminti de fizicienii din anii treizeci, care bombardaseră diferite substanțe cu neutroni. Își montaseră cu mare atenție contoarele Geiger astfel încât, imediat ce tirul de neutroni se oprea, se închideau și contoarele, pentru a elimina sursele care puteau introduce erori în experiment. Dacă ar fi lăsat contoarele să funcționeze în continuare, ar fi descoperit că unele substanțe emiteau particule de energie înaltă multă vreme după aceea; cu alte cuvinte, radioactivitate indusă

artificial. Fiind însă precauți, le scăpase elementul-surpriză și pierduseră Premiul Nobel.

Numărul din iulie al revistei *Physics Today* avea în secțiunea „Cercetare și Descoperire” un articol despre rezonanța spontană. Apăreau și câteva date preluate din lucrarea publicată în *Physical Review Letters*. Lakin era citat pe larg. Efectul, spunea el, „promite să ne arate un nou tip de interacțiune care poate apărea în cazul compușilor de tip III-IV, precum antimoniura de indiu, și probabil în *toți* compușii dacă experimentele sunt destul de sensibile pentru a înregistra acest efect.” Nu se făcea nici o mențiune privind corelările evidente între momentele când se înregistrau rezonanțele spontane.

Gordon se hotărî să atace din nou „rezonanța spontană”. Ideea mesajului i se părea logică – ea măcar conținea *ceva* – însă riposta colegilor săi nu putea fi ignorată. De acord, poate că nu se înșelau. Poate că o serie de coincidențe bizare îl făcuseră să creadă că în anumite intervale existau cuvinte codificate. În acest caz, care *era* explicația? Lakin se temea că ideea mesajului va arunca în umbră întreaga problemă. Bine, să admită că Lakin avea dreptate. La fel și *toți* ceilalți. Atunci ce altă explicație se putea găsi?

Lucră vreme de câteva săptămâni, căutând soluții. Teoria care stătea la baza experimentului original al lui Cooper nu era din cale-afară de profundă; Gordon revizui totul, cântări ipotezele, refăcu integralele, verifică fiecare etapă. Se detașară câteva idei noi. Le studie pe rând, detaliindu-le până la ecuațiile primare și la estimările privind ordinul de mărime. Teoria anterioară renunțase la câțiva termeni matematici; îi studie și pe aceștia, căutând rezolvări în care ei și-ar fi putut pierde dintr-odată calitatea de elemente neglijabile, dând totul peste cap. Se părea că nimic nu corespundea pretențiilor lui. Reciti lucrările originale, sperând să găsească pe neașteptate vreun indiciu. Pake, Koninga, Overhauser, Feher, Clark... Lucrările erau clasice, de neclintit. Nu ofereau nici o scăpare miraculoasă din chingile teoriei arhicunoscute.

Se afla la birou și, așteptându-l pe Cooper, urmărea desfășurarea unui calcul, când sună telefonul.

- Doctor Bernstein? se auzi vocea secretarei de la

Catedră.

- Îhâm, răspunse el distrat.
- Profesorul Tulare ar dori să vă vadă.
- Da, desigur. Tulare era actualul președinte. Acum, Joyce?
- Acum, dacă vă convine.

Când Joyce îl conduse în încăperea lungă rezervată pentru primiri, președintele citea ceva ce lui Gordon i se păru a fi un dosar de personal. Evenimentele confirmară curând că nu se înșelase.

- Pe scurt, începu Tulare, trebuie să-ți spun că încadrarea ta... Aăă... A dat naștere la unele controverse.

- Credeam că e un lucru normal. Vreau să zic...

- În mod obișnuit, așa este. Catedra se întrunește doar pentru a lua în discuție acordarea statutului de definitivat sau promovarea în funcția de profesor.

- Aha.

- Pentru a urca o treaptă de merit, ca în cazul tău, de la profesor-asistent treapta a II-a la profesor-asistent treapta a III-a, nu e nevoie de votul întregii catedre. De obicei îi consultăm pe cei cu vechime din grupul candidatului, în cazul tău cel de rezonanță de spin și de starea solidului, pentru a-și spune părerea. Mă tem că...

- Lakin și-a folosit dreptul de veto, da?

Tulare ridică ochii alarmat:

- N-am spus asta.

- Dar ați avut intenția.

- Nu voi discuta despre comentariile individuale. Tulare păru neliniștit o clipă, apoi, rezemându-se de spătar, studie vârful creionului de parcă acolo ar fi găsit soluția salvatoare. Cu toate acestea, îți dai seama... Evenimentele... din ultimele luni nu au inspirat încredere colegilor de catedră.

- Am bănuț.

Tulare începu să facă o serie de considerații privind credibilitatea științifică și menținu discuția pe un teren sigur, dar confuz. Gordon se mulțumi să asculte, sperând că va învăța ceva din spusele lui. Tulare nu era tipul de administrator rigid, îndrăgostit de propria-i voce, iar această predică reprezenta mai curând un mecanism de autoapărare decât o dojană. În ciuda curajului ostentativ de

mai devreme, Gordon simți că încep să i se taie picioarele. Era vorba de ceva grav. O treaptă de merit reprezenta ceva obișnuit; doar cazurile problematice întâmpinau greutate. Marea încercare era saltul de la profesor-asistent la profesor-asociat, care însemna deja titularizarea definitivă. Gordon începuse ca profesor-asistent I și fusese avansat în decurs de un an, ceea ce însemna foarte repede; majoritatea membrilor catedrei stăteau câte doi ani la fiecare treaptă. Imediat ce ajungea asistent III putea fi promovat asociat I, deși procedura tipică era asistent IV înainte de a sări la titularizare. Acum însă nu va face pasul normal de la II la III la termen. Asta ar putea dăuna șanselor lui când avea să fie discutat și analizat definitivatul.

Dacă la început avusese o senzație de frig la picioare, acum ea i se cuibări și în piept când Tulare continuă:

- Desigur, trebuie să fii atent la tot ce faci în *orice* domeniu de activitate, Gordon, și continuă să-i vorbească despre precauția pe care trebuie să o dovedească fiecare om de știință, datoria de a ridica la rangul de calitate scepticismul față de propriile sale rezultate. Apoi, lucru incredibil, Tulare începu să povestească despre Einstein și agenda lui, care se încheia cu următoarele cuvinte: „Mă îndoiesc. N-am avut decât două sau trei idei bune toată viața.” Sincer înveselit, Tulare lovi cu palma în tăblia biroului, ușurat la gândul că fusese în stare să transforme o discuție dificilă în ceva hazliu.

- Vezi tu, Gordon, încheie el, nu *orice* idee este cea bună.

Gordon se strădui să zâmbească. Și el le spusese această anecdotă lui Boyle și familiei Carroway, care îl ascultaseră și râseseră. Fără îndoială că o știau. Îl trataseră cu îngăduință, ca pe un membru mai tânăr al catedrei care trebuie să le fi părut un bufon.

Se ridică. Picioarele îi erau ciudat de nesigure. Descoperi că respira precipitat, dar nu putea descoperi cauza.

Bolborosi ceva și plecă. Știa că ar trebui să-l preocupe treapta de merit; dar pentru moment nu se putea gândi decât la cei doi Carroway, la zâmbetele lor și la nemărginita lui nerozie.

7 IULIE 1963

În timpul verii, ritmul zilelor li se schimbă. Penny începu să doarmă până mai târziu, iar Gordon descoperi că se trezea înaintea ei. Hotărî să respecte cu religiozitate programul de exerciții fizice din primele ore ale dimineții, când Plaja Windansea era pustie. Nu-i plăcea să le facă acasă, mai ales dacă Penny se afla prin preajmă. Prefera să coboare pe nisipul alb, spălat de marea, în vreme ce lumina soarelui inunda Muntele Soledad dinspre est. Apoi alerga cât de departe putea pe plajă. Pe măsură ce soarele se înălța pe cer și umbrele se micșorau, fiecare golfuleț devenea o lume aparte. Broboanele sclipitoare de sudoare se răceau în umbra albastră, iar aerul de lângă ocean avea o greutate lichidă, aproape palpabilă. Respira sacadat și picioarele stabileau un ritm *dum-dum-dum* ale cărui vibrații le simțea trecându-i prin oase, producând în această atmosferă un zgomot ciudat, ca acela al unor despicături de lemn căzând pe o podea din stejar. Tot astfel alergase și pe plajele murdare din New Jersey când era puști. După ce tatăl lui se îmbolnăvisese, unchiul Herbert îl ducea deseori acolo. Când Jersey se aglomera în miezul verii, unchiul Herb îl lua la plimbare în automobilul lui, un Studebaker, până în Long Island. Mama vorbea mereu despre cei care locuiau în această zonă, Oamenii Care Aveau Proprietăți Chiar pe Plajă, de parcă ar fi fost o altă specie. Prima oară când plecase împreună cu unchiul Herb, Gordon întrebese dacă vor vizita niște rude, sperând că avea vreo legătură, oricât de firavă, cu acei oameni mitici. Unchiul izbucnise într-un hohot de râs sacadat, lătrător, cum îi era obiceiul, și răspunsese gălăvit:

- Da, vreau să-l vizitez pe un anume Gatsby, nu știi? Lovise cu palma aripa mașinii, producând un sunet metalic, *zdrang*. Tot drumul până acolo Gordon ținuse mâna scoasă pe fereastra automobilului, iar briza văratcă stârnită de viteză îi mângâiasse părul de pe braț. În vara aceea și părul de pe corp era mai vizibil; Gordon îl comparase cu cel al unchiului Herb și constatasese că făcuse progrese remarcabile în ultimul an. Abia după alți șase ani a înțelese

enigmatică remarcă referitoare la Gatsby. Când citise romanul – ignorând cărțile lui Malamud pe care mama i le oferea insistent – nu-și mai amintea prea multe lucruri despre casele mari din Long Island, dacă vreuna dintre ele avea o lumină verde la capătul debarcaderului sau alte asemenea amănunte. Ținea minte că plajele de acolo erau înguste și stâncoase, o fâșie sărăcăcioasă pe care proprietățile mari dinspre interior o jinduiau. Nu prea avea ce să facă pe plajă. Copiii construiau castele de nisip pe care părinții le priveau aprobator din când în când, mijindu-și ochii peste marginea cărților în ediții ieftine și ferindu-și de strălucirea cețoasă, galben-albăstruie a soarelui. Dacă Long Island reprezenta un model, se surprinse el gândind, atunci viața celor care nu erau evrei era searbădă. Prin contrast, în vara aceea unchiul Herb îl dusesese la meciuri importante de box, lupte adevărate și crâncene, așa cum își închipuise și el că va fi viața. *Dum-dum*, suna ritmul pașilor, și Gordon revăzu pătratul alb al ringului, cele două siluete dansând și lovind, o directă și capul aruncat pe spate, arbitrul valsând în jurul celor doi bărbați, strigăte și fluierături și un miros sărat, înfierbântat, apropiat, emanat de mulțimea parcă lichidă a spectatorilor. „L-ai văzut pe băiatul ăla, Alberts, în rundul cinci”, spusese unchiul Herb la pauză, „parcă avea plumb în picioare. Semăna cu cineva care-și căuta pe jos nasturele de la cămașă. Phui!” Iar după verdict: „Ce arbitri! I-au acordat două reprize, ce-or fi având în loc de ochi? N-aș avea curajul să merg la vânătoare cu ei.” *Dum-dum-dum*, mirosul sărat al mulțimii dispăru, iar Gordon continuă să alerge în soarele care se ridica, aroma din nările lui era o briză marină de la mii de mile depărtare de Long Island, lovea cu pumnii în față în timpul alergării, lovituri de jos, laterale și scurte în propriul lor ritm, picioarele se mișcau sincron cu brațele, gâfâia greoi, urmărind un chip inform și neclar care apoi se materializă, semăna cu Lakin, și Gordon își dădu seama în același moment că dăduse două dintre cele mai bune lovituri ale sale, o eschivă și o directă la stomac, apoi o lovitură scurtă, rapidă și recepționată în plin, apoi altele și altele, începu să alunge din minte fața cețoasă, dar o mai păstră puțin pentru a o izbi scurt de trei ori, pumnii trecură prin imaginea lăptoasă, capul zvâcni spre spate, o dată, de

două ori, de trei ori, *buf-buf-buf*, așa, unchiul Herb îl dusesse în diverse locuri în vara aceea când tatăl său se agăța de viață, să-l facă pe băiat să se gândească la altceva – Gordon mai execută trei directe în aer fără să știe în ce lovește – mintea invadată, daa, de lupte și plaje și cărți în vreme ce tata nu scotea o vorbă, doar zâmbea când îi vorbea cineva, niciodată nu se plângea, se târa departe de toți pentru a muri, așa cum obișnuiau membrii familiei

Bernstein, discret, fără zbuluciu, fără ca altcineva să răspândească vestea, nu le stătea în obiceiul Bernsteinilor, *buf-buf-buf*, plaja nisipoasă încălzindu-se acum sub tălpi, sudoarea în ochi, înțepându-l, tulburând contururile dimineții, iritându-i gâtul. Iisuse, ce departe ajunsese! Aici stâncile erau înalte. Alergase cu îndârjire pe lângă cheiul Scripps și de-a lungul plajei Black, o porțiune lungă și pustie de sub parcul Torrey Pines. Alergând prin zona aceasta umbrită, își șterse sudoarea din ochi și își dădu brusc seama că era cât pe ce să se împiedice de ceva. Gândindu-se că era un câine adormit, făcu un salt, continuă să alerge instinctiv și privi peste umăr. Un cuplu. Picioare răsfirate. Călcâiele femeii îndreptate spre cer. Albul a patru ochi larg deschiși. *Doamne*, se gândi, dar, într-un anume fel, nu-l deranjase prea mult. Ideea venea logic: plajă pustie, cuplu excitat, frumos răsărit de soare, aromă sărată. Să le lase timp să-și isprăvească *dum-dum-dum-ul*. Sigur că era mai plăcut să termine alergarea cu imaginea asta în minte decât cu aceea a mutrei albicioase a lui Lakin, socoti Gordon puțin amețit. Lakin reprezenta o problemă pe care n-o putea rezolva și probabil, înțelese el, tocmai de aceea parcursese o asemenea distanță, extenuându-se astfel încât să nu tragă un pumn adevărat într-un chip real. Poate că da, poate că nu. Împărțasea disprețul pe care-l afișa unchiul Herb față de analizele prea adânci. Doar puțorii aveau obiceiul să-și facă probleme din pricina unor asemenea întâmplări, daa. Gordon zâmbi, își umezi buzele cu limba și mai azvârli în față două directe, despicând aerul atoateiertător.

Saul Shriker îl căută pe la mijlocul lui august. Își terminase observațiile asupra lui Hercules 99, folosind

radiotelescopul de la Green Bank. Rezultatele erau negative. Din bolboroseala interstelară nu se detașa nici un semnal coerent. Gordon îi sugera să folosească frecvențe mai înalte și benzi mai înguste. Saul îi spuse că încercase câteva. Neavând ce să arate după atâtea eforturi, nu mai putea obține timp de acces la instrument. Proiectele obișnuite de cercetare deveneau prioritare. Discutară câteva minute despre eventuale soluții alternative, dar nu găsiră nici una. Grupul de la Cavendish respinsese cererea lui Saul de a folosi mai departe telescopul. Saul îi adresa câteva cuvinte de îmbărbătare, iar Gordon aprobă mecanic. După ce Saul închise, Gordon simți o decepție pe care n-o anticipase. Înțelese că, fără a recunoaște în sinea lui, își pusese toate speranțele în ideea radioascultării. În aceeași seară, când se întâlni cu Penny să ia masa la Buzzy's, nu aduse vorba de telefon. A doua zi îi trimise o scrisoare lui Saul, rugându-l să nu publice nici un rând despre cercetarea radio. „Să așteptăm până când apare ceva pozitiv”, își motivă el rugămintea. Dar mai mult decât atât, Gordon voia să păstreze discreția. Poate că totul va dispărea. Poate că va fi dat uitării.

Când ajunseră pe Plaja Scripps, Gordon rămase pe nisip și o urmări cu privirea pe Penny, care se îndrepta cu surful spre valuri. Cam asta făcea în ultima vreme: stătea, se gândea, îi lăsa pe alții să se bucure din plin de vară. Lui îi plăcea să alerge pe plajă, deși știa că ar trebui să încerce și el să plutească pe valuri, mai ales că acum avea pe cineva dornic să-l învețe. Totuși, ceva îl reținea. Se uita lung la doamnele din La Jolla care se bronzau metodic și ajunsese să recunoască mai multe feluri: cele care munceau în aer liber aveau încheietura din spate a genunchilor albă, în vreme ce obișnuitele plajelor căpătau o nuanță ciocolatie uniformă, o desăvârșire care se obținea cu multă răbdare.

Penny ieși din apele rostogolitoare cu planșa lipită de șold și cu părul despletit șiroind. Se lăsă jos lângă el, își stoarse părul și aruncă o privire fugară spre chipul lui împietrit într-o expresie hotărâtă.

- Gata, spuse ea decisă, a sosit vremea să te confesezi.
- Să mă confesez cui?
- Lui *bunelu'*. Gordon, vino-ți în fire. Parcă ești o momâie,

și nu-ți stă bine.

Gordon se mândrise dintotdeauna cu abilitatea lui de a spune lucrurilor pe nume; acum descoperea că bâjbâia în căutarea cuvintelor potrivite.

- Vezi tu, m-am uitat prin ziarele și revistele de la bibliotecă. De astronomie, mai precis. *Mercury, Scientific American, Science News...* Cele mai multe n-au reacționat deloc, *ignorând* declarația de presă a lui Saul. Altele, care o menționează, nu reproduc desenul. Nici unul nu dă coordonatele lui Hercules.

- Atunci publică-le tu.

- N-ar folosi la nimic, spuse Gordon clătinând din cap.

- De când ai început să te simți atât de depășit?

- De la zece, recunosc Gordon, sperând să schimbe subiectul discuției, când am început să-mi dau seama că nu-s Mozart.

- Aha!

- Eram unul dintre miturile americane, prăpăditul de patruzeci și patru de kilograme. Ți-amintești de reclamele alea cu Charles Atlas? Când mă duceam la plajă, bătașii nu-mi aruncau nisip în ochi, mi-i învinețeau. Se elimina astfel intermediarul.

- Îhî! Penny îl privi atent, cu o expresie concentrată. Știi că de o lună încoace asta e primul lucru pe care mi-l spui despre povestea ta cu Saul?

Gordon ridică din umeri.

- Nu-mi spui nimic din ce se întâmplă!

- Nu vreau să te amestec într-atât, încât oamenii să te întrebe și pe tine. Asta ca să nu fii obligată să mă aperi în fața prietenilor. Sau să ai de-a face cu nebuni.

- Gordon, prefer să știu ce se petrece. Serios. Dacă va trebui să discut cu cei de la UCLJ, n-am să pot broda nimic credibil.

Gordon ridică iar din umeri.

- Mare scofală! S-ar putea să plec de la UCLJ.

- *Poftim?*

Îi povesti despre promovarea lui ratată.

- Ascultă, conchise el, numirea e întotdeauna cu două tăișuri. Se poate întâmpla să pleci dacă treburile nu merg cum trebuie. Ți-am explicat asta. Am întors-o pe toate fețele.

- Da, bine, *sigur...* Penny înlemnise cu privirea ațintită spre La Jolla Point. Vreau să spun, până la urmă, dacă nu publici...

- Am publicat, murmură el cu jumătate de gură, încercând să se apere.

- Atunci de ce?

- Neînțelegerea cu Lakin. Nu pot face muncă de cercetare într-un grup în care sunt doi tipi ca Feher și Schultz, să zicem, și unul cu care am mereu frecuşuri, Lakin. Personalitățile noastre...

- Credeam că oamenii de știință se ridică deasupra micilor meschinării. Așa mi-ai spus cândva.

- Acum e mai mult decât o neînțelegere, nu-ți dai seama?

- Oo!

- Lakin e cam de modă veche. Sceptic. Își închipuie că încerc în mod deliberat să-i fac necazuri. Începu să numere motivele pe degete: îmbătrânește și probabil se simte nesigur. La naiba, *habar n-am*. Dar nu pot lucra într-un grup dominat de un tip ca el, ți-am mai spus asta.

- Aha. Deci până la urmă am discutat, nu-i așa? Întrebă ea cu o voce în care se simțea o nuanță de nesiguranță.

- Of, Doamne!

- Mă bucur că te sfătuiești cu mine în toate în problemele *tale*.

- Uite ce e... Își azvârli brațele în lături cu un gest larg. Nu știi ce voi face. Ziceam și eu așa.

- Asta înseamnă să plec din La Jolla, din California, unde am trăit toată viața? Dacă pui problema așa, lasă-mi câteva clipe de gândire, bine?

- Da. Sigur.

- Dar mai poți rămâne aici? E hotărârea ta?

- Da. Vom decide împreună.

- Bun. Cinstit și pe față? Deschis? Fără să-ți rezervi dreptul de veto?

- Omul și votul.

- Tocmai de asta mă temeam.

- Atunci *persoana* și votul.

- Așa mai merge.

Gordon se întinse și deschise un număr mototolit din revista *Time*, ridicându-l în dreptul ochilor ca să și-i

ferească de soare. Încercă să alunge soluțiile care-i clocoteau în minte, concentrându-se asupra unui articol din secțiunea științifică. Era vorba despre lansările planificate ale misiunilor Apollo spre Lună. Citi cu o încetineală dureroasă; deceniul de lectură a limbajului dens al fizicii îl obligase să piardă din viteză. Pe de altă parte, îl determinase să fie mai atent la stil. Încetul cu încetul, ajunsese să simtă că simplitatea degajată din *Time* mai mult ascundea decât dezvăluia. Tocmai cugeta la acest aspect, când o umbră îl acoperi.

- Mi s-a părut că vă recunosc, se auzi o voce guturală de bărbat.

Gordon ridică ochii. Lumina orbitoare a soarelui îl sili să strângă din pleoape. Era Cliff, în costum de baie, cu un pachet cu șase cutii de bere sub braț.

Gordon încremeni.

- Credeam că locuiești în nordul Californiei.

- *Hei, Cliffie!* Penny se rostogolise cu fața în sus și-l văzuse. Ce faci aici?

Se ridică în capul oaselor. Cliff se lăsă pe vine, măsurându-l precaut pe Gordon.

- Mă plimbam. E ziua mea liberă. Mi-am găsit o slujbă în Oceanside.

- Și ne-ai văzut? Întrebă Penny bucuroasă. De când ești aici? Trebuia să mă cauți.

- Da, spuse Gordon sec, ce coincidență neobișnuită.

- De mai bine de-o săptămână. De două zile am slujba asta.

Cliff se lăsă jos fără să se așeze, ținând berea între picioare. Fesele lui se aflau doar la câțiva centimetri deasupra nisipului. Gordon își aminti că văzuse un japonez stând în poziția asta ore în șir, undeva într-un film. Era o atitudine curioasă, ca și cum Cliff nu dorea să li se alăture pe deplin.

Penny continuă să sporovăiască, dar Gordon n-o asculta. Studie dezinvoltura trupului bronzat și căută ceva prin minte, ceva care să explice această coincidență cam trasă de păr. Nu putea crede în ea, desigur. Cliff știa că Penny face surfing, iar asta însemna că trebuia să caute plaja cea mai apropiată și potrivită. Singura chestiune de real interes era dacă și Penny știuse că așa avea să se întâmple.

Gordon nu reuși să deslușească nici un semn secret între ei, nici un zâmbet vag și inexplicabil, nici gesturi, nici note false. Dar asta era - nu se pricepea să recunoască asemenea semne. Și, pe măsură ce-i urmărea discutând cu o grație calmă, deveneau tot mai asemănători, cunoscuți dintr-o mie de filme și afișe publicitare pentru țigări. Dar și foarte stranii. Gordon rămase așezat, alb ca burta unui pește în comparație cu trupurile lor bronzate, ca un obiect din alabastru murdar și moale, cu smocuri negre de păr. Se simți cuprins treptat de un val tulbure, de o senzație pe care, oricât s-ar fi străduit, nu o putea defini. Nu-și dădea seama dacă era vreun joc viclean, bine pus la punct de cei doi, dar dacă era...

Gordon țâșni brusc în picioare. Penny îl privi fix. Văzând expresia rigidă de pe chipul lui, întredeschise buzele, să-i vorbească. Gordon se zbătu, căutându-și cuvintele, ceva care să umple hăul dintre acceptare și bănuială, ceva pur și simplu potrivit, și în cele din urmă bolborosi:

- Nu mă băgați în seamă.
- Hei, amice, eu...
- Jocuri de creștini.

Simțindu-și chipul înfierbântat, Gordon flutură o mână în semn de respingere. Replica fusese mai amară decât voise.

- Gordon, ce-i cu tine, zău... Începu Penny, însă el se întoarse cu spatele și începu să alerge cu pași mărunți.

Ritmul îl prinse aproape imediat. Auzi vocea lui Penny ridicându-se peste zgomotul valurilor ce se spărgeau, dar era firavă și se stinse când se îndepărtă. *În regulă*, se gândi el, *n-a fost un final măreț ca în Gatsby, dar m-a ajutat să scap din situația asta, care...*

Fără să mai isprăvească fraza, fără să se mai gândească la ce se întâmplase, alergă spre dealurile din depărtare.

6 august 1963

- Mă gândesc să trec în industrie, îi spuse lui Penny într-o seară, în timpul cinei.

Făcuseră deja schimb de impresii despre ce se petrecuse peste zi, lucru ce devenise un ritual lipsit de profunzime. Gordon refuza să comenteze întâlnirea de pe plajă, respingea ideea de a-l invita pe Cliff la un pahar și simțea că replierea aceasta va rezolva problema o dată pentru totdeauna. Abia dacă îi trecea prin minte că refuzul lui era cauza conversațiilor curioase de sălcii pe care le avea cu Penny.

- Ce să înțeleg prin asta?

- Să lucrez într-un laborator de cercetare al vreunei companii. GE, Bell Laboratories...

Se lansă într-o tiradă laudativă la adresa avantajului de a munci într-un loc unde rezultatele contau, unde ideile se transformau repede în aparatură. În realitate, nu credea că laboratoarele industriale erau superioare grupurilor universitare, însă posedau o anume aură ispititoare. Acolo lucrurile se desfășurau mai rapid. Tehnicienii și asistenții se găseau din belșug. Salariile erau mai mari. Pe de altă parte, ținea la artificialitatea inevitabilă a omului de știință care știa că dincolo de viața universitară putea duce un trai tihnit. Nu doar o *slujbă*, ci și o *căutare*. Adevărata cercetare, și încă plătită îndestulător. Probabil și ceva pe lângă munca de laborator; avea exemplul lui Herb York care oferea consultanță în „proiecte de apărare” și în teorii nebuloase privind dezarmarea. El susținea că guvernul făcea uneori apel la gândirea științifică și limpede.

- Gordon, asta-i o prostie copilărească.

- Ce? Vorbele ei îl debusolară o clipă.

- Tu nu vrei de fapt să lucrezi pentru o companie.

- Ba mă gândesc foarte serios...

- Tu vrei să fii profesor. Să faci cercetare. Să ai studenți. Să îți prelegeri. Vorbește gura fără tine.

- Zău?

- *Sigur*. Când totu-ți merge ca lumea, dimineața te scoli fredonând, iar seara, când te întorci, faci la fel.

- Supraapreciezi plăcerile slujbei.
- Nu le *supraapreciez* câtuși de puțin. Văd ce înseamnă profesoratul pentru *tine*.

- Mm!

Pierzându-și din avânt, recunosc supărat în sinea lui că Penny îl cunoștea foarte bine.

- Așa că, în loc să vorbești fără rost despre o cale de salvare temporară în industrie, ar trebui să *faci* ceva.

- De exemplu?

- Ceva *deosebit*. Schimbă pozițiile lui x, y și z. Încearcă...

- Altă cale de atac, termină el fraza.

- Exact. Dacă studiezi problemele din alt unghi... Tăcu brusc, ezită, apoi continuă cu convingere: Gordon, îți spun eu ce s-a întâmplat acolo cu Cliff. Ți-aș putea explica în detaliu, ca să te liniștești, dar nu sunt sigură că o să mă crezi.

- Hm.

- Să ții minte un lucru, Gordon: nu sunt proprietatea ta. Nici măcar nu suntem căsătoriți, pentru numele lui Dumnezeu!

- Asta te frământă?

- Pe *mine*? *Doamne, tu ești* acela care...

- Păi, dacă-i așa, poate că ar trebui să discutăm despre asta, să vedem...

- Gordon, stai puțin. La început, când ne-am instalat împreună, am căzut de acord să vedem dacă merge, asta-i tot.

- Sigur. Sigur. Dădu din cap convins, uitând cu totul de mâncare. Eu vreau, dar dacă tu recurgi la jocuri dintr-astea cu Cliff - și a fost o copilărie, Penny, să aranjezi întâlnirea aceea, o copilărie... Eu sunt gata să discutăm despre asta, înțelegi, hm, să ne...

Penny ridică mâna, cu palma îndreptată spre el.

- Nu, stai o clipă. Două amănunte, Gordon. Le numără pe degete. Unu: n-am aranjat nici o întâlnire. Cliff ne căuta, probabil, dar eu habar n-am avut. Ce dracu', nici măcar n-am știut că e în oraș. Doi: Gordon, crezi că dacă ne căsătorim rezolvăm ceva?

- Păi, eu am senzația că...

- Pentru că eu nu vreau, Gordon. Nici prin gând nu-mi trece să mă căsătoresc cu tine.

Scăpă din îmbrățișarea înăbușitoare de miez de vară a metroului și ieși în căldura nu mai puțin sufocantă de pe 116th Street. Intrarea și ieșirea erau construite relativ recent. Își amintea ca prin ceață de o arcadă din fier forjat care, prin anii cincizeci, le permitea studenților să pătrundă în adâncimile pline de vuiet. Era așezată între două culoare de trafic rapid, exercitând un bruiat darwinian și precis al concentrării mintale asupra altor probleme nepotrivite situației. Studenții ale căror gânduri erau acaparate până la saturație de Einstein sau Mendel și Hawthorne se trezeau aici că traiectoriile de deplasare le erau brutal modificate de automobile Hudson, DeSoto și Ford.

Gordon porni de-a lungul străzii, aruncând o privire la ceas. Refuzase să țină un seminar pe tema asta, prima întoarcere la Alma Mater de când își luase doctoratul; cu toate acestea, nu voia să întârzie la întâlnirea cu Claudia Zinnes. Era o femeie amabilă care scăpase cu greu din Varșovia ocupată de naziști, dar își aminti de nemulțumirea cu care îi privea pe studenții întârziați. Trecu grăbit pe lângă South Field. În stânga lui câțiva studenți se strânseseră pe scările Bibliotecii Low. Gordon se îndreptă spre clădirea unde se afla catedra de fizică, transpirând de efortul cerut de greutatea valizei diplomat de culoare cafenie. I se păru că recunoaște un chip familiar într-un grup de studenți.

- David! Hei, David! strigă el.

Dar bărbatul se întoarse iute și porni în direcție opusă. Gordon ridică din umeri. Poate că Selig nu voia să discute cu un fost coleg; întotdeauna se purtase ciudat.

Dacă se gândea mai bine, totul i se părea nițel ciudat, ca o fotografie ușor retușată a unui prieten. În lumina puternică a zilei de vară, clădirea arăta ceva mai murdară, oamenii șterși și palizi, rigolele ceva mai pline cu gunoarie. La o intersecție mai încolo, un bețiv tândălea pe un prag, sorbind din ceva ținut într-o pungă de hârtie cenușie. Gordon mări pasul și se grăbi să intre. Probabil că stătuse prea mult în California; tot ceea ce nu era proaspăt și nou i se părea terfelit.

Claudia Zinnes nu se schimbase deloc. Avea aceeași privire inteligentă, distantă și ușor ironică. Gordon își

petrecu după-amiaza cu ea; îi descrise pe larg experimentele, compară aparatura și tehnicile lui cu cele din laboratorul ei. Zinnes știa de rezonanța spontană, de Paul Shriffer și de celelalte. Fenomenul i se părea „interesant”, cuvântul standard care nu angaja pe nimeni cu nimic. Când Gordon o rugă să reproducă experimentul lui Cooper, la început ea respinse ideea. Era ocupată, avea prea mulți studenți, timpul de folosire a marilor magneți nucleari era rezervat, nu aveau bani. Gordon arată cât de mult semăna o instalație de-a ei cu propriul său aranjament din La Jolla; câteva modificări le-ar fi făcut identice. Zinnes se apără spunând că nu poseda un eșantion destul de bun de antimoniu de indiu. El scoase cinci mostre fără cusur, câteva plăcuțe cenușii: poftim, folosește-le cum dorești. Mirată, femeia ridică din sprâncene. Se trezi redevenind o persoană de existența căreia uitase – școlarul *yid*³² și insistent, sâcâindu-și profesorul ca să obțină o notă mai bună. Claudia Zinnes cunoștea tertipurile acestea la fel de bine ca și el dar, treptat, insistențele lui îi treziră interesul. Poate că, la urma-urmei, era ceva cu rezonanța asta spontană. Cine putea spune, mai ales că acum apele fuseseră tulburate atât de mult? Îl privi cu ochii ei căprui și calzi și spuse:

- Nu de asta vrei să fac eu verificările. Nu ca să limpezesc mișmașul ăsta.

Gordon dădu aprobator din cap: da, spera ca ea să descopere altceva.

- Dar – și aici un semn de avertisment – să lăsăm curbele să vorbească de la sine.

El zâmbi și glumi, totuși cu un sentiment bizar de teamă, retrăind zilele din studenție, dar până la urmă totul se legă și dădu roade. Claudia Zinnes trecu de la „probabil” la „când” și apoi, aparent fără să-și dea seama de această tranziție, făcu o programare la aparatura RMN pentru septembrie și octombrie. Se interesă de câțiva dintre foștii lui colegi de an, unde erau, ce slujbe aveau. Descoperi că nutrea o afecțiune sinceră față de tinerii care-i trecuseră prin mână și ieșiseră în lume. Când plecă, îl bătu pe braț și îndepărtă o scamă de pe haina lui jilavă.

În timp ce traversa South Field, Gordon își aminti spaima

³² Evreu (idiș) (n.tr.)

pe care o trăise de-a lungul celor patru ani lungi și grei. Columbia era impresionantă. Facultatea se bucura de faimă în întreaga lume, clădirile și laboratoarele impuneau respect. Niciodată nu bănuise că locul acesta ar putea fi asemuit cu o moară care macină sămânță vie și inteligentă, dornică și capabilă să conecteze circuite, să deseneze diagrame, să învârtă roțile amețitoare ale industriei. Niciodată nu-i trecuse prin minte că instituțiile puteau să se prăbușească sau să rămână în picioare din cauza toanelor câtorva indivizi, a câtorva porniri necontrolate. Niciodată. Religiiile nu propovăduiesc îndoiala.

Luă un taxi pentru a străbate orașul. Mașina zdrăngăni și se hurducă prin gropile de pe străzile lăturalnice, un contrast șocant față de bulevardele netede ale Californiei. Se bucura că Penny refuzase să-l însoțească; în cuptorul lunii august orașul nu era deloc la înălțime.

De când aduseseră vorba despre căsătoria lor, relațiile dintre ei deveniseră încordate. Poate că o despărțire de scurtă durată ar fi fost benefică. Poate ar fi fost bine să îngăduie subiectului să alunece încet în uitare. Gordon se uită insistent la mulțimea de chipuri care se perinda afară. Aici se simțea un zumzet pământesc, ce-i amintea de zgomotul pe care îl făcea metroul trecând pe sub Broadway. Duduitul răsunător și puternic i se părea ciudat de amenințător, îi sugera că alți oameni își vedeau de viața lor, absolut nepăsători la problemele de rezonanță nucleară sau la californienii enigmatice și bronzăți. Obsesiile rămâneau doar ale lui, nu deveneau universale. Își dădu seama că de fiecare dată când încerca să se concentreze asupra lui Penny, mintea lui o lua la goană, se refugia în cotloanele sigure ale confuziei pe care o năștea rezonanța nucleară. Ideea de a fi stăpân pe soarta lui se oprea aici.

Coborî din taxi pe strada pe care crescuse și lumina confuză a soarelui îl făcu să clipească. Aceleași pubele hodorogite care-și adăugau mirosul la acela al străzii, aceleași grilaje, același magazin de coloniale Grundweiss în colț. Tinere gospodine cu ochi negri legănându-și sacoșele, mânăndu-și de la spate copiii care sporovăiau fără încetare. Femeile erau îmbrăcate tradițional și singura aluzie la emancipare era rujul, care făcea gurile să pară mai

senzuale. Bărbații grăbiți, îmbrăcați în costume sobre, aveau părul negru tuns scurt.

Când ajunse acasă, mama îl aștepta pe palier, cu brațele larg deschise. Îl sărută pe fiul cel bun. După ce intră în bătrâna cameră de zi, cu vechile ei izuri ciudate, se simți invadat de amintiri. „Au pătruns în mobilă, în tapițerie, rămân cu noi până la moarte”, zise ea, ca și cum efluviile erau nemuritoare. Gordon hotărî să lase totul să curgă fără să intervină. O ascultă cum își deșartă rezerva de bârfe păstrate luni de zile, se uită la pozele de la logodna unor rude îndepărtate, apoi găti pentru el o „masă ca la mama acasă” – ficat tocat mărunț, *kugel* și *flanken*. Ascultară ritmuri de calypso la anticul aparat Motorola așezat într-un colț. Mai târziu coborâră în vizită la familia Grundweiss – „De trei ori mi-a zis: adu-l pe băiat la mine. O să-i dau un măr, cum făceam demult!” – și merseră după colț, salutând prieteni, discutând cu seriozitate statistici legate de cutremure, aruncând o minge către un grup de copii care se jucau pe un teren scăldat în lumina verii pe sfârșite. A doua zi, doar din cauza unei aruncări – „Îți dai seama?” – îl durea mâna.

Rămase încă două zile. Veni și sora lui, veselă, preocupată, dar ciudat de calmă. Sprâncenele ei negre se arcuiau la fiecare întorsătură a frazei și orice nouă schimbare de expresie desena paranteze fugare. Veniră în trecere mulți prieteni. Gordon se duse până pe 70th Street să cumpere vin californian pentru următoarele vizite, însă numai el bău mai mult de un pahar. Totuși, ceilalți discutau și glumeau la fel de animat ca la orice petrecere din La Jolla, dovedind că alcoolul era un stimulent inutil.

Doar mama se dovedi altfel. Epuiză destul de curând veștile despre cunoștințele din cartier, iar apoi lăasă greul conversației în seama fiicei sau prietenilor lui. Când era singură cu el vorbea puțin. Gordon se lăasă încet aspirat de acest vid. Apartamentul zumzăia de discuții pe vremea când era un puști, cu excepția ultimelor zile de viață ale tatei, iar tăcerea de acum îl speria. Îi povesti mamei despre lupta purtată în jurul lucrării lui. Despre Saul Shriver. (Nu, mama nu văzuse știrile de la TV, dar auzise. Îi scrisese, nu mai ținea minte?) Despre rezonanța spontană. Despre avertismentul dat de Tulare. Și, în cele din urmă, despre

Penny. Mama nu credea, nu voia, nu putea accepta că o fată, oricare fată, ar respinge un băiat ca fiul ei. Ce era în mintea ei de-i spusese așa ceva? Răspunsul acesta i se păru neașteptat de măgulitor; uitase ce bine se pricepeau mamele să întrețină vanitatea fiilor. Îi mărturisii că se obișnuise să creadă că el și Penny vor stabili o relație mai convențională („respectabilă”, îl corectase mama). Faptul că Penny nu gândea la fel venea ca o surpriză. Deci băiatului ei i se întâmplase ceva. Gordon încercă să-i explice. Mama scoase obișnuitele sunete încurajatoare.

- Probabil, nu știu, a fost ceva... Eu și Penny vrem să rămânem împreună acum, când totul se duce de răpă...

Dar nu asta dorise să spună. Își dădu seama că vorbele lui erau false imediat după ce le rostise. Însă mama se agăța de ele.

- Deci nu știe să deosebească binele de rău. Crezi că mă surprinde? Am încercat să-ți spun asta.

Nelămurit, Gordon clătină din cap în timp ce sorbea din ceai. Înțelese că nu avea nici un rost. Era complet răvășit și, dintr-odată, nu mai avu chef să discute despre Penny. Reîncepu să vorbească despre fizică. Mama agita lingurițele și ceainicul cu o energie reînnoită, apoi îi spuse zâmbind:

- Da, bună treabă, asta-ți lipsește acum. Arată-i ce-a *pierdut*.

Continuă pe aceeași temă mai mult decât avea Gordon chef să asculte. Simțea un imbold, o grabă tot mai mare de a abandona discuția aceasta confuză despre femei. În atmosfera apăsătoare, asculta vocea monotonă a mamei, dar gândul îi fugea la Claudia Zinnes. Efectuă în minte câteva permutări de cifre și aparatură. Tocmai își făcea unele planuri, când înțelesul frazelor mamei se lămuri: își închipuia că se va despărți de Penny.

- Poftim? bolborosi el.

Ea se exprimă cât se poate de clar:

- Păi, după ce fata aia te-a *respins*...

Urmă o discuție aprinsă, care-i aduse aminte de vechile comentarii, ora la care trebuia să se întoarcă acasă de la întâlnirea cu vreo fată, cum să se îmbrace și toate celelalte lucruri mărunte ce-l determinaseră în cele din urmă să-și caute o locuință numai a lui. Totul sfârși cu aceeași tristă

clătinare din cap și obișnuita replică: „Ești *fartootst* băiatule, *fartootst...*” Gordon schimbă subiectul și spuse că vrea să-i telefoneze unchiului Herb.

- E plecat în Massachussetts. A cumpărat un lot de pălării ieftine și a plecat acolo să le distribuie. Piața s-a prăbușit când Kennedy a refuzat să poarte pălărie, înțelegi, dar unchiul tău e de părere că bărbaților din New England le e frig la cap.

Mai făcu un ceai, apoi ieșiră la plimbare. Perioadele de tăcere se îndeseau. Gordon nu făcu nici o încercare să întrețină conversația. Mama fierbea din cauza lui Penny, vedea asta, dar se săturase. Putea să mai stea câteva zile, însă prelungirea muțeniei dintre ei era un semn prevestitor de bucluc. Rămase încă o noapte, o duse la teatru pe Broadway și încunună seara cu clătite flambate à la Henric al VIII-lea. În dimineața următoare prinse cursa de opt și jumătate a companiei United Airlines spre Coasta de Est.

28.

12 august 1963

Cooper se uită neîncrezător.

- Crezi că e de ajuns?

- Pentru moment, da. Cine știe? ridică Gordon din umeri. Poate chiar pentru vecie.

- Ar trebui să completez măcar unele dintre observațiile privind câmpul.

- Nu prezintă mare importanță.

- După ce mi-a făcut comisia, vreau să mă asigur...

- Datele suplimentare nu reprezintă un răspuns. Ai nevoie de lecturi privind problemele de bază, o analiză mai atentă a datelor, chestii dintr-astea. Nu doar cifre care rezultă din laborator.

- Ești sigur?

- Poți încheia experimentele chiar de mâine.

- Hm! Bine.

În realitate, Cooper putea să-și susțină poziția cu mai multe date. Cu toate acestea, Gordon detesta obiceiul de a efectua măsurători repetate pentru fiecare efect, în primul rând fiindcă imaginația era paralizată. După un timp, descoperirile nu făceau decât să confirme așteptările. Cum putea fi sigur că Albert Cooper culegea datele așa cum apăreau?

Acesta era un motiv plauzibil pentru a-l îndepărta pe Cooper de lângă instalația RMN, dar Gordon o făcu și cu alt gând. Claudia Zinnes va începe experimentele în septembrie. Dacă ea găsea ceva anormal, Gordon voia să lucreze în paralel.

Se întoarce acasă flămând. Penny mâncase deja și urmărea știrile de la ora 23.

- Vrei să-ți aduc ceva? strigă el din bucătărie.

- Nu.

- La ce te uiți?

- Marșul spre Washington.

- Poftim?

- Martin Luther King. Nu-mi spune că n-ai auzit.

Nu prea acorda atenție știrilor. Nu mai puse altă întrebare; dacă s-ar lansa într-o discuție pe teme politice cu

ea, n-ar face decât s-o stârneasă. De când se întorsese, Penny se purta cu o nepăsare studiată. Acesta era doar un armistițiu între ei, nu o pace.

- Hei, ridică el glasul în timp ce intra în camera de zi, luminată doar de licărul slab al ecranului televizorului. Iar nu merge mașina de spălat vase.

- Îhî. Penny nici nu întoarse capul.

- Ai dat telefon?

- Nu. *Fă-o și tu*, măcar o dată.

- Eu i-am chemat ultima oară.

- Ei bine, eu n-am de gând. Mi-e silă. Las-o să stea stricată.

- Tu-ți petreci mai mult timp cu ea.

- O să se schimbe și asta.

- Ce?

- N-o să-mi mai rup oasele să fac mâncare.

- Nici până acum nu te-ai omorât.

- De unde știi? Tu nu știi nici măcar să topești untul.

- Două puncte avans pentru credibilitate, spuse el amuzat. Știi că mă pricep să gătesc unele chestii.

- Hai, fii serios.

- Serios, spuse el tranșant. O să stau mult în laborator și...

- Aplauze puternice și prelungite.

- Pentru numele lui Dumnezeu!

- N-o să mai stau mult aici, așa că...

- Nici eu, voi veni doar să dorm.

- Bine măcar că acum *faci totuși ceva*.

- Ei, rahat, nu de asta ești tu pornită pe tăvăleală acum.

- Tăvăleală metaforică?

- Tăvăleală de-a binelea, sau nu, habar n-am...

- Credeam că te-ai gândit la o tăvăleală adevărată. Altfel te-ai fi apropiat de mine după ce te-ai întors.

- Aha.

- Nici n-ai băgat de seamă, așa-i?

- Ba da, răspunse el amar.

- Și atunci de ce?

- Nu m-am gândit, probabil.

- Ia mai gândește-te.

- Știi că-s ocupat.

- Ai impresia că nu știu? Hai, las-o mai moale, Gordon.

Ți-am văzut chipul când ai coborât din avion. Trebuia să mergem să bem ceva la El Cortez, să vedem orașul. Masă împreună...

- Bine. Ascultă, vreau să mănânc.
- Tu faci de mâncare, eu vreau să aud cuvântarea.
- Bine. Vin?
- Sigur. Și după?
- După?
- Maică-mea trebuia să mă învețe s-o spun de-a dreptul.

După, când mi-o tragi.

- A, da. O facem și pe asta.
- O făcură. Fără prea mare succes.

Gordon descompuse experimentul lui Cooper în elementele de bază. Apoi îl reconstitui. Verifică ecranarea fiecărui component, căutând orice cale prin care putea pătrunde vreun semnal în circuit. Reasamblase aproape tot când Saul Shriffer apăru neanunțat în laborator.

- Gordon! Am fost la UCLA și m-am gândit să trec și pe la tine.

- A, bună, murmură Gordon, ștergându-și mâinile cu o cârpă unsuroasă.

Un bărbat cu un aparat foto îl urmă pe Saul.

- El e Alex Paturski de la *Life*. Scrie un articol despre exobiologie.

- Aș dori să trag câteva poze, spuse Paturski.

Gordon îngăimă o aprobare și Paturski aduse imediat ecrane reflectorizante și restul de aparatură. Saul începu să vorbească despre reacția la declarația lui:

- Cumplit exemplu de minți închistate. *Nimeni* nu vrea să meargă pe drumul deschis de noi. Nu pot convinge pe nici un astronom să acorde ideii măcar cinci secunde.

Gordon aprobă în sinea lui această atitudine și hotărî să nu-i spună lui Saul despre Claudia Zinnes. Paturski le dădea roată, apăsând pe butoane și căutând poziția ideală:

- Întoarceți-vă puțin spre partea aceea, bine? iar Saul se lăsa mânat de colo-colo.

Gordon se conformă, regretând că era îmbrăcat doar în jeans și tricou. Era singura zi când nu purta nelipsiții pantaloni și cămașa din poplin.

- Grozav, domnilor, nemaipomenit, spuse Paturski

mulțumit.

Saul examina experimentul vreme de o clipă. Gordon îi arată câteva rezultate preliminare pe care tocmai le obținuse. Sensibilitatea era scăzută, însă curbele reprezentau fără doar și poate linii clare de rezonanță.

- Mare păcat. Rezultatele suplimentare ar putea redeschide subiectul, înțelegi? Saul îl măsură. Dă-mi de știre dacă descoperi ceva, bine?

- Nu-ți pune mari speranțe.

- Da, cred că ai dreptate. Saul păru puțin abătut. Și eu am fost convins că e ceva important.

- Poate chiar e.

- Da. Da, sigur, probabil că da, și se luminează la față. Să nu crezi că s-a sfârșit totul. Când se vor stinge ecourile, iar ideea nu-i va mai face pe unii să se îndoie de râs, ei bine, va deveni un subiect bun de-un articol. Poate ceva pentru *Science* cu titlul „Turnir cu morile de vânt conservatoare”. Asta ar putea avea succes.

- Îhî.

- Ei, eu și Alex trebuie s-o ștergem. Ne ducem prin Escondido spre Palomar.

- Faci observații acolo? Întrebă Gordon ca să spună și el ceva.

- Nu. Nu mă ocup de observații, înțelegi? Acum sunt omul cu ideile. Alex vrea să tragă niște poze, atâta tot. E un loc grozav.

- A, sigur.

Plecară imediat, iar Gordon reuși să se întoarcă din nou la problemele lui.

În ziua când Gordon puse din nou montajul în funcțiune apărură și primele probleme ale raportului semnal-zgomot. A doua zi, unde de infiltrație parazitară perturbară rezultatele. Unul dintre eșantioanele de antimoniu de indiu se comporta ciudat și trebui să oprească funcționarea, să golească repede cuva de răcire și să extragă eșantionul nesatisfăcător. Asta îi luă câteva ore. Curbele de rezonanță începură să apară cum se cuvine abia din a treia zi. Erau liniștitor de precise. Corespundeau aproape perfect cu teoria, în limitele de eroare experimentală. *Frumos*, gândi Gordon. *Frumos și plicticos*.

Lăsa instalația să funcționeze toată ziua, vrând într-un fel să fie sigur că partea electronică rămânea stabilizată. Descoperi că se putea ocupa și de lucruri de rutină – pregătirea lui Cooper; pregătirea notițelor pentru prelegerile din semestrul următor; tăierea barelor cenușii și minuscule de antimoniură de indiu pe fir incandescent, reglarea imersiunii în ulei – ba chiar și să dea o raită prin laborator pentru a efectua măsurători RMN la intervale de o oră sau două. Curând stabili un program. Simțea că face ceva. Curbele rămâneau normale.

- Profesor Bernstein? Întrebă femeia cu un glas pițigăiat care îl zgârie pe nervi. Se întrebă în treacăt dacă era un accent tipic pentru Vestul Mijlociu.

- Da, răspunse el în receptor.

- Sunt Adele Morrison, de la *Senior Scholastic Magazine*. Scriem un articol de fond despre, cum să spun, afirmația făcută de dumneavoastră și profesorul Shriffer. Tratăm subiectul ca exemplu de controversă în știință. Aș fi vrut să...

- De ce?

- Poftim?

- De ce răscoliți subiectul? Aș prefera să-l faceți uitat.

- Domnule profesor Bernstein, ce pot să vă spun?... Profesorul Shriffer a fost deosebit de amabil. A afirmat că cititorii noștri – care sunt elevi în ultimul an de liceu – ar învăța multe lucruri dintr-un asemenea studiu.

- Eu n-aș fi atât de sigur.

- Vedeți dumneavoastră, domnule profesor, regret, dar eu nu sunt decât redactor adjunct, nu eu stabilesc politica revistei. Cred că articolul e deja în șpalt. Cuprinde în primul rând interviul acordat de colegul dumneavoastră, profesorul Shriffer.

- Aha.

Tonul vocii mai urcă puțin:

- Mi s-a cerut să aflu dacă mai aveți ceva de declarat privind, ăă, situația actuală a, ăă, controversii. Am putea adăuga asta în șpalt dacă...

- Nu. N-am nimic de declarat.

- Sunteți sigur? Redactorul mi-a cerut să...

- Sunt sigur. Dați-i drumul așa cum e.

- Bine, am înțeles. Avem și alți profesori citați în articol, iar ei fac comentarii foarte critice. Mă gândeam c-ar fi bine să știți asta.

O clipă se simți tentat. Putea cere numele lor și să le audă părerile, apoi să încropească un răspuns. Femeia aștepta, iar din receptor se distingea fâșâitul de fond al liniei interurbane. Clipi. Femeia se pricepuse cum să-l ia; cât pe ce să-l păcălească.

- Nu, pot zice tot ce doresc. Să-și asume Saul toată răspunderea.

Închise. Elevii din ultimul an de liceu ai acestei mari națiuni puteau crede orice. El spera doar ca articolul să nu contribuie la creșterea numărului de vizite din partea a tot soiul de descreierați.

Soarele dogorâtor calcina totul, aducând cu sine o lăncezeală lipsită de perspectivă. Penny se întoarse de la surfing și se trânti pe nisip alături de Gordon.

- M-au măturat valurile de prea multe ori. Mai sunt și brizanți. M-au supt tot timpul sub val.

- Alergarea e mult mai sigură, remarcă el.

- Și mai plicticoasă.

- Dar nu lipsită de valoare.

- Poate. O, asta mi-a adus aminte că plec să-mi vizitez părinții destul de curând. M-aș duce înainte de ore, dar tata e plecat într-o călătorie de afaceri.

- Ce ți-ai adus aminte?

- Poftim? A, tu ai spus că alergarea nu-i lipsită de valoare și mi-am adus aminte că semestrul trecut am avut un student care a folosit în mod deliberat cel mai lung cuvânt din limba engleză într-o lucrare pe care i-am corectat-o. E vorba de „flocinaucinihilipilification”³³. Înseamnă „actul de a aprecia ca lipsit de valoare”.

- Hm. Zău?

- Da, și a trebuit să caut blestematul ăsta de cuvânt. Nu apare în nici un dicționar american, dar l-am găsit în Oxford English.

³³ Departe de a fi cel mai lung cuvânt din limba engleză, *flocinaucinihilipilification* (29 litere) ocupă abia locul 11, după faimosul *Supercalifragilisticexpialidocious* (34 litere), însemnând „bun”, lansat în filmul *Mary Poppins* (n. tr.)

- Și?

- Țasta-i dicționarul pe care mi l-a dăruit tata.

Gordon zâmbi și se tolăni pe nisip, punându-și pe față un exemplar din *Esquire* ca să nu-l orbească soarele.

- Ești o doamnă surprinzătoare.

- Ce înseamnă asta?

- E un compliment, crede-mă.

- Ei, și?

- Ei, ce?

- Vrei să mergi cu mine în Oakland sau nu?

- Despre asta era vorba?

- În ciuda încercărilor tale de a evita subiectul, da.

- Încercări? Penny, ai citit prea mult din Kafka. Da, sigur că merg.

- Când?

- De unde să știu? E vorba de călătoria *ta*, părinții *tăi*.

Ea dădu din cap. Pe chipul ei apăru o expresie stranie, de înfrigurare, apoi dispăru. Gordon ar fi vrut să afle ce simțea Penny, dar nu era în stare să găsească o cale directă de a întreba. Deschise gura pentru a iniția o abordare stângace, dar se dădu bătut. Călătoria la Oakland făcea oare parte din ritualul cuceririi, ademenirea băiatului acasă pentru a fi văzut? Poate că totuși era un fenomen tipic doar pe Coasta de Est, nu avea de unde să știe. După ce-l anunțase că nu vrea să se mărite cu el, iar apoi rămăsese să trăiască alături de el ca și cum lucrurile vor continua să se desfășoare astfel, Penny devenise un mister total pentru Gordon. Oftă în sinea lui și abandonează subiectul.

Citi vreme de câteva minute, apoi spuse:

- Hei, scrie că Tratatul de interdicere a experiențelor atomice se aplică.

- Sigur, mormăi Penny, pe jumătate adormită de soare și se răsuci. Kennedy l-a semnat cu câteva luni în urmă.

- Mi-a scăpat. Gordon se gândi la Dyson și la proiectul Orion, un vis ciudat de ademenitor care acum se năruise. Nimeni nu va mai pleca spre cosmos atât de curând; programul spațial va șontăcăi din cauza folosirii rachetelor cu combustibil lichid. Își dădu brusc seama că trăia vremuri tare grăbite. În vechea La Jolla, de pe timpul lui Chase, soseau mereu noi idei și oameni. Același Kennedy care impusese Tratatul și pusese cruce programului Orion,

federaliza Garda Națională din Alabama, pentru a-l împiedica pe George Wallace s-o folosească împotriva programului de desegregare. Medgar Evers fusese ucis cu câteva luni înainte. Țara era cuprinsă de sentimentul că lucrurile trebuie să se schimbe.

Gordon azvârli revista deoparte. Se rostogoli, lăsându-se ars de soare și începu să somnoleze. Briza mării aduse cu sine un miros acru și respingător de la mormanul de alge ce zăcea pe plajă la oarecare distanță. Strâmbă din nas. Ducă-se dracului nerăbdarea timpului. *Politica e pentru moment*, spusese Einstein cândva. *O ecuație rămâne pentru eternitate*. Dacă trebuia să aleagă, atunci va trece de partea ecuațiilor.

În aceeași seară o scoase pe Penny la masă și apoi la dans la El Cortez. De obicei nu proceda astfel, dar încordarea stranie și de durată dintre ei trebuia alungată. Cât mâncară, sporovăiră fără nici o temă. Mai târziu, când li se aduse de băut, Gordon începu:

- Penny, relația dintre noi e complicată...

- Ba nu, e complexă, răspunse ea.

El ezită și protestă moale:

- Da, de acord, însă...

- E o diferență, spuse ea tăios.

Replica ei îl irită. Hotărî să-și țină gura, și să lase seara să se desfășoare banal, ca într-o bine cunoscută ieșire-ocazională-cu-soțioara, care se părea că o mulțumea. Ciudat cum Penny, studenta inteligentă care respingea orice compromis, putea deveni într-o clipă femeia mulțumită de sine, comună, tipică pentru clasa mijlocie americană. Poate că și ea făcea parte din această epocă, din lucrurile în schimbare.

Dansară numai pe melodiile lente. Îmbrăcată cu o rochie roz mulată pe corp, Penny se mișca grațios, ușor. El încălțase pantofii negri și grei pe care-i păstrase de când sosise de la New York și din când în când pierdea ritmul. Solistul vocal cânta cu timbru de blues: „Oameni, mai stați, doar o clipă, o clipă. Vrem să cântăm puțin pentru voi.” Pe neașteptate, Penny îl strânse în brațele ei uimitor de puternice.

- Sam Cooke, îi șopti ea la ureche. Gordon nu reuși să-și

dea seama ce voia să spună. Dar ideea de a ști cine compusese un anumit cântec pop i se părea, ei bine, ușor neverosimilă.

28 august 1963

Nivelul zgomotului din determinările RMN începuse să sporească. Creștea pe zi ce trece. De obicei, Gordon observa schimbarea la primele recoltări de date de dimineața. La început o puse pe seama defectării treptate a unei componente. Verificările repetate ale punctelor nevralgice din circuite nu evidențiară nimic anormal. Testările făcute la întâmplare nu-l ajutau nici atât. În fiecare zi zgomotul devenea mai pregnant. Gordon se gândi în primul rând că acesta ar putea fi un nou tip de „rezonanță spontană”. Semnalul era prea neregulat pentru a se putea convinge. Își petrecu mai mult timp încercând să reducă raportul semnal/zgomot. Încetul cu încetul, asta ajunse să-i răpească aproape toată ziua de lucru. Începu să vină și noaptea. Stătea în fața osciloscopului cuplat la instalație și urmărea curbele de pe ecran. Odată, când avea o întâlnire a doua zi de dimineață, rămase peste noapte în laborator și dormi acolo. Descompunerea Fourier a spectrului de zgomot arată anumite componente armonice, dar acest detaliu nu lămuria problema. Între timp, crescuseră și nivelul de zgomot compensat pe fază.

- Gordon? Claudia Zinnes te deranjează.
- A, bună. Nu mă așteptam să suni atât de repede.
- Am avut unele întârzieri. Ba una, ba alta. Nimic esențial, dar voiam să te anunț că începem în mai puțin de o săptămână.
- Bine, sper să...
- Da, sigur.

Vântul bătea dinspre Santa Ana³⁴. Uscat și puternic, se strecura grăbit prin trecătorile montane situate la mică înălțime în preajma coastei, aducând cu sine mângâierea aspră a deșertului. Unii localnici îl numeau vântul roșu Gordon, închis ermetic în laboratorul dotat cu aer condiționat, rămase puțin surprins când plecă acasă pe înnoptat; aerul care-i răvășea părul părea consistent și

³⁴ Localitate în sud-vestul Californiei (n. tr.)

stratificat.

Își aminti de această mângâiere fierbinte și uscată și a doua zi, când se îndrepta spre clădirea facultății de chimie. Ramsey, nereușind să-l găsească la birou, lăsase un mesaj la Joyce, secretara catedrei. Gordon trecu printre clădiri, pe podul etajat și decorat, de formă hexagonală. Pătrunzând pe târâmul chimiei, simți o aromă dulceagă acrișoară, prea puternică și odorată pentru ca sistemul de ventilație funcționând continuu să-l poată alunga. Îl găsi pe Ramsey într-o pădure de baloane și tuburi, vorbind precipitat și precis unui student absolvent. În timp ce vorbea, Ramsey titră o soluție, evidențiind tranzițiile de culoare, adăugând câte o picătură de substanță lăptoasă în momentele cruciale. Gordon găsi un scaun care parcă îl aștepta și se lăsă greoi pe el. Această junglă de cleme, glisiere și retorte părea să aibă mai multă viață decât un laborator de fizică; susurul pompelor și ticăitul sincronizatoarelor aminteau de o inimă complicată, ținând ritmul căutărilor neobosite ale lui Ramsey. Pe perete era atârnată schema unui lanț molecular gigantic pe care carbonul o parcurgea descendent până la transformarea în carbohidrați; o scară făurită de fotoni. Un contor de scintilație a lichidelor murmura, făcând un zgomot sacadat printr-o serie de baloane marcate cu izotopi. Gordon se mișcă, găsi un pervaz de care să se sprijine și răsturnă o capsulă tip Lily. Nu se vărsă nimic. O examinează și găsi un strat de zaț de cafea, gros ca un adeziv și punctat de mucegai. Toate lucrurile de aici căpătau viață. Își imaginează brusc acest palat de sticlă ca pe o dezlănțuire de acizi nucleici care reacționează la atingerea uscată a vântului roșu de afară. În comparație cu acest loc, laboratorul lui de RMN părea silențios. Experimentele erau izolate de pulsul lumii. Pentru biochimist, însă, viața colabora la studierea ei însăși. Chiar și Ramsey părea mai plin de viață, clipind des, sporovăind, și umblând de colo-colo asemenea unui animal care pășește pe potecile acestei jungle a chimiei.

- Iartă-mă, Gordon, trebuia să termin ceva... ascultă, arăți cam dărâmat. Te-a doborât vremea asta, amice?

Gordon scutură din cap și se ridică, urmându-l pe Ramsey într-un birou alăturat. Se simți cuprins de o ușoară amețelă. *Cred că din cauza aerului de aici*, se gândi el.

Aromele, vântul roșu, precum și somnul superficial și insuficient din noaptea precedentă.

Ramsey spusese deja câteva fraze până ce Gordon să-și dea seama despre ce vorbea.

- Poftim? făcu el, auzindu-și propria voce ca un hârâit uscat.

- Am zis că am găsit toate sugestiile. Orb am fost că nu le-am văzut din capul locului.

- Sugestii?

- La început am căutat doar date preliminare, înțelegi. Ceva din care să scot vreo bursă, să stârnesc interesul instituțiilor de finanțare. Al celor de la Apărare, bănuiesc. Problema e, Gordon, că chestia asta depășește competența Ministerului Apărării. FNS ar trebui s-o abordeze imediat.

- De ce?

- E ceva *ieșit din comun*, de aceea. Rândul acela, „intrând în regim de simulare începe să imite gazda” e punctul de pornire. Am luat o soluție ca aceea pe care o descrie mesajul. Aluviuni, pesticide, unele metale grele, înțelegi? - cadmiu, nichel, mercur. Am introdus și câteva molecule cu lanț lung. L-am pus pe un student în ultimul an să facă amestecul. Un amic de la DuPont mi-a împrumutat câteva dintre mostrele lor experimentale de molecule cu lanț lung.

- Ai găsit cifrele de identificare pe care le dădea mesajul?

Ramsey se încruntă.

- Nu, tocmai asta-i beleaua. Prietenul ăsta al meu zice că la ei nu există așa ceva. Iar cei de la Springfield susțin că nici ei n-au un pesticid numit AD 45. Cred că semnalul e denaturat.

- Deci n-ai putut să-l reproduci.

- Nu tocmai, dar cine are nevoie de exactitate? Drăguțele astea de molecule cu lanț lung sunt *instabile*.

- De unde știi?

- Uite, am dus șarjele la Scripps. L-am invitat la masă pe Hussinger și am discutat despre proiect. Mi-a pus la dispoziție niște cuve de testare a apei de mare. Sunt clasa-nțai, temperatură și salinitate constantă, control permanent, tot dichisul. Lumină solară cât cuprinde. Și - făcu o pauză, reținându-și un zâmbet - totul s-a întâmplat

așa cum e descris acolo, la naiba. Până la ultimul amănunt.

- Te referi la partea cu înflorirea diatomeelor?

- Sigur, numai că asta e o etapă ulterioară. Ticăloasele astea cu lanț lung se dezvoltă de groază, ce să-ți zic. Apa de mare a fost la început normală, suprasaturată cu oxigen. După două luni am început să obținem cifre bizare pentru coloana de oxigen. Asta este o determinare a rezervei de oxigen dintr-o coloană verticală de apă cam de treizeci de metri înălțime. Apoi planctonul a început să dispară. Crăpa sub ochii noștri, mort de-a binelea sau apăreau forme noi și ciudate.

- Cum asta?

Ramsey se strâmbă.

- Mesajul tău menționează „fixare virus”. O chestie fără cap și coadă, cred eu. Ce-are virusul de-a face cu apa de mare?

- Da, bună întrebare. Nu știm. Cealaltă frază care era acolo - „poate apoi transforma stratul neuro al planctonului în propria sa formă chimică folosind conținutul de oxigen ambiental până când nivelul scade la valori fatale pentru majoritatea formelor din lanțul trofic superior” - sună ca și cum *cineva* știe, corect?

- Evident.

- Da, fiindcă se potrivește la fix cu ce-am descoperit.

- Deci consumă oxigenul?

- Și-ncă cum. Ridică din sprâncene. Se răspândește precum ciuma. Amestecul acela transformă planctonul în substanța însăși, așa se pare. De asemenea, dă naștere unor produși secundari mortali - benzen clorurat, bifenili policlorurați, tot felul de porcării. Aruncă-ți ochii la asta.

O fotografie, scoasă cu o mișcare elegantă dintr-un dosar. Un pește zvelt cu ochii sticloși, așezat pe o dală de beton. Buzele umflate, de culoare verde și tivite cu filamente de albastru. O rană palidă sub branhiile.

- Cancer al buzelor, asimetrii, tumori - Hussinger s-a albit la față când a văzut ce s-a întâmplat cu stocul lui de mostre. Vezi tu, de obicei nu-și face griji când în cuve pătrund agenți patogeni. Apa de mare e rece și sărată. Ucide toți purtătorii de boli, în afară de...

Lui Gordon nu-i scăpă ezitarea.

- În afară de ce?

- Unele virusuri, mi-a spus Hussinger.
- Îhî. „Fixare virus.” Și peștii ăștia?
- Hussinger a izolat cuvele mele și le-a închis. Toți peștii mei au murit.

Cei doi se priviră lung.

- Mă-ntreb cine folosește substanța asta în Amazon
spuse Ramsey încet.

- Rușii? aruncă Gordon o supoziție cât mai plauzibilă

- Care e avantajul strategic?

- Probabil s-a produs un accident.

- Habar n-am. Încă nu te-ai lămurit de ce recepționezi
semnalele astea pe instalația RMN?

- Nu.

- Prostiile pe care le lansează Saul Shriffer...

Gordon făcu un semn de lehamite.

- N-a fost ideea mea. Las-o baltă.

- Dar *asta* n-o putem lăsa baltă, spuse Ramsey fluturând
fotografia.

- Nu, nu putem.

- Hussinger vrea s-o publice imediat.

- Dați-i drumul.

- Ești sigur că treaba asta la care lucrezi nu ține de
Ministerul Apărării?

- Da, uite, asta ai scos-o *tu*.

- Dar nici n-ai negat.

- Să zicem că n-am vrut să divulg sursa. Ai văzut ce s-a
întâmplat când Shriffer a pus mâna pe ea.

- Da. Ramsey îl măsură cu o privire detașată și
admirativă. Ești cam viclean.

Afirmația i se păru lui Gordon cel puțin nedreaptă.

- *Tu* ai adus vorba de Ministerul Apărării. Eu n-am zis *nici*
da nici ba.

- Bine, cum zici. Dar m-ai dus.

Gordon se întrebă dacă Ramsey gândește ceva de genul
evreu șmecher ce ești. Alungă din minte acest gând.
Hristoase, ce nebunie. Începuse să semene cu mama sa,
care își închipuia că un *goyim*³⁵ stă mereu la pândă.

- Iartă-mă, începu Gordon. Mă temeam că n-o să vrei să
te ocupi de subiect dacă-ți spun adevărul.

- Ei, asta e. Nu-i nici o problemă. Ce dracu', m-ai băgat

³⁵ Neevreu (idiș) (n. tr.)

Într-o chestie nemaipomenită. Cu adevărat importantă.

Ramsey atinse fotografia cu palma. Amândoi rămaseră pe gânduri, cu ochii pironiți la ea. Se lăsă tăcere. Buzele peștelui erau umflate ca niște baloane, iar culorile păreau groaznic de nepotrivite. În liniștea din birou, Gordon auzi zumzetul din laborator. Gâfâitul și ticăitul regulat continuau, fără să-i ia în seamă pe cei doi – ritmuri, forțe, voci. Acizii nucleici se căutau unul pe altul în capilarele vaselor. Prin aer fulgeră un miros înțepător. Peste ei coborî o lumină albăstruie. *Tic-tac, tic-tac.*

Stând cu mâna așezată leneș pe suportul unui telescop de la Palomar, Saul Shriffer privea cu o siguranță nepăsătoare de pe coperta revistei *Life*. Articolul din interior era intitulat EXOBIOLOG ÎN LUPTĂ. Apăreau și alte fotografii cu Saul scrutând o imagine a planetei Venus, Saul examinând un model al lui Marte, Saul la consola de control a radiotelescopului de la Green Bank. Un paragraf se referea la mesajul RMN. Saul se afla alături de magneți, iar Gordon undeva în fundal. Gordon avea privirea ațintită printre polii magneților, evident fără să facă nimic. Saul ținea mâna deasupra unor fire gata să regleze ceva. Semnalele RMN erau descrise drept „controversate” și „puternic contestate de majoritatea astronomilor”. Saul era citat: „În acest domeniu trebuie să riști. Uneori pierzi. Alteori reușești.”

- Gordon, numele tău apare *o singură dată*. Atâta tot, spuse Penny.

- Nu uita că articolul e despre Saul.

- Dar tocmai de aceea a ajuns în revistă. Se folosește de...

- Succesul meu, remarcă el batjocoritor.

- Nu chiar, însă...

Gordon azvârli desenul pe biroul lui Ramsey.

- Ți-am dat vreun exemplar din asta?

Ramsey îl ridică și-l privi concentrat.

- Nu. Ce e?

- O altă porțiune din semnal.

- A, da, îmi amintesc. S-a dat la TV.

- Exact. Shriver l-a arătat.
- Ramsey studie curbele care se întrepătrundea.
- În momentul acela mi s-a părut că nu are nici un înțeles. Dar...
- Dar?
- Păi, mie mi se pare ca un soi de lanț molecular.
- Punctele astea...
- Cele pe care le-am legat între ele?
- Da, așa cred. Tu ai desenat-o?
- Nu. Saul a decodificat-o dintr-o secvență codificată. Ce părere ai?
- Poate că nu-i un grup de curbe. Punctele ar putea fi molecule. Sau atomi. Azot, hidrogen, fosfor.
- Ca în ADN.
- Da, dar ăsta nu-i ADN. E mai complicat.
- Mai complicat sau mai complex?
- Ei, na, nu știu. Ce importanță are?
- Crezi că are vreo legătură cu moleculele acelea cu lanț lung?
- S-ar putea.
- Sau cu numele acelea. DuPont și Spring cum le zice.
- DuPont Analagan 58. Springfield AD 45.
- Ar putea fi una dintre astea?
- Produsele astea nu există, ți-am spus doar.
- Bine, bine. Dar ar putea fi așa ceva?
- Poate. Uite ce e, ce-ar fi să încerc să descifrez chestia asta?
- Cum?
- Păi, încercând să atribui atomi locurilor din lanț. Să vedem ce iese.
- Așa cum au făcut Crick și Watson când au obținut ADN-ul?
- Da, cam așa ceva.
- Grozav. Poate că astfel vei descoperi câte ceva din...
- Nu te îmbăta cu apă rece. Ascultă, experimentul e cel mai important. Pierderea de oxigen, pește. Eu și Hussinger avem de gând să publicăm asta neîntârziat.
- Foarte bine.
- Nu te deranjează?
- Pe mine? De ce?
- Hussinger crede că ar trebui să-l publicăm împreună.

Dar dacă tu și cu mine vrem să facem o lucrare despre mesaj și conținutul lui, Hussinger consideră că asta-i altă treabă...

- Aha, pricep. Gordon se lăsă pe spate cu scaunul. Se simțea terminat.

- Vreau să-ți spun că nu sunt de acord cu el în privința asta, dar...

- Fii serios, nu mă supăr. Nici nu-mi pasă. Pentru numele lui Dumnezeu, publică-l.

- Chiar nu te deranjează?

- Am spus doar să te ocupi tu. Iar tu ai făcut-o și ai descoperit ceva. Bravo ție.

- Chestia asta cu Hussinger n-a fost ideea mea.

- Știu.

- Bine, mulțumesc. Serios. O să studiez imaginea cu lanțul pe care mi-ai dat-o.

- Dacă e un lanț.

- Așa e. Dar poate o publicăm. Împreună.

- Bine. De acord.

Curbele de rezonanță rămaseră normale. Cu toate acestea, nivelul zgomotului continuă să crească. Gordon își petrecu mai mult timp în laborator, încercând să suprimă semnalele incoerente. Își terminase de pregătit mai toate notițele pentru prelegerile cursului de Electromagnetism Clasic, astfel că era liber să se ocupe de cercetare. Abandonă prepararea de eșantioane ca să-și rezerve mai mult timp pentru a lucra la instalația RMN. Cooper încă digera datele pe care le obținuse până în prezent. Dar zgomotul refuza să dispară.

Ian Peterson trânti ușa biroului și traversă cu pași grei și apăsați camera pardosită cu plăci late din lemn. Situat nu departe de Naval Row, biroul avea un aspect de vechime și respectabilitate, dar uneori ar fi preferat să se lipsească de lemnăria purtând patina vremii și să aibă în schimb o instalație modernă de aer condiționat. Revenit de la o dezbatere care ținuse toată dimineața, aruncă un teanc de documente pe birou. Avea o senzație de uscăciune și de înfundare a sinusurilor. Așa i se întâmpla invariabil la fiecare discuție. În timpul întrunirii simțise cum i se strecoară în minte o pâclă fină care îl izola de cea mai mare parte a detaliilor plicticoase și a disputelor. După atâția ani de experiență, cunoștea fenomenul; extenuare din cauza atâtor discuții, atâtor exprimări savante, atâtor experți care se puneau la adăpost în dosul unor judecăți impersonale prudent formulate.

Alungă senzația de indispoziție și dădu câteva comenzi computerului Sek aflat pe masă. În primul rând, o listă a apelurilor telefonice primite, aranjate în ordinea priorității. Când alcătuiuse listele, Peterson selectase atent numele, astfel încât computerul care răspundea la apeluri să-l poată alerta în caz de nevoie. Lista se schimba săptămânal, pe măsură ce Peterson trecea de la o problemă la alta. Oamenii cu care lucrase cândva la vreun proiect aveau supărătoarea predispoziție de a-și închipui că puteau să-l sune, chiar după luni sau ani de zile, pentru a discuta elemente secundare ce apăruseră între timp.

În al doilea rând, informări la care i se dădea termen să răspundă.

În al treilea rând, mesaje personale. În privința asta nu primise nimic în afara unui anunț de la Sarah în legătură cu nenorocita de petrecere pe care voia să o dea.

În al patrulea rând, noi subiecte de interes, reduse la rezumate. La urmă, probleme minore neconfidențiale. Azi nu avea timp de așa ceva. Trecu în revistă categoria Unu.

Hanschman, lamentându-se probabil în legătură cu metalele. Atribuindu-i un simbol format din trei litere,

Peterson scăpă de problemă, pasând-o unui subordonat. Nord-africanul Ellehlouh, solicitând cu disperare ajutoare pentru zonele recent lovite de secetă. Dirijă această cerere către Opuktu, funcționarul însărcinat să hotărască unde vor fi efectuate livrările de cereale și de melasă; să simtă și el ce înseamnă răspunderea. Apel de la Kiefer, tipul din La Jolla, clasificat drept urgent. Peterson ridică receptorul și formă numărul. Ocupat. Apăsă pe butonul de repetare a formării numărului și rosti: „Doctor Kiefer”, astfel încât banda să poată adăuga aceste cuvinte la mesajul: „Domnul Peterson, de la Consiliul Mondial încearcă să ia legătura de urgență cu...”, iar aparatul să formeze numărul lui Kiefer la intervale de douăzeci de secunde.

Peterson reveni la rapoarte și chipul i se luminează. Tastă comenzile ca să intre în fișierul cu propriile sale rapoarte dictate de dimineață, în drum spre birou. Până acum nu mai încercase să folosească sistemul.

- ești sigur - a, da, a cum/acum văd lumina aprinzându-se pentru numele/numele lui Dumnezeu chiar nu poate scrie nimic

ortografic/ortografic există desigur spațiu pentru încă o literă în regulă uite și paragraful/paragraful așa trebuie apăsător/apăsător butonul constat/constat că nu există o aă tastă de opțiuni contextuale, clar

Rezumat pentru Sir Martin privind Propunerea Coriolis
Comitetul aprobă amplasarea/amplasarea of a-m-p-l-a-s-a-r-e-a sistemului în Curentul Golfului considerând-o logică sper că voi obține cifrele acelea de rentabilitate pentru largul coastelor Atlanticului în zona Miami pauză da. Există un curent stabilizat off butonul special pentru ortografie. Cred că s-t-a-b-i-l-i-z-a-t, gata, un curent stabilizat și continuu de patru noduri. Acești curenți rotesc palele gigantice ale turbinelor producând energie suficientă pentru toată Florida. Turbinele sunt uriașe, având diametrul de cinci sute de metri. Cu toate acestea, aş parafraza discuția tehnică afirmând că ele reprezintă în esență cunoștințe din epoca victoriană. Mari și simple. Carcasa lor plutitoare are lungimea de trei sute patruzeci și cinci metri și se află submerse asta se scrie submerse la douăzeci și cinci de metri sub suprafața apei. E suficient pentru ca

navele să poată naviga în siguranță prin zonă. În unele locuri cablurile de ancorare trebuie să coboare până la două mile adâncime. E un element ne semnificativ în comparație cu cablurile care trebuie să transporte energia electrică spre uscat, dar tehnicienii susțin că nu vor apărea efecte secundare dăunătoare. Studiile noastre arată că următorul candidat – gazele naturale obținute din iarbă de mare și conversia energiei termice a oceanului – se plasează cu mult în urma proiectului Coriolis. Numele, după cum sunt convins că știți, dar eu habar n-aveam, derivă de la un matematician francez care a demonstrat de ce curenții marini urmează anumite trasee. E vorba de efectul rotației Pământului. Dificultățile sunt evidente. Cele patru sute de turbine ar putea încetini Curentul Golfului, iar fenomenul e riscant. Probabil că structura vremii pentru cea mai mare parte a Oceanului Atlantic se bazează pe acest curent care trece prin apropierea Statelor Unite și Canadei, apoi descrie un arc de cerc spre larg pentru ca după aceea să revină spre Caraibe sper că așa se scrie, da, sigur. O simulare numerică desfășurată pe omni pe computerul OMNI arată un efect măsurabil de unu la sută. Aproape lipsit de pericolozitate, dacă judecăm în funcție de situația actuală.

Se apreciază că reacțiile politice negative vor fi minime. Livrarea a circa 40 de megawați în zonă va reduce la tăcere criticile privind interzicerea pescuitului, vreau să cred. Prin urmare, recomand aprobarea de urgență. Cu deosebit respect al dumneavoastră etcetera.

Peterson zâmbi satisfăcut. Uimitor. Aparatul găsea cel mai probabil omonim. Corectă raportul și-l trimise lui Sir Martin, prin labirintul electronic. Nimicurile și banalitățile rezultate din întrunirea Comitetului erau destinate consilierilor săi; Sir Martin își drămuia timpul pentru a lua hotărâri, o fragilă echilibristică realizată la adăpost de vârtoarea fluxului informațional. Îl învățase pe Peterson o mulțime de lucruri, până și subtilități, cum ar fi modul de a se exprima în cadrul unei întruniri a comitetului când oponenții stau la pândă să prindă o eroare. Sir Martin obișnuia să se oprească și să respire la mijlocul frazei, apoi trecea grăbit peste punct, intrând cu o propoziție sau chiar

două în următoarea frază. Nimeni nu știa când să-l întrerupă fără a-l jigni.

Peterson ceru computerului Sek o actualizare. Află că apelul pentru Kiefer se lovea de bâzâitul nepăsător al semnalului ocupat și că doi subordonați lăsaseră mesaje înregistrate de care avea să se ocupe mai târziu.

Se rezemă de spătarul scaunului și examinează pereții biroului. Da, o adevărată expoziție. Diplome pentru rezultate birocratice notabile, scrise pe hârtie imitând papirusul. Fotografii în care apărea el însuși alături de diverși lozincarzi de notorietate publică, strângându-și bibliile la piept. Oameni învățați să conducă, zâmbind la obiectivul aparatului foto.

Întrunirea de comitet din această dimineață se bucurase de prezența multor oameni din aceste categorii, alături de chimiști și numeroși meteorologi. Rapoartele lor pe tema distribuției norilor erau neliniștitoare, dar confuze. Norii constituiau un alt exemplu de „funcție biologică hibridă”, un termen bun la toate care făcea trimitere la inter-relații încă nestudiate. Evident că mișcarea turbionară a vântului circumpolar, care se deplasase către ecuator în anii din urmă, culegea ceva din regiunea învecinată înfloririi. Agenții biologici necunoscuți care erau transportați de vânt provocaseră ofilirea germenilor de cereale din soiul *Green Revolution*. Cu toate că produceau recolte superioare cantitativ, plantele *Green Revolution* prezentau o deficiență comună. Dacă vreuna dintre ele se îmbolnăvea, sufereau toate. Nu se știa cât de devastator ar putea fi efectul norilor cu tentă gălbuie. În ciclul biologic pătrunsese ceva ciudat, dar cercetarea încă nu reușise să dezlege șarada.

Întrunirea fusese marcată de nehotărâre. Biologii belgieni se luaseră la harță cu câțiva dezastrologi îndesați, deși nici unii nici alții nu aveau dovezi de necontestat.

În vreme ce răsfoi câteva rapoarte se întrebă ce însemna asta. Inventarieri, evaluări, calcule estimative, adevăruri privind gradul de mărime. Unele erau în caractere chirilice, stângace și stridente, în volutele scrisului arab, în șerpuirile ca de furnică ale ideogramelor asiatice sau în literele pătrătoase și mecanice ale englezei moderne. Un tratat asupra *Erdwissenschaft*³⁶ transforma omul într-o

³⁶Știința pământului (germ.) (n. tr.)

neînsemnată pacoste statistică, într-o insectă zburând razant la suprafața unei lumi reduse la substantive și cifre. Uneori rămânea fascinat în fața confluenței de inteligențe din cadrul Consiliului Mondial, a forței enciclopedice pe care o posedau acestea. Voci, un vacarm întreg. Energia explozivă a germanilor, de exemplu; logica austeră și ținută în frâu a celor din *la belle France*; japonezii, asfixiați acum de propriile excese industriale; americanii, bizar de triști, încă puternici, dar asemeni unor boxeri trecuți de prima tinerețe, care lansează atacuri asupra unor parteneri de antrenament inexistenți; brazilieni, pășind acum nesiguri pe arena mondială, orbiți de reflectoare și clipind nervoși. Cu câțiva ani în urmă făcuse o călătorie în Etiopia împreună cu un grup zgomotos de futurologi din întreaga lume și văzuse cum se izbeau calculele lor de realitatea vie. În trecători stâncoase și prăfuite zărise oameni atacând și distrugând mușuroaie de furnici pentru a pune mâna pe fărâmele de recoltă depozitate acolo. Femei goale pușcă, având pielea de culoarea noroiului și cu sâni atârându-le ca niște saci dezumflați, se cățărau în copaci pentru a rupe mugurii verzi din care să facă supă. Copiii adunau plante precum iarba neagră mediteraneană pentru ca, mestecând-o, să obțină un dram de apă. Arborii erau lipsiți de coajă, cu rădăcinile roase. În apropierea surselor de apă sălcie zăceau schelete calcinându-se la soare.

Metodologii din domeniul previziunilor păliseră și se grăbiseră să dispară.

Când era mic obișnuia să urmărească programele TV produse de *National Geographic* și ajunsese să considere animalele aproape mitice din Africa drept prieteni îndepărtați, jucându-se la orizontul lumii. Lei, mari și lenevoși. Girafe, cu gâtul țeapăn, alergând în salturi spre depărtări. Le iubise visător, ca orice alt băiat. Acum ele dispăruseră aproape toate. În Africa primise o lecție memorabilă. Curând, pe planetă nu vor exista animale mai mari decât omul, dar și acestea vor deveni cliente ale omului, ca făpturi ținute pe lângă casă. În absența uriașilor, omenirea va rămâne singură, trăind alături de șobolani și gândaci de bucătărie. Ba chiar mai rău, se va înstrăina de sine. Acest subiect confuz nu-i preocupase încă pe futurologi. Aflați în fața unor munți de unt, ei sporovăiau

despre foametea din alte locuri și făceau schimb de rețete. Își iubeau teoriile mai mult decât iubeau lumea. Forrester, zdrăngănindu-și fantazările numerice de parcă ar fi fost bilele unui rozariu; Heilbroner, mânând lumea spre pușcărie astfel încât fiecare să fie sigur că va avea ce mânca; Tinbergen, care considera că o criză dură ne va menține în formă; Kosolaptov, al cărui marxism optimist stătea așteptând răbdător ca plugul istoriei să răstoarne capitalismul, ca și cum sărăcia lumii ar fi fost un guturai, nu o boală cronică; adversarii săi, urmași ai lui Kahn, manifestând o încredere oarbă în ideea că o serie de războaie și puțină foamete ar contribui la creșterea venitului pe cap de locuitor; discipolul lui Schumacher, cu credința lui temătoare că, la urma urmei, cartelurile deținătoare ale produselor hidrocarbonate vor hotărî că industria casnică e cea mai bună; și Remuloto, partizan al Celei de-a Treia Revoluții Industriale, care vedea salvarea în sateliți.

Surâzând, Peterson își aminti că Ministerul de Interne american efectuase în 1937 o prognoză exhaustivă a tendințelor mondiale și nu reușise să anticipeze energia atomică, radarul, computerele, antibioticele și cel de-al doilea război mondial. Și cu toate acestea, toată lumea își vedea de treabă în continuare, de extrapolări lineare simpliste care reprezentau, în ciuda nenumăratelor computere menite să prelucraze cifrele, doar noi modalități de etalare a stupidității într-o costisitoare paradă a modei. Și toate erau încărcate de sfaturi și rețete. Manifestați mai multă înțelegere față de aproapele vostru și o vom duce cu toții mai bine. Pentru a supraviețui, Omul trebuie să fie mai răbdător, să prefere soluții raționale pe termen lung pentru problemele globale și să lase deoparte vechile și nesuferitele dorințe iraționale de a rezolva chestiuni locale pe termen scurt. Trăiau cu toții un vis lockean³⁷ privind viitorul, dorind o lege naturală care să stabilească simultan drepturile și obligațiile umane. O lege nescrisă, dar posibil de atins pe calea rațiunii. O mitologie a răbdării stoice ar

³⁷ Referire la filozoful britanic John Locke (1632-1704), creator al epistemologiei, care în doctrina sa socială bazată pe puterea absolută, a fost adeptul reconcilierii dintre libertatea individuală și ordinea colectivă (n. tr.)

rezolva problemele, ne-ar scoate la liman. Dar cine avea așa ceva de oferit? Încrederea, veche de secole, în puterile tehnologiei se destrămasese, făcând loc astrologiei și altor pseudoștiințe și mai dăunătoare. Urmașii lui Jefferson secătuiau libertățile de orice conținut și lăsau posterității un morman de gunoaie nefolositoare. *Au revoir, Etats-Unis!* Lasă-ți viziunea confuză la ușă. Peterson aruncă o privire la singurul lucru de pe perete care nu-și afla locul aici, un extras vechi de secole:

*Natura-i toată Artă, necunoscută-n veci;
Hazardu-nseamnă Ținta pe care n-o-nțelegi;
Contrastu-i Armonia ce s-o pricepi nu poți;
Iar Rău-i rupt din Bine, dacă atent socoți;
Și chiar de Umilința Trufie ni se pare,
Un lucru este sigur; în Adevăr există tot ce vedem sub
soare.³⁸*

Când sună telefonul simți nevoia să râdă.

- Alo, Ian? Vocea lui Kiefer suna slab și pițigăiat.
- Mă bucur să te aud, spuse el cu amicitie artificială.
- Nu cred c-o să mai fii la fel de bucuros și peste câteva clipe.

- Serios?

Kiefer nu răspunsese pe tonul glumeț și jovial cu care începeau de obicei discuțiile la un asemenea nivel.

- Am descoperit procesul care stă la baza înfloririi diatomeelor.

- Bravo, înseamnă că putem interveni.

- Da, tot ce se poate. Din nefericire, ne scapă de sub control. Procesul intră într-o fază în care poate prelua aspectul planctonului și transforma acest material în moleculele originale de pesticid.

Peterson rămase nemișcat și se gândi.

- Ca o mișcare religioasă, spuse el doar ca să nu tacă.

- Poftim?

- Transformă păgânii direct în apostoli.

- Da, cam așa ceva. Problema e că de aceea se extinde atât de repede. N-am mai pomenit așa ceva. A băgat în răcori pe majoritatea celor din laboratoare.

³⁸ Fragment din poemul *Eseu despre om* de Alexander Pope (1688-1744) (vers. tr.)

- Nu pot găsi un... antidot?
- Cu timpul, poate. Nenorocirea e că *nu avem* prea mult timp la dispoziție. Asistăm la o dezvoltare exponențială.
- Cât timp mai avem?
- Câteva luni. Câteva luni până trece și în celelalte oceane.
- Iisuse!
- Da. Ascultă, nu știu ce influență ai tu asupra celor de acolo, dar aș dori ca rezultatul acesta să fie prezentat până la cel mai înalt nivel.
- O să fac asta, sigur.
- Bine. Am un raport tehnic în LogEx. Ți-l transmit codificat, de acord?
- Da. Gata, îl și recepționez.

Sir Martin înțelese imediat legătura. Transferul de vapori de la suprafața oceanului către formațiunile noroase era foarte redus. Dar se putea presupune că impuritățile puteau transforma învelișul celular al microorganismelor vii. În acest caz, dacă avea timp la dispoziție, o cantitate neglijabilă de substanță se putea răspândi într-un nor întreg. Transportul se făcea mai ușor. Bineînțeles că era mult mai rapid decât contactul de la interfața biologică, având loc la suprafața dintre zona de înflorire și marea vie.

Peterson păși prin crepusculul ce domnea în restaurant. Mai curând se autointitula restaurant; nu reuși să vadă decât oameni șezând pe podea. Fumul de tămâie i se strecură în nări și simți că-i vine să strănute.

- Ian! Aici sunt!

Vocea Laurei venise de undeva din partea stângă. Își găsi drumul pe pipăite până reuși s-o distingă, stând pe perne și bând ceva cu aspect lăptos printr-un pai. În încăpere pluteau acordurile unei melodii orientale. Știuse încă de când plecase că era o greșală să întâlnească o fată cu care terminase deja, numai pentru că ea trecea printr-un soi de criză. Veștile primite din California și agitația pe care acestea o declanșaseră îl ținuseră legat de birou toată noaptea. Specialiștii erau aproape isterici. Câțiva lideri refuzară să înțeleagă primejdia pe motiv că oamenii din domeniul tehnic mai trăseseră semnale de

alarmă și cu alte ocazii și până la urmă se dovedise că se înșelaseră. De această dată însă Peterson nu era chiar atât de sigur că se recomanda o atitudine ușurată.

- Bună. Aș fi preferat să te întâlnesc la clubul meu. Nu te supăra, nu mă deranjează locul ăsta, dar...

- A, nu, Ian, voiam să te întâlnesc într-un loc pe care să-l știu eu. Nu vreun club cu pretenții.

- E chiar foarte plăcut acolo, nu-i deloc cu pretenții. Putem merge să mâncăm ceva ușor la cină.

- Voiam să-ți arăt unde lucrez.

- Muncești aici? privi el în jur, nevenindu-i să creadă.

- E ziua mea liberă, desigur. Dar e o slujbă, și o încercare de a fi independentă!

- Aha. Independentă.

- Da, e exact ce mi-ai spus tu să fac. Nu-ți amintești? Am plecat de lângă părinți. Mi-am dat demisia de la Bowes & Bowes și am venit la Londra. Și mi-am luat o slujbă. Săptămâna viitoare încep orele de actorie.

- O, foarte bine.

Din semiobscuritate apăru un chelner.

- Vreți să comandați, domnule?

- A, da. Whisky. Și ceva de mâncare, cred.

- Au niște curry grozav.

- Atunci, carne de vacă.

- Regret, domnule, nu avem mâncăruri cu carne.

- N-aveți carne?

- Ian, ăsta e un restaurant vegetarian. Legumele sunt gustoase. Fac aprovizionarea în fiecare zi. Te rog să încerci măcar.

- Of, lisuse! Atunci, un biryani. Cu ouă.

- Ian, vreau să-ți spun totul despre fuga mea de acasă, de lângă părinți și ce planuri am. Și-aș vrea sfatul tău în ce privește actoria, sunt sigură că știi multă lume care se pricepe la asta.

- Nu tocmai. Eu lucrez într-o instituție guvernamentală, nu uita.

- Vai, nu se poate să nu cunoști pe cineva, sunt sigură. Numai să te gândești puțin...

Și, când se porni să turuie, Peterson pricepu că făcuse într-adevăr o mare greșală acceptând întâlnirea. Crezuse că avea nevoie de o schimbare după încordarea de la

sediul Consiliului, iar telefonul Laurei venise exact în momentul când putea fi ispitit. Îngăduise ca această clipă de slăbiciune să-i domine rațiunea. Acum se vedea silit să mănânce o chestie îngrozitoare într-un restaurant ținut pe întuneric ca să nu se bage de seamă mizeria și în plus mai trebuia să se lase zorit de vânzătoarea asta. Peterson se strâmbă, sigur că într-o asemenea lumină ea nu-i va observa expresia feței. În fine, cel puțin va lua masa; combustibil pentru ceea ce va urma în mod sigur. Și mai simțea nevoia să stea departe de Sir Martin.

- Locuiești prin apropiere? întrebă el.

- Da, în Banbury Road. Regret, dar e o cămăruță minusculă.

- Nu mă deranjează, fii sigură. Profitând de întuneric, zâmbi.

Markham își desfășură documentele de lucru pe îngusta policioară pliantă fixată de spătarul fotoliului din față. Îngrămădit lângă fereastră îl așteptau câteva ore plictisitoare de traversare a Atlanticului. Adnotările dense, încărcate de promisiuni și ecuațiile scrise de Cathy Wickham păreau să-i joace în fața ochilor, iar coeficienții tensorilor parcă-l îndemneau să le răsucescă într-o parte sau alta.

- Masa, domnule, murmură profesional însoțitorul de bord cu o expresie impenetrabilă pe chip.

Acest vestigiu de politețe era un pretext pentru a da o idee de eleganță gestului de a trânti nepăsător pachetul din carton pe policioară. Markham desfăcu marginile înțepenite ale capacului. Printre hârtii se revărsară câteva pachetele. Erau unități modulare de alimente ușor de desfăcut care ajunseseră de-acum arhicunoscute. Despachetă unul și descoperi banala friptură de pui cu consistență de cauciuc. Mușcă din ea fără chef. Păstoasă. Ușor acrișoară. Singurul detaliu care salva situația era absența ambalajului din plastic, gândi el. Bombardamentele executate cu câțiva ani în urmă împotriva terenurilor petrolifere saudite puseseră brusc capăt abundenței de materiale plastice ieftine și readuseseră în actualitate modestele ambalaje din carton. Suprafața cenușie și moale a pachetului îi readuse în minte imagini din copilărie, când hidrocarburile încă nu dominau lumea. Elementul umanizator al cutiilor din hârtie era conferit de simplul fapt că ele acceptau atingerea unui stilou, puteau transmite mesaje; luciul rece a materialului plastic respingea până și ideea unei urme lăsate de utilizatorii temporari. Fără să se grăbească, își notă noile ecuații ale câmpului pe cutia cu mâncare. Elegantele simboluri epsilon și delta mărșăluiră cu o ținută falnică, trecând peste inscripția scrisă cu litere de-o șchioapă: UNITED AIRLINES. Mestecă distrat. Timpul trecea. Descoperi o modalitate de a separa tensorii în câteva ecuații restrânse. Cu trăsături hotărâte de peniță separă componentele de câmp. Efectuă câteva calcule ca să se verifice. Ceilalți pasageri se mișcau la periferia câmpului

vizual. După o vreme, pe întăriturile cutiei apărură cruciș cele cinci ecuații noi. Presupuse că trei dintre ele erau prieteni vechi: ecuațiile lui Einstein, cu modificări pentru luarea în calcul a efectelor cuantice când scara de lungime devenea suficient de mică. Acestea erau bine cunoscute. Celelalte două păreau să sugereze ceva în plus. Un înțeles mai profund al efectelor cuantice adăuga un termen proaspăt aici, un vâlmășag de tensori dincolo. Se părea că nu exista nici o soluție pentru a simplifica și mai mult sistemul. Încruntându-se, Markham bătu ușor cu stiloul în ecuații.

- Ia te uită, exclamă bărbatul de lângă el.

Markham aruncă o privire pe fereastră. În fața lor atârna un nor imens de un galben sulfuros și vârstat cu dungi portocalii.

- E prima oară când văd așa ceva, spuse omul agitându-se.

Markham se întrebă dacă pilotul va zbura direct prin el. După câteva secunde, crâmpoie din nor împâcliră fereastra și Markham își dădu seama că deja traversau un segment din masa gălbuie care se afla în fața lor. Accelerația suplimentară îl apăsă în fotoliu; avionul se înclina pe spate pentru a se înălța.

- Domnilor, chiar în fața noastră se găsește unul dintre norii despre care am auzit vorbindu-se. Vom zbura pe deasupra lui, pentru a-l vedea mai bine.

Această explicație i se păru cusută cu ață albă lui Markham. Piloții nu schimbau altitudinea de zbor de florile mărului. Norul părea să aibă greutate și era mai compact decât cumulușii, pufoși și albi, din jur. Prin calota lui treceau firișoare încolăcite de albastru-intens, dându-i un profil care amintea de un dom.

Markham bodogăni ceva și se întoarse la calcule. Copie noile ecuații de pe cutia de carton și le studie, încercând să alunge din minte țiuitul acut și supărător al motoarelor. Un inginer îi spusese demult că noua generație de motoare superrapide produceau un zgomot de nivel insuportabil. Cei de la Rockwell International depășiseră mult costurile de producție pentru a micșora nivelul maxim de zgomot. Fuseseră necesare șase luni de eforturi pentru a masca țiuitul cu o pătură liniștitoare de sunete joase, astfel încât

plătitorii de bilete transportați în pântecul aeronavei să rămână toropiți și satisfăcuți în îmbrățișarea metalică. Ei bine, soluția tehnică nu-l ajuta deloc. Dintotdeauna fusese sensibil la zgomote. Găsi antifoanele în buzunarul scaunului din față și le fixă pe urechi. Îl învălui o perdea de liniște. Singura rămasășită din urletul motoarelor era acum trepidația pe care o simțea în tălpi, făcându-i dinții să vibreze.

Își petrecu o oră testând noile ecuații. Ele dădeau soluții rezonabile unor probleme de cazuri limită de care avea cunoștință. Neglijând efectele gravitației, obținu ecuațiile standard ale teoriei relativiste a particulelor.

Opera lui Einstein ieșea lesne la suprafață, din doar câteva mișcări fluide ale peniței. Însă când abordă direct ecuațiile lui Wickham, fără să mai calce pe un teren familiar, ele deveniră opace.

Privi printre gene la scrisul mărunț, îndesat. Dacă ar tăia-o de-a dreptul prin ghemul ăsta de termeni de aici și i-ar abandona – ba nu, nu mergea. Rezolvarea presupunea mai mult decât o simplă răsucire nemiloasă a elementelor ecuației. Trebuia să dovedească abilitate și finețe pentru a aluneca mai departe și a folosi inerția. Dincolo de logică apăreau întrebări de ordin estetic. Noile creații din domeniul fizicii îți ofereau la început o structurare logică, mult mai elegantă. În al doilea rând, de îndată ce o înțelegeai, structura era nu numai elegantă ci și mai simplă. În al treilea rând, din structură rezultau consecințele care erau mai complexe decât până atunci. Capcana omniprezentă când căutai o cale nebătută era inversarea etapelor. Îi venea greu să-i explice acest lucru unui filozof; în arta matematicii exista ceva care-ți scăpa dacă nu erai atent. Platon fusese un mare filozof, iar el hotărâse după voința lui ca planetele să se miște în grupuri de cercuri, toate adunate laolaltă pentru a da orbitele observate. Dar așa cum constatase Ptolemeu, legile necesare pentru a obține acele cercuri suprapuse erau înspăimântător de complexe. Asta ar însemna legi complexe care să conducă la consecințe simple, o cale greșită de abordare. Așa se face că din truda lui Ptolemeu s-a născut o teorie care scârțâia și gemea, sfere cristaline care se roteau neîncetat, roțițe dințate și roți și pinioane

care zbârnâiau în interiorul unei mașinării infernale.

Pe de altă parte, teoria lui Einstein era, în mod logic, mai elegantă decât cea a lui Newton. Subtilă, dar simplă. Consecințele ei erau mai greu de dedus, prin urmare calea aleasă era corectă. Concentrându-se, Markham se scarpină în barbă. Dacă țineai seama de asta, puteai lăsa deoparte multe modalități de abordare înainte de a te apuca de treabă, știind că până la urmă ele vor da greș. Aici nu se punea problema de a alege între frumusețe și adevăr. Trebuia să le scoți pe amândouă la lumină. În artă, eleganța era un cuvânt terfelit, folosit în diverse accepțiuni de fiecare generație de critici. În fizică totuși existau unele învățăminte delicate care trebuie însușite din experiența mileniilor trecute. Teoriile deveneau mult mai elegante dacă puteau fi transferate matematic, prin alte cadre de referință, altor observatori. O teorie care rămânea neschimbată în condițiile celei mai generale transformări era și cea mai abilă, cea mai apropiată de o formă universală. Simetria $SU(3)$ a lui Gell-Mann aranjase particulele după grade universale. Grupul Lorentz; isospinul; catalogul proprietăților numite Straneitate, Culoare și Farmec – toate transformau Numărul transparent în Obiectul concret. Așadar, pentru a trece dincolo de Einstein, trebuiau urmate căile simetriei.

Markham scrisese grăbit ecuațiile pe un carnețel cu pagini gălbui, căutând în continuare. Avusese intenția de a-și petrece timpul de zbor stabilindu-și tactica de abordare a FNS, dar politica era impură și neplăcută în comparație cu actul științific. Încercă diferite căi de atac, răsucind notația concentrată a tensorului și furisând o privire în labirintul matematicii. Avea un principiu director: naturii păreau să-i placă ecuațiile exprimate în forme diferențiale covariant. Pentru a găsi expresiile corecte...

Revizui ecuațiile care controlau tahionii într-un spațiu-timp plat, efectuând exercițiul drept caz limită. Dădu aprobator din cap. Apăreau bine cunoscutele ecuații cuantic-mecanice ale unde. Știa încotro duc toate. Tahionii puteau provoca o undă de probabilitate care să se reflecte înainte și înapoi în timp. Ecuațiile precizau cum se va deplasa această funcție ondulatorie, din trecut spre viitor, dinspre viitor spre trecut, ca un călător debusolat. Apariția

unui paradox indica faptul că unda nu avea sfârșit, ci forma mai curând o undă staționară, la fel ca încrețirea apei în jurul unui dig de larg, unde concavitatea valurilor și crestele lor se modificau, dar reveneau mereu, o ordonare impusă de luciul de suprafață al mării agitate. Singura cale de a rezolva paradoxul era să intervină, să întrerupă ritmul, asemenea unei nave care taie concavitatea valurilor, lăsând în urmă o învălmășire de ape. Nava era de fapt clasicul observator. Acum însă, Markham adăugă termenii lui Wickham, făcând ecuațiile simetrice în condițiile interschimbului de tahioni. Scotoci prin valiză în căutarea unei lucrări de Gott, pe care i-o dăduse Cathy. O găsi: *O Cosmologie Tahionică a Materiei și Antimateriei Simetrice față de Timp*. O porțiune din domeniu pentru a prinde gustul, într-adevăr. Dar soluțiile lui Gott apăreau clare, luminoase, puse în pagină. Tot acolo se regăseau și forțele Wheeler-Feynman, amestecând soluțiile tahionice avansate și întârziate împreună cu sume non-euclidiene. Markham se șterse la ochi. În gogoșa lui de liniște, stătea nemișcat, doar ochii îi alergau pe pagină, iar imaginația făcea salturi înainte pentru a afla cum se vor desfășura și plia ecuațiile care vor revela noi efecte.

Undele rămâneau neclintite, într-o derută mută. Dar nava, clasicul observator, nu mai avea nici un rol. Concepția bine cunoscută din mecanica cuantică recomanda ca restul Universului să aibă rolul de observator, pentru ca $e/$ să oblige undele să se deformeze. Prin folosirea acestor noi termeni, precum tensorul, nu mai exista posibilitatea de a da înapoi, nu apărea nici o cale de a permite Universului ca întreg să devină un punct stabil din care să poată fi măsurate toate lucrurile. Nu, Universul era ferm cuprins în teorie. Câmpul tahionic lega fiecare fragment de materie de oricare alt fragment. Fixarea altor particule în rețea nu făcea decât să înrăutățească situația. Din câte își amintea Markham, vechii specialiști în teoria cuantică, începând cu Heisenberg și Bohr, permisese ră inserția unei doze de metafizică în concepția lor. Funcția ondulatorie se deforma, iar acesta era un adevăr ireductibil. Probabilitatea de a ajunge la o anumită soluție era proporțională cu amplitudinea acelei soluții în interiorul undei globale, astfel că, în cele din urmă, se obținea doar o

evaluare statistică a ceea ce putea rezulta dintr-un experiment. Dar în cazul tahionilor această cochetare cu metafizica trebuia să dispară. Termenii lui Wickham...

O mișcare bruscă îi reținu atenția. Cu ochii sticloși, un pasager din rândul de peste interval se agăța de un însoțitor de zbor. Chipul îi era contorsionat de durere. Gura încordată, buzele lipsite de sânge, dinții cafenii. Pete stacojii îi acopereau obraji. Markham își scoase antifoanele de pe urechi. Urletul strident îl făcu să tresară. Însoțitorul de bord îl forță pe bărbat la podea în mijlocul intervalului și-i imobiliză brațele care se vânturau nebunește.

- Nu... pot...respira!

Un alt însoțitor murmură ceva liniștitor. Bărbatul se cutremură, cuprins de un acces al crizei iar ochii i se rostogoliră în orbite. Doi însoțitori îl transportară pe bărbat pe lângă Markham. Simți un miros acru venind dinspre omul suferind și strâmbă din nas, ridicându-și în același timp și ochelarii. În lumina parcă de email văzu bărbatul chinuindu-se să respire. Își puse la loc antifoanele.

Se reîntoarce la liniștea mormântală, conștient doar de uruitul constant și liniștitor al motoarelor. Fără maxime și minime de sunet, lumea căpăta consistență, putând fi pipăită cu vârful degetelor, aidoma unui burete îmbibat cu un lichid, ca și cum clasicul eter al lui Maxwell ar fi fost o realitate. Markham se liniști o vreme, amintindu-și cât de mult ținea la această stare. Concentrarea asupra unei probleme complicate te putea înălța până ce ajungeai să ai o imagine a ansamblului, rămânând în același timp izolat. Multe lucruri nu puteau fi văzute decât de la distanță, încă din copilărie căutase acel sentiment de libertate, de distanțare calmă față de agitația plină de compromisuri a lumii. Se slujise de umorul lui implicit pentru a-i îndepărta pe oameni, da, ținându-i la o distanță sigură de locul pe care-l ocupa. Uneori până și pe Jan. Trebuia să-ți născocеști un limbaj lucid în care să te adresezi lumii, pentru a depăși asprimile experienței, pentru a înlocui suferința, durerea și deznădejdea extremă cu - ba nu, nu cu certitudine, ci cu o ignoranță pe care să o poți îndura. Ignoranța profundă, totuși una de un anume fel, care-și cunoștea limitele. Limitele erau cruciale. Scripeții lui Galileo alunecând de-a lungul foaielor italiene din marmură, glisarea lor lină

supunându-se brațului sigur al inerției - acestea erau momente memorabile pentru lume. Aristotel înțelesese intuitiv îngrozitorul adevăr că frecarea era stăpână, iar toate lucrurile se opreau gemând. *Aceasta era lumea omului.* Doar jocul copilăresc al planurilor infinite și al corpurilor lipsite de frecare, realitatea lipsită de perspectivă, aruncau o plasă de ordine consolatoare, traiectorii infinite, viață în armonie. Era obligatoriu să evadezi din această lume de mucava, să te retragi, înveșmântând zborul liberator al fanteziei în haina respectabilă a deducției. Dar atunci când lucrările apăreau deghizate ca rezumate, suferind de afectare și rigiditate prusacă, nu însemna că nu făcuseși călătoria până în acel loc depărtat, cel despre care vorbeai atât de rar.

Uimit de tăcerea din jur, se opri, apoi continuă.

Se întrebă distrat dacă prima lui idee era corectă: aceste noi ecuații Wickham nu permiteau ieșirea din paradox, pentru că întregul Univers era inclus în experiment. Ca urmare, la inițierea unei unde staționare, se transmiteau tahioni înainte și înapoi în timp, desigur, dar trebuia, de asemenea, ca ei să fie dispersați cu viteze superluminice pretutindeni în Univers. Într-o clipă, fiecare particică de materie din Univers ar afla de paradox. Întreaga structură a spațiu-timpului ar deveni instantaneu țesută într-o singură bucată. Acesta era noul element pe care-l aduceau tahionii; până la descoperirea lor, fizicienii presupuneau că perturbările din metrica spațiu-timp trebuie să se propage cu viteza luminii. Markham își dădu seama că așternând pe hârtie formulările matematice ale acestor idei stătuse mai tot timpul aplecat în față. Acum își simți spatele străpuns de înțepături ca de cuțit înroșit în foc. Săgetată de o durere moleșitoare, mâna cu care scrisese refuza să-l asculte. Se lăsă pe spate rezemându-se de spătarul fotoliului. Uitându-se pe geam, văzu întinderea mării de culoare cenușiu-albăstruie, ca ardezia, semănând cu o tablă uriașă destinată ecuațiilor nepăsătoare ale lui Dumnezeu. O navă de transport lăsa în urmă un siaj, argintiu în razele soarelui, care se curba din cauza curenților. Avionul cobora către Aeroportul Internațional Dulles, descriind o parabolă lungă și lină.

Simțind o oboseală plăcută, Markham zâmbi. Cum te

ajungeau problemele din urmă, luându-te cu ele, fără să se sinchisească de curenți... Oare exista vreo cale de rezolvare a paradoxului? Intuitiv știa că acesta era miezul fizicii, modalitatea de a arăta dacă se putea ajunge în trecut cu precizie. Biletul laconic din seiful băncii dovedea că ceva se întâmplase, dar ce anume?

Incomodat, sătul de fotoliul îngust și îngrămădit, Markham se răsuci căutându-și o poziție mai odihnitoare. Călătoria cu avionul începea să devină din nou accesibilă doar bogaților, numai că de astă dată fără luxul ostentativ. Își sili mintea să lase aceste amintiri trecătoare și să se întoarcă la neiertătoarea lume reală. Problema nu era rezolvată, dar mai avea timp.

Oare e determinabil paradoxul? se întrebă. Matematicianul german Godel arătase că până și sistemele aritmetice simple conțineau elemente adevărate, dar imposibil de demonstrat. În realitate, nici măcar nu se putea demonstra că aritmetica în sine era consecventă – mai precis, că nu conținea paradoxuri. Godel silise aritmetica să se descrie pe sine în propriul ei limbaj. O făcuse prizonieră într-un spațiu închis, lipsind-o până și de posibilitatea de a se defini pe sine în relație cu lucrurile din afara ei. Și acest lucru s-a întâmplat cu aritmetica, cel mai simplu sistem logic cunoscut! Darmite Universul, cu tahioni traversându-l în toate direcțiile, constituind țesătura spațiu-timpului. Cum ar putea toate notațiile din lume să surprindă uriașa țesătură în categoriile bine cunoscute de da/nu, adevărat/fals, trecut/viitor? Înfierbântat peste măsură, Markham încercă să se calmeze. Turația motoarelor se schimbă și avionul se înclină spre pământ.

Problema care continua să-i rămână nelămurită era dacă Renfrew trebuia să trimită acel mesaj și să creeze un paradox. Tahionii erau produși prin coliziunile naturale dintre particulele de mare energie – așa fuseseră de fapt descoperiți. Cum se făcea că acești tahioni naturali nu dădeau naștere unor paradoxuri? Se încruntă. Avionul se înclină și mai mult, dându-i impresia că atârna deasupra buzei unui puț, cu picioarele legănându-se în gol. *Tahioni naturali...* Răspunsul trebuia să fie că era necesar un impuls minim pentru a declanșa un paradox. Un anume volum minim de spațiu-timp trebuia să fie ușor tulburat și

atunci perturbarea se propaga spre exterior cu o amplitudine suficientă pentru a avea importanță. Puteai schimba trecutul după dorință, bineînțeles, atâta vreme cât nu provocai paradoxuri care să aibă amplitudine mare. De îndată ce se depășea pragul, unda de tahioni va avea o influență semnificativă asupra întregului Univers. Dar dacă așa stăteau lucrurile, cum puteai spune că se petrecuse ceva? Care era dovada? Cum rezolva Universul un paradox, ce cale alegea? Oamenii de știință știau că ajunseseră în trecut – Peterson o dovedise. Dar ce altceva se mai putea întâmpla?

Pe neașteptate, avu o revelație. Dacă Universul era un sistem legat în întregul său fără prezența mitică a clasicului observator care să deformeze funcția ondulatorie, atunci funcția ondulatorie *nu trebuia* nicidecum să fie deformată. Ea...

O zguduitură și o răsucire. Markham privi uimit pe fereastră și văzu pământul schimbându-și brusc direcția. În față se zăreau dealurile verzi și nepăsătoare din Maryland. Un pâlc de copaci defilă cu viteză pe sub aripile avionului. Din cabină răzbătea un vacarm de voci. Țipete. Un bâzâit sfredelitor. Avionul trecu razant pe deasupra pădurii. Copacii se vedeau precis, exact, având claritatea ideilor bune. Îi urmări cu privirea săgetând prin dreptul ferestrei în vreme ce avionul devenea ușor, aerian, o țesătură fragilă din fire de păianjen care cobora odată cu el, materie mută atrasă de geometria curbă a gravitației. *Hârrr*. În lumina care cădea pieziș, trunchiurile copacilor se transformară în bețe decolorate, fiecare având la capăt câte o minge verde care exploda. Copaci și arbori trecură pe lângă avion din ce în ce mai repede, tot mai grăbiți, iar Markham se gândi la un univers cu o singură funcție ondulatorie, care trece în noile stări de existență în timp ce în interiorul său se formează un paradox asemenea miezului unei idei.

- Dacă funcția ondulatorie nu se deformează...

Nenumărate lumi se aflau în fața lui, altele rămâneau în urmă. Se auzi un zgomot pătrunzător și înțelese brusc ceea ce ar fi trebuit să fie.

Peterson se trezi cu greutate. Rămase cu ochii închiși. Trupul îi spunea să nu facă nici o mișcare, dar el nu-și putea aminti de ce. În jurul lui se iscară foșnete, sunete confuze de voci, iar undeva, departe, zgomote metalice. Deschise ochii o fracțiune de secundă, văzu pereții albi, o stinghie cromată. Un vârtej amețitor. Acum reuși să-și aducă aminte unde se afla. Își pipăi corpul cu mișcări precaute. O senzație surdă de moliciune. O durere rece răspândindu-se peste tot. Stinghia de la marginea patului îi apăru neclară, lipsită de contur. Își rostogoli capul într-o parte și în alta, se strâmbă de durere și văzu o sticlă suspendată deasupra lui. Încercă să urmărească traseul tuburilor cu privirea, dar nu reuși. În nas avea vârât ceva. Tubul lipit cu leucoplast de braț îl înțepă când se mișcă. Se strădui să o cheme pe soră. Vocea lui sună ca un croncănit.

Însă sora îl auzise. În câmpul lui vizual apăru o față rotundă cu ochelari și o calotă albă.

- Ne-am trezit, nu-i așa? Foarte bine. O să vă faceți bine.

- Frig...

Închise ochii. Simți cum sora aranjează pături peste el. I se scoase tubul din nas.

- Puteți ține termometrul în gură? Întrebă sora cu o voce precisă și clară. Sau încercăm la capătul celălalt?

O privi printre gene, dându-și seama că o urăște.

- Gură...

Limba i se păru enormă și parcă îmblănită. Ceva rece i se strecură printre buze. Simți degete reci strângându-l ușor de încheietură.

- Ei, v-ați revenit destul de bine. Sunteți unul dintre puținii fericiți. V-am administrat Infalaithin-G înainte ca infecția să vă doboare.

Se încruntă:

- Mai sunt și alții?

- A, sigur, spuse ea pe un ton vesel. Nici nu reușim să facem față. Nu mai avem paturi libere. Îi duc direct la Urgență. Curând o să fie plin și acolo, pariez. Dumneavoastră aveți o rezervă separată, dar să-i auziți cum gem și se tânguie în Salonul E. Șaizeci de paturi, atâtea sunt acolo. Toate cazurile de ingerare a alimentelor

contaminate, ca și dumneavoastră. Cum vă spuneam, sunteți unul dintre norocoși. Acum ar cam fi vremea să mâncați ceva.

- Mâncare? spuse el îngrozit. Amintirea ultimei cine cu Laura îl făcu să se simtă cuprins de un val de greață. Soră!

- Vreți să vărsați?

Vocea îi era la fel de veselă ca și până atunci. Cu mișcări iscusite îi așează sub bărbie un vas de forma unui rinichi și îi sprijini capul. Vomă convulsiv. Pe bărbie îi rămaseră dăre verzui și băloase iar în gură simți un gust amar. Avea o durere cumplită de stomac.

- Nu mai aveți nimic în stomac, vedeți? Stați liniștit și nu vă agitați deloc.

- Ai spus mâncare, hârâi el acuzator.

Ea râse bine dispusă.

- Da, așa am spus, dar nu m-am referit la *alimente*. E vremea să vă schimb flaconul de alimentare intravenoasă, atâta tot.

Peterson închise ochii din nou. Îi plesnea capul. O auzi pe soră trebăluind. Ușa se închise brusc. De departe, prin geamurile duble, auzi zumzetul traficului londonez. Unde se afla? La Spitalul Guy's? Acum putea să-și amintească mai limpede. Totul i se întâmplase fulgerător. În drum spre casă se simțise foarte bine. După un somn de o oră se trezise cu o senzație de ușoară greață și coborâse din pat. Paralizia neiertătoare îl cuprinsese după ce făcuse câțiva pași. Își aminti cum zăcea ghemuit pe podeaua dormitorului, incapabil să strige, abia îndrăznind să respire. Bineînțeles că Sarah era plecată. Presupuse că ar fi putut să moară dacă și menajera ar fi avut liber în noaptea aceea.

Când se trezi din nou, se simți mai lucid. Sângele îi pulsa în tâmpile, iar durerea de cap era difuză. Sună după soră. De astă dată veni alta, o tânără de origine indiană, își dădu seama că starea i se ameliorase când descoperi că încearcă să măsoare sânii surorii, ascunși de uniforma albă și scrobită.

- Cum vă simțiți acum, domnule Peterson? Întrebă ea cu o voce cântată, aplecându-se deasupra lui.

- Mai bine. Ce oră e?

- Cinci și jumătate.

- Aș vrea să mi se înapoieze ceasul. Și mi-e foame. Aș

putea înghiți ceva foarte ușor.

- Să văd ce aveți voie, spuse ea și părăsi discret încăperea.

Se zbătu să se ridice în capul oaselor. Sora reveni aducând un radio și un plic.

- Domnule Peterson, ați avut o vizitatoare, îl lămuri ea. N-a vrut să rămână, dar a lăsat astea. Puteți mânca o supă. Va sosi imediat.

Recunosc scrisul mare, grațios, cu bucle largi și înfloritură de pe plic și desfăcu biletul.

Ian,

Ce plictiseală îngrozitoare pentru tine. Nu suport spitalele, așa că n-o să te vizitez, dar m-am gândit că ți-ar folosi acest radio. Eu plec la Cannes vineri. Sper să te văd până atunci. Dacă nu, sună-mă. Voi reveni acasă miercuri seară. Pa.

Sarah.

Îl mototoli și-l azvârli în coșul de gunoi. Deschise radioul, unul mic și simpatic, cu baterii. Toate posturile păreau să difuzeze numai muzică. Se uită instinctiv la mână și constată că nu avea ceas. Ce oră spusese sora că era? Stomacul scoase un gâlgâit puternic. Trei semnale sonore întrerupseră programul muzical.

„Aici Radio BBC 4”, se auzi vocea unei crainice, „Iată știrile de la ora 6. Vă prezentăm principalele știri pe scurt. Cincizeci de persoane și-au pierdut viața în cursul violentelor tulburări stradale de la Paris. O aeronavă United Airlines ce zbura de la Londra la Washington s-a prăbușit azi-dimineață. Toți pasagerii de la bord au murit. Zona de înflorire ce se întinde în Oceanul Atlantic a avansat cu câteva mile într-o singură zi. Consiliul Mondial a aprobat un Plan Energetic în ciuda veto-ului exprimat de țările OPEC. Căderea liniilor electrice vreme de șase ore a dus astăzi la închiderea unor întreprinderi din Midlands. Meciul Test programat pentru astăzi la terenurile de cricket de la Lord's a fost amânat întrucât zece membri ai echipei Australiei au fost spitalizați cu diagnosticul de toxiinfecție alimentară. Starea vremii mâine: pe alocuri însorită, sunt posibile furtuni.” Urmă o scurtă pauză. „Studentilor care

demonstrează în capitala Franței li s-au alăturat astăzi muncitori care...”

Peterson nu mai ascultă. Se simțea imaterial și nesigur. Sora sosi aducând o tavă. Îi făcu semn să o lase pe măsuta de lângă pat. Una dintre vești îl tulburase și nu-și putea da seama de ce. Trebuie să fi fost cea despre înflorire. Și totuși nu simți nici o reacție când recapitulă știrea în gând.

„ Zborul 347, de la Londra la Washington DC, United Airlines, a intrat după amiază într-un front de turbulență în momentul în care se apropia de aeroportul Dulles și s-a prăbușit. Mesajele pilotului au fost distorsionate. Se pare că atât pilotul cât și copilotul au suferit tulburări în clipele dinaintea prăbușirii. Unii martori oculari au declarat că avionul a explodat când s-a lovit de copaci. Nu există supraviețuitori. Acest din urmă accident, care face parte dintr-o serie de dezastre aeriene, a...”

Iisuse! îi transpirară palmele. Apăsă pe butonul soneriei să cheme sora. Aceasta nu veni imediat. Ținând degetul în continuare pe buton, strigă:

- Soră!

Ea sosi în goană, lăsând ușa deschisă.

- Ce s-a mai întâmplat? Uitați, nici nu v-ați atins de supă.

- Las-o dracului. În ce zi suntem? E cumva miercuri?

- Da. Dar sunteți cumva?...

- Vreau un telefon. De ce nu am telefon aici?

- A fost scos ca să nu fiți deranjat.

- Bine, acum adu-l înapoi.

- Nu știu dacă am voie s-o fac...

- Ce se întâmplă? se repezi o altă asistentă în rezervă.

- Soră, domnul Peterson cere un telefon la pat.

- Oo, n-avem nevoie de așa ceva. N-am vrea să fiți deranjat.

- Acum sunt, strigă el. Adu-mi telefonul!

- Liniștiți-vă, domnule Peterson, nu putem hotărî...

- Ia ascultă, târfă proastă, spuse el apăsând și încordat, vreau un telefon imediat, altfel o să cer să fiți concediate!

Se lăsă o tăcere stânjenitoare, iar cele două femei ieșiră din cameră cu spatele către ușă, privindu-l cu suspiciune. El se lăsă la loc pe pernă, tremurând. Prin ușa pe care

surorile o uitaseră întredeschisă auzi gemete.

La foarte scurt timp, un salariat aduse un telefon și-l cuplă la rețea. Peterson luă o înghițitură de apă și se chinui să alunge senzația de vomă. Formă numărul secretarei.

25 SEPTEMBRIE 1963

Gordon mergea pe hol, întorcându-se la laborator, când auzi remarca. Doi profesori plini discutau cu voci scăzute.

- ...și așa cum spunea și Pauli, nici măcar nu are greșeli! tocmai încheia unul dintre ei când Gordon se apropie. Îl văzuseră și tăcuseră aproape instantaneu. Gordon știa povestea. Pauli fusese un faimos fizician din prima jumătate a secolului, înzestrat cu un spirit critic deosebit de ascuțit. Referindu-se odată la o lucrare științifică, remarcase: „Lucrarea asta e atât de proastă, încât nici măcar nu conține greșeli.” Ceea ce însemna că începea și se sfârșea fără să afirme nimic; era atât de prost formulată încât nu putea fi testată. Gordon își dădu imediat seama că cei doi discutau despre el. Articolul din revista *Life* dăduse roade. Când ajunse la capătul holului mai auzi murmurul conversației și un hohot nestăvilat de râs.

Penny aduse acasă un număr din *National Inquirer* și-l lăasă la vedere, pentru ca Gordon să-l citească la întoarcerea acasă. Pe prima pagină se lăfăia un titlu: APEL NUCLEAR DIN SPAȚIUL EXTRATERESTRU, iar dedesubt, *Oameni de știință importanți intră în legătură cu alte lumi*. Apăreau și două fotografii cu Saul și Gordon, făcute, evident, de reporterul de la *Life*. Gordon o aruncă la coș fără să o citească.

La începutul anului universitar se organizează o petrecere cu participarea membrilor catedrei de fizică pentru a marca inaugurarea noii clădiri a Institutului de Geofizică. Asistenții sterilizaseră havuzul unei fântâni arteziene de pe peluza din fața clădirii. Hugh Bradner și Harold Urey îl umplură cu un amestec tare de vodcă și sucuri de fructe. Gordon azvârlise invitația, laolaltă cu informările obișnuite despre anul universitar, dar Penny o descoperise și insistase să meargă împreună. El ar fi dorit să se mai odihnească, însă îndemnurile ei sâcâitoare îl făcură să îmbrace cea mai comodă jachetă pe care o avea și, pentru prima oară la o astfel de ocazie, nu-și mai luă cravata. În California

asemenea detalii treceau neobservate. Penny își puse o pălărie cafenie din pai, cu boruri largi și moi: „Pentru impresie”, preciză ea. Își putea ascunde o parte a feței sub ea. Această aură de mister reaprinsese interesul lui Gordon. Își dădu seama că uitase mai de toate în ultimele săptămâni, înhămându-se la pregătirea prelegerilor și petrecându-și majoritatea timpului în preajma instalației RMN. Descoperirea îl cutremură. Savoarea începuturilor se pierdea încet. Frecușurile dintre ei făceau ca iluziile să se șteargă.

Discută cu câțiva profesori de la Catedra de Fizică, dar nu reuși să atingă subiecte interesante. Penny descoperi câțiva tipi specializați în literatură, însă Gordon nu-și găsea locul, umblând de la un grup la altul. Cei de la Catedra de Engleză păreau deja chercheliți și citau din poeți moderni și din filme vechi. Apăruseră oameni degajați și inteligenți pe care nu-i văzuse niciodată, bărbați atrăgători, blonzi și insuportabil de siguri de sine, tipul de persoane care aveau frigiderulele doldora de iaurt și șampanie. Zări în mulțime un profesor vizitator de la Berkeley, înalt și bine îmbrăcat, care câștigase Premiul Nobel cu câțiva ani în urmă. Gordon îl mai întâlnise. Își croi loc prin semicercul de persoane strânse în jurul acestui bărbat și când privirea posesorului Premiului Nobel ajunse la el, îl salută din cap. Gordon rămase nemișcat, cu paharul din plastic în mână, având un zâmbet înghețat pe chip. Ochii bărbatului reveniră asupra lui. Nici o tresărire, nici un licăr de recunoaștere. Cu fața îmbujorată, Gordon se retrase de lângă grupul care discuta animat. *Probabil că nu m-a recunoscut*, se gândi el în timp ce se îndepărta. Își mai luă un pahar de vodcă. *Pe de altă parte, poate că da.*

- Bună pileala, nu? îl abordă un bărbat care apăru pe neașteptate lângă el. Încearcă să spui „spectroscopie” de trei ori, da’ repede. Gordon își dădu silința, dar nu reuși. Află că bărbatul se numea Book și, într-adevăr, chiar arăta livresc. Era de la General Atomic și se dovedi mult mai prietenos decât universitarii. Se așezară sub o inscripție care spunea apăsat: DACĂ POȚI CITI ASTA, MULȚUMEȘTE PROFESORILOR. Frivolitatea lui Book nu reuși să alunge indispoziția lui Gordon. Vodca începu totuși să mai șteargă ceva din nesuferita concretețe a lumii. Reuși să priceapă

motivul pentru care neevreii beau atât de mult. Book plecă fără să spună unde, iar Gordon intră în vorbă cu un fizician aflat în vizită, specialist în fizica particulelor, Steingruber. Amândoi apreciară cum se cuvine vodka, iar asta îi apropie. Începură să discute pe eterna temă: femeile. Gordon făcu o serie de afirmații despre Penny. Lucru curios pe care nu îl înțelegea aproape deloc, Gordon inversă rolurile, astfel încât Penny era începătoarea în ale sexului, inițiată de el, bărbatul din New York, trecut prin toate. Steingruber acceptă afirmația ca pe ceva normal. Gordon ajunse să creadă că Steingruber era un tip grozav, capabil să privească direct în sufletul omului. Mai băură împreună câte un pahar de vodka. Steingruber arătă către o blondă aflată la mică distanță de ei și întrebă:

- Ce părere ai de aia de colo?

Gordon privi printre gene și rosti sentențios:

- Cam slăbuță. Da.

Steingruber îl fulgeră cu privirea.

- E soția mea.

Într-o clipă, până ce Gordon reuși să bâiguie o scuză, omul se îndepărtă.

Apăru apoi și Lakin, zâmbind amical. Era însoțit de Bernard Carroway.

- Am auzit că repeți experimentul lui Cooper, spuse Lakin fără nici o introducere.

- De la cine ai auzit asta?

- Am constatat singur.

Gordon nu se grăbi să răspundă. Luă o înghițitură din pahar și descoperi că îl golise. Abia după aceea ridică ochii spre Lakin.

- Du-te-n mă-ta, spuse el foarte apăsător, plecând.

O găsi pe Penny într-un grup strâns în jurul lui Marcuse.

- Proaspăt numitul rezident comunist? întrebă Gordon când se făcură prezentările.

Spre uimirea lui, Marcuse izbucni în râs. Replica lui Gordon nu i se păru la fel de amuzantă unei absolvente care stătea alături. Află că numele ei era Angela și că revoluția nu avea să fie adusă de oameni la petreceri; cu atât se alese Gordon din toată conversația, ori mai curând atât își mai putea aminti. O luă de mână pe Penny și se îndepărtară.

Într-un colț retras îl văzu pe Jonas Salk. Se gândi dacă era cazul să-l abordeze sau nu. Poate că va afla părerea lui Salk despre Sabin – care dintre ei descoperise vaccinul? O întrebare interesantă, desigur.

– O parabolă a științei, murmură Gordon către sine.

– Poftim? Întrebă Penny.

Se răzgândi și o conduse spre un grup de fizicieni. Un gând care nu-i dădea pace îl sfătuia să-și țină gura, așa că o lăsă pe Penny să vorbească și în locul lui. Oamenii din jur păreau incoerenți și aerieni. Încercă să descopere dacă asta era din cauza lui sau a lor. Eterna problemă a relativității. Poate că Marcuse știa și răspunsul. Un francez îl întrebă pe Gordon de experimente, iar el încercă să prezinte pe scurt ce părere avea. Asta se dovedi extrem de dificil. Ciudata împleticire a limbii dispăruse, dar rămânea problema a ceea ce considera el drept adevăr. Francezul îl întrebă despre Saul. Gordon ocoli subiectul. Încercă să mențină discuția concentrată asupra rezultatelor experimentului său.

– Așa cum spunea Newton, „nu avansezi nici o ipoteză” – cel puțin deocamdată. Cere-mi doar date. Plecă să mai caute vodcă, însă havuzul se golise. Întristat, luă ultimele pișcoturi și sandvișuri pe care le mai găsi. Când se întoarse, Penny stătea departe de francez și privea lung către La Jolla și la sclipirea catifelată a mării. Francezii vorbeau în limba lor. Penny părea furioasă. O trase de mână, iar ea îl urmă, privind totuși înapoi.

Penny insistă ca ea să conducă până acasă, deși Gordon nu pricepea motivele ei. În timp ce treceau pe lângă cluburile de pe plajă și casele răspândite pe mal, Penny spuse cu o vehemență neașteptată:

– Ce *ticăloși!*

– Cum? Ce tot vorbești acolo?

Ea se strâmbă.

– După ce-ai plecat, au zis că ești un încurcă-lume.

– Ți-au spus ție asta? Întrebă Gordon încruntându-se.

– Nu, caraghiosule. Au început să converseze în franceză. Bănuiau că nici un american nu-i în stare să învețe o limbă străină.

– Aha.

– Au susținut că ești un impostor. Un escroc.

- Oo.
- Au zis că toată lumea te consideră așa.
- Toată lumea?
- Da, mormăi ea pe un ton acru.

7 OCTOMBRIE 1963

Apăru brusc, în plin zgomot. Cu o clipă înainte, ecranul osciloscopului arătase ecouri parazite, iar Gordon își făcea de lucru cu un nou filtru de bandă, un circuit pe care îl făcuse chiar el pentru reducerea zgomotului. Apoi, dintr-odată, curbele RMN începură să se deformeze și să se modifice. Rămase cu privirea pironită la ecran, neîndrăznind să facă o mișcare. Era ora 23.

Duse mâna la gură, parcă dorind să mascheze un strigăt. Liniile continuă să danseze pe ecran. Îi trecu prin minte că ar putea avea halucinații. Își mușcă degetul. Nu, liniile discontinui nu dispărură. Cu mișcări rapide, controlându-și agitația și dorind să fie precis, începu să noteze datele.

ACȚIUNEA RAZTUYP ULTRAVIOANRK ASUTYN
LANȚURILOR PARE SĂ ÎNTÂRZIE DIFUZIA ÎN STRATURILE DE
WKTRNM ÎNSĂ CREȘTEREA

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

AD 18 5 FGDUEL 30 29,2

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

EFECTELE ENZIMEI DIATOMICE A INHIBAT LANȚUL
REȚELEI B REPRODU ÎNCERCARE DE A VĂ CONTACTĂ CU
FASCICUL TAHIONIC ARTGPRMY LE SURSA PUNCT PUTEȚI
VERIFICA AD 18 5 3MCDU DEC 30 29,2 YERUASRLGN
DGRUTNYO CAMBRIFHR CAMBRIDG ÎNFLORIREA
DIATOMEICĂ ATRFT ASANRTM DEC 30 29,2 ACEST LUCRU
NU ÎNCALCĂ NICI UN POSTULAT FORMULAT DE WHEELER-
FEYNMANN ATÂTA VREME CÂT FEEDBACK DIN BUCLA
CAUZALĂ PERMITE CONTINUAREA EXPERIMENTULUI
IMPERATIV CA VOI SĂ REALIZAȚI EXP PENTRU A VERIFICA
LANȚUL MOLECULAR XCEUDUR 18 5 DEC 30 29,2
DIFERENȚA DE TIMP AUSMP

- Claudia, tu ești? Era prima oară că i se adresa pe numele mic.

- Da, da, Gordon, tu ești?

- Exact. Am lucrat paralel cu voi. Seara trecută ați fost acolo?

- Poftim?

- Ați lucrat aseară?
- Eu... nu, n-am... studentul meu a făcut câteva măsurători. Cred că a terminat pe la ora 6.
- La dracu'!
- Poftim? Iartă-mă, n-am prea auzit bine...
- Nimic, îmi pare rău. Eu, ăă... am lucrat aseară până pe la ora 23 și am recepționat niște efecte anormale de rezonanță.
- Înțeleg. Ei, asta însemna că aici era ora 2 noaptea.
- Da. Sigur.
- Cât a ținut efectul?
- Mai bine de două ore.
- Bine, stai puțin să mă gândesc, studentul trebuie să sosească; e abia trecut de opt. Gordon, o să fii treaz la 5 dimineața?
- A, sigur. Așteptam să mă suni tu.
- Ai dormit?
- Nu. Voiam să văd dacă mai apare... efectul.
- Gordon, tu culcă-te. O să discut cu studentul. Astăzi vom face câteva experimente. Dar tu dormi puțin.
- Bine, sigur.
- Îți promit că facem noi măsurătorile. Dar odihnește-te, bine?
- Da. Bine. Asta-i tot ce voiam să știu.

- Gordon, doamna Evelstein mi-a adus revista *Life*. De ce nu mi-ai spus și mie? Numele fiului meu apare acolo mare cât viața - cât *Life!* - iar el nu scoate o vorbă. Asta a fost acum câteva săptămâni și...
- Mamă, îmi pare rău că nu ți-am spus. Eu...
- Și nici de articolul din *National Inquirer*, și pe ăsta mi l-a arătat. Numai că nu prea mi-a plăcut ce scria.
- Respiră greoi în receptor. Cât era ceasul? Hristoase, ora 17. Oare ce recepționa grupul lui Zinnes?
- Ascultă, mamă, dormeam și...
- Dormeai? La ora asta?
- Am lucrat toată noaptea.
- N-ar trebui, o să te distrugi.
- N-am nimic.
- Dar voiam să-ți spun despre articolul din *Life*, a fost așa o surpriză...

- Mamă, vreau să mai dorm. Sunt terminat.
- Bine, cum vrei. Doream să-ți mai aud vocea, Gordon.
Nu ți-am mai auzit-o de mult.

- Știu, mamă. Uite, îți promit că te sun eu peste câteva zile.

- Bine, Gordon.

Închise și se culcă la loc.

Grupul lui Zinnes nu descoperi nimic. Nici Gordon nu reuși să mai prindă semnalul. Continuă să verifice toată săptămâna. Vineri avu loc un seminar al catedrei pe tema fizicii plasmei, susținut de Norman Rostoker. Gordon se duse și se așază în fundul sălii. Primul diapozitiv proiectat de Rostoker suna:

Cele șapte faze ale programului de fuziune termonucleară

I. Entuziasm

II. Derută

III. Dezamăgire

IV. Identificarea vinovaților

V. Pedepsirea nevinovaților

VI. Recompense pentru cei neimplicați

VII. Îngroparea cadavrelor/împrăștierea cenușii

Publicul râse. Gordon nu făcu excepție. Se întrebă în ce etapă se găsea. Ba nu, mesajul, în întregul lui, nu era un proiect de cercetare comandat, ci o descoperire. Faptul că era singura persoană din lume care credea în el nu avea nici o importanță. „Identificarea vinovaților” părea totuși să i se potrivească. Se gândi la asta o clipă apoi, în timpul prezentării făcute de Rostoker, adormi.

Răspunse invitației telefonice și-l găsi pe Ramsey în laborator. Chimistul descompusese lanțul întrețesut într-o configurație plauzibilă. Fosfor, hidrogen, oxigen, carbon. Ceva destul de inteligibil. În plus, acestea formau o clasă asemănătoare pesticidelor. Mai complexe, desigur – dar erau descendente lineare de netăgăduit. Încă somnoros după seminar, Gordon zâmbi.

- Bună treabă, murmură el.

Ramsey exulta. La plecare, trecu prin pădurea de sticlărie din laborator. Începuse să iubească ritmurile de

aici.

Biologii de alături aveau cuști cu animale pentru testele lor și, pășind pe lângă ele, Gordon simți o bucurie greu de explicat. Pe un cărucior de pe hol văzu câteva tăvi. În ele se aflau mormane de hamsteri cafenii, goliți de intestine, semănând cu niște cartofi crăpați. Viața în serviciul vieții. Se îndepărtă grăbit.

Telefonul sună la ora șase, în timp ce-și punea în geantă câteva hârtii și cărți pe care să le consulte în timpul weekend-ului. Clădirea catedrei de fizică era pustie și sunetul avu ecou.

- Gordon, Claudia Zinnes la telefon.

- A, bună. Ai?...

- Am obținut ceva. Întreruperi. Începu să le descrie.

- Păi, îmi faci un serviciu? Încearcă să le descompui în structuri. Adică, știu că-i târziu și e, în fine, e ora 9 la tine, dar dacă vrei...

- Cred c-am priceput.

- Vezi dacă se potrivesc codului Morse, spuse el dintr-o suflare.

Ea râse tăcut.

- Voi vedea, Gordon.

Gordon o rugă să-i telefoneze acasă și-i dădu numărul.

- Ți-am spus de săptămâna *trecută*, îi reaminti Penny. Plecăm cu Air Cal spre Oakland sâmbătă dimineață la 10, de la Lindbergh.

- Uitasem.

- Ei, asta-i. Dar te-am *anunțat*.

- Penny, am avut o mulțime de lucruri pe cap săptămâna asta. M-am gândit la atâtea...

- O să te gândești și-n Oakland.

- Nu, nu le pot spune părinților tăi că noi...

Sună telefonul.

- Claudia?

- Gordon? Am verificat și, și ai avut dreptate.

Se simți cuprins brusc de un val de amețală.

- Și ce zice?

- Coordonatele acelea astronomice despre care mi-ai spus. Apar pe pagini întregi.

- Grozav. Extraordinar.
- Ce reprezintă, Gordon?
- Nu știu.

Mai discuta ră câteva clipe. Claudia voia să continue experimentul. Puterea semnalului era variabilă, la intervale neregulate. Gordon ascultă, dădu din cap, aprobă. Dar mintea nu-i stătea la detalii. O senzație ciudată începu să urce dinspre picioare spre piept. Puse jos receptorul după ce-i ură Claudiei noapte bună și simți un fior pe ceafă. Era adevărat. Mai tot timpul lăsase loc pentru eventualitatea că e un puțoi, că experimentul era greșit, că găsea noduri în papură, după cum îi spusese odată Penny în glumă. Dar acum era sigur: *cineva încerca să ia legătura cu el.*

- Gordon? Gordon, cine-a fost?
- Zinnes. De la New York. Ridică ochii, uimit. Au descoperit și ei.

Ea îl sărută și făcură câțiva pași de dans împreună. Nu era un puțoi. Gordon se învârti prin camera de zi urlând de bucurie. După câteva clipe se simți amețit și se așeză. *Renunțăm la o ipoteză și o notăm ca realitate.* Dar ce trebuia să facă în continuare?

- Penny, ai dreptate, mergem în Oklahoma.

1998

Vacarmul conversației îl întâmpină pe Peterson de cum deschise ușa principală. Văzu lume vorbind cu însuflețire începând din holul de la intrare și până în salon. Hohote de râs ici și colo, clinchet de pahare, învăluirea dulceagă a noilor ritmuri latine.

Se opri doar o clipă. Fără să privească nici în stânga nici în dreapta, porni hotărât pe holul pardosit cu plăci de marmură albă și neagră și urcă scara largă și curbată, în general, era adevărat că oamenii nu încearcă să te oprească dacă treci repede pe lângă ei și nu lași pe nimeni să te privească în ochi. La urma urmei, prezența lui acolo era perfect justificabilă; casa îi aparținea. Orice oaspete va presupune că el și Sarah organizaseră petrecerea asta blestemată de care el însă uitase și acum avea de rezolvat o treabă personală la etaj.

Păși pe covorul gros fără să facă zgomot și traversă palierul. O geană de lumină se strecura pe sub ușa băii din hol, reflectându-se în podea; probabil că era cineva înăuntru. Cât el va sta în dormitor, se va elibera, numai că trebuia să țină seama de vânturarea oamenilor încoace și încolo atunci când va pleca. Va fi silit să iasă tot pe unde intrase; ca să ajungă la ușa din dos care se deschidea din bucătărie ar fi silit să treacă prin mijlocul petrecerii.

Închise ușa dormitorului și se duse la dulapul de haine. Un șir de pardesie ascundea cu totul cele două valize care n-ar fi fost observate decât la o curățenie de primăvară. Le scoase afară. Cam grele, dar se va descurca el. Le așeză lângă ușă și privi lung în jur. De cealaltă parte a încăperii, cele trei ferestre în stil georgian dădeau către o serie de acoperișuri înclinate. La mai toate clădirile se vedeau ferestre slab luminate; era ora reducerii iluminatului casnic, își reaminti el. Raționalizare plină de zel, se întrebă el, sau oamenii părăsiseră deja orașul? N-avea importanță – nu intenționa să-și mai bată capul cu asemenea lucruri de acum încolo. Între ferestre se aflau oglinzi înalte de un stat de om, încadrate de catifea gri care, la rândul ei, era tivită cu negru; ultima idee neroadă a lui Sarah. Peterson ezită o

clipă, apoi se studie în oglindă, încă puțin tras la față, o paloare în jurul ochilor, dar în mare măsură înzdrăvenit. Îi convinse pe cei de la spital să-l externeze de îndată ce se simțise în stare să meargă. Se dusesse direct la birou. Consiliul se afla în plină criză de stat și nimeni nu observă când el șterse câteva documente din fișiere, dând ordine de ultim moment la telefon și transmițând o serie de instrucțiuni către avocatul său. Sir Martin îl convocă la o discuție de evaluare a situației și în cursul ei Peterson constată că pregătirile pe care le făcuse nu erau premature. Era limpede că norii transportau pretutindeni material din înflorire. Forma conținută de nori se deosebea puțin de cea din ocean, dar ambele aveau același efect asupra stratului nervos pe care Kiefer îl descoperise cu numai câteva zile în urmă. Datele lui Kiefer erau de mare ajutor, însă măsurile de contracarare încă trebuie studiate de laboratoare. Norii își azvârleau otrava oriunde ploua. Plantele terestre rezistau în general în fața mecanismului, dar nu întotdeauna. Celuloza din plante rămânea neatinsă, dar porțiunile mai complexe erau vulnerabile. Testele efectuate în regim de urgență puseseră în evidență o metodă de purificare a unor plante, pentru a întrerupe procesul înainte ca materialul să se poată difuza prin coajă. Spălarea cerealelor în anumite soluții părea o metodă aplicabilă și promitea un procent de reușită de șaptezeci la sută. Peterson zâmbi strâmb când își aminti vorbele Laurei: „O, legumele și restul sunt foarte proaspete. Cele mai bune. Le aduc de la țară în fiecare zi.” Da, și de acolo s-a ales cu suferința asta blestemată. În tubul digestiv uman substanța făcea zob tot soiul de procese metabolice – adeseori în mod fatal, dacă nu se aplica un tratament.

Nimeni nu știa care ar putea fi efectele secundare mai delicate asupra lanțului trofic. Biologii făcuseră unele prognoze foarte sumbre.

În plus, norii răspândeau rapid înflorirea. În Atlanticul de Nord apăruseră deja primele pete roșietice.

Cu un avânt uimitor, Sir Martin dirija resursele Consiliului, dar până și el părea îngrijorat. Se confruntau cu un proces în dezvoltare exponențială și nimeni nu putea spune precis unde se va opri efectul.

Peterson privi camera pentru ultima oară. Fiecare

trăsătură a ei fusese croită potrivit obiceiurilor lui, începând cu stelajul pentru pantofi ca un acordeon și terminând cu biblioteca aranjată cu mult gust, în care disimulase centrul personal de comunicații. Păcat să-l lase aici, chiar așa. Problema era că trebuia să plece înainte de a începe Marea Fugă și să găsească totuși un motiv plauzibil pentru a absenta de la Consiliu vreme de câteva zile. Recuperarea la un spital din mediul rural ar fi o scuză perfectă.

Sir Martin îl privise lung și cercetător când își anunțase plecarea, dar acesta era un risc inevitabil. Cei doi bărbați se înțelegeau probabil foarte bine unul pe altul. Mare păcat că lucrurile nu se rezolvaseră mai bine între ei, se gândi Peterson și întredeschise ușa dormitorului.

Văzu spatele cuiva care cobora scările după ce făcuse o tură până la closet. Așteptă până când bărbatul dispăru dincolo de foaierul placat cu marmură. Deschise ușa cu umărul și cără valizele până la capul scărilor. Hristoase, ce grele erau. Nici prin cap nu-i trecuse că s-ar fi putut îmbolnăvi în timpul mutării.

Coborî scările lovind ușor valizele de colțul fiecărei trepte, încordându-și brațele și străduindu-se să-și mențină echilibrul înainte de a încerca să facă următorul pas. Trebuia să fie atent unde punea piciorul. Scara i se păru imens de lungă. Începu să gâfâie. Muzica se iscă brusc, încărcată de alămuri, asurzindu-l și împiedicându-l să se concentreze. Trase cu coada ochiului și percepu o mișcare. Un bărbat și o femeie se apropiau dinspre salon. Coborî grăbit ultimele trei trepte și fu cât pe-acți să alunece pe podeaua lustruită.

- Ian! Doamne, ia te uită ce călător! Sarah spunea că ești internat în spital, dacă-mi amintesc bine.

Luă rapid hotărârea. Un zâmbet, asta era soluția.

- Încă sunt internat, să-ți spun drept, începu el și pași către colț, unde se afla o cămăruță de serviciu. Trebuia să dea valizele la o parte ca să nu le mai vadă și alte persoane care ar fi putut apărea.

- Numai că se aglomerează, și de aceea m-am gândit să ies de acolo. Mă duc la un sanatoriu din afara orașului ca să mă refac, înțelegeți?

- A, sigur, spuse bărbatul. Spitalele orașenești sunt cele mai proaste. Vrei să te ajut să cari valizele?

- Nu, nu-i nevoie. Sunt doar câteva obiecte de îmbrăcăminte. Le împinsese în cămăruță, iar acum închise ușa cu un gest hotărât.

- Ascultă, noi căutăm un colțișor unde, înțelegi, să fim singuri câteva minute. Femeia îl privi plină de speranță. Era una dintre prietenele lui Sarah, din tagma celor pe care nu ți le mai amintești de la o întâlnire la alta. Ea se întoarse, vrând să arate către etaj și gândindu-se fără îndoială că Peterson nu prea avea imaginație și-i trebuia un plan al casei. Ochii ei rămaseră fixați la ușa dormitorului lui, care stătea deschisă:

- O, aceea ar fi perfectă! Are și încuietoare, nu?

Peterson simți o furie rece crescând în el.

- Aș sugera mai curând...

- Nu cred c-o să stăm mult. Nu te superi, așa-i? Ba da, te deranjează. Lasă, Jeremy. Femeia puse un picior pe treapta de mai jos și privi la bărbatul care o însoțea, lăsându-l pe el să-l convingă pe Peterson.

- Ți-aș rămâne foarte îndatorat dacă mi-ai da o mână de ajutor, Ian.

Peterson se simți cuprins brusc de o stare de fierbințeală și slăbiciune. Trebuia să termine cu mascarada asta, să scape. Reacționase instinctiv la ideea ca un străin să folosească dormitorul lui pentru hârjoneală, însă acum își dădea seama că gestul era total lipsit de sens. La urma urmelor, abia spusese adio acestui loc.

- Da, înțeleg, duceți-vă. Nu mă deranjează deloc. Reuși să rostească aceste vorbe pe un ton aproape vesel.

Cei doi îi mulțumiră și urcară scările cu o încetineală care lui Peterson i se păru calculată. Aruncă o privire către salon și respiră adânc de câteva ori. Putea lua valizele și să dispară fără a mai da naștere altor comentarii doar dacă...

Sarah. Sarah îl zărise în timp ce trecea pe lângă un grup de persoane aflate la o șuetă. Ea îl trase de mânecă pe un bărbat și făcu semn din cap către Peterson. Traversară pătratele pardoselii foaierului ca două piese de șah care avansează. Calul și regina atacă, se gândi el. Observă ca prin vis că Sarah purta una dintre rochiile create de ea însăși, dintr-un imprimeu cu scene din junglă și având pe cap o eșarfă asortată care atârna cochet în partea stângă. Peterson privi la bărbatul care era cu ea și se simți trecut

de răcori. Era Prințul Andrew. Iisuse, doar n-o lua iar de la început?! În fine, acum nu mai avea nici o importanță.

- Ian! Ai și ieșit? *Squisito!* exclamă Sarah, luându-l de mână.

- Am trecut pe acasă să-mi iau câteva lucruri. Mă transferă undeva la țară. Îi întinse mâna lui Andrew. Bună seara, domnule.

- Pentru numele lui Dumnezeu, Ian, nu-i nevoie să mi te adresezi cu „domnule”.

- Andy ne invită la Balul încoronării - cel *mic*. Nu-i frumos din partea lui?

- Da, foarte. Ce mai face fratele tău, Andrew?

- Oh, nu l-am mai văzut de-o săptămână. E mereu ocupat. Mă bucur că n-am soarta asta. Oricum, i se potrivește mai bine decât oricăruia dintre noi.

- Oho, sunt sigură că și tu ai face față cu multă strălucire, îl măguli Sarah.

Andrew scutură moale din cap.

- Ba nu, mă îndoiesc. M-am întrebat deseori dacă a fost simplu noroc faptul că moștenitorul este așa cum este sau dacă nu cumva a devenit astfel pentru că *este* moștenitor.

Peterson își reprimă starea de neliniște, făcând un gest cu mâinile și se strădui să spună ceva potrivit ocaziei. Oare conversația asta era reală sau trăia un vis?

- Își ia misiunea în serios, spuse el calm. De fiecare dată când m-am consultat cu el, a înțeles problemele foarte just.

- Are totuși și simțul umorului, să știi, răspunse Andrew, de parcă și-ar fi cerut scuze pentru seriozitatea fratelui său. Clipi șiret.

Peterson înțelese că Andrew era beat, dar numai în măsura în care un membru al familiei regale nu putea da naștere comentariilor răutăcioase. Asta însemna că era beat binișor. Sarah îl trase de mânecă pe Peterson, invitându-l la petrecere. Stătu în cumpănă câteva clipe, apoi îi urmă pe cei doi. Nu voia ca altcineva să-și dea seama de greutatea sau dimensiunile valizelor pe care le avea de cărat. Mai bine să-i ducă pe Sarah și pe Andrew înapoi în mijlocul oamenilor și să se strecoare afară mai târziu. Se lăasă plimbat de Sarah pentru a fi prezentat câtorva oameni pe care el îi intui ca potențial utili carierei ei. Se mulțumi să zâmbească, să salute din cap și vorbi

foarte puțin. Încetul cu încetul pricepu că toți cei prezenți erau, într-un fel sau altul, amețiți – beți, drogați sau pur și simplu isterizați de prea multă energie dezlănțuită. Și, cum era de așteptat, discuțiile erau din cale afară de superficiale și banale. Se așteptase la o canonadă de întrebări despre înflorire sau despre nori, dar absolut nimeni nu era interesat de așa ceva. Se trezi contemplându-i de la distanță. Eleganți și ignoranți ca niște lebede. Și cu toate acestea știa că unii dintre ei aveau îndoieli. De aceea trăi din nou senzația de irealitate.

Îi trebui mai bine de-o oră până să prindă momentul potrivit. Voia să fie absolut sigur că Andrew nu va zări bagajele, așa că așteptă până când Sarah se agăță de brațul lui și începu să-i spună una dintre scandaloasele ei povești. Atunci Peterson se strecură printre câteva grupuri care discutau înfocat, dând impresia că se află printre oameni, dar în realitate fără să audă ce se vorbea și fiind atent să vadă numai dacă cineva important putea să-l vadă ieșind. La momentul potrivit, fugi în hol. Scoase valizele.

Când se întoarse, văzu cum pe ușa deschisă a dormitorului său apare o siluetă cu chipul congestionat și cu ochii adormiți. Înainte ca femeia să apuce să-i facă semn cu mâna, deschise ușa de la ieșire și o luă la goană. Nu era plecarea fără incidente pe care și-o imaginase, dar nu era nici o catastrofă. Cambridge era aproape și după aceea, Slavă Cerului, se putea odihni.

Marjorie stătea pe scaun în micuța casă închiriată de familia Markham și o privea pe Jan. Venise animată de gândul că va fi sprijinul dezinteresat și eficient pentru prietena neconsolată aflată în suferință, dar descoperise că rolurile aproape se inversaseră. Jan împacheta totul într-o ordine desăvârșită. Marjorie se oferise să facă ea treaba asta. Simțea că Jan ar trebui să aibă libertatea de a se trânti cu fața în jos pe pat și să plângă cu chipul ascuns în pernă. Însă Jan refuzase să fie ajutată zicând că dacă nu-și împachetează singură lucrurile, n-o să și le poată găsi mai târziu. Marjorie se offeri să pregătească ceaiul. Ceaiul dulce și tare avea un efect liniștitor. Dar Jan nu voise nici ceai. Continua să-și vadă de treabă. Ușor jignită, Marjorie se gândi că Jan era în stare să înceapă să fredoneze o melodie în timp ce trebăluia. Speră ca Jan să-i ofere măcar ceva de băut. Se agăță brusc de ideea asta. Doamne, și era abia dimineață.

- Chiar nu pot să fac *nimic*? întrebă ea cu disperare în voce.

Jan se opri și-și dădu la o parte o șuviță de păr ce-i căzuse peste ochi.

- Păi, dacă mă gândesc mai bine, ai putea împacheta hainele lui Greg. Ce-ar fi să iei cutia asta mare și să te duci sus? Doar hainele și pantofii. O să încerc să le vând la un magazin de vechituri de pe Petty Cury. A, să verifici și dulapul de pe hol. Cred că pardesiul lui e acolo. Iar halatul de casă e pe ușa de la baie. Zâmbi strâmb. De fapt, mai bine uită-te prin toate camerele. N-am reușit să-l dezvăț de obiceiul de a-și lăsa hainele la întâmplare.

Marjorie rămase cu ochii țintă la ea, nevenindu-i să creadă. Se străduise din răspuțeri să nu menționeze numele lui Greg.

- Cum de poți fi atât de *calmă*? nu mai răbdă ea.

Jan rămase puțin pe gânduri.

- Poate pentru că am prea multe de făcut. Încă n-am avut vreme să fac o criză. Nu-ți face griji, Marjorie, vine și asta mai devreme sau mai târziu. Cred că deocamdată n-am realizat ce s-a întâmplat.

Marjorie observă că Jan își strângea lucrurile într-un

ritual foarte strict. Întâi fustele, împăturite atent pe lungime și apoi la coapsă. Ciorapii în ghemuri mici, ordonate. Întinse bluzele cu mișcări precise, cu mânecile într-un paralelism rigid cu piepții. Încheie nasturii începând de la guler până la talie, iar degetele dovedeau siguranță. Mânecile împăturite peste piepți. Puse totul la dungă și netezi încrețiturile cu pricepere. Țesăturile moi căpătară forme rectangulare, devenind pachete. Jan le alinie în valiză, îndreptând colțurile. Capacul se închise precis și elegant.

- N-ai vrea să stai cu noi până-ți găsești bilete la avion? Cred că n-ar fi bine să rămâi singură aici.

- N-o să pătesc nimic. Plec la Londra să stau la coadă pentru bilete. Există unele dovezi că în avionul cu care călătorea Greg a pătruns o formă virulentă din materia componentă a norului - se crede că asta s-a întâmplat cu pilotul. Nimeni nu știe precis, bineînțeles. Dar asta înseamnă că liniile aeriene vor programa foarte puține zboruri până când Consiliul va anula decizia de limitare a traversărilor Atlanticului. Au anulat toate cursele care ar putea avea ruta prin zona norilor denși. Jan ridică din umeri.

- Ești sigură că vrei să mergi acasă? În California?

- E mai bine așa. Pe chipul lui Jan apăru o expresie ce-i trăda extenuarea. Aici n-am nici un rost.

- Cred totuși că ar fi bine să stai cu noi o vreme. Copiii sunt acasă - școlile s-au închis, după cum știi - iar noi am putea merge la picnic și...

- Nu, iartă-mă, dar nu vreau. Oricum, îți mulțumesc. Jan ridică în brațe cutia cu haine. Rămase cu privirea la conținutul ei. Sper să mă descurc.

Renfrew pășea nervos prin laborator, lovind cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. La fel de indispus, asistentul său, Jason, stătea rezemat de un dulap cenușiu și privea fix în podea.

- Unde-i George? întrebă Renfrew răstit.

- Acasă, e bolnav.

- Păi, cred că n-are importanță. Oricum nu putem face mare lucru. Lua-le-ar dracu de pene de curent. Și încă n-am reușit să dau de Peterson. Secretara lui spune că e bolnav.

Tocmai acum și-a găsit și ăsta să se îmbolnăvească!

Continuă să umble de colo-colo. Pompele de amorsare stăteau tăcute. Luminat doar de un tub fluorescent din tavan, laboratorul era cufundat în penumbră. Ultimele raze de soare ale zilei pătrundeau timide.

- Dumnezeuule, Markham ar fi trebuit să se întoarcă mâine, iar noi am fi avut sprijinul celor de Brookhaven. Acum cine-o să mai intervină pentru noi?

- Data trecută când a fost aici, domnul Peterson a zis că e gata să ne ajute.

- N-am încredere în individul ăsta. De-aș putea măcar să iau legătura cu el, la naiba!

Se duse la țâșnitoarea de apă și apăsă pe buton. Nu se întâmplă nimic. O lovi cu piciorul.

- Nu mi-am închipuit vreodată că o să trăiesc să văd raționalizarea apei în Anglia, spuse el, și plouă de rupe. „Doar apă, apă peste tot, și noi n-aveam ce bea.” Mi-amintesc că am învățat asta la școală. „Făpturi slinoase colcăiau / Pe apa lipicioasă.”³⁹ Da. Pufni. Curând or să se-nroșească și stâncile de la Dover.

- De ce nu pleci acasă? îi sugeră Jason. Eu mai rămân pe-aici, în caz că ne caută cineva de la Londra.

- Acasă? spuse Renfrew fără convingere.

Demult, Marjorie era prima persoană la ajutorul căreia apela în momente de încordare. Prezența ei maternă și optimismul ei direct reprezentaseră mereu un reazem de nădejde. Acum, însă, era dificil de abordat și tot timpul agitată. Bănuia că bea prea mult. Făcuse doar o aluzie odată, iar ei îi sărise țandăra, așa încât nu mai adusesese vorba de asta. La fel și copiii. De aproape o lună nu-i mai văzuse decât pe fugă. Se sculau târziu, pentru că nu mai mergeau la școală, și nu-i mai vedea nici măcar la micul dejun. Da, probabil că ar trebui să meargă acasă. N-ar strica o încercare de a se simți din nou o familie.

Când ieși din laborator, constată că cineva tăiasse lanțul și-i furase bicicleta.

Când ajunse acasă se înserase de-a binelea și era

³⁹ Versuri disparate din poemul *Povestea bătrânului marinar* de Samuel Taylor Coleridge (1772-1824) în versiunea semnată de Leon Levițchi (n. tr.)

Întuneric. Ostenit de drum și plouat, se opri pe terasă să-și scuture haina. Răsuci cheia în broască, dar pe dinăuntru era pus lanțul de siguranță. Zgudui ușa, dar nu veni nimeni să-i deschidă. Apăsă pe butonul soneriei, dar în aceeași clipă își dădu seama că din casă nu răzbătea nici un fir de lumină așa că soneria n-avea cum să funcționeze. Ridicându-și gulerul hainei, ieși de sub adăpostul oferit de terasă și o luă prin băltoace spre ușa din spate. Și ușa de la bucătărie era încuiată. Apropiindu-se de fereastră și aruncând o privire înăuntru, o văzu pe Marjorie stând la masă la lumina unei lumânări care pâlpâia. Bătu în geam. Ea tresări și începu să urle. Lumânarea se stinse și se auzi o bufnitură.

- Marjorie! răcni el. Marjorie! Sunt eu, John!

Dupăituri. Lanțul de la ușă zăngăni. Marjorie deschise ușa din dos.

- Să nu mai faci asta, se plânse ea. Doamne, cât p-aci să-mi plesnească inima. Acum nu mai găsesc nenorocita aia de lumânare. A căzut pe podea. Marjorie încuie ușa în urma lui și adăugă: O să aduc alta.

O auzi cum cotrobăie pe întuneric, trântind ușile dulapurilor. Simți sub tălpi un scrâșnet; păreau a fi cioburi de sticlă. Adulmecă un miros de whisky. *Marjorie nu obișnuia să bea whisky.* Un chibrit sclipi portocaliu; lumina palidă a lumânării proiectă umbrele lor pe pereții bucătăriei.

- De ce Dumnezeu nu folosești mai multe lumânări? o întrebă el.

- Fiindcă poți fi sigur că lumânările vor fi următoarele articole care nu se vor mai găsi în țara asta.

- Copiii unde sunt?

- Slavă Cerului, John, sunt la *fratele* meu. Dar *ți-am spus* asta. Se plictiseau p-aici și stăteau cu degetul în gură, așa că m-am gândit că s-ar distra mai bine dacă ar fi cu verii lor. Pot da o mână de ajutor la culegerea recoltei. Asta dacă ploaia n-o distruge *de tot*.

Se aplecă să strângă cioburile de pe podea. El dădu să întrebe dacă era ceva de mâncare, apoi, plin de tact, reformulă întrebarea:

- Tu ai mâncat deja?

- Nu, răspunse ea, chicotind. În schimb mi-am băut cina.

Am scăpat de-o grijă.

Chicotitul îi aminti lui John de vremurile când Marjorie era jucăușă. Simți un imbold de neînțeleș și-i strânse mâinile.

- La naiba! Sări ca ars și-și supse degetul mare, în care-i intrase un ciob.

- Ce bleg ești, spuse ea fără urmă de milă. Doar ai văzut ce făceam. Aruncă bucățile de sticlă la gunoi și curăță podeaua cu un burete.

- N-aveai obiceiul să bei whisky, spuse el fără s-o slăbească din ochi.

- Are efect mai rapid. Știu la ce te gândești. Te temi c-o să devin alcoolică. Numai că *eu știu* când să mă opresc. Beau atât cât să văd lumea mai frumoasă.

- Dar de mâncare ai?

- Servește-te, spuse ea ridicând nepăsătoare din umeri. Poți să desfaci o cutie de fasole și s-o încălzești la aragaz. Vezi că e și niște brânză în cămară.

- Să știi că nu mă amuză să vin pe ploaia asta acasă, unde-i frig și întuneric și nici mâncare să nu găsesc.

- Nu înțeleg cu ce-s eu vinovată că-i frig și întuneric. Ce-ai vrea să fac, să ard mobila? Și după atâta amar de timp, e prima oară că vii acasă atât de devreme; dacă nu m-ai anunțat, cum să te aștept cu masa pusă? John, habar n-ai cât de greu e să faci cumpărături în vremurile astea. Trebuie să stai la coadă ore în șir - serios - și nici măcar n-ai ce cumpăra mai de doamne-ajută.

- Nu știu, Marjorie. Înainte găseai soluții. Ar trebui s-o ducem mai bine decât mulți alții. Am putea tăia o găină, și mai e grădina de legume.

- Doamne, John, uneori dai impresia că n-ai mai trecut pe acasă de luni de zile. Găinile ne-au fost furate de câteva *săptămâni*. Toate. Sunt sigură că ți-am spus. Cât despre legume, crezi că am de gând să umblu prin noroi până la glezne ca să caut vreun cartof rățacit? E sfârșit de *septembrie*. Acum grădina a ajuns o mocirlă.

Luminile se aprinseră pe neașteptate. Motorul frigiderului porni să uruie. John și Marjorie clipiră ca doi oameni rămași față în față, fără contururile neclare date de lumina lumânărilor. Se lăsă liniște. John se foi neliniștit.

- A murit mama lui Heather, rupse ea tăcerea. Măcar a

murit în patul ei. Nu ca Greg Markham. Doamne, ce lovitură. Mi-e greu să cred că nu mai e. Părea atât de... de *viu*. Iar Heather și James și-au pierdut slujbele, știi?

- Nu vreau să mai aud vești proaste, mormăi el morocănos și dispăru în cămară.

Marjorie spera că John se va întoarce mai devreme. Toată săptămâna lucrase până după miezul nopții. Își trecu o mână prin păr și se uită lung la pahar. Mai bine nu. Băuse deja trei. Oare așa devenea alcoolice? Se ridică brusc și deschise radioul și casetofonul stereo, cu volumul la maxim. Camera vui de cacofonia amețitoare de sunete și ritmuri, o orchestră de jazz luându-se la întrecere cu un trio de cântăreți latino-americieni, dând impresia de viață tumultuoasă. Trecu din cameră în cameră și aprinse toate luminile. Ducă-se dracului economia de energie. Nervii încordați stăteau să-i plesnească și lucrurile păreau să danseze în fața ochilor ei. La urma urmelor, de ce să rămână trează? Își luă paharul și porni țintă spre bar.

După ce făcu numai câțiva pași, percepu un zgomot înfundat și se opri. Încuiată în cămară, Lottie lătra furioasă. Avu un moment de ezitare, apoi închise aparatul de radio și casetofonul. De data asta auzi clar soneria de la intrare. Rămase nemișcată în mijlocul camerei. *Cine să fie?...* Soneria răsună iarăși. Apoi o bătaie în ușă. Ce nătângă e! Ca și cum un nomad ar bate la ușă. Probabil că era vreun prieten. Da, Slavă Cerului, cineva cu care să stea de vorbă, să-și petreacă seara. Alergă în hol și aprinse lumina de pe terasă. Prin geamul din stânga ușii desluși silueta unui bărbat. O cuprinse din nou panica. De departe se auzi vuietul unui tunet. Respiră adânc, apoi se rezemă de ușă și strigă, încercând să fie cât mai calmă:

- Cine e?

- Ian Peterson.

Rămase o clipă cu privirea pironită la ușă, de parcă și-ar fi pierdut capul. Dădu încet la o parte lanțul și cele două zăvoare și întredeschise ușa. Peterson avea părul răvășit, haina boțită și nu purta cravată. Îi veni să intre în pământ de rușine când își dădu seama că și ea arată ca o sperietoare, cu părul încâlcit, ținând în mână un pahar gol și fiind îmbrăcată, Doamne Dumnezeule, cu o rochie de plajă lălâie din cauza căldurii insuportabile. Își netezi rochia cu o mână lipicioasă și o duse pe cealaltă la spate, încercând să ascundă paharul.

- O, domnule Peterson, îmi pare rău, dar John nu-i acasă.

În seara asta a rămas la laborator.

- Zău? Speram să-l prind acasă.

- Păi, puteți intra dacă vreți...

O rafală puternică de vânt mătură curtea și aruncă frunze pe umerii lui Peterson.

- Vai! exclamă Marjorie. Peterson făcu un pas înăuntru, parcă suflat de vânt. Ea trânti ușa.

- Mamă, ce s-a stârnit vântul, adăugă ea.

- Vine furtuna.

- Cum ați călătorit?

- Greu. De fapt, am zăcut câteva zile într-un hotel nu departe de aici. După ce m-am înzdrăvenit, am hotărât să vin înapoi să văd dacă John mai are ceva noutăți.

- Păi, nu prea cred, domnule Peterson. A...

- Ian. Te rog.

- Bine, Ian, John se chinuie să facă rost de combustibil pentru electromotorul de la laborator. Zice că nu se mai poate bizui pe rețeaua națională de distribuție. Și asta-i ia mult timp. Continuă să transmită, de asta sunt sigură.

Peterson aprobă din cap.

- Foarte bine. Cred că mai mult de-atât nici nu se poate face. Surâse. Nici eu n-am crezut decât pe jumătate în proiectul ăsta, înțelegi?

- Dar se mai poate? Vreau să zic...

- Cred că nu înțelegem procesul în totalitate. Trebuie să admit că ideea m-a atras în primul rând fiindcă reprezenta un pas nou în știință. Un ultim capriciu de-al meu, presupun. Ca jocul de cărți pe Titanic. În ultimele zile am găsit răgazul să meditez la aspectul acesta. Am plecat din Londra socotind că m-am însănătoșit, dar boala m-a doborât din nou. Am încercat să mă internez într-un spital, dar nu m-au primit. N-aveau locuri. Așa c-am stat într-un hotel, trecând cu bine prin ultimele faze ale bolii. Nu mănânc, ăsta-i singurul tratament. Și-atunci m-am gândit la experiment ca să uit de orice altceva.

- Doamne! Vino să stai jos! și îl văzu cât era de palid și slăbit când ajunsese în lumină. Ochii îi erau adânciți în orbite. Și boala asta a fost...

- Da, chestia adusă de nori. Chiar după eliminarea ei din organism, rămân unele disfuncționalități metabolice.

- Noi mâncăm alimente conservate. Cei de la radio spun

că e cel mai bine.

Peterson se strâmbă.

- Da, ce altceva să zică? Înseamnă că încă nu au substanțe să salveze recolta de anul acesta. Am telefonat computerului meu astăzi și am aflat câteva amănunte care nu cred că vor fi făcute publice.

- E atât de grav?

- Grav? De-a dreptul catastrofal. Se lăsă obosit pe canapea. Indiferent ce planuri s-ar face, realitatea pare ciudat de, cum să zic, ireală.

- Credeam că *nu ne aștepta* așa ceva.

Peterson clipi de parcă ar fi încercat să se orienteze.

- Da, așa e, am vrut... Previziuni nesfârșite... atât de matematice... În nici un caz astfel... Clătină din cap. Te-aș sfătui să mănânci cât mai puțin cu putință. Am o bănuială, și la fel și experții, lua-i-ar naiba cu știința lor, că efectele acestei substanțe vor modifica viața noastră din temelii. Nu avem medicamente care să ajute la eliminarea ei și... unii sunt de părere că biosfera va fi modificată definitiv.

- Da, da, spuse ea cu îngrijorare în glas, simțind un fior în tot corpul. Dacă nici voi n-ați reușit...

Peterson păru să alunge starea depresivă de care se lăsase cuprins.

- Să nu mai vorbim despre asta, ce zici, Marjorie? Pot să-ți spun Marjorie?

- Sigur.

- Tu cum te mai simți?

- Ca să spun drept, nițel cherschelită. Stând singură aici, mi-am făcut tot felul de griji și am băut câteva pahare. Mi s-au cam urcat la cap.

- Păi, poate că asta-i cea mai bună soluție. Pot să beau și eu un pahar? Poate te-ajung din urmă.

- Te rog. Te descurci singur? Nici nu mai știu ce avem. Eu beau Pernod.

Marjorie îl urmări traversând camera. Cât rămase cu spatele la ea, avu curajul să-l privească. Ajungând la bar, se aplecă ușor în față, înclinând sticlele ca să le poată vedea etichetele. Ea își sprijini capul pe un braț. Îl simți venind înapoi, oprindu-se lângă ea și îngenunchind.

- Sigur te simți bine, Marjorie?

Nu îndrăzni să-l privească în ochi. Știa că va roși. Se uită

la ceasul de aur, la încheietura subțire, la părul negru de pe dosul mâinii palide. Se simți incapabilă să facă vreo mișcare. Rămase cu ochii pironiți la mâna lui.

- Marjorie, ce e?
- Iartă-mă, Ian. Mi-e groaznic de cald.
- Să deschid o fereastră. Într-adevăr, e foarte zăpușeală aici.

Mâna dispăru din câmpul ei vizual și imediat simți un val de aer rece mângâindu-i fruntea jilavă.

- O, e mai bine așa. Mulțumesc.

Se rezemă de spătar și reuși să-l privească. La urma urmei, nu era mare lucru de capul lui. Atrăgător, dar nu din cale-afară. Îi zâmbi.

- Iartă-mă. În seara asta nu mă simt în apele mele. Chestia cu norii, apoi Greg Markham și... În fine, totul pare atât de lipsit de sens. Și totuși ne... ne bucurăm că trăim... Îmi pare rău, cred că vorbesc fără noimă, așa e? Poate fiindcă ne simțim atât de neputincioși. Simt nevoia să fac ceva.

- Vorbești cu mult bun simț, Marjorie.

Un trăsnet bubui în apropiere, clătinând casa din temelii.

- Iisuse, cât pe-ací! exclamă ea, și apoi rămase surprinsă de propria-i reacție. N-ar trebui să se lase atât de ușor pradă emoțiilor. Se simți cuprinsă de un val de jenă. Măntreb dacă ploaia aduce alte organisme din acelea.

- E probabil.

- Am auzit despre o femeie din vecini care ține un azil pentru pisici. Le-a dat toate alimentele conservate pe care le avea, considerând că mâncarea specială pentru pisici e contaminată. Cred că are să moară de foame.

- O nebună. Luă o înghițitură bună din pahar.

- Ai auzit despre încoronare? Au anulat pregătirile.

- Doamne, zise el sarcastic, bănuiesc că întreaga țară va protesta din cauza asta.

Marjorie zâmbi. Un fulger, urmat de bubuitul cumplit al tunetului. Marjorie sări înspăimântată. Se privi și, pe neașteptate, izbucni în râs amândoi.

- Câtă vreme îl auzi, te poți considera în siguranță, spuse el. Înseamnă că deja a lovit în altă parte.

Marjorie se simți dintr-odată foarte bine. Se bucura că Peterson era cu ea, alungând singurătatea și teama.

- Ți-e foame? N-ai vrea să mănânci ceva?

- Nu, nu mi-e. Stai liniștită. Nu mai face pe gazda. Dacă o să vreau ceva, îmi iau singur. Îi zâmbi vag.

Era cumva vreun înțeles ascuns în vorbele lui? Sigur e învățat să obțină tot ce vrea. În seara asta, însă, era mai nehotărât, mai...

- Mă bucur c-ai venit pe-aici, spuse Marjorie. M-am simțit tare singură în ultima vreme; copiii sunt plecați și John lucrează până noaptea târziu...

- Da, îmi imaginez... Nu-și termină vorbele. Luminile se stinseră în acompaniamentul dramatic al unui tunet puternic.

- Acum *chiar* mă bucur că ești aici. Dacă eram singură mă apuca groaza, gândindu-mă că cineva a tăiat firele cu cine știe ce intenție.

- O, sunt sigur că-i doar o pană de curent. Vreo rețea ruptă de vânt, probabil.

- În ultima vreme numai de pene am avut parte. Mă duc să aduc niște lumânări din bucătărie.

Traversă camera pe întuneric, ocolind mobila cu priceperea celui care cunoaște locul fiecărui lucru. Ajunsă în bucătărie, băjbâi prin dulap după lumânări și chibrituri. Aprinse instinctiv trei și le fixă într-un candelabru.

Ceasul mecanic de pe raft scoase un *tic*, urmat de un zornăit al roțițelor dințate în mișcare. Se întoarse și-l văzu pe Ian în ușă. El păși înăuntru. Ceasul scoase un hârâit ca și cum s-ar fi agățat un pinion.

- A, l-am găsit în garaj când făceam ordine, explică ea. Dacă se întrerupe mereu curentul, un ceas mecanic e mai sigur. *Tic*. Scoate sunetul acela ciudat, dar asta e.

- Poate c-ar trebui uns.

- Dar l-am uns, înțelegi? Ar trebui reparat. Cu toate astea, merge destul de bine.

Ian se rezemă de bufet și o privi punând chibriturile la locul lor. Ea observă că, în umbrele aruncate de flacăra lumânării, rafturile din scânduri de pin ieșeau în evidență. Toate obiectele din cameră se unduiau și se vălureau, cu excepția rafturilor care rămâneau drepte. *Tic*.

- Interesant cum, în ciuda a tot ce se întâmplă în jurul nostru, ținem atât de mult să știm ce oră e.

- Da.

- De parcă am avea promisiuni de îndeplinit.
- Da.

Tăcerea se prelungi, parcă nesfârșită. Marjorie se gândi ce să spună. *Tic*. Acum rafturile păreau mai consistente decât pereții. Ceasul stătea cuibărit între borcanele de murături.

Marjorie îl privi pe Ian. În lumina scăzută, ochii lui erau foarte întunecați. Se rezemă de dulap simțind că starea de agitație aproape dispăruse. Se gândi că ar trebui să ducă lumânările în camera de zi, dar pentru moment i se păru mai nimerit să rămână aici, să nu se grăbească.

Ian traversă bucătăria. Marjorie se întrebă ca prin vis dacă el voia să ia o lumânare. *Tic-tac*.

El întinse mâna și o mângâie pe obraz.

Nici unul dintre ei nu tresări. Marjorie simți o căldură. Respiră slab. Trase încet aer în piept și avu senzația că asta durează o veșnicie.

Foarte încet, el se aplecă și o sărută. O atingere ușoară, aproape imaterială.

Ea se rezemă moale de dulap. *Tic-tac*. Expiră. În tăcerea care domnea, Marjorie se întrebă dacă el îi putea auzi respirația. Îl urmări cum ridică o lumânare. Ian își lăsă mâna ușor pe umărul ei. O conduse afară din bucătărie, departe de rafturi și de ceas, spre camera de zi.

12 OCTOMBRIE 1963

Vocea lui Penny răzbătu până la el:

- Cum îți povesteam...
- Ă? A, da, zi mai departe.
- Hai, lasă, n-ai fost deloc atent.

Trase de volan și Thunderbird-ul pe care-l închiriaseră se înscrie în curbă. Zona Golfului se afla jos, spre dreapta lor, dar sclipirile apei erau neclare din cauza ceții.

- Profesorul cel distrat.

- Bine, bine. Dar alunecă în propria-i nesiguranță, în timp ce ea intră în curbele în ac de păr de la Grizzly Peak aflate deasupra campusului Berkeley și apoi continuă spre Skyline. Gordon aruncă o privire la peisajul din Oakland, punctele verzi ale insulelor din golful albastru-cenușiu, și la San Francisco, aflat într-o singurătate de alabastru. Trecură în mare viteză pe lângă pâlcuri de pini și de eucalipti, copacii profilându-se ca o rețea de negru și verde, având în fundal dealurile cafenii. Penny coborâse plafonul mașinii. Aerul răcoros făcea părul să-i fluture ca o coamă.

- Muntele Tamalfuji! strigă ea, arătând către un vârf nu prea înalt și teșit, așezat la nord față de golf.

Scrâșnind din cauciucuri și gemând din cutia de viteze, automobilul coborî pe drumul spre Broadway Terrace. Mirosul de mosc al pădurii îi învăluia curând. Ieșiră dintre dealurile împădurite și trecură ca fulgerul pe lângă un grup de case, care le apărură ca o defilare de culori. Pe măsură ce se apropiau de casa părinților lui Penny, traficul se rărea. Evident, un cartier elegant cu un nume pe măsură: Piedmont. Gordon se gândi la Long Island, la Gatsby și la automobile decapotabile de culoare galbenă.

Părinții ei se dovediră a fi niște oameni obișnuiți, prin nimic memorabili. Gordon nu-și dădu seama dacă asta era din cauza lui, sau așa fuseseră dintotdeauna. Gândurile îi fugeau mereu la experiment și la mesaje, și căuta o metodă încă neîncercată pentru a ridica vălul de mister. *Atacă problema dintr-un unghi diferit*, îl sfătuisese Penny mai demult. Vorbele astea nu-i ieșeau din minte. Constată că poate să poarte o conversație, să zâmbească și să joace

rolul de oaspete, fără ca de fapt să participe cu totul conștient la ceea ce se petrecea în jurul lui. Tatăl lui Penny era solid și părea seriozitatea întruchipată, un bărbat care știa cum să facă bani mulți din puțini. Avea tâmpilele albe ca orice părinte și siguranța celui ce-și petrece mult timp în aer liber. Mama lui Penny părea o ființă senină, iubitoare de cluburi și de acțiuni caritabile, o gospodină pedantă. Gordon avu senzația că-i mai întâlnise undeva, dar nu-și amintea unde, așa cum se întâmplă cu personajele unor filme ale căror titluri nu-ți vin pe buze orice ai face.

Fuseseră invitați să stea în casa mare. Gordon insistă asupra unui motel de pe University Avenue - ca să fie exact în mijlocul orașului, spusese el, deși în realitate voia să evite situația jenantă de a fi întrebat dacă vor să împartă aceeași cameră în castelul părinților. Încă nu era pregătit pentru așa ceva, cel puțin nu în acel sfârșit de săptămână.

Tatăl ei auzise de chestia cu Saul, desigur, și avea chef să discute pe această temă. Gordon îi spuse doar atât cât să nu se arate nepoliticos, dar apoi schimbă subiectul, vorbind despre munca la catedră, UCLJ și probleme tot mai îndepărtate de ceea ce fusese întrebat. Tatăl ei - „Jack”, spusese el cu o strângere de mână caldă și deschisă, „spune-mi simplu Jack” - cumpărase câteva cărți de astronomie ca să se inițieze în domeniu. Această pasiune se dovedi un subiect care le umplu timpul, astfel că Gordon stătu liniștit în vreme ce Jack îl delectă cu date despre stele și cu uimirea obligatorie față de măreția Universului. Jack avea o gândire cercetătoare, foarte ageră. Punea întrebări pline de tâlc. Gordon simți curând că propriile cunoștințe de astronomie erau cam subțirele. În timp ce femeile găteau și flecăreau în bucătărie, Gordon se chinuia să explice ciclul carbonului, exploziile de supernove și enigmele aglomerărilor globulare. Se strădui să-și amintească frânturi din cursuri pe jumătate învățate. Jack îl prinse cu câteva inexactități, iar Gordon începu să se simtă stânjenit. Asta îl făcu să-și aducă aminte de examenul lui Cooper.

În cele din urmă băură o bere înainte de masa de prânz și Jack trecu la alte subiecte. Linus Pauling primise recent Premiul Nobel pentru Pace: Ce părere avea Gordon despre asta? Nu era prima oară când cineva era laureat a două

Premii Nobel? Nu, îl lămurii Gordon, Madame Curie primise unul pentru fizică și altul pentru chimie. Gordon se temea că acest lucru va da naștere la o discuție pe teme politice. Era aproape sigur că Jack făcea parte din mișcarea a cărei deviză era „dezarmament egal München”, condusă pe plan local de William Knowland de la ziarul *Tribune* din Oakland. Însă Jack ocoli cu abilitate subiectul și-l invită la un prânz compus din supă aburindă și friptură de vacă bine rumenită. Palisandrii acopereau o parte din peisajul ce putea fi văzut din sufragerie. Restul ferestrelor ofereau o priveliște completă a golfului, orașului și dealurilor. Friptura era perfectă.

- Ai văzut? îi spuse Penny. Ajax știe chiar înaintea ta ce ai de gând să faci.

Gordon o urmări. Calul masiv tremură, fornăi, clipi. Ea îl făcu pe Ajax să treacă de la poziția de repaus direct la galop mărunț. Ajax porni înainte, săltând ușor și pufnind, cu urechile ciulite. Folosind doar presiunea pulpelor, Penny putea determina animalul să se întoarcă și să meargă în lateral. Îl mână pe Ajax cu pricepere, dând ocol țarcului.

Gordon se propti moale de gardul din stîngii. *Atacă problema dintr-un unghi diferit.* În regulă, Ramsey rezolvase cu succes partea de chimie. Dar acesta era doar un fragment, nu toată șarada. Singurele date pe care le mai avea erau bine cunoscutele AD 18 5 36 DEC 30 29,5, o turuială care nu-i sugera nimic. Trebuia să însemne *ceva*.

- Gordon! Plec cu Ajax pe traseu. Vrei să vii și tu?

- A, sigur. Dar nu călare.

- Hai.

El clătină din cap, gândindu-se la altceva. Din precedenta oră de antrenament nu-și amintea decât modul de a evita lovitura de copită. Când pășeau în spatele calului trebuia să stai foarte aproape de crupa lui, astfel încât animalul să-și dea seama că nu are suficient loc pentru a administra o lovitură sănătoasă. Mângâierea cozii făcea animalul să priceapă că nu reprezentai o țintă potrivită asupra căreia să-și verse necazurile mărunte, și atunci îi dispărea cheful de a lovi. Toate astea i se păreau îndoielnice lui Gordon. În ultimă instanță era vorba de un animal incapabil de asemenea capacitate de înțelegere.

Porni pe jos de-a lungul taluzului care se afla deasupra drumului. AD 18 5 36 DEC 30-29,5. Se aflau acum sub buza dealurilor din Oakland. În depărtare se zărea peisajul cafeniu și denivelat al Comitatului Contra Costa. Arborii de sequoia și pinii din jur răspândeau o aromă uscată și persistentă pe care n-o putea numi. 263 MAXIMA KEV SURSA PUNCTULUI ÎN SPECTRUL TAHIONIC. Norișori de colb se înălțau din sol, parcă venind în întâmpinarea pașilor apăsăți. Era spre sfârșitul după-amiezii. Prin dărele de praf stârnite de copitele lui Ajax fulgerau umbre albăstrii. Jack îi explicase lui Gordon că Penny venea în fiecare zi pe acest drum când era în liceu. Gordon se gândi să glumească, făcând o apropiere freudiană între adolescente și călărie. După ce aruncă o privire spre Penny, socoti că era mai bine să tacă. SE POATE VERIFICA PRIN RMN. Această ambianță cabalină nu aducea nicicum cu miuța pe terenuri prăfuite, singurul sport pe care-l practicasă în copilărie. Tropot de copite, imagini ale lui Gary Cooper sau Ida Lupino, un glissando princiar printre sequoia impunători: seninătate. Gordon se simți greoi și nelalocul său. Cutreiera pădurea încălțat cu pantofii negri de oraș pe care mama i-i cumpărase de la magazinul Macy's, nepotriviți pentru acest continent necunoscut lui. Aici se simțea împresurat de o naturalețe care i se părea străină. AD 18 5 36 DEC 30 29,5, AD 18 5 36 DEC 30 29,5. Da, întocmai.

În aceeași noapte, când făcu dragoste cu Penny în camera lor de la motel, i se păru schimbată. Coapsele i se întăriseră. Desenul unghiular al oaselor părea să i se adreseze prin veșmântul subțire al cărnii. Era robustă, ca o femeie din vest, obișnuită să-și petreacă ziua călare. Știa că anghinara crește în tufe, nu pe scoarța copacilor. Putea găti la foc de tabără. Descoperi că sânii îi erau tari, cu sfârcurile pronunțate, rozalii și moi, care se întăreau când le săruta. Estul rămânea tot Est, iar restul se numea Vest.

Duminică dimineăța, când soarele era deja sus pe cer, Jack îi luă pe amândoi să le arate o plantație de nuci în care investise ceva bani. În livezile cu nuci din apropiere de Alamo se afla o mașină de scuturat arbori care huruia și vâjâia. Brațul ei mecanic zgâlțâia trunchiurile copacilor,

producând o avalanșă de nuci care cădeau ca din cer. Câțiva oameni conduceau o altă mașinărie pe aleile dintre copaci, ambalând motorul la maxim. Era urmată de o mașină de cules. Nucile erau încă în cojile lor de culoare verde cu pete maronii, iar mașina de cules le aduna, lăsând în urmă rămurele, țărână și ramuri rupte. Jack îi explică lui Gordon că prin acest procedeu își va recupera cheltuielile în foarte scurt timp. Un transportor căra nucile către o rețea de site și perii din sârmă unde erau decojite. Un cuptor cu gaz natural ardea imediat cojile care nu se desprindeau.

- Asta va revoluționa industria, afirmă cu mândrie Jack.

Gordon se uita cercetător la mașinile duduind și la echipele de muncitori care se ocupau de funcționarea lor. Lucrau chiar și duminică; era vremea culesului. Plantațiile de nuci erau o încântare în comparație cu vegetația săracăcioasă, deșertică, a sudului Californiei. Șirurile umbroase de copaci verzi îi amintiră de nordul statului New York. Cu toate astea, brațul zdrăgănit care strangula copacii ca să-și dea ofranda de nuci îl tulbura: un vest necunoscut, robotizat.

- Mi-ai putea împrumuta după-amiază câteva din cărțile tale de astronomie? îl întrebă brusc pe Jack.

Jack aprobă tăcut, reușind să-și ascundă surprinderea cu un zâmbet jenat. Penny își dădu ochii peste cap și se strâmbă: *Nu vrei să lași munca nici măcar la sfârșit de săptămână?* Gordon ridică din umeri, puțin intimidat de condamnarea ei mută. Își dădu seama că Penny voia ca acest sfârșit de săptămână să lămurească, într-un fel, situația. Se aștepta probabil ca între el și Jack să se stabilească brusc o relație de camaraderie. Ei, poate că așa se va întâmpla, dacă se va ivi ocazia potrivită. Dar nu acum. Gordon știa că traversa momente de derută, fiind preocupat doar de problema lui. Însă faptul că știa nu schimba cu nimic lucrurile. De fiecare dată când încerca să se apropie de părinții lui Penny, descoperea că le ghicește greșit intențiile. Era pe deplin conștient că se culca cu fiica lor. *Se regula cu shiksa, da.* Acesta era modul tipic californian de a vedea relațiile? Să pretinzi politicos că nu știi cine cu cine se culcă? Presupuse că așa stăteau lucrurile și totuși avea un sentiment de jenă.

Mașina de scuturat copacii mormăia și se zguduia, punând capăt meditației lui. Rămăsese cu mâinile la spate, poza obișnuită de conferențiar, și privea fix la un bulgăre de pământ. Ridică ochii către ceilalți, care porniseră spre mașină. Penny îi aruncă tatălui ei o privire resemnată și mohorâtă, făcând un semn către Gordon: semnale doar de ei știute.

Prin anexele cărților lui Jack nu găsi nici o referire la Hercules. Le frunzări pe toate, căutând ceva despre constelații. Erau hărți stelare, vederi în funcție de anotimpuri pentru Ursa Mare, Orion și Crucea Sudului. Curioșii care crescuseră sub luminile orașului aveau nevoie de un ghid simplu al stelelor. Gordon nu făcea excepție. Studie liniile care legau punctele reprezentând stelele, încercând să înțeleagă de ce unora li se păruseră a arăta ca vânători, lebede sau tauri. Un pasaj îi atrase totuși atenția.

Soarele nostru se află în mișcare, la fel ca toate stelele. Noi ne rotim în jurul centrului galaxiei cu viteza de aproximativ o sută cincizeci de mii pe secundă. Pe lângă aceasta, soarele se deplasează cu aproximativ douăsprezece mii pe secundă către un punct din apropierea stelei Vega, din aglomerarea Hercules. Peste multe mii de ani constelațiile vor avea o înfățișare diferită din cauza deplasărilor stelelor una față de alta. În figura 8, constelația...

Penny îl conduse cu mașina până la campusul Berkeley. Agrease ideea de a face o nouă plimbare prin acele locuri, chiar dacă asta însemna că stă mai puțin cu părinții. Atitudinea ei se schimbă atunci când constată că Gordon nu voia deloc să se plimbe prin campus, îndreptându-se în schimb glonț către biblioteca amplasată în clădirea din imediata apropiere a turnului clopotniței. Gordon refuză să urce cu liftul până în vârf pentru a admira peisajul. Își luă la revedere de la ea și intră.

Dacă nu ținem seama de rotația în jurul centrului galactic, mișcarea soarelui poate fi descrisă în mod adecvat

ca o distribuție de cosinus de 9. Ne îndepărtăm de antapexul solar și ne îndreptăm spre apexul solar. Întrucât poziția apexului solar reprezintă media a numeroase deplasări stelare locale, există incertitudini semnificative. AD poate fi specificat doar la 18 ore, 5 minute $\pm$ 1 minut; DECLINAȚIA la 30 de grade, $\pm$ 40 minute.

Gordon privi printre gene la propozițiile neclare și făcu o serie de calcule în gând. Aerul umed al bibliotecii impunea o tăcere grea și solemnă. Găsi un exemplar uzat din *Astrophysical Quantities* și verifică din nou coordonatele.

Apex solar

AD18 5($\pm$ 1) DEC 30 $\pm$ 40

Își scoase un creion din buzunarul cămășii și mângăli, fără să bage în seamă căutătura disprețuitoare a unui bibliotecar.

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

Apoi ieși în aerul răcoros al după-amiezii de toamnă.

În avionul Air Cal către San Diego, Gordon îi spuse lui Penny:

- Coordonatele din mesaj se potrivesc cu apexul solar, acesta este punctul. În limitele incertitudinilor din măsurătorile actuale, vreau să zic.

- Asta-i rostul semnelor de minus și plus suprapuse? Întrebă Penny neîncrezătoare.

- Exact. Așa e.

- Nu pricep.

- Aceasta e direcția în care se deplasează Soarele - și odată cu el și Pământul.

- Păi, *oy veh!*⁴⁰

- Poftim?

- Asta-i ceea ce spui tu. Arată surprinderea. *Oy veh.*

- Ba nu, înseamnă - în fine, consternarea. Oricum, n-am zis așa ceva.

- Ba da.

⁴⁰ Vai de mine! (idiș) (n.tr.)

- Ba nu.
- Bine, bine. Și ce înseamnă toate astea?
- N-am nici cea mai vagă idee, minți el.

14 OCTOMBRIE 1963

- Gordon, Claudia Zinnes la telefon. Voiam să te anunț că săptămâna asta ne-a scăpat efectul anormal. Tu l-ai recepționat?

- N-am lucrat. Îmi pare rău.

- Ei, oricum ar fi fost o pierdere de timp. Semnalul ăsta ciudat s-a stins pur și simplu.

- Așa e, când apare, când dispare.

- O să încercăm în continuare.

- Foarte bine. Și eu o să fac la fel.

Gordon își petrecu după-amiaza studiind hărți stelare și determinând mișcarea punctului din sistemul Hercules. Acesta se afla sub linia orizontului mai toată ziua. Dacă erau tahioni - termen al cărui înțeles îi scăpa - trebuia atunci să se deplaseze în linie dreaptă, unind instalația RMN de Hercules. Când Pământul se situa între el și Hercules, particulele erau probabil absorbite. Asta însemna că pentru a recepționa un semnal, trebuia să acționeze instalația când Hercules era deasupra orizontului.

- Claudia?

- Da, da, nu ți-am telefonat până acum fiindcă n-am văzut...

- Știu, știu. Ascultă, coordonatele astea pe care le avem amândoi sunt din constelația Hercules. Cred că am avea mai multe șanse dacă am efectua observațiile doar în anumite intervale ale zilei, să zicem... Ai un creion la îndemână? Eu am calculat că între 6 seara și...

Cu toate acestea, nici Columbia nici La Jolla nu reușiră să recepționeze efectul la orele calculate de el. *Oare existau și alte interferențe?* Asta ar complica și mai rău lucrurile, dar care era cauza? Gordon reveni și verifică orele la care el și Cooper înregistraseră semnalele. Majoritatea corespundeau cu momentele când Hercules era vizibil. În unele cazuri, totuși, nu se consemnase ora la care se făcuseră observațiile. Alte notații păreau să se potrivească

orelor când Hercules se găsea clar sub linia orizontului. Gordon apreciasse dintotdeauna Lama lui Occam: *Entitățile nu trebuie să fie multiplicat mai mult decât este nevoie*. Cu alte cuvinte, teoria cea mai simplă care explica datele era cea mai bună. Teoria interferenței era simplă, dar trebuia să țină seama de momentele când Hercules se afla sub linia orizontului. Poate punctele acelea erau greșeli, poate nu. Decât să tragă concluzii, era preferabil să încerce în continuare și să aștepte ca datele însele să lămurească problema.

De câteva săptămâni Gordon predă cursul de Electricitate Clasică și Magnetism folosind manualul Jackson standard. Era pe sfârșite cu notițele pentru prelegeri și rămăsese în urmă cu corectarea seturilor de probleme pe care le dăduse studenților. Pe capul lui căzuse o adevărată avalanșă de sarcini: ședințe de comitet; ore de consultație cu studenții; revizuirea lucrării lui Cooper și analiza ei; aranjarea seminariilor. Judecând după modul de rezolvare a problemelor încredințate, studenții din primul an al cursurilor postuniversitare își făceau datoria cum se cuvine. Burnett și More se dovedeau incisivi. Cei de la mijlocul plutonului – Sweedler, Coon și îndeosebi Littenberg – promiteau. Mai erau gemenii din Oklahoma care aveau rezultate inconstante și supărătorul obicei de a-l pune la încercare. Poate că în ultima vreme era cam sensibil, însă ei...

- Hei, n-ai o clipă liberă?

Gordon ridică ochii de pe lucrarea pe care tocmai o corecta. Era Ramsey.

- Sigur.

- Uite ce e, vreau să discut cu tine despre conferința de presă pe care o voi ține împreună cu Hussinger.

- Conferință de presă?

- Da, avem, ăă, dorim să anunțăm concluziile la care am ajuns. Mi se par deosebite.

Ramsey rămăsese calm în cadrul ușii, fără să se agite cum îi era obiceiul.

- Păi, foarte bine. De acord.

- Voiam să folosim desfășurarea în lanț pe care am creat-o. Cea pe care ne gândisem s-o publicăm împreună,

înțelegi?

- E chiar necesar să folosești asta?
- Dă cazului mai multă credibilitate.
- Și cum vei explica proveniența ei?

Ramsey se întristă.

- Da, tocmai aici e clenciul, nu? Dacă afirm că provine din experimentul tău, unii or să creadă că ideea e un rahat.

- Regret, dar așa e.

- Și totuși, uite... Ramsey își azvârli brațele în lături. Dacă vor vedea structura, se vor convinge.

- Ba nu, spuse Gordon hotărât, clătînând din cap. Sunt sigur că vei fi crezut doar pe baza experimentelor. Nu-i nevoie să mă amesteci și pe mine în chestia asta.

Ramsey îl privi neîncrezător.

- Și totuși e o lucrare bună.

- N-o băga în seamă, spuse Gordon zâmbind. Și ignoră-mă și *pe mine*.

- Sigur, dacă așa vrei tu. Bineînțeles, spuse Ramsey și plecă.

Pentru Gordon, discuția cu Ramsey fusese amuzantă, având o vagă legătură cu lumea reală. Pentru Ramsey și Hussinger, publicarea lucrării în premieră reprezenta pasul crucial. Iar organizarea unei conferințe de presă consacra lucrarea în mod indubitabil. Ramsey știa însă că n-ar fi obținut nimic fără Gordon și gândul acesta nu-i dădea pace. Procedura corectă era să obțină întâi consimțământul lui Gordon pentru publicarea separată, iar apoi să-i adreseze calde mulțumiri la sfârșitul lucrării. În aceeași seară, Gordon îi povesti lui Penny despre discuția avută cu Ramsey și despre lumina stranie în care îi apărea acum procesul. Se obținuse rezultatul care demonstra că știința merită eforturi; laudele veneau ca o plăcere secundară, trecătoare. Unii deveneau oameni de știință din dorința de a dezlega enigme, nu pentru că voiau să câștige premii. Penny aprobă și spuse că acum îl înțelegea ceva mai bine pe Lakin. Omul depășise vârsta când mai putea face vreo descoperire fundamentală; după patruzeci de ani capacitatea de creație scade. Prin urmare, Lakin se agăța acum de foștii lauri, semnele vizibile ale realizărilor sale de tinerețe. Gordon se declară de acord.

- Da, spuse el, Lakin e o componentă fără valoare proprie în domeniul real.

Aceasta era o glumă inteligibilă doar pentru fizicieni și Penny n-o pricepu, dar Gordon râse, lucru pe care nu-l mai făcuse de zile întregi.

- Hei, tot aici ești? Întrebă Cooper din ușa laboratorului.

Gordon ridică ochii de pe ecranul osciloscopului.

- Da, încerc să obțin date suplimentare.

- Mamă, ce târziu s-a făcut. Am avut o întâlnire cu o fată și, trecând pe aici să-mi iau niște cărți, am văzut lumina aprinsă. Ești aici de când am plecat eu la masă?

- Da. Eu am mâncat ceva de la un automat.

- Brr, proastă idee.

- Așa e, spuse Gordon și-și îndreaptă din nou atenția către echipament.

Cooper se apropie și observă hârtiile cu urmele de rezonanță împrăștiate pe o masă de laborator.

- Seamănă cu rezultatele pe care le-am obținut eu.

- Da, se apropie.

- Iar folosești antimoniură de indiu? Să știi că Lakin m-a întrebat de ce lucrezi atât de mult la instalația de aici. Voia să știe cu ce te ocupi.

- De ce nu vine să mă întrebe pe mine?

- Uite ce e, eu nu vreau să mă bag în... spuse Cooper ridicând din umeri.

- Știu.

După ce mai făcu o serie de comentarii neutre, Cooper plecă. Gordon se achitase de toate obligațiile obișnuite pe care le avusese în cursul săptămânii, iar serile și le petrecuse adunând date, ascultând și așteptând. Printre urme apăreau defecte aleatorii de sincronizare, marcate cu galben, dar nici un semnal. Totul se degrada în zgomot. Pompele tușeau, aparatura electronică scotea din când în când câte un pocnet. *Tahioni*, se gândi el. Particule mai rapide decât lumina. Nu pricepea. Deschisese subiectul cu Wong, fizicianul specialist în particule, și primise un răspuns convențional: tahionii încălcau legile relativității generalizate și oricum nu se obținuseră dovezi privind existența lor. Tahioni traversând Universul în mai puțin timp decât îi trebuia lui Gordon ca să recepționeze un foton din

lumina palidă și diluată din laborator – lucrurile astea sfidau rațiunea.

Apoi recepționează câteva variații care întrerupseră liniile de rezonanță. Gordon pusese la punct o modalitate mai rapidă pentru copierea curbelor și reuși să extragă aproape imediat porțiunile codificate în Morse.

AMENINȚĂ OCEANUL

După alte câteva clipe, apăru o nouă serie de întreruperi:

LABORATORUL CAMBRIDGE CAVENDISH

Și apoi o babilonie de zgomote. Gordon dădu din cap, satisfăcut. Se simțea în largul lui lucrând singur, ca un pustnic. Penny se arătase nemulțumită de orele suplimentare de laborator pe care le făcea, dar asta era o chestiune secundară. Ea nu putea înțelege că uneori trebuie să insiști, că lumea ți se deschide numai dacă nu te dai bătut.

După ce ecranul se limpezi, Gordon făcu o pauză. Umblă pe coridoarele tăcute din clădirea catedrei de fizică, încercând să alunge senzația de somn. În fața laboratorului lui Grundkind se afla o coală mare de hârtie de imprimantă pe care un student scrisese dezamăgit:

Un experiment poate fi considerat reușit dacă nu trebuie aruncate mai mult de 50% din datele obținute pentru a se ajunge la concordanța cu teoria.

Gordon zâmbi. Publicul considera știința un lucru sigur, absolut, ca un cont la o bancă serioasă, neștiind că o eroare minoră poate conduce la rezultate aberante. Sub observația mângălită se aflau și câteva contribuții ale altor studenți:

Mama natură e o târfă.

Probabilitatea apariției unui anumit eveniment e invers proporțională cu dorința noastră.

Dacă te învârti prea mult în jurul unei chestiuni, sigur nu

vei ajunge la nici un rezultat.

O curbă oarecare valorează cât o mie de cuvinte savante și înșelătoare.

Nici o analiză nu e complet inutilă - ea poate servi oricând drept exemplu negativ.

Experiența acumulată este direct proporțională cu echipamentul distrus.

Luă o bară magnetizată Hershey și se întoarse în laborator.

- Iisuse, îi spuse Penny a doua zi dimineață, arăți de parcă ai fi fost scos dintr-o ladă de vechituri.

- Da, da. Am curs peste o oră. Ce-ai de mâncare prin cămară?

- Mâncare! Ce mama dracului să avem în cămară decât mâncare?

- După cum te exprimi tu mereu, las-o baltă.

- Atunci, fulgi de cereale.

- *Mi-e foame.*

- Bun, mănâncă două castroane.

- Ascultă, a trebuit să lucrez.

- Faptul că n-ai fost promovat te-a cam zdruncinat, nu?

- Asta-i o tâmpenie.

- Tâmpenie, cum zici tu.

- Trebuie să mă lămuresc.

- Tipa aceea, Zinnes. Exact ce-ți lipsea.

- Da, pentru a avea o confirmare. Dar noi nu *înțelegem* asta.

Gordon căută cutia de fulgi. Puse conținutul într-un castron și azvârli pachetul la gunoi. La fundul coșului văzu o sticlă de vin roșu de aproape doi litri.

- Rămâi acolo peste noapte?

- Îhî.

- Am primit o scrisoare de la maică-mea.

- Aha.

- Au impresia că ești de pe altă lume.

- N-au greșit prea mult.

- Puteai măcar să încerci.

- Am încercat să fiu nepăsător și distant.

- Nepăsător și cu capul în nori.

- N-am știut că era atât de important.
- Nici nu era. Dar mă gândeam și eu.
- Uite ce e, o să mai apară ocazii.
- Ți-a telefonat cineva.
- Voiam să zic, poate de Ziua Recunoștinței.
- Mda.
- N-am văzut mare lucru din San Francisco.
- Era de la New York.

Gordon rămase cu lingura în aer.

- Poftim?
- Telefonul. I-am dat numărul tău de la birou.
- N-am prea stat în birou. Cine era?
- N-a spus.
- Și nu te-a interesat?
- Nu.
- Data viitoare să întrebi.
- Să trăiți, am înțeles.
- Las-o dracului!

San Diego Union prezenta cu litere de-o șchioapă: RĂSTURNAREA REGIMULUI ÎN VIETNAM. Gordon se uită la fotografiile înfățișând cadavrele de pe străzi și se gândi la Cliff. Ziarul afirma fără echivoc că avusese loc o lovitură de stat. Cineva îl capturase pe Ngo Dinh Diem și-l împușcase în cap, și cu asta basta. Administrația Kennedy susținea că nu are nici un amestec în evenimente, își exprima dezacordul față de un asemenea act. Pe de altă parte, Administrația considera că astfel se creau premisele pentru un progres real în desfășurarea războiului de acolo. *Poate că așa stau lucrurile*, gândi Gordon confuz și aruncă ziarul în coșul de gunoi din laborator.

Claudia Zinnes recepționase câte ceva din aceleași fragmente. Nivelul zgomotului de fond creștea și scădea. Gordon se întrebă dacă apăruse între timp și vreun alt efect legat de vizibilitatea constelației Hercules. Poate că transmiterea fasciculului de tahioni era imprecisă, ceea ce ar explica apariția și dispariția semnalului. Pe lângă bănuieli și presupuneri, acestea erau ideile care-l frământau. În timpul lungilor seri de veghe, osciloscopul le evidențiasse ca pe niște piese dintr-un joc de puzzle,

potrivind marginile. Bănuiala lui se baza pe coordonatele apexului solar și conducea la o concluzie greu de crezut în privința mesajelor. Încercă să se ferească de concluzii pripite. La urma urmelor, se putea foarte bine găsi și o altă explicație. Pe de altă parte, Wong menționase argumentul cauzalității când respinsese ideea tahionilor, deci exista măcar o legătură simplă. Lama lui Occam nu părea să fie de prea mare ajutor în situația de față. Fenomenul acesta avea ceva care-i amintea de Alice în Țara Minunilor. Asta însemna, își reaminti el, că era chiar mai important să țină seama de fapte, cifre și date de nezdruclinat. *Dați-mi un grup de numere verificate și voi stăpâni lumea*, cugetă Gordon și izbucni în râs.

Ațipise. Scutură din cap și dădu să se frece la ochi. Înainte de a-și duce la bun sfârșit gestul, își luă mâinile de pe față și privi lung la imprimanta cu tambur.

Linii zimțate. Curbele uniforme ale rezonanțelor erau fracturate de întreruperi care apăreau brusc.

Desfășură înapoi ruloul de hârtie. Dacă pierduse punctul de început...

Dar nu; era acolo. Începu să decodifice.

NEURONI I AJ SCRIE CITEZ MESAJ PRIMIT LA JOLLA ÎNCHEIAT CITATUL PE HÂRTIE DEPUSE-L ÎN CAMERA BLINDATĂ A BĂNCII SAN DIEGO FEDERAL SAVINGS PE NUMELE LUI IAN PETERSON TREBUIE PLĂTITĂ GARANȚIE DE PĂSTRARE PENTRU TREIZECI ȘI ȘASE ANI TRIMIT ASTA PENTRU A VERIFICA RECEPȚIONAREA TRANSBUTWEOY CARE REZULTĂ DIN WEQOUNS DINOFLAGELATE ȘI PLANCTON AHXNDUROPLFM

Funcționarul îl măsură cu o privire curioasă.

- Da, e adevărat, avem locuri în camera blindată. Dar până la sfârșitul secolului?!... Ridică din sprâncene.

- Oferiți așa ceva, nu?

- Da, dar...

- Într-o reclamă.

- Sigur. Cu toate acestea, intenția...

- Anunțul pe care l-ați dat zice că pot obține o casetă în camera blindată dacă am un cont minim de douăzeci și

cinci de dolari, corect?

- Într-adevăr. Dar după cum începusem să vă spun, am făcut-o ca ofertă *inițială*, ca să încurajăm clienții să-și deschidă conturi. Firma nu dorește ca onorata clientelă să le rețină pe vecie, doar pe baza...

- Anunțul nu prevede condițiile de care vorbiți dumneavoastră.

- Cred că nu aveți...

- Ba am dreptate și o știți foarte bine. Vreți să mă duc la director? Sunteți angajat de puțină vreme aici, nu-i așa?

Chipul funcționarului nu trădă nici unul dintre gândurile care-i treceau prin minte.

- Da... Se pare că ați sesizat un aspect pe care noi nu l-am prevăzut...

Gordon zâmbi satisfăcut. Scoase hârtia galbenă dintr-un plic și o puse pe birou.

3 NOIEMBRIE 1963

- Alo!

- Gordon? Gordon, tu ești?

- A, unchiul Herb. Gordon ezită și privi mirat către receptorul telefonului din biroul său, ca și cum vocea unchiului nu-și găsea locul aici.

- Muncești atât de mult încât nu mai poți merge acasă nici noaptea?

- Păi, fac niște experimente, înțelegi?

- Așa mi-a zis și fata.

Gordon zâmbi. Nu *doamna*, cum spunea el de obicei. Nu, Penny era o fată. Iar mama sigur îi povestise unchiului Herb ce fel de fată.

- Îți telefonez în legătură cu mama ta.

- Poftim? De ce?

- E *krank*.⁴¹

- Cum? *Cronk*?⁴²

- *Krank*. Bolnavă. De câtva timp e suferindă.

- Când am fost eu acolo nu era.

- Ba da, era și când ai vizitat-o. Dar de dragul tău n-a scos o vorbă.

- Dumnezeu mare! Ce are?

- Ceva la pancreas, se pare. Nimeni nu știe sigur. Doctorii ăștia niciodată nu spun ceva precis.

- A pomenit ceva de o pleurezie, dar demult...

- Așa e. Atunci a început suferința.

- Și cât de grav e?

- Cunoști doctorii, încă nu se pronunță. Dar cred c-ar trebui să vii acasă.

- Ascultă, unchiule Herb, nu pot chiar acum.

- A început să întrebe de tine.

- De ce nu mi-a telefonat ea?

- O știi doar, și cu cearta dintre voi...

- N-am avut nici o ceartă serioasă.

- Gordon, n-o să-l poți păcăli pe unchiul tău.

⁴¹ Bolnavă (idiș) (n. tr.)

⁴² Bolnav, slăbit, argou din limba engleză vorbită în Australia (n. tr.)

- Nu, serios, nu consider că ne-am certat.
 - Dar ea așa crede. Tot asta e și părerea mea, deși știu că nu ții seama de sfaturile unui bătrânel caraghios.
 - Uite ce e, nu ești deloc caraghios. Eu...
 - Vino s-o vezi.
 - Unchiule Herb, am o *slujbă*. Cursuri de predat. Și experimentele pe care le fac acum sunt foarte importante.
 - Să știi că maică-ta n-o să-ți telefoneze, dar...
 - M-aș duce dacă aș putea, și-o s-o fac, imediat ce...
 - Gordon, pentru ea e important.
 - Acum unde e?
 - În spital, unde în altă parte?
 - Pentru ce?
 - Niște analize, recunosc el.
 - Bine, înțeleg, dar zău că nu pot pleca acum. Curând.
- Da, o să vin curând.
- Gordon, eu cred că acum e momentul.
 - Nu, unchiule Herb, îmi dau seama cum te simți. Îți promit că o să vin. Curând.
 - Ce înseamnă curând?
 - Te sun eu. Te înștiințez cât de repede pot.
 - Cum zici tu. Curând. În ultima vreme n-am mai avut vești de la tine.
 - Așa e, știu. Curând. Curând.

Îi telefonă mamei, să-i explice. Vocea ei era pierită și pițigăiată, anemică din pricina distanței. Părea, totuși, în toane bune. Doctorii erau foarte drăguți, o tratau cu atenție. Nu, n-avea probleme cu notele de plată pentru spitalizare, Gordon nu trebuia să-și facă griji din pricina asta. Nu puse mare preț pe ideea venirii lui în vizită. Gordon era profesor, avea studenți, de ce să cheltuiască atâția bani doar pentru câteva zile alături de ea? Să vină de Ziua Recunoștinței, asta însemna destul de curând, era mai bine așa. Unchiul Herb își făcea mai multe probleme decât trebuia, atâta tot. Gordon spuse brusc:

- Transmite-i din partea mea că încerc să nu fiu un puțoi pe aici. Lucrarea mea a ajuns într-un punct crucial.

Mama rămase fără replică vreme de câteva secunde. *Potzer* nu era un cuvânt prea cuviincios, semăna prea mult cu *putzer*. Dar lăsă de la ea.

- O să înțeleagă el.
- Așa o să fac, Gordon. Da, mai întâi termină-ți lucrarea.

Universitatea organizase conferința de presă pentru Ramsey și Hussinger. Erau prezenți o echipă de la postul local de televiziune al CBS, formată din trei persoane, ziaristul care ținea rubrica *O Universitate pe drumul măreției*, precum și câțiva oameni de la *San Diego Union* și *Los Angeles Times*. Cei doi proiectară diapozitive cu rezultate, fotografii ale lui Hussinger stând lângă cuvele de testare, diagrame privind deteriorarea ecosistemelor oceanului planetar. Publicul a fost impresionat. Ramsey făcu față cu succes întrebărilor. Hussinger – un bărbat supraponderal, pe cale de a cheli și având ochi negri și vioi – vorbi cu ardoare, fără să facă economie de cuvinte. Un reporter îl întreabă pe Ramsey ce-l făcea să ajungă la concluzia că se puteau produce lucruri atât de groaznice din cauze destul de neclare. Ramsey evită un răspuns direct și tranșant. Îi aruncă o privire lui Gordon și apoi se referi vag la presupuneri care vin din senin. Oamenilor cunoscuți sau cu care lucrezi le scapă câte o aluzie, iar tu pui ideile cap la cap, totul desfășurându-se fără să-ți dai seama de unde provine scânteia inițială. „Aha”, făcu reporterul, „mai lucrează cineva de la UCLJ la ceva asemănător?” Ramsey păru neliniștit.

- Deocamdată nu pot face nici o afirmație în acest sens, mormăi el.

Gordon se strecură afară neobservat, înainte de încheierea conferinței. Aerul părea încărcat de fum. Respiră adânc, simți o amețeală și tuși gutural. Razele de soare aveau o înfățișare apoasă, tremurătoare.

Hercules cobora acum sub linia orizontului în jurul orei nouă seara, astfel încât Gordon putea opri instalația destul de devreme. Cu toate astea, mai avea de lucru cu decodificările, mai ales dacă descoperea întreruperi în curbele RMN. Vreme de aproape o săptămână se întoarse acasă la ore acceptabile. Pe urmă nivelul zgomotului porni să crească din nou. Recepționă semnale sporadice. Hercules era pe cer de la mijlocul dimineții și până la căderea deplină a întunericului. Își petrecu timpul notându-

și date. Apoi, după ora nouă seara, își pregătea prelegerile și corecta lucrările. Începu să rămână la birou din ce în ce mai târziu. O dată chiar dormi acolo peste noapte.

Penny ridică ochii surprinsă când Gordon intră pe ușa din față.

- Ia te uită la el! Ai rămas fără curent?
- Nu. Am terminat mai devreme, asta-i tot.
- Doamne, arăți groaznic!
- Puțin obosit.
- Vrei un pahar de vin?
- În nici un caz Brookside, dacă asta-i ceea ce bei.
- Nu, e Krug.
- Ce căuta sticla aceea de Brookside pe-aici?
- Era pentru gătit.
- Aha.

Își luă niște vin și fulgi de porumb și se așeză la masa din bucătărie. Penny corecta lucrări de control. Din difuzorul radioului dat tare se auzea muzică. *Nu-s prea bun la istorie.* Gordon se încruntă. *Nu știu nici biologie.*

- Iisuse, închide-l!

Habar n-am ce-i rigla de calcul. Penny își aplecă urechea să audă mai bine.

- Asta-i unul dintre cântecele mele preferate, Gordon.

*Dar știu sigur că tot te iubesc...*⁴³

Se ridică brusc și cu un gest furios închise aparatul.

- O grămadă de prostii habar-n-am-iste.
- E un cântec frumos.

Gordon râse sec.

- Dumnezeule, *ce-i cu tine?*

- Nu-mi place muzica de rahat urlând la un asemenea volum.

- *Cred mai curând* că te simți tras pe sfoară de Ramsey și Hussinger.

- Nu, nici vorbă de-așa ceva.

- De ce, mă rog? I-ai lăsat să se bucure de toate onorurile.

- Le meritau.

⁴³ Versuri dintr-un cântec de Paul Simon (n.tr.)

- Dar n-a fost ideea *Ior*.
- Pot s-o utilizeze. Chestia la care lucrez e cu mult mai importantă decât asta.
- *Dacă* îți reușește.
- Îmi va reuși. Recepționez mai bine semnalele.
- Și despre ce vorbesc?
- Chestii de biochimie. Date suplimentare despre tahioni.
- Și asta-i bine? Vreau să zic, la ce-ți pot folosi?
- Sunt sigur că totul se va lega dacă voi avea date suficiente. Trebuie să găsesc o relație limpede care să confirme supozițiile, bănuielele mele, și atunci totul se va încheia.

- Și de la ce supoziții pornești?

Gordon clătină mut din cap.

- Hai, Gordon. Uite, mie poți să-mi spui.

- Ba nu. Nimănu-i. Nu spun o vorbă până nu sunt sigur. Descoperirea îmi va aparține în întregime. Nu vreau să răsuflă nimic înainte de a clarifica totul fără nici un dubiu.

- Doamne, Gordon, eu sunt *Penny*. Mă mai ții minte?

- Potolește-te, nu spun nimănu-i.

- La toți dracii, te-ai scrântit de tot, să știi.

- Dacă nu-ți convine, poți să mă lași în pace.

- Da, asta-i, poate c-am s-o fac, Gordon. Tot ce se poate.

Descoperi curând că moțăia ziua în amiaza mare. Aflat în fața osciloscopului, scutura din cap să se trezească, parcă speriat de vreun zgomot și temându-se că pierduse date importante.

Își predă ca prin vis cursul de Electricitate Clasică și Magnetism. Rătăcea de la o tablă de demonstrații la alta, mângăind formule cu un scris pe care și-l închipuia lizibil ca o tipăritură. Vorbea stând cu fața la studenți, dar lăsa impresia că purta o dispută internă cu sine însuși. Uneori, după câte o prelegere, înainte de a pleca, arunca o privire peste umăr la table și rămânea uimit văzând liniile încâlcite și scrijeliturile aproape de nerecunoscut.

Lakin evita să discute cu Gordon alte probleme în afara celor legate de lucrările obișnuite de laborator. Tot astfel și Cooper, care rămânea în biroul mic și nu-l căuta decât rareori pe Gordon, chiar dacă se încurca într-o problemă specifică. Gordon își rări vizitele la Catedra de Fizică de la

etajul trei. Secretarele îl căutau direct în laborator. Își aducea prânzul într-o sacoșă și mânca acolo, ocupându-se de aparatura RMN, luptându-se cu problemele semnal/zgomot care apăreau mereu, urmărind liniile galbene și tremurătoare ale curbelor de rezonanță.

- Doctor Bernstein?

- Poftim?

Gordon ațipise în fața osciloscopului. Privi imediat către liniile de rezonanță. Erau neschimbate. Bun; nu-i scăpase nimic. Abia după aceea ridică ochii spre bărbatul zvelt care stătea în pragul ușii laboratorului.

- Sunt de la UPI. Redactez un articol general despre rezultatele obținute de Ramsey-Hussinger. Au dat naștere unei îngrijorări extraordinare, înțelegeți? M-am gândit să aflu partea de contribuție a altor membri ai facultății la...

- Și de ce ați venit la mine?

- Nu mi-a scăpat amănuntul că în cursul conferinței de presă profesorul Ramsey s-a uitat tot timpul la dumneavoastră. M-am întrebat dacă nu cumva dumneavoastră sunteți una dintre „celelalte surse” de care a amintit recent profesorul Ramsey...

- Când a afirmat așa ceva?

- Chiar ieri, într-un interviu pe care mi l-a acordat.

- Drace.

- Cum să interpretez asta, doctore? Păreți destul de îngrijorat.

- Nu, nicidecum. Vă rog să înțelegeți, n-am nimic de declarat.

- Sunteți sigur, doctore?

- V-am spus că n-am nimic de declarat. Acum vă rog să plecați.

Bărbatul rămase cu gura căscată. Gordon împunse cu degetul mare către ușă.

- Afară, am spus. *Poftiți afară.*

Gordon lucra în fiecare zi, adunând treptat fragmente de propoziții. Apăreau în secvențe neconsecutive. Informațiile tehnice erau repetitive, probabil pentru ca, în ciuda erorilor de emisie și recepție, să fie percepute corect. *Dar de ce?* se întrebă Gordon. *Materialul se potrivește cu supozițiile mele.*

Însă trebuie să existe o explicație chiar în text. O explicație rațională, prezentată cu claritate. Într-o seară avu un vis în care unchiul Herb îl urmărea jucând șah în Washington Square. Unchiul se încrunta ori de câte ori Gordon muta piesele de pe un câmp pe altul și zicea mereu cu o voce dezaprobatoare:

- Doamne păzește să nu existe o explicație rațională.

În dimineața zilei de luni, 5 noiembrie, ajunse târziu la birou. Se angrenase într-o ceartă fără rost cu Penny din cauza unor probleme casnice minore. Deschisese aparatul de radio pentru a face uitat incidentul. Vestea cea mai importantă din buletinul de știri era că Maria Goeppert Mayer de la UCLJ primise Premiul Nobel pentru Fizică. Gordon rămase atât de uimit de această veste încât își aduse aminte în ultimul moment să cotească atunci când ajunse în partea superioară a Torrey Pines Road. Auzi claxonul strident al unui automobil Lincoln, iar șoferul - un bărbat cu pălărie care conducea cu farurile aprinse - îl fulgeră cu privirea. Mayer primise premiul pentru modelul învelișurilor nucleului. Îl împărțea cu Eugene Wigner de la Princeton și cu Hans Jensen, un german care prezentase modelul învelișurilor aproape simultan cu Maria.

În aceeași după-amiază, universitatea organizează o conferință de presă. Maria Mayer se dovedi sfioasă și calmă în fața avalanșei de întrebări. Gordon se duse să asiste și el. Majoritatea întrebărilor erau stupide, dar așa ceva era de așteptat. Femeia plină de bun simț care-l oprise pentru a se interesa de rezultatele obținute de el, pe vremea când restul membrilor catedrei îl ignorau, era acum laureata Premiului Nobel. Lui Gordon îi trebui câțiva timp să se obișnuiască cu gândul. Avu deodată sentimentul că lucrurile convergeau în acest loc și moment. Cercetările făcute aici erau importante. Se gândi la familia Carroway și enigma quasarilor, la succesiunea de particule a lui Gell-Mann, la viziunile lui Dyson, la Marcuse și la Maria Mayer și la vestea că Jonas Salk urma să vină pentru a construi un institut. La Jolla devenea un punct de reper. Era recunoscător că se afla aici.

6 NOIEMBRIE 1963

Intensitatea semnalului crescuse brusc. Acum apăreau paragrafe întregi referitoare la teoria Wheeler-Feynmann. Gordon o sună pe Claudia Zinnes pentru a vedea dacă grupul de la Columbia obținuse aceleași rezultate.

- Nu, de cinci zile n-am obținut nimic, îi răspunse ea. Întâi ni s-a defectat echipamentul. Apoi studentul care se ocupa de problemă a contractat o gripă - am avut o epidemie pe-aici. Cred că omul era extenuat. Perioadele pe care ni le-ai indicat însemnau zece-douăsprezece ore de laborator, Gordon.

- Vrei să spui că n-ai obținut *nici* un rezultat?

- În zilele despre care ți-am spus, nimic.

- N-ai putea să lucrezi chiar tu o vreme?

- Așa o să fac, începând de mâine. Știi doar că am și alte lucruri de făcut.

- Da, sigur. Vreau să am o confirmare a datelor mele, asta-i tot.

- Acum *avem*, Gordon. Mă refer la efect.

- Nu efectul e important. Claudia, încearcă să revezi semnalele acelea. Gândește-te la semnificația lor.

- Gordon, consider că deocamdată nu știm destul ca să...

- Sigur, în principiu sunt de acord. Majoritatea datelor mele sunt confuze. Fragmente. Frânturi de fraze. Formule. Dar dau senzația de coerență.

Vocea ei căpătă claritatea și precizia profesională pe care și le amintea din perioada studiilor:

- Întâi datele, Gordon. După aceea, ne putem lansa în teoretizări.

- Da, ai dreptate. Știa că nu era cazul să o contrazică în problema filozofiei fizicii experimentale. Avea păreri destul de rigide.

- Îți promit că voi începe chiar de mâine.

- Bine, dar până atunci semnalul s-ar putea pierde. Vreau să zic...

- Nu mai comenta, Gordon. Mâine o luăm de la capăt.

Mesajul apăru trei ore mai târziu, la scurt timp după prânz, marți, 6 noiembrie. Nume, date. Înflorirea în continuă extindere. Frazele care descriau fenomenul erau concise, încordate. Unele porțiuni erau distorsionate. Unele litere lipseau. Un pasaj lung relata, totuși, cum începuseră experimentele și cine le condusese. Aceste fraze erau mai lungi, mai destinate și aproape amicale în exprimare, de parcă cel ce le transmitea exprima tot ce-i venea în minte.

ACUM CĂ MARKHAM A MURIT ȘI PROSTUL DE RENFREW CONTINUĂ PLANUL NOSTRU NU MAI ARE NICI UN VIITOR DAR NICI TRECUT PRESUPUN CĂ LIMBAJUL NU POATE EXPRIMA O ASEMENEA IDEE ÎNSĂ CHESTIA TREBUIA SĂ FI DAT ROADE DACĂ...

Interveni o demodulare datorată zgomotului. Pasajul cel lung dispăru și nu mai reveni. Reapărură informațiile seci din biologie. Din nou lipseau cuvinte. Zgomotul creștea ca o mare stârnită de furtună. În ultimele propoziții sacadate se strecura un sentiment nedeclarat de deznădejde.

Penny văzu altceva pe chipul lui Gordon când acesta intră în bucătărie. Sprâncenele lui arcuite exprimau o întrebare.

- L-am primit astăzi. Rămase el însuși surprins de felul detașat, sec în care vorbise.

- Ai primit ce?

- Răspunsul, pentru numele lui Dumnezeu.

- Aha. *Zău?*

Gordon îi dădu o copie xerox după jurnalul de laborator.

- Deci e exact cum ai crezut?

- Evident.

Acum dădea dovadă de o siguranță mută. Nu se simțea îndemnat să spună neapărat ceva despre rezultat, încordarea trecuse și nici nu apărea vreo umbră din exaltarea nebună pe care o anticipase. Faptele existau pur și simplu acolo, pe hârtie, și ele puteau vorbi de la sine.

- Dumnezeuule, Gordon!

- Da. Într-adevăr, Dumnezeuule mare.

Se lăsă un moment de tăcere. Ea așeză pagina pe masa de bucătărie și se apucă din nou de dezosat puiul.

- Ei, cu asta ți-ai asigurat promovarea.
- Bineînțeles că da, ce naiba, spuse Gordon cu oarecare satisfacție.

- Și poate - Penny îl măsură din ochi - poate că o să merite să rămân cu tine.

Fraza începuse bine, dar se încheiase pe un ton ușor amar. Iritat, Gordon se strâmbă.

- Nici tu nu mi-ai făcut viața prea ușoară.

- Mai există și *limite*, Gordon.

- Îhî.

- Doar nu sunt soțioara aia gata să rabde orice.

- Da, ai spus-o foarte limpede cu câțva timp în urmă.

Ea pufni, strânse din buze atât de tare încât păliră și-și șterse mâinile cu un prosop de hârtie. Întinse mâna și porni aparatul de radio. Acesta începu să difuzeze un cântec de Chubby Checker. Gordon făcu un pas și-l închise. Penny îl privi fără să scoată o vorbă. Gordon ridică pagina xeroxată și o puse în buzunarul hainei după ce o împături atent.

- Cred c-o să mă duc să citesc, spuse el.

- Chiar te rog, răspunse ea.

În tot cursul după-amiezii de 7 noiembrie, nivelul zgomotului crescuse. Acoperi mai tot timpul semnalul. Ici și colo, Gordon descifra câteva cuvinte și chiar un AD 18 5 36 DEC 30 29,2 foarte clar, dar nimic altceva. Acum coordonatele spuneau ceva. Oamenii din viitor aveau o idee precisă asupra locului de pe cer în care se află cei din trecut. Apexul solar era o medie a mișcării soarelui. Peste treizeci și cinci de ani, Pământul se va găsi într-un loc din preajma mișcării medii. Urmărind zgomotul instabil, Gordon se simți oarecum relaxat. Toate fragmentele formau un întreg. Zinnes putea confirma măcar o parte dintre ele. Problema care se pune acum era cum să prezinte datele, cum să alcătuiască o lucrare inatacabilă care să nu poată fi respinsă printr-un simplu gest. O lucrare curajoasă în *Physical Review*? Acesta ar fi modalitatea standard de abordare. Perioada de așteptare până la publicarea în *Phys Rev* era, totuși, de cel puțin nouă luni. O putea publica în *Physical Review Letters*, fără să se întindă la vorbă. Cum să concentreze toate detaliile experimentale, plus mesajele? Gordon zâmbi mahnit. Era în posesia unor rezultate

nemaipomenite și tremura, neștiind cum să le prezinte. Ca în lumea spectacolului.

Penny aduse cuțite și furculițe la masă; Gordon veni cu farfuriile. Printre șipicile jaluzelelor se strecurau raze de soare. Penny se mișca grațioasă prin această lumină, având o expresie gânditoare.

Amândoi flămânzi, mâncară o vreme în tăcere.

- Astăzi m-am gândit la experimentele tale, încep eu șovăitor.

- Da?

- Nu le înțeleg. Să concepi timpul în felul ăsta...

- Nici eu nu văd cum ar putea fi exprimat mai inteligibil.

E, totuși, o *realitate*.

- Iar realitatea e suverană.

- Da, sigur. Eu am senzația că îl concepem greșit. Spațiu-timpul nu trebuie să funcționeze așa cum își închipuie fizicienii.

Ea dădu din cap și-și plimbă cartofii prin farfurie, încă gânditoare.

- Thomas Wolfe. „Timpul, timpul întunecat, timpul secret, curgând etern ca un fluviu.” Țin minte asta din *Năvodul și stânca*.

- N-am citit romanul.

- Tot gândindu-mă la tine, azi am căutat un poem de Dobson⁴⁴. Scoase o hârtie dintre cărți și i-o dădu.

Tu spui că trece timpul? Vai, greșim!

El stă pe loc; iar noi, trecând, murim.

Gordon râse.

- Da, ceva de genul ăsta. Tăie înveselit o bucată dintr-un cârnat.

- Crezi că oamenii de teapa lui Lakin vor continua să-ți pună la îndoială lucrarea?

Mestecând fără să se grăbească, Gordon răspunse:

- Ei bine, sper s-o facă în înțelesul bun al cuvântului, în știință, orice rezultat trebuie să reziste oricând criticilor. Rezultatele trebuie verificate și regândite.

- Nu, voiam să spun...

- Înțeleg, dacă vor încerca să-mi reteze orice avânt. Așa sper. Zâmbi. Cu cât vor împinge lucrurile mai departe decât

⁴⁴ Henry Austin Dobson, poet și eseist britanic (1840-1921) (n. tr.)

o admite scepticismul științific tradițional, cu atât vor avea mai mult de pierdut.

- Păi, sper să n-o facă.

- De ce?

- Pentru că - vocea i se frânse - asta te va răni, iar eu nu mai sunt în stare să suport consecințele.

- Scumpa mea...

- Nu mai pot. Toată vara și toamna ai fost încordat la culme. Iar când încerc să trec peste starea asta, nu reușesc să comunic cu tine și atunci încep să mă răstesc și...

- Scumpo...

- Situația a ajuns atât de *delicată*. Nici nu...

- Of, Doamne, știu. Așa mă apucă uneori.

- Și pe mine..., spuse ea încet.

- Începe să mă preocupe o problemă, iar restul, oamenii, lucrurile, par să-mi stea în cale.

- E și vina mea. Vreau prea multe de la relația asta, de la noi, și nu reușesc.

- Am scos ghearele unul la altul.

- Da, recunosc eu oftând.

- Eu cred că fizica n-o să mai fie ceva chiar atât de rău de acum încolo.

- Așa trag și eu nădejde. Aceste ultime zile au fost totuși cu totul altfel. Mai bune. M-am simțit ca acum un an, serios. Tu ești mai destins, eu nu te mai sâcâi mereu să... Simt că ne putem împăca. E pentru prima oară după atâta vreme.

- Da, și eu la fel, spuse el zâmbind încurajator.

Continuară să mănânce într-o tăcere tihnită. În lumina aurie și parcă umedă a soarelui, Penny își agită paharul cu vin alb și rămase cu privirea în tavan, gândindu-se. Gordon înțelese că încheiaseră un pact nerostit.

Având ochii încețoșați, Penny începu să suradă. Mai sorbi o gură din vinul chihlimbariu și vâri furculița într-un cârnăcior. Ținându-l ridicat zâmbi cu un subînțeles numai de ea știut, îl învârti într-o parte și în alta, privindu-l cercetător.

- A ta e mai mare, spuse ea fără drept de replică.

Gordon încuviință cu un aer solemn.

- Se poate. Asta cât are, treizeci de centimetri? Da, cred că-l depășesc.

- În chestiuni de genul ăsta, se preferă incii ca unitate de măsură. Așa se obișnuiește.
- Ai dreptate.
- Nu fiindcă aş fi puristă, sper că mă-nțelegi.
- A, nu, nici nu mi-a trecut prin minte așa ceva.

Când se trezi, descoperi că îi amorțise brațul. Dădu delicat la o parte capul lui Penny de pe biceps și rămase nemișcat, simțind cum amorțeala dispare. Noaptea coborâse cu arome tomnatice. Se ridică încet în capul oaselor, iar Penny se ghemui mai aproape de el, murmurând în somn. Gordon studie nodurile rotunjite ale spinării ei curbate, delușoare noduroase presărate pe întinderea netedă a pielii. Se gândi la timpul care curgea și se încolăcea în jurul lui însuși, neasemuindu-se cu nici un fluviu, iar ochii lui urmăriră spatele ei care se îngusta în talie. După aceea urma lărgimea coapselor, un complex de suprafețe netede care coborau spre rotunjimea coaptă de mai jos, unde pielea bronzată se decolora ajungând de un alb pur și uimitor. Moțâind, Penny îl înștiințase că Lawrence își numise mădularul drept un stâlp din sânge, o exprimare care ei i se păruse grotescă. Dar pe de altă parte, adăugase ea, cam acesta era adevărul, nu? „Facem totul ca să aflăm *la petite mort*”, murmurase ea și adormise. Gordon știa că Penny avusese dreptate când vorbise de încordarea dintre ei. Acum se stingea încetul cu încetul. Înțelese că o iubise tot timpul, dar atâtea lucruri îi stătuseră în cale...

Auzi o sirenă undeva departe. Ceva neînțeles îl făcu să se dezlipească încet de Penny. Făcu doi pași pe podeaua rece, către fereastră. În strălucirea albicioasă a neonului, văzu oameni mergând pe bulevardul La Jolla. Un polițist pe motocicletă trecu în viteză prin dreptul lui. Purtând ghete înalte, căști cu forme rotunjite și ochelari, polițiștii de aici arătau ca niște militari, iar chipurile pătrătoase le erau impenetrabile și reci, făcându-i să semene cu actorii dintr-un film de anticipație, un film alb-negru de mâna a doua. Cei din New York erau mai umani, purtând uniforme uzate, care aveau o culoare albăstruie familiară. Sirena porni să urle ascuțit. O mașină de poliție fulgeră prin fața lui. Clădiri, palmieri, oameni care întorseseră capetele, magazine și

firmе luminoase – toate pulsară în roșu ca răspuns la lumina ce se rotea isteric pe capota mașinii în viteză. Din vitrinele magazinelor ricoșară sclipiri roșiatice. Haosul mătură totul cu un vaier, gura lui mecanică prevestind neliniște sufletească. Moartea doppleriană a acestui urlet îi tulbură pe pietoni, dând pașilor lor o energie sporită. Oamenii întoarseră capetele să caute crima sau incendiul care atrăseseră mașina pornită în goană nebună. Gordon se gândi la mesajele din care răzbătea o firavă undă de deznădejde. O sirenă. Apăruse împestrită de atingeri ușoare, impulsuri, lumină reflectată din unde aleatorii, viziuni licărind dincolo de un fluviu lat. Trebuia să i se răspundă. Din rațiuni științifice, desigur, dar și din alte motive.

– Hm, ai treabă?

Era Cooper.

– Nu, intră.

Gordon împinse către colțul biroului maldărul de lucrări pe care îl corecta. Apoi se rezemă de spătarul scaunului și-și puse picioarele peste ele. Își împreună mâinile pe după gât, ținându-și coatele depărtate și surâse larg.

– Cu ce-ți pot fi de folos?

– Păi, peste trei săptămâni urmează să dau din nou examenul, sper că n-ai uitat. Ce-o să spun despre întreruperile acelea? Ultima oară, Lakin și ceilalți s-au năpustit asupra mea ca o haită de lupi înfomețați.

– Așa e. Dacă-ș fi în locul tău, aș trece peste asta.

– Dar *nu pot*. O să mă sfâșie din nou.

– Am eu grijă să nu se întâmple așa.

– Aud? Cum asta?

– Am o mică lucrare proprie de prezentat cam în aceeași perioadă.

– Păi, nu-ș' ce să zic... E superfluu să spun c-aș vrea să scap de Lakin. Ai văzut cum...

– De ce folosești cuvântul ăsta? De ce nu spui „inutil” sau „de prisos”?

– Păi, vezi tu, ăsta-i limbajul în fizică.

– Da, „limbajul în fizică”. Avem un adevărat jargon ca ăsta. Uneori mă întreb dacă nu cumva încurcă lucrurile în loc să le limpezească.

Cooper îi aruncă o privire ciudată lui Gordon.

- Așa cred și eu.

- Nu mai fi așa de speriat, spuse Gordon bine dispus. Ai ajuns teafăr acasă. Te scot eu din încurcătură.

- Hm, bine. Cooper făcu câțiva pași nesiguri spre ușă. Dacă așa zici...

- Ne vedem pe baricade, spuse Gordon în loc de rămas-bun.

Parcursese deja un sfert din prima ciornă a lucrării pe care o pregătise pentru *Science* când auzi un ciocănit în ușă. Alesese *Science* pentru că era o revistă importantă și de prestigiu și reușea să tipărească lucrările foarte repede. Admiteau articole lungi, astfel că putea să-și prezinte lucrarea în întregime, așezând dovezile într-o stivă atât de impunătoare încât nimeni n-ar fi fost în stare s-o dărâme. Discutase deja cu Claudia Zinnes. Ea urma să publice o scrisoare pe aceeași temă, confirmând unele dintre observațiile lui.

- Bună ziua. Putem intra? Erau frații gemeni din primul an postuniversitar.

- Da, dar vedeți voi, sunt cam ocupat.

- Sunteți în orele de program.

- Chiar așa? A, da. Bine, ce doriți?

- Ați notat greșit unele lucrări de-ale noastre, spuse unu dintre ei.

Afirmația făcută pe un ton neutru îl luă prin surprindere pe Gordon. Era obișnuit cu mai mult respect din partea studenților.

- Zău? Încercă el să pară tare pe poziție.

- Da, uitați-vă.

Unul dintre ei începu să scrie repede pe tabla de demonstrații a lui Gordon, acoperind câteva notații făcute de el ca să-l ajute în schițarea lucrării. Gordon încercă să urmărească prezentarea.

- Fii atent la chestiile pe care le-am scris acolo.

Tânărul se încruntă la rândurile lui Gordon, care-l deranjau.

- Am înțeles, spuse el înțelegător și începu să scrie pe lângă relațiile deja existente.

Gordon își încordă atenția asupra frazelor mitraliate,

privind funcțiile Bessel și condițiile limită referitoare la câmpul electric. Îi trebuiră cinci minute să rezolve nelămurirea lor. Dar în acest răstimp nu reuși să fie sigur căruia dintre gemeni i se adresa. Practic, erau copii la indigo. Imediat ce unul termina, celălalt contraataca, având o nouă obiecție, formulată de obicei în câteva cuvinte enigmatice. Lui Gordon gemenii i se părură deosebit de obositori. După alte zece minute, cât îl interogară despre ultima lucrare și despre veniturile pe care le obținea un cercetător asistent, Gordon scăpă de ei prefăcându-se că are o durere de cap. Această prefăcătorie, precum și priviri repetate la ceasul de la mână, îi făcu să iasă pe ușă. În timp ce o închidea în urma lor, auzi o voce:

- Stați o clipă, doctore Bernstein!

Gordon deschise fără chef. Reporterul de la UPI pătrunse înăuntru.

- Știu că nu vreți să fiți deranjat, domnule profesor.

- Așa e. Și-atunci de ce mă deranjați?

- Pentru că recent profesorul Ramsey mi-a destăinuit totul. De aceea.

- Ce-a destăinuit?

- Despre dumneavoastră și moleculele cu lanț lung. Și, în primul rând, de unde aveți imaginile. Știu totul, până la amănunt.

Omul îl privi zâmbitor.

- Ce v-a spus Ramsey?

- O parte am dedus-o. Nu s-a priceput să ascundă lipsurile lucrării lui. Ramsey nu prea știe să mintă.

- Nu vă pot contrazice.

- N-a vrut să-mi spună totul. Dar eu mi-am amintit de afacerea în care ați fost amestecat cu câțva timp în urmă.

- Saul Shriffer, spuse Gordon brusc la capătul puterilor.

- Da, de el e vorba. Eu am făcut deducții. L-am vizitat pe Ramsey ca să adun material și deodată l-am plesnit cu întrebarea-cheie.

- Iar el a găngurit ca un prunc nevinovat.

- Ați ghicit.

Gordon se lăsă moale pe fotoliu. Rămase așa, prăbușit, privind uimit la reporterul de la United Press International.

- Ce părere aveți? întrebă el. Își scoase un blocnotes. Vreți să-mi spuneți și mie, domnule profesor?

- Nu prea-mi place să fiu pus la zid.
- Vă rog să mă iertați dacă v-am jignit cumva, domnule profesor. Nici nu mi-am propus așa ceva. Am făcut unele cercetări și...

- În regulă, am simțit asta.

- Oricum va ieși la iveală într-o bună zi, să știți. Până acum, chestia prezentată de Ramsey-Hussinger nu s-a bucurat de un interes real din partea presei, să știți. Dar va căpăta importanță. Rolul dumneavoastră va fi de neprețuit.

Gordon începu să râdă slab, ca prin vis.

- Va fi de neprețuit... spuse el și râse iarăși. Bărbatul se încruntă.

- Ei bine, până la urmă tot o să-mi povestiți, nu?

Gordon simți cum oboseala de care uitase i se strecoară din nou în vine.

- Cred... cred că da, oftă el.

Gordon nu se așteptase ca lumina să fie atât de orbitoare. Podiumul era mărginit de șiruri de reflectoare pe ambele laturi pentru ca fața să-i apară lipsită de umbră. Ochiul unei camere TV privea drept spre el, un ciclop care refuza să clipească. În public se aflau câțiva chimiști și aproape toți membrii Catedrei de Fizică. Desenatorul catedrei trusesse până la miezul nopții pentru a termina diagramele. Gordon considera că oamenii îl ajutaseră enorm în pregătirea acestei apariții la TV. Începuse să înțeleagă acum că ostilitatea pe care o simțise în purtarea lor nu era decât o iluzie, rodul propriilor lui îndoieli. Ultimele câteva zile îi provocaseră o mare surpriză. Membrii catedrei îl primiseră cu aplauze la intrarea în sală, ascultaseră concentrați prezentarea datelor și-i vizitaseră laboratorul.

Privi în jur, căutând-o din ochi pe Penny. Era acolo – în spate, îmbrăcată cu o rochie roz. Surâse delicat, ca răspuns la semnul făcut de el cu mâna. Reporterii vorbeau în șoaptă între ei și-și căutau scaune. Echipa TV era pregătită, iar o femeie având un microfon în mână dădu indicații de ultim moment. Gordon numără persoanele din public. De necrezut, veniseră mai multe decât la conferința de presă organizată de Maria Mayer după primirea Premiului Nobel. Explicabil, conferința de astăzi beneficiase de o zi sau două de pregătire în plus. Reporterul de la UPI își publicase articolul – preluat apoi de diverse alte agenții de presă – iar după aceea Universitatea preluase inițiativa, punând pe picioare tot acest spectacol.

Simțindu-și degetele umede de emoție, Gordon își răsfoi notițele. Realitatea era că nu dorise atâta fast. Toată această agitație i se părea nepotrivită – știința târâtă în fața publicului, făcându-și loc cu coatele în programul de știri de la ora 6, știința ca marfă. Ecoul avea să fie imens. În cele din urmă nu va rămâne decât articolul din *Science*, unde rezultatele corespund testelor efectuate și unde nici un fel de prejudecăți față de el nu mai pot înclina talerul balanței într-o parte sau alta.

- Doctore Bernstein, putem începe.

Își mai șterse o dată fruntea.

- În regulă, dați-i drumul.

Se aprinse o luminiță verde. Gordon privi drept spre cameră și încercă să zâmbească.

Peterson băgă mașina în garajul construit din cărămidă și-și scoase valizele din portbagaj. Respirând precipitat, le așează afară, pe cărarea care ducea spre clădirea fermei. Ușile garajului se închiseră cu un *clanț* liniștitor. Dinspre Marea Nordului bătea un vânt tăios, măturând această zonă de câmpie din estul Angliei fără să întâlnească obstacole. Își ridică gulerul scurtei din piele de oaie.

Casa rămase neclintită. Probabil că nimeni nu auzise torsul discret al motorului. Se hotărî să facă o plimbare prin împrejurimi ca să vadă cum stăteau lucrurile și să-și dezmoștească picioarele. Îi vâjâia capul. Avea nevoie de aer curat. Sentimentul de prăbușire îl luase din nou pe nepregătite în timpul nopții petrecute într-un hotel din Cambridge. Dormise toată dimineața și coborâse așteptându-se să-i fie servit prânzul. Dar hotelul era pustiu. La fel și străzile orașelului. Percepuse semne de activitate la câteva case din împrejurimi: dăre de fum ieșind pe coșuri și licărul roșiatic al lămpilor. Dar nu opri să întrebe ce se întâmplase. Plecase din Cambridge, care părea mohorât și părăsit, traversând câmpia mocirloasă și tristă.

Își frecă mâinile, mai mult în semn de satisfacție decât pentru a și le încălzi. Pentru scurtă vreme, când boala îl doborâse din nou în afara Londrei, crezuse că nu va reuși să ajungă până aici. Drumurile fuseseră sufocate de călători, iar în următoarea zi, la nord de Cambridge, straniu de pustii. La nord de Bury St. Edmunds văzuse camioane răsturnate și ferme în flăcări. În apropiere de Stowmarket, o bandă de indivizi încercase să-l oprească. Erau înarmați cu topoare și săpăligi. Trecuse cu viteză direct printre ei, făcând ca trupurile lor să zboare în lături ca niște popice.

Însă aici, ferma stătea tăcută sub norii cenușii care se rostogoleau deasupra Angliei. Șirurile de copaci desfrunziți marcau limitele proprietății. În învălmășeala de crengi golașe atârnau niște forme rotunjite și negre: cuihuri de ciori profilate pe cer. Simțindu-se nesigur pe picioare, pași greoi pe câmpul dinspre apus, umplându-și ghetele cu

noroi negru și lipicios. Spre dreapta lui, scoțând aburi pe nări, câteva vaci stăteau răbdătoare lângă o poartă, așteptând să fie mâunate acasă, la grajdul lor. Recolta fusese strânsă în urmă cu două săptămâni – se îngrijise el să dea ordine. Acum, loturile se întindeau largi și pustiite. N-aveau decât să rămână așa; mai era vreme.

Ocoli, luând-o prin lotul de sfeclă de zahăr către casa veche din piatră. Înșela pe oricine, părând în paragină. Singurul element vizibil de noutate era sera acoperită cu geam, care ieșea în afară spre sud. Foile de sticlă aveau armătură din fire de metal, deci erau destul de rezistente. Când începuse lucrările cu ani în urmă, se gândise la un sistem în întregime subteran, izolat cu desăvârșire. Sera avea apă filtrată și îngrășămintă. Rezervoarele de apă îngropate sub lotul dinspre nord conțineau provizii pentru un an întreg. Sera putea produce vreme îndelungată cantități îndestulătoare de legume. Aceste legume, precum și rezervele îngropate sub casă și hambar aveau să-i asigure traiul fără să simtă lipsuri.

Făcuse totul angajând mână de lucru, desigur, folosind muncitori din orașe îndepărtate. Preferase să umple uriașul buncăr cu cărbune din Cambridge în loc să-l aducă din Dereham, care era situat mai aproape. Minele de pe câmp și de-a lungul singurului drum de acces – putând fi armate la comandă sau printr-un sistem de detecție – fuseseră instalate de un mercenar pe care-l angajase. După aceea, Peterson se îngrijise ca, la scurt timp, omul să fie trimis într-o misiune în Pacific de unde nu se mai întorsese. Sistemele de supraveghere electronică presărate pe întreaga întindere a fermei le adusesese chiar el din California și-i plătitise unui tehnician din Londra să le instaleze. Prin urmare, nimeni nu cunoștea anvergura transformărilor suferite de fermă.

Doar unchiul lui știa totul, iar el era un caracter tăcut și închis. Cu toate acestea, avea să se dovedească o tovărășie tare obositoare. Regretă vreme de o clipă că nu o adusesese pe Sarah. Dar ea s-ar fi simțit încorsetată și nervoasă în acest loc și n-ar fi îndurat monotonia zilelor nesfârșite. Dintre toate femeile pe care le avusese în ultimul an, Marjorie Renfrew era singura care s-ar fi adaptat la viața de aici. Ea se pricepea la rosturile unei ferme și se

dovedise neașteptat de pătimasă. Simțise ce-i trebuia lui Peterson atunci când acesta o vizitase doar cu o seară în urmă și-i răspunsese cu pasiune, fără să ezite. În afară de asta, totuși, nu-și putea imagina că ar fi în stare să trăiască alături de ea mai mult de o săptămână. Ar vorbi tot timpul, s-ar agita de colo-colo fără astâmpăr, criticându-l sau dădăcindu-l.

Nu, singurii tovarăși pe care și-i putea închipui în încercările viitoare erau bărbați. Gândul îi fugi la Greg Markham. Greg era o persoană de care puteai fi sigur că nu ți-ar fi stat în cale sau te-ar fi împușcat pe la spate la vânătoare de căprioare și nici n-ar fi luat-o la sănătoasa la vederea unei vipere. Un om care conversa inteligent și știa când să devină o tovărășie mută. Înzestrat cu judecată și cu o viziune de ansamblu.

Și totuși avea să-i fie greu fără o femeie. Ar fi trebuit probabil să dedice mai mult timp acestei probleme, ignorând mulțimea de ființe flușturatice care o înconjurau pe Sarah. Indiferent cum s-ar zbate lumea să iasă din actuala mizerie, atitudinea față de viață se va schimba oricum, din cauza dificultăților. Nu va mai exista ceea ce reprezentanții științelor sociale numeau „sexualitate neîngrădită”, care pentru Peterson însemna doar să obțină ce considera că se află la îndemâna oricui. Femei, femei de toate felurile și formele, pentru toate gusturile. Ca persoane, ele se deosebeau unele de altele, desigur, însă ca șansă de a atinge o latură a vieții care trecea de efemeritatea intelectului, ele erau extraordinar de asemănătoare, surori care exercitau aceeași vrajă. Încercase să-și explice propria atitudine în termenii vreunei teorii psihologice, dar renunțase, convins că simplul adevăr al vieții trecea dincolo de toate acele categorii. Ideile comode nu reușeau să dea un răspuns. Nu era vorba de impunerea propriului egoism sau de o agresiune disimulată. Nu era vorba nici de o scuză inteligentă pentru propensiuni homosexuale – încercase și asta în tinerețe și descoperise că rămăsese cu un gust sălciiu, Slavă Cerului. Era ceva ce depășea nivelul analitic, realizabil prin sporovăială. Femeile făceau parte din acel vid lumesc pe care-l căutase dintotdeauna, o modalitate de a rămâne senzual, dar nu de a se lăsa prostit de pofte.

De aceea, în anul care trecuse, le încercase pe toate, urmărind fiecare posibilitate. Își dăduse seama cu mult timp în urmă că urma să se întâmple ceva grav. Plăpânda piramidă în vârful căreia se afla chiar și el avea să se năruie. Se bucurase de tot ceea ce va deveni de domeniul trecutului: femeii și restul, iar acum nu avea nimic de regretat. Când călătorești pe Titanic, n-are rost să faci pe timonierul.

Cu o oarecare nepăsare se întrebă câți dintre futurologi reușiseră să se retragă la vreme. Bănuia că puțini. Scenariile lor diafane se refereau rareori la reacțiile individuale, în cursul unei călătorii de documentare în nordul Africii de care Peterson își amintea cu claritate, stânjeniiți, oamenii aceștia își mutaseră privirea în altă parte. În comparație cu mișcarea tumultuoasă a marilor națiuni, reacțiile personale reprezentau un detaliu supărător.

- V-ați întors, cinstite domn!

Peterson se răsuci brusc pe călcâie. Se apropia un bărbat împingând o bicicletă. Era din sat, remarcă el imediat. Pantaloni de lucru, haină decolorată de soare, cizme înalte.

- Da, m-am întors acasă pentru vecie.

- Aha, bine-ați făcut. E un loc sigur în zilele astea, păi nu? V-am adus șuncă și carne uscată de vacă, de aia am venit încoace.

- A, foarte bine. Peterson primi cutiile de carton. Le treci în cont, ca de obicei, da? Se strădui să-și păstreze vocea cât de neutră posibil.

- Păi, tocmai voiam să vorbesc cu cei de-aici, spuse el, arătând din cap către fermă, despre chestia asta.

- Poți discuta și cu mine.

- De acord. Nu vă supărați, după cum merg lucrurile, aș prefera plata la zi, sper că mă-nțelegeți.

- Păi nu văd nici un motiv să nu fiu de acord. Noi...

- Și-aș vrea plata în mărfuri, dacă nu vă e cu supărare.

- Bunuri?

- Banii nu mai sunt buni la nimic acum, nu? Mă gândeam că poate-mi plătiți cu legume. Aș prefera, dacă-i vorba, legume conservate.

- Aha! Peterson încercă să-și facă o părere despre bărbatul pe al cărui chip rămăsese întipărit un zâmbet ce avea și alte interpretări decât amicitie nevinovată. Păi, cred

că se poate face și așa. Dar să știi că nu avem prea multe conserve.

- Am prefera în felul ăsta, domnule.

Oare simțea o undă de disperare în vocea omului?

- Să văd ce pot face.

- Foarte bine, domnule.

Bărbatul schiță un gest, atingându-și o șuviță de păr, ca și cum Peterson ar fi fost stăpânul, iar el servitorul. Peterson rămase neclintit, urmărindu-l pe bărbat urcându-se pe bicicletă și îndepărtându-se. Percepuse în gestul lui ceva vecin cu parodia, ceea ce dădea întregii conversații un cu totul alt înțeles. Încruntându-se, porni spre casă.

Trecu prin spatele gardului viu, evitând să meargă prin grădină, și traversă curtea fermei. Din poiată răzbăteau cotcodăcelile găinilor sătule ce se pregăteau de culcare. Ajuns în prag, își curăță tălpile pe ștergătorul din fier, apoi își aruncă ghetele într-un colț de după ușă. Încălță niște pantofi de casă și-și agăță haina în cuier.

În bucătăria mare era cald și lumină. Instalase aparatură modernă, însă lăsase neatinse plăcile din piatră ale podelei, roase până la luciu de secole de folosință, șemineul uriaș și bancheta veche cu brațe și spătar înalt, făcută din lemn de stejar. Unchiul și mătușa stăteau de o parte și de alta a focului, așezați pe scaune confortabile cu spătar înalt, la fel de muți și de neclintiți ca niște grătare pentru bușteni. Aflat în locul său obișnuit din capul mesei, ceainicul mare, cu forme rotunjite, era acoperit cu o învelitoare din mătase. Roland, omul bun la toate de la fermă, așeză pe masă farfuria cu plăcintă de ovăz, rotocoalele de unt dulce și o farfurioară cu gem de căpșuni fără să scoată o vorbă.

Se duse spre foc să-și încălzească mâinile. Văzându-l, mătușa tresări:

- Dumnezeule, a sosit Ian!

Se aplecă în față și-l bătu pe soțul ei pe genunchi.

- Henry! Ia te uită cine a venit. E Ian, a venit să ne vadă. Nu-i drăguț din partea lui?

- Dot, a venit să locuiască aici, răspunse unchiul fără să se enerveze.

- Zău? făcu ea uimită. Aha. Atunci unde-i fetița ta cea frumoasă, Ian? Unde-i Angela?

- Sarah, o corectă el mașinal. A rămas la Londra.
- Hm! Frumoasă fată, dar cam flușturistică. În fine, haideți la ceai, zise el, dându-și la o parte pledul de pe genunchi.

Roland se apropie și o ridică pe scaunul de lângă ceainic. Se așezară cu toții la masă. Roland era un bărbat solid cu mișcări lenevoase. Petrecuse mai bine de douăzeci de ani alături de această familie.

- Uite, Roland, Ian a venit în vizită.

Peterson oftă. Mătușa lui era senilă de ani de zile; doar soțul și Roland mai aveau vreo continuitate în mintea ei.

- Ian a venit să locuiască cu noi, repetă unchiul.

- Unde sunt copiii? Întrebă ea. Iar întârzie.

Nimeni nu se deranjă să-i reîmprospăteze memoria spunându-i că ambii ei fii se înecaseră într-un accident de navigație în urmă cu vreo cincisprezece ani. Așteptară cu toții terminarea ritualului ceaiului.

- Ei, o să începem fără ei.

Ridică ceainicul greu și turnă ceaiul tare și aburind în ceștile albe cu dungi albastre.

Mâncară în tăcere. La început ezitant, lovind sacadat în ferestre, apoi din ce în ce mai apăsător, se porni și ploaia care îi amenințase mai toată ziua. De undeva se auzi slab mugetul îndurerat al vacilor tulburate de ropotul picăturilor căzând pe acoperișul grajdului.

- Plouă, spuse unchiul neîntrebat.

Nu primi nici un răspuns. Lui Peterson îi plăcea tăcerea celor de aici. Iar când vorbeau, vocalele pronunțate moale parcă-i picurau un balsam în urechi, atât erau de liniștitoare și de dulci. Avusese ca doică o femeie din Suffolk.

Își isprăvi ceaiul și plecă în bibliotecă. Pipăi paharul greu, cizelat cu migală, și decise să nu bea nimic. Zgomotul ritmic al ploii era atenuat de jaluzelele grele din lemn de stejar. Fuseseră bine confecționate, ascunzând o structură din oțel. Transformase locul acesta într-o adevărată fortăreață. Putea rezista unui asediu îndelungat. Grajdurile și hambarul aveau zidurile dublate și erau legate de casă prin tuneluri. Toate ușile erau duble, cu zăvoare solide. Fiecare cameră era o armură în miniatură. Mângâie o pușcă aflată pe peretele bibliotecii. Îi verifică magazia; era

unsă și încărcată, așa cum dăduse poruncă.

Își alege o țigară de foi și se lasă pe fotoliul preferat, cel îmbrăcat în piele. Ridică o carte care îl așteptase, un roman de Maugham. Începu să citească. Sosi și Roland pentru a aprinde focul. Pocnetul sec al lemnului care ardeau părea să alunge senzația de frig. Mai târziu își va face vreme să revadă rezervele de provizii și să alcătuiască un plan de regim alimentar. Pentru moment cel puțin, nu va consuma apă din afară. Nu va face nici o deplasare în sat. Se așează mai confortabil pe fotoliu, conștient că mai sunt de făcut multe lucruri, dar nesimțindu-se în stare să le rezolve pe loc. Îl dureau toate oasele și din când în când îl fulgera câte-un acces de slăbiciune. Aici era încă Peterson de la Conacul Peters și se lasă inundat de acest sentiment care aducea cu sine o tihnă interioară. Nu spusese oare Russell că nici un om nu se simte cu adevărat în largul lui atunci când e departe de mediul în care și-a petrecut copilăria? Era o doză de adevăr în vorbele astea. Însă bărbatul din sat, întâlnit cu scurt timp în urmă... Peterson se încruntă. Nu puteau risca mâncând șunca; totul era afectat de substanța răspândită de nori, cel puțin pentru o vreme. Săteanul probabil știa. Iar în dosul vorbelor mieroase, „da, domnule” se ascundea o amenințare directă. Venise să încheie un tratat de neagresiune, nu să schimbe șuncă pe legume. Le va da niște conserve și va avea pacea asigurată.

Peterson se foi neliniștit pe fotoliu. Se gândi că fusese în mișcare toată viața. Trecuse din rolul de nobil de țară, prin Cambridge, ajungând în guvern. Folosise fiecare nivel atins și apoi se mișcase mai departe. Sarah, bănui el, reprezenta ultima dovadă de netăgăduit a acestei mișcări, ca să nu mai vorbească de Consiliu. Toate îl ajutaseră într-un fel sau altul. Chiar și guvernul urmasa în mare aceeași strategie. Economia modernă și statul bunăstării sociale contractau datorii mari în contul viitorului.

Acum se afla într-un loc pe care nu-l putea părăsi. Trebuia să depindă de cei din jurul lui. Oarecum rușinat, își dădu brusc seama că acest mic grup de oameni de la conac și din sat erau oameni liberi, la fel ca și el. De îndată ce societatea își dădea duhul, ce se alegea de ordinea care asigurase pacea și siguranța conacului Peters? Scăldat în

lumina zilei pe ducă, Peterson rămase pe gânduri, bătând încet cu degetul în brațul fotoliului. Încercă să reînceapă lectura de unde rămăsese, dar acum ea nu mai prezenta nici un interes pentru el. Privind pe fereastră, văzu câmpurile culese care se întindeau până spre linia orizontului. Vântul dinspre nord tulbură desenul precis al coroanelor copacilor. Se lăsa întunericul. Din șemineu se auzi un pocnet.

22 NOIEMBRIE 1963

Înainte de a trece la comentarii, Gordon scrise ecuația. Creta gălbuie scoase un scârțâit.

- Prin urmare, observăm că dacă integrăm ecuațiile lui Maxwell în funcție de volum, fluxul...

Agitația din fundul clasei îi reținu atenția. Se întoarse pe călcâie. Temătoare, o secretară a catedrei îi făcu un semn cu mâna.

- Da, vă rog?

- Doctore Bernstein, regret din suflet să vă deranjez, dar am ascultat la radio că Președintele a fost împușcat. Spusese totul dintr-o suflare. Ca răspuns la vorbele ei, studenții începură să se agite. M-am gândit... că doriți să fiți informat, încheie ea în semn de scuză.

Gordon rămase nemișcat. Prin minte i se învârtiră o mulțime de gânduri. Apoi își aminti unde se afla și, hotărât, le alungă pe toate. Trebuia să-și termine prelegerea.

- Foarte bine ai făcut. Mulțumesc. Studie chipurile studenților care priveau spre ea. Ținând seama cât de mult material avem de parcurs în acest semestru, consider... Până vom afla și alte detalii, propun să continuăm.

- Unde s-a întâmplat? întrebă precipitat unul dintre gemeni.

- La Dallas, răspunse secretara moale.

- Sper că-l vor pune pe Goldwater în loc, spuse tânărul cu o vehemență neașteptată.

- Liniște, liniște, interveni Gordon cu calm. Noi nu putem face nimic, clar? Propun să mergem înainte.

Spunând acestea, reveni la ecuație. Parcurse aproape toată discuția introductivă privind vectorul Poynting, neluând în seamă zumzetul șoaptelor din spatele lui. Se lăsă cuprins de ritmul comentariilor. Împunsăturile făcute cu creta marcau punctele de legătură unul după altul. Ecuațiile își etalară frumusețile. Gordon invocă undele electromagnetice și le înzestră cu forță și inerție. Vorbi despre cutii matematice imaginare debordând de lumină, al căror flux era menținut într-un echilibru precis prin puterea nevăzută a ecuațiilor diferențiale parțiale.

Apoi, în fundul amfiteatrului se stârni din nou agitație. Unii studenți plecau. Gordon așează creta la locul ei.

- Presupun că în aceste condiții nu vă puteți concentra, recunosc eu. Vom relua problema data viitoare.

Ridicându-se să plece, unul dintre frați îi spuse celui alt:

- Lyndon Johnson. Iisuse, s-ar putea să ne alegem cu el.

Gordon se îndreptă spre biroul său și-și puse deoparte notițele de prelegere. Era obosit, dar socoti că s-ar cuveni să caute un televizor și să vadă ce s-a întâmplat. Săptămâna trecută fusese un adevărat balamuc din pricina interviurilor acordate, a răspunsurilor la întrebările provocatoare ale fizicienilor și a uimitoarei doze de atenție din partea rețelelor de televiziune. Toată tevatura asta îl obosise peste măsură de mult.

Își aduse aminte că centrul studentesc de lângă plaja Scripps avea un televizor. Drumul cu mașina până acolo îi luă doar câteva clipe. Pe stradă păreau să fie mai puțini oameni decât de obicei.

Studenții erau așezați pe trei rânduri în jurul aparatului. Intră și rămase lângă ușă auzindu-l pe Walter Cronkite: „Repet, deocamdată nu avem știri sigure de la Parkland Memorial Hospital în legătură cu starea Președintelui. Un preot care tocmai a părăsit sala de operații a fost auzit afirmând că Președintele era pe moarte. Cu toate acestea, încă nu s-a dat un comunicat oficial. Preotul a recunoscut că a dat Președintelui ultima împărtășanie.”

Gordon îl întreabă pe un student aflat lângă el:

- Ce s-a întâmplat?

- S-a anunțat că un tip urcat pe clădirea unei școli a tras în el.

Cronkite primi o hârtie de la cineva care nu apărură în cadru.

- Guvernatorul John Connally primește îngrijiri medicale în sala de operații alături de Președinte. Doctorii care se ocupă de guvernator au afirmat doar că se află în stare gravă. Se știe, de asemenea, că vicepreședintele Johnson este în spital. Așteaptă într-o mică rezervă situată pe același coridor cu sala de operații. Serviciul Secret a înconjurat complet zona cu ajutorul poliției din Dallas.

Gordon observă câțiva studenți de la cursul lui adunați în apropiere. Când Cronkite făcu o pauză, și ascultă un aparat

minuscul pe care-l duse la ureche, grupul păstră o liniște desăvârșită. Prin ușile glisante care dădeau spre terasa pardosită cu lemn, Gordon văzu valurile spărgându-se, albindu-se de spumă și alunecând pe plajă. Lumea continua să existe, păstrându-și netulburată ritmul propriu. Doar în acest mic refugiu, licărul colorat al ecranului părea să se opună.

Cronkite aruncă o privire departe de cameră, apoi din nou către telespectatori.

- Poliția din Dallas a comunicat numele bărbatului suspectat a fi autorul atentatului. Se numește Lee Oswald. Este angajat al Depozitului de Carte Școlară aflat în clădire. De aici au fost trase focurile de armă - se afirmă că s-a folosit o pușcă, dar știrea nu este confirmată încă. Poliția din Dallas nu a mai dat publicității alte informații, în prezent, în jurul clădirii se află mulți polițiști și ne este foarte greu să obținem date suplimentare. Cu toate acestea, avem o echipă de reporteri la locul faptei și mi s-a comunicat că se pregătește instalarea unei camere de televiziune.

În sală se făcuse zăpușeală. Razele soarelui pătrundeau prin ușa din sticlă. Cineva își aprinse o țigară. Rotocoalele de fum se ridicau leneș, formând straturi albastrui, în timp ce Cronkite, așteptând noi știri, începuse să se repete. Gordon respira mai precipitat, ca și cum aerul greu nu voia să intre de bună voie în plămâni. Lumina deveni păstoasă, sinuoasă. Mulțimea din jurul lui se lăsă cuprinsă de același sentiment și se tălăzui, neliniștită, o holdă de trupuri bătută de un vânt ciudat.

- Persoane aflate în Dealey Plaza afirmă că au fost trase două gloanțe în convoiul prezidențial. Alții susțin că e vorba de trei sau chiar de patru împușcături. Unul dintre reporterii noștri de la fața locului a declarat că detunăturile s-au auzit de la o fereastră situată la etajul șase al clădirii Depozitului de Carte Școlară...

Pe ecran apăru brusc o imagine înfățișând un peisaj dezolant de toamnă, în alb și negru. Pe trotuarul din fața unei clădiri din cărămidă se îngrămădeau grupuri de oameni. Arborii se detașau net, contrastând puternic cu cerul strălucitor. Camera se roti, dând o imagine panoramică a pieții deschise, arse de soare. Străzile erau

blocate de automobile. Oamenii se buluceau de colo-colo fără rost.

- Ceea ce vedeți este locul în care a avut loc atentatul, continuă Cronkite. Nu avem știri sigure despre starea Președintelui. O infirmieră aflată pe coridor a declarat că doctorii care se ocupă de Președinte au efectuat o traheotomie - adică o operație de degajare a traheei, pentru a permite Președintelui să respire. Acest lucru pare să confirme afirmațiile potrivit cărora Domnul Kennedy a fost împușcat în ceafă.

Lui Gordon i se făcu greață. Își șterse broboanele de transpirație de pe frunte. Era singurul din cameră care avea pe el haină și cravată. Aerul părea mătăsos, umed. Senzația stranie pe care o avusese cu câteva clipe mai devreme se risipi încet.

- Se afirmă că Doamna Kennedy a fost văzută în fața sălii de operații. Nu putem preciza ce înseamnă acest lucru. Cronkite purta o cămașă cu mânecă scurtă. Părea nesigur și neliniștit.

- Revenim la Dealey Plaza - Din nou grupuri de oameni, clădirea din cărămidă, polițiști pretutindeni. - Da, Poliția a anunțat că Oswald a fost scos din zonă sub pază severă. Nu i-am văzut pe polițiști părăsind clădirea Depozitului de Carte Școlară, sau cel puțin nu au folosit intrarea de la stradă. Bănuim că au ieșit prin spate. Oswald s-a aflat în interiorul clădirii încă din momentul reținerii sale, la câteva clipe după atentat. Așteptați, o clipă, vă rog... Mulțimea de pe ecran se dădu la o parte. În fața unui șir dublu de polițiști apărură bărbați în pardesie și cu pălării pe cap, împingând mulțimea înapoi. Încă o persoană părăsește clădirea Depozitului, sub protecția poliției. Echipa noastră de transmisie de la fața locului afirmă că ar fi vorba de o altă persoană implicată în atentat, în capturarea suspectului, Lee Oswald. Cred că acum pot să-i văd chipul...

Încadrat de șirurile de polițiști pășea un adolescent. Privea în jur la îmbulzeala de trupuri și părea amețit.

Purta o jachetă cafenie din piele și blue jeans. Avea mai bine de un metru optzeci și se uita în jur peste capetele polițiștilor. Își rotea ochii în toate direcțiile, vrând parcă să vadă totul. Avea părul castaniu și purta ochelari care

reflectau razele orbitoare ale soarelui. Când văzu camera de televiziune încetă să mai privească în jur. O siluetă tășni în prim-plan ținând un microfon în mână. Polițiștii se grăbiră să-l blocheze. Se auzi ca prin vis:

- Am dori, dacă se poate, o declarație...

Un polițist în civil aflat în fruntea grupului clătină din cap:

- Nici un fel de declarații decât după...

- Hei, ia stai puțin!

Vocea puternică, tunătoare a tânărului îi făcu pe toți să încremenească. Polițistul în civil, rămas cu mâna ridicată către cameră, se uită peste umăr.

- Voi polițiștii, m-ați săcâit destul, spuse băiatul.

Își făcu loc în față cu umerii. Polițiștii cedară și își concentrară forțele ca să țină mulțimea la distanță. Tânărul ajunsese la cel în civil.

- Ascultă, ce se întâmplă, sunt în stare de arest?

- Păi, nu, te afli sub protecție polițienească...

- În regulă, mi-am dat seama că-i așa. Vezi chestia asta? Ce e, nu cumva o cameră de televiziune? Băieți, nu trebuie să mă apărați de *atâta lucru*.

- Ba nu, ascultă, Hayes, vrem să te scoatem de pe strada asta. S-ar putea...

- V-am spus că tipul ăla era singur acolo, sus. Nu trebuie să-mi fac griji din pricina *altuia*. Și vreau să vorbesc celor de la televiziune, fiindcă sunt un cetățean liber.

- Ești minor, începu șovăitor polițistul în civil, iar noi trebuie să te...

- Nu-mi servi mie prostii dintr-astea. Uite...

Întinse mâna peste capul lui și apucă microfonul.

- Vezi? Nu mi s-a întâmplat nimic.

Oamenii aflați mai aproape începură să aplaude. Polițistul în civil aruncă priviri înfrigurate în jur și spuse:

- Nu vrem să dai în..., începu el, dar cineva îl întrerupse:

- Ce s-a întâmplat acolo sus?

- L-ai văzut pe tipul care-a tras? Întrebă altul.

- Am văzut totul, domnule. L-am lăsat lat, cu mâna mea. Privi direct în ochiul camerei. Mă numesc Bob Hayes și am văzut totul, asta vreau să vă spun. Bob Hayes din Thomas Jefferson High.

- Câte gloanțe au fost trase? se auzi vocea cuiva care nu

apăru în imagine, încercând să-l determine pe Hayes să nu piardă șirul relatării.

- Trei. Mergeam pe hol când am auzit prima împușcătură. Tipul de jos își lua prânzul și m-a trimis să-i aduc niște reviste pe care le aveau depozitate acolo sus. Mă duceam să le caut și atunci am auzit o bubuitură puternică.

Se opri, vădit încântat de situația în care se afla.

- Zău? se miră cineva.

- Mi-am dat seama imediat că era o pușcă. Așa că am deschis ușa camerei de unde venise zgomotul. Am văzut niște oase de pui pe o farfurie de carton, probabil că cineva mâncase acolo. După aceea l-am văzut pe tipul ăla ghemuit, ținând pușca ațintită pe fereastră. O proptise de pervaz, ca s-o sprijine. Stătea întins pe niște cartoane.

- Acela era Oswald?

- Așa zic polițiștii că-l chema. Eu unul n-am stat să-l mai întreb. Hayes rânji. Cineva izbucni în râs. Am pornit-o spre individ și deodată, *bum*, trăsese din nou. Am auzit de afară niște țipete. N-am dat nici o importanță strigătelor, m-am repezit drept la el. Am plonjat peste o ladă și l-am strivit sub mine. Exact atunci a plecat și cel de-al treilea glonț, când l-am trăsnit. Joc fotbal american și mă pricep să iau suflarea cuiva.

- I-ai luat pușca?

Hayes zâmbi cu gura până la urechi.

- Ce naiba? L-am făcut terci de pervazul ferestrei. Apoi m-am lăsat nițel pe spate ca să-mi fac loc și i-am tras una țeapănă în tâmplă. Abia atunci a dat drumul la pușcă. Așa că l-am mai lovit o dată, iar el a dat ochii peste cap. O încasase în plin, domnule.

- Și-a pierdut cunoștința?

- Ba bine că nu. Am făcut o treabă bună, amice.

- După aceea a sosit poliția, nu?

- Da, după ce tipul a dat în primire, m-am uitat pe fereastră. Am văzut o mulțime de polițiști privind în sus la mine. Le-am făcut semn cu mâna și le-am strigat unde mă aflam. Au ajuns sus într-o clipită.

- Ai reușit să vezi Lincolnul Președintelui îndepărtându-se în viteză?

- N-aveam habar că era Președintele. Credeam doar că e

traficul aglomerat. Sau vreun fel de paradă, așa m-am gândit. De Ziua Recunoștinței, sau ceva de genul ăsta, 'nțelegi? Am venit aici fiindcă m-a trimis domnul Aiken, profesorul nostru de fizică.

Mulțimea din jurul lui Hayes amuțise cu totul. Băiatul era un actor înnăscut și privea zâmbind direct spre cameră, făcând jocul dorit de public. Reporterul care nu se vedea continuă seria întrebărilor:

- Îți dai seama că probabil ai zădărnicit un atentat la viața...

- Daa, tocmai asta mă uimește. Grozavă chestie. Dar, vedeți dumneavoastră, n-am știut de vizită. Nici măcar n-am avut habar că se află în oraș. Dacă-aș fi aflat, mă duceam și eu în stradă să-l văd pe el și pe Jackie.

- Îl mai văzuseși vreodată pe Oswald? N-ai avut nici un indiciu că e înarmat și?...

- Uitați care-i treaba, cum v-am spus, eu am urcat să iau niște reviste. Domnul Aiken a organizat o sesiune specială de două zile cu subiecte suplimentare față de programa la fizică. Voia să citească un material publicat într-o revistă, *Senior Scholastic*. Domnul Aiken m-a trimis azi după amiază aici să le aduc la școală. Era vorba de ceva, cum să vă spun, aha, semnale din viitor și...

- Împușcăturile - câte dintre ele și-au atins ținta?

- Care țintă?

- Președintele!

- Ei, na, de un' să știi? Omul a apucat să tragă două. Înainte de a trage a treia oară l-am pocnit eu zdravăn.

Hayes zâmbi larg și privi triumfător în jur. Polițistul în civil îl trase de mânecă.

- Cred că e de ajuns, domnule Hayes, spuse el, schimbând tactica. Va avea loc o conferință de presă mai târziu.

- A, da, spuse Hayes amabil. Pentru moment își mai pierduse din avânt. Era însă fascinat de faptul că devenise centrul atenției tuturor. Da, o să povestesc mai târziu.

Urmare alte întrebări răstite. Apoi polițiștii se mișcară iute, făcându-i loc lui Hayes. Se auziră declanșatoarele aparatelor de fotografiat. Strigăte cerând eliberarea drumului. Un uruit provocat de pornirea unei motociclete. Imagini fulgurante de bărbați în pardesie, cu fețe

impenetrabile, împingând mulțimea la o parte.

Gordon clipi nedumerit și vreme de o clipă avu o senzație de amețală. *Senior Scholastic*. Camera de distracții păru să danseze în lumina palidă, densă.

Apoi Cronkite luă din nou cuvântul, vorbind cu o voce gătită de emoție. La Parkland Memorial Hospital tocmai se încheiase o scurtă conferință de presă, exact în momentele cât Hayes vorbise oamenilor și reporterilor. Malcolm Kilduff, secretarul Președintelui pentru relațiile cu presa, descrisese rana provocată. Un glonț intrase prin partea inferioară a gâtului Președintelui. Trecuse prin gât și cauzase o rană mică la ieșire. Rana de intrare era mai mare și sângera profund. Președintelui i se administraseră intravenos câteva flacoane de sânge din grupa O cu Rh negativ, precum și trei sute de miligrame de hidroclortison. Încă de la început, doctorii introduseseră un tub pentru a degaja căile respiratorii ale Președintelui. Încercarea dăduse greș. Chirurgical-șef, Michael Cosgrove, hotărâse realizarea unei traheotomii. Operația durase cinci minute. Prin intermediul unui cateter în piciorul drept, s-a procedat la alimentarea cu soluție lactată Ringer - o soluție salină modificată. Președintele începuse să respire normal, deși era încă în comă. Privea cu ochii larg deschiși, direct către lampa fluorescentă care strălucea orbitor deasupra patului. Printr-o nară s-a introdus un tub care a fost fixat în partea posterioară a traheei, pentru drenarea oricăror surse de convulsii stomacale. Tuburi toracale bilaterale au fost introduse în ambele spații pleurale pentru drenarea țesuturilor distruse și pentru prevenirea colapsului plămânilor. Pulsul Președintelui era slab, dar regulat. Mai întâi a fost tratată rana provocată de ieșirea glonțului, întrucât Președintele era culcat pe spate. Trei doctori au rostogolit apoi trupul pe o parte. Rana de intrare se căsca de cel puțin două ori mai mare decât cea de ieșire, și constituia principala cauză a pierderii de sânge. A fost tratată fără probleme. În momentul conferinței de presă ținute de Kilduff, Kennedy încă se afla în Camera de gardă numărul unu de la Parkland. Starea lui părea stabilizată. Nu exista nici un indiciu privitor la afecțiuni cerebrale. Plămânul drept era atins. Gâtulejul sfârtecat. Concluzia era că, în cazul evitării oricăror complicații, Președintele avea

să supraviețuiască.

Doamna Kennedy nu fusese atinsă. Guvernatorul Connally era în stare gravă. Vicepreședintele nu fusese atins. Doctorii de gardă nu puteau preciza câte focuri se trăsaseră. Era limpede, totuși, că Președintele fusese lovit doar de un singur glonț.

Grupul aflat în fața televizorului murmură și se agită. Senzația de amețală și de arșiță apăsătoare se mai domolise. Obiectele nu se mai legănau ca și cum ar fi fost refractate, văzute sub apă. Gordon își făcu loc cu umerii printre studenții îngrămădiți unul într-altul. În jur se vehiculau tot soiul de speculații. Împinse ușa glisantă ce dădea spre terasa din lemn și ieși afară. Fără să stea mult pe gânduri, sări peste balustradă, ajungând în parcare. Își scoase echipamentul de sport din portbagajul automobilului. Se schimbă în grupul sanitar care nu era departe. În șort și pantofi de sport, arăta la fel de tânăr ca oricare dintre tinerii îngrămădiți în sala de distracții, așteptând noi vești. Trăi un sentiment aerian de libertate și o forță vibrantă, greu de stăvilit, aproape plăcută. Acum nu voia să se gândească la altceva.

Porni în alergare pe nisipul neted, îmbibat cu apă. Dinspre mare venea o adiere de vânt care-i sufla șuvițe de păr în ochi. Alergă cu capul în pământ, urmărind cum picioarele atingeau nisipul în ritm constant. La fiecare apăsare a călcâiului, pe nisip apărea un cerculeț mai deschis la culoare, acolo unde apa dispărea vreme de o clipă. Pas după pas, plaja devenea mai tare, susținându-l mai bine, apoi rămânea în urmă, dizolvându-se într-o culoare cenușie greu de distins. Pe deasupra trecu un elicopter scoțând un zgomot surd.

Ocoli orașul și traversă golfulețele în formă de semilună îndreptându-se spre sud, până ajunse la Nautilus Street. Penny corecta niște lucrări. Îi comunică știrile. Ea voi să deschidă radioul, să afle mai multe, iar el o smulse din casă. Îl însoți destul de îmbufnată. Pășiră pe plajă și porniră spre sud fără să-și vorbească. Cu chipul înnourat, Penny nu-și găsea astâmpărul. Briza ștergea partea superioară a berbecilor și desfășura din fiecare câte o flamură de spumă. Privindu-i, Gordon și-i imaginea pe toți traversând

Pacificul, aduși de vânturi și marea. Pe măsură ce berbecii se apropiau de țărm, fundul mării se înălța sub ei, parcă încetinindu-i și adâncindu-i. Venind către mal, fiecare val se mișca mai repede la partea superioară decât la cea inferioară, ceea ce-l făcea să se prăbușească în față, energia căpătată în drumul parcurs de dincolo de Asia bolborosea învolburată.

Penny îl strigă. Se năpustea deja în apa puțin adâncă. El o urmă. Era prima oară că încerca, dar nu asta conta, înotară până dincolo de zona turbulentă și așteptară sosirea următorului val mare. Acesta apărură cu o încetineală impresionantă. Înălțându-se, linia albastră mai închisă se îngroșă, iar Gordon îl privi calculând momentul când se va sparge. Porni înainte înot, lovind apa repede cu brațele și picioarele. Penny i-o luase înainte. Simți cum ceva îl ridică și văzu cum pânza de apă din fața lui se îndepărtează. Urmă un zgomot șuierat și porni să se miște mai repede. Își azvârli brațele în lături și se înclină pe stânga. Stropii de apă îi împăienjeniră ochii. Clipi încercând să vadă. Tăie fața valului, prins într-un zid de apă care se rostogolea și se învârtejea alergând către țărm.

John Renfrew lucrase toată noaptea. Pusese în funcțiune sursa suplimentară de energie și nici de-al naibii n-avea de gând să încheie decât atunci când avea să i se termine combustibilul. Dacă se oprea nu era sigur că va reuși să pornească din nou generatorul. Mai bine să continue și să vadă ce se va întâmpla. În cazul ăsta n-avea să simtă nici un regret.

Se strâmbă. Să vadă ce *se va întâmpla*? Sau ce *se întâmplase*? Ori *s-ar putea întâmpla*? Limbajul oamenilor nu se ridică la înălțimea celui din fizică. Nu exista nici un timp al verbului *a fi* care să reflecte înțelesul sinuos al timpului. Era imposibil să faci limbajul să se rotească pe pivotul fizicii sau să aplici un moment de torsiune care să facă paradoxurile să se dizolve într-un ciclu ordonat, învârtindu-se la nesfârșit.

Îi lăsase pe tehnicieni să plece acasă. Era nevoie de ei acolo. Afară, pe aleea Coton, nu se zărea nici o bicicletă, nici o mișcare. Familiile erau fie la casele lor, îngrijindu-și suferinzii, fie fugiseră departe, la țară. Simți săgetarea dizenteriei care-l lovide în cursul serii. Se contaminase cu substanțele periculoase conținute de nor, bănuie el. Băuse câteva sticle de suc de fructe pe care le găsisese depozitate la bufetul cu autoservire și mâncase alimente conservate. Rămăsese aici singur vreme de două zile, fără să-și găsească răgazul de a merge până acasă pentru a-și schimba măcar hainele. Lumea pe care o cunoștea devenea o amintire, măcar atât îi era limpede atunci când privea pe ferestrele laboratorului. Încă din zori, în depărtare începuse să se înalțe pe cer o trâmbă de fum negru unsuros; evident că nimeni nu încerca să stingă incendiul.

Acordă aparatul cu mare atenție. *Pac-pac. Pac-pac.* Nivelul zgomotului tahionic rămase constant. Transmisese noul mesaj despre procesul învelișului nervos vreme de zile întregi, amestecându-l cu monotonia grupurilor AD și DEC. De la Londra, Peterson îi comunicase prin telefon alte aspecte legate de biologie. Vocea lui trădase încordarea și graba. Mesajul, atât cât putea pricepe Renfrew, conținea și

explicații. Dacă grupul californian avea dreptate, prin mecanismul de inseminare al norilor, infestarea se putea răspândi cu o iuțeală amețitoare.

Renfrew bătu răbdător pe tasta aparatului Morse, sperând că reglase corect focalizarea. Era al naibii de greu să știi dacă fasciculul bătea unde trebuia. O mică eroare în direcționarea fasciculului îl plasa greșit față de x și, prin urmare, greșit față de t . Reușise să transmită corect o dată, aflaseră asta de la mesajul din cutia de valori închiriată pe numele lui Peterson. Dar cum să verifice acum dacă bobinele emițătoare de impulsuri erau sincronizate la microsecundă sau dacă nu cumva domeniile de interferență propagau fasciculul cu un grad spre stânga? Nu se putea încrede decât în calibrarea făcută cu ochii în care parcă cineva îi turnase nisip. Se simțea plutind în derivă într-o lume în care t însemna timp, iar ceaiul aducea a saramură, x reprezenta spațiul, iar x pentru necunoscute plutea în aer prin fața ochilor ca un semn pieritor.

Tresări. Scaunul laboratorului îl înțepa în fese. Pierduse din stratul de grăsime; sigur slăbise. Trebuie să mai luăm puțin balast, da.

Pac-pac-pac. Continuă să transmită cadențe în Morse. *Pac-pac.*

Poate că pierderea în greutate explica de ce se încovoia și se prelungea încăperea. Iisuse Hristoase, era la capătul puterilor. Simți crescând în sine un val de furie difuză. Bătuse chestii de biologie, coordonate și multe alte mărunțișuri, toate impersonale și – acum era sigur de asta – în ultimă analiză inutile până la ultima. O plictiseală de moarte, asta era. Întinse mâna și luă pasajul de identificare pe care-l transmisese cu regularitate și începu să emită din nou. Dar de astă dată adăugă câteva comentarii proprii: începuturile experimentului, ideile lui Markham, Peterson, ticălosul cu chip impenetrabil și altele, până ajunse la accidentul aviatic în care murise Markham. Avea un sentiment de ușurare spunând totul, exprimând ideile, așa cum îi veneau în minte, în limbajul Morse. Povesti în fraze normale, nu în stilul prescurtat și telegrafic pe care îl adoptase pentru concentrarea informațiilor referitoare la problemele de biologie. Povestind astfel, se simțea de-a dreptul eliberat. Tot chinul ăsta blestemat fusese inutil,

fasciculul se prăbușea oricum în vreun hău cosmic nebănuț de adânc, așa că de ce nu s-ar distra în ultimele clipe? *Tap-tap*. Iată istoria întregii mele vieți, amice, scrisă pe vârful unui ac. *Tap-tap*. În van. *Tap-tap*.

Dar după o vreme avântul i se stinse și se opri. Umerii i se prăbușiră a neputință.

Ecranul osciloscopului se văluri și nivelul zgomotului tahionic crescuse. Renfrew privi atent. *Tap-tap*. Dintr-un impuls neînțeles, închise comutatorul aparatului de emisie. Trecutul ducă-se naibii, măcar pentru o clipă. Urmări vâlmășagul de curbe arcuindu-se și intersectându-se, parcă dansând. Pe scurte perioade de timp zgomotul făcea loc acestor șerpuituri care dansau pe ecran. Semnale, neîndoielnic. Mai era cineva care transmitea.

Semnale regulate de formă ondulatorie, spațiate uniform. Renfrew le copie.

ÎNCERCARE DE CONTACT DIN 2349 ÎN TAH

Și iarăși o neclaritate provocată de zgomot, care înghiți totul.

Engleză? Cineva emitea în engleză. Din anul 2349? Probabil. Sau poate cu tahionii în domeniul de 234,9 kilovolți. Ori poate era o întâmplare norocoasă, o glumă.

Renfrew sorbi zgomotos din cafeaua rece. Cu câteva zile în urmă își construise un termos și-l uitase pe undeva. Speră ca apa să fi fost nepoluată. Cafeaua nu avea mirosul de blană de câine cu care se obișnuise; aducea mai mult a pământ pârjolit. Ridică din umeri și o bău fără să-i mai acorde importanță.

Își pipăi fruntea. Transpirase. Avea febră. Percepu un murmur îndepărtat ajungând până la el. Voci? Se duse să se uite, rămânând surprins de starea de epuizare, de durerea difuză din încheieturi și coapse. Ar trebui să facă mai multă mișcare, gândi el mașinal, iar apoi pufni în râs. Sunete de pași târșâiți. Oare îl auziseră? Se năpusti pe coridor. Dar nu văzu pe nimeni, doar șuierul vântului. Doar atât și scrâșnetul propriilor tălpi pe podeaua aspră de beton.

Se întoarse și rămase cu privirea ațintită la osciloscop. Simțea o arsură în gât. Încercă să gândească limpede și

calm la cele spuse de Markham cu mult timp în urmă. Microuniversurile nu erau asemenea unor găuri negre, cel puțin nu în înțelesul că în interiorul lor toată materia era comprimată la densități infinite. Densitatea lor medie era, mai curând, o cifră destul de normală, deși ceva mai mare decât a Universului nostru. Ele se formaseră în clipele de început ale Universului și rămăseseră izolate pentru totdeauna, trăindu-și micro-viețile în interiorul unei geometrii pliate. Noile ecuații de câmp ale lui Wickham arătau clar că ele existau undeva, între roiurile de galaxii. *Un x și-un t ce nu se pot privi, îi veni un gând, Doar eu și tu ce le putem zări.* Iată și o înfloritură literară, demnă de ultima ediție din *Times*. Chiar ultima apariție.

Se așază brusc, simțindu-se cuprins de un val de amețală. O durere crescândă îndărătul ochilor. Materia era înghițită în rețeaua spațiu-timpului, a geometriilor diferențiale. G înmulțit cu n. Câte-un tahion se putea desprinde dintre noduri, ca o pasăre phoenix liberă, având zborul programat de semnele și șerpuirile desenate de Markham și Wickham. Renfrew începu să tremure pe măsură ce frigul îl învăluia.

Un alt grup de semnale. Le scrisese nesigur pe un bloc notes. Scârțâitul peniței rupse tăcerea.

ZIRE SPOREȘTE STRUCTURA REZONANTEI PRIN ACORDAREA LA BANDA LATERALĂ PURTĂTOARE

Apoi marea de zgomote în care undele se pierdură. Toate acestea însemnau ceva pentru cineva, dar cine era acela? Unde? Când? Și mai departe:

AMSK WEDLRUF XZSOPRDHTU CA WTEU WERHRTU

Limbaj nepotrivit? Un cod de dincolo de galaxie, din cealaltă parte a Universului? Acest aparat deschidea posibilitatea comunicării cu orice loc, din orice timp, instantaneu. Vorbește stelelor. Adresează-te ființelor comprimate în interiorul unui punct din spațiu. Unei telegrame din Andromeda i-ar trebui mai puțin timp decât uneia trimise de la Londra pentru a fi recepționată. Tahionii cădeau ca o ploaie în laborator, prin Renfrew, aducând

vești. Totul era în puterea lor, doar să aibă timp...

Clătină din cap. Orice formă și structură era erodată de suprapunerea a nenumărate voci, alcătuind un cor. Toată lumea vorbea simultan și nimeni nu putea înțelege.

Pompele de vid tușiră. Tahioni de mărimea 10 la puterea minus 13 centimetri traversau ca fulgerul universuri întregi, prin 10 la puterea 28 centimetri de materie care se răcea, într-un interval mai scurt decât le trebuia ochilor lui Renfrew să absoarbă un foton din lumina tulbure a laboratorului. Toate distanțele și timpurile erau întrețesute unele cu altele, singularitățile înglobând materia creației. Orizonturile evenimentțiale se ondulau, iar lumile se încolăceau în alte lumi. În camera aceasta se auzeau voci, voci crescând în intensitate, cerând, atingând...

Renfrew se ridică și, fără să vrea, se agăță de suportul osciloscopului, căutând un punct de sprijin. Iisuse, ce febră avea. Îl cuprinsese în ghearele ei, își trecea degetele arzătoare prin mintea lui.

ÎNCERCARE DE CONTACTARE DIN 2349.

Orice încercare de a atinge trecutul era acum inutilă, pricepu el strângând din pleoape și deschizând din nou ochii. Camera se înclină, apoi reveni la normal. Acum, când Markham dispăruse și Wickham, femeia asta, nu apăruse de zile întregi, nu mai avea nici o speranță să înțeleagă ce se întâmplase. Cauzalitatea, cu brațul ei neîndurător, va câștiga partida. Liniștitoarea lume umană a timpului curgător va continua să existe etern, ca un sfinx care nu-și trădează nici unul dintre secrete. Bunici, într-o serie infinită, vor continua să-și trăiască tihniți viața, la adăpost de intențiile lui Renfrew.

ÎNCERCARE DE CONTACTARE, apăru brusc pe monitorul osciloscopului.

Dar dacă nu avea idee unde și în ce timp erau, nu exista nici o speranță să dea un răspuns.

Salut, 2349. Te salut, oriunde ai fi. Ne aflăm în 1998, un x și un t în memoria ta. Salutări. ÎNCERCARE DE CONTACTARE.

Renfrew zâmbi cu ironie amară. Se auzeau șoapte efemere, introducând în indiu cuvinte dulci despre ziua de

măine. Cineva își făcea simțită existența. Cineva care aducea speranța.

În încăpere se făcuse frig. Renfrew se zgribuli mai aproape de instrumente, transpirând, privind atent la jerbele de unde. Se simțea ca un naufragiat pe o insulă din Mările Sudului, urmărind cu privirea aeroplanelle trasând linii impunătoare pe cer, dar incapabil să se facă auzit până la ele. *Sunt aici. Alo, 2349. Salut.*

Tocmai încerca o modificare a corelatorului de semnal când luminile clipiră scurt și se stinseră. Se lăsă o beznă deplină. Generatorul aflat undeva departe zăngăni apoi, treptat, se făcu liniște.

Îi trebui mult timp până să dibuiască drumul de ieșire spre lumină. Era o după amiază cenușie, posomorâtă, dar nu băgă de seamă; îi era suficient că ajunsese afară.

Dinspre Cambridge nu se auzea nici un sunet. Adierea slabă aducea cu ea un iz acru. Nu zări nici o pasăre. Nici un avion.

Porni pe jos spre sud, către Grantchester. Aruncă o privire peste umăr la linia joasă a clădirilor Cav și, în lumina difuză, ridică o mână în semn de rămas-bun. Se gândi la universurile cuibărite unul într-altul, foițe de ceapă una peste alta. Lăsându-se ușor pe călcâie și, puțin amețit, privi printre gene spre nori, altădată imagini nevinovate.

Dincolo de pătura de nori se afla galaxia, un roi uriaș de lumini colorate, rotindu-se cu o încetineală maiestuoasă în noaptea de necuprins. Apoi își îndreptă privirea spre poteca bine cunoscută și denivelată și simți că i se ridică o piatră mare de pe suflet. Trecuse prea multă vreme de când se lăsase fascinat doar de trecut. Asta îl făcuse să fie nepăsător la această lume reală care-l înconjura. Acum știa, fără să-și dea seama de unde și cum, că ea dispăruse pentru totdeauna. Dar în loc să fie disperat, se simțea liber, exaltat.

Marjorie îl aștepta, fără îndoială, înspăimântată să tot stea singură. Își aminti de conservele ei așezate pe rafturile imposibil de drepte și zâmbi. O vreme se puteau hrăni cu legume conservate. Vor mânca puțin, așa cum făceau înainte de a avea copii. Va trebui ca în curând să meargă la țară ca să-i aducă acasă pe Johnny și pe Nicky, desigur.

Gâfâind ușor, simțind cum mintea i se limpezește, porni

pe drumul pustiu. Dacă se gândea mai bine, avea o mulțime de lucruri de făcut.

28 OCTOMBRIE 1974

Gordon porni de la hotel luând-o pe Connecticut Avenue. Recepția avea să fie cu bufet rece, așa scria pe invitație, așa că dormise până la unsprezece. Învățase cu mult timp în urmă că în cazul scurtelor călătorii pe Coasta de Est era preferabil să nu se încreadă în mitul fuselor orare și să-și păstreze ritmul după care trăise în Vest. Acesta se potrivește invariabil necesităților oricărui vizitator din provincie, fiindcă asemenea ocazii reprezentau scuze pentru a zăbovi la un aperitiv stropit cu sosuri extravagante, servit într-un restaurant de lux, urmat de revelații de genul „acum, că nu ne aflăm la birou, pot să spun ce gândesc”, exprimate cu entuziasm la câteva cești de cafea, iar apoi, prăbușirea în pat mult după miezul nopții. Trezirea abia la zece de a doua zi nu-l făcea să ajungă la FNS sau la AEC cu mult după membrii consiliului de conducere, pentru că el nu trebuia să mai piardă timpul cu micul dejun.

Cutreieră prin grădina zoologică; îi era oricum în drum. Ochii galbeni ai felinelor îl urmăriră, parcă apreciind ce s-ar întâmpla dacă gratiile de metal ar dispărea brusc. Cimpanzeii se legănau cu mișcări largi ca de pendulă pe barele nesfârșite ale universului lor concentrat. Aici, lumea naturală era un loc izolat, împresurat de zgomotele înfundate ale claxoanelor și siluetele dominante, pătrătoase ale clădirilor din piatră cenușie și anostă. Gordon savură opulența umedă și lipicioasă a brizei care se strecura până aici tocmai dinspre fluviul Potomac. Accepta cu bucuria călătorului atingerea anotimpurilor, semne de punctuație la frazele prelungi ale lunilor, o bine venită evadare din monotona perfecțiune a Californiei.

Venise prima oară aici cu părinții. Drumul turistului de atunci era acum un amalgam confuz de amintiri stârnite dintr-un ungher al preadolescenței, acea perioadă din viață despre care credea că reprezintă epoca de aur a fiecăruia. Își aminti că rămăsese uimit de zveltețea și strălucirea curată a Casei Albe și a monumentului închinat lui Washington. Mulți ani după aceea rămăsese convins că la

edificiile solemne se refereau cântecele intonate în școala primară despre „America” și mărețiile ei din alabastru. „Țara începe, de fapt, la Washington” îi spusese mama, neuitând să adauge pedagogicul „DC”, astfel încât fiul să nu confunde vreodată orașul cu statul. Iar Gordon, dus de mână prin lista de altare istorice, înțelesese ce voia să-i spună mama. Dincolo de centrul orașului cu aspect franțuzit se afla un parc sălbătic, un tărâm care amintea de Jefferson prin copacii care mărgineau bulevardele. De atunci încolo, Washington-ul rămăsese o cale de intrare într-o uriașă republică unde recoltele creșteau sub un soare al albilor. Acolo, bărbații blonzi conduceau automobile rapide de culoare galbenă, care lăsau în urmă trâmbe de praf pe drumurile largi, în goana lor turbată de la un târg de țară la altul, femeile câștigau premii pentru dulceața de căpșuni, iar bărbații sorbeau bere slabă și sărutau fetele care păreau copii fidele ale lui Doris Day. Privise cu ochi mirați la *Spirit of St. Louis*⁴⁵ care, ca un fluture paralizat, era agățat de tavanul de la Smithsonian Institute și se întrebase cum se făcea că un oraș cunoscut pentru mașinile de dezghioat porumb – „fără un colegiu bun”, strâmbase mama din nas – putea da din aripi și țâșni spre înalturi.

Gordon își vârî mai adânc mâinile în buzunare ca să și le încălzească și continuă să pășească. Colțurile gurii i se destinseră într-un zâmbet delicat. Învățase multe despre pământurile întinse de dincolo de Washington, majoritatea de la Penny. Micile jigniri reciproce fuseseră date uitării după evenimentele din 1963 și amândoi regăsiseră chimia durabilă care îi atrăsese pe o orbită comună. Relația dintre ei nu era un punct geometric, ci mai curând un mic soare care aprinsese în fiecare o pasiune pe care Gordon o simțea mai profundă decât tot ce i se întâmplase până atunci. Se căsătoriseră la sfârșitul anului 1964. Tatăl ei, acum pur și simplu Jack, organizase o nuntă impresionantă, sclipitoare, cu râuri de șampanie. Penny purtase tradiționala rochie albă de mireasă. Se strâmbase de fiecare dată când cineva adusesese vorba de fecioria ei. În aceeași iarnă îl urmăse la Washington, în perioada cât el își

⁴⁵ Avionul monoplan cu care Charles Lindberg a efectuat, la 20-21 mai 1927, primul zbor transatlantic fără escală (n.tr.).

prezentase lucrarea la FNS pentru a obține finanțarea următoarelor experimente. Discursul lui se bucură de succes, iar Penny se îndrăgosti de National Gallery, vizitând-o zilnic pentru a admira tablourile lui Vermeer. Mâncaseră scoici în compania unor personalități de la FNS și se plimbaseră pe jos de la domul Congresului până la Monumentul Lincoln. Nici nu băgau în seamă umezeala rece și pătrunzătoare; făcea parte din peisaj. Totul părea să fie consonant cu restul.

Gordon verifică adresa și constată că mai avea de mers o intersecție. Contrastele Washington-ului îl intrigaseră dintotdeauna. Această stradă aglomerată clocotea de propria ei importanță și totuși era intersectată de străzi înguste cu magazine mici, case în paragină și băcării pe colț. În pragul acestora stăteau rezemați negri bătrâni care priveau cu ochi mari la agitația aducătoare de venituri și taxe. Gordon făcu semn cu mâna către unul dintre ei și dând colțul străzii descoperi o curte de dimensiuni uriașe. Era în stilul auster francez al anilor cincizeci, numit Clasic Guvernamental, cu copaci tunși în formă de con stând drepti ca niște santinele la colțurile tăioase și precis desenate. Tufișurile înregimentate într-o ordine perfectă atrăgeau ochiul, fie că voia sau nu, către perspectiva nemiloasă.

Ei bine, aceasta era arhitectura, chiar dacă părea butucănoasă și plină de sine. Se lăsă ușor pe călcâie și privi în sus. Fațadele placate cu granit duceau către cerul calm. Își scoase mâinile din buzunare și-și ridică șuvițele căzute peste ochi. Părul i se rărise deja în creștetul capului, semn de netăgăduit că, după patruzeci de ani, calviția tatei îl urmărea ca o umbră.

În fața lui se afla o serie de trei uși din sticlă. Spațiile dintre ele păreau să slujească drept ecluze, menținând în interior o căldură uscată. Văzu mesele drapate elegant în olandă. În centrul foaierei mochetat stăteau grupuri de bărbați îmbrăcați în costume. Gordon traversă ultima dintre ecluze și pătrunse în rumoarea discuțiilor. Draperiile groase atenuau zgomotul, creând în jur atmosfera solemnă pe care o poți găsi în casele mortuare. În stânga era o ceață de recepționere. Una se desprinsese de grup și veni spre el. Purta o rochie lungă de culoare crem pe care Gordon ar fi

luat-o drept rochie de seară dacă n-ar fi fost amiază. Ea îi ceru numele.

- O, făcu ea, privindu-l cu ochi rotunzi și se îndreptă spre una dintre mesele bogat împodobite. Reveni cu un ecuson, nu unul obișnuit, din plastic, ci din lemn, arătând ca o ramă solidă în care se odihnea o plăcuță albă cu numele lui scris caligrafic. I-l fixă în piept.

- Vrem ca oaspeții noștri să arate la înălțime astăzi, spuse ea cu un aer serios și abstract, apoi îndepărtă o scamă imaginară de pe mâneca hainei lui. Gordon se arătă mișcat de atenția ce i se acorda și o iertă pentru eficiența sclipitoare. Alți bărbați, îmbrăcați în costume, majoritatea în negrul caracteristic funcționarilor superiori, populară foaierul. Recepționerele îi întâmpinau cu ecusoane - plastic, băgă el de seamă - indicații asupra locului rezervat la masă și legitimații de intrare, într-un colț, o secretară îl ajuta pe un bătrânel fragil, cu părul alb, să-și dezbrace paltonul imens și greu. Bărbatul păși cu mișcări delicate, ezitante, iar Gordon îl recunoscă drept Jules Chardaman, savant în fizică nucleară care descoperise o particulă sau ceva de genul ăsta și primise un Premiu Nobel pentru osteneala sa. *Socoteam c-a murit*, se gândi Gordon.

- Gordon! Am încercat să te găsesc seara trecută, auzi o voce puternică și vioaie în spatele lui.

Se întoarse, avu un moment de ezitare și-i întinse mâna lui Saul Shriffer.

- Am sosit târziu și m-am dus să mă plimb.

- În orașul ăsta?

- Nu mi s-a părut primejdios.

Saul clătină din cap.

- Probabil că pe visători nu-i jefuiește nimeni.

- Sau poate că n-arăt destul de prosper.

Saul răspunse cu un zâmbet cunoscut pe plan național:

- Ba nu, arăți grozav. Apropo, ce-ți mai face nevasta? E cu tine?

- A, bine. E-n vizită la părinți, să se fălească puțin cu copiii. Vine-n dimineața asta cu avionul. Aruncă o privire la ceas. Ar cam trebui să sosească.

- Grozav, tare-aș vrea s-o revăd. Ce-ai zice să luăm masa în seara asta?

- Regret, avem ceva programat.

Gordon își dădu seama că dăduse răspunsul mult prea prompt și adăugă:

- Poate mâine, dacă vrei. Cât mai stai în oraș?
- Trebuie s-o șterg spre New York la amiază. Te prind eu data viitoare.
- De acord.

Fără să-și dea seama, Saul strânse din buze, ca și cum n-ar fi știut cum să-și formuleze următoarea replică:

- Ți-amintești, părțile acelea din mesaj, pe care le-ai ținut pentru tine...

Gordon se strădui să nu-și trădeze gândurile.

- Doar numele, atât. Am declarat că s-au pierdut din cauza zgomotului. Ceea ce-i parțial adevărat.

- Da. Saul îi studie chipul. Ascultă, după ce-a trecut atâta vreme, am impresia - uite, ar arunca o lumină cu totul nouă asupra întregii chestiuni.

- Ba nu. Fii serios, Saul, doar am mai discutat aspectul ăsta.

- Asta a fost *cu ani* în urmă. Nu înțeleg de ce...

- Nu-s sigur că am recepționat corect numele. Câte-o literă ici și colo și-ai răstălmăcit totul.

- Înțelege, Gordon...

- Las-o baltă. N-am de gând să dau publicității porțiunile de care nu-s sigur. Gordon zâmbi ca să facă uitată răceala din vocea lui. Mai sunt și alte motive, dar n-aș vrea să intru în amănunte.

Saul ridică din umeri fără să se supere și-și pipăi mustața pe care și-o lăsase recent.

- Bine, bine. Mă gândisem să încerc, sperând că te prind într-o pasă mai bună. Cum îți merg experimentele?

- Încă ne chinuim cu sensibilitatea. Știi cum e.

- Recepționezi semnale?

- N-aș putea zice. Ecourile parazitare sunt cumplite.

- Ar trebui să descoperi ceva, se încruntă Saul.

- O, asta-i sigur.

- Nu, mă refeream la ce-ai recepționat în '67. Trebuie să recunosc, ai avut un mesaj limpede. Numai că n-a fost într-un cod sau limbaj cunoscut.

- Universu-i mare.

- Crezi că veneau de departe?

- Ascultă, n-aș putea face decât pure speculații. Dar era

un semnal puternic, precis focalizat. Am putut dovedi că a durat trei zile și apoi s-a oprit fiindcă Pământul a trecut printr-un fascicul tahionic. Aș îndrăzni să afirm că ne-am așezat în calea rețelei de comunicații a altcuiva.

- Hmm. Saul rămase puțin pe gânduri. Dacă am putea fi siguri că mesajele acelea pe care nu le-am putut decodifica nu veneau din partea unui emițător uman, știi, de undeva din viitor...

Gordon surâse. Saul devenise unul dintre numele cele mai mari din știință, cel puțin în ochii publicului. Lucrările de popularizare scrise de el ocupau locuri de frunte în listele de vânzări, seriile lui de televiziune erau difuzate la ore de maximă audiență.

- Adică am avea o dovadă privind tehnologia extraterestră, încheie Gordon în locul lui Saul.

- Sigur. Merită să-ncercăm, nu?

- Poate că da.

Ușile masive din bronz de la un capăt al foaierului se deschisera brusc. Grupurile porniră calm spre sala de recepții. Gordon observase că oamenii se mișcau mai totdeauna de parcă ar fi fost componente ale unui proces de difuzie, iar cei de față nu constituiau o excepție. Pe mulți îi cunoștea - Chet Manahan, un tip metodic, specialist în fizica stării solidului, care întotdeauna purta vestă asortată cu cravata, vorbea cinci limbi străine și făcea tot posibilul să te anunțe asta încă de la începutul discuției; Sidney Roman, un bărbat negricios, slab, cu trăsături delicate, ale cărui ecuații conduceau la concluzii scandalose prin exactitate, dintre care unele se dovediseră corecte; Louisa Schwartz care, în ciuda numelui, avea o piele orbitor de albă și o minte în care stocase tot ce exista în astrofizică, inclusiv majoritatea bârfelor ce nici nu puteau fi puse în scris; George Maklin, cu chipul îmbujorat și zgotos, cu umeri musculoși, care efectua experimente riscante în domeniul heliului lichid, măsurând orice inerție cât de mică; Douglas Karp, cu o purtare de țar față de studenții din ultimul an, care trudeau scoțând două lucrări pe lună pe tema structurii solidelor diverse, ceea ce-i permitea să țină prelegeri în școlile de pe însorita coastă mediteraneană; Brian Nantes, înzestrat cu o energie debordantă care în lucrările lui se transforma în mod

inexplicabil în ecuații precise, laconice, din care lipseau comentarii sau contestări ale rezultatelor obținute de contemporani de-ai săi, însoțindu-și textul cu un rezumat care numai că nu afirma de-a dreptul că nivelul prezentării depășea capacitatea de înțelegere a cititorului – și mulți alții, unii întâlniți întâmplător la conferințe, alții cărora li se opusese în cadrul unor întruniri înfierbântate la APS, majoritatea figuri confuze pe care le asocia cu două inițiale trecute la sfârșitul unor lucrări interesante sau cunoscute la un prânz simplu dat de catedră înainte de începerea unui seminar sau văzuți cum se bucurau de aplauze politicoase la o întrunire după ce aceștia îngăimaseră în fața microfonului o lucrare pe care fuseseră invitați să o prezinte. Saul se contopi cu această mulțime, descriind de zor un plan menit să descopere extraterestri cu ajutorul țiuiturilor și sinuozițăților din spectrul tahionic. Gordon avea să facă observațiile, înțelege? Iar Saul va studia datele și va decide ce semnificație aveau.

Gordon se strecură pieziș, lăsând un grup de specialiști în teoria particulelor care vorbeau precipitați să se interpună între el și Saul. Bufetul rece se afla drept în fața lui. De regulă, oamenii de știință nu-și iroseau timpul stând politicos departe de mesele unde se puteau servi după voia inimii. Gordon își puse friptură de vacă pe o felie de pâine și reuși să se retragă ținând în mână un sandviș respectabil. Luă o mușcătură. Aroma înțepătoare a ridichii îi curăță sinusurile, făcându-l să lăcrimeze. Punch-ul era alcătuit dintr-o șampanie specială diluată cu suc de portocală care avea un gust astringent.

În jurul lui Schriffer se formase un semicerc de oameni care îi aprobau spusele. Era ciudat să vezi cum alergau oamenii din lumea științei după celebritate astfel încât apariția în cadrul emisiunilor lui Johnny Carson avea un efect mai puternic asupra celor din FNS decât publicarea unei serii de lucrări strălucite în *Physical Review*.

Și totuși, în cele din urmă, doar încăpățânarea celor din mass-media îl ajutase să reușească, se gândi Gordon. La încheierea conferinței de presă ținută de Ramsey și Hussinger, Gordon simțise fierbințeala apăsătoare cuprinzându-l și părând că învăluie tot ce-l înconjură. Mai târziu, pe 22 noiembrie, urmărindu-l pe Cronkite vorbind

sumbru în fața camerelor de luat vederi, trăise aceeași senzație. Oare aceasta era semnătura unui paradox adevărat, inevitabil? Asta se întâmplase când viitorul se modificase în mod radical? Nu avea cum să fie sigur, sau cel puțin așa stăteau lucrurile pentru moment.

Cercetase statistici privind fenomene atmosferice, evaluări ale razelor cosmice, ale zgomotelor radio și ale influenței exercitate de lumina stelară și nu descoperise nimic. Deocamdată nu se proiectaseră instrumente capabile să măsoare efectul. Gordon bănuia că avusese o percepție subiectivă a clipei în care se întâmplase totul. Poate pentru că se afla aproape de locul spre care se îndreptau paradoxurile? Sau poate fiindcă era deja pe fază, cum s-ar fi exprimat Penny, adică acordat pe aceeași lungime de undă? Nu va ști niciodată.

O persoană în trecere îl salută din cap.

- O zi mare, spuse Isaak Lakin protocolar și-și continuă drumul. Gordon aprobă. Remarca era voit ambiguă. Lakin devenise director la FNS, coordonând părințește lucrările legate de rezonanța magnetică. Detecția tahionilor, domeniul mult controversat în care lucra Gordon, era condus de altcineva. Acum Lakin își datora faima faptului că fusese coautor la lucrarea pe tema „rezonanței spontane”, publicată în PRL. Renumele acesta îl înălțase, la fel de plăcut, pe poziția actuală.

Celălalt coautor, Cooper, avusese și el parte de un succes remarcabil. După ce fusese despuiată de efectele rezonanței spontane, teza lui trecuse prin fața comitetului cu o viteză uimitoare. Cooper se grăbise să plece în Penn State, răsuflând ușurat. Acolo, făcând o lucrare de postdoctorat întru totul respectabilă pe tema spinului electronului, ajunsese să primească un post universitar. Fără să-și facă probleme prea mari, chinuia diferiți compuși din grupa a III-a și a IV-a pentru a ceda din coeficienții de transport. Gordon îl întâlnise la câteva întruniri, ciocniseră câte-un pahar și discutaseră oarecum rezervați.

Prinse din zbor o bârfă privind reînvierea ideii navei Orion și despre altă lucrare a lui Dyson. Apoi, în timp ce-și făcea un nou sandviș și vorbea cu un reporter, îl abordă un specialist în fizica particulelor. Acesta voia să discute planurile pentru un nou accelerator care putea produce o

cascadă de tahioni. Energia necesară era imensă. Gordon îl ascultă politicos. În clipa când pe față începu să-i apară un zâmbet sceptic trădându-i adevăratele păreri, se sili să adopte o expresie de respect colegial. Tipii care lucrau în domeniul energiilor înalte se străduiau să producă tahioni, dar majoritatea observatorilor din afară considerau că efortul era prematur. Aveau nevoie de baze teoretice mai bune. Gordon condusese câteva seminarii pe această temă și devenise insensibil la propunerile noi, care necesitau investiții uriașe. Fizicienii din domeniul particulelor păreau dependenți de imensele lor acceleratoare. Cel care are doar un ciocan pentru a lucra, descoperă că la fiecare nouă problemă trebuie și un cui.

Gordon dădu aprobator din cap, privi superior, sorbi din șampanie și vorbi cu zgârcenie. Deși dovezile în favoarea tahionilor deveniseră acum copleșitoare, ele nu erau în deplin acord cu programul standard actual din fizică. Tahionii reprezentau ceva mai mult decât o nouă specie de particule. Nu puteau fi puși alături de mezonii, hyperoni și kaoni. Până în prezent, dovedind instinct contabil, oamenii de știință descompuseseră lumea într-o zoologie comodă. Celelalte particule, mai simple, prezentau diferențe minore. Ele se armonizau cu Universul la fel ca piesele de remi aruncate într-un săculeț, completând țesătura lui, dar fără s-o modifice. Tahionii erau altfel. Ei făceau posibilă apariția unor noi teorii, scoțând de la naftalină întrebările cosmologice prin simpla lor existență, înțelesurile erau cercetate temeinic.

Pe lângă toate acestea, trebuia să se țină seama de mesaje. Ele încetaseră în 1963, înainte ca Zinnes să poată furniza o confirmare mai convingătoare. Unii fizicieni le considerau reale. Alții, permanent circumspecți în fața fenomenelor cu apariție sporadică, socoteau că acestea trebuie să fi fost o eroare accidentală. Situația avea multe lucruri în comun cu detectarea de către Joe Weber a undelor gravitaționale, în 1969. Experimente ulterioare, efectuate de alți cercetători, nu puseseră în evidență asemenea unde. Asta însemna oare că Weber se înșelase, ori undele apăreau ca erupții întâmplătoare? Puteau trece decenii întregi până când o nouă răbufnire avea să clarifice problema. Gordon discutase cu Weber, iar bărbatul uscățiv,

cu o coamă de păr argintiu, păruse să privească totul ca pe un soi de comedie de neevitat. De obicei, în știință nu-ți poți converti adversarii, spusese el; trebuie să le supraviețuiești. Weber mai nutrea speranțe; Gordon simțea că propriul caz avea să rămână pe vecie neverificabil.

Noua teorie avansată de Tanninger deschidea drumul, desigur. Dovedind o originalitate ieșită din comun, el plasase tahionii în teoria generală a relativității. Vechea întrebare care se ridica în mecanica cuantică, referitoare la cine era observatorul, fusese rezolvată în cele din urmă. Tahionii reprezentau un nou tip de fenomen ondulatoriu, unde cauzalității descriind bucle între trecut și viitor, iar paradoxurile pe care le puteau produce conduceau la un nou tip de fizică. Esența paradoxului era posibilitatea apariției unor rezultate reciproc contradictorii, iar Tanninger asemănase bucla cauzală cu undele mecanic-cuante. Diferența consta în modul de interpretare a rezultatelor experimentului. În viziunea lui Tanninger, un tip de funcție ondulatorie, asemănătoare cu vechea funcție cuantică, dădea diferite rezultate ale buclei paradoxale. Însă noua funcție ondulatorie nu descria probabilitățile - ea vorbea de universuri diferite. Când se stabilea o buclă, Universul se despărțea în două noi Universuri. Dacă bucla era simplă, de genul ucide-ți-bunicul, atunci va rezulta un Univers în care bunicul trăia, iar nepotul dispărea. Acesta din urmă apărea într-un alt Univers, după ce călătorise înapoi în timp, unde își împușca bunicul și-și trăia viața, traversând anii care erau pentru totdeauna modificați prin actul său. Nimeni din fiecare dintre cele două Universuri nu considera că lumea era paradoxală.

Toate acestea apăreau din utilizarea tahionilor pentru a produce tipul de buclă temporală cu undă staționară, în absența tahionilor, nu se producea nici o despărțire în Universuri diferite. Prin urmare, lumea viitoare care-i transmisese mesaje lui Gordon era dispărută, de neatins. Cele două lumi se separaseră la un moment dat, în toamna anului 1963; Gordon era sigur de asta. Un anume eveniment făcuse ca experimentul lui Renfrew să devină imposibil sau inutil. Cauza fusese, probabil, conferința de presă Ramsey-Hussinger, sau plasarea mesajului în caseta de valori, ori afacerea Kennedy. Da, unul dintre acele

evenimente. Dar care dintre ele?

Păși prin mulțime, salutând prieteni, lăsându-și gândurile în voie. Își reaminti că o ființă umană care mănâncă și se mișcă eliberează 200 de wați de căldură corporală, încăperea aceasta reținea mai toată energia, îmbrobonându-i fruntea cu sudoare sâcăitoare. Mărul lui Adam se împiedică în nodul cravatei.

- Gordon! auzi o voce cristalină detașându-se din vuietul molcom al discuțiilor. Se întoarse. Marsha își croia drum prin mulțime. Se aplecă și o sărută. Avea în mână o valijoară cu strictul necesar, pe care o legăna fără să bage de seamă de fiecare dată când se răsucea să salute pe câte cineva cunoscut. Îi povesti despre traficul aglomerat de la intrarea în oraș după sosirea cu un avion de la La Guardia, arcuindu-și expresiv sprâncenele pentru a da mai multă greutate vreunui cuvânt sau descriind cu gesturi largi ciocniri evitate în ultima clipă. Perspectiva celor câteva zile de libertate, departe de copii, îi dădea un aer vesel, expansiv, molipsitor pentru Gordon. Își dădu seama că, pe măsură ce această recepție sclipitoare devenea tot mai înfierbântată, devenise sumbru, iar Marsha îi alungase proasta dispoziție într-o clipită. Atunci când se afla departe de ea, își amintea cel mai bine această poftă debordantă de viață.

- O, Doamne, uite-l și pe Lakin, spuse ea, dându-și ochii peste cap, mimând panica. S-o luăm în direcție opusă, nu vreau să-mi încep seara discutând cu el. Loialitate de soție.

Îl târî după ea către salata de creveți, prin preajma căreia Gordon trecuse nepăsător, urmând, probabil, o axiomă nutrițională dobândită genetic. În drum, Marsha atrase după sine pe câțiva dintre prietenii comuni, formând astfel o barieră protectoare împotriva lui Lakin, îl lămurii ea. Făcu toate astea cu o exagerare comică, stârnind chicote chiar din partea celor mai sobri. Un chelner își croi drum spre ei și le oferii pahare de șampanie.

- Mm, pariez că nu găsești așa ceva în bolul de colo, spuse Marsha sorbind și țuguindu-și buzele în semn de aprobare.

Chelnerul ezită, apoi îi dădu dreptate:

- Președintele mi-a spus să scot câte ceva din stocul special - zise, apoi plecă, parcă temându-se că dezvăluise

prea multe.

Marsha părea să polarizeze mediul, observă Gordon, atrăgând din toate colțurile încăperii prieteni care formară un nor în jurul lor. Astfel apăru și Carroway care, bine dispus, dădu mâna cu ei. Gordon se lăsa învăluit de energia ei. Nu reușise niciodată să se simtă atât de relaxat în prezența lui Penny, își aduse el aminte, și probabil că acest lucru trebuia să-i spună ceva de la bun început. În iarna anului 1968, când erau în toiul ultimelor confruntări pregătite cu minuție, el și Penny veniseră la Washington. Orașul părea acoperit de un voal. Din curenții mereu schimbători ai Potomacului se înălța ceața. În cursul acelei călătorii evitase să participe la recepțiile fizicienilor, își reaminti el, în primul rând pentru că Penny le găsea plicticoase, iar el n-avea cum să anticipeze clipa în care ea se va vârî în vreo controversă pe teme politice sau, și mai rău, va cădea într-o tăcere îmbufnată. Existau domenii asupra cărora conveniseră să nu discute, iar cu timpul, aria acestora se lărgise. Fiecare avea de plătit polițe celuilalt – *ești un colecționar de nedreptăți*, îl acuzase Penny odată – dar, ca un făcut, perioadele bune dintre cele rele radiau o energie crescută. Dispoziția lui Gordon fusese oscilantă în perioada 1967-1968, el nedorind să accepte recomandările făcute de Penny în spirit freudian, dar nici nu descoperi o altă ieșire. *Nu ți se pare că sare în ochi ostilitatea ta față de analiză?* îl întrebase ea cu o altă ocazie, iar Gordon înțelesese că așa stăteau lucrurile; simțea că limbajul mecanic, sforăitor, era o trădare, o capcană. Psihologia se transformase, urmând modelul științelor grele, având fizica drept strălucit exemplu. Însă ca model fusese luat vechiul mecanism de ceas newtonian. În fizica modernă nu se putea vorbi despre o lume mecanică, independentă de observator, de vreun angrenaj intangibil sau de o modalitate de a descrie un sistem fără a interveni în structura lui. Intuiția îl avertiza că nici o asemenea analiză exterioară nu reușea să surprindă ceea ce era în frecare și se încingea între ei doi. Și astfel, în zilele de sfârșit ale anului 1968 nucleul lui personal fisionase, iar un an mai târziu a cunoscut-o pe Marsha Gould din Bronx, Marsha cea scundă și brunetă, și o paradigmă inevitabilă își găsisese rezolvarea. Trecând în revistă aceste întâmplări, zâmbi

către Marsha care radia lângă el.

Prin ferestrele dinspre apus ale încăperii se strecură o lumină care amintea de arama bătută. Tocmai soseau mărimile de la instituțiile finanțatoare, târziu ca de obicei. Gordon salută, strânse mâini, spuse vorbe de rigoare care se obișnuiesc în asemenea ocazii. În grupul format în jurul Marshei apăru și Ramsey, care fuma o țigară subțire de foi. Gordon îl întâmpină clipind conspirativ către el. Apoi auzi:

- Voiam să vă cunosc, și vă cer scuze dacă am dat pur și simplu buzna neinvitat. Prizonier al propriilor sale amintiri, Gordon zâmbi fără prea multă tragere de inimă, dar apoi băgă de seamă ecusonul scris cu mâna proprie de către tânăr: *Gregory Markham*. Îngheță cu mâna întinsă în aer. Sporovăiala din jur se stinse și simți literalmente cum îi bubuie inima în piept. Spuse prostește:

- Eu, da, înțeleg.

- Mi-am susținut teza de licență în fizica plasmei, însă am citit lucrările lui Tanninger și pe-ale dumneavoastră, desigur, și, cum să vă spun, cred că în aceste domenii se află adevărata fizică. Mă refer la un grup întreg de consecințe cosmologice, nu sunteți de aceeași părere? Mie mi se pare...

Iar Markham, pe care Gordon îl vedea acum și era doar cu zece ani mai tânăr decât el, se îndepărtă, schițându-și ideile pe care le avea în legătură cu lucrarea lui Tanninger. Markham propunea câteva noțiuni interesante privind soluțiile nonlineare, idei pe care Gordon nu le mai auzise. În ciuda uimirii, se trezi urmărind cu interes prezentarea aspectelor tehnice. Se vedea că Markham pricepea cum se cuvine domeniul. Faptul că Tanninger folosisese o nouă metodă de calcul pentru formele diferențiale exterioare făcuse ideile sale mai greu de abordat pentru generațiile de fizicieni mai vârstnici, dar pentru Markham acest aspect nu constituia o problemă; el nu se lăsa încurcat de notațiile butucănoase, frecvent acceptate. Invocate și vizualizate în minte, imaginile esențiale privind curbele paradoxale care coborau cu o logică eliptică în planul realității fizice erau stăpânite de Markham. Gordon constată că devenea tot mai nerăbdător; tânjea să stea jos undeva, să-și noteze grăbit câteva argumente care-i veniseră în minte și să lase simbolurile matematice să vorbească în numele lui. Dar

exact în acea clipă îl întrerupse un aghiotant purtând mănuși albe, care-i salută respectuos, dar ferm și spuse:

- Doctor Bernstein, doamnă Bernstein, am avea nevoie de prezența dumneavoastră.

Markham ridică din umeri, surâse puțin stânjenit și dispăru aproape imediat în mulțime. Gordon își reveni din visare și-și controlă ținuta, apoi o luă pe Marsha de braț. Aghiotantul le făcu loc luând-o înaintea. Gordon simți un îndemn interior să strige după Markham, să-l găsească și să-l invite la masă în aceeași seară, din dorința de a nu-l pierde. Ceva însă îl opri. Se întrebă dacă acest eveniment în sine, această întâlnire întâmplătoare, n-ar putea fi cumva amănuntul care definea paradoxurile - dar nu, era imposibil, ruptura se produsese în 1963, desigur. Markham de acum nu era omul care va efectua calcule și va da sugestii în acel îndepărtat Cambridge. Bărbatul pe care abia îl cunoscuse nu va muri într-un accident aviatic. Viitorul va fi diferit.

Pe chip îi apăru pentru o clipă o expresie de uimire și porni cu mișcări mecanice.

Se întâlnește cu Ministrul Sănătății, Educației și Protecției Sociale, un bărbat cu nasul ascuțit și gura strânsă cu buzele ușor țuguiate, aceste trăsături ale feței formând parcă un semn de întrebare. Aghiotantul îi conduse pe toți într-un lift mic în care trebuia să stea jenant de aproape unul de altul - *fiecare în interiorul spațiului său personal*, remarcă distrat Gordon - iar Ministrul rosti vesel câteva observații monosilabice, toate având strălucirea exprimării scriitoricești. Gordon își aminti că această întâlnire particulară cu membrii Cabinetului avea un caracter preponderent politic. Ușile liftului se deschisera spre un coridor populat de bărbați încremeniți pe locurile lor. Câțiva dintre ei îi măsurară din cap până în picioare fără să se ferească, apoi privirile le redeveniră neutre și oamenii își întoarseră capetele ca la comandă spre zonele avute în consemn. Însărcinați cu securitatea, presupuse Gordon. Ministrul îi conduse printr-un coridor îngust și ajunseră într-o încăpere mai spațioasă. O femeie scundă, îmbrăcată de parcă s-ar fi pregătit să meargă la operă, se apropie de ei cu pas vioi. Amintea de acele femei care-și duc mâinile la șiragul de perle și respiră adânc înainte de a spune ceva. În

timp ce Gordon își imagina gestul, ea făcu exact cum își închipuise el, și spuse:

- Amfiteatrul e deja plin, nici nu ne-a trecut prin minte că vor veni atâția și încă atât de devreme. Domnule Ministru, cred că nu are rost să rămâneți aici, mai ales că majoritatea și-au ocupat deja locurile.

Ministrul porni spre sală. Marsha îl bătu pe Gordon pe umăr și întinse mâna spre guler.

- Ți-ai strâns prea tare cravata. Arăți de parcă ai vrea să te strangulezi.

Lărgi nodul cu degete agile și-i aranjă cravata. Concentrându-se asupra gestului, Marsha își mușcă ușor buza de jos, apăsând cu dinții până când pielea roșiatică păli sub stratul fin de ruj. Gordon își aduse aminte de felul în care se albea nisipul sub tălpile lui când alerga pe plajă.

- Veniți. Veniți, vă rog, îi îndemnă doamna cu perle.

Traversară o porțiune triunghiulară și pardosită sobru cu marmură, ajungând brusc pe o scenă. Siluete scăldate în lumina reflectoarelor se mișcau de colo-colo. Se auzi hârșăitul scaunelor. Un alt aghiotant purtând mănuși absurd de albe o luă pe Marsha de braț. Îi conduse pe amândoi în zona luminată orbitor, către trei șiruri de scaune, majoritatea deja ocupate. Marsha se așeză la capătul primului rând, iar Gordon alături de ea. Aghiotantul se îngriji ca Marsha să nu se așeze în gol. Gordon se lăsă greoi pe scaun. Aghiotantul dispăru. Marsha purta o rochie destul de scurtă, la modă. Lui Gordon îi reținură atenția eforturile ei de a trage tivul rochiei peste rotunjimea genunchilor. Se simți cuprins de sentimentul plăcut al proprietarului, știind că rotunjimile coapselor, ascunse de ochii publicului erau, puteau fi ale lui chiar în seara asta, doar cu prețul unui gest mut.

Își miji ochii ca să vadă dincolo de cercul de lumină, în spațiul semirotund de dincolo de scenă se întrezăreau o mulțime de chipuri. Oamenii se agitau nerăbdători - nu pentru el, știa asta - iar din stânga, o cameră de televiziune privea cu o fixitate ciclopică spre podiumul gol. Un inginer de sunet făcu o probă de microfon.

Gordon privi cercetător spre chipurile pe care le putea distinge. Oare Markham era prezent? Căută prin memorie combinația potrivită de trăsături. Rămase uimit că, în ciuda

prea mult lăudatei lor individualități, oamenii semănau atât de mult între ei, și că ochiul reușea, totuși, să separe similitudinile pentru a surprinde detaliile neînsemnate care îi deosebeau pe cei cunoscuți de necunoscuți. O persoană îi atrase atenția. Își încordă privirea pentru a străpunge cercul orbitor. Nu, era Shriffer. Gordon se întrebă amuzat ce ar crede Saul dacă ar ști că Markham se afla la doar câțiva metri mai încolo, o legătură inocentă cu lumea pierdută a mesajelor. Gordon hotărâse să nu divulge acum acele nume îndepărtate. Ele ar ajunge în presă și ar crea confuzie, fără a dovedi nimic.

Nu numai hotărârea de a păstra secretă identitatea acelor oameni îl făcuse să amâne publicarea datelor complete.

Mai tot ce interpretase drept zgomot în cursul experimentelor lui de început reprezenta de fapt semnale indescifrabile. Mesajele acelea alergau înapoi în timp dintr-un viitor nebănuit. Nu erau absorbite aproape deloc de materia din Univers care avea o distribuție cu o densitate destul de scăzută. Dar în vreme ce mesajele se deplasau spre trecut, ceea ce pentru oameni era un univers în expansiune, tahionilor le apărea un univers în contracție. Galaxiile se apropiau una de alta, strângându-se într-un volum tot mai redus. Această materie îngroșată absorbea mai bine tahionii. Pe măsură ce tahionii curgeau înapoi, spre ceea ce pentru ei apărea ca univers în implozie, ei erau absorbiți în cantități sporite. Și atunci, în ultima fracțiune de secundă dinainte de a fi comprimat la un punct, Universul aspira toți tahionii din fiecare punct al propriului său viitor. Atunci când erau integrate din nou în timp, determinările pe care le făcuse Gordon privind fluxul de tahioni arătau că energia absorbită de la tahioni era suficientă pentru a încălzi masa comprimată. Această energie alimenta expansiunea Universului. Prin urmare, pentru ochiul uman, Universul exploda dintr-un singur punct din cauza a ceea ce *se va întâmpla*, nu a ceea ce se întâmplase deja. Originea și destinul se întrepătrundeau. Șarpele își înghițea coada.

Gordon voia să fie absolut sigur înainte de a-și prezenta concluziile despre flux. Era convins că o asemenea lucrare n-ar fi bine primită.

Lumea nu dorea paradoxuri. Minteă umană refuza să accepte ideea că uriașele mișcări ale timpului erau bucle imposibil de perceput. Opoziția comunității științifice față de mesaje avea la bază acest simplu adevăr, era sigur de asta. Animalele evoluaseră în așa fel încât legile naturii li se păreau inteligibile; aceasta era o trăsătură certă a dorinței de supraviețuire. Legile îl modelaseră pe om, iar nu invers. Cortexului nu-i plăcea un univers care se deplasa în mod fundamental atât înainte cât și înapoi.

De aceea nu avea de gând să pângărească problema cu câteva nume incomplete, doar pentru a-l proiecta din nou pe Shriffer în centrul atenției. Probabil că-i va spune lui Markham, tot așa cum, în mod inevitabil, va publica apelurile slabe pe care le recepționase din Eridani Epsilon, situată la o depărtare de unsprezece ani-lumină. Erau voci dintr-un viitor fără dată, care prezentau detalii legate de operațiuni de întreținere ale unor nave. În acestea nu apăreau paradoxuri decât dacă informațiile ar fi afectat avântul actual spre dezvoltarea sistemelor rachetă sau ar fi subminat, printr-o mișcare contrară, proiectele de construcție a unei stații spațiale. Oricând era posibilă o asemenea răsturnare, se gândi el. Iar în acest caz, Universul se va diviza din nou. Fluviul se va bifurca. Dar poate că atunci când toate acestea aveau să fie înțelese, iar ecuațiile lui Tanninger vor pătrunde în miezul enigmei, se va ști dacă paradoxurile trebuie evitate sau nu. La urma urmei, paradoxurile nu provocau daune reale. Era ca și cum ai fi avut un frate geamăn brunet dincolo de oglindă, întru totul identic, mai puțin faptul că se dovedea stângaci. Iar natura tahionilor făcea cu totul improbabilă apariția vreunui paradox accidental. O navă spațială care transmite spre Pământ ar folosi fascicule înguste. Câmpurile de franje n-ar atinge nici măcar din întâmplare Pământul aflat în mișcare prin spațiu, rotindu-se neîncetat în jurul propriei sale axe, n-ar putea intersecta gavota sa în jurul galaxiei.

Ramsey apărură în câmpul vizual al lui Gordon readucându-l la acest moment de iluminare. Ramsey își stinse țigara subțire de foi care se răsuci ca o insectă muribundă. Omul era agitat. Deodată se auzi o izbucnire de muzică înregistrată. *Trăiască șeful*. Toți cei prezenți pe scenă se ridicară, cu toate că persoana zâmbitoare,

ridicând mâna prevenitor, care intră din partea dreaptă, era un funcționar. Cu o căldură destinată mai mult reprezentanților mass-media, Președintele Scranton strânse mâna Ministrului și adresa întregii scene un zâmbet generalizat. Fără să vrea, Gordon simți o ardoare neînțeleasă. Președintele se deplasă cu o siguranță lejeră, răspunzând uralelor și așezându-se în cele din urmă alături de Ministru. Scranton îl discreditase pe Robert Kennedy, târându-l într-o încâlceală de interceptări ale convorbirilor în sânul Partidului Democrat și apoi folosind serviciile de informații și FBI-ul împotriva republicanilor. La vremea respectivă, Gordon acceptase cu greu acuzațiile, mai ales că vicepreședintele Goldwater făcuse câteva aluzii revelatoare. Dar privind retrospectiv, era bine că scăpaseră de ideea dinastiei Kennedy și, odată cu ea, de spectrul Președinției Imperiale.

Ministrul era acum pe podium, făcând mecanic prezentările și alunecând în protocolul de rigoare al administrației. Gordon se aplecă spre Marsha și șopti:

- Doamne, nu mi-am pregătit cuvântarea.
- Povestește-le despre viitor, spuse ea veselă.
- Viitorul acela e doar un vis, mormăi el.

Ea îi răspunse laconic:

- Memoria care funcționează doar pentru trecut nu-i prea grozavă.

Gordon îi surâse. Marsha întâlnise cuvântul în cărțile citite copiilor, un rând din scena timpului răsturnat, văzut prin oglindă, Regina Albă. Gordon clătină din cap și se rezemă de spătar.

Ministrul își terminase de citit cuvântarea pregătită iar acum îl prezenta pe Președinte în aplauzele tuturor. Scranton citi decretul legat de Ramsey și Hussinger. Cei doi bărbați se apropiară cu stângăcie, reușind să se încurce unul pe altul. Președintele le înmâna cele două plachete în ropote de aplauze. Ramsey aruncă o privire la placheta primită și, în hohotele spectatorilor, o schimbă cu aceea a lui Hussinger. Urmară aplauze politicoase și se așezară. Ministrul făcu un pas în față, răsfoind un teanc de hârtii, și-i înmână câteva Președintelui. Următorul premiu era oferit pentru o realizare în domeniul geneticii, despre care Gordon nu auzise nimic. Laureatul era o femeie durdulie cu

aspect de nemțoaică; aceasta își răsfiră câteva pagini în fața ei și se întoarce către spectatori, evident pregătită să prezinte un lung istoric al lucrării ei. Scranton îi aruncă Ministrului o privire din colțul ochilor, apoi se retrase și se așază. Mai trecuse prin asemenea situații.

Gordon încercă să se concentreze asupra spuselor ei, dar își pierde din interes când femeia se lănsă într-un salut adresat celorlalți cercetători din domeniu care, din păcate, nu puteau fi recompensați astăzi în această atmosferă atât de distinsă.

Gordon își făcu de lucru întrebându-se ce să spună. Nu va mai avea prilejul să-l întâlnească pe Președinte și nici să fie ascultat de o persoană atât de influentă ca Ministrul. Poate că dacă ar fi încercat să comunice o parte din semnificația lucrării lui... Ochii îi fugiră către public.

Avu brusc sentimentul că timpul era *aici*, nu o relație între evenimente, ci o prezență *palpabilă*. Ce comoditate specific umană să concepi timpul drept inamovibil, o povară de care nu poți scăpa. Convins de asta, omul putea renunța la ideea de a înota contra acestui fluviu de secunde și să se lase pur și simplu purtat de curent, încetând să se mai izbească de suprafața netedă a timpului ca o insectă care se năpustește mereu către o floare de lumină. Doar dacă...

Îl privi pe Ramsey care-și citea placheta, ignorând retorica geneticienei, și-și aminti de valurile înspumate de la La Jolla, venind tocmai din Asia ca să se spargă de țărmul dezgolit. Gordon scutură din cap, fără să-și dea seama de ce își întinsese degetele după mâna Marshei. O strângere care-l încălzi.

Se gândi la acel viitor deviat, la numele celor care încercaseră să transmită un semnal către bezna tot mai adâncă a istoriei ca s-o rescrie altfel. Îți trebuia curaj să trimiți speranțe efemere prin întuneric, sclipiri fosforescente prin catifeaua infinită care înghite totul. Vor avea nevoie de curaj; catastrofa de care vorbeau mesajele putea cuprinde întreaga lume.

Urmară aplauze firave și politicoase. Președintele îi dădu femeii corpolente placheta – cecul avea să-i fie trimis mai târziu, după câte știa Gordon – și se așază. Apoi Scranton privi din dosul ochelarilor și începu să citească, pronunțând

pătrășos vocalele, după cum era obiceiul în Pennsylvania, brevetul acordat lui Gordon Bernstein.

- ...pentru investigații în rezonanța nucleară magnetică, acestea producând un efect nou și uimitor...

Gordon își aminti că Einstein primise Premiul Nobel pentru efectul fotoelectric, care era considerat destul de sigur prin 1921, iar nu pentru teoria relativității, controversată la vremea respectivă. Rămânea într-o bună companie.

- ...despre care, într-o serie de experimente definitive din 1963 și 1964, doctor Bernstein a arătat că puteau fi explicate doar prin prezența unui nou tip de particulă. Această ciudată particulă, ta... tah...

Președintele se împletici în pronunție. Din mulțime se auziră râsete de aprobare. Ceva sclipi în memoria lui Gordon și începu să privească cercetător chipurile de dincolo de cercul de lumină. Acel răs. Era al cuiva cunoscut?

- ...tahionul, se poate deplasa mai repede decât lumina. Acest lucru presupune...

Cocul strâns, bărbia ridicată aproape sfidător. În rândul al treilea era mama. Purta o jachetă de culoare închisă și venise să asiste la acest eveniment, să-și vadă fiul pe celebra scenă a istoriei.

- ...că particulele pot călători înapoi în timp. Consecințele ce decurg din această particularitate sunt de importanță fundamentală în multe domenii ale științei moderne, începând cu cosmologia și...

Ținându-și pumnii strânși, Gordon se ridică pe jumătate de pe scaun. Energia plină de mândrie pe care o radia, ținându-și capul întors către fluviul de cuvinte...

- ...terminând cu structura particulelor subnucleare. Aceasta dă o dimensiune uriașă...

Dar, în curgerea grăbită și încâlcită a evenimentelor din lunile de după noiembrie 1963, mama murise în Bellevue, înainte de a apuca s-o revadă.

- ...care prevestește legătura tot mai strânsă...

Femeia din rândul trei era probabil o secretară în vârstă, convocată pentru a-l vedea pe Președinte. Și totuși, ceva în privirea ei alertă... Încăperea se undui, lumina se estompă, formând cercuri.

- ...dintre microscopic și macroscopic, o temă...

Obrajii i se umeziră. Gordon privi printre gene încercând să distingă mai clar silueta uscățivă a Președintelui, văzându-l ca o pată mai întunecată în lumina arzătoare a reflectoarelor. Dincolo de el, nu mai puțin reale, erau numele celor de la Cambridge, fiecare o umbră, fiecare cunoscându-i pe ceilalți, dar nu pe deplin. Siluetele întunecate se îndepărtau, acum imposibil de atins, îndreptându-se fiecare către destinația ei, la fel ca și el, Ramsey sau Marsha, Lakin și Penny. Dar toate erau doar siluete. Lumina pătrunzătoare trecea prin ele. Păreau înghețate. Doar peisajul se schimba, observă Gordon în cele din urmă, refractat grație unor legi proprii. Timpul și spațiul participau și ele, tărâmurii uriașe învăluind siluetele, o țesătură de trecut și viitor. Nu exista nici o curgere a anilor. Buclele statornice ale cauzalității se deplasau atât înainte cât și înapoi. Peisajul temporal se unduia de valuri, tulburate și arcuite, o lighioană gigantică din marea întunecată.

Președintele încheiase. Gordon se ridică. Păși mecanic spre tribună.

- Premiul Enrico Fermi pentru...

Nu reuși să citească dedicația de pe brevet. Chipurile apăreau în fața lui. Ochi. Lumina orbitoare... Începu să vorbească.

Văzu publicul și se gândi la valurile care treceau prin oameni spărgându-se cu o spumă albă atotcuprinzătoare. Siluetele mărunte simțeau instinctiv curenții de fond ai valurilor drept paradoxuri, drept enigme, și auzeau ticăitul timpului fără să știe precis ce percepeau și se agățau de iluziile lor lineare privind trecutul și viitorul, progresul, nașterile deschizătoare de drum și decese ce vor să vină. Cuvintele i se înecară în gâtleej. Continuă să vorbească. Și se gândi în același timp la Markham și la mama și la toți acești nenumărați oameni care nu lăsau speranțele să le scape din mână, și la strania lor percepție, ultima lor iluzie că, indiferent cum ar fi trecut zilele prin ei, întotdeauna rămânea pulsul lucrurilor ce vor să vină, senzația de acum că timpul totuși exista.

Știința se alătură literaturii

Timperfect reprezintă o veritabilă fuziune a științei cu literatura. Romanul îl consacră pe fizicianul Gregory Benford ca scriitor de valoare remarcabilă prin cucerirea Premiului Memorial John W. Campbell și a Premiului Nebula al Scriitorilor Americani de Science Fiction pentru cel mai bun roman de science fiction al anului 1980. Unind cultura oamenilor de știință și a umanistilor, el ne propune o incitantă viziune a realității sugerate de fizica actuală și, în același timp, o portretizare captivantă a unor oameni care se confruntă cu probleme atât științifice cât și personale. Benford sugerează paralele între conceptele mai puțin familiare ale fizicii moderne, care sunt centrale în acțiunea romanului, și bine cunoscutele percepții și probleme umane ale personajelor. *Timperfect* oferă simultan perspective științifice și umaniste asupra naturii și realității.

Cu multiplele sale linii ale acțiunii și cu variate puncte de interes, *Timperfect* posedă ceva pentru fiecare gen de cititor, deși chiar această diversitate înseamnă că mulți vor considera unele aspecte ale cărții mai interesante decât altele. În acest roman complex se întrepătrund rezolvarea misterului din cele două intrigi științifice, viețile amoroase și grijile personale ale diferitelor personaje, politica din știința contemporană, amenințarea cu distrugerea din pricina dezastrelor ambientale, re-creării convingătoare a vieții americane de la începutul anilor șaizeci și creării la fel de vii a unei Anglii devastate într-un viitor apropiat, cugetării asupra naturii timpului și spațiului, încărcate de paradoxuri temporale și realități alternative, multe elemente din fizica modernă și o undă de misticism.

Timperfect se încadrează în literatura science fiction „hard” în sensul că știința prezentă în roman este fizica, opusă genului „soft”, care are la bază științele sociale. Intriga sa pivotează în jurul tahionilor și a universurilor alternative și este încărcată de speculații privind cauzalitatea, paradoxurile temporale și natura universului fizic. Mulți cititori nu vor ști să traseze granița dintre știință și ficțiune; dat fiind faptul că fizica este teoretică, distincția nu apare întotdeauna cu claritate. Tahionii fac parte din fizica teoretică actuală, însă existența lor nu a fost

confirmată experimental. Există aspecte de fizică teoretică în sprijinul conceptului de universuri alternative, prezentat în *Timperfect*, dar Benford acceptă un „salt metafizic” în deznodământul romanului atunci când divizează narațiunea pentru a descrie două realități distincte.

Știința apare foarte pregnant în roman, întrucât personajele sunt oameni de știință, iar mediul descris reprezintă subcultura lor. În science fiction apar surprinzător de puține portretizări convingătoare ale oamenilor de știință. Adesea, personalitatea lor este doar schițată, pentru că se pune mai mult accent narativ pe problemele științifice, acestea fiind punctul central al intrigii. Complicata politică a vieții reale a oamenilor de știință și consecințele activității lor au fost rareori descrise atât de eficient ca în *Timperfect*. Viețile particulare ale oamenilor de știință sunt prezentate cu o minuție remarcabilă, iar legătura dintre viața personală și cea de la locul de muncă sunt semnificative pentru realismul psihologic și pentru tema propusă.

În cele două intrigi plasate între 1962 și 1963, și 1998 (echidistante față de 1980, data publicării romanului), descoperim savanți la lucru în vremuri „bune” și „proaste”, angajați în cercetare fundamentală determinată de curiozitate. În acțiunea din 1998, această cercetare fundamentală se aplică în mod neașteptat la o problemă care amenință umanitatea și necesită găsirea unei soluții imediate. În intriga plasată în anii șaizeci, hotărârea lui Gordon Bernstein de a urmări originea ciudățeniilor apărute în datele lui, în loc să le facă uitate, ca fiind irelevante față de scopul propus (o decizie care ar fi dovedit prudență, date fiind presiunile cu care se confruntă) este recompensat printr-o descoperire uimitoare și prin dobândirea prestigiului științific. Benford apără în ambele intrigi cercetarea fundamentală de pragmatismul excesiv și de dirijismul de la vârf privind ierarhia academică sau guvernamentală.

De asemenea, în ambele intrigi descoperim legăturile esențiale dintre diferitele tipuri de activitate științifică. Munca experimentatorului Renfrew și a teoreticianului Markham reprezintă aspecte complementare ale aceleiași probleme; atât experimentele de laborator, cât și cele de

concepție converg spre soluționarea problemei. Fizicianul Bernstein are nevoie de informații de la chimistul Ramsey, o sugestie conceptuală din partea astronomului Shriffer și confirmarea din partea unei colege care efectuează lucrări similare la o altă universitate. Chiar și activitatea individuală impune o diversitate a abordării: Bernstein apelează la intuiție și la cercetarea de bibliotecă, dar și la aptitudini analitice sau la complicate echipamente de laborator pentru a descâlci misterul ciudățeniilor din datele obținute. Portretizarea oamenilor de știință și descrierea activității științifice contrazic elocvent înclinația oricărui cititor de a concepe savanți stereotipi sau de a simplifica peste măsură natura muncii științifice.

Valoarea de divertisment a intrigii științifice se află de regulă în rezolvarea de enigme și în suspans (cum pot fi adunate laolaltă „indiciile” furnizate de cunoașterea actuală pentru a se ajunge la soluționare? Se poate realiza ea la timp pentru evitarea unui dezastru?). *Timperfect* ne oferă aceste elemente, precum și multe altele, aducându-și o contribuție valoroasă la inițierea științifică a cititorilor săi. Textura romanului ne prilejuiește pătrunderea în subcultura științei – glume, frustrări, rivalități și condiții de lucru. Ea accentuează umanitatea savanților și dimensiunile subiective ale științei. Într-o lucrare scrisă în 1987 pentru *Best of Nebula*: despre *Timperfect*, Benford îl numește cel mai personal dintre romanele sale, „țesut din cincisprezece ani de gândire și experiență”, incluzând între aceștia anii petrecuți ca student în La Jolla și anul postuniversitar de la Cambridge. Atât el, cât și fratele său geamăn apar în partea din roman care se petrece în La Jolla, iar autorul recunoaște un grad considerabil de identificare personală cu Greg Markham.

Portretul făcut de Benford lui Markham, aflat în avion și rezolvând paradoxuri cu ajutorul ecuațiilor lui Cathy Wickharr reprezintă o exemplificare surprinzător de convingătoare a teoreticianului la lucru. Încălcând stereotipia manipulării mecanice a cifrelor și formulelor, matematica lui Markham se apropie de formele artei: „Rezolvarea presupunea mai mult decât o simplă răsucire nemiloasă a elementelor ecuației... Dincolo de standardele logice apăreau chestiuni de ordin estetic... Aici nu se puneau

problema de a alege între frumusețe și adevăr. Trebuia să le scoți pe amândouă la lumină” (capitolul 31).

Evident, majorității scriitorilor le lipsește experiența și perspectiva necesară pentru a crea un roman științific convingător. La fel de adevărat e că majoritatea oamenilor de știință nu posedă experiența și perspectiva pentru a scrie un roman cu valoare literară. Iar *Timperfect* este interesant nu numai prin știința oferită, ci și prin personaje, formă și imagini. Experiența lui Marjorie privind descompunerea societății în care trăiește face ca efectele crizei mediului să fie reale pentru noi. Relația problematică a lui Gordon cu Penny ne face să simțim realitățile distincte trăite de evreul newyorkez și neevreul californian. Capitolele romanului alternează între linii directe ale narațiunii, ținându-l pe cititor suspendat între trecut și viitor și accentuând sentimentul nostru privind realitățile evident separate care sunt, totuși, intim legate. Elementele literare, satisfăcătoare prin ele însele, contribuie în diferite moduri la sprijinirea conceptelor științifice pe care cititorul este invitat să le absoarbă.

Concepția despre timp mai curând ca peisaj decât ca fluviu în permanentă curgere și atacul asupra convingerii noastre potrivit căreia cauza precede efectul nu reprezintă noutăți în science fiction, unde călătoria în timp și paradoxurile temporale sunt lucruri obișnuite – însă Benford nu folosește doar ciudățeniile timpului ca vehicul pentru narațiune. În *Timperfect*, fizica teoretică aruncă o provocare „părerii ciudat de umane” pe care noi o avem despre timp. În loc să pună la punct o suspendare temporară a neîncrederii, Benford își convinge cititorul să pătrundă în noua paradigmă a fizicii teoretice actuale. El depășește teoria acceptată, încercând să rezolve paradoxul care apare atunci când viitorul modifică trecutul într-un mod care ar împiedica impulsul original din viitor de a lua legătura cu trecutul. Soluția lui apelează la un univers alternativ, o linie de demarcație între lumi, în care președintele John F. Kennedy supraviețuiește atentatului de la Dallas din 1963. Această realitate distinctă se îndepărtează de cea trăită de cititori și de personajele anului 1998, îndreptându-se către un viitor diferit – o linie temporală în care există un an 1974 care nu aparține nici

cititorului, nici personajelor din 1998. Această lume va evita dezastrul natural care provoacă moartea lui Greg Markham în linia temporală care duce de la anul trăit 1962 la 1998 din penultimul capitol. În absența unei atracții față de experiența umană, mai toți cititorii vor ignora acele provocări radicale aruncate la adresa credințelor noastre tradiționale precum universurile multiple și peisajul temporal în care „înainte” și „după” își pierd înțelesul. Noile teorii științifice sunt pricepute doar de un număr limitat de oameni, și până și aceștia se schimbă doar pe plan intelectual. Benford ușurează înțelegerea de către cititor a noii paradigme, sugerând paralele între adevărurile psihologice despre realitățile multiple și indeterminate pe care le acceptăm destul de lesne și fizica actuală, care pare cu totul nefamiliară. Practic vorbind, *Timperfect* leagă ideile despre universurile îndepărtate, de dimensiuni subatomice și respectiv cosmice, de dimensiunile familiare ale experiențe umane în care se dezvoltă intuițiile noastre. Intrigile de interes uman explorează realități relative, schimbătoare, în așa fel încât pregătesc cititorul să accepte noile concepții ale fizicii teoretice.

O imagine elocventă este aceea a rafturilor pe care John Renfrew le face pentru ca Marjorie să-și poată depozita conservele. Întrucât casa este veche și se scufundă, rafturile par strâmbe atunci când John le așază drept față de centrul gravitațional al Pământului. Având de partea sa obiectivitatea nivelei de dulgher, John vorbește limpede despre realitatea rafturilor a pereților: „Rafturile sunt drepte, iar pereții sunt înclinați” (capitolul 10). Dar indiferent cum rearanjează Marjorie borcanele, rafturile nu par cum trebuie; văzute din cadrul referențial uman al bucătăriei, până și John recunoaște mai târziu: „Acum rafturile stăteau șui; pereții erau drepți.” Percepția noastră privind adevărul depinde de cadrul de referință pe care îl adoptăm. Benford nu sugerează că adevărul este cu totul relativ; cadrul de referință mai larg este adevărat. Spre sfârșitul romanului, când John lucrează până târziu, Marjorie bea, iar încercarea de seducere desfășurată de Ian Peterson este în plină desfășurare, rafturile sunt din nou prezente. Acum, când totul este anapoda atât în mediul fizic dar și în lumea emoțiilor și relațiilor umane, Marjorie

observă cum rafturile din lemn de pin ies în evidență în umbrele aruncate de flacăra lumânării. „Obiectele din cameră se unduiau și se vălureau, cu excepția rafturilor care rămâneau drepte... acum rafturile păreau mai materiale decât pereții” (capitolul 37). Adevărul mult mai substanțial este acela perceput în funcție de un cadru referențial mai cuprinzător, în cazul de față atât cel științific prin care rafturile au fost făcute, cât și cel uman, privind relația matrimonială care trece dincolo de circumstanțele particulare ce explică vulnerabilitatea lui Marjorie în fața lui Ian.

În *Timperfect*, dificultatea de a înțelege adevărurile care transcend realitatea imediată ocupă un loc central. Nespecialistul Peterson cugetă la peisajul nepământean al lumii savantului teoretician: „De câteva zeci de ani, imaginea lumii, așa cum era descrisă de oamenii de știință, devenise ciudată, detașată și incredibilă. Prin urmare era mult mai ușor să ignori decât să încerci a înțelege” (capitolul 11). *Timperfect* își îndeamnă cititorii să adopte o atitudine care face posibilă înțelegerea.

Conceptul de „realități diferite” din lumea noastră este lesne de acceptat, în sensul că Markham îl trăiește punând față în față California și Anglia anului 1998 (capitolul 15). Conceptul rămâne accesibil chiar și când se aplică unui individ. Gordon se străduiește să o identifice pe „adevărata Penny”, ținând seama de numeroasele fațete ale personalității ei care i se par ireconciliabile: vederile politice de dreapta, pasiunea pentru artă, rafinamentele sexuale etalate cu nonșalanță (capitolul 19). Majoritatea cititorilor de science fiction nu vor fi surprinși de faptul că totuși cele două lumi frumos prezentate în detaliu în *Timperfect* par la fel de reale, deși lumea anului 1962 este „realitate” (adevăr pentru istoria noastră), iar lumea anului 1998, „ficțiune” (proiecție imaginativă). N-ar mai rămâne deci de făcut decât un pas pentru ca lectorul să accepte cea de-a treia realitate, anul 1974 din capitolul final. Un pas amețitor, fiindcă acesta nu e anul nostru istoric 1974, însă dacă nu ne miră ideea celor două culturi anglo-saxone văzute ca lumi diferite, dacă trăsături evident ireconciliabile descoperite la aceeași persoană par destul de normale și dacă până și nivelurile clar diferite ale

realității istoriei și ficțiunii apar ca echivalente, de ce am respinge concepția științifică privind realități distincte dar echivalente?

Conceptele de subuniversuri și microuniversuri sunt implicate în termenii științifici și oglindite în desfășurarea istoriei personale a personajelor, elocvent fiind cazul lui Gordon Bernstein. În prezentarea lui există un gol, cuprins între 1963 și 1974, anul din capitolul final. Partea de început a capitolului conține o serie de referiri la Penny, inclusiv informația că cei doi s-au căsătorit în 1964. Știm că Gordon își așteaptă „soția”, însă când ea apare, se dovedește a fi cu totul altă persoană: Marsha, despre care nu avem habar. Cititorul se întreabă dacă este o indicație privind o realitate alternativă – precum aceea în care JFK supraviețuiește. Dar nici vorbă; Gordon și Penny au divorțat pur și simplu, iar el s-a căsătorit cu Marsha – un fel de realitate alternativă concepută în termeni umani. Farmecul lui Penny a reieșit mereu cu pregnanță și cititorul a sperat probabil că ea și Gordon vor trăi fericiți până la adânci bătrâneți, dar de fapt Gordon s-a simțit adeseori eclipsat în prezența ei. Acum el este revitalizat de exuberanța Marsei; îl delectează umorul ei, loialitatea ei îl face încrezător. Suntem tentați să ne întrebăm de ce ne pune Benford pe nepusă masă în fața acestei noi perechi și a disoluției celei dinainte. Ni se spune că neînțelegerile dintre Gordon și Penny au continuat, astfel că ei au divorțat. Benford se mulțumește să ne spună doar atât: „un an mai târziu a cunoscut-o pe Marsha Gould din Bronx. Marsha cea scundă și brunetă, și o paradigmă inevitabilă își găsisse rezolvarea.” Această paradigmă inevitabilă, subuniversul lui Gordon, este lumea evreiască a New Yorkului căreia îi aparțin el și Marsha și față de care Penny rămâne străină. Penny nu are trăsături ireale sau care să dea de gândit; numai că ea nu aparține lumii lui Gordon.

Subiectivitatea adevărilor umane și gradul de opțiune care decurge de aici în alegerea propriei realități reiese cu claritate din viața personajelor. În cele din urmă, Gordon renunță la conviețuirea cu Penny și alege viața alături de Marsha. Tot astfel, John Renfrew abandonează lupta cu timpul cosmic și cu secretele Universului și merge acasă la familia sa. N-o face din deznădejde: echipamentele tocmai

au recepționat un mesaj tahionic din anul 2349, care îi redă speranța în viitor. Deși este un savant împătimit, în condiții de încordare pe care le traversează, el își alege propriul subunivers, realitatea casnică, în dauna vastității misterioase și înspăimântătoare a Universului.

Deosebit de interesant este „sfârșitul” istoriei lui Greg Markham. El nu are timp pentru a face o alegere finală a unui subunivers personal, întrucât moare pe neașteptate într-un accident aviatic provocat de dezastrul ecologic din 1998. Cu toate acestea, el reapare ca alter ego mai tânăr în anul alternativ 1974 din capitolul final, o persoană care nu-și va pierde viața în prăbușirea avionului. Dubla soartă a lui Markham accentuează conceptul de realități multiple – mai curând științifice decât subiective. Moartea lui în 1998 se petrece exact în momentul când face saltul metafizic dincolo de teoria curentă din fizică, către universuri multiple. El concepe ecuațiile matematice care descriu tahionii în spațiu-timp ca o undă de probabilitate în termenii mecanicii cuantice. Paradoxul este exprimat ca structură ondulatorie staționară; problema este cum să o rezolve. Ce anume deformează funcția ondulatorie într-o stare fizică particulară? În mecanica cuantică, se cunoaște probabilitatea apariției unei stări sau a alteia, dar nu se știe ce anume determină starea unei particule la un moment dat. „Din câte își amintea Markham, vechii specialiști în teoria cuantică, începând cu Heisenberg și Bohr, permiseseră inserția unei doze de metafizică în concepția lor. Funcția ondulatorie se deforma și acesta era un adevăr incontestabil... Dar în cazul tahionilor, această cochetare cu metafizica trebuia să dispară” (capitolul 31). Ultimele gânduri înlocuiesc nuanța de metafizică prin universuri multiple: „Pe neașteptate, avu o revelație. Dacă Universul era un sistem legat în întregul său, fără prezența mitică a clasicului observator care să deformeze funcția ondulatorie, atunci ea nu trebuia nicidecum să fie deformată... Markham se gândi la un univers cu o singură funcție de undă care trece în noi stări de existență, în timp ce în interiorul său se formează un paradox asemenea miezului unei idei.”

Markham însuși se divizează în două stări de existență împreună cu lumea lui din cauza paradoxului impus de

mesajul trimis din 1998 către 1962-1963. El moare într-o realitate, dar nu și în cealaltă. Mesajul creează o lume care nu va suferi dezastrul ecologic ce determină transmiterea mesajului. Teoria tahionică aflată la baza romanului dă credibilitate ideii de transmitere a unor mesaje înapoi în timp – dar paradoxul care rezultă trebuie totuși să fie rezolvat, atât în termenii concepției științifice a timpului, așa cum este el prezentat în *Timperfect*, cât și în termenii narațiunii.

Momentul descoperirii științifice conceptuale reprezintă punctul culminant al preocupărilor teoretice ale omului de știință, iar soluția de urmat este acceptarea ideii că observatorul clasic, acel om de știință absolut obiectiv, care nu interacționează în nici un fel cu ceea ce se observă, este o ființă mitică. Limitele în atingerea obiectivității științifice din *Timperfect* sunt accentuate de subiectivismul inevitabil dovedit de personajele aflate în situații umane. Gordon o vede pe Penny în funcție de apartenența lui la evreimea new-yorkeză și, prin urmare, interpretează greșit unele gesturi ale ei, negându-i astfel realitatea. Donjuanismul lui Peterson se confruntă cu lesbianismul, și fiecare îl privește pe celălalt cu ostilitate; conflictul dintre atitudinea superioară a lui Peterson și cea aparținând clasei muncitoare, specifică lui Renfrew, afectează colaborarea lor. Diferențele de personalitate aduc atingere conlucrării dintre Bernstein și studentul Cooper și-l determină să reflecteze asupra ocaziilor care se irosc în știință, atunci când confruntările dintre oameni fac imposibilă colaborarea eficientă. Din *Timperfect* rezultă foarte clar că știința este o activitate umană. „Teoriile se bazează pe imagini ale lumii – așa cum le văd oamenii”, recunoaște Markham (capitolul 24). Faptul că subiectivismul este inevitabil în orice cadru de referință ales de omul de știință reprezintă baza afirmației științifice despre natura spațiu-timpului.

Deși savanții au idealizat mereu obiectivitatea, ei constată acum că, din punct de vedere teoretic, le e imposibil să se rupă de sistemul ale cărui adevăruri speră să le descopere. Heisenberg a inclus observatorul în sistemul mecanic cuantic. Godel a arătat că în orice sistem există adevăruri care nu pot fi dovedite din interiorul său,

astfel încât încercările de a stabili asemenea adevăruri largesc mereu sistemul care îl conține pe căutătorul de adevărului. Markham meditează cu melancolie la imposibilitatea de a-și imagina măcar un observator independent în această problem de dimensiuni cosmice în care tahionii leagă întreaga țesătură spațiului-timp într-un sistem unic. Lumea științei și a umanității dau dovadă acum de un inevitabil subiectivism. Această recunoaștere este cheia descoperirii conceptuale a lui Markham și e se traduce prin imaginea universurilor multiple care ne invită să ne reorientăm într-o paradigmă foarte diferită de cea tradițională care presupune o realitate unică, posibil de descoperit prin intermediul științei obiective.

Cititorii consecvenți de science fiction se vor simți ca acasă în prezența unor aspecte ale romanului; criza ecologică, legătura dintre trecut și viitor și paradoxul temporal rezultat, savanți muncind pentru a rezolva o enigmă științifică și a salva Pământul, și chiar o anumită doză de teoretizare științifică. Ceea ce scoate *Timperfect* în evidență este combinația de trăsături care se găsesc ceva mai rar în literatura science fiction: portretizarea amănunțită a științei contemporane, atenția acordată evoluției personajelor și relația dintre abordarea literară și științifică a ideilor privind subiectivismul, interconectivitatea și realitățile multiple. În *Timperfect*, distincția de obicei clară dintre hard science fiction și literatura generală nu este atât de netă.

Într-un articol din 15 februarie 1982, publicat în *Isaac Asimov's Science Fiction Magazine*, și intitulat „De ce există atât de puțină știință în literatură?”, Benford, căruia îi displace termenul de „postmodern”, îl alege pe acela de „irealism” pentru a descrie genul de literatură generală în care scriitori precum Jorge Luis Borges și Stanislaw Lem „pun în mod deliberat accentul pe lumea cunoscută, realizând un soi de superrealism care pare deopotrivă recognoscibil și bizar”. În scrierile lui Borges, el descoperă recunoașterea faptului că „noțiunile fundamentale aflate la baza realității noastre consensuale sunt ele însele stranii, uimitoare, chiar inumane, atunci când le studiem în lumina orbitoare a imaginației literare”. El vede irealismul drept

echivalentul literar al experimentului *gedanken*⁴⁶ al fizicianului teoretician, o explorare a „ceea ce ar fi sau s-ar cuveni sau ar putea să fie” prin examinarea lumii în „oglinnda deformată a posibilităților”, și constată legătura dintre acest gen de literatură și science fiction.

Spre sfârșitul romanului, știința și „irealismul” se contopesc într-o asemenea măsură încât diferențele dintre realitatea științifică, obiectivă și „irealitatea” subiectivă este practic ștearsă. Teoria potrivit căreia un paradox temporal de mărime suficientă declanșează o divizare în universuri alternative a fost tratată în mod științific, analitic, metodic. Dar ni se oferă și experiența umană trăită în momentul acestei tranziții în termenii iluziilor umane, subiective, familiare. După ce John Renfrew și-a petrecut două zile singur în laborator, din ce în ce mai slăbit din pricina modificărilor biochimice din mediul său și alunecând „într-o lume în care t însemna timp, iar ceaiul aducea a saramură, x reprezenta spațiul”, el băjbâie în căutarea unei explicații a percepției sale distorsionate: „Poate că pierderea în greutate explica de ce se încovoia și se prelungea încăperea. Iisuse Hristoase, era la capătul puterilor” (capitolul 45). În acest moment, dovedind încăpățănare și dăruire față de sarcina asumată, Renfrew, care este lipsit de imaginație și nu se distinge decât prin hotărâre, consideră că întregul exercițiu e „al naibii de plicticos” și începe să transmită comentarii personale în propoziții normale, total deosebite de cele anterioare. S-ar putea afirma că Renfrew este un „om schimbat”. Există explicații psihologice perfect acceptabile pentru acțiunile lui, iar unduirea încăperii ar putea fi o iluzie. Însă noi am fost avertizați asupra posibilității apariției unei manifestări obiective a paradoxului temporal, un semn privind divizarea Universului în două. În cazul de față, realitatea obiectivă nu poate fi deosebită de cea psihologică.

De vreme ce am acceptat ca plauzibilă ideea că paradoxurile temporale vor schimba în mod repetat realitatea fără a ne preveni, sfârșitul romanului nu ne face capabili să deosebim realitatea de iluzie. Saltul de la Penny la Marsha este explicat fără a se recurge la ideea universurilor alternative, însă amănunțirea posibilitate ne

⁴⁶ Intuit (germ.) (n.tr.)

este menținută în fața ochilor. În mulțimea care asistă la ceremonia în cadrul căreia lui Gordon i se acordă premiul pentru lucrarea privind tahionii, „mama era în rândul al treilea. Purta o jachetă de culoare închisă și venise să asiste la acest eveniment, să-și vadă fiul pe grandioasa scenă a istoriei” (capitolul 46). Ultima mențiune la mama se făcea cu două capitole și, respectiv, unsprezece ani mai devreme. Îi despărțea un continent și erau înstrăinați de conflictul privind-o pe Penny; ea se îmbolnăvisese, iar presiunea muncii științifice îl împiedicase pe Gordon s-o viziteze. Acum prezența ei îl tulbură; prin urmare, înstrăinarea a ținut toți acești ani? Nu: „în curgerea grăbită și încâlcită a evenimentelor din lunile de după noiembrie 1963, mama murise în Bellevue, înainte de a apuca s-o revadă... Femeia din rândul trei era o secretară în vârstă... Și totuși ceva în privirea ei alertă... Încăperea se undui lumina se estompă, formând cercuri.” În puținele paragrafe dinaintea finalului, prezența mamei nu este nici explicată, nici respinsă. Oare ea este o realitate în alt Univers alternativ? Sau este o iluzie născută din gândurile neîmplinite ale lui Gordon?

Cuvântarea Președintelui pe tema semnificației lucrării lui Gordon vine în contrapunct cu gândurile acestuia despre mama: „O dimensiune uriașă... care prevestește legătura tot mai strânsă... dintre microscopic și macroscopic.” *Timperfect* ne arată o legătură similară între dimensiunea umană a lucrurilor și cea cosmică prin intermediul unei combinații de tehnici din „irealismul” literaturii generale și din „hard” science fiction. În *Timperfect*, contopirea dintre știință și literatură apare în deplin acord cu părerea pe care Benford o exprimă în „De ce există atât de puțină știință în literatură?”: „Știința este... asemeni literaturii, un dialog continuu între voci diverse și conflictuale, în care nici una nu are pe deplin dreptate și nici una nu greșește complet; o conversație etern provizorie, personală, vie.”

Fără a lăsa deoparte simțul comun în perceperea realității obiective, imaginea centrală a valurilor din *Timperfect* cuprinde toate modurile posibile de a concepe hărțile schimbătoare ale realității, așa cum le alcătuiesc oamenii de știință sau postmoderniștii, dar și iluzia subiectivă a psihologului. Ne gândim la valul oceanului pe

care Gordon reușește să alunece pentru prima oară după ce JFK supraviețuiește încercării de asasinat, acest eveniment anunțând divizarea Universului. Mai avem în minte undele care sunt un fel de descriere provizorie a realității subatomice din mecanica cuantică. Mai există efectul de unduire și vibrație a sclipirilor de conștiință care semnifică o viziune nesigură, sugerând astfel iluzia umană. Mai există valurile care sunt caracteristice noii concepții asupra timpului ca „peisaj temporal care se unduia de valuri” (capitolul 46). Prin profunzime și cuprindere, această imagine este caracteristică pentru acest roman în care Benford ne arată că, deși uneori par să fie opuse, sondarea literară a adevărurilor interioare și cercetarea științifică a adevărurilor universului fizic nu sunt complet ireductibile.

SUSAN STONE-BLACKBURN